BIBLIOTHECA

HAGIOGRAPHICA LATINA

BIBLIOTHECA
HAGIOGRAPHICA LATINA

ANTIQUAE ET MEDIAE AETATIS

EDIDERUNT

SOCII BOLLANDIANI

A - I

BRUXELLIS
Via dicta « des Ursulines », 14

1898-1899

PRAEFATIO

Inter multas vias, quae colligentibus nobis hanc Bibliothecam *patebant, quae et quas ob causas potissima visa sit, in primis exponemus, quo consilium nostrum lectori benevolo perspectius fiat et, ut confidere fas est, probatius.*

Age vero cum documenta hagiographica, quae lingua latina conscripta sunt, singillatim recensere aggrederemur, id minime, — quod quidam perperam intellexisse visi sunt, — nobis fuit propositum, ut sanctorum omnium nomina per ordinem litterarum serie quadam integra persequeremur. Immo ab indice nostro omnes illos sanctos amandavimus, de quibus libelli hagiographici vel nulli scripti sunt, vel non latini, vel non anno MDI vetustiores. Porro neque illos, quos recensuimus, omnes suo loco, hoc est sub ea littera, a qua nomen ipsorum initium ducit, inseruimus; cum enim in multis documentis hagiographicis simul laudentur bini ternive aut plures sancti, ut sunt Cosmas et Damianus, Felix et Adauctus, Thyrsus Leucius et Callinicus etc., satis plerumque habuimus semel omnia sub primo quoque nomine (puta Cosmae, Felicis, Thyrsi) exscribere, praeterea autem cetera suis quaeque locis tunc dumtaxat breviter commemorare, cum alius in aliis Legendariis est nominum ordo. Ideo igitur, p. 727, Leucius martyr Caesareae non omissus est, quia idem libellus in aliis codicibus Passio SS. Thyrsi Leucii et Callinici, *in aliis vero* Passio SS. Leucii Thyrsi et Callinici *inscriptus legitur; omisimus autem sub litteris D et A Damianum et Adauctum, quia semper de SS. Cosma et Damiano, de SS. Felice et Adaucto, numquam autem de SS. Damiano et Cosma, de SS. Adaucto et Felice commentarios inscribi comperimus.*

Sed neque id nobis in animo fuit, ut omnia documenta indicaremus, in quibus de rebus gestis vel de gloria singulorum sanctorum quaedam

posteris sunt tradita, verum ut scriptiones opellasque recenseremus, quae in sanctorum vita, translationibus, miraculis tamquam in proprio argumento versantur. Iamvero non raro fit ut in Chronica quadam aut in Annalibus aut in ceteris huiusmodi operibus, quin vel in carmine aliquo aut in epitaphio aliave inscriptione, plura, certiora et antiquiora de sanctis illis exstent testimonia. Sic S. Henrici II imperatoris res gestae non tam ex ipsius Vitis (*infra, n° 3811 sqq.*) *quam ex* Chronico Thietmari Merseburgensis *et ex* Annalibus Hildesheimensibus *accipiendae sunt; sic S. Chrothildis reginae historiam in scriptis Gregorii Turonensis, non vero in* Vita Chrothildis, *quae paene tota ex recentiore* Libro historiae Francorum *hausta est, discet qui prudens esse volet; sic Vitis S. Willelmi episcopi Eboracensis prorsus praeferenda sunt quae tradit Iohannes Hagustaldensis in opere quod continuavit cum Chronico Symeonis Dunelmensis; sic, ut alia omittam, ceteris de S. Agnete documentis antiquitate praestat carmen epigraphicum Damasi papae.*

Porro his ceterisque huiusmodi vix non prorsus omissis, id praecipue intendimus, ut veluti catalogum quendam componeremus libellorum vere et proprie hagiographicorum, qui ante saeculum XVI conscripti sunt iidemque typis sunt editi, Vitas dico Passionesque sanctorum, homilias etiam et orationes quae solis laudationibus non totae absolvantur, tandem narrationes de sanctorum inventionibus, translationibus, miraculis, ceteris. Quem catalogum eo utique fine confecimus, ut statim certior fieret, qui id opus haberet, quinam superiori aetate de singulis nominatim sanctis libelli essent latine scripti; sed id etiam et haud scio an praecipue intendimus, ut evolventibus excutientibusque codices hagiographicos manu scriptos nullo negotio constaret utrum documenta, quae in Passionalibus vel Legendariis invenirent, edita vel saltem nota essent, an hactenus ignota. Quoniam vero non tam monumentum partium convenientia et concinno ordine insigne componere, quam instrumentum usu aptissimum parare volebamus, ad eiusmodi utilitates totam huius Bibliothecae *formam rationesque ordinavimus. Quae iam singillatim explicanda sunt paucis.*

I. Plerique sancti, quos recensuimus, publicis honoribus in Ecclesia catholica vel saltem in una alterave dioecesi aut in aliquo monasterio coluntur. Quia tamen non de legitimo cultu vindicando, sed de litte-

rarum hagiographicarum suppellectili colligenda nobis curandum erat, non erat cur severiori usi delectu libellos excluderemus vere hagiographicos, etiamsi de viris minime sanctis essent conscripti; quales sunt, verbi causa, Passio martyrum Donatistarum Isaac et Maximiani, quae non raro in Legendariis exscripta invenitur, Miracula Clementis III antipapae et alia eiusdem furfuris. Contra abesse voluimus personas illas, de quibus libelli specie quidem hagiographici, revera autem ioculares vel satirici editi sunt, veluti Vita sanctissimi et gloriosissimi Neminis (1), *aut* Sermo de sanctissimo fratre Invicem (2), *aut* Tractatus Garsiae Toletanae ecclesiae canonici de reliquiis pretiosorum martyrum Albini et Rufini (3).

Post singulorum sanctorum nomina annum vel certe tempus, quo mortem obierunt, quando certo constat, adnotavimus. Sin minus, illud assignavimus tempus, quod, dum meliora tutiorave desunt, in documentis etiam fide non dignis traditur. Inde ergo est quod martyrum multorum passionem non certo anno, sed sub hoc vel illo imperatore actam esse fere indicavimus; inde etiam quod, ubi de morte vel vitae tempore documenta dissentiunt, etiamsi nobis una sententia magis probatur quam altera, in hac saltem Bibliotheca *rem in medio relinquendam duximus, ita ut v. g. Dionysium Parisiensem episcopum, quem Gregorius Turonensis saec. III, Passionis auctor saec. I vixisse testantur, nos saeculo I/III, hoc est saeculo I vel III, assignamus. Est tandem ubi nullum tempus adscripserimus, sive quia de tempore documenta prorsus tacent, sive quia, — ut fit in S. Caecilia, — ea tradunt de quibus, nostro iudicio, nihil prorsus opinari satius videatur.*

Tandem dies, quem singulis nominibus subiunximus, non mortis sed cultus ecclesiastici intellegendus est. Et quoniam non solum alio die in ecclesia latina alio in ecclesia graeca, alio in hac alio in illa dioecesi quidam sancti celebrari solent, sed et saepe, sive in memoriam quarundam translationum sive alias ob causas, pluribus diversisque diebus in una eademque ecclesia idem sanctus colitur, ut plurimum satis habui-

(1) Cf. H. Denifle, *Ursprung der Historia des Nemo*, in Archiv für Litteratur- und Kirchengeschichte, t. IV (1888), p. 330-48, vel etiam Potthast, *Bibliotheca historica medii aevi*, 2ª ed., p. 1488. — (2) Cf. Wattenbach, in *Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit*, Neue Folge, t. XV (1868), p. 38-41. — (3) Cf. E. Sackur, in *MG.*, Libelli de lite t. II (1892), p. 423-35.

mus illum diem indicare, quo festum praecipuum in Ecclesia latina agitur.

II. Porro de singulis illis sanctis etsi libellos, ut supra dictum est, recensere constituimus, qui ante saec. XVI conscripti essent typisque essent mandati, hos tamen fines aliquando praetergressi sumus, nonnumquam etiam citra illos consistendum duximus.

A) Alia nempe documenta neglexímus, ut puta

1° Non solum sermones seu laudationes mere paraeneticas, quae nihil vel parum narrationis exhibent, sed etiam

2° Hymnos plerosque, sequentias, officia metrica vel rhythmica etc.; quae, ut sunt innumera, ita magis hymnologorum quam hagiographorum operam requirunt. Horum ceteroqui amplissimum catalogum in suo Repertorio hymnologico, *cum* Analectis *nostris edito, indefessa opera colligit v. d. Ulysses Chevalier. Quaedam tamen ex his carminibus, ut sunt illa quibus constat Prudentii liber* Peristephanon, *a catalogo nostro abesse aequum non erat.*

3° Omisimus etiam vix non omnes inscriptiones sive soluta sive ligata oratione compositas. Etsi enim saepe hagiographis sunt utilissimae et quandoque primum ac pretiosissimum omnium documentorum exstent, quae de sanctis quibusdam ad nos pervenerint, tamen eae ad disciplinam aliam, epigraphicam dico, pertinent, atque, sicuti sunt Corpora inscriptionum sive generalia sive specialia a documentorum collectionibus distincta, ita praeter hanc Bibliothecam *poterit confici* Corpus inscriptionum hagiographicarum, *in quo tamquam in proprio loco monumenta illa, a libellis hagiographicis tam multum diversa, aptius colligentur. Ceterum si haec monumenta recensere coepissemus, quemnam, precor, finem recensendi fecissemus? Si epigramma Damasi papae de S. Agnete, quod 10 versiculis constat, in* Bibliothecam *recepissemus, cur non receptus fuisset eiusdem titulus SS. Felicis et Adaucti, qui 7 versiculis, cur non titulus S. Mauri, qui 4 versiculis, cur non tituli S. Felicitatis et SS. Iohannis et Pauli, qui ternis versiculis absolvuntur? cur tandem non innumerae inscriptiones quae, licet paucis verbis conceptae sint, momenti tamen, ut omnes norunt, saepe sunt maximi?*

4° Omisimus insuper plerasque bullas, quas dicunt, canonizationis, ut quae pro suo fine rerum narrationem tam parce attingant, ut aliis libellis hagiographicis illam solummodo summam laudem superaddant, quam inlustribus servis Dei tribuit pontifex Romanus. Retinuimus tamen bullas in quibus res a sancto sanctave gestae fuse narrantur, qualis est bulla Iohannis XXII (infra, n° 5054), quae aliquando in Legendariis exscripta est tamquam Vita S. Ludovici episcopi edita a domno Iohanne papa.

5° Tandem consulto neglecti sunt, qui de vita et passione domini nostri Iesu Christi conscripti sunt, non solum libri canonici, sed et libelli apocryphi multi, epistulae spuriae, carmina etc. Quae provincia, praeter quam quod extra fines hagiographorum posita est, multo amplius patet quam vulgo creditur, neque satis hactenus est investigata, ideoque specialem tractationem omnino postulat.

B) Iamvero, dum haec omisimus, quae omittenda videbantur, contra non pauca in Bibliothecam *recepimus, quae recipi non omnino oportebat, at non sine multorum lectorum desiderio afutura fuisse intelleximus. Nempe*

1° Non solum, — quod proprie erat huic operi propositum, — libellos editos recensuimus, verum et codices manu scriptos permultos conquisivimus, ut nempe eos libellos colligeremus, qui nondum quidem editi sunt, at nihilominus satis sunt cogniti. Cognitos autem intellegimus eos, de quibus modo brevius modo fusius disseruerunt cum alii viri docti, tum etiam in Actis Sanctorum *decessores nostri, quos tamen vel typis dignos non censuerunt vel aliam quamlibet ob causam ineditos reliquerunt; cuiusmodi sunt plurimae retractationes seu recensiones variae nonnullarum Passionum vel Legendarum, quas etiam ipsi in conficiendis catalogis codicum hagiographicorum saepe invenimus, neque a libris iam editis differunt nisi verbis. Cognitos multo magis dicemus libellos ex quibus excerpta sive pauca sive etiam bene multa in libris impressis prolata sunt; quorum tamen saepe initium et finis, vel saltem alterutra pars ex codicibus nobis erat requirenda. Maxime tandem cogniti illi censendi sunt, quorum verba genuina nondum prodierunt, sed qui vel a Surio " mutato stilo „ sunt editi, vel ab aliis in linguam vernaculam versi, ita ut sola ista versio typis ederetur. Porro libros ineditos negleximus paucos quidem illos, quorum exemplar ab aliis olim*

quidem lectum est, qui de illo posteris nonnulla tradiderunt, a nobis autem etiam multum quaerentibus non contigit reperiri; sed et multos alios, de quibus vel nihil adhuc viri docti monuerunt, vel tam pauca tradiderunt, — puta cum sola prima verba in catalogis codicum exscripta sunt, — ut libelli illi tamquam vere cogniti haberi non possint.

2º Quamvis sola documenta ante saec. XVI conscripta colligere studuerimus, pauca tamen quae sive certo sive probabiliter anno 1500 posteriora sunt, recensere visum est. Ita, verbi causa, Vitae S. Odiliae fragmenta spuria ab Hieronymo Vignier conficta ideo non omnino praetermisimus, ne incauti falsa specie decepti improba fraude deciperentur. Ita etiam Vitas, quae in Breviario Aberdonensi annis 1509 et 1510 typis edito leguntur, etsi forsan non omnes saeculo XVI antiquiores sunt, indiscriminatim tamen recepimus, ne unica, quae supersunt, de multis Scotiae sanctis documenta neglegerentur.

3º Neque etiam satis habuimus libellos de singulis sanctis separatim conscriptos colligere; verum necessarium quoque duximus capitula librorum illorum singillatim enumerare, quorum auctores plurium et quandoque etiam plurimorum sanctorum historias in seriem perpetuam quandam contexuerunt, ita ut variis horum librorum particulis quasi totidem Vitae vel Passiones breves aut certe totidem narrationes hagiographicae constarent. Usu enim didiceramus non paucas ex his partibus seu particulis in Legendaria vel Passionalia manuscripta passim esse receptas. Sunt autem hi libri Gesta pontificum Romanorum *seu* Liber pontificalis ecclesiae Romanae, *item* Gesta episcoporum *aliarum sedium,* Historia abbatum *quorundum monasteriorum, tum etiam Gregorii Turonensis* libri miraculorum, *Gregorii Magni* libri dialogorum, *Aldhelmi carmen* De laudibus virginum, *Adonis* Martyrologium, *Flodoardi carmina* De Christi triumphis, *Iacobi de Voragine* Legenda aurea, *Vincentii Bellovacensis* Speculum historiale, *Petri de Natalibus* Catalogus sanctorum *et alia similia.*

Duo tamen monenda sunt : primum, minime omnia huiusmodi opera, v. gr. non omnia, quae supersunt, Gesta episcoporum a nobis esse recepta et singillatim recensita, sed ea tantummodo, in quibus excerpendis operae pretium videbatur ; alterum vero, ipsorum operum, quae recepimus, non omnia capitula omnesve particulas esse recensitas, sed

neglectas fere esse, praesertim in Adone et in Petro de Natalibus (1), *brevissimas illas laudationes seu commemorationes, quae certe tanti non erant, ut, his et aliis similibus aequo iure receptis, in immensum crescere volumen nostrum sineremus.*

III. Libellos porro illos, quos in Bibliothecam *recepimus, ad singulorum sanctorum nomina eo ordine adposuimus, ut antiquissimum quodque monumentum ante recentiora collocaretur, quotiens cuiusque aetatem sive ex prudentum iudicio, sive ex nostra utut breviori disquisitione certo eramus adsecuti. Ubi autem adhuc sub iudice lis erat, certius quid exspectantes, ordinandi ratione usi sumus, quam res obtulit maxime opportunam. Saepe vero, ut elenchus concinnior esset et luculentior, primo loco Vitas, postea narrationes translationum, inde libros miraculorum recensuimus, neque semper eodem modo, sed ut in singulis locis melius fieri poterat, lectorum utilitatibus inservire studuimus.*

Scriptorum nomina tum vera, tum coniecturis sive gravibus sive inanibus reperta, tum indoctorum errore vel falsariorum fraudibus conficta, sedulo notavimus. De rebus autem, quae in ipsis documentis narratae sunt, quominus ullam sententiam proferremus, obstare visa est ipsa huius Bibliothecae *ratio, in qua documenta recensenda quidem, non autem examinanda suscepimus; ideoque, verbi causa, " translationem ", non vero " fictam seu falsam translationem " eam etiam diximus, quam virorum doctorum iudicio constaret neutiquam contigisse.*

Ut singula documenta, quae quidem maioris momenti essent, nullo negotio agnoscerentur, exscripsimus prologi, si quis erat, initium, tum prima libelli verba, tum eiusdem clausulam; tamquam clausulam autem non semper protulimus ultima libelli verba, quae saepe formulis illis sollemnibus constant, v. g. praestante *vel* regnante Domino *etc. etc...,* ad laudem et gloriam *etc. etc...,* cui est honor et gloria *etc. etc...;* qui vivit et regnat ... *vel alia qualibet coronide; quae non solum plurimis*

(1) Sed et in Petro de Natalibus ea etiam prorsus praetereunda censuimus, quae ex antiquioribus libellis notissimis, v. c. ex Martyrologio Adonis, ex Rufini Historia ecclesiastica, ex Vitis Patrum etc., nulla re addita, nonnullis saepe omissis vel contractis, desumpsit auctor.

opusculis communes sunt, sed quae praeterea eiusdem opellae exemplaria manu scripta modo omittunt, modo alias aliter referunt; sed saepe satius visum est vel allegare verba quae has formulas continuo praecedunt, vel etiam initium ultimae vel paenultimae sententiae exscribere. Immo in quibusdam etiam documentis, — ut sunt Miracula S. Barbarae, S. Mariae Magdalenae, S. Nicolai, S. Remacli etc., — quae usu comperimus aliis capitulis omissis aliisve additis aut alio eorundem capitulorum ordine instituto in diversis codicibus diversam veluti speciem induisse, singulorum capitulorum initia tradidimus. Tandem monitos lectores volumus, ubi libellorum quorundam sola excerpta typis mandata adhuc sunt, prima et ultima, quae proferimus, verba non horum excerptorum esse, sed ipsius libelli, cuius nempe initium et clausulam ex codicibus manu scriptis, quotienscumque fieri poterat, deprompsimus.

IV. Libellorum editiones omnes proferre studuimus, duobus tamen editionum generibus exceptis, quorum alterum generali quadam formula indicavimus, alterum vix non penitus neglegimus. Infinitiori sane mentioni locus erat in iis libellis, qui inter opera sanctorum Patrum vel in conciliorum collectionibus vel in huiusmodi libris saepe recusis edi solent. Si enim ad Pseudo-Ambrosii Passionem S. Agnetis, ad divi Bernardi Vitam S. Malachiae, ad divi Augustini sermones de miraculis S. Stephani etc. innumerae editiones recensendae essent, quae opera eorundem Ambrosii, Bernardi, Augustini etc. complectuntur; si quotiens caput aliquod ex Gregorii Turonensis libris miraculorum, aut ex Dialogis Gregorii Magni aut ex Libro pontificali afferretur, totiens horum operum editiones omnes congerendae essent, non solum nos immenso atque inutili labore obruissemus, sed dum hanc Bibliothecam, *iam bene amplam, ducentarum saltem pagellarum mole augeremus, imminebat periculum, ne importuna haec diligentia legentibus molestior fieret quam utilior. Satius ergo duximus, una aut etiam altera editione recentiore vel communiore allata, ceteras generatim commemorare.*

Alterum genus editionum vix non neglegimus, puta Breviaria, etiam ea quae ante annum 1500 typis excusa sunt. In quibus nonnullae quidem narrationes breviores inter lectiones ad matutinum leguntur; verum praeterquam quod multae inter illas ex libellis notissimis excerptae sunt aut contractae, non ita multae nova et utilia documenta

continent (1), *insuper in his Breviariis perquirendis et excutiendis tantum tempus expendendum erat, ut nequaquam operae pretium faceremus. Breviaria igitur atque Officia, quae dicuntur, propria pleraque praetermisimus; pauca ab aliis allata breviter hinc inde protulimus; pauciora, prout usus erat, ipsi excussimus.*

Ceteras vero documentorum hagiographicorum editiones omnes conquisivimus et, quantum fieri poterat, ipsi vidimus; decem tamen aut summum viginti libros, quos vel in bibliothecam nostram advehendos curare, vel ipsi in locis, in quibus servantur, perquirere aut non poteramus, aut opportunum non aestimavimus, pro nobis amici optimi et doctissimi sedulo inspexerunt. Quamquam autem magno conatu institerimus ut omnia volumina, in quibus libellos hagiographicos inveniendi spes esset, nancisceremur et evolveremus, minime confidimus nihil a nobis praetermissum esse cui suus foret in Bibliotheca *locus. Si tamen in notissimis illis bibliographicis instrumentis, quae, dum catalogum nostrum describebamus, semper prae oculis habuimus, ut est utilissima illa* Bibliotheca historica medii aevi *Augusti Potthast b. m. vel Ludovici Hain* Repertorium bibliographicum, *libelli quidam vel editiones proferuntur, quae apud nos non compareant, noverit lector ea consulto omissa esse, sive quia libellus post an. 1500 conscriptus est, qualis est illa* Legenda sanctarum virginum Christiane, Kunegundis, Mechtundis et Wibrandis de societate Undecim milium virginum (Hain, *4983* = Copinger, *II, nº 5911*), *quam non ante annum 1504 esse compositam ex lectione VIII constat; — sive quia non latina lingua sed vernacula libellus prodiit, v. c. isti* Atti del martirio di S. Alessandro I pont. e mart., *Roma, 1858, quos affert Potthast, 2ª ed., p. 1152; — sive quia editio, quae laudatur, non liber typis editus, sed codex est manu scriptus, ut codex Bambergensis E. III. 9. (Andr.* Lang, De sanctis Ordinis S. Benedicti), *qui incaute habitus est tamquam editio princeps Vitae S. Liutbirgis (Potthast, 2ª ed., p. 1431), — sive aliam quamlibet ob causam.*

V. Neque sine maturo consilio factum est ut alia praetermitterentur, quibus adiectis non modicam utilitatem huic Bibliothecae *accessuram*

(1) Breviarii Aberdonensis, de quo supra diximus, peculiaris est condicio, ut plurimas exhibeat narrationes, quae alibi servatae non sint.

fuisse intellegebamus. Haec additamenta ad quattuor genera revocantur : primum, ut notaremus ex quibus codicibus libelli essent editi; alterum ut, ubi pluries idem libellus editus est, distingueremus editiones illas inter, quae ad codices manuscriptos paratae sunt, et illas, quae unice ex anteriore aliqua editione pendent; tertium, ut de singulis documentis moneremus quonam circiter tempore essent conscripti; quartum tandem, ut quae de eisdem libellis a viris doctis conscriptae sunt disquisitiones sive fusiores, sive etiam breviores (1), *singillatim recenseremus. Iam vero haec, ut nullo negotio de paucis quibusdam libellis praestari poterant, contra, si de universis documentis, quae in hoc catalogo numerantur, addere voluissemus, vix ac ne vix quidem, aliquot annis in hoc labore consumptis et operis huius mole mirum quantum aucta, ad exitum deduxissemus. Ut enim alia omittamus, libelli quidam non ex uno codice, sed viginti aut triginta aut etiam plus quinquaginta codicibus collatis editi sunt; nonnullarum editionum exemplaria nonnisi in locis dissitis repperimus, unius v. gr. in Museo Britannico, alterius in Bibliotheca Nationali Parisiensi, quae cum simul conferri non possent, non erat definire utrum una editio altera niteretur ; de tempore autem, quo multi libri compositi sunt, aut nemo inquisivit, aut in alias sententias alii abierunt; demum, cum ante aliquot annos de Vitis non ita multorum sanctorum, illorum nempe qui aetate carolingica vixerunt, criticas sententias, quae in libris virorum doctorum reperiuntur, recensere coepissemus, experti novimus rem esse ingentis laboris et prope infiniti. Atque his et aliis multis, quae peritus quisque facile intelleget, deterriti sumus ne meliora nequicquam sectantes, tutiora praeterlaberemur.*

Porro cum iam post continuas aliquot annorum curas ultima huius Bibliothecae *folia in publicum edimus, grato et libenti animo recordamur viros illos doctos, qui eximia benevolentia nos in ea colligenda saepe adiuverunt; praefectos nempe ceterosque custodes bibliothecarum, ad quas adivimus, imprimis vero regiae Monacensis et nationalis Parisiensis, qui nihil non fecerunt ut labor noster levaretur; earum etiam*

(1) Notandum siquidem est non raro paucas lineolas a viro doctissimo de quodam documento obiter conscriptas multo maioris esse momenti quam pagellas bene multas vel integra etiam opuscula, quae de eadem re a sciolis vel a minus doctis viris conscripta sint.

bibliothecarum custodes, ut regiae Berolinensis, civitatis Coloniensis, regiae Hagensis, regiae Havniensis, universitatis Leidensis, universitatis Lipsiensis, regiae Monacensis, universitatis Upsalensis etc., qui libros plurimos Bruxellas in bibliothecam nostram missos liberaliter commodarunt; bibliothecarios insuper sive publicos, sive privatos, aliosque viros doctos in Austria, Gallia, Germania, Hispania, Italia, qui interrogantibus nobis initium et clausulam Vitarum ineditarum, quas in codicibus suis servari noveramus, et alia scitu utilia, litteris datis, benigne submiserunt; amicum optimum Herbertum Thurston S. I., qui quae ex voluminibus Londiniensibus aut non satis plene aut non satis distincte adnotaveramus, saepe supplevit; v. cl. M. Cl. Gertz, professorem Havniensem, qui Vitarum latinarum sanctorum Daniae, quarum sola versio danica prodiit et quas prelo paratas habet, initia et clausulas liberaliter nobis exscripsit; viros egregios Ludovicum Traube, professorem Monacensem, et Paulum de Winterfeld, quorum humanitate factum est ut carmina in priore parte tomi IV Poetarum latinorum medii aevi *edita, ante etiam, quam pars illa prodiret, in catalogum nostrum reciperentur; RR. DD. G. Busson et Amb. Ledru, qui libri magna iam ex parte excusi, in quo Actus episcoporum Cenomannensium post non multos dies edituri sunt, exemplar nobis evolvendum perhumaniter dederunt. Neque defuit nobis officiosissima voluntas v. cl. Brunonis Krusch, qui, adnuente viro inlustri Ernesto Dümmler, quo principe consilii eduntur* Monumenta Germaniae historica, *pagellas circiter 630 nobiscum communicavit, quotquot nempe hactenus impressae erant, tomi illius qui futurus est* Scriptorum rerum merovingicarum *quartus. Quorum omnium benignam liberalitatem non nos tantum grato memorique animo persequimur, sed ii etiam cuncti acceptam habebunt, quibus, eorum opera, haec nostra* Bibliotheca *facta erit utilior atque ornatior.*

His igitur ceterisque omnibus dum gratias ex animo agimus, precamur simul ut in posterum etiam huic Catalogo complendo et corrigendo favere non desistant.

Bruxellis, in festo Omnium Sanctorum A. D. MCMI.

LIBRI SAEPIUS ALLATI

Act. SS. = *Acta Sanctorum quotquot orbe coluntur* ... collegit ... Ioannes Bollandus etc. Antverpiae, Tongerloae, Bruxellis, Parisiis, a tomo I Ianuarii (Antverpiae, 1643) ad tomum II Novembris (Bruxellis, 1894), in fol.

2^a ed. (quam negleximus). Venetiis, a tomo I Ianuarii (1734) ad tomum V Septembris (1770), in fol.

3^a ed. Parisiis, apud V. Palmé, a tomo I Ianuarii (1863) ad tomum X Octobris (1869), in fol.

Quando libellus aliquis in quodam *Actorum* tomo integer editus est, eiusdem libelli particulas, quae in aliis tomis subinde prolatae sunt, fere negleximus.

Act. SS. Belgii = *Acta Sanctorum Belgii selecta,* ed. Ios. Ghesquierus, Corn. Smetius, Isfr. Thysius. Bruxellis et Tongerloae, 1783-1794, 6 tomi in-4°.

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. = *Acta Sanctorum Hiberniae ex codice Salmanticensi,* ed. Car. De Smedt et Ios. De Backer. Edinburgi et Brugis, 1888, in-4°.

Acta apost. apocr. = *Acta apostolorum apocrypha,* ed. R. A. Lipsius et Max. Bonnet. Lipsiae, 1891 et 1898, in-8°. Pars I. *Acta Petri* etc. ... ed. Lipsius. Partis II volumen I. *Passio Andreae* etc. ... ed. Bonnet.

Ado = Adonis archiepiscopi Viennensis *Martyrologium.* Ed. [1] partim Lipomanus [vid. s. v.], IV, f. 150-232^v; magis integre [2] Mosander, apud Surium [vid. s. v.], VII (1581), 1083-1235; VII (1586), 287-435; dein multo melius [3] H. Rosweydus, *Vetus Romanum martyrologium ... et Adonis Vienn. archiep. Martyrologium* (Antverpiae, 1613), 31-214; 2^a ed. (Paris. 1645), 1-112; [4] *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XVI. 823-914; [5] D. Georgius, *Martyrologium Adonis,* Romae, 1745, in fol.; [6] *P.L.* CXXIII. 181-436. — **Var. lect.** Zacharias (F. A.), *Bibliotheca Pistoriensis* (Augustae Taurin., 1752), 98-137. — In *Act. SS.* ad singulos fere dies exscriptae sunt vix non omnes Adonis de singulis sanctis laudationes. Quod hic semel monuisse sat est.

Ado, *De festiv. apost.* = Adonis archiep. Vienn. *Libellus de festivitatibus sanctorum apostolorum* etc. Editus est ante ipsum *Martyrologium* in editionibus de quibus supra [3-6].

Agnellus = Agnelli presb. Ravennatis *Liber pontificalis ecclesiae Ravennatis.* Ed. [1] B. Bacchinius, *Agnelli qui et Andreae ... Liber pontificalis,* Mutinae, 1708, 2 tomi in-4°; [2] Muratorius, *Scr. rer. ital.* II, 1. 17-186; [3] *P.L.* CVI. 452-750; [4] O. Holder-Egger, in *MG.* Scr. rer. langob. 275-391.

Aldhelmus, *De laude virg.* = Aldhelmi ep. Shireburnensis Carmen *De laudibus virginum.* Ed. [1] Canisius, *Ant. lect.* V. 798-863; ed. Basnage, I. 713-54; [2] *Bibl. patr. Colon.* (1618), VIII. 3-19; [3] *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XIII. 3-19; [4] I. A. Giles, *S. Aldhelmi ... opera* (Oxonii, 1844), 135-202; [5] *P.L.* LXXXIX.

237-80. — Fere autem neglexіmus eiusdem opus soluta oratione conscriptum *De laudibus virginitatis sive de virginitate sanctorum* (saepe editum, tandem vero a Giles, t. c. 1-82; *P.L.* t. c. 103-67), cuius ceteroqui capitula paene singulis libelli metrici capitulis respondent.

Amalricus Augerius de Biterris, *Actus pontificum Romanorum* (ed. Eccard, *Corp. hist. med. aevi*, II. 1641-1824; || Muratorius, *Scr. rer. ital.* III, 2, passim). — Libellum excerpsimus solummodo inde ab Urbano II († 1099).

Anal. Boll. = *Analecta Bollandiana*. Bruxellis, t. I (1882) - t. XX (1901), in-8°.

Analectes hist. eccl. Belgique = *Analectes pour servir à l'histoire ecclésiastique de la Belgique*, publiés par Edm. Reusens etc. etc. Louvain, t. I (1864) - t. XXVIII (1900), in-8°.

Anecdota Ioh. Gielemans = *Anecdota ex codicibus hagiographicis Iohannis Gielemans*, ediderunt Hagiographi Bollandiani. Bruxelles, 1895, in-8°. — Semel monuisse iuverit quaedam huius libri exempla prodiisse, quibus praefixus erat (p. 1-88) codicum illorum catalogus (excerptus ex *Anal. Boll.* XIV. 1-88), sub hoc titulo : *De codicibus hagiographicis Iohannis Gielemans ... adiectis anecdotis*. Anecdota ibi a pagella 91 initium sumunt.

Antoninus Florent. *Chronic.* = Antonini archiep. Florentini *Chronicon* (alias *Opus historiarum*, alias *Summa historialis*), saepe editum sive solum, sive simul cum ceteris Antonini operibus.

Antonius Senensis, *Vitae SS. Patrum Ord. Praed.* = Antonius Senensis, *Vitae sanctorum Patrum Ordinis Praedicatorum ... ex Surio Carthusiano collectae*. Lovanii, 1575, in-24°.

Archiv für oesterr. Gesch. = *Archiv für Kunde österreichischer Geschichts-Quellen*. Wien, Bd. I (1848) - Bd. XXXIII (1863), in-8°. *Archiv für oesterreichische Geschichte*. Wien, Bd. XXXIV (1865) - XC (1901), in-8°.

Archivum Pertzii = *Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde*. Bd. I-IV, Frankfurt a. M., 1820-1822, in-8° (Bd. I-III herausgeg. L. J. Büchler und C. G. Dümge). Bd. V-XII, Hannover, 1825-1874, in-8°, herausgeg. von G. H. Pertz. — De sequentibus tomis vid. infra, *Neues Archiv*.

Baluzius, *Misc.* = Stephani Baluzii *Miscellaneorum* libri VII, *hoc est Collectio veterum monumentorum*. Parisiis, 1678-1715, tomi 7 in-8°.

2ª ed. = *Stephani Baluzii Tutelensis Miscellanea novo ordine digesta ...* ed. I. D. Mansi. Lucae, 1761-1764, tomi 4 in fol.

Bandinius, *Bibl(iotheca) Leopoldina Laurentiana*. Florentiae, 1791-1793, tomi 3 in fol.

Bandinius, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae* = A. M. Bandinius, *Catalogus codicum latinorum bibliothecae M. L.* Florentiae, 1774-1777, tomi 4 in fol.

Baronius, *Annales* = Caesar Baronius, *Annales ecclesiastici* [an. 1 - an. 1198], Romae, 1588-1593, tomi 12 in fol. Saepe postea recusi. — Desunt in primis editionibus numeri i, ii, iii ..., qui in margine posteriorum editionum adscripti sunt, ut designarentur totidem paragraphi in quas singuli anni distribuuntur.

Baronius, *Martyrologium Romanum* = *Martyrologium Romanum* ... Accesserunt Notationes atque Tractatio de Martyrologio Romano, auctore Caesare Baronio. Romae, 1586, in fol. Saepe postea recusum.

Barralis, *Chronologia Lerinensis* = Vincentius Barralis, *Chronologia sanctorum et aliorum virorum illustrium ac abbatum sacrae insulae Lerinensis*. Lugduni, 1613, 2 partes in-4°.

Bartholomaeus de Pisis, *De conformitate*. Vid. infra n° 3134 (**Franciscus Assisiensis**, 24).

Basnage, *Thes. monum.* Vid. infra, s. v. Canisius, *Ant. lect.* 2ª ed.

BEDA, *Hist. eccl.* = Venerabilis BEDAE *Historia ecclesiastica gentis Anglorum*. Edita saepissime, non solum cum Bedae operibus sive aliis, sive ceteris, sed et seorsim. Satis erit has editiones recensuisse [1] *Baedae Historia ecclesiastica* etc. ed. I. SMITH, Cantabrigiae, 1722; [2] inter *Monum. hist. Britannica*, ed. H. PETRIE, I (1848), 103-289; [3] *P.L.* XCV. 21-290; [4] *Baedae Historia ecclesiastica*, ed. Alf. HOLDER, Freiburg, 1882 et iterum 1890, in-8°; [5] *Ven. Baedae Historiam ecclesiasticam* etc. recognovit Car. PLUMMER. Oxonii, 1896, 2 tomi in-8°.

Bedae opera. Operum omnium hae praesertim editiones recensendae videntur [1] Basileae, 1563, 8 part. in 4 vol. in fol.; [2] Coloniae 1612 et iterum 1688, 8 part. in 4 vol. in fol.; [3] ed. I. A. GILES, Londini, 1843-1844, 12 vol. in-8°; [4] *P.L.* XC-XCV.

Bernardi ab. Clarevallensis opera omnia. Editiones, quae plurimae sunt, non omnes inspeximus; ex his vero quas inspeximus plerasque neglecimus, praeter Horstianam an. 1641, Horstiano-Mabillonianam an. 1667, Mabillonianas an. 1690 et 1719, editionem GAUME an. 1839 et *P.L.* CLXXXII-CLXXXV.

Bibl. Casin. = *Bibliotheca Casinensis seu codicum manuscriptorum qui in tabulario Casinensi asservantur series*. Ex typographia Casinensi, 1873-1894, in fol. Tomus I-IV et pars I tomi V. — Singulis voluminibus subiunctum est " Florilegium ", in quo edita sunt documenta e codicibus Casinensibus exscripta.

Bibl. patr. Paris. (1575) = *Sacra Bibliotheca sanctorum patrum*, ed. Margarinus DE LA BIGNE. Paris. 1575, 8 tomi in fol. Quibus an. 1579 accessit tomus IX seu Appendix.

Bibl. patr. Paris. (1589) = *Sacra Bibliotheca sanctorum Patrum seu scriptorum ecclesiasticorum probabilium*, ed. Marg. DE LA BIGNE. Paris. 1589, 9 tomi in fol.

Bibl. patr. Paris. (1610) = *Bibliotheca veterum patrum et auctorum ecclesiasticorum*. Parisiis, 8 tomi in fol., 1609 (tomus I) et 1610 (tomi II-VIII).

Bibl. patr. Colon. (1618) = *Magna Bibliotheca veterum patrum et antiquorum scriptorum ecclesiasticorum*. Coloniae, 1618, 14 tomi in fol. Tomus XV (auctarium et supplementum), Coloniae, 1625, in fol.

Bibl. patr. Paris. (1624) = *Bibliotheca veterum patrum et auctorum ecclesiasticorum*. Parisiis, 1624, 10 tomi in fol.

Bibl. patr. Paris. (1644 et iterum 1654) = *Magna Bibliotheca veterum patrum et antiquorum scriptorum ecclesiasticorum*. Parisiis, 1644 et iterum 1654, 17 tomi in fol.

Bibl. patr. Lugd. (1677) = *Maxima Bibliotheca veterum patrum et antiquorum scriptorum ecclesiasticorum*. Lugduni, 1677, 27 tomi in fol.

BIELOWSKI. Vid. infra, s. v. *Mon. Pol. hist.*

BIRAGUS, *Datiana historia* = *Datiana historia ecclesiae Mediolanensis ... vel Anonymi Mediolanensis ... ad S. Datium episcopum liber de primis episcopis Mediolani*, ed. Aloysius BIRAGUS. Mediolani, 1848, in-4°.

BOEHMER, *Fontes rer. Germ.* = Ioh. Fr. BOEHMER, *Fontes rerum Germanicarum*. Stuttgart, 1843-1868, 4 tomi in-8°.

BONNET, *Acta apost. apocr.* Vid. *Acta apost. apocr.* II, 1.

BORDIER, *Les Livres des miracles de Grégoire de Tours* = H. L. BORDIER, *Les Livres des miracles et autres opuscules de Georges Florent Grégoire, évêque de Tours*. Paris, 1857-1864, 4 volumes in-8° (Publication de la SOCIÉTÉ DE L'HISTOIRE DE FRANCE).

BORGIA (St.), *Memorie istor. di Benevento* = Stefano BORGIA, *Memorie istoriche della pontificia città di Benevento*. In Roma, 1763-1769, 3 tomi in-4°.

BOSCO (Io. a) *Bibl. Floriac.* = Ioannes A BOSCO [DUBOIS], *Floriacensis vetus bibliotheca*. Lugduni, 1605, 3 partes in-8°.

BOSQUET, *Eccl. gall. hist.* = [Franciscus BOSQUETUS], *Ecclesiae gallicanae historiarum tomus primus*. Parisiis, 1636, 2 partes in-4°.

Bouquet = *Recueil des historiens des Gaules et de la France.* Paris, 1738-1876, 23 tomi in fol. — Sola prima octo volumina a Martino Bouquet, reliqua ab aliis edita sunt.

Braun (Pl.), *Notitia hist.-lit.* = Placidus Braun, *Notitia historico-literaria de codicibus manuscriptis in bibliotheca liberi ac imperialis monasterii Ordinis S. Benedicti ad SS. Udalricum et Afram Augustae extantibus.* Augustae Vindelicorum, 1791-1796, 6 tomi in-4°.

Brev. Aberdonense = *Breviarii Aberdonensis ... pars hyemalis,* item ... *pars estivalis.* In Edimburgensi oppido, 1509, 1510, 2 tomi in-4°; altera ed. Londini, 1854, 2 tomi in-4°.

Brev. Corisopitense, litt. gothicis. — Sic designavimus parvulum volumen, cuius exemplar mutilum in nostra bibliotheca servatur. De quo cf. Plaine, *Vie inédite de S. Corentin* (Quimper, 1886), p. 6.

Brocchi, *Vite de' SS. et BB. Fiorentini* = Giuseppe Maria Brocchi, *Vita de' santi e beati Fiorentini.* Firenze, 3 tomi in-8°. [Parte prima], 1742. Parte secunda. [Volume I], 1752; [Volume II], 1761.

Browerus (Chr.), *Sidera Germ.* = Christophorus Browerus, *Sidera illustrium et sanctorum virorum qui Germaniam ... gestis rebus ornarunt.* Moguntiae, 1616, in-4°. Constat hic liber decem libellis, quorum unusquisque proprio titulo et (excepto libello secundo) propria pagellarum serie distinctus est.

Bullarium romanorum pontificum. Multae sunt editiones; unam excussimus, quam curavit Carolus Cocquelines, *Bullarum, privilegiorum ac diplomatum Romanorum pontificum amplissima collectio.* Romae, 1739-1750, 17 tomi in 28 vol. in fol.

Busson et Ledru, *Actus pont. Cenom.* = *Actus pontificum Cenomannis in urbe degentium* publiés par Gustave Busson et Ambroise Ledru. Au Mans, 1901, in-8° (= Archives historiques du Maine, II).

Bzovius, *Annales* = Abraham Bzovius, *Annalium ecclesiasticorum post Baronium continuatio* [an. 1198 - an. 1534]. Romae, 1616-1630, 8 tomi in fol.; Coloniae, 1621-30, 8 tomi in fol. Prodierunt tamquam tomi XIII-XIX *Annalium* Baronii.— Accessit postea tomus XX [an. 1535 - an. 1565], Coloniae, 1640 (al. 1641), in fol.

Caesarius Heisterbacensis, *Dialogus miraculorum.* Ed. [1] s. l. a. [cca. 1475] (Hain, 4230); [2] Colonie, 1481 (Hain, 4231); [3] ed. [Iac. Fischerus], *Illustrium miraculorum et historiarum memorabilium libri XII.* Coloniae, 1591 et iterum 1599; [4] *Illustrium miraculorum ... libri XII,* ed. Id., Antverpiae, 1605, in-8°; [5] apud Tissier, *Bibl. Patrum Cisterc.* II (1662), 1-358; [6] *Dialogus Miraculorum,* ed. Ios. Strange, Coloniae, 1850, 1851, 2 tomi in-8°.

Caietanus, *Vitae SS. Sicul.* = Octavius Caietanus, *Vitae sanctorum Siculorum.* Panormi, 1657, 2 tomi in fol.

Calmet, *Hist. de Lorraine* = Augustin Calmet, *Histoire ecclésiastique et civile de Lorraine.* Nancy, 1728, 3 tomi in fol. 2ª ed. Nancy, 1745-1757, 7 tomi in fol.

Calogera, *Raccolta d'opuscoli* = [Angiolo-Maria Calogerà], *Raccolta d'opuscoli scientifici e filologici.* Venezia, 1728-1757, 51 tomi in-12°.

Calogera, *Nuova raccolta d'opuscoli ...* Venezia, 1755-1787, 42 tomi in-12°. (Inde a tomo XV Calogerae successit editor Fortunatus Mandelli).

Camuzat, *Promptuarium Tricass.* = Nicolaus Camuzat, *Promptuarium sacrarum antiquitatum Tricassinae dioecesis.* Augustae Trecarum, 1610, in-8°.

Campbell = M.-F.-A.-G. Campbell, *Annales de la typographie néerlandaise au XVe siècle.* La Haye, 1878, in-8°.

Canisius, *Ant. lect.* = Henricus Canisius, *Antiquae lectionis tomus I* (*II, III,* etc. ...). Ingolstadii, 1601-1604, 6 tomi in-4°.

2ª ed. = Iacobus Basnage, *Thesaurus monumentorum ecclesiasticorum et histori-*

corum, sive Henrici Canisii lectiones antiquae. Antverpiae (Amstelaedami), 1725, 4 tomi in fol.

Capasso (B.), *Monum. Neapol.* = Bartholomaeus Capasso, *Monumenta ad Neapolitani ducatus historiam pertinentia.* Neapoli, 1881-1892, in-4°. Tomus I et tomi II partes 1 et 2.

Capgravius = *Nova Legenda Anglie.* Impressa Londonias, 1516, in-4°. — Quoniam id usu receptum est, Capgravii nomine hoc opus designavimus, quamvis Legendam non Iohannes Capgravius († 1464), sed Iohannes Tinemuthensis († cca. 1349) collegerit, neque a Capgravio conscriptae aut collectae sint vel Vitae illae aliquot, quae in editione anni 1516 operi Iohannis Tinemuthensis accesserunt.

2ª ed. = *Nova Legenda Anglie :* as collected by John of Tynemouth, John Capgrave, and others, and first printed with new Lives by Wynkyn de Worde a. d. mdxui. Now re-edited with fresh material from ms. and printed sources by Carl Horstman. Oxford, at the Clarendon Press, 1901, 2 tomi in-8°.

Narratiunculas, quas inter singulorum sanctorum Vitas inseruit Iohannes Tinemuthensis et quarum nonnullae in priorem, plures in alteram editionem receptae sunt, vix non omnes neglexímus, utpote quae ex libris notissimis excerptae sint, ut puta ex *Vitis Patrum,* ex Bedae *Historia ecclesiastica,* ex Vincentio Bellovacensi, ex *Legenda aurea,* ex aliis huiusmodi.

Cappelletti, *Chiese* = Giuseppe Cappelletti, *Le Chiese d'Italia.* Venezia, 1844-1870, 21 tomi in-8°.

Catal. Brux. = *Catalogus codicum hagiographicorum bibliothecae regiae Bruxellensis,* ediderunt Hagiographi Bollandiani. Pars I. Codices latini membranei. Bruxellis, 1886, 1889, 2 tomi in-8° (Prodierunt tamquam appendix ad *Analecta Bollandiana,* tom. II-VIII).

Catal. Paris. = *Catalogus codicum hagiographicorum latinorum antiquiorum saeculo XVI qui asservantur in Bibliotheca Nationali Parisiensi.* Bruxellis, 1889-1893, 4 tomi in-8°.

Cauvin, *Géographie anc. du dioc. du Mans* = Th. Cauvin, *Géographie ancienne du diocèse du Mans* (Institut des provinces de France, *Mémoires,* 2ᵉ série, tome I). Paris, 1845, in-4°.

Chapeaville, *Gesta pontif.* = Ioannes Chapeaville, *Qui gesta pontificum Tungrensium, Traiectensium et Leodiensium scripserunt auctores praecipui.* Leodii, 1612-1616, 3 tomi in-4°.

Chassaing, *Chronique d'Étienne Médicis* = Augustin Chassaing, *Le livre de Podio ou Chroniques d'Étienne Médicis, bourgeois du Puy* (*1475-1565*). Le Puy, 1869-1874, 2 tom. in-4°.

Chevalier, *Repert. hymn.* = U. Chevalier, *Repertorium hymnologicum.* Louvain, 1895 sqq. Prodiit tamquam appendix ad *Analecta Bollandiana,* t. VIII-XVI et t. XIX sq.

Chronica Parmensia a sec. XI = *Chronica Parmensia a sec. XI ad exitum sec. XIV,* ed. L. Barbieri. Parmae, 1858, in-4°. (Prodiit inter Monumenta historica ad provincias Parmensem et Placentinam pertinentia).

Cocquelines. Vid. *Bullarium...*

Colganus, *Act. SS. Hiberniae* = Ioannes Colganus, *Acta Sanctorum veteris et maioris Scotiae seu Hiberniae ...* Tomus I ... ianuarium, februarium et martium complectens. Lovanii, 1645, in fol.

Colganus, *Trias thaumat.* = Ioannes Colganus, *Triadis thaumaturgae seu divorum Patricii, Columbae et Brigidae ... Acta.* Lovanii, 1647, in fol.

Conciliorum collectiones. Multae sunt; duas vero praesertim excussimus: ¹ Labbeus (Phil.) et Gabr. Cossartius, *Sacrosancta concilia.* Paris. 1671-1672, 16 tomi

in fol. [2] MANSI (Ioan. Domin.), *Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*. Florentiae et Venetiis, 1759-1798, 31 tomi in fol.

COPINGER = W. A. COPINGER, *Supplement to Hain's Repertorium bibliographicum*. Part I (London, 1895). Part II, Vol. I (London, 1898). — Voluminis II, quod nondum prodiit, felici fortuna vidimus pagellas impressas 1-315, id est totum volumen, praeter " Indices ".

CORNELIUS (Flam.), *Eccl. Torcell. illustr.* = Flaminius CORNELIUS, *Ecclesiae Torcellanae antiquis monumentis ... illustratae*. Venetiis, 1749, 3 partes in-4°.

CORNELIUS (Flam.), *Eccl. Venet. illustr.* = Flaminius CORNELIUS, *Ecclesiae Venetae antiquis monumentis ... illustratae*. Venetiis, 1749, 15 tomi in-4°.

Corp. scr. eccl. lat. = *Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum*. Vindobonae, 1866-1900, 41 tomi in-8°.

CROMBACH, *S. Ursula vindicata* = Hermannus CROMBACH, *S. Ursula vindicata. Vita et martyrium S. Ursulae et sociarum* ... Coloniae, 1647, in fol.

D'ACHERY, *Spicilegium* = Lucas D'ACHERY, *Spicilegium sive collectio veterum aliquot scriptorum*. Parisiis, 1655-1677, 13 tomi in-4°. (Prodiit an. 1665, 1681, 1687 tomorum I-III altera editio priori prorsus similis).

ID. ed. DE LA BARRE = *Spicilegium* ... olim editum opera ac studio D. Lucae D'ACHERY... Nova editio ... per Lud.-Franc.-Ios. DE LA BARRE. Parisiis, 1723, 3 tomi in fol.

DANIEL A VIRGINE MARIA, *Speculum Carmelitanum*. Antverpiae, 1680, 2 tomi in fol.

DEVIC et VAISSETE, *Hist. du Languedoc* = [Claude DE VIC et Joseph VAISSETE], *Histoire générale du Languedoc*. Paris, 1730-1745, 5 tomi in fol.

id. ed. Privat = Édition accompagnée de dissertations et notes nouvelles. Toulouse, Privat, 1872-1892, 15 tomi in-4°.

DOBNER, *Mon. hist. Boemiae* = Gelasius DOBNER, *Monumenta historica Boemiae nusquam antehac edita*. Pragae, 1764-85, 6 tomi in-4°.

DONDI DALL' OROLOGIO (Fr.), *Ist. eccl. di Padova* = Francesco marchese DONDI DALL' OROLOGIO, *Dissertazioni sopra l'istoria ecclesiastica di Padova*. Padova, 1802-1817, 9 tomi in-4°.

DOUHET, *Dictionnaire des légendes* = Comte de DOUHET, *Dictionnaire des légendes du christianisme*. Paris, 1855, in-4° (= MIGNE, *Troisième et dernière Encyclopédie théologique*, tome XIV).

DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* = Andreas et Franciscus DUCHESNE, *Historiae Francorum scriptores coaetanei* ... Parisiis, 1636-1649, 5 tomi in fol.

DUCHESNE, *Hist. Norm. scr.* = Andreas DUCHESNIUS, *Historiae Normannorum scriptores antiqui*. Parisiis, 1619, in fol.

DUCHESNE. Vid. *Lib. pont.* [7].

DUGDALE, *Monasticon anglic.* = Rogerus DODSWORTH et Gulielmus DUGDALE, *Monasticon Anglicanum sive Pandectae coenobiorum Benedictinorum* etc.... Londini, 1655-1673, 3 tomi in fol.

2ª ed. = William DUGDALE, *Monasticon Anglicanum : a History of the abbies and other monasteries* etc. A New edition by John CALEY, Henry ELLIS and the Rev. BULKELEY BANDINEL. London, 1817-1830, 6 Volumes (8 tomi) in fol.

DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne* = L.-M. DURU, *Bibliothèque historique de l'Yonne, ou Collection de légendes, chroniques et documents divers* ... Auxerre, 1850, 1863, 2 tomi in-4°.

ECCARD, *Corpus hist. med. aevi* = Io. Georgius ECCARDUS, *Corpus historicum medii aevi*. Lipsiae, 1723, 2 tomi in fol.

ENDLICHER, *Rer. Hungar. monum. Arpadiana* = St.-Lad. ENDLICHER, *Rerum Hungaricarum monumenta Arpadiana*. Sangalli, 1849, in-8°.

Ennodii opera. Ediderunt [1] Iohannes Iacobus GRYNAEUS, *Monumenta s. patrum orthodoxographa* (Basileae, 1569), II. 269-480; [2] Andreas SCHOTTUS. Tornaci, 1611, in-8°; [3] Iacobus SIRMONDUS. Parisiis, 1611, in-8°; inde transierunt in *Iacobi Sirmondi ... opera varia*. I (Paris. 1696), 1365-1914; *id*. I (Venetiis, 1728), 801-1146; [4] *Bibl. patr. Colon.* (1618), VI, 1. 192-307; [5] MOREL, *Suppl. bibl. patr.* I. 225-352; [6] *Bibl. patr. Paris.* (1644, et iterum 1654), XV. 225-352; [7] *Bibl. patr. Lugd.* (1677), IX. 312-436; [8] GALLANDIUS, XI. 47-218; [9] *P.L.* LXIII. 13-364: [10] G. HARTEL, in *Corp. scr. eccl. lat.* VI; [11] Fr. VOGEL, in *MG*. Auct. ant. VII.

EULOGIUS, *Mem. SS.* = EULOGII archiepiscopi Toletani *Memorialis sanctorum libri tres*. Ed. inter Eulogii opera: [1] *Divi Eulogii ... opera*, ed. Ambrosius MORALES (Compluti, 1574), f. 13v-72v; [2] *Bibl. patr. Paris.* (1589), IX. 771-866; [3] Fr. SCHOTT, in *Hispan. illustr.* IV. 237-303; [4] *Bibl. patr. Paris.* (1610), VIII. 339-42; [5] *Bibl. patr. Colon.* (1618), IX, 1. 646-80; [6] *Bibl. patr. Paris.* (1624, et iterum 1644, et iterum 1654), IX. 203-87; [7] *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XV. 243-83; [8] Fr. DE LORENZANA, *SS. Patrum Toletanorum ... opera*, II. 419-508; [9] *P.L.* CXV. 731-818. — Pleraque capitula singillatim in suo *Martyrologio hispano* exscripsit TAMAYO.

EUSEBIUS *Hist. eccl.* interprete Rufino = *Ecclesiasticae historiae* Eusebii Pamphili libri novem, Rufino Aquileiensi interprete. Quos sequuntur libri duo (al. liber X et liber XI) *Historiae ecclesiasticae* auctore ipso Rufino. — Ed. saepe inde a saeculo XV (cf. HAIN, 6708-6715; COPINGER, II, n° 2355-2358), ac tandem a Petro Thoma CACCIARI, Romae, 1740, 1741, 2 tomi in-4°. — Rufini libri duo (al. X et XI) soli exstant inter *Tyrannii Rufini Aquileiensis opera*, ed. D. VALLARSIUS (Veronae, 1745), 213-306; inde *P.L.* XXI. 463-540.

Exordium magnum Ordinis Cisterciensis. Ed. [1] Ignatius DE YBERO. Pampelunae, 1621, fol.; [2] TISSIER, *Bibl. Patrum Cisterc.* I. 13-246; [3] *P.L.* CLXXXV. 995-1198.

FABER STAPULENSIS, *Agones mm.* = *Agones martyrum mensis ianuarii libro primo contenti* [ed. Iacobus FABER STAPULENSIS], s. l. a. [Parisiis, cca. 1519], in fol.

FABRICIUS, *Cod. apocr. Novi Test.* = Iohannes Albertus FABRICIUS, *Codex apocryphus Novi Testamenti*. Hamburgi, 1719, 1743, in-12, 3 partes in tomis 2.

FAILLON, *Monuments inédits* = [L'abbé FAILLON], *Monuments inédits sur l'apostolat de Sainte Marie-Madeleine en Provence* etc. Paris, 1848, 2 tomi in-4°.

FARLATI, *Illyr. sacr.* = Daniel FARLATUS et Iacobus COLETUS, *Illyricum sacrum*. Venetiis, 1751-1819, 8 tomi in fol.

FLEMING, *Collectanea* = Patricius FLEMINGUS, *Collectanea sacra seu S. Columbani hiberni abbatis ... necnon aliorum ... sanctorum acta et opuscula*. Lovanii, 1667, in fol.

FLODOARDUS, *De triumphis Christi sanctorumque Palaestinae* libri tres. Ed. solummodo in *P.L.* CXXXV. 491-550.

FLODOARDUS, *De triumphis Christi Antiochiae gestis* libri duo. Ed. solummodo *P.L.* t. c. 549-96.

FLODOARDUS, *De triumphis Christi apud Italiam* libri quatuordecim. Sola ed. integra *P.L.* t. c. 595-886. — Partes tantum edidit MABILLON, *Acta*, II. 30-40; 2a ed. 26-36 (= lib. XIV, c. 18), 127-29; 2a ed. 119-20 (lib. XIV, c. 19); 1095-1100; 2a ed. I. 655-60 (lib. XIII, c. 8); — MABILLON, *Acta*, III, 2. 569-608; 2a ed. 514-50 (= lib. XI, c. 5-12, et liber XII); inde haec capitula libri XI et librum XII ed. MURATORIUS, *Rer. ital. scr.* III, 2. 97-325 passim.

FLOREZ = Henrique FLOREZ, *España sagrada. Teatro geográfico-histórico de la*

iglesia de España. Madrid, 1747-1886, 51 tomi in-4°. Priores tomi I-XXIX ab Henrico Florez, reliqui ab aliis editi sunt.

2ª editio tomorum I-XXX Matriti prodiit ab an. 1754 ad an. 1859.

3ª editio (al. " 2ª ed. repetida ") etiam prodiit singulorum tomorum I-XI ab an. 1779 ad an. 1860; quae simillima est 2ªᵉ editioni.

FLORIANUS (M.), *Hist. Hung. fontes* = M. FLORIANUS, *Historiae Hungaricae fontes domestici*. Pars prima, Scriptores, 4 tomi in-8° (I et II, Lipsiae, 1881, 1883; III, Quinque-Ecclesiis, 1884; IV, Budapestini, 1885).

FONTANINUS (I.), *Codex canonizationum* = Iustus FONTANINUS, *Codex constitutionum quas summi pontifices ediderunt in solemni canonizatione sanctorum*. Romae, 1729, in fol.

Fontes rer. Austr. Scr. = *Fontes rerum Austriacarum. Oesterreichische Geschichts-Quellen*. Abtheilung I. Scriptores. Wien, 1855-1875, 8 vol. in-8°.

Fontes rer. Bohem. = *Fontes rerum Bohemicarum. Prameny dějin českých*. v Praze, 1873-1884, 4 tomi in-4°.

Forschungen zur Deutschen Geschichte. Göttingen, 1862-1886, 26 tomi in-8°.

FORTUNIUS (Augustinus), *Hist. Camaldul.* I = Augustinus [FORTUNIUS] Florentinus, *Historiarum Camaldulensium libri tres*. Florentiae, 1575, in-4°.

ID. *id.* II = Augustinus [FORTUNIUS] monachus Angelorum Florentiae, *Historiarum Camaldulensium pars posterior*. Venetiis, 1579, in-4°.

FOWLER, *Memorials of Ripon* = [J. T. FOWLER], *Memorials of the Church of SS. Peter and Wilfrid, Ripon*. 2 tomi in-8°, 1882-1886 (PUBLICATIONS OF THE SURTEES SOCIETY, vol. LXXIV, LXXVIII).

GALE, *Hist. Brit. scr.* = Thomas GALE, *Historiae Britannicae, Saxonicae, Anglo-Danicae scriptores XV*. Oxoniae, 1691, in fol.

GALLANDIUS = Andreas GALLANDIUS, *Bibliotheca veterum patrum antiquorumque scriptorum ecclesiasticorum*. Venetiis, 1765-1781, 14 tomi in fol.

Gallia christ. 1ª ed. = *Gallia christiana* ... Opus fratrum gemellorum Scaevolae et Ludovici SAMMARTHANORUM. Lutetiae Parisiorum, 1656, 4 tomi in fol.

Gallia christ. = *Gallia christiana in provincias ecclesiasticas distributa*. Lutetiae Parisiorum, 1715-1785 et 1856-1865, in fol. Tomos I-III Dionysius SAMMARTHANUS, IV-XIII monachi Congregationis S. Mauri O. S. B., XIV-XVI Bartholomaeus HAURÉAU ediderunt.

GENNADIUS, *De vir. ill.* = GENNADIUS, *Liber de viris illustribus*. Editiones prodierunt multae inde a saec. XV, praesertim cum Hieronymi seu epistulis, seu operibus omnibus. Satis erit nominasse tum illam quae prodiit in *P.L.* LVIII. 1059-1120, tum ultimam quam paravit E. C. RICHARDSON, *Hieronymus. Liber de viris inlustribus. Gennadius. Liber de viris inlustribus*. Leipzig, 1896 (TEXTE UND UNTERSUCHUNGEN ZUR GESCHICHTE DER ALTCHRISTLICHEN LITERATUR, XIV, 1).

Gesta Romanorum = *Ex gestis Romanorum historiae notabiles de vitiis virtutibusque tractantes*... Editiones sunt plurimae inde a saec. XV (HAIN, 7734-7752; COPINGER, II, n° 2715-2718). Unam respeximus editionem, quam procuravit Hermann OESTERLEY, *Gesta Romanorum*. Berlin, 1872, in-8°.

GILES, *Cod. apocr. Novi Test.* = I. A. GILES, *Codex apocryphus Novi Testamenti*. London, 1852, in-8°.

GOLDASTUS, *Rer. Alamann. scr.* = Melchior GOLDASTUS, *Rerum alamannicarum rerum scriptores aliquot vetusti*. Francofurti, 1606, 3 tomi in fol.; 2ª ed. Francofurti, 1661, 3 tomi in fol.; 3ª ed. cur. Henr. Christ. SENCKENBERGIUS. Francofurti et Lipsiae, 1730, 3 tomi in fol.

GONONUS, *Vitae Patrum Occid.* = Benedictus GONONUS, *Vitae et sententiae patrum Occidentis*. Lugduni, 1625, in fol.

Graevius, *Thes. ant. Ital.* = Ioa. Geo. Graevius et Petrus Burmannus, *Thesaurus antiquitatum et historiarum Italiae.* Lugduni Batav., 1704-1723, 9 tomi in fol.

Grandidier, *Hist. d'Alsace* = Grandidier, *Histoire ecclésiastique, militaire, civile et littéraire de la province d'Alsace.* Tome I. Strasbourg, 1787, in-4°. — Tomus II non prodiit; impressa tamen est eius appendix („ pièces justificatives "), cuius pauca exemplaria supersunt.

Greg. Magnus, *Dial.* = opus de quo infra, p. 949, n° 6542.

Greg. Turon. opera. Vid. quae sequuntur.

Greg. Turon. *Glor. conf.* = Gregorii Turonensis *Liber in gloria confessorum.* Ed. [1] *B. Gregorii Turonensis ep. Historiarum praecipue Gallicarum libri X. In Vitas Patrum* etc. Parisiis, in aedibus Ascensianis, 1522 [immo vero 1512], f. 127-47. [2] *Georgii Florentis Gregorii ep. Turonici de Gloria martyrum* etc. (Parisiis, 1563), 193-304 et 263*bis*-265*bis*; [3] La Barre, *Hist. christ. vet. patrum* (1583), f. 337v-350; [4] *Divi Gregorii archiep. Turonensis de Gloria martyrum* etc. (Coloniae, 1583), 191-304; [5] *Bibl. patr. Paris.* (1589), VII. 917-64; [6] *Bibl. patr. Colon.* (1618), VI, 2. 560-77; [7] B[alesdens] (I.), *Divi ... Gregorii ep. Turon. operum piorum pars I* (Paris. 1640), 333-545; [8] *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XI. 871-96; [9] Theod. Ruinart, *Gregorii Turonensis opera omnia* (Paris. 1699), 891-992; [10] *P.L.* LXXI. 827-910; [11] Bordier, *Les Livres des miracles de Grégoire de Tours,* II (1860), 338-440; III (1862), 2-128; [12] Br. Krusch, in *MG.* Scr. rer. merov. (*Gregorii Turonensis opera*), 744-820.

Greg. Turon. *Glor. mart.* = Gregorii Turonensis *Liber in gloria martyrum.* Ed. [1] Clichtoveus (Hier.), *Sulpicii Severi de vita divi Martini* etc. (Paris. 1511), f. 116v-151v; [2] *Greg. Turon. de Gloria martyrum* (Paris. 1563), 1-144; [3] La Barre, t. c., f. 315v-332; [4] *Greg. Turon. de Gloria martyrum* (Coloniae, 1583), 1-144; [5] *Bibl. patr. Paris.* (1589), VII. 837-98; [6] *Bibl. patr. Colon.* (1618), VI, 2. 530-52; [7] Balesdens, t. c. 1-249, [8] *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XI. 831-60; [9] Ruinart, t. c. 713-847; [10] *P.L.* LXXI. 705-800; [11] Bordier, op. c. I (1857), 2-300; [12] Krusch, t. c. 484-561.

Greg. Turon. *Hist. Franc.* = Gregorii Turonensis *Historia Francorum.* Ed. [1] in ed. an. 1512, de qua supra; [2] Parisiis apud Guil. Morelium, 1561; [3] Basileae per Petrum Pernam, 1568 (ed. Flacius Illyricus); [4] La Barre, t. c., f. 231v-304; [5] *Bibl. patr. Paris.* (1589), VII. 523-796; [6] Parisiis, typ. Petri Chevalerii, 1610; [7] M. Freherus, *Corpus Francicae historiae* (Hanoviae, 1613), II. 1-244; [8] *Bibl. patr. Colon.* (1618), VI, 2. 417-515; [9] Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 257-459; [15] *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XI. 707-815; [11] Ruinart, t. c. 1-538; [12] Bouquet, II. 137-390; [13] Parisiis, 1836 et 1838, 2 tomi (ed. I. Guadet et N. R. Taranne); [14] *P.L.* LXXI. 159-572; [15] W. Arndt, in *MG.* t. c. 31-450; [16] *Grégoire de Tours. Histoire des Francs,* livres I-VI, ed. H. Omont. Paris, 1886; *id.* livres VII-X, ed. G. Collon, Paris, 1893.

Greg. Turon. *Vit. Patrum* = opus de quo infra, p. 949, n° 6541.

Gremaud (J.), *Documents relatifs à l'hist. du Vallais,* tome I. Lausanne, 1875, in-8° (= Mémoires et documents publiés par la Société d'histoire de la Suisse Romande, XXIX).

Gretseri opera omnia = *Iacobi Gretseri ... opera omnia.* Ratisbonae, 1734-1741, 17 tomi in fol.

Grossi, *Viridarium Carmel.* ii = Ioannes Grossi, *Viridarium ordinis B. V. Mariae de Monte Carmelo,* pars secunda. Ed. Daniel a Virgine Maria, *Speculum Carmelitanum,* t. I, p. 137-40.

Hain = Ludovicus Hain, *Repertorium bibliographicum.* Stuttgartiae, 1826-1838, 4 partes in 2 vol. in-8°. — Vid. etiam s. v. Copinger.

HARDY, *Descr. catal.* = Thomas Duffus HARDY, *Descriptive Catalogue of materials relating to the history of Great Britain and Ireland.* London, 1862-1871, 3 vol. in-8° (= RER. BRIT. SCR. 26).

HIERONYMUS, *De vir. ill.* = S. HIERONYMUS, *Liber de viris illustribus.* Editiones prodierunt plurimae inde a saec. XV, sive seorsim, sive simul cum Hieronymi epistulis, sive inter Hieronymi opera omnia. Satis erit nominasse tum illam quae prodiit in *P.L.* XXIII. 601-719, tum ultimam quam paravit E. C. RICHARDSON, *Hieronymus. Liber de viris inlustribus. Gennadius liber de viris inlustribus.* Leipzig, 1896 (TEXTE UND UNTERSUCHUNGEN ZUR GESCHICHTE DER ALTCHRISTLICHEN LITERATUR, XIV. 1).

HILARION MEDIOLANENSIS = *Legendarium quoddam nonnullorum sanctorum abbreviatum, supplementum illius de Varagine.* Mediolani, 1494 (= HAIN, 8661). — Volumen illud obiter tantum excussimus, neque legendas, quas continet, cum aliis contulimus.

Hispan. illustr. = *Hispaniae illustratae sive rerum urbiumque Hispaniae, Lusitaniae, Aethiopiae et Indiae scriptores varii.* Francofurti, 1603-1608, 4 tomi in fol. Tomos I et II edidit Andreas SCHOTTUS, tomum III Ioan. PISTORIUS, tomum IV Franc. SCHOTTUS.

Hist. SS. (Colon. 1483) = *Hystorie plurimorum sanctorum noviter et laboriose ex diversis libris in unum collecte.* Est haec altera pars (nempe folia 228-456) *Legendae aureae* ed. Coloniae, 1483 (= COPINGER, II, n° 6434).

Hist. SS. (Lovan. 1485) = *Hystorie plurimorum sanctorum* etc. ut supra ... *collecte.* Lovanii, Iohannes de Westfalia, 1485, in-4°. (In hac editione non adest *Legenda aurea.*)

HONTHEIM, *Prodr. hist. Trev.* = Iosephus Nicolaus AB HONTHEIM, *Prodromus historiae Trevirensis.* Augustae Vindelicorum, 1757, 2 tomi in fol.

Hrotsuitae opera. Ed. [1] Conradus CELTES. Norimbergae, 1501, in fol. [2] H. L. SCHURZFLEISCHIUS, Vitembergae Saxonum, 1707 (immo 1717), in-4°; [3] *P.L.* CXXXVII. 971-1168; [4] K. A. BARACK, Nürnberg, 1858, in-8°. — Solas comoedias ed. [1] Ch. MAGNIN, *Théâtre de Rhotsvitha,* Paris, 1845, in-8°; [2] J. BENDIXEN, *Hrotsvithae Gandeshemensis ... comoediae sex,* Lubecae, 1857, in-8°. — Sola carmina, ed. VIGNON RETIF DE LA BRETONNE, *Poésies latines de Rosvith,* Paris, 1854, in-8°.

IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS = IACOBUS PHILIPPUS BERGOMENSIS, *De claris selectisque plurimis mulieribus.* Ferrarie, 1497 (= HAIN, 2813). Illud opus edidit etiam Io. RAVISIUS TEXTOR, *De memorabilibus et claris mulieribus aliquot diversorum scriptorum opera* (Parisiis, 1521), fol. 14^v-160.

IACOBI DE GUISIA, *Annales Hannoniae,* ed. FORTIA = *Historie de Hainaut par Jacques de Guise,* publié [par B. GUÉRARD] par les soins du marquis DE FORTIA D'URBAN. Paris, 1826-38, 21 tomi (22 vol.) in-8° (*Annales* Guisii in solis tomis I-XV editi sunt).

JAFFÉ, *Bibl. rer. Germ.* = Philippus JAFFÉ, *Bibliotheca rerum Germanicarum.* Berolini, 1864-1873, 6 tomi in-8°.

JAFFÉ-LOEWENFELD, *Regesta* = *Regesta pontificum Romanorum ab condita ecclesia ad annum post Christum natum MCXCVIII,* edidit Philippus JAFFÉ. Editionem secundam ... curaverunt S. LOEWENFELD [ab anno nempe DCCCLXXXII], F. KALTENBRUNNER, P. EWALD. Lipsiae, 1885, 1888, 2 tomi in-4°.

IOANNIS, *Rer. Mogunt.* = Georg. Christ. IOANNIS, *Volumen primum rerum Moguntiacarum ... Volumen secundum rer. Mog. ... Scriptorum historiae Moguntinensi cum maxime inservientium tomus novus.* Francofurti ad M., 1722-1727, 3 tomi in fol.

KANDLER (P.), *Atti dei ss. mm. Tergestini* = [KANDLER (Petrus)], *Pel fausto ingresso di Monsignore illustrissimo e reverendissimo D. Bartolomeo Legat vescovo di Trieste e Capodistria nella sua chiesa di Trieste il dì XVIII Aprile M.DCCC.XLVII.* Trieste, 1847, in-4°. — Huius voluminis, cuius pagellae nullis prorsus numeris neque signis distinctae sunt, paenultima pars septem Passiones continet sub hoc communi lemmate : *Atti dei santi martiri Tergestini.*

KOLLARIUS, *Anal. Vindob.* = Adam. Franc. KOLLARIUS, *Analecta monumentorum omnis aevi Vindobonensia.* Vindobonae, 1761, 1762, 2 tomi in fol.

LA BARRE (L. DE), *Hist. christ. vet. patrum* = Laurentius DE LA BARRE, *Historia christiana veterum patrum.* Parisiis, 1583, in fol.

LABBE, *Bibl. mss.* = Philippus LABBE, *Novae bibliothecae manuscript. librorum* tomus I, II. Parisiis, 1657, 2 tomi in fol.

LA FUENTE, *Hist. eccl. de España* = Vicente DE LA FUENTE, *Historia eclesiástica de España.* Segunda edicion. Madrid, 1873-1875, 6 tomi in-8°. — In priore editione nihil erat quod ad rem nostram faceret.

LAMBECIUS, *Comment. de bibl. Vindob.* = Petrus LAMBECIUS, *Commentariorum de augustissima bibliotheca caesarea Vindobonensis* liber I-VIII. Vindobonae, 1665-1679, 8 tomi in fol. — 2ª ed. opera Adami Franc. KOLLARII. Vindobonae, 1766-1782, 8 tomi in fol.

LAMIUS, *Eccl. Florentinae monum.* = Ioannes LAMIUS, *Sanctae ecclesiae Florentinae monumenta.* Florentiae, 1758, 4 tomi in fol.

LANGEBEK, *Scr. rer. Dan.* = Iacobus LANGEBEK, *Scriptores rerum Danicarum medii aevi.* Hafniae, 1772-1878, 9 tomi in fol. Tomos I-III Langebek, tomos IV-VII P. F. Suhm edidit.

LAZIUS, *Abdiae hist. certam. apost.* = Wolfgangus LAZIUS, *Hoc opere continentur Liber de passione Domini Nostri Iesu Christi ... Abdiae Babyloniae episcopi et apostolorum discipuli de historia certaminis apostoli libri decem, Iulio Africano ... interprete,* etc. Basileae, 1552, in fol.

Abdiae Babyloniae primi ep. ab apostolis constituti de historia certaminis apostolici ... [ed. Ioannes FABER]. Parisiis, 1560, in-8°.

Abdiae etc. ut apud Fabrum ... *a F. Thoma* BEAUXAMIS *illustrata.* Parisiis, 1566, in-8°; ibid. 1571, in-8°.

Abdiae etc. ut apud Fabrum ... Coloniae, 1569, in-8°; ibid. 1576, in-8°.

LE COINTE, *Ann. eccl. Franc.* = Carolus LE COINTE, *Annales ecclesiastici Francorum.* Parisiis, 1665-1683, 8 tomi in fol.

Leg. aurea = IACOBUS DE VORAGINE, *Legenda aurea* seu *Historia lombardica.* Plurimae prodierunt editiones, praesertim saeculo XV (cf. COPINGER, II, nis 6380-6471) et saeculo XVI. Unam excussimus, quam curavit Th. GRAESSE, Dresdae et Lipsiae, 1846 (et postea), in-8°.

Leg. aureae appendix normann. = Ultima pars harum editionum : 1 *Aurea legenda sanctorum ... una cum quibusdam legendis noviter superadditis.* Rothomagi, 1507; 2 *Aurea legenda* etc. ut 1) ... Cadomi, 1518; 3 *Legenda. Opus aureum quod Legenda sanctorum vulgo inscribitur ...* cura fratris Claudii A ROTA. Rotomagi, 1546. — In hac appendice neglexiмus legendas quae iam leguntur in appendice editionis a Th. Graesse procuratae.

Legende SS. regni Hungarie = *Legende sanctorum regni Hungarie in lombardica historia non contente,* s. l. a., et Venetiis, 1498 (HAIN 9996 et 9998; quae ab HAIN 9997 notatur editio Argentinensis anni 1486 haud scio an diversa sit ab HAIN 9996). *Id.* Venetiis, 1512.

LEIBNITIUS, *Scr. rer. Brunsvic.* = God. Guil. LEIBNITIUS, *Scriptores rerum Brunswicensium illustrationi servientes.* Hanoverae, 1707-1711, 3 tomi in fol.

Leland, *Collectanea* = *Iohannis Leland antiquarii de rebus Britannicis collectanea*, ed. Th. Hearnius. Oxonii, 1715; 2ª ed. Londini, 1770; 3ª ed. Londini, 1774 [omnes ed. constant 6 tomis in-8°].

Leland, *Itinerary* = *The Itinerary of John Leland the Antiquary*, published by Mr. Th. Hearne. Oxford, 1710-1712; 2ª ed. Oxford, 1744, 1745; 3ª ed. Oxford, 1768-1770 [omnes ed. constant 9 tomis in-8°].

Tum *Collectaneorum*, tum *Itinerarii* solam tertiam editionem attulimus; multa autem in utroque opere neglecimus minima fragmenta, quotquot nempe ex documentis adhuc superstitibus et bene notis a Lelandio excerpta erant.

Lib. pont. = *Liber pontificalis ecclesiae Romanae* seu *Gesta pontificum Romanorum*. Ed. [1] Io. Busaeus, Moguntiae, 1602; [2] C. A. Fabrotus, Parisiis, 1649 (= Byzantinae historiae scriptores, XIX); *id.* Venetiis, 1729; [3] Fr. Bianchini, Romae, 1718-1735, 4 tomi; [4] Muratorius, *Rer. ital. scr.* III; [5] I. Vignolius, Romae, 1724-1755, 3 tomi; [6] *P.L.* CXXVII, CXXVIII; [7] L. Duchesne, *Le Liber pontificalis*. Paris, 1886, 1892, 2 tomi; [8] Th. Mommsen, Berolini, 1898, in *MG. Gesta Romanorum pontificum* I [complectitur Vitas usque ad Constantinum papam († 715)]. — Neglecimus autem Epitomas, quae dicuntur, Felicianam et Cononianam (cf. Duchesne et Mommsen, tt. cc.). Semel etiam monemus singulas sanctorum pontificum Vitas suis locis tum in *Act. SS.* tum inter *Collectiones conciliorum* editas esse.

Lipomanus = Aloysius Lipomanus, *Sanctorum priscorum patrum Vitae*. Venetiis, 1551-1560, 8 tomi in-4°.

2ª ed. = *Historiae Aloysii Lipomani episcopi Veronensis de vitis sanctorum pars I... pars II.* Lovanii, 1564, 2 tomi in fol. — Pauca ex hac secunda editione notavimus, quoniam non integrum Lipomani opus, sed eiusdem velut epitomen exhibet.

Lipsius, *Acta apost. apocr.* Vid. supra, *Acta apost. apocr.*

Lipsius, *Die apokr. Apostelgeschichten* = Richard Adelbert Lipsius, *Die apokryphen Apostelgeschichten und Apostellegenden*. Braunschweig, 1883-1890, 4 tomi in-8° (I Band; II Band 1 und 2 Hälfte, Ergänzungsheft).

Lorenzana (F. de), *SS. PP. Toletanorum ... opera*. Matriti, 1782-1793, 3 tomi in fol.

Lot, *Chronique de St-Riquier* = Ferdinand Lot, *Hariulf. Chronique de l'abbaye de Saint-Riquier*. Paris, 1894, in-8°.

Ludewig, *Reliquiae mss.* = Io. Petrus Ludewig, *Reliquiae manuscriptorum omnis aevi* etc. Francofurti et Lipsiae, 1720-1731; Halae-Salicae, 1733-1741. 12 tomi in-8°.

Ludewig, *Scr. rer. episc. Bambergensis* = Ioan. Petr. Ludewig, *Scriptores rerum episcopatus Bambergensis*. Francofurti et Lipsiae, 1718, in fol. (= Novum volumen scriptorum rerum Germanicarum, tomus I).

Mabillon, *Acta* = Lucas d'Achery et Iohannes Mabillon, *Acta sanctorum Ordinis S. Benedicti*. Paris. 1668-1701, 9 tomi in fol. [saeculum I, II, III pars 1 et 2, IV pars 1 et 2, V, VI pars 1 et 2]. — 2ª ed. Venetiis, 1733-1740, 9 tomi in fol.

Mabillon, *Annales* = Iohannes Mabillon, *Annales Ordinis S. Benedicti*. Paris. 1703-1739, 6 tomi in fol. — 2ª ed. Lucae, 1739-1743, 6 tomi in fol.

Mabillon, *Mus. ital.* = Iohannes Mabillon et Michael Germain, *Museum italicum seu Collectio veterum scriptorum ex bibliothecis italicis*. Paris. 1687, 1689, 2 tomi in-4°. — 2ª ed. Paris. 1724, 2 tomi in-4°.

Mabillon, *Vet. anal.* = Iohannes Mabillon, *Vetera analecta*. Paris. 1675-1685, 4 tomi in-8°. — 2ª ed. (cur. L. Fr. I. de la Barre). Parisiis, 1723, 1 tomus in fol.

Mai, *Class. auct.* = Angelus Maius, *Classicorum auctorum e Vaticanis codicibus editorum* tomi I-X. Romae, 1828-1838, in-8°.

MAI, *Nova Patrum Bibl.* = [Angelus MAIUS], *Novae patrum bibliothecae* tomus I-VII. Romae, 1852-1854, in-4°.

MAI, *Scr. vet. nov. coll.* = Angelus MAIUS, *Scriptorum veterum nova collectio e Vaticanis codicibus collecta.* Romae, 1825-1838, 10 tomi in-4°.

MAI, *Spicil. Rom.* = [Angelus MAIUS], *Spicilegium Romanum.* Romae, 1839-1844, 10 tomi in-8°.

MAMACHIUS, *Annal. Ord. Praed.* = Thomas Maria MAMACHIUS, Franciscus Maria POLLIDORIUS etc.... *Annalium Ordinis Praedicatorum volumen primum.* Romae, 1756, in fol.

MANSI, *Concil. coll.* Vid. supra ad *Conciliorum collectiones.*

MARRIER et DUCHESNE, *Bibl. Clun.* = Martinus MARRIER et Andreas QUERCETANUS, *Bibliotheca Cluniacensis.* Parisiis, 1614, in fol.

MARTENE et DURAND, *Thes. nov. anecd.* = Edmundus MARTENE et Ursinus DURAND, *Thesaurus novus anecdotorum.* Parisiis, 1717-1726, 5 tomi in fol.

MARTENE et DURAND, *Vet. scr. ampl. coll.* = Edmundus MARTENE et Ursinus DURAND, *Veterum scriptorum et monumentorum ... amplissima collectio.* Parisiis, 1724-1733, 9 tomi in fol.

MATHARAN (M.-M.), *Les Traditions chrétiennes sur S. Georges premier évêque du Velay.* Le Puy, 1877, in-16.

MAZOCHIUS, *De SS. Neapol.* = Alexius Symmachus MAZOCHIUS, *De sanctorum Neapolitanae ecclesiae episcoporum cultu dissertatio.* Neapoli, 1753, in-4°.

MELLONI (G. B.), *Atti degli uom. ill. in Bologna* = Giovambattista MELLONI, *Atti o memorie degli uomi illustri in santità nati o morti in Bologna.* Bologna, 6 tomi in-4°. Classe I. De' santi e beati che hanno culto pubblico ed approvato dalla Chiesa. 3 tomi, 1786, 1788, 1818. Classe [II] di quei che da tempo immemorabile sembrano aver culto pubblico e titolo di beati o di santi con tolleranza della Chiesa. 3 tomi, 1773, 1779, 1780.

MENCKENIUS, *Scr. rer. germ.* = Io. Burchardus MENCKENIUS, *Scriptores rerum Germanicarum, praecipue Saxonicarum.* Lipsiae, 1728-1730, 3 tomi in fol.

MESSINGHAM, *Florilegium* = Thomas MESSINGHAMUS, *Florilegium Insulae sanctorum seu Vitae et Acta sanctorum Hiberniae.* Parisiis, 1624, in fol.

METCALFE. *Vid.* PINKERTON.

MG. = *Monumenta Germaniae historica.*

MG. Auct. ant. = *MG.* Auctores antiquissimi. Tomus I-XIII. Berolini, 1877-1898, in-4°.

MG. Epist. = *MG.* Epistulae. Tomus I-V. Berolini, 1887-1899, in-4°.

MG. Poet. lat. = *MG.* Poetae latini medii aevi (aevi carolini). Tomus I-III et tomi IV pars prior. Berolini, 1881-1899, in-4°.

MG. Scr. = *MG.* Scriptores. Tomus I-XXIX et tomi XXX pars prior. Hannoverae, 1826-1896, in fol.

MG. Scr. rer. langob. = *MG.* Scriptores rerum langobardicarum et italicarum saec. VI-IX. Hannoverae, 1878, in-4°.

MG. Scr. rer. merov. = *MG.* Scriptores rerum merovingicarum. Tomus I-III. Hannoverae, 1885-1896. Tomi IV nondum editi pagellas 1-633 egregia v. d. Brunonis KRUSCH liberalitate perlegendas accepimus.

MITTARELLI, *Annal. Camaldul.* = Iohannes Benedictus MITTARELLI et Anselmus COSTADONI, *Annales Camaldulenses ordinis S. Benedicti.* Venetiis, 1755-1773, 9 tomi fol.

MOLINIER et KOHLER, *Itin. Hieros.* = Augustus MOLINIER et Carolus KOHLER, *Itinera Hierosolymitana et descriptiones Terrae Sanctae...* Tomi II pars I, Genevae, 1885, in-8°.

MOMBRITIUS = [Boninus MOMBRITIUS], *Sanctuarium.* Mediolani, s. a. [ante 1480], 2 tomi in fol. (= HAIN, 11544).

Mon. hist. Britannica, ed. H. PETRIE = *Monumenta historica Britannica...* Volume I. ... by Henry PETRIE ..., John SHARPE and ... Thom. Duffus HARDY. (London), 1848, in fol.

Mon. hist. patriae = *Monumenta historiae patriae edita iussu regis Caroli Alberti.* Augusti Taurin., 1836-1900, tomi I-XVII et XIX in fol. (Tomis III-V et IX constat series " Scriptorum ,, tom. I-IV).

Mon. Pol. hist. = *Monumenta Poloniae historica.* Lwów, 1864-1893, 6 tomi in-8°. Tomos I et II Augustus BIELOWSKI, ceteros alii ediderunt.

Mon. Portug. hist. Scr. I = *Portugaliae monumenta historica.* Scriptores. Voluminis I fasciculi I-III. Olisipone, 1856-1861, in fol.

MONE, *Quellensammlung* = F. J. MONE, *Quellensammlung der badischen Landesgeschichte.* Karlsruhe, 1848-1867, tomus I-III et tomi IV pars I, in-4°.

MOREL, *Suppl. bibl. patr.* = [Aegidius MOREL], *Nova bibliotheca veterum patrum et scriptorum ecclesiasticorum sive supplementum bibliothecae patrum.* Parisiis, 1639 (et iterum 1654, solo titulo recuso), 2 tomi in fol.

MORICE, *Mém. hist. Bretagne* = Hyacinthe MORICE, *Mémoires pour servir de preuves à l'histoire ecclésiastique et civile de Bretagne.* Paris, 1742-1746, 3 tomi in fol.

MURATORI, *Rer. ital. scr.* = L. A. MURATORIUS, *Rerum italicarum scriptores.* Mediolani, 1723-1751, 25 tomi (28 vol.) in fol.

NARBEY, *Supplément aux Acta SS.* = C. NARBEY, *Supplément aux Acta Sanctorum pour des Vies de saints de l'époque mérovingienne.* Paris, [1894-]1899, 1901. Tomus I et pagellae 1-140 tomi II in-4° (Prima folia tomi I sub hoc olim titulo prodierunt : *Supplément aux Bollandistes pour des Vies...* Paris, s. a. [1894]).

Neues Archiv = *Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde.* Hannover, Bd. I (1876) - XXVI (1901), in-8°.

Notices et extraits = *Notices et extraits des manuscrits de la bibliothèque nationale* (vel pro tempore *du Roi, royale, impériale*) *et autres bibliothèques.* Paris, 1787-1899, Tomus I-XXXV et tomi XXXVI pars prior. Inde a tomo XIV constant singuli tomi binis partibus.

NOTKERUS = NOTKERUS BALBULUS, *Martyrologium.* Ed. [1] CANISIUS, *Ant. lect.* VI, 2. 759-932; ed. BASNAGE, II, 3. 89-184; [2] *P.L.* CXXXI. 1029-1164.

OEFELE, *Rer. Boicarum scr.* = Andreas Felix OEFELIUS, *Rerum Boicarum scriptores nusquam antehac editi.* Augustae Vindelicorum, 1763, 2 tomi in fol.

Officium S. Ianuarii etc. (Neapoli, 1525) = *Officium Sancti Ianuarii episcopi una cum officio S. Athanasii* ... (In fine voluminis ita : *Officium sanctorum ac proctectorum civitatis Parthenopae*). Neapoli, 1525, in-8°.

OLRIK (H.), *Danske Helgeners Levned i oversættelse.* København, 1893-1894, in-8°.

ORDERICUS VITALIS, *Hist. eccl.* = ORDERICUS VITALIS, *Historiae ecclesiasticae libri tredecim.* Ed. [1] DUCHESNE, *Hist. Norm. scr.* 321-925; [2] BOUQUET, IX-XII passim (non integre); [3] *P.L.* CLXXXVIII. 15-984; [4] Augustus LE PREVOST [GUÉRARD et L. DELISLE]. Parisiis, 1838-1855, 5 tomi in-8°; [5] Besançon, 1890, 1 tomus in-8°.

P.G. = J. P. MIGNE, *Patrologiae cursus completus.* Series graeca et orientalis. Parisiis, 1857-1886, 161 tomi (165 vol.) in-4°.

Patrologiam graecam latine tantum editam (Paris. 1856-1867, 81 tomi [85 vol.] in-4°) negleximus.

P.L. = J. P. MIGNE, *Patrologiae cursus completus.* Series latina. Parisiis, 1844-1864, 221 tomi in-4°.

PALLADIUS A = Liber de quo infra, n° 6532.

PALLADIUS B = Liber de quo infra, n° 6534.

Parascandolo, *Mem. della chiesa di Napoli* = Luigi Parascandolo, *Memorie storiche-critiche-diplomatiche della chiesa di Napoli.* Napoli, 1847-1851, 4 tomi in-4°.

Perry (C.), *Hist. de Chalon sur Saône* = Claude Perry, *Histoire civile et ecclésiastique, ancienne et moderne, de la ville et cité de Chalon sur Saone.* Chalon sur Saone, 1659, in fol.

Petri Damiani opera. Ed. Constantinus Caietanus. Romae, 1606-1640, 4 tomi fol.; *id.* Lugduni, 1623, 1 tomus fol.; *id.* Parisiis, 1642, 4 tomi fol.; *id.* Parisiis, 1663, 4 tomi fol.; *id.* Venetiis et Parisiis, 1743, 4 tomi fol.; *id.* Bassani, 1783, 4 tomi fol. *Vid.* etiam *P.L.* CXLIV et CXLV. — Solam editionem an. 1743 attulimus.

Petrus de Nat. = Petrus de Natalibus, *Catalogus sanctorum et gestorum eorum ex diversis voluminibus collectus. Libri XII.* Vicentiae, 1493; Argentinae, 1502; Venetiis 1506 et postea; Lugduni 1506 et saepe postea; s. l. an. 1521. — Inspeximus editionem principem an. 1493, tum editionem s. l. an. 1521, tum etiam editiones Lugdunenses an. 1514, 1519, 1534, 1543 (al. 1545). Et in editionibus quidem Lugdunensibus inde ab ed. an. 1519 [quae prodiit " per Iohannem de Cambray "] aucta est appendix tribus capitulis quae in editione principe et in sequentibus [etiam in altera Lugdunensi an. 1519 quae prodiit " per Iacobum Saccon "] non leguntur.

Pez, *Scr. rer. austr.* = Hieronymus Pez, *Scriptores rerum austriacarum veteres ac genuini.* Tomus I et II, Lipsiae, 1721-1725 (vel, solis titulis recusis, Viennae, 1743). Tomus III, Ratisbonae, 1745. 3 tomi in fol.

Pez, *Thes. anecd.* = Bernardus Pez, *Thesaurus anecdotorum novissimus.* Augustae Vindel. et Graecii, 1721-1729, 6 tomi in fol.

Pigeon (E. A.), *Vies des SS. du dioc. de Coutances* = E. A. Pigeon, *Vies des saints du diocèse de Coutances et Avranches.* Avranches, s. a. [1892] et 1898. 2 tomi in-8°.

Pinkerton (J.), *Vitae antiquae SS. Scot.* = Iohannes Pinkerton, *Vitae antiquae sanctorum qui habitaverunt in ea parte Britanniae nunc vocata Scotia.* Londini, 1789, in-8°.

2ª ed.: *Pinkerton's Lives of the Scottish Saints,* revised and enlarged by W. M. Metcalfe. Paisley, 1889, 2 tomi in-8°.

Pistorius, *Rer. Germ. Scr.* = *Scriptores rerum Germanicarum* tomi tres in fol., scilicet

Tomus I: *Illustrium veterum scriptorum qui rerum a Germanis ... gestarum historias ... reliquerunt* tomus unus. Francfourti, 1583; 2ª ed. Francofurti, 1613; 3ª ed. (sub hoc titulo: *Rerum Germanicarum scriptores aliquot insignes ...*) Ratisbonae, 1726 et iterum [solo titulo recuso] Ratisbonae, 1731.

Tomus II: *Germanicorum scriptorum qui rerum a Germanis ... gestarum historias ... reliquerunt* tomus alter. Francofurti, 1584; 2ª ed. Hanoviae, 1613; 3ª ed. Ratisbonae, 1726 et 1731.

Tomus III: *Rerum Germanicarum veteres iam primum publicati scriptores VI.* Francofurti, 1607; 2ª ed. Francofurti, 1653 (et iterum, ibid. 1654, solo titulo mutato sic: *Rerum familiarumque Belgicarum chronicon magnum ...*); 3ª ed. Ratisbonae, 1726 et 1731.

Potthast, *Regesta* = Augustus Potthast, *Regesta pontificum Romanorum inde ab a. post Christum natum MCXCVIII ad a. MCCCIV.* Berolini, 1874, 1875, 2 tomi in-4°.

Prileszky (I. B.), *Act. SS. Hungariae* = *Acta sanctorum Ungariae ex Ioannis Bollandi ... eiusque continuatorum operibus excerpta.* Tyrnaviae, 1743, 1744, 2 tomi in-12°.

Prudentius, *Peristephanon* = Aurelii Prudentii Clementis *Peristephanon liber.* Prodiit inter *Prudentii opera* seu *carmina quae exstant,* quae inde a saec. XV saepissime recusa sunt. Ultimas editiones procuraverunt Theod. Obbarius

(Tubingae, 1845) et Alb. Dressel (Lipsiae, 1860). Insuper liber ille legitur in *Bibl. patr. Paris.* (1589), VIII. 117-91; *Bibl. patr. Colon.* (1618), IV. 867-94; *Bibl. patr. Paris.* (1624, et iterum 1644, et iterum 1654), VIII. 488-520; *Bibl. patr. Lugd.* (1677), V. 1010-36; Gallandius, VIII. 435-68; *P.L.* LX. 275-596.

Ptolomaeus Lucensis, *Hist. eccl.* = Bartholomaeus Lucensis, *Historia ecclesiastica.* Libri 24. Ed. Muratori, *Rer. ital. scr.* XI. 751-1242. — Solos libros xxiii et xxiv inspeximus.

Quetif et Echard, *Scr. Ord. Praed.* = Iacobus Quetif et Iacobus Echard, *Scriptores Ordinis Praedicatorum recensiti.* Parisiis, 1719, 1721, 2 tomi in fol.

Raynaldus, *Annales* = Odoricus Raynaldus, *Annales ecclesiastici ab anno 1198* (ad an. 1565). Romae, 1646-1677, 9 tomi in fol.; Coloniae, 1693-1727, 9 tomi in fol.; Lucae, 1747-1756, 15 tomi in fol.

Rec. hist. crois. Occid. = *Recueil des historiens des croisades.* Historiens occidentaux. Paris, 1844-1895, 5 tomi in fol.

Rees, *Cambro British SS.* = W. J. Rees, *Lives of the Cambro British Saints of the fifth and immediate succeeding Centuries.* Llandovery, 1853, in-8°.

Rer. Brit. scr. = *Rerum Britannicarum medii aevi scriptores or Chronicles and Memorials of Great Britain and Ireland during the Middle Ages.* Published ... under the direction of the Master of the Rolls. London, 1858 - 1896, n° I - XCVIII, in-8°.

Reschius, *Annales eccl. Sabionensis* = Iosephus Reschius, *Annales ecclesiae Sabionensis, nunc Brixinensis.* Augustae Vindelicorum, 1760, 1767, 2 tomi in fol.

Riant, *Exuviae sacrae Cpolitanae* = [Paulus Riant], *Exuviae sacrae Constantinopolitanae.* Genevae, 1877, 1878, 2 tomi in-8°.

Rosweydus, *Vitae Patrum.* Ed. Antverpiae, 1615; ibid. 1628; Lugduni, 1617. — Editionem Lugdunensem in sola § **Patrum Vitae** (infra p. 943-948) attulimus. Quando vero alibi nominatur " 2ª ed. ", intellegenda est altera Antverpiensis, an. 1628.

Rufinus, *Hist. eccl.* Vid. supra Eusebius, *Hist. eccl.* (nempe libri X et XI de quibus ibi).

Rufinus, *Hist. mon.* = Liber de quo infra, n° 6524.

Ruinart = Theodoricus Ruinart, *Acta primorum martyrum sincera.* Parisiis, 1689, in-4°; 2ª ed. Amstelodami, 1713, in fol.; 3ª ed. Veronae, 1731, in fol.; 4ª ed. Augustae Vindelicorum, 1802-1803, 3 tomi in-8°; 5ª ed. Ratisbonae, 1859, in-8°.

Sanderus, *Hagiol. Flandriae* = Antonius Sanderus, *Hagiologium Flandriae sive de sanctis eius provinciae liber unus.* Antverpiae, 1625, in-4°; 2ª ed. *Hag. Fl. sive de sanctis eius prov. libri tres.* Insulis, 1639, in-12°.

Schottus. Vid. *Hispan. illustr.*

Scr. rer. Germ. in us. schol. = *Scriptores rerum Germanicarum in usum scholarum ex Monumentis Germaniae historicis recudi fecit* G. H. Pertz (inde ab an. 1876: *recusi*). Hannoverae, 1840-1901. Sunt circiter 50 tomi in-8°, inter quos nonnulli alteram vel etiam tertiam aut quartam editionem tulerunt.

Scr. rer. Pruss. = *Scriptores rerum Prussicarum. Die Geschichtsquellen der Preussischen Vorzeit.* Ed. Theodor Hirsch, Max Töppen, Ernst Strehlke. Leipzig, 1861-1874, 5 tomi in-8°.

Scr. rer. Suecic. = *Scriptores rerum Suecicarum medii aevi.* Upsaliae, 1818-1876, 3 tomi in fol. — Tomum I E. M. Fant, tomum II E. G. Geijer et I. H. Schröder, tomum III Cl. Annerstedt ediderunt.

Sedulius, *Hist. seraphica* = Henricus Sedulius, *Historia seraphica Vitae B^{mi} P. Francisci Assisiatis illustriumq. virorum et feminarum ...* Antverpiae, 1613, in fol.

SERARIUS, *Rer. Mogunt.* = Nicolaus SERARIUS, *Moguntiacarum rerum ab initio usque ad ... libri quinque.* Moguntiae, 1604, in-4°; 2ª ed. Moguntiae, 1624, in-4°; 3ª ed. in tomo I operis de quo supra, s. v. IOANNIS.

SKENE, *Chronicles of the Picts* = William F. SKENE, *Chronicles of the Picts, Chronicles of the Scots and other early Memorials of Scottish history.* Edinburgh, 1867, in-8°.

SURIUS = Laurentius SURIUS, *De probatis sanctorum historiis.* Coloniae Agr., 1570-1575, 6 tomi in fol. Accessit anno 1581 tomus VII sive supplementum. [Hunc tomum VII, utpote qui ad primam editionem pertineat, semper primo loco protulimus, etiam ante tomos editionis secundae qui ante annum 1581 prodierunt].

2ª ed. *De probatis sanctorum historiis.* Coloniae Agr., 1576-1581, 6 tomi in fol. Accessit anno 1586 tomus VII sive supplementum.

3ªᵐ editionem (*De Vitis sanctorum ab Aloysio Lipomano... olim conscriptis, nunc primum a F. Laurentio Surio Carthusiano emendatis et auctis.* Venetiis, 1581, 6 tomi in fol.), quam impressa iam plus media *Bibliotheca* nostra nacti sumus, neglegendam duximus.

4ª ed. *De probatis sanctorum Vitis.* Coloniae Agr., 1618, 12 tomi in fol. — Tomo I praefixum saepe est folium liminare, in quo aeri incisa est imago quaedam cum hoc titulo : *Vitae sanctorum ex probatis authoribus et mss. codicibus* etc.... Coloniae Agr., 1617.

5ª ed. *Historiae seu Vitae sanctorum*... Augustae Taurinorum, Marietti, 1875-1880, 13 tomi in-8°. — Editor Taurinensis in multis libellis modo prologum, modo alia capitula non pauca resecuit. Quod semel hic monuisse sufficiat.

Syn. II. Nic. act. ... = *Acta synodi generalis septimae sive Nicaenae secundae* ab Anastasio Bibliothecario in linguam latinam translata : actiones I, II. ... Edita sunt in *Conciliorum collectionibus.*

TAMAYO, *Mart. hisp.* = Ioannes TAMAYO SALAZAR, *Martyrologium hispanum. Anamnesis sive commemoratio omnium Sanctorum hispanorum.* Lugduni, 1651-1659, 6 tomi in fol.

TISSIER, *Bibl. Patrum Cisterc.* = Bertrandus TISSIER, *Bibliotheca Patrum Cisterciensium.* Bonofonte, 1660-1669, 8 tomi in fol.

TORFAEUS (Th.), *Hist. rer. Norveg.* = Thormodus TORFAEUS, *Historia rerum Norvegicarum.* Hafniae, 1711, 4 tomi in fol.

TOUSTAIN DE BILLY (R.), *Hist. eccl. du dioc. de Coutances* = *Histoire ecclésiastique du diocèse de Coutances par René Toustain de Billy,* publiée par Fr. DOLBET et A. HÉRON. Rouen, 1874-1886, 3 tomi in-8°.

TRAUBE (L.), *O Roma nobilis* = Ludwig TRAUBE, *O Roma nobilis.* Philologische Untersuchungen aus dem Mittelalter. München, 1891, in-4° (Aus den ABHANDLUNGEN DER K. BAYER. AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN. I Cl., XIX Bd., II Abth.).

TROUILLAT, *Monum. de l'hist. de l'anc. évêché de Bâle* = J. TROUILLAT, *Monuments de l'histoire de l'ancien évêché de Bâle.* Porrentruy, 1852-1867, 5 tomi in-8°.

TWYSDEN, *Hist. angl. scr.* = [Roger. TWYSDEN et Ioannes SELDENUS], *Historiae Anglicanae scriptores X.* Londini, 1652, 1 vol. in 2 tomis in fol.

UGHELLI = Ferdinandus UGHELLUS, *Italia sacra sive de episcopis Italiae.* Romae, 1644-1662, 9 tomi in fol.

2ª ed. cura et studio Nicolai COLETI. Venetiis, 1717-1722, 10 tomi in fol.

Velseri opera (1682) = *Marci Velseri ... opera historica et philologica, sacra et profana.* Norimbergae, 1682, in fol.

VICELIUS, *Hagiologium* = Georg. VICELIUS, *Hagiologium seu de sanctis ecclesiae.* Moguntiae, 1541, in fol.

VICTOR VITENSIS, *Hist. pers. Wandal.* = VICTOR VITENSIS, *Historia persecutionis Africanae provinciae sub Geiserico et Hunirico regibus Wandalorum.* Ed. Parisiis, 1502, tum saepe sive seorsim sive cum aliis libellis, v. g. GRYNAEUS, *Monumenta s. patrum orthodoxographa* (Basileae, 1569), 799-829; *Bibl. patr. Paris.* (1575), II. 413-52; *Bibl. patr. Paris.* (1589), VII. 1889-1932; *Bibl. patr. Paris.* (1610), VII. 779-814; *Bibl. patr. Colon.* (1618), V, 3. 650-66; *Bibl. patr. Paris.* (1624, et iterum 1644, et iterum 1654), VII. 587-622; *Bibl. patr. Lugd.* (1677), VIII. 675-98; *P.L.* LVIII. 179-260; demum a C. HALM, in *MG.* Auct. ant. III, 1, et a M. PETSCHENIG, in *Corp. scr. eccl. lat.* VII.

VILLANUEVA, *Viage literario* = JAIME VILLANUEVA, *Viage literario a las iglesias de España.* Madrid (y Valencia), 1803-1852, 22 tomi in-8°. (Tomos I-V edidit " con algunas observaciones " frater auctoris Joaquin Lorenzo VILLANUEVA).

VINC. BELLOV. = VINCENTIUS BELLOVACENSIS, *Speculum historiale,* libri XXXII. Saepe ed., praesertim saec. XV, tum Venetiis, 1591, demum Duaci, 1624. [In hac editione, omissa priore parte (c. 1-20) libri I et altera parte (c. 21-52) post ultimum librum reiecta, comparet liber II tamquam liber I et sic porro. Duacena autem editione maxime usi sunt tum alii, tum decessores nostri in *Actis SS.,* unde in proferendo Vincentio uno libro a nobis fere discrepant.

Vita bb. Stanislai etc. (Cracov. 1511) = *Vita beatissimi Stanislai Cracoviensis episcopi, necnon Legende sanctorum Polonie, Hungarie, Bohemie, Moravie, Prussie et Slesie patronorum in Lombardica Historia non contente.* Cracovie, 1511, in-4°.

Vitae Patrum. Vid. infra p. 943.

VORBURG, *Hist. rom. germ.* = Iohannes Philippus VORBURGICUS, vulgo A VORBURG, *Historia Romano-Germanica* [vel aliquid simile; alius est enim titulus in aliis tomis]. Francofurti et Hanoviae, 1644-1660, 12 tomi in fol.

WADDINGUS (L.), *Annales Minorum.* Lugduni, 1625-1648 (tomi I-VII) et Romae, 1654 (tomus VIII), 8 tomi in fol.

2ª ed. Romae (Anconae, Quaracchi), 1731-1886, 25 tomi in fol.

WATTERICH, *Pont. Rom. Vitae* = I. M. WATTERICH, *Pontificum Romanorum qui fuerunt inde ab exeunte saeculo IX usque ad finem saeculi XIII Vitae ab aequalibus conscriptae.* Lipsiae, 1862, 2 tomi in-8°.

WHARTON, *Anglia sacra.* Londini, 1691, 2 tomi in fol.

Zenonis Veron. opera = *S. Zenonis ep. Veronensis sermones.* Ed. [1] Venetiis, 1508; [2] Veronae, 1586; [3] *Bibl. patr. Paris.* (1589), III. 1173-1316; [4] *Bibl. patr. Paris.* (1610), II. 675-96; [5] *Bibl. patr. Colon.* (1618), III. 83-135; [6] *Bibl. patr. Paris.* (1624, et iterum 1644, et iterum 1654), II. 359-482; [7] *Bibl. patr. Lugd.* (1677), III. 357-414; [8] Patavii, 1710; [9] Petr. et Hier. BALLERINII, Veronae, 1739, et iterum Augustae Vindel. 1758; [10] GALLANDIUS, V. 109-58; [11] *P.L.* XI. 9-760; [12] Io. Bapt. Carolus co. GIULIARI, Veronae, 1883; ed. altera Veronae, 1900.

INDEX NOTARUM

* hac stellula designavimus omnes editiones alicuius opusculi vel multorum opusculorum simul impressorum, v. c. *Prudentius, *Peristephanon*, vel **Ambrosii Mediolanensis opera*. Post quae plerumque intra uncos distinctius indicavimus editionem unam alteramve recentiorem vel communiorem.

|| hoc signo typographico ideo tantum usi sumus, ut aptius distinguerentur variae editiones *unius eiusdemque* libelli.

— hoc signo distinximus *diversos* libellos breviores, vel eiusdem libelli excerpta inter se *diversa*.

ab.	= abbas, abbatis ...
abb.	= abbatissa, -ae ...
add.	= additus, -a, -um est ...
al.	= alias.
an.	= annus, -ni ...
annot.	= annotationes.
apost.	= apostolus, -li ...
april.	= aprilis ...
archiep.	= archiepiscopus, -pi ...
auct.	= auctore, auctoribus.
aug.	= augustus, -ti ...
b.	= beatus,-ti...; beata,-tae...
bb.	= beati, torum ...; beatae, -tarum ...
	= beatissimus, -mi...; -ma, -mae ...
	= beatissimi, -morum ...; -mae, -marum...
brev.	= breviarium.
c., cap., capit.	= caput, capitis; capitulum, -li ...
canon.	= canonicus, -ci ...
cc.	= carissimi.
cca.	= circa.
cf.	= confer, conferatur.
cod.	= codex, codicis ...
coen.	= coenobium, -i ...
col.	= columna.
Cpolis	= Constantinopolis.
Cpolitanus	= Constantinopolitanus.
D. N. I. C.	= Dominus Noster Iesus Christus.
dd.	= dilectissimi.
dec.	= decembris ...
des.	= desinit.
diac.	= diaconus, -ni ...
dioec.	= dioecesis ...
dñicus, -ca ...	= dominicus, -ca ..
dñus, dñi	= dominus, -ni ...
Dñus N. I. C.	= Dominus Noster Iesus Christus.
ed.	= editio, edidit, ediderunt, editus, -a, -um...
éd.	= édition.
ep.	= episcopus, -pi ...
epil.	= epilogus.
epist.	= epistula.
erem.	= eremita.
Exc.	= Excerpta.
extr.	= extremus, -a ...
f.	= folio ...
ff.	= fratres, *vel* folia.
febr.	= februarius, -i ...
fr.	= frater, fratris ...
gen.	= generalis.
hist.	= historia, -ae ...; histoire.
	= historicus, -ci...; historique.
I. C.	= Iesus Christus, Iesu Christi ...

ian. = ianuarius, -i ...
ibid. = ibidem.
Id. = Idem.
id. = idus, iduum ...
imp. = imperator, -ris ...; -res, rum ...
in. = ineunte, initium ...
inc. = incipit.
inc. = incarnationis, incarnatione, incarnati.
ind. = indictione.
iul. = iulius, -i ...
iun. = iunius, -i ...
kal. = kalendae, -arum ...
l. = liber, libri ...
l. c. = loco citato.
ll. cc. = locis citatis.
lib. = liber, libri ...
lin. = linea, -ae ...
m. = martyr, -ris ...
mart. = martius, -i ...
med. = medium, -i ...
mm. = martyres, -rum ...
mon. = monachus, -i ...
monum. = monumenta, torum ...
ms. mss. = (liber) manuscriptus ...; (libri) manuscripti ...
Mut. = " mutato stilo „ editus est libellus, quemadmodum saepe et dixit et fecit Surius.
n. = numero.
nn. = numeris.
non. = nonae, nonarum ...
not. = annotationes.
nov. = novembris ...
num. = numero.
O... *Vid.* Ord...
oct. = octobris ...
om. = omisso, -a, -is *vel* omissus ... est, omissi ... sunt.
op. c. = opere citato.
Ord. Carm. = Ordinis Carmelitarum.
Ord. Cist. = Ordinis Cisterciensis.
Ord. Erem. S. Aug. = Ordinis Eremitarum S. Augustini.
Ord. Min. = Ordinis Minorum.
Ord. Praed. = Ordinis Praedicatorum.
Ord. Praem. = Ordinis Praemonstratensis.
Ord. S. F. (*vel* Fr., *vel* Franc.) = Ordinis S. Francisci.
Ord. Serv. B. M. = Ordinis Servorum B. Mariae.
p. = papa, papae ...
p. = pagella, -lae ...
Paris. = Parisiis, Lutetiae Parisiorum.
praef. = praefatio, -onis ...
presb. = presbyter, -ri ...
prol. = prologus, -gi ...
ps. = pseudo.
rer. Germ. = rerum Germanicarum.
rev. = reverendus, -da ...; -dissimus, -ma ..., reverentissimus, -ma ...
s. = sanctus, -ti ...; sancta -tae ...
ss. = sancti, -torum ...; sanctae, -tarum ...
= sanctissimus, -mi ...; -ma, -mae ...
= sanctissimi, -morum ...; -mae, -marum ...
s. a. = sine anno.
s. l. = sine loco.
s. l. a. = sine loco, sine anno.
s. v. = sub verbo.
saec. = saeculum, -li ...
scr. = scriptores, -rum ...
sept. = septembris ...
ser., sér. = serie, série.
sign. = folio (-iis) signato (-tis).
soc. = socius, socia ...
subdiac. = subdiaconus, -ni ...
t. c. = tomo citato.
v. = virgo, virginis ...
vv. = virgines, -inum ...
var. lect. = variae lectiones.
ven. = venerandus, -da ...; venerabilis ...
vid. = videsis, videatur.
vid. = vidua.

BIBLIOTHECA HAGIOGRAPHICA LATINA

Abbanus seu **Albanus** ab. Magharnuidhiensis, saec. VI/VII. — Oct. 27.

VITA. *Inc.* In occidentali plaga orbis est insula quaedam — *Des.* fruitur sine fine et fruetur. Sed tu, Deus piissime... [1

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 505-40.

Abbo ep. Autisiodorensis, post med. saec. IX. — Dec. 3.

Hist. ep. Autisiod. 37 (LABBE, *Bibl. mss.* I. 433-34; || DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne,* I. 356; || *P.L.* CXXXVIII. 251-52; || WAITZ (G.), in *MG.* Scr. XIII. 398).

Abbo ab. Floriacensis, † 1004. — Nov. 13.

1. DE CAEDE ABBONIS (EPIST. ENCYCLICA MONACHORUM FLORIACENSIUM). *Inc.* Universis... Fletu paene absorptis, dolore contritis... *Des.* Obiit id. nov., die natalis s. Brici. [2

BALUZIUS, *Misc.* II. 411; 2ª ed. II. 114; || MABILLON, *Acta,* VI, 1. 35-36, n. 13; 2ª ed. 32, n. 13; || *P.L.* CXXXIX. 417-18.

2. VITA AUCT. AIMOINO. *Inc. epist.* Reverentissimae vitae dño Hervaeo... Quia superni gratia redemptoris — *Inc. praef.* Antiquissimae gentilitati id quondam fuit studii — *Inc.* Venerabilis igitur A. Aurelianensi ortus est in pago — *Des.* in sequenti volumine ea ad laudem nominis sui fidelibus manifestare. [3

BOSCO (I. a), *Bibl. Floriac.* I. 299-308, 316-46; || SURIUS XI (1618), 322-331; || MABILLON, t. c. 37-57; 2ª ed. 33-51; || *P.L.* t. c. 387-414.

EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* IV. 125-35; || BOUQUET, X. 328-40. — *Act. SS.* Febr. III. 750-51, n. 12, 13; 3ª ed. 757, n. 12, 13.

3. MIRACULA AUCT. EODEM. *Inc.* Anno inc. dñicae 1004, ind. II — *Des.* Fidem verbis eius accommodabat tam decora canities... [4

BOSCO, t. c. 346-48; || SURIUS, t. c. 331; || MABILLON, t. c. 57-58; 2ª ed. 51-52; || *P.L.* t. c. 413-14.

4. VITAE EPITOME. *Inc.* Abbo Aurelianensi pago ortus patre Laeto —

Des. ante ipsius s. patris Benedicti altare tumulatur. Celebratur a monachis... [5

Pithoeus (P.), *Annalium et hist. Francorum... scriptores coaetanei XII* (Paris. 1588), II. 429-30.

Abbo ep. Mettensis. *Vid.* **Goericus.**

Abdon et Sennen mm. Romae sub Decio. — Iul. 30.

1. Passio. *Inc.* Eo tempore coepit Decius curiose quaerere christianos — *Des.* levata sunt corpora et translata sunt in cimeterium Pontiani. [6

Mombritius, I. 6-6v (Om. prima cap. et inc.: " Postquam Decius sustulerat SS. Olympiadem et Maximum... "); || Surius, IV (1573), 582-84; (1579), 608-10, c. 4-7; VIII (1618), 94-95, c. 4-7; (1877), 230-32, c. 4-7; || *Act. SS.* Iul. VII. 137-38; 3a ed. 148-49, — et quae ibi omissa sunt Apr. II. 375, n. 2-4; 3a ed. 371-72, n. 2-4.

Legitur in hac Passione narratio de martyrio Olympiadis et Maximi (*Inc.* " Eodem die traditi sunt Decio O. et M. " — *Des.* " collegerunt ea in domo sua XII kal. apr. "), quae aliquando in codicibus praetermissa est.

Saepe praemissa est Passio Polychronii (*Inc.* " Orta tempestate... "); non raro sequuntur Passiones Sixti II, Laurentii, Hippolyti.

2. Passio. *Inc.* Pretiosissimorum Abdon atque Sennen Christi mm... Persarum namque claritudo generum — *Des.* cum magna veneratione et exsultatione in cimeterium Nepotiani translata... [7

Exc. *Catal. Paris.* III. 376, 118°.

3. Epitomae.

Ado 30 iul. — Notkerus 30 iul. — Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* iv. 15 (*P.L.* CXXXXV. 667-70). — Vinc. Bellov. xii. 49-51, 91. — *Leg. aurea,* c. 106 (101). — Petrus de Nat. vi. 158.

4. Translatio ad monasterium Arulense. *Inc.* Pro declaratione eorum quae dicenda sunt — *Des.* optatum effectum, si iuste petierint. Oremus igitur clementissimum Deum... [8

Baluzius, *Marca hisp.* 1449-53; || *Act. SS.* Iul. VII. 139-41; 3a ed. 150-52.

Abraham, Isaac, Iacob patriarchae.

1. Inventio an. 1119/1120. *Inc. prol.* Caritate vestra me compellente, immo — *Inc.* Beatos igitur patriarchas A. I. et I. in Ebron — *Des.* patrociniis commendantes, ad propria cum gaudio remearunt. [9

Riant, *Rec. hist. crois.* Occid. V. 302-14.
Exc. *Act. SS.* Oct. IV. 688-90, n. 533-43.

2. Epitome eiusdem narrationis. *Inc.* Beatos patriarchas A. I. et I. in Ebron — *Des.* claustroque pompatice lustrato, desiderantibus ad videndum ostendit. [10

Riant, t. c. 314-16.

3. Alia narratio eiusdem inventionis. *Inc. prol.* Gloriosissimorum patriarcharum A. I. atque I. — *Inc.* Contigit clericum quendam Galliae. — *Des.* eorum affectuose poscentibus suffragia. Quorum nos translationis... [11

Kohler (Ch.), in *Revue de l'Orient latin*, IV (1896), 496-502.

Abraham et Maria in Hellesponto, saec. VI. — Mart. 16.

1. Vita auct. Ephraem. *Inc. prol.* Fratres mei, cupio vobis enarrare — *Inc.* Hic itaque b. A. habuit parentes valde locupletes — *Des.* Unde obsecro, sancte Dñe, salva me in regno tuo.., [12

* *Vitae Patrum* (ed. Rosweydus, 144-50, 368-73; || *P.L.* LXXIII. 281-92, 651-60); || Lipomanus, II. 391^{v}-98^{v}.

2. Comoedia auct. Hrotsuita. *Inc. argum.* Lapsus et conversio M-ae neptis A-ae... — *Inc.* Abraham. Tune frater et coeremita Ephrem. — *Des.* Abraham. Ipsi honor, gloria et iubilatio per infinita saecula. Amen. [13

* *Hrotsuitae opera* (*P.L.* CXXXVII. 1013-28; || ed. Barack, 213-36).

Abraham ab. Claromontanus, † ante 485. — Iun. 15.

Vita auct. Gregorio Turon. (*Vit. Patrum*, iii). *Inc. prol.* Nulli catholicorum esse occultum reor — *Inc.* Igitur Abraham iste super Eufratis fluvii litus — *Des.* medicinae caelestis praesidio sublevantur. [14

* *Greg. Turon. opera* (ed. Ruinart, 1157-59; || *P.L.* LXXI. 1020-22; || ed. Krusch, 672-73); || Surius III (1572), 651-52; (1579), 763-64; VI (1618), 212-13; VI (1877), 362-63; || *Act. SS.* Iun. II. 1058, n. 2-4; 2^{a} ed. III. 534-35, n. 2-4.

Abrunculus ep. Treverensis, saec. VI. — Apr. 22.

Translatio reliquiarum in monast. Helmwardeshusen an. 1107. *Vid.* **Modoaldus** 2.

Abundius ep. Comensis, † 468. — Apr. 1.

Vita. *Inc.* Tempore quo Leo pontifex apostolatus summum apicem — *Des.* Exsultat proinde civitas omnis agitque gratias... [15

Mombritius, I. 1-4; || Surius, IV (1618), 29-32; || *Act. SS.* April. I. 90-94; 3^{a} ed. 91-95.

Abundius presb. m. Cordubae, † 854. — Iul. 11.

* Eulogius, *Mem. SS.* iii. 12 (*P.L.* CXV. 813-14); || *Act. SS.* Iul. III. 240; 3^{a} ed. 229.

Abundius m. Hispali sub Numeriano. — Dec. 14. *Vid.* **Iustus.**

Abundius m. Romae sub Valeriano. — Aug. 26. *Vid.* **Irenaeus.**

Abundius presb., **Abundantius** diac., **Marcianus** et **Iohannes** mm. Romae sub Diocletiano. — Sept. 16.

1. Passio. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani imp. orta est seditio pontificum in urbe Roma, et venerunt ad Diocletianum — *Des.* Et vitam finierunt per gladium. Passi sunt autem ss. mm... xvi kal. oct. Eadem vero nocte venit Theodora... [16

[Cardulus (Fulv.)], *SS. mm. A-ii presb., A-ii diac. M-i et I-is eius filii Passio* (Romae, 1584), 9-26; || *Officium in festo ss. mm. A-ii et A-ii* (Senis, 1603), 12-43.

2. Epitome eiusdem. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani imp. orta est seditio in urbe Roma pontificum templorum dicentium – *Des.* decollati sunt v kal. sept. Eadem vero nocte venit Theodora... [17

Act. SS. Sept. V. 300-1.

3. Inventio et translatio cca an. 1000. *Inc.* Post multos autem annos pace ecclesiae reddita — *Des.* sub Ottone III magno imperatore. Reconditae vero sunt a Crescentiano ep... [18

Cardulus, t. c. 26-32.
Exc. Mabillon, *Acta,* V. 873; 2ª ed. 846-47 (initium). — *Act. SS.* t. c. 305-6 (omisso initio).—Kolberg, in *Zeitschrift für die Geschichte Ermlands,* VII (1881), 517-18.

Abundius seu **Acontius** mansionarius S. Petri Romae, saec. VI. — Apr. 14.

Miraculum.

* Greg. Magnus, *Dial.* iii. 25 (*P.L.* LXXVII. 280); || *Act. SS.* Apr. II. 214.

Abundius m. Spoleti sub Diocletiano. — Dec. 10.

1. Passio. *Vid.* **Carpophorus.**

2. Translatio Bercetum an. 850. *Inc.* Temporibus invictissimorum imp. Ludovici et Lotharii fuit quidam venerabilis abbas — *Des.* et pro sanitate sua immensas coepit reddere gratias. Sit igitur... [19

Mabillon, *Acta,* III, 1. 518-21; 2ª ed. 487-89; || *Act. SS.* Iul. I, tractatus praelim. 45-47; 3ª ed 40-41.

Acacius primicerius et socii 10000 crucifixi in monte Ararath, sub Hadriano. — Iun. 22.

1. Passio, interprete Anastasio bibliothecario. *Inc. epist.* Petro egregio S. Savinensis ecclesiae... Post translatam a me — *Inc. prol.* Salvatore igitur nostro I. C. Dño aeterni et veri Dei — *Inc.* Adrianus

et Antoninus cum imperii romani gubernarent habenas, Gadareni et Eufratenses de eorum dominatione se subtrahentes — *Des.* qui suos provehit assidue milites et honorificat. Amen. [20

Act. SS. Iun. IV. 182-87; 3ª ed. V. 157-61. — **Var. lect.** *Act. SS.*, l. c. inter annot., praesertim 187-88; 3ª ed. 161-62; — *Catal. Paris.* III. 436, 3°.
Exc. Mabillon, *Mus. ital.* I, 2. 80-81 (epist. et initium). — *P.L.* CXXIX. 743-44 (epist.).

2. Epitomae. **a.** *Inc.* Sub Adriano et Antonino passi sunt uno die ad 9000 martyrum; quorum gesta videtur Anastasius... Igitur praefati imp. audito quod Gadareni — *Des.* Et cuncti propriis conduntur monte locellis. [21

Vinc. Bellov. xi. 88, 89; || Mombritius, I. 214ᵛ-15ᵛ.

b. *Inc.* Passio ss. 10000 mm., qui sub Hadriano... hodie devotius celebratur. Nam Adrianus et Anthonius romani imp., audito quod Gareni — *Des.* Et cunctis propriis conduntur monte locellis, nunc autem cum Christo regnantes habemus semper mediatores. Amen. [22

Passio sive hystoria X milium martyrum, s. a. l. typ. goth., f. 1ᵛ-4; || *Passio sive legenda...* (Coloniae, 1503), f. 2ᵛ-5ᵛ.

c. *Inc.* Cum quaedam gens romano se subtraheret imperio, Adrianus et Anthonius imp. — *Des. ut* 2a. [23

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 295ᶜ-96ª; || *id.* (Lovan. 1485), f. 86ᵛ-87ᵛ.

d. *Inc.* Licet, dilectissimi, cum omnium sanctorum... Cum sub Adriano principe ad exstinguendum — *Des.* mons est maximus et vocatur Ararath. [24

Cf. *Anal. Boll.* XVII. 105-6, 72°.

e. *Leg. aureae* appendix, c. 183 (178). — **f.** Petrus de Nat. v. 137.

Acacius ep. (Melitenae in Armenia minore?) sub Decio. — Mart. 31.

Acta disputationis. *Inc.* Quotienscumque servorum Dei gloriosa facta... Martianus itaque consularis a Decio imp. — *Des.* et legi suae reddidit. Haec facta sunt a Martiano... [25

Mombritius, I. 6-7ᵛ; || *Act. SS.* Mart. III. 904-5; 3ª ed. 899-900; || Ruinart (1689), 139-42; (1713), 152-55; (1731), 129-32; (1802), I. 350-56; (1859), 199-202. — **Var. lect.** *Catal. Brux.* II. 303, 25°.

Acca ep. Hagulstadensis † 740. — Oct. 20.

Miracula et inventio. **a.** Locus interpolatus in Symeonis Dunelmensis *Historia regum Anglorum* § 36-39, ad an. 740.

* *Symeonis monachi opera*, ed. Th. Arnold (*Rer. Brit. scr.* 75), II. 32-38; || Raine (J.), *The Priory of Hexham*, I (Surtees Society, XLIV, 1864), 204-8.

b. In libello de SS. Hagulstadensibus. *Vid.* **Hagulstadenses.**

Acindynus, Pegasius et soc. mm. in Perside, medio saec. IV. — Nov. 2.

Petrus de Nat. x. 13.

Acisclus et Victoria mm. Cordubae, sub Diocletiano. — Nov. 17.

1. Passio. *Inc.* In temporibus illis cum primum descendisset in urbem Cordubensem Dion praeses — *Des.* et s. A-o fecit sepulturam in domo sua, s. vero V-ae iuxta portam fluminis. Ita collocavit... [26

Tamayo, *Mart. hisp.* XI. 204-7; || Florez, X. 485-91; 2ª ed. 495-502.

2. Passio. *Inc. prol.* Quia proceres et principes Francorum ditiones Galliarum — *Inc.* Acisclus et Victoria nobilitate pollentes, de civitate Cordubensi — *Des.* annuatim die passionis eorum rosae rubrae colliguntur, ut dicit martyrologium Cordubense... [27

Hennet de Bernoville (H.), *Mélanges concernant l'évêché de S. Papoul* (1863), 147-54.

Acontius. *Vid.* **Abundius.**

Acutius, soc. S. Ianuarii Beneventani. — *Vid.* **Ianuarius.**

Adalardus ab. Corbeiensis. *Vid.* **Adalhardus.**

Adalbero ep. Augustanus, † 910. — Oct. 9.

Vita auct. Oudascalco. *Inc. prol.* S. Augustensis ecclesiae ven. ep. Walthero... Divina moderante providentia — *Inc.* Igitur post martyrem Dionysium, primum Augustensis ecclesiae ep. — *Des.* nec lumina exstinguere praesumebant, quae caelitus accensa intellegebant. [28

Jaffé (Ph.), ap. Steichele, *Archiv für die Geschichte des Bisthums Augsburg*, III (1860), 2-9.
Exc. Waitz (G.), in *MG.* Scr. IV. 383 (solus prol.).

Adalbero II ep. Mettensis, † 1005. — Nov. 13.

Vita auct. Constantino ab. *Inc.* Adalbero sanctae Mettis ven. praesul, magni Adalberonis fratruelis — *Des.* Transiit ex hac luce ad beatam vitam et veram lucem an. dñicae inc. 1005, ind. iii. [29

Labbe, *Bibl. mss.* I. 670-82; || Pertz, *MG.* Scr. IV. 659-72; || *P.L.* CXXXIX. 1553-76.
Exc. Bouquet, IX. 129-30.

Adalbero ep. Wirziburgensis, † 1090. — Oct. 6.

1. Vita auct. mon. Lambacensi. *Inc. prol.* Inter cetera rudimenta sua apostolus ait — *Inc.* Igitur sicut veridica veteranorum tradit

assertio, erat quidam comes Arnoldus — *Des.* Secundo deinde anno b. praesul A. migravit ad Dñum... Tertio itidem anno ep. Altmannus... [30

Pez, *Scr. rer. Austr.* II. 5-16; || *Act. SS.* Oct. III. 469-75; || Wattenbach (W.), in *MG.* Scr. XII. 128-36. — (Mut.) [Iohannes ab. Lambac.], *Vitae et mir. ss. Adalberonis, Altmanni et Gebehardi* (1619), 1-46; || Mabillon, *Acta,* VI, 2. 663-69; 2ª ed. 660-68.

2. Miracula auct. eodem. *Inc. prol.* Antiqua miracula divina clementia — *Inc.* Vergente mundi vespere, cum sol iustitiae — *Des.* et digitos sibi in os mittentem viderat, ab omnibus requisivit. [31

Pez, t. c. 17-38; || *Act. SS.* t. c. 477-88; || Wattenbach, t. c. 138-47. — (Mut.) [Iohannes ab. Lamb.], 169-247.

3. Vita metrica. *Inc.* Stirps antiqua fuit, multas celebrata per oras — *Des.* Optatamque aegris reddunt consulta salutem. [32

[Iohannes ab. Lamb.], 248-54; || Pez, t. c. 39-41; || *Act. SS.* t. c. 489-90.

Adalbertus diac. Egmondae in Hollandia, saec. VIII in. — Iun. 25.

1. Vita et miracula auct. Ruoperto Mediolacensi. *Inc.* Legimus in ecclesiasticis historiis Egbertum — *Des.* Ex radice namque fraternae condescensionis... [33

Act. SS. Iun. V. 97-103; 3ª ed. VII. 84-90; || *Act. SS. Belgii,* VI. 663-675. — (Mut.) Surius III (1572), 818-23; (1579), 925-30; VI (1618), 329-32; VI (1877), 572-79.

Exc. Mabillon, *Acta,* III, 1. 631-37; 2ª ed. 587-92. — Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 700-4.

2. Miracula auct. monacho Egmondano saec. XII. *Inc. prol.* Cum pium et honorificum sit praedicare Deum — *Inc.* Temporibus igitur Florentii Crassi piissimi — *Des.* cum tremore et summa reverentia tractare divina. [34

Mabillon, t. c. 637-45; 2ª ed. 592-99 (om. prol.); || *Act. SS.* Iun. V. 104-8; 3ª ed. VII. 90-94; || *Act. SS. Belgii,* t. c. 676-85. — (Contracta) Surius III (1572), 823-25; (1579), 930-32; VI (1618), 332-33; VI (1877), 579-81.

3. Miracula ab Egmondanis addita saec. XIV. a. Fabula de prosapia s. Adalberti. *Inc.* Anno Dñi 1296... Florentius Dei patientia abbas — *Des.* de veterum Saxonum nobili prosapia. [35

Mabillon, t. c. 645, c. 13; 2ª ed. 599, c. 13.

b. *Inc.* SS. Adalberti patroni nostri virtutum gratia... Temporibus namque Wilhelmi regis Romanorum — *Des.* aures docentium prolixitate nimia confundemus. [36

Mabillon, t. c. 645-46; 2ª ed. 599-600; || *Act. SS.* Iun. V. 109; 3ª ed. VII, 94-95; || *Act. SS. Belgii,* t. c. 686-88.

Adalbertus ep. Pragensis, † 997. — April. 23.

1. Vita auct. Iohanne Canapario. *Inc.* Est locus in Germaniae partibus dives opibus — *Des.* reversus est unusquisque ad proprias sedes. Passus est autem... [37

Canisius, *Ant. lect.* V, 2. 332-54; ed. Basnage III, 1. 45-58; || [Freher (M.)], *Cosmae Pragensis ecclesiae decani Chronicae Bohemorum libri III... Item S. Adalberti ep. Prag. Vita* (Hanoviae, 1607 et iterum 1621), 74-84 (adscripta Cosmae); || Surius, IV (1618), 297-304; || Bzovius (A.), *S. A-i Ursini, comitis Rosembergi... Vita et Passio* (Romae, 1629), 1-37; Id. *Annales*, XX (1641), 599-607 (adscripta Silvestro II p.); || *Act. SS.* Apr. III. 178-87; 3ª ed. 180-189; || Mabillon, *Acta*, V. 849-65; 2ª ed. 824-29; || Pertz, *MG.* Scr. IV. 581-95; || *P.L.* CXXXVII. 863-88; || Batowski (A.), in *Mon. Pol. hist.* I. 162-83; || Emler (J.), in *Fontes rer. Bohem.* I. 235-265; || Kolberg, *Das Lobgedicht auf den heiligen Adalbert*, in Zeitschrift für die Geschichte Ermlands, VII (1881), 408-95 in infimis paginis. — **Var. lect.** Kętrzyński, in *Altpreussische Monatschrift*, VII (1870), 677-88. Kolberg, l. c. 518-20, 520-40.

Exc. Bouquet, X. 363. — Töppen (M.), in *Scr. rer. Pruss.* I. 228-30.

2. Vita auct. Brunone Querfurtensi. **a.** Recensio longior. *Inc.* Nascitur purpureus flos Bohemicis terris — *Des.* et veniunt aurae regna immortalium saeculorum. Amen. [38

Surius (modice mut.) II (1571), 826-40; (1578), 924-37; IV (1618), 289-97; IV (1876), 544-62; || Bielowski (A.), in *Mon. Pol. hist.* I. 189-222; || Emler, t. c. 266-304.

Exc. Pertz, t. c. 597-612 in var. lect. 3.

b. Recensio brevior. *Inc. ut* 2a — *Des.* et venient pulchra facie immortalia saecula saeculorum. Amen. [39

Act. SS. t. c. 187-98; 3ª ed. 189-200; || Pertz, t. c. 596-612.

Exc. Mabillon, t. c. 865-69; 2ª ed. 839-43; || Basnage, *Thes. monum.* III, 1. 59-63. — Töppen, t. c. 231-35. — Florianus (M.), *Hist. Hung. Fontes*, I. 92-95.

3. Passio. *Inc.* S. Adalbertus primis Sclavorum natalibus Slawinihc patre — *Des.* Pulsawo praefatus, dum a praeeuntibus sanctum cadaver venire cognosceret... [40

Giesebrecht (W.), in *Neue Preussische Provinzialblätter*, 3 Folge, V (1860), 71-74; || Töppen, t. c. 235-37; || Bielowski, t. c. 153-56; || Emler, t. c. 231-34; || Kolberg, l. c. 502-14; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XV. 706-8.

Exc. Florianus, t. c. 95-96. — Voigt (H. G.), *Adalbert von Prag* (Berlin, 1898), 312-13.

4. Vita metrica perperam adscripta Cosmae Pragensi. *Inc.* Quattuor immensi iacet inter climata mundi — *Des.* saecula per cuncta famulos conservet et ultra. [41

Dobner, *Mon. hist. Boemiae*, II. 9-49; || Emler, t. c. 313-34; || Kolberg, *Das Lobgedicht...* t. c. 408-95. — **Var. lect.** Kolberg, l. c. 379-85.

5. Vita. *Inc.* Tempore illo, cum gentem Bohemicam caelestis gratiae splendor — *Des.* in metropolitanam solemnissime transtulit civitatem; ubi ad eius tumulum quam plurima... [42

Kętrzyński, t. c. 209-21; || Perlbach (M.), in *MG.* Scr. XV. 1178-84.

6. Vita. *Inc.* In partibus Germaniae locus est opibus locuples — *Des.* Passus est... imperante Ottone III pio ac clarissimo Caesare ix kal. mai, feria vi. [43

Exc. Kolberg, *Analecta Warmiensia*, in Zeitschr. für die Gesch. Ermlands, t. c. 26-32.

7. Miracula. *Inc.* Post mortem vero non defuerunt divina prodigia in miraculis etiam — *Des.* α) et gaudens ad propria reversus et gratias agens Dño, cuius regnum aeternum... [44
Des. β) gaudens Romam reversus. In praedicta vero alma urbe. [45

Pertz, *MG.* Scr. IV. 613-16 (des. α); || *P.L.* CXXXVII. 889-96 (des. α); || Töppen (M.), op. c. II. 413-20 (des. α et β); || Emler, t. c. 305-12 (des. α et β); || Kętrzyński (W.), in *Mon. Pol. hist.* IV. 226-38 (des. α et β). — Var. lect. Kętrzyński, t. c. 904-7.

8. Vita. *Inc.* S. Adalbertus ex regno Bohemiae missus, priusquam mundo — *Des.* statutum tanti patris et sui apostoli violarunt. Hoc in quadam legenda... [46

Legenda ss. patronorum Bohemiae (Cracoviae, 1507) [non vidimus]; || *Vita bb. Stanislai* etc. (Cracov. 1511), f. 90v-98.

9. Vita. *Inc.* S. Adalbertus ex piis et religiosis parentibus oriundus fuit — *Des.* O gens misera... tyrannidem eorundem sentiet, Dño iuste permittente. [47

Dobner, t. c. 52-56.
Exc. Töppen, op. c. II. 422-23.

10. Vita. *Inc.* S. Adalbertus nobilis progenie sed nobilior fide, natus in Bohemia — *Des.* detulit in Bohemiam et in Pragam reverendissime collocavit. [48

Dobner, t. c. 57-59.
Exc. Töppen, t. c. 423.

11. Vita. *Inc.* Bb. Adalbertus m. Christi in Bohemia provincia de nobilibus — *Des.* in Polonia illius sancti caput pro capite s. A-i habetur. [49
Legenda sanctorum Hungariae, s. l. a. (Hain, 9996), f. 2-3.

12. Vita. *Inc.* Temporibus Boleslai ducis Boemorum et mortuo Dytmaro primo ep. Pragensi — *Des.* martyrio coronatus in die b. Gregorii m. anno Dñi 996. [50

Kętrzyński, in *Altpreuss. Monatschrift*, t. c. 690-92.

13. Translatio. *Inc.* Hoc autem quod de b. A-i corpore postea — *Des.* corpus eius humatum est, multis ostensum miraculis. [51

Kętrzyński, in *Altpreuss. Monatschr.*, t. c. 688-90; || Id. in *Mon. Pol. hist.* V. 996-97; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XV. 708; cf. 1319.

14. Sermo. *Inc.* Vidi alterum angelum descendentem de caelo — *Des.* multis miraculis tam in vita quam post mortem claruit. [52

Kolberg, *Anal. Warm.*, t. c. 37-41.

15. Sermonis fragmentum. *Inc.* Legitur de S. A-o quod fuit nobilis progenie. — *Des.* Et sic isti duo milites... Pater et Filius et Spiritus sanctus. [53

Kolberg, l. c. 42-44. — Cf. Pertz, in *MG.* Scr. IV. 581, not. 72, 6°; Kade (R.), in *Neues Archiv*, X. 181.

16. Sermo. *Inc.* Egredere de terra et de cognatione tua — *Des.* venerunt duo angeli de caelis mundissima linteamina ferentes... Quod et nobis praestet Dñus Deus. [54

Kolberg, l. c. 44-47. — Cf. Pertz, l. c. not. 72, 7°; Kade, l. c. 180.

17. Legenda. *Inc.* S. Adalbertus ortus fuit de Sclavonia... [55

De qua Pertz, t. c. 581.

18. Legenda. *Inc.* Anno Ottonis III quarto — *Des.* diebus custodis. [56

De qua ibid., not. 72, 5°.

Adalbertus. *Vid.* **Albertus.**

Adalgisus seu **Algisus** presb. in Picardia, saec. VII. — Iun. 2.

Vita. *Inc. prol.* Quae de vita et virtutibus bb. et praecellentissimi patris nostri — *Inc.* Magnifica omnipotentis Dei opera... Hic de transmarinis partibus, de Hibernia — *Des.* Reliquit ergo transitoria, ut assequi valeret... [57

Act. SS. Iun. I. 223-27; 3ª ed. 217-22.

Adalhardus ab. Corbeiensis, † 826. — Ian. 2.

1. Vita auct. Paschasio Radberto. *Inc. prol.* Pretium operis est viros quosque doctissimos imitari — *Inc.* Qui cum esset regali prosapia, Pippini magni regis nepos — *Des.* nullo litterarum imminuto numero feliciter pervenisse. [58

Surius I (1570), 72-95; (1576), 72-96; (1618), 38-51; II (1875), 520-52; || Sirmondus (I.), *S. Paschasii Radperti opera* (1618), 1637-56; || *Act. SS.* Ian. I. 96-111, cf. 1086; 3ª ed. 96-111, cf. 722; || Mabillon, *Acta*, IV. 1. 308-40; 2ª ed. 291-321; || *P.L.* CXX. 1507-82.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* II. 652-53. — Du Bouchet, *Orig. de la*

maison de France (1646), preuves, 86-88. — Bouquet, VI. 276-78. — Pertz, *MG*. Scr. II. 524-32.

2. Egloga de morte Adalhardi auct. eodem. *Inc.* Galathea. Plangite, quaeso, viri, mecum pie plangite patrem — *Des.* Pinge rosis callem, plateis lilia sterne. [59

Mabillon, t. c. 341-44; 2ª ed. 321-25; || *P.L.* t. c. 1553-56; || Traube (L.), in *MG*. Poet. lat. III. 45-51.

3. Vita perperam adscripta Gerardo ab. Silvae Maioris. *Inc. prol.* Magnus Dñs et laudabilis nimis — *Inc.* Tèmpore igitur quo Carolus agebat in sceptris — *Des.* atque ut solidiora caperent, invitabat. [60

Act. SS. t. c. 111-117; || Mabillon, t. c. 345-58; 2ª ed. 325-38; || *P.L.* CXLVII. 1045-64.
Exc. Holder-Egger (O.), in *MG*. Scr. XV. 859-60.

4. Miraculorum liber I, item falso adscriptus Gerardo. *Inc. prol.* Corbeiae locus quantae fuerit apud priores nobilitatis — *Inc.* Suffragio sanctorum quibus tantae ecclesiae florent — *Des.* tali enim honore dignus est, qui honorari dignatur a Deo. [61

Act. SS. t. c. 118-21; || Mabillon, t. c. 358-65; 2ª ed. 338-44; || *P.L.* t. c. 1063-72.
Exc. Bouquet, X. 378-79. — Holder-Egger, t. c. 860-62.

5. Miraculorum liber II. *Inc. prol.* Virtutes et miracula, quibus in praesenti sanctos — *Inc.* Henricus igitur rex Francorum, qui patri suo Rotberto — *Des.* ut nostri memores esse dignentur in caelis. [62

Act. SS. t. c. 121-23; || Mabillon, t. c. 365-71; 2ª ed. 344-49; || *P.L.* t. c. 1073-78.
Exc. Bouquet, XI. 480. — Holder-Egger, t. c. 862-65.

Adalheida imperatrix, † 999. — Dec. 16.

1. Vita (" Epitaphium ") auct. Odilone ab. Cluniacensi. *Inc. epist.* Dño Andreae... Epitaphium dñae nostrae A-ae — *Inc. prol.* In huius igitur aetatis nostrae temporibus cuncta disponens — *Inc.* Haec regio ac religioso schemate orta, cum adhuc — *Des.* multi reparantur infirmi gratia et miseratione D. N. I. C.

α) (editio Ticinensibus data) Marrier et Duchesne, *Bibl. Clun.* 353-361; || Surius, XII (1618), 278-81; || Pertz, *MG*. Scr. IV. 637-45; || *P.L.* CXLII. 967-82. [63
β) (editio Saltzensibus data? cf. Pertz, t. c. 635-36. Omissa est epist.) Canisius, *Ant. lect.* V, 2. 398-410; ed. Basnage, III, 1. 73-80 (desunt pauca in fine); || Hartmann (Chr.), *Annales Heremi Deiparae matris* (1612), in fine, sign. Ss.5 -Tt. 5ᵛ; || Leibnitius, *Scr. rer. Brunsv.* I. 262-68. [64
Exc. Bouquet, X. 363-64.

2. Miracula perperam adscripta eidem. *Inc. prol.* Quia superiori stilo evidenter patet quanta — *Inc.* Quadam vero die cum ad refe-

ctionem corporis — *Des.* numquam cessavit a laude s. A-ae et omnipotentis Dei. [65

Canisius, t. c. 410-18; ed. Basnage, t. c. 80-84; || Hartmann, l. c. sign. Tt.5v -Vv. 4v; || Marrier et Duchesne, t. c. 363-69; || Surius, t. c. 282-284; || Leibnitius, t. c. 268-72; || Pertz, t. c. 645-49; || *P.L.* t. c. 981-92.

3. Vita metrica. *Inc. prol.* Aethereo sator omnipotens moderator in orbe — *Inc.* Inclita regali virgo de stemmate nata — *Des.* Auxiliumque ferat miseris mortalibus. Amen. [66

Vita S. Adelhaydis (Durlaci, s. a., typis goth.), 4 folia in-4°.

Adalheidis seu **Aleidis** abb. Vilicensis, saec. XI in. — Febr. 5.

Vita auct. Bertha. *Inc. epist.* Dño A. archipraesuli... Confortata exemplo Abrahae — *Inc. prol.* Salubre documentum necnon et dulce nutrimentum — *Inc.* Inchoandi operis Spiritus sanctus adsit exordio — *Des.* Quid plura? omnibus signis et virtutibus quibus, excepta resuscitatione... [67

α) Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 755-63. — β) (om. prol.; epist. ex Surio accepta) *Act. SS.* Febr. I. 714-21; 3a ed. 721-27; || Mabillon, *Acta,* VI, 1. 138-48; 2a ed. 124-33. — γ) (om. prol. et mut.) Surius, VII (1581), 92-99; I (1576), 886-93; II (1618), 60-64; II (1875), 132-40.
Exc. *Anal. Boll.* II. 211-12 (prologus).

Adalinus. *Vid.* **Hadalinus.**

Adalricus, pater S. Odiliae Hohenburgensis.

Vita scilicet S. Odiliae aliquando hoc lemma praefert: *Vita S. Adalrici.* Cf. *Catal. Brux.* II. 429.

Adam conf. Gulionisii in Italia. — Iun. 3.

Translatio an. 1102. *Inc.* Fuit vir quidam religiosus Benedictus nomine — *Des.* Igitur in eius laudibus omnes astantes rogo ut debite venerentur eum... [68

Act. SS. Iun. I. 336-38; 3a ed. 329-30.

Adamnanus presb. in monast. Coldingham, saec. VII extr. — Ian. 31.

* Beda, *Hist. eccl.* iv. 23 (25).

Adamnanus ab. Hiensis, † 704. — Sept. 23.

1. * Beda, *Hist. eccl.* v. 15-17.

2. Vita. *Inc.* S. Adamnanus praeclaris ortus parentibus de nobi-

lissima Conaldi regis progenie — *Des.* Cuius corpus in insula Yensi debito honore humatum est. [69

Brev. Aberdonense, pars aest., Propr. SS. 114ᵛ-15.

Adegrinus mon. Balmensis, saec. X. — Iul. 2.

VITA. *Inc.* Erat siquidem eo tempore miles quidam illustris — *Des.* calorem inter scapulas, frigus inter manus et brachia. [70

Act. SS. Iul. I. 339-40; 3ª ed. 301. Vita tantum non tota excerpta est ex Vita Odonis Cluniacensis auct. Iohanne.

Adelais. *Vid.* **Adalheida.**

Adelardus. *Vid.* **Adalhardus.**

Adelbertus. *Vid.* **Adalbertus, Albertus, Ethelbertus.**

Adelelmus seu **Elesmus** ab. Burgis in Hispania, † 1097. — Ian. 30.

1. VITA AUCT. RODULFO MON. CASAE DEI, libris 2. *Inc. prol.* Cum in Hispaniam a beatae memoriae venerando Almerico — *Inc. lib. I.* B. igitur Adelelmus ingenuitate conspicuus de castro quodam — *Des. lib. II.* Omnipotenti Deo pro te gratias referimus... Amen. — *Epil.* Quia vitam viri Dei et actus ex parte descripsimus... et ab his qui propriis viderunt oculis intellexi. [71

FLOREZ, XXVII. 841-66; 2ª ed. 434-59.

2. VITA BREVIOR, RODULFO ADSCRIPTA. *Inc. prol.* Res gestas b. patris nostri A-i in Gallia et Hispania — *Inc. ut* 1. — *Des.* ipso quo corpus tetigit momento sanus et integer resurrexit, praestante D. N. I. C. [72

TAMAYO, *Mart. hisp.* I. 353-59; ‖ MABILLON, *Acta*, VI, 2. 896-902; 2ª ed. 866-70; ‖ FLOREZ, t. c. 832-41; 2ª ed. 425-34.

Adelinus. *Vid.* **Hadalinus.**

Adelmus ep. Shireburnensis. *Vid.* **Aldhelmus.**

Adelphius ab. Habendensis, † post 665. — Sept. 11.

1. VITA. *Inc. prol.* Ineffabilis et clementissimus D. I. C. cum fidelibus suis — *Inc.* Iam igitur nunc ipsius A-ii ab. narranda aggrediar acta. Fuit enim lenis — *Des.* exsultantes laetitia inenarrabili. Haec quippe pauca narrata sunt de multis... [73

LABBE, *Bibl. mss.* I. 783-85; ‖ MABILLON, *Acta*, II. 602-4; 2ª ed. 576-578; ‖ *Act. SS.* Sept. III. 815-17.

2. Vita. *Inc. prol.* Cum saepe excusassem, dignissima et excellentissima mater — *Inc.* B. igitur A. natione Sicamber, nobilitatis natalicio celsus — *Des.* apud Dñum exsistat meritis. Haec pauca de multis b. patris A-ii gesta sufficiant... [74

Act. SS. t. c. 818-20; || Guinot (A.), *Étude historique sur l'abbaye de Remiremont* (Paris, 1859), 374-77 (om. prol.).

3. Translationes et miracula (SS. Romarici, Amati et Adelphii). *Inc.* Nunc igitur, annuente Dño, narrabimus quod temporibus piissimi ac serenissimi Ludovici imp. — *Des.* Walo autem supradictus ante anni circulum miserabiliter vitam finivit. Haec autem gesta sunt... [75

Act. SS. t. c. 829-37. Antiqui libelli eas tantum partes habemus, quae hic sub num. 1-7, 10 med.-11 (?), 22, 54-56 leguntur. Cetera ex versione gallica Valdenarii desumpta sunt et a Chiffletio in latinum sermonem reducta.

Adelphus ep. Mettensis, saec. III/IV/V? — Aug. 29.

1. Vita, translatio et miracula. *Inc. prol.* In omnipotentis Dei nomine et I. C. — *Inc.* B. igitur A. in Aquitaniae provincia ultra fluvium, qui Lieris dicitur — *Des.* Patratum est igitur istud signum anno ab inc. Dñi 1197, regnante Christo... [76

[Wimphelingius (I.)], *Vita S. A-i* (1506), f. 3-10; || *Act. SS.* Aug. VI. 507-12.

Exc. Grandidier, *Hist. d'Alsace*, II, pièces justif. 91-93. — Heinemann (L. de), in *MG.* Scr. XV. 294-96.

2. Epitome.

Leg. aureae appendix, c. 194 (181); || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 346c-346d; || *Id.* (Lovan. 1485), f. 154-54v.

Ademarus de Felsinio O. S. Franc., saec. XIV in. — Iul. 29.

Vita (in Chronica XXIV Generalium Ord. Min.). *Inc.* Claruit etiam tempore istius generalis eximiae sanctitatis frater A. — *Des.* usque in hodiernum diem coruscare non cessat. [77

Analecta Franciscana, III (1897), 464-67.

Aderaldus archidiaconus Trecis, † saec. XI in. — Oct. 20.

Vita. *Inc.* Ven. Christi servus et athleta Dei A. Trecis in Gallia — *Des.* et quod summa reddidit sagacitate perfectum. [78

[Breyer (R.)], *Vita S. A-i* (1724), 25-40; || *Act. SS.* Oct. VIII. 991-93.
Exc. Camuzat, *Promptuarium Tricass.* f. 56-56v.

Aderitus ep. Ravennas, saec. II in. — Sept. 27.

1. Vita (in Agnelli *Lib. pont. eccl. Ravenn.*, episc. i). *Inc.* Aderitus I, vir s. et timoratus — *Des.* quasi stadio uno. Sedit... [79

* Agnellus, (*MG.* Scr. rer. langob. 281); || *Act. SS.* Sept. VII. 399, n. 4; 3a ed. 372, n. 4.

2. Sermo de Vita. *Inc.* Aderitus, id est ad Deum revocans... Hodierna festivitas, ff. cc., geminum — *Des.* remuneretur feliciores in gloria. Migravit autem ad Dñm b. pater noster A. in civitate Classis... [80

Muratori, *Scr. rer. ital.* I, 2. 546-48. Est hic sermo Petri Damiani de S. Eleuchadio (vid. **Eleuchadius**, 2), nomine mutato et paucissimis in initio et in fine additis.

Adilia abb. in Orpio Magno. *Vid.* **Odilia.**

Adiutor ab. *Vid.* **Maxentius** ab. Pictavensis.

Adiutor mon. Tironensis in Normannia, cca 1131. — Apr. 30.

1. Vita auct. Hugone ep. Rotomagensi. *Inc. prol.* In nomine... Dilectissimis... coenobitis monasterii Tironensis... Magnae caritatis — *Inc.* In illo tempore quo fulgens in rota saeculi — *Des.* ss. Maria Magdalenes et tu, s. vir A., succurrite nobis. [81

Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* V. 1011-18; || *P.L.* CXCII. 1345-1352; || Bordeaux (R.), *La Vie et l'office de S. Adjuteur... par Jean Théroude* (Rouen, 1864), append. 9-20.

2. Miracula auct. Ps.-Valtero. *Vid.* **Maria Magdalena.**

Adiutus ab. *Vid.* **Avitus** ab. Miciacensis.

Ado archiep. Viennensis, † 875. — Dec. 16.

Vita (antiqua?) a. *Inc.* Temporibus Caroli regis post patrem Ludovicum imp. — *Des.* Cuius corpus a clero et universa plebe... inter praedecessores suos pontifices tumulatum est. [82

Brev. Viennense cca an. 1560; || Mabillon, *Acta,* IV, 2. 262-65; 2a ed. 278-80; || *P.L.* CXXIII. 9-10.

b. *Inc. ut* a. — *Des.* Cuius corpus in ecclesia ss. apostolorum officiosissime tumulatum est. Qui vixit annos plus minusve 76. [83

Brev. Romanense an. 1612; || Mabillon, l. c.; || *P.L.* t. c. 10-11.

Adrianus. *Vid.* **Hadrianus.**

Adulfus ep. in Anglia. *Vid.* **Botulfus.**

Adulfus et Iohannes, mm. Cordubae, † cca 825. — Sept. 27.

Passio (antiqua?). *Inc. prol.* Martyralis, ff. cc., illustrissimorum iuvenum — *Inc.* Itaque temporibus Abderagmen regis Cordubae — *Des.* Quorum corpora postea sublata nocte obscurante... [84

Tamayo, *Mart. hisp.* IX. 341-42; || *Act. SS.* Sept. VII. 510-11; 3a ed. 478.

Adventor, Octavius et Solutor, mm. leg. Theb. — Nov. 20.

1. Passio. *Inc.* Multa et magna sunt quae de bb. martyrum — *Des.* virtutum eorum praemia cuncti adepti gratulantur. Passi sunt autem bb. mm. [85

Mombritius, I. 12-12v; || Zaccaria, *Diss. ital.* I (1780), 307-9; || Zaccaria-Carminati, *Della passione e del culto de' ss. mm. Solutore, Avventore ed Ottavio* (Torino, 1844), 184-90.

Exc. *Act. SS.* Feb. II. 658, n. 5; 3a ed. 657.

2. Passio (adscripta Guilelmo ep. Taurinensi). *Inc. prol. I.* Videntes, ff. cc., huius fidelis populi multitudinem — *Inc. prol. II.* Omnis catholica religio et omnis — *Inc.* Cum per partes totius mundi nomen Christi — *Des.* et adepti praemia virtutum exsultando gratulantur. Martyrisati sunt autem ss. mm. [86

Exc. *Act. SS.* t. c. 658-59, nn. 3, 6, 7, 9; 2a ed. 657-58.

Aedh seu **Aedus.** *Vid.* **Aidus.**

Aeditha, Aeduinus. *Vid.* **Editha, Edwinus.**

Aegidius Assisinas, socius S. Francisci, † 1262. — April. 23.

1. Vita (inserta in chronica XXIV generalium Ord. Min.). *Inc.* Quia salutifera ss. virorum exempla... Ut autem in ipso primordio suae conversionis — *Des.* In quo ipsum tradiderunt honorificae sepulturae. [87

Analecta Franciscana, III (1897), 74-113.

2. Vita. *Inc. prol.* Quia salutifera ss. virorum exempla — *Inc.* Vir erat in civitate Assisii, Aegidius nomine — *Des.* aspiciebat in libro. Anno Dñi 1209 ven pater fr. Ae. associatus est... 53 annis. [88

Act. SS. April. III. 220-26; 3a ed. 222-28.

3. Aurea verba b. Aegidii. *Inc. prol.* Quia sermo Dñi est vivus — *Inc.* Gratia Dei et virtutes sunt scala et via ascendendi — *Des.* α) huic Deus bona sua, quae ipse facit, appropiat. [89
vel β) et in melius mutati ab ipso recesserunt. Praedicta de vita et dictis s. fr. Aegidii ad praesens sufficiant. [90

Sententiae vere aureae s. patris Ae-ii (Antverpiae, 1534), sign. A2-D4 (om. prol.; des. α); || *id.* (Bononiae, 1585), 7-64 (item); || *Act. SS.* t. c. 227-35 (des. α), 235-37 (des. β); 3a ed. 228-36, 237-38.

4. Gesta et dicta. *Inc.* Cuidam fratri conquerenti sibi quod guardianus — *Des.* et iuxta quod praedixerat posuerunt eum. Sepultus est extra Perusiam in monte... [91

Act. SS. t. c. 237-43; 3a ed. 238-44. — Haec est farrago quaedam ex antiquis manuscriptis et ex libris recentioribus permixtim collecta.

5. MIRACULA. *Inc.* Franciscululus magistri Ioannis de Burgo... — *Des.* meritis b. fr. Aegidii perfectissime ab eadem aegritudine liberata. [92

Act. SS. t. c. 243-47, inde a n. 104 ; 3ª ed. 244-49.

6. EPITOME. a. VITAE.

BARTHOLOMAEUS DE PISIS, *De conformitate*, lib. I, conf. VIII, part. II (ed. Mediol. 1513, f. 46ᵛ-48ᵛ). — ANTONINUS FLORENT. *Chronic.* tit. XXIV, c. 8, § 11.

b. DICTORUM ET SENTENTIARUM.

BARTHOLOMAEUS l. c. (f. 48ʳ-52ᵛ). — ANTONINUS l. c. § 12.

Aegidius ab. in Occitania, † 721/725. — Sept. 1.

1. VITA. *Inc. prol.* Sanctorum quidem a propensiori cultu reverentiae — *Inc.* S. igitur Aegidius natione graecus a praeclaris parentibus — *Des.* in caelum cum laudibus ferentium. Succurrant ergo... [93

Act. SS. Sept. I. 299-303 ; || REMBRY (E.), *S. Gilles* (Bruges, 1881), II. 515-24.
Saepe praefixa vel subiuncta est annuntiatio quaedam martyrologica edita *Catal. Brux.* II. 200, 18°. [94

2. VITA. *Inc.* Igitur post temporum curricula... Exstitit namque indigena Atheniensis — *Des.* discrimina ex pastoris accidere exstincti absentia. O felix per omnia virtus... [95

Anal. Boll. VIII. 103-20.

3. VITA. *Inc.* B. igitur Aegidius Atheniensi civitate exortus, cuius pater Theodorus — *Des.* super salutari suo. Cui nos sedulis precibus... qui eius amore ducti haec iussu fratrum inerti stilo nisi sumus explicare... [96

EXC. *Catal. Paris.* III. 54, 62°.

4. EPITOMAE.

Leg. aurea c. 130 (125) ; || VINC. BELLOV. XXIV. 139, 140. — PETRUS DE NAT. VIII. 18.

5. MIRACULA AUCT. PETRO GUILELMO. *Inc. prol.* Reverentissimo patri dño Hugoni... Cum ordinis nostri professio — *Inc.* Anno inc. Dñi 1088 cum dñs Reinoldus — *Des.* pro tam mirabili facto grates immensas exsolvimus. [97

Partim JAFFÉ (Ph.), in *MG.* Scr. XII. 316-23 ; — partim (quae deerant apud Jaffé) *Anal. Boll.* IX. 393-422.
EXC. MABILLON, *Annales*, V. 623 ; 2ª ed. 586-87. — KĘTRZYŃSKI (W.), in *Mon. Pol. hist.* IV. 746-47. — REMBRY, op. c. I. XXXI-II.

6. TRANSLATIO BRUNSVICUM SAEC. XII. *Inc. prol.* Cum aliquis terrenus praelatus — *Inc.* Igitur insignis marchionissa Gertrudis, divinae legis... [98

Cf. LAPPENBERG (J. M.), in *Archivo* Pertzii, VI. 655 ; JAFFÉ (Ph.), in *MG.* Scr. XII. 287-88 ; HEINEMANN (O. von), *Die Handschriften der herzogl. Bibliothek zu Wolfenbüttel*, I Abth., III. 31, cum tabula.

7. TRANSLATIO BRACHII AD ECCLESIAM S. AEGIDII BRUGENSEM AN. 1466 (Instrumenta an. 1466 et 1486).

REMBRY, op. c. II. 525-41.

Aegil. *Vid.* **Eigil.**

Aeldrith, Aelphegus. *Vid.* **Etheldreda, Elphegus.**

Aelredus ab. Rievallensis. *Vid.* **Ethelredus.**

Aemiliana. *Vid.* **Humiliana.**

Aemilianus conf. in Aquitania, † cca 767. — Nov. 16.

VITA. *Inc.* Gesta scribere sanctorum... Fuit igitur ortus ex Britannia minori — *Des.* Obiit autem... ac sepultus est in ipsa ecclesia quam ipse in rupe exciderat temporibus Waiferi ducis Aquitaniae... [99

ALLAIN (E.), in *Anal. Boll.* XIII. 433-39.

Aemilianus Cucullatus conf. Tarracone, † 574. — Nov. 12.

1. VITA AUCT. BRAULIONE. *Inc. epist.* Dei viro... Frominiano... Tempore piae recordationis — *Inc. prol.* Insignia apostolici purgatissimique viri Ae-i — *Inc.* Ergo, ut dicere coeperam, sic eum fuisse conversum — *Des.* Reddidimus promissum; superest ut claudamus sermonis cursum... [100

SANDOVAL, *Primera parte de las fundaciones de los monesterios de S. Benito en España* (Madrid, 1601), monesterio de S. Millan, 3-10; || BIVARIUS (F.), *Comment. in M. Maximi chronicon* (1651), 475-87; || TAMAYO, *Mart. hisp.* XI. 110-19; || MABILLON, *Acta*, I. 205-15; 2ª ed. 198-207; || GOMEZ DE LIRIA (Ger.), *San Millán Aragones* (1733), 1-20; || *P.L.* LXXX. 699-714; || LA FUENTE (Vic. de), *Hist. eccl. de España*, 2ª ed. II (1873), 515-23 (om. ultima pars); || MINGUELLA (Toribio), *San Millán de la Cogolla* (1883), 211-43.

2. VITAE EPITOME. *Inc.* Beatissimus Aemilianus presbyter, futurus pastor hominum — *Des.* hi soli optime noverunt, qui ea in semetipsis experiri contendunt. [101

GOMEZ, t. c. 31-33.

3. TRANSLATIO AN. 1030, AUCT. FERDINANDO MON. *Inc. prol.* Sacri corporis b. Ae-i translationem scripturus — *Inc.* Igitur Sancius strenuissimi Garsiae regis Cantabriensium filius — *Des.* remanserunt inscripta. Ego autem, etsi non ut debui, tamen ut potui... [102

FLOREZ, L. 365-69.

4. MIRACULA AUCT. EODEM. *Inc. prol.* Cogitanti mihi et exsultanti quia, sicut b. Ae-i vita Braulium — *Inc.* In fune coronae desuper

altare b. Ae-i pendentis — *Des.* alacres ad sua redeant. Hucusque miracula quae propriis oculis vidi... [103

FLOREZ, t. c. 370-76.

5. MIRACULUM (DE OFFERENDIS B. AEMILIANI) AUCT. EODEM. *Inc. prol.* Praeclarum, famosissimum et nimis utile — *Inc.* Sub nomine Patris... Incipit origo devotionis quam ego comes... Nam in istis fere temporibus — *Des.* et de serra Araboye usque ad mare Bizchaye... [104

FLOREZ, t. c. 376-80.

Aemilianus ep. (Scotus?) cultus Faventiae. — Nov. 6 (vel 12).

PETRUS DE NAT. x. 53.

Aemilianus ep. Namnetensis m., † cca 726. — Iun. 26.

PASSIO. *Inc.* Cum per universam Galliam provinciam longo tempore a passione D. N. I. C. — *Des.* saeviente illo scelerato Nempheo eiusque sanctum caput detruncante. [105

Act. SS. Iun. V. 81-82; 3ª ed. VII. 71.

Aemilianus erem. Ponticiacensis, saec. VI (die ...?) et **Brachio** ab. Manatensis, † 576. — Febr. 9.

VITA AUCT. GREGORIO TURONENSI (*Vit. Patrum*, XII). *Inc. prol.* Quantum disciplina caelestis se custodientibus — *Inc.* Hic igitur, relictis parentibus et facultate propria — *Des.* in loco illo post duos annos translatus est. [106

* *Greg. Turon. opera* (ed. RUINART, 1210-14; || *P. L.* LXXI. 1061-64; || ed. KRUSCH, 711-15).

Aemilianus Armenus ep. m. in Umbria, sub Diocletiano. — Ian. 28.

PASSIO. *Inc. prol.* Etenim Hermenia quidem tradidit ad correptionem — *Inc.* Hic quidem erat de Hermenia regione. Accidit ut — *Des.* de ipso flumine, qui Cleoton vocatur. Venerunt christiani et tulerunt corpus eius... [107

Bibl. Casin. III, Floril. 49-54.

Aethelbertus, Aetheldreda etc. *Vid.* **Ethelbertus** etc.

Afra, Hilaria, Digna, Eumenia, Euprepia mm. Augustae Vindel., sub Diocletiano. — Aug. 5.

1. CONVERSIO ET PASSIO. a. *Inc. Conversio.* Apud provinciam Retiam in civitate Augusta Narcissus ep. tempore quo persecutio Diocletiani

fervebat — *Des.* ad martyrii palmam cum s. diacono suo Felice adtinxit. Cuius passionis gloriam in sequentibus... [108

Inc. Passio. Apud provincia Retia in civitate Augusta cum christianorum esset gloriosa persecutio — *Des.* supposito igne, abierunt. Sicque factum est ut eodem die quo sepulta est A... [109

MOMBRITIUS, I. 12v-14v; || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 311c-13a (multae var. lect.); || *id.* (Lovanii, 1485), f. 106v-9 (item); || *Gloriosorum Christi confessorum Udalrici et Symperti necnon bb. m. Afrae... historiae* (1516), sign. Miiiv-Oi; || VICELIUS, *Hagiologium*, f. 183v-84v (sola Passio); || VELSERUS (M.), *Conversio et passio ss. mm. A-e..* (1591), 4-9, 38-42; || *Velseri opera* (1682), 441-45, 477-79; || SURIUS, VIII (1618), 45-47 (n. 13); || RUINART (sola Passio) (1689), 501-3; (1713), 455-57; (1731), 400-1; (1803), III. 77-82; (1859), 482-84; || *Act. SS.* Aug. II. 55-58; || FALCKENSTEIN (J. H. von), *Geschichte des Königreichs Bayern* (1763), I. 65-75; || FRIEDRICH (J.), *Kirchengeschichte Deutschlands*, I. 427-30 (sola Passio); || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 55-64. — (**Mut.**) SURIUS, IV (1573), 477-82; (1579), 509-14; VIII (1877), 164-70. — **Var. lect.** (in initio Passionis) *Catal. Brux.* II. 182, 36°.

b. PROLOGUS ADILBERTI PRIORIS AUGUSTANI (SAEC. XIII) IN HAEC ACTA. *Inc.* Voluntatis et propositi nostri est, ff., ut posteris nostris — *Des.* Donec Narcissus fidei venit sibi missus. [110

Gloriosorum Christi confessorum... sign. Mv-Miiiv.
Exc. BRAUN (Pl.), *Notitia hist.-lit.* III. 82-83.

c. ADDITAMENTUM AD PASSIONEM, DE NONNULLIS SANCTIS EODEM TEMPORE PASSIS. *Inc.* Eodem die passi sunt non longe ab urbe Roma Cyriacus... [111

(Non paucae sunt recensiones variae). VICELIUS, *Hagiologium*, f. 184v. — VELSERUS, *Conversio...* 42; || *Velseri opera*, 480; || SURIUS, VIII (1618), 47, n. 16. — *Act. SS.* Aug. II. 59, annot. *m.* — *Catal. Paris.* II. 614. — KRUSCH (Br.), in *Neues Archiv*, XIX. 13-14. — ID. in *MG.* t. c. 51-52.

d. ADDITAMENTUM ALIUD, DE S. AFRO PATRUO ET S. DIONYSIO AVUNCULO S. AFRAE. *Inc.* B. autem Afer, patruus — *Des.* palmam victoriae susceperit. [112

VELSERUS, *Conversio...* 42; || *Velseri opera*, 480; || SURIUS VIII (1618), 47, n. 14, 15; || KRUSCH, in *MG.* t. c. 46-47.

2. CONVERSIO (IN SERMONE DE S. NARCISSO EP. GERUNDENSI AUCT. OLIVA EP.). *Vid.* **Narcissus**, 2.

3. CARMEN AUCT. FLODOARDO. *Inc.* Traditur hac rabie procerum perpessa — *Des.* Ingressae Dño perfecta holocausta feruntur. [113

* FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, VIII. 14 (*P.L.* CXXXV. 739-42).

4. EPITOME CONVERSIONIS ET PASSIONIS (supra, 1). *Inc.* Ea quoque tempestate, qua Diocletiani fervebat insania — *Des.* sorores martyrio dedicatae sunt. Eodem vero die apud praefatam urbem alii... [114

VINC. BELLOV. XIII. 151-54.

5. Epitomae.

Leg. aureae appendix, c. 206 (203). — Iac. Philippus Bergomensis, c. 110.

6. Inventio. *Inc.* Legimus in libro qui de vita et virtutibus S. Udalrici... Post haec anno dñicae inc. 1064 Embrico ep. — *Des.* qui et rei gestae interfuerunt. [115

Gloriosorum Christi confessorum... sign. Oi-Oii; || Velserus, *Conversio*, 65-66; || *Velseri opera*, 503; || Surius, VIII (1618), 47-48, n. 17-20; || *Act. SS.* t. c. 53, n. 63-64; 3a ed. 53, n. 61-62 (om. initium).

7. Miracula. *Inc. prol.* Evolutis itaque nonnullis annorum curriculis — *Inc.* Accidit quodam tempore ut unus militum — *Des.* qui sui iuris essent vel qui sibi devote servirent. [116

Gloriosorum... sign. Oiiv-Oiiiv.

Afra matrona m. Brixiae (soc. SS. Faustini et Iovittae), sub Aureliano. — Mai 24.

Passio. *Inc.* In diebus illis regnante Hadriano imp. fuit quidam comes — *Des.* cuius festum celebrat mater ecclesia ix kal. iunii. Rogemus ergo devotissime, ff. cc... [117

Act. SS. Mai V. 274-76; 3a ed. 277-79.

Agape, Chionia et Irene vv. mm. Thessalonicae, sub Diocletiano. — April. 3.

1. Passio (Pars altera Passionis S. Anastasiae). *Inc.* Imperante quoque Diocletiano, ss. Chioniae, Irenes atque Agapes Diocletianus rumore comperto — *Des.* et cum sororibus eius positum est. Passae sunt autem A. et Ch. iv non. apr., et in ipsis nonis Irene... [118

Mombritius, I. 201v, col. 2 extr.-203; || *Act. SS.* April. I. 248 (n. 2)-250.

2. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Tempore quo rigidos saevi tormenta tyranni — *Des.* Purpureusque cruor tenera de carne cucurrit. [119

* Aldhelmus, *De laude virg.* 43 (*P.L.* LXXXIX. 276-78).

3. Comoedia " Dulcitius „ auct. Hrotsuita. *Inc. argum.* Passio ss. vv. A. Ch. et I., quas sub nocturno — *Inc.* Diocletianus. Parentelae claritas, ingenuitas — *Des.* Ego autem martyrii palmam virginitatisque receptura... [120

* *Hrotsuitae opera* (*P.L.* CXXXVII. 993-1002; || ed. Barack, 175-89).

Agapetus I p., † 536. — Sept. 20.

1. Vita. *Inc.* Agapetus natione Romanus, ex patre Gordiano... [121

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 287-88).

2. VITA. *Inc.* Anno Iustiniani sexto Theodatus rex Italiae — *Des.* Cuius corpus in loculo plumbeo translatum est... [122

MOMBRITIUS, I. 24ᵛ-25.

3. ITER CPTANUM ET OBITUS. *Inc.* Anno aedificationis romanae ecclesiae — *Des.* ut eum non mortuum sed dormientem putarent. [123

BARONIUS, *Annales*, an. 536, n. LIX-LXV; || *Act. SS.* Sept. VI. 179-80.

4. MIRACULUM. *Inc.* Post non multum vero temporis exigente causa Gothorum... [124

* GREG. MAGNUS, *Dial.* III. 3 (*P.L.* LXXVII. 224); || *Act. SS.* t. c. 175, n. 65, 66.

Agapetus seu **Agapitus** m. Praeneste sub Aureliano. — Aug. 18.

1. PASSIO. *Inc.* Sub rege Antiocho (*al.* Sub Aureliano imp.) pagano (*al.* gentili) erat puer quidam nomine A. — *Des.* Et multi paganorum crediderunt Deo per famulum Dei A-um... [125

MOMBRITIUS, I. 14ᵛ-16; || *Act. SS.* Mai IV, post p. 144, n. 10-14; || DINO (F.), *Vindiciae martyrologii ac breviarii romani* (1700), 110-14; || *Atti di S. Venanzio* (Roma, 1795), 23-30. — Cf. *Catal. Brux.* II. 308, 81º; 327, 14º.

2. PASSIO. *Inc. prol.* Gloriosas et laudabiles ss. martyrum victorias — *Inc.* Hic igitur in urbe Roma ex nobili genere ortus — *Des.* et fide non ficta. Passus est autem bb. A. xv kal. sept... [126

Act. SS. Aug. III. 532-37.

3. PASSIO. *Inc.* Tempore illo, cum impiissimus rex Aurelianus — *Des.* Videntes autem populi pagani miracula quae faciebat Dñus... [127

Act. SS. t. c. 537-39.

4. PASSIO ADSCRIPTA BERNARDO CREMIFANENSI. *Inc. prol.* David Yesse filius... Hoc idcirco praemisi, ne me mei aemuli — *Inc...* [128

EXC. WAITZ (G.), in *MG.* Scr. XXV. 613. — LOSERTH (J.), in *Archiv für österreich. Gesch.* LXXXI (1895), 369-70, 442-45 (passim).

5. EPITOMAE.

ADO, 18 aug. — FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, VI. 3 (*P.L.* CXXXV. 691-94). — VINC. BELLOV. XII. 118. — PETRUS DE NAT. VII. 74. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 316ᵇ-16ᵈ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 113-13ᵛ. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 76-76ᵛ.

6. TRANSLATIO CAPITIS VESUNTIONEM SAEC. XI. *Inc.* Postquam omnipotens Deus, christiana religione crescente — *Des.* die dedicationis eiusdem ecclesiae fuit compositum. [129

Act. SS. Aug. III. 530-31, n. 26-31.
EXC. CHIFFLET (I. I.), *Vesuntio* (1618), II. 188-90.

Agapitus ep. Ravennas, saec. III/IV? — Mart. 16.

VITA (IN AGNELLI *Lib. pont. eccl. Ravenn.*, episc. IX). *Inc.* Agapitus IX, cuius nomen latina lingua — *Des.* nominatis aliis. Sedit... [130

* AGNELLUS (*MG.* Scr. rer. langob. 283).

Agapitus diac. m. Romae. *Vid.* **Felicissimus.**

Agapius, Secundinus, Marianus, Iacobus et soc. mm. in Numidia, † cca 259. — April. 30.

1. PASSIO. *Inc. prol.* Quotiescumque aliquid bb. mm. Dei omnipotentis — *Inc.* Nam pergebamus in Numidiam simul — *Des.* Nam quis digna aestimatione possit eius beneficia metiri .. [131

SURIUS, III (1572), 1-5; II (1578), 1062-65; IV (1618), 385-87; IV (1876), 751-57; || BARONIUS, *Annales*, an. 262, n. XXXVI-LII; || *Act. SS.* Apr. III. 746-49; 3ª ed. 755-58; || RUINART (1689), 225-32; (1713), 223-29; (1731), 194-200; (1802) II. 58-71; (1859), 268-74.

2. EPITOMAE.

a. ADO, 30 april.

b. *Inc.* B. Iacobus sicut in virtute fidei semper austerior fuit — *Des.* cum omni alacritate et mentis laetitia contemplantes. Amen. [132

SURIUS, II (1571), 952-53.

Agatha v. m. Catanae, sub Decio. — Febr. 5.

1. PASSIO. *Inc.* Passionis bb. v. et m. A-ae... recitamus historiam. Quintianus consularis provinciae Siciliae, audiens sanctam opinionem — *Des.* Coepit autem ignis die kal. febr. et cessavit... [133

MOMBRITIUS, I. 16-18; || CAIETANUS, *Vitae SS. Sicul.* I. 50-53; || *Act. SS.* Febr. I. 615-18; 3ª ed. 621-24; || AMICUS ET STATELLA (V. M.), *Catana illustrata* I (1740), 280-90.

Sola prima verba aliquando alia sunt, v. g. "In Sicilia urbe Cathennensium sub Diocletiano imp., Decio tertio consule... " (cf. C. Fr. ARNOLD, *Caesarius von Arelate* (1894), 461); [134
aut "In diebus illis sub Decio... " (cf. *Catal. Brux.* I. 142, 32°); [135
aut "Diem festum ss. A-ae m.. " (ita MOMBRITIUS, l. c.; cf. etiam *Anal. Boll.* XI. 286, 33°). [136

2. CARMEN AUCT. ALDHELMO. *Inc.* Sicilia tellus, quam vallant caerula ponti — *Des.* Unde Trinacriae tellus exsultat in aevum. [137

* ALDHELMUS, *De laude virg.* 32 (*P.L.* LXXXIX. 269-70); || *Catal. Paris.* II. 35-36.

3. PASSIO METRICA AUCT. BAPTISTA MANTUANO (*Parthenices* pars III, 2). *Inc.* Postquam Margaritae celebravimus acta, supersunt — *Des.* Docta salutiferis priscum scelus abluit undis. [138

Dive A-ae agon, Pictavis, [1494] (COPINGER, II, n° 844) f. 2-8ᵛ; et postea

saepissime; || *Opera Baptistae Mantuani* (Bononiae, 1502), f. 227-30v; || *I. Baptistae Mantuani opera* (Antverpiae, 1576), II. f. 115v-121.

4. Epitomae.

Ado, *De festiv. apost.* — Vinc. Bellov. xii. 42-44. — *Leg. aurea*, c. 39. — Petrus de Nat. iii. 84. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 85.

5. Translatio Cpoli Catanam et Miracula, auct. Mauritio ep. — *Inc. prol.* Mauritius nomine non merito... Divinorum eloquiorum promulgata — *Inc.* Sicut in antiquorum libris authenticis invenitur — *Des.* Qui non mutatur, sed permanet unus et idem. [139

Pirrus (R.), *Sicilia sacra*, III (1638), 20-23 (sola transl.); altera ed. apud Graevium, *Thes. ant. Siciliae*, II, 6, 468-71 (item); || Caietanus, t. c. 53-60; || *Act. SS.* t. c. 637-43; 3a ed. 643-48.

6. Miracula auct. Blandino mon. *Inc.* Igitur fama excellentissimae v. et m. A-ae plurima terrarum — *Des.* ac signa cum ingenti iubilo concrepuere ad laudem... [140

Caietanus, t. c. 60-63; || *Act. SS.* t. c. 643-45; 3a ed. 648-51.

Agatho p., † 681. — Ian. 10.

Vita. *Inc.* Agatho natione Sicula sedit annos II... [141

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 350-55); || *Act. SS.* Ian. I. 624-25.

Agatho ab. in deserto Scete, saec. V in. — Oct. 21.

1. Narrationes passim in *Vitis Patrum* editae.

Collectae sunt *Act. SS.* Oct. IX. 901-3.

2. Vitae epitomae.

Leg. aurea, c. 179 (174). — Petrus de Nat. i. 38.

Agaunenses abbates (Hymnemodus, Ambrosius, Achivus, Tranquillus).

Vita. *Inc. prol.* Beatorum virorum s. conversationis imitandam memoriam — *Inc.* S. igitur Hymnemodus, natione quidem barbarus — *Des.* Semper quem blanda gaudio Probo coniunxit caritas. [142

Arndt (W.), *Kleine Denkmäler aus der Merowingerzeit* (1874), 12-21; || *Act. SS.* Nov. I. 552-55; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 174-81.

Exc. Egli (E.), *Die christl. Inschriften der Schweiz*, in Mittheil. der antiquar. Gesellsch. in Zürich, XXIV (1895), 9-13 (epitaphia).

Agaunenses martyres. *Vid.* **Mauritius.**

Agericus ep. Virodunensis, † 588. — Dec. 1.

1. Vita auct. Stephano ab. (?) *Inc. prol.* Gratum Deo ac vobis utile dignum opus — *Inc.* Igitur, ff., prout a Deo dabitur... B. quoque Vitono

in gaudio Dñi assumpto — *Des.* quorum Deus oculos, ut videre merentur, aperuit. Ibi felix et b. anima... [143

Catal. Paris. III. 78-92.

2. Vita. *Inc.* Igitur s. ac ven. pater A. pontifex triennio antequam nasceretur — *Des.* Inter huiuscemodi iubilationes, inter supernorum agminum... [144

Catal. Paris. I. 479-82.

Agilolfus ep. m. Coloniae Agrippinae, † 751/752. — Iul. 9.

1. Passio. *Inc.* Igitur apud Francorum gentem Pipino rege vita exempto — *Des.* non erubuere fugam. Vicit formido pudorem. [145

Act. SS. Iul. II. 720-26; 3ª ed. 721-26.

2. Eiusdem epitome. *Inc.* Defuncto apud Francorum gentem — *Des.* cui tantum gratiae collatum est in terris. [146

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 301ᵇ-2ª; || *id.* (Lovan. 1485), f. 94-95.

Agilus vicecomes Aurelianensis, † post 587. — Aug. 30.

Vita. *Inc.* Exstitit quidam vir, nomine A., nobilis prosapia — *Des.* b. adhuc A-o devote serviendo pertinet. Ad tumulum eius... [147

Act. SS. Aug. VI. 566-68.

Agilus ab. Resbacensis, † cca 650. — Aug. 30.

1. Vita. *Inc. prol.* Crebris admonitionibus urges me, ven. abba Aygloalde — *Inc.* Agente igitur in sceptris Hildeberto Sigeberti regis filio — *Des.* sicque dolor omnis fugatus est. Multi etiam variis... [148

Chifflet (P. F.), *Hist. de l'abbaye de Tournus* (1664), 137-54; || Mabillon, *Acta*, II. 316-26; 2ª ed. 302-12; || *Act. SS.* Aug. VI. 574-87.
Exc. Bouquet, III. 511-14.

2. Miracula, libris 2. *Inc. prol.* Miracula quae nostris temporibus Dei benignitas — *Inc. lib. I.* Spem nostram a praesentium rerum volubilitate — *Des. lib. I.* praecipuis quibusque festis retro lignum dñicae crucis. — *Inc. lib. II.* Anno ab inc. Verbi 1145 — *Des. lib. II.* maximumque in populo stuporem et gaudium excitavit. [149

Mabillon (non paucis omissis in lib. ii) t. c. 326-34; 2ª ed. 312-20; || *Act. SS.* t. c. 587-97.
Exc. Bouquet, X. 364-65; XI. 479-80. — Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 866.

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiv. 101-3. — Petrus de Nat. viii. 23.

Aglibertus m. *Vid.* **Agoardus.**

Agnellus ab. Neapoli, † 596. — Dec. 14.

1. Miracula auct. Petro subdiac. Neapol. *Inc. prol.* Inter cetera nimirum documenta virtutum — *Inc.* Igitur vir Dñi ss. A. iuxta nominis sui proprietatem — *Des.* Insuper etiam pro modulo inertis ingenii sanctarum... [150

Officium S. Ianuarii etc. (Neapoli, 1525), f. 47-62v (desunt ultima capitula); ‖ Capasso (B.), *Monum. Neapol.* I. 307-22 (non paucis passim resectis). Exc. Ughelli, VI. 76-77; 2a ed. 53-54. — Baluzius, *Misc.* ed. Mansi, IV. 71-73.

2. Epitome metrica auct. eodem. *Inc.* Laudem, Christe, tibi persolvat terra polusque — *Des.* Qui cuncta bona facis, gloria, Christe, tibi. [151

Ughelli, VI. 77-80; 2a ed. 54-55.

3. Epilogus metricus auct. eodem. *Inc.* Excipe Christe potens, theotoce et virgo Maria... [152

Capasso, t. c. 22, not. 2.

4. Epitome vitae.

Petrus de Nat. i. 67.

Agnellus de Pisis, O. S. F. *Vid.* **Angelus de Pisis.**

Agnes de Assisio, soror S. Clarae, † 1254. — Nov. 16.

Vita (ex Chronica XXIV generalium Ord. Min.). *Inc.* Clara v. prudentissima habebat in saeculo sororem — *Des.* mirabiliter liberatus. Praedictum miraculum... [153

Analecta Franciscana, III (1897), 173-82.

Agnes de Bohemia, Ord. S. Clarae, † 1282. — Mart. 6.

1. Vita. *Inc. prol.* Scripturus divae A-is Pragensis dñae et civis meae — *Inc.* Agnes inclita v. Pragensis, filia Primislai Ottagari — *Des.* ne tu externorum quam tuorum civium amantior. [154

Act. SS. Mart. I. 509-13; 3a ed. 508-12.

2. Epitome.

Bartholomaeus de Pisis, *De conformitate,* lib. i, conf. viii, part. ii (ed. Mediol. 1513, f. 74v).

Agnes de Monte-Politiano, Ord. S. Dominici, † 1317. — April. 20.

Vita auct. Raimundo de Capua. *Inc. prol.* Agnus ille immaculatus et innocens – *Inc.* Agnes v. nobilis fide et devotione, ex parentibus — *Des.* ita quod illo in loco dolorem de cetero non sensit. [155

Act. SS. April. II. 792-812; 3a ed. 790-809.

Agnes v. m. Romae, saec. III. — Ian. 21.

1. Passio auct. Ps.-Ambrosio. **a.** *Inc.* Servus Christi Ambrosius virginibus sacris. Diem festum ss. virginis celebremus — *Des.* palmam victoriae acquirant. Haec ego Ambrosius... fructum in conspectu Dñi valeat invenire. Amen. [156

* *Ambrosii opera* (*P.L.* XVII. 735-42); || *Vita S. Ambrosii* etc., Mediolani, Chr. Valdarfer, 1474 (Hain, 910, sed exemplar ibi descriptum praepostero ordine compactum erat), f. 17-23; || Mombritius, I. 18-20; || *Vita S. Ambrosii* etc., Mediolani, Ud. Scinzenzeler, 1488 (Hain et Copinger, I. 908, 911), sign. l. 2-l. 6; || Faber Stapulensis, *Agones mm.* f. 50ᵛ-53; || Surius, I (1570), 488-92; (1576), 507-11; (1618), 338-41; (1875), 525-31; || *Act. SS.* Ian. II. 351-54; 3ª ed. 715-18; || Bartolini (D.), *Gli atti del martirio della... s. Agnese* (Roma, 1858), 1-22; || Id. *Actes du martyre de... Ste-A.* traduit de l'italien par E. J. Materne (Paris, 1864), 371-81; || [Bongiorni (Em.)], *La verg. e mart. romana sant' Agnese* (Brescia, 1897), 19-47.
Exc. Vicelius, *Hagiologium,* f. 90ᵛ-91ᵛ (de S. Emerentiana).

b. (recensio brevior) *Inc.* Servus Christi Ambrosius ad aedificationem virginum qualiter passa sit A. — *Des.* haec visio publice ab omnibus qui viderunt vulgabatur. [157

Cf. Arnold (C. Fr.), *Caesarius von Arelate* (1894), 461.

2. Sermo auct. Ps.-Ambrosio. *Inc.* Cum in toto mundo virgineus flos Mariae — *Des.* aeterna credimus gaudia non neganda. [158

Ambrosii opera (ed. Maurin. II. app. 455-58; || *P.L.* XVII. 701-5; || ed. P. A. Ballerini, VI. 501-4).

3. Carmen auct. Prudentio. *Inc.* Agnes sepulcrum est Romulea in domo — *Des.* Dignaris, almo vel pede tangere. [159

* Prudentius, *Peristephanon* xiv (*P.L.* LX. 580-90); || Lipomanus, II, f. 149-50ᵛ; || Ruinart (1689), 503-6; (1713), 458-60; (1731), 403-4; (1803), III. 84-88; (1859), 486-87.

4. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Floruit in mundo quaedam virguncula — *Des.* Reddere magnificas pro vita sospite grates. [160

* Aldhelmus, *De laude virg.* 36 (*P.L.* LXXXIX. 272); || Bartolini, *Atti,* 249-51; || Id. *Actes,* 408-10; || *Catal. Paris.* II. 29-30.

5. Passio metrica. *Inc. prol.* Iam vulgata licet maneant exempla salutis — *Inc.* Tertia post decimam fieret cum virginis aetas — *Des.* Altipetax ex igne polos migravit in altos. [161

Bartolini, *Atti,* 254-80; || Harster, *Novem Vitae SS. metricae* (1887), 38-51.

6. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Inclita nobilitat venerandae virginis — *Des.* Ut capiam veniae meritis quae non queo dona. [162

Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* viii. 19-21 (*P.L.* CXXXV. 743-48).

7. Passio metrica auct. Hrotsuita. *Inc.* Virgo quae vanas mundi pompas — *Des.* Testibus, aeternae clementer praemia vitae. [163

* *Hrotsuitae opera* (*P. L.* CXXXVII. 1121-30; || ed. Barack, 117-32); || Bartolini, *Atti*, 281-306; || Id. *Actes*, 411-24.

8. Passio metrica auct. Petro Riga (olim adscripta Hildeberto Cenoman. vel Philippo Harvengio). *Inc.* Agnes sacra sui pennam scriptoris inauret — *Des.* Virtutum titulis vindicat Agna sibi. [164

D. Philippi abbatis Bonae-Spei opera, ed. N. Chamart (Duaci, 1621), 796-798; inde *P. L.* CCIII. 1387-92; || Barthius (Casp.), *Adversariorum commentariorum libri LX* (Francofurti, 1624), 1449-53; || *Hildeberti Cenoman. opera*, ed. A. Beaugendre (Paris, 1708), 1249-54; inde *P. L.* CLXXI. 1307-1314; || Bartolini, *Atti*, 306-23; || Id. *Actes*, 425-35; || Hauréau (B.), *Le "Mathematicus" de Bernard Silvestre et la "Passio S. Agnetis" de Pierre Riga* (Paris, 1895), 42-49.

9. Epitomae.

Ado, *De festiv. apost.* — Vinc. Bellov. xviii. 29-31. — *Leg. aurea.* c. 24. Exc. *Act. SS.* Ian. t. II, p. 361, n. 3; 3ª ed. 726, n. 3. *Anal. Boll.* XI, 349. — Petrus de Nat. ii. 107. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 94.

10. Translatio (Agnetis et Benigni) Ultraiectum an. 964. *Inc.* Tempore quo fervente Danorum crudelitate — *Des.* rerumque machinam gubernans sine saeculorum termino. Amen. [165

Act. SS. Ian. II. 357-60; 3ª ed. 721-24.
Exc. Holder-Egger (O.), *MG.* Scr. XV. 571c-71d.

11. Miracula (Agnetis et Burgundofarae) Turonibus anno 1141. *Inc. prol.* Universis s. ecclesiae praelatis... Rarus et iam nostris temporibus — *Inc.* Farensis monasterii sanctimoniales Farae v. corpus, m. A-tis caput — *Des.* Facta sunt haec Ludovico Aquitanorum duce, Francorum rege dominante, anno ab inc. Dñi 1141. [166

Du Plessis (Toussaints), *Hist. de l'église de Meaux*, II (1731), 36-39. — Una sententia suppleta est *Catal. Paris.* I. 508. 13°.

12. Miracula in coenobio S. Agnetis apud Swollam, auct. Thoma Kempensi. *Inc.* Frater quidam domus nostrae capitis dolorem — *Des.* pro omnibus bonis suis misericorditer nobis saepe collatis. Amen. [167

Thomae a Kempis opera, ed. H. Sommalius (Duaci, 1625), 125-30; || *Act. SS.* t. c. 362-63; 3ª ed. 726-28 (om. ultimum cap.); || Bartolini, *Atti*, 357-67.

Agnofleda. *Vid.* **Lonochilius.**

Agoardus, Aglibertus et soc. mm. Christolii in agro Parisiensi, saec. I/III. — Iun. 24.

Passio. *Inc.* Tempore quo bb. Savinianus, Potentianus et Altinus — *Des.* in quo nunc usque a Christi fidelibus venerantur. [168

Saussayus (Car.), *Annales ecclesiae Aurelianensis* (1615), 771-76; || Surius, VI (1618), 326-27; || *Act. SS.* Iun. IV. 815-16; 3ª ed. V. 699-700.

Agricola ep. Cabillonensis, † 580. — Mart. 11.

Elevatio (Agricolae, Lupi, Silvestri ep. et Desiderati presb. Cabillon.). *Inc. prol.* Bb. patrum gloriosa merita praedicare — *Inc.* Dum ven. Girbaldus Cabilonensis urbis antistes — *Des.* patriam suam iam non indigens rectore revertitur. [169

Perry (C.), *Hist. de Chalon-sur-Saône* (1659), preuves, 19-21; || [Cusset (P.)], *L'illustre Orbandale ou l'histoire ecclésiastique de Chalon sur Saône* II (1662), append.: Vies de quelques saincts, 14-18; || *Act. SS.* Mart. II. 515-16; 3ª ed. 510-11.

Agricola m. Bononiae. *Vid.* **Vitalis.**

Agrippanus ep. Aniciensis m., † post an. 650. — Febr. 1.

1. Vita. *Inc.* S. Agrippanus ex strenuis parentibus oriundus fuit et ex Hispania regione — *Des.* quod postmodum ad villam Aniciensem est translatum. [170

Chassaing (A.), *Chroniques d'Étienne Médicis,* I (1869), 46-47.

2. Vita. *Inc.* Cum igitur b. Agrippanus ex nobilissimis parentibus — *Des.* ex qua quidem aqua iusti baptizati sunt. [171

Act. SS. Febr. I. 205

3. Translatio. *Inc.* Ubi martyrio sublatus est b. Agrippanus — *Des.* fore festivam annis singulis, quod postea observatum est. [172

Act. SS. t. c. 205-6.

Agrippina v. m. Romana, sub Valeriano. — Iun. 23.

Translatio in Siciliam. *Inc.* Agrippina v. et m. orta atque nutrita Romae — *Des.* Translata est in Siciliam in castellum Menaei... [173

Caietanus (O.), *Vitae SS. Sicul.*, I. 79-84; || *Act. SS.* Iun. IV. 464-70; 3ª ed. V. 396-401.

Agrippinus ep. Neapolitanus, saec. III in. — Nov. 9.

1. Miracula. *Inc. prol.* FF. dd., divinis ac sanctis etiam monitionibus — *Inc.* Albinus quidam in eadem civitate Neapolitana — *Des.* Deum, qui admirabilis est in sanctis suis. [174

Officium S. Ianuarii etc. (Neapoli, 1525), f. 38ᵛ-42; || Mazochius, *De SS. Neapol.* II. 336-42; || Parascandolo, *Mem. della chiesa di Napoli,* I. 178-181; || Capasso (B.), *Monum. Neapol.* I. 322-29.
Exc. Waitz (G.), in *MG.* Scr. rer. langob. 463-64.

2. Miracula auct., ut videtur, Petro subdiac. Neapol. **I.** *Inc.* Ad augmentum quoque meritorum illius — *Des.* admirantibus cunctis Deo laudem dicere coepit. [175

Mazochius, t. c. 342-44; || Parascandolo, t. c. 182-83; || Capasso, t. c. 325-26.
Exc. Waitz, t. c. 464.

II. *Inc.* Inter cetera autem miraculorum magnalia — *Des.* credentes per omnia illorum nos suffragiis... [176

Officium, f. 43^{v}-46; ‖ Mazochius, t. c. 344-50; ‖ Parascandolo, t. c. 183-186; ‖ Capasso, t. c. 326-29.

III. *Inc.* His ita hilariter de priscis temporibus... Regnante igitur Romano — *Des.* Credentes per omnia se semper... [177

Mazochius, t. c. 350-53; ‖ Parascandolo, t. c. 186-89; ‖ Capasso, t. c. 112-114 (om. prima sententia).
Exc. Waitz, t. c. 464-65.

Agritius ep. Treverensis, † cca 335. — Ian. 13.

1. Vita (quae est pars altera Vitae S. Helenae). *Inc.* Cum igitur haec s. recordationis femina pretiosissimae crucis inventione — *Des.* α) sufficiunt faciem placare iudicis et conscii D.N.I.C., qui vivit... [178
vel β) Christi perpetualiter sufficiunt placare. Quod meritis ipsorum necnon s. patris... [179

Act. SS. Ian. I. 773-81 (*des.* α) et 1110 (*des.* β); 3^a ed. II. 55-63 et 752-753; ‖ Sauerland (H. V.), *Trierer Geschichtsquellen des XI. Jahrhunderts* (1889), 185-211 (*des.* α et β).
Exc. Waitz (G.), in *MG.* Scr. VIII. 211-12; ‖ *P.L.* CLIV. 1248-49.

2. Eiusdem epitome.

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 236^{b}-36^{d}; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 13-13^{v}.

3. Translatio. *Vid.* **Helena**.

Aibertus presb. in Hannonia, † 1140. — April. 7.

Vita auct. Roberto archidiacono Ostrevandiensi. *Inc. epist.* Ego Robertus... opusculum quod de vita — *Inc. prol.* Sicut antiquitus imagines triumphatorum — *Inc.* B. itaque A., sacerdos Christi egregius, territorio Tornacensi — *Des.* Fletum passus ad vesperum, summo mane... [180

Iacobi de Guisia *Annales Hannoniae*, xvi. 32-49, al. 33-50 (ed. Fortia, XI. 322-92); ‖ Raissius (A.), *Vita gloriosi Ayberti* (Duaci, 1642), 3-77; ‖ *Act. SS.* April. I. 673-80; 3^a ed. 671-77. — (Mut.) Surius (omissa epist.) II (1571), 588-96; (1578), 618-26; IV (1618), 104-9; II (1875), 659-72.

Aichadrus seu **Aichardus** ab. Gemmeticensis, † cca 687. — Sept. 15.

1. Vita. *Inc. prol.* Cum plura sint electorum Dei gesta — *Inc.* B. itaque A. Aquitanicae regionis et Pictavis urbis suburbio — *Des.* inter verba orationis xvii kal. oct. migravit ad Dñm... [181

Mabillon, *Acta*, II. 954-71; 2^a ed. 915-32; ‖ *Act. SS.* Sept. V. 85-99.

2. VITA AUCT. FULBERTO. *Inc. prol.* Dñis suis, Gimesiensis coenobii... Quod in vita b. A-i manum mittere — *Inc.* Inter nobilissimas Aquitaniae urbes Pictavis civitas — *Des.* elevatis in caelum oculis, spiritum caelo reddidit XVII kal. oct... [182

α) SURIUS V (1574), 239-56; (1580), 263-79; IX (1618), 152-62; IX (1878) 371-86. — **Exc.** YEPES (A. de), *Coronica general de la Orden de San Benito,* II (1609), append. f. 19-20. — **Var. lect.** *Anal. Boll.* I. 529, 10°.

β) (omisso prologo et tribus locis interpolatis) IACOBI DE GUISIA *Annales Hannoniae,* XI. 23-39 (ed. FORTIA, VIII. 40-136).

Exc. (scil. ipsas interpolationes Iacobi) SACKUR (E.) in *MG.* Scr. XXX. 139-40.

3. VITA. *Inc.* S. Aycardus de civitate Pictaviensi in Aquitania — *Des.* et elevatis oculis exspiravit XV die septembris. [183

Act. SS. Sept. V. 100-2.

Aidus (al. **Aedus, Aidanus, Edanus, Maedocus, Moedocus,** etc.) ep. Fernensis, saec. VII in. — Ian. 31.

1. VITA. **a.** *Inc.* Fuit vir quidam nobilis in regionibus Connactorum nomine Sedia, qui habebat uxorem nomine Eithne — *Des.* nemo potest dormire in terris. S. enim Aidus inter choros angelorum... [184

REES (W. J.), *Cambro British SS.* 232-50.

b. *Inc.* Fuit quidam vir nobilis in regionibus Conachtorum, nomine Setna, et nomen uxoris eius Ethne — *Des.* ad Christum migravit. Sed s. et patronus noster Maedhog inter choros angelorum... [185

Act. SS. Ian. II. 1112-20; 3ª ed. III. 727-35; || COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae,* 208-15.

Exc. COLGANUS, *Trias thaumat.* 462, XLII; 606, XXI.

c. *Inc.* Fuit vir quidam nobilis in regione Hiberniae, nomine Sema, habens uxorem nomine Ethne — *Des.* aliquis intrare praesumpsit. S. iste pater, fundatis multis monasteriis... [186

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 463-88.

2. EPITOME. *Inc.* Vir quidam de regione Conactorum nomine Sedia, cum prolem habere — *Des.* festum eius recolitur. [187

CAPGRAVIUS, f. 2ᵛ-4ᵛ.

Aidus ep. Killariensis, † 588. — Nov. 10.

VITA. **a.** *Inc.* B. Aedus ep. Briccii de nobiliori Hiberniae genere, id est de semine — *Des.* nulla daemonum vis valens sibi resistere. Et bb. A. ep. cum suo rustico... [188

COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae,* 418-22.

Exc. COLGANUS, *Trias thaumat.* 460, XXXIII; 605, XIX, XX.

b. *Inc.* Aidus s. ep., qui vocatur filius Briccii, de nepotibus Neill —

Des. et sine ulla vi daemonum resistente. S. vero A. post Christum cum suo latrone... [189

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 333-60.

Aidus ep. Lindisfarnensis, † 651. — Aug. 31.

1. Vita (ex Bedae *Hist. eccl.* III. 3 extr., 5, 6 init., 15-17). *Inc.* Est insula quae vocatur Hy, cuius monasterium magno monachorum pollens — *Des.* veraciter futuram cum sancta ecclesia credebat. [190

Capgravius, f. 4v-6.

2. Vita (ex eodem, l. c., 3, 5, 6, 14 med., 15, 16, 17 init.). *Inc.* S. Aydanus Lind. ecclesiae in Anglia ep. fuit. B. enim Oswaldus rex mox ubi regnum suscepit — *Des.* ibidem aedificatam translatum est. Constatque multos ex eo tempore gratiam sanitatis in eodem loco consecutos. [191

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 321d-23b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 120v-22v.

3. Epitome. *Inc.* Cum S. Oswaldus rex regnum adeptus esset Northumbrorum — *Des.* visionem viderat, de corpore assumptum. [192

Brev. Aberdonense, pars aest., Propr. SS., 95v-96v.

Aigil. *Vid.* **Eigil.**

Aigulfus ab. Lerinensis et soc. mm., † cca 676. — Sept. 3.

1. Vita. *Inc. prol.* Cum fidelium gesta in ecclesiis recitantur — *Inc.* Tempore quo Gallorum populis Dei gratia regnaret Dagobertus — *Des.* a b. Prigonio eiusdem abbatis successore tumulata sunt. [193

Act. SS. Sept. I. 743-47.

2. Vita auct. Adrevaldo Floriacensi. *Inc. prol.* Sanctorum fortissimorumque Christi athletarum — *Inc.* Morem fuisse antiquorum seu modernorum scriptorum — *Des.* audiamus ab eo : Venite, benedicti patris mei... [194

Mabillon, *Acta*, II. 656-65; 2a ed. 628-36; || *Act. SS.* t. c. 747-55; || *P.L.* CXXIV. 953-68. — (Mut.) Surius, V (1574), 8-13; (1580), 24-30; IX (1878), 56-64.

Vitam edidit Barralis, *Chronologia Lerinensis*, I. 337-339, ex Vitis 1 et 2 ad verbum compilatam; quae rursus edita est apud Surium, IX (1618), 15-21.

3. Inventio saec. XI in. *Inc. prol.* Multa esse praeterita clarorum virorum gesta — *Inc.* Hic enim cum honestis vitam transigeret moribus — *Des.* sermonem facere ita exorsus est plebi. [195

Act. SS. t. c. 755-56.

Exc. Mabillon, t. c. 666-67; 2a ed. 636-37.

4. Miracula. *Inc. prol.* Praeteritis temporibus saepe contigisse — *Inc.* Postquam enim ss. corpus A-i m. divinitus revelatum — *Des.* ut onus animalis fortissimi ferret. [196

Mabillon, t. c. 667-72; 2a ed. 638-43; || *Act. SS.* t. c. 758-63.

Ailbeus (al. **Albeus, Helveus**) ep. Imlacensis, 541. — Sept. 12.

Vita. **a**. *Inc.* Albeus s. ep. virorum Munnensium praeses bb., Hiberniae insulae alter Patricius, ex orientali parte regionis Cliach — *Des.* Omnia enim Dei mandata implevit. Pro his ergo bonis actibus s. A. inter... [197

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 235-60.

b. (ex cod. Inisensi). *Inc.* Helveus ep. bb. Hiberniae insulae alter Patricius ex orientali parte regionis, quae Anycliach dicitur — *Des.* in perferendis molestiis huius vitae. Pro his ergo bonis actibus inter... [198

Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 604, x. xi. — *Act. SS.* Febr. I. 114, n. 91, 92; 3a ed. 114-15, n. 91, 92; Sept. IV. 27-28, n. 7, 9-14; 29, n. 19.

c. (ex cod. Kilkenniensi). *Inc.* Albeus virorum Mumenensium pater bb. ac totius Hiberniae post s. Patricium secundus patronus — *Des.* omnia mandata Dei nocte dieque complevit. S. A. postquam multos populos baptizavit... [199

Exc. Colganus t. c. 200, iv. v; 604, ix. — *Act. SS.* Febr. I. 114, n. 92; 3a ed. 115, n. 92; Sept. IV. 27, n. 7; 28, n. 18-19; 30, n. 29.

Aimo. *Vid.* **Haimo.**

Ainmarus. *Vid.* **Hainmarus.**

Alanus. *Vid.* **Amandus** ep. Traiectensis, 4.

Albanus Kiritinus. *Vid.* **Bonifatius Kiritinus.**

Albanus ab. Magharnuidhiensis. *Vid.* **Abbanus.**

Albanus m. Moguntiae cultus, saec. IV. extr. — Iun. 21.

1. Passio. *Vid.* **Theonestus** m. Altini.

Passio Theonesti aliquando in codicibus legitur sub lemmate : *Passio S. Albani.* Cf. *Catal. Brux.* II. 306, 56°; 318, 28°.

2. Passio auct. Gozwino seu Gozechino canon. Moguntino (perperam adscripta Sigehardo). *Inc. prol. I.* Apostolico sacerdoti... Sygifrido... Quamvis christianae religioni — *Inc. prol. II.* Theoretico evangelicae crucis baiulo dño Bardoni... Praecipis, pater ss., et praecepti —

Inc. Postquam aeterni patris unigenitus — *Des.* non annuam sed continuam. Gloriosissimus ergo m. A. pelliciam tunicam... [200

CANISIUS, V, 2. 648-65 (desunt prologi); ed. BASNAGE, IV. 158-66 (item). Exc. SERARIUS, *Rer. Mogunt.* (1604 et 1624), 171; ed. IOANNIS, I. 124 (frustulum prologi I). — *Act. SS.* Iun. IV. 88-91, n. 10-13 et 17-21; 3a ed. V. 77-79, n. 10-13 et 17-21 (adsunt fragmenta prologorum). — HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 985-90 (adsunt prologi integri).

Albanus rex Ungariae ficticius m. — Dec. 1.

1. PASSIO (ADSCRIPTA TRANSAMUNDO MON. CLARAVALLENSI). *Inc.* Fuit (*al.* Erat olim) in partibus Aquilonis rex (*al.* homo) quidam potens et nobilis, qui et gloria praeeminebat — *Des.* parant sancto celeberrimam sepulturam. Benedictus tu, Dñe Deus... super nivem dealbari. Amen. [201

Historia S. Albani s. l. a. [Coloniae, 1470-75] (COPINGER, II, n° 143), f. 1-8v; ‖ HAUPT, in *Monatsberichte der kön. Preuss. Akademie der Wissenschaften zu Berlin,* 1860, 243-55; ‖ *Catal. Brux.* II. 444-55.

2. EIUSDEM EPITOMAE.

a. * *Gesta Romanorum,* 244, app. 48 (ed. H. OESTERLEY, 641-45). — **b.** PETRUS DE NAT. I. 16.

3. PASSIO. *Inc. prol.* Solet animis placere fidelibus sanctorum merita — *Inc.* Habitavit quidam Aquilonis in partibus imperator, tanto nobilitatis elatus genere — *Des.* sed propria postmodum in ecclesia obtinuit sepulturam. Hic est Albanus, qui, ut certa narratione didicimus, in Moguntio... [202

Exc. *Act. SS.* Iun. IV. 94, n. 35; 3a ed. V. 82, n. 35. — *Catal. Paris.* III. 354.

4. EPITOMAE METRICAE. **a.** *Inc.* De patris incestu parens sibi filia natum — *Des.* Transit ad albatos albificatque suos. [203

Act. SS. Iun. IV. 94-95, n. 36 (cum brevi prol.: " Cuius quia actum vitamque... "); 3a ed. V. 82, n. 36 (item); ‖ *Catal. Brux.* II. 455-56.

b. *Inc.* Concipit ex patris coitu sua filia, matris — *Des.* Albani vita versificatur ita. [204

Catal. Brux. II. 455, not.

c. *Inc.* Quem mater genuit, fuit haec sibi soror et uxor — *Des.* Nunc caelo tectum feliciore fine. [205

Historia S. Albani (COPINGER, II, n° 143), f. 1. Versiculi sunt octo numero.

Albanus, Amphibalus et soc. mm. Verulamii, sub Diocletiano. — Iun. 22.

1. PASSIO (EX BEDAE *Hist. eccles.* I. 6, 7). *Inc. aliter in aliis codicibus:* α) Anno inc. dñicae 286 Diocletianus XXIII ab Augusto... [206
β) Interea Diocletianus in Oriente, Maximianus Herculius... [207

γ) Temporibus Diocl. et Max. imp. persecutio immanis exorta... [208
δ) In Britannia insula passus est s. A... [209
ε) Albanus adhuc paganus, cum perfidorum principum... [210
Des. vero: ad supernae civitatis gaudia perfecto agone miserunt.

* *Bedae opera;* || *De incliti et gloriosi protomart. Anglie A-ni conversione, passione...* (Coloniae, 1502), sign. a.II^v-III^v; || Surius, III (1572), 731-732; (1579), 843-45; VI (1618), 284-85; VI (1877), 480-82; || *Act. SS.* Iun. IV. 147-48; 3ª ed. V. 127-28.

2. Passio (ex Bedae *Hist. eccl.* I. 7, 18). *Inc.* Tempore persecutionis s. A. necdum spiritali unda — *Des.* eadem die ad Dñm turba conversa est, auxiliante... [211

Exc. *Catal. Paris.* III. 8, 44°.

3. Passio metrica auct. Radulpho de Dunstaplia, libris 2. *Inc.* Albani celebrem caelo terrisque triumphum — *Des.* Cum Patre cumque sacro Flamine, Christe, Deum. [212

Exc. Usserius (I.), *Britannicarum ecclesiarum antiquitates* (1639), 158-159, 987; 2ª ed. (1687), 82, 89. — Hardy, *Descr. catal.* I. 13, not. — Uhlemann, apud E. Boehmer, *Romanische Studien,* IV. 545-46, 549, 552.

4. Passio interprete Guilelmo mon. *Inc. epist. interpr.* Reverendo patri... Simoni... Cum liber anglico sermone conscriptus — *Inc. prol.* Quisquis bb. martyrum gloriosa certamina — *Inc.* Cum persecutio quae sub Diocletiano mota est — *Des.* Libellum quoque istum, qui habetur in manibus... [213

Act. SS. Iun. IV. 149-59; 3ª ed. V. 129-38.
Exc. Usserius, t. c. 156-58, 987-88; 2ª ed. 81, 82, 89.

5. Tractatus de nobilitate, vita et martyrio ss. Albani et Amphibali. — *Inc.* Iulius Caesar primus Romanorum imp. — *Des.* et pax est reddita ecclesiae sanctae Dei. [214

Exc. (Index capit.) Hardy, *Descr. catal.* I. 18-19.

6. Inventio et translatio. **a.** *Inc.* B. protomartyris Anglorum A-i, fratres — *Des.* ad sancta sequi sanctorum, ubi sine fine feliciter conregnemus. [215

Exc. Usserius, op. c. (1639), 981; 2ª ed. (1687), 83. — Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 16.

b. *Inc.* Cum pretiosus s. Dñi m. A. viriliter consummato — *Des.* dealbatus in eius sanguine inter millia candidatorum I. C. D. N. [216

Exc. Usserius, op. c. (1639), 981-82; 2ª ed. (1687), 83. — Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 9 et 16.

7. Miracula. *Inc.* Miracula quae per b. A-um protomartyrem Anglorum virtus divina — *Des.* votum quod voverat adimplevit. [217

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 7 et 10.

8. Epitomae.

a. (Passionis 1) Vinc. Bellov. xiii. 72; || Mombritius, I. 33. — Petrus de Nat. v. 132. — *Brev. Aberdonense,* pars aest., Propr. SS. 1v-2v.
b. (Passionis 4, translationum, miraculorum) Capgravius, f. 6v-10, 13-14.
c. (Passionum 1 et 4). *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 296c, 387c-88c; || *id.* (Lovan. 1485), f. 88, 216v-17v.
d. (Inventionis et translationis per Offam regem) *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 388c-89a; || *id.* (Lovan. 1485), f. 217v-18. — *De incliti...* (Colon. 1502), sign. a. iiiv-a. iiii.

Albartus seu **Albertus,** frater S. Erhardi, (archiep. Casellensis?), saec. VIII in. — Ian. 8.

Vita. *Inc.* S. Albartus natione anglicus, conversatione angelus — *Des.* ita et in morte non sunt separati. [218

Pez, *Thes. anecd.* II, 3. 181-84.

Albericus presb. erem. Camaldulensis apud Balneum in Etruria, † 1241. — Aug. 29.

Vita auct. Petro Marcello ep. Patavino. *Inc.* Anno Dñi 1209, adhuc vivente dño Villano... Iste fuit homo constans — *Des.* inviolabiliter permanserunt usque ad an. Dñi 1397. Laus Salvatori. [219

Lancelottus (S.), *Historiae Olivetanae libri duo* (1623), 167-68; || Ughelli, V. 421-22; 2a ed. 442-43; || Mittarelli, *Annal. Camaldul.* IV. 8-9.

Albertanus. *Vid.* **Avertanus.**

Albertus. *Vid.* **Adalbertus, Albartus.**

Albertus seu **Adalbertus** mon. Altahensis, † 1301. — Nov. 26.

Vita auct. Alberto priore Altah. *Inc. epist.* Iesu Christi servo... dño Gebhardo... Diu mihi cogitanti — *Inc. prol.* Quamvis apud omnipotentem Deum iusti — *Inc.* S. conf. A. ex Suevia de territorio Constantiensi — *Des.* in veneratione maiore habere coeperunt. Igitur de universis virtutibus bb. A-i haec paucissima sufficiant... [220

Pez, *Thes. anecd.* I, 3. 537-54.

Albertus ab. Gambrunensis in Gallia, saec. VII. — Dec. 29.

Vita. *Inc.* Bb. conf. Christi A. haud secus quam nobile sidus — *Des.* Sepultus autem est idem b. vir Dei A. in basilica s. Mariae... [221

Mabillon, *Acta,* III, 2. 526-34; 2a ed. 475-82.

Albertus patriarcha Hierosolymitanus, Ord. Carm., † 1214. — Apr. 8 et Sept. 14.

VITA. *Inc.* XVIII kal. oct. 1214, ind. II, praesenti die de carnis ergastulo — *Des.* et baculis de crystallo ornatis ad usum cantorum. [222

FERRERIUS (J. St.), *S. Eusebii Vercellensis ep. et m. eiusque in episcopatu successorum Vita et res gestae* (Romae, 1602), 183-85; || UGHELLI, IV. 1095-1096; 2ª ed. 792-93; || *Act. SS.* Apr. I. 769-74, n. 2, 6, 7, 16, 28 (integra, at discerpta); 3ª ed. 764-70 (item); || DANIEL A VIRGINE MARIA, *Speculum Carmelitanum,* II. 342-43 (omissis primis verbis).

Albertus ep. Leodiensis, † 1192. — Nov. 21.

VITA (AUCT. WERRICO AB. LAUBIENSI ?). *Inc.* Radulpho Leodiensi episcopo successor eligitur A. — *Des.* morte turpissima a Deo iudice sunt condemnati. [223

HELLER (I.), in *MG.* Scr. XXV. 137-68. — (Mut. et sic ab Aegidio Aureaevallensi inserta in *Gestis ep. Leodiensium,* III. 47-69) MIRAEUS (A.), *Vita S. A-i* (Antverpiae, 1612), 1-23; || CHAPEAVILLE, *Gesta pontif.* II. 134-84.

Albertus Magnus Ord. Praed., ep. Ratisponensis, † 1280. — Nov. 15.

1. VITA AUCT. LUDOVICO VALLISOLETENSI. *Inc. prol.* Quoniam attestante inclita sapientia, relucens lucerna — *Inc.* Gloriosus Albertus Magnus, ordinis FF. Praedicatorum doctor egregius — *Des.* Fecit librum de medicina, librum de lanificio... [224

Catal. Brux. II. 95-105.

EXC. (prologus), QUETIF et ECHARD, *Scr. Ord. Praed.* I. 789-90.

2. VITA AUCT. PETRO DE PRUSSIA (A QUIBUSDAM ADSCRIPTA RUDOLFO DE NOVIMAGIO). *Inc. prol.* Gloriosus Deus in ss. suis, cuius magnitudinis — *Inc.* Administrante per orbem rempublicam Friderico huius nominis II, floruit in sacro Praedicatorum ordine gloriosus Frater Pater A. M., doctor egregius almae Universitatis... — *Des.* Contigit autem ad tres vel amplius annos ante ven. pontificis A-i exhumationem. — *Epil.* Hanc legendam fideliter ampliando collegi... lectori demonstrabit. [225

Legenda A-i M-i, s. l. a. [Coloniae, Ioh. Guldenschaiff, cca 1483] (COPINGER, II. nº 4443), f. 1-95ᵛ; || *B. A-i doctoris magni... de adhaerendo Deo libellus; accedit eiusdem A-i vita* (Antverpiae, 1621), 63-341.

3. VITA AUCT. RUDOLFO DE NOVIMAGIO (EPITOME VITAE 2) *Inc. prol.* Insignium virorum illustres describere vitas — *Inc.* Administrante per orbem rempublicam Friderico huius nominis II, emicuit in sacro Praedicatorum ordine velut quidam Lucifer — *Des.* de tanta invalitudine plene convalescens sanus omnino perseverat. [226

Legenda litteralis A-i magni, Coloniae, Ioh. Koelhoff de Lubeck, 1490 (HAIN, 11915), sign. a.ij - f.5.

4. Vita metrica (auct. Iacobo Magdalio Goudano) *Inc. prol.* Alberti haud ulli vasti orbis in arte secundi — *Inc.* Quod b. virgo... Isti vita comes dum erat, unquam haud mobilis aetas — *Des.* Non vacat, ut noris, qui citus ire paras. [227

Legenda litteralis... (Coloniae, 1490), sign. A.j - A.5.

Albertus conf. Ord. Carm., Messanae in Sicilia, saec. XIV in. — Aug. 7.

1. Vita et miracula. a. *Inc. prol.* Albertus dicitur ab alab, quod est lactea — *Inc.* Fuit in diebus illustrissimi Petri antiqui regis Cathaloniae — *Des.* b. A-o plurimum devota exsistens, dum vixit. [228

Anal. Boll. XVII. 318-36. — (Mut.) [Barbarus (Vinc.)], *Divi A-i confessoris vita... ab exemplari veteri longe diversa* (Panhormi, 1537), f. 5-24; || *Act. SS.* Aug. II. 226-35 (n. 38).
Exc. Lezana (I. B. de), *Annales... ordinis Beatiss. Virg. Mariae de Monte Carmeli,* IV (1656), 326, n. 10; 468, n. 2; 474-75, n. 3, 4; 481-82, n. 2, 3; 488-89, n. 4; 519-20, n. 3; 648, n. 20; 689, n. 10, 11; cf. etiam 719, n. 5, 6.

b. (auct. Theoderico de Aquis). *Inc. prol.* Dicit philosophus saepe hoc accidere... Sic Albertus dicitur ab alab — *Inc. ut* 1 a. — *Des.* Est autem consuetudo in multis partibus benedicendi aquam... [229

Daniel a Virgine Maria, *Speculum Carmelitanum,* II. 631-42.
Exc. *Act. SS.* t. c. 236-37, n. 2-5.

c. (auct. Iohanne Maria de Poluciis).

Hanc recensionem anno 1499 Venetiis editam esse testatur C. de Villiers, *Bibliotheca Carmelitana,* II (1752), 50; non vidimus. Cf. *Anal. Boll.* XVII. 316, not. 1. — (Mut., omisso fine) Surius, IV (1573), 568-76; (1579), 594-601; VIII (1618), 85-90; VIII (1877), 197-209. — Exc. (ex Surio) Lezana, t. c. 327, n. 11; 466-68, n. 6.

2. Epitome. a. *Inc. ut* 1 a. — *Des.* dinumerare non intendimus neque valemus. [230

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 432d-36a; || *id.* (Lovan. 1485), f. 273v-77v.

b. Petrus de Nat. appendix c. 13.

c. Io. Grossi, *Viridarium Carmel.* II. 17.

d. Cf. *Anal. Boll.* XIV. 17, not. 1.

Albertus ep. Montis Corvini in Apulia, † 1127. — Apr. 5.

Vita auct. Alexandro ep. Vulturariensi. *Inc. prol.* Ego Alexander Gerardinus ep... cum dioecesim meam peragrarem — *Inc.* 463 anno a tempore nostro, cum illustris civitas — *Des.* studebis igitur, Alberte, ... haec animo et opere adimplere. [231

Ughelli, VIII. 469-75; 2a ed. 326-30; || *Act. SS.* April. I. 434-36; 3a ed 433-35; || Cappelletti, *Chiese,* XIX. 282-87.

Albertus erem. in territorio Senensi, ord. Camald., † 1151. — Ian. 7.

Vita. *Inc. prol.* Inter beneficia Creatoris humanae collata creaturae — *Inc.* B. itaque A. ex provincia Tusciae, regione Asscianinga — *Des. mutila.* Convenientes ad eum familiares et amici | ... — *Epil.* Filii hominum, ut quid diligitis... paleas contemnendo deposcat. [232

Mittarelli, *Annal. Camaldul.* III. 101-2, 189-90, 196-97, 199-200, 280, 302, 306-11, 317-18.

Albeus ep. Imlacensis. *Vid.* **Ailbeus.**

Albina v. m. Caesareae Palestinae, sub Decio. — Dec. 16.

Passio. *Inc.* Tempore illo adveniente Decio caesare a Palestinae provincia — *Des.* et perducti sunt in locum qui dicitur Scauri per virtutem Dñi N. I. C... [233

Bibl. Casin. III. Floril. 368-70.

Albinus. *Vid.* **Albanus.**

Albinus ep. Andegavensis, † 560. — Mart. 1.

1. Vita auct. Fortunato. *Inc. prol.* Dño sancto... Domitiano... Memini, vir apostolice, cum ad urbem — *Inc.* Religiosorum vita virorum quantum est meritis clarior — *Des.* Hic ergo caelesti dono venerandis floribus adornatus... [234

Surius, II (1571), 1-5; (1578), 1-5; III (1618), 1-3; III (1875), 5-10; || Mabillon, *Acta,* I. 108-12; 2ª ed. 102-5; || *Act. SS.* Mart. I. 57-60; || *Fortunati opera,* ed. Luchi, II. 55-64; || *P.L.* LXXXVIII. 479-86; || *Fortunati opera,* ed. Krusch, in *MG.* Auct. ant. IV, 2. 27-33.
Exc. Bouquet, III. 421.

2. Miracula. a. *Inc.* S. conf. A. Andecavensium pontifex egregius, cuius nobiles actus doctiloquo prosequitur stilo Fortunatus — *Des.* et haec mulier in vico praedicto, praestante D. N. I. C... [235

Krusch, t. c. xiii-xiv.

b. *Inc.* In territorio igitur Andegavensi fuit quidam ex equestri ordine — *Des.* Postquam ergo mutus ille iam loquens cuncta narravit nobis... [236

Act. SS. t. c. 60-63. — Var. lect. Krusch, t. c. xiv.
Exc. Bouquet, IX. 151-52.

3. Translatio an. 1128. *Inc.* Anno ab inc. Dñi 1128, ind. vi, Ludovico Philippi Franciae regnum strenue gubernante... [237

Morice, *Mém. hist. Bretagne,* I. 559.

4. Epitomae.

Greg. Turon. *Glor. conf.* 94. — Vinc. Bellov. xxiv. 141-43. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 252c-53a; || *id.* (Lovan. 1485), f. 34. — Petrus de Nat. iii. 164.

Albinus m. Coloniae cultus. — Iun. 22.

1. Translatio Roma Coloniam cca 984. *Inc.* Quia caritas non inflatur, nec sapit superbe — *Inc.* Cum igitur diu Britannia haeresi infecta Pelagiana. — *Des.* eadem ipsi percepimus. Haec sunt quae ex maiorum relatione... [238

De incliti et gloriosi protomart. Anglie A-i, quem in Germania et Gallia Albinum vocant, conversione, passione, translatione et miraculorum choruscatione (Coloniae, 1502), sign. a.iiii - a.5 (omissis prol. et ultimis sententiis); || *Catal. Brux.* I. 196-98; || Heinemann (L. de), in *MG.* Scr. XV. 687-88. — Brevissima epitome (*Inc.* " Corpus hujus Albani... „) *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 296c-296d; || *id.* (Lovan. 1485), f. 88.

2. Recognitio reliquiarum an. 1186. **a.** *Inc. prol.* Quoniam nihil bona voluntate locupletius — *Inc.* Praesentis igitur attestatione scripti et fideli relatione — *Des.* Inter quos, gloriose et praeelecte Christi m. A-e, cum his qui empti... [239

Catal. Brux. I. 198-202.

b. Eiusdem epitome (res acta an. 1327 falso dicitur). *Inc.* Quoniam desiderabilis thesaurus — *Des.* Quamvis enim neque isti neque illi donatum sit... [240

De incliti... sign. a.5 - a.6.

c. Alia recensio brevis epitomes eiusdem.

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 389a-89b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 218-18v.

Albuinus seu **Alboinus** ep. Brixinensis, † 1006. — Febr. 5.

Memoria. SS. etiam Albuinus post eum [Ingenuinum] eandem ecclesiam — *Des.* celebris habetur, hoc est nonis febr. [241

Reschius, *Annales eccl. Sabionensis,* II. 606; cf. I. 435, 439.

Alchas ep. Tullensis. *Vid.* **Amon.**

Alchmundus ep. Hagulstadensis, † 781. — Sept. 7.

Translatio et elevatio. **a.** Locus interpolatus in Symeonis Dunelmensis *Historia regum Anglorum,* § 51, 52, ad an. 781.

* *Symeonis monachi opera,* ed. Th. Arnold (Rer. Brit. scr. 75), II. 47-50; || Raine (J.), *The Priory of Hexham,* I (Surtees Society, 44), 208-10.

b. In libello de SS. Hagulstadensibus. *Vid.* **Hagulstadenses.**

Alcuinus ab. s. Martini Turonensis, † 804. — Mai 19.

Vita. *Inc.* Superna Christi rorante dextera — *Inc.* Vir Dñi Albinus nobili gentis Anglorum exortus prosapia — *Des.* Requiem aeternam donet ei Dñus. Amen. [242

Alchvvini opera, ed. A. Quercetanus [Duchesne] (1617), 6 ff. in capite; || Surius, V (1618), 257-64; || Mabillon, *Acta*, IV, 1. 145-61; 2ª ed. 139-154; || *Acta SS.* Mai IV. 335-43; 3ª ed. 333-42; || *Alcuini opera*, ed. Froben (1777), I. lix-lxix; || *P.L.* C. 89-106; || Wattenbach, ap. Ph. Jaffé, *Bibl. rer. Germ.* VI. 3-34; || Arndt (W.), in *MG.* Scr. XV. 184-97.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* III. 383-84. — Bouquet, V. 445-47.

Aldebrandus ep. Forosemproniensis in Umbria, saec. XIII. — Mai 1.

Vita. *Inc.* S. Aldebrandus natus in quodam castro quod vocatur Sorbetulo de Boybo — *Des.* ipsae campanae quae erant super currum pulsare coeperunt. [243

Ughelli, II. 913-15; 2ª ed. 830-32; || *Act. SS.* Mai I. 159-60; 3ª ed. 162-63.

Aldegundis abb. Malbodiensis in Belgio, † cca 684. — Ian. 30.

1. Vita. *Inc. prol.* SS. virginum festivitates anniversarii circulum — *Inc.* Fuisse memoratur vetusta serie sub tempore Dagoberti — *Des.* continuo in auras sparsit. O mira circa omnes Dei pietas... [244

Mabillon, *Acta*, II. 807-15; 2ª ed. 773-82; || *Act. SS. Belgii*, IV. 315-24.

2. Vita. *Inc.* Cum omnia divinarum eloquia scripturarum — *Inc.* Postquam omnipotentis Dei clementia unicum sibi — *Des.* Estque ipse locus grege puellarum farcitus...

α) *Act. SS.* Ian. II. 1035-40; 3ª ed. III. 651-55. [245

β) (Recensio paulo plenior. Om. prol.) Iacobi de Guisia *Annales Hannoniae*, x. 31-60 (ed. Fortia, VII. 152-224). [246

Exc. (Scil. partes recensionis β proprias) *Catal. Brux.* II.1 33-35; || Sackur (E.), in *MG.* Scr. XXX. 128-30.

3. Vita auct. Hucbaldo Elnonensi. *Inc. epist.* Non immemor vestri, non ingratus — *Inc. prol.* Miseratio divinae bonitatis humanae saluti — *Inc.* Anno dñicae inc. circiter evoluto 630, circa haec tempora — *Des.* Igitur imitare quod legis, vive sicut vixit... [247

Surius, VI (1575), 300-9; (1581), 332-41; I (1618), 553-58; I (1875), 837-847; || *Act. SS.* Ian. II. 1040-47; 3ª ed. III. 655-62; || *P.L.* CXXXII. 857-76.

4. Vita. *Inc.* Postquam mediator Dei et hominum Christus Iesus, proculcato rege mortis — *Des. ut* 3. [248

Act. SS. Ian. II. 1047-50; 3ª ed. III. 662-65.

5. Vitae 2 epitome.

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 410a-11a; || *id.* (Lovan. 1485), f. 244v-46.

6. Translatio an. 1161, auct. Hadriano praeposito. *Inc. prol.* Omnibus tam futuris... Certum est quod res gestae — *Inc.* In nomine Dñi. VIII id. iun. dies huius s. celebritatis — *Des.* Credimus autem quod locus... Actum Malbodio, anno inc. Verbi 1161... [249

Act. SS. Ian. II. 1051-52; 3ª ed. III. 666-67; || *Act. SS. Belgii,* IV. 327-30.

7. Translatio an. 1439. *Inc. prol.* Solet vetustas delere de memoria — *Inc.* Gratias agamus universi... Dudum, scilicet anno Verbi inc. 1161 — *Des.* cum incredibili multitudine populorum. [250

Act. SS. Ian. II. 1052-54; 3ª ed. III. 667-70; || *Act. SS. Belgii,* IV. 331-36.

Aldemarius mon. Casinensis, saec. XI. — Mart. 24.

Vita auct. Petro diac. Casinensi. **a**. *Inc. prol.* Gesta scribere sanctorum ecclesiae decus exstat — *Inc.* Illo igitur tempore venerabilissimae vir quidam exstitit memoriae. — *Des.* ab eadem ilico infestatione corripiebatur. [251

Act. SS. Mart. III. 489-92; 3ª ed. 487-90.

b. *Inc. prol.*...... — *Inc.* Anno ab inc. Dñi 1070, ss. ipse A. miraculorum patrator egregius — *Des.* eodem semper morbo afficiebatur. His ergo aliisque mirabilibus signis... [252

Monachus (Mich.), *Sanctuarium Capuanum* (1630), 166-76; || Mabillon, *Acta,* VI, 2. 625-30; 2ª ed. 623-28. — Prologus non est editus.

Aldemarius de Felsinio. *Vid.* **Ademarus.**

Aldetrudis abb. Malbodiensis, † cca 696. — Febr. 25.

1. Vita. **a**. *Inc.* Fuit, sicut vetusta docet series, sub tempore Dagoberti — *Des.* velut Sobnias abbas fecit de Nivellensi monasterio. Tandem sponsa Christi hoc triste saeculum dereliquit die xxv febr... [253

Act. SS. Febr. III. 510-11; 3ª ed. 515-16.
Exc. *Act. SS. Belgii,* V. 160-64.

b. *Inc. ut* 1 a. *usque ad* veluti Sobnias abba de Nivialla monasterio fecit; *tum pergit :* virginis Christi Aldegundis, cupiens visionem dñae suae narrare... — *Des.* Soli Dño, cui omnia patent, praefixit sollertiam... [254

Exc. *Catal. Brux.* II. 379-81 (nempe partes huius recensionis proprias).

2. Nota de genealogia. *Inc.* Notandum est hoc ad texendam genealogiam — *Des.* Madelgario comiti, cognomento Vincentio. [255

Catal. Brux. I. 384-85; 15°.

Aldhelmus (Adelmus, Adelelmus, Althelmus) ep. Shireburnensis, † 709. — Mai 25.

1. Vita auct. Faritio mon. Malmesbiriensi. *Inc. prol.* Ss. patrum pia certamina studiose recolentes — *Inc.* Ad s. igitur Aldhelmi genea-

logiam flectamus ingenium — *Des.* honoranda per Dei servos locatio. Ubi ea die et deinceps beneficiis illius... [256

Act. SS. Mai VI. 84-93; 3a ed. 83-93; || *S. A-i opera,* ed. J. A. Giles (1844), 354-82; || Giles (J. A.), *Vita quorundam Anglo-Saxonum* (Caxton Society, 1854), 119-52; || *P.L.* LXXXIX. 63-84.

2. Vita auct. Willelmo Malmesbiriensi (*Gesta pontificum Anglorum,* liber v). *Inc. prol.* Totius Angliae, quaquaversum porrigitur — *Inc.* Igitur Aldhelmus ex Saxonum oriundus prosapia, familia haud dubie — *Des.* aestivis mensibus pluvius et luteus. [257

Gale, *Hist. Brit. scr.* 337-81; || Wharton, *Anglia sacra,* II. 1-49; || *P.L.* CLXXIX. 1617-80; || *Willelmi Malmesbiriensis monachi de Gestis pontificum Anglorum,* ed. Hamilton (Rer. Brit. scr. 52), 330-443.

3. Eiusdem epitome. *Inc.* B. Aldhelmus saxonica prosapia oriundus, primis imbuendus litteris — *Des. ut* 2. [258

Mabillon, *Acta,* IV, 1. 727-33; 2a ed. 683-89: || *Act. SS.* Mai VI. 79-83; 3a ed. 78-83.

4. Vita. *Inc.* B. Aldhelmus splendidissimo Anglorum genere oriundus, atavis — *Des.* erat eruditione mirandus. Haec Beda. [259

Capgravius, f. 10-11; || Giles, *A-mi opera,* 383-86; || Id. *Vita quorundam Anglo-Saxonum,* 152-56; || *P.L.* LXXXIX. 83-86. — (**Mut.** et contracta) Surius, III (1572), 401-2; (1579), 460-62; V (1618), 305-6; V (1879), 702-4.

Aldricus ep. Cenomannensis, † 856. — Ian. 7.

1. Gesta. *Inc. prol.* Coadiuvante divinitatis gratia scribere conor— *Inc.* Dñus Aldricus Cenomannicae urbis ep. natione — *Des.* Data xv kal. mai anno, Christo propitio, xvii imperii dñi Hludowici... [260

Baluzius, *Misc.* III. 1-178 (sine prol.); ed. Mansi, I. 79-120 (item); || *P.L.* CXV. 29-106 (item); || Charles (R.) et L. Froger, *Gesta domni A-i* (1889), 1-200.

Exc. Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* VIII. 342-45, 346-49, 378-79, 424-27, 471-73, 479-82, 484-87, 492-93, 495-505, 523-25, 566-76, 588-89, 590-92, 609-10. — Bouquet, VI. 299-302; VII. 341-42. — Cauvin, *Géographie ancienne du dioc. du Mans,* lii-lxiv. — Waitz (G.), in *MG.* Scr. XV. 308-27.

2. Vita (= *Actus pont. Cenomann.* 23). *Inc.* Decedente viii id. nov. Francone iuniore Cenomannicae urbis ep. — *Des.* in gestis et annalibus regum Francorum sufficienter poterit invenire. [261

Mabillon, *Vet. anal.* III. 276-86; 2a ed. 297-300.

3. Vita metrica. *Inc.* Bis quadrigentos dum mundus volveret annos — *Des.* Aeternam requiem cede, precamur, ei. [262

Piolin, *Hist. de l'église du Mans,* II (1853), 540-43; || Dümmler (E.), in *MG.* Poet. lat. II. 628-32.

Aldricus ep. Senonensis, † 841. — Iun. 6.

Vita. *Inc.* Anno 775 ab inc. Dñi, regnante Carolo Magno b. A. — *Des.* fiducialiter agat. Illa vero consurgens post modicum... [263

Mabillon, *Acta*, IV, 1. 568-75 ; 2ª ed. 539-46 ; || *Act. SS.* Iun. I. 753-57 ; 3ª ed. 741-45 ; || *P.L.* CV. 799-610.
Exc. Bouquet. VI. 326-27.

Aldrita. *Vid.* **Etheldreda.**

Aleidis. *Vid.* **Adalheidis.**

Aleidis Scharembekana, monialis O. Cist. in Camera prope Bruxellas, † 1250. — Iun. 11.

Vita. *Inc. prol.* Cum res nova et inaudita — *Inc.* Fuit igitur praedicta dña a primaevae aetatis initio — *Des.* mox monasterium adiit et ipsam sepultam repperit. [264

Henriquez (Chr.), *Quinque prudentes virgines* (1630), 168-98 (om. prol.) ; || *Act. SS.* Iun. II. 477-82 ; 3ª ed. 471-77.

Alena v. m. Foresti in Brabantia, † cca 640. — Iun. 17.

Acta. *Inc. prol.* Qui instar mensae ditissimae, optimis epulis — *Inc.* S. et ven. Christi v. Alena regali schemate orta — *Des.* Forestum properavit et hoc signo sanctimoniales exhilaravit. [265

Act. SS. Iun. III. 388-95 ; 3ª ed. IV. 315-21.
Exc. *Act. SS. Belgii,* II. 384-87.

Alexander p., Eventius, Theodulus, Hermes et Quirinus mm. Romae, † 116 (?). — Mai 3.

1. Passio. *Inc.* Quinto loco a b. Petro ap. romanae urbis ecclesiae cathedram — *Des.* expiravit masticans linguam suam. Severina vero uxor eius... Sanctorum autem ipsorum natalicia... [266

α) Mombritius, I. 20-23 ; || *Act. SS.* Mai I. 371-75 ; 3ª ed. 375-79. — Exc. *Act. SS.* Mart. III. 811-13, n. 5-10 ; 900, n. 2 ; 3ª ed. 808-9, n. 5-10 ; 895, n. 2.

β) Surius („ modice mut. „) III (1572), 64-68 ; (1579), 70-75 ; V (1618), 40-43 ; V (1870), 73-81. — Exc. (ipse locus in quo paene solo exemplaria β ab exemplaribus α diversa sunt) *Catal. Brux.* I. 150, 86°.

γ) *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 272^{d}-75^{c} ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 59^{r}-62^{v}). — Exc. *Act. SS.* Mart. III. 900, n. 3 ; 3ª ed. 895, n. 3. — Pars prior et longe maior omnino convenit cum α et β ; sequitur locus varius ed. *Act. SS.* l. c. ; tum translatio S. Quirini ad Nussiam (vid. infra **Quirinus**) ; reliqua ab α et β multo magis diversa sunt, et sunt recenti aetate scripta.

2. Passio. a. *Inc.* Residente Aureliano, cum de ceteris interrogatio

fieret christianis, vocato Alexandro dixit : Priusquam tormentis — *Des.* cruciatibus variis exspiravit. Quo mortuo, congregatus est... [267

Catal. Brux. I. 218-23.

b. *Inc.* B. Alexander qui apostolicae successionis cathedram quinta sessione fidelis pastor... (*et post sat multa*) Residenti ergo Aureliano oblatus, discussione ceterorum intermissa, ipse ab ipso principe his verborum initiis coepit exagitari : Priusquam, inquit, tormentis... (*cetera ut* 2 a) [268

Exc. (Initium, quod diversum est ab 2 a) *Catal. Brux.* II. 218-19, not.

c. *Inc.* Finis totius christianitatis et vitae... Quem cum Aurelianus imp. multis adsistentibus convocasset... sic iratus interrogat : Antequam diversis subici tormentis — *Des.* Et dum Severina loquitur, Aurelianus emisit spiritum, praestante... [269

Cf. *Catal. Paris.* II. 50, 57°.

3. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Sedis Alexander post hos moderamina — *Des.* Pontificem sic inde locus consuetus habere. [270

Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* iii. 2 (*P.L.* CXXXV. 633-40).

4. Epitomae.

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 127). — Ado, 3 mai. — Vinc. Bellov. xi. 73, 74. — Petrus de Nat. iv. 118. — Hilarion Mediolanensis, f. 28v-30v.

5. Translatio (Alexandri et Iustini presb.) Frisingam, an. 834. — *Inc.* Volentes satisfacere quaerentibus... Itaque anno ab inc. Christi 834, ind. xii, x kal. iun. Hitto ven. antistes — *Des.* quam inopia velut inertes coepimus. [271

Wattenbach (W.), in *Sitzungsberichte der kön. Akademie der Wissenschaften zu Berlin,* 1884, 1138-41; || Id. in *MG.* Scr. XV. 286-88.
Exc. *Act. SS.* Sept. V. 472-73, n. 12, 13.

Alexander ep. Alexandrinus, † 326. — Febr. 26.

Vita (ex Cassiodori *Historia tripartita,* lib. i, c. 12 — lib. iii, c. 4, multis omissis) *Inc.* Alexandria civitas est maxima et hominum multitudine copiosa — *Des.* post menses quinque Nicaeni concilii... migravit ad Dñm, cui est... [272

Cf. *Catal. Paris.* I. 282, 47° ; 485, 2° etc.

Alexander ep. m. Baccanis, via Cassia, sub Caracalla. — Sept. 21; transl. Nov. 26.

1. Passio auct. Ps.-Crisentiano. *Inc.* In diebus illis, cum essent insidiae — *Des.* ecclesia facta est. Cuius dedicatio x kal. apr... [273

Act. SS. Sept. VI. 230-35.

2. Epitomae.

Ado, 26 nov. — Petrus de Nat. viii. 102.

3. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Princeps hic atrox post Neronem ecclesiam — *Des.* Illo decenter ossa sancta transtulit. [274

* Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* iii. 14 (*P.L.* CXXXV. 645-48).

Alexander m. Bergomi, sub Maximiano. — Aug. 26.

1. Passio. *Inc.* Facto Alexandro christiano sub Maximiano caesare, audiens hoc Maximianus — *Des.* non longe a muro civitatis Bergomensis. Passus est... [275

Mombritius, I. 24-24v.

2. Passio. *Inc. prol.* Cum omnium bb. Christi mm. merito bella — *Inc.* Tempore itaque Maximiani caesaris, exardescente diabolo — *Des.* penes iam fatae urbis Bergami muros, ibique cum aromatibus optimo sepelivit in loco. Passus est autem... In quo loco... [276

Act. SS. Aug. V. 803-5.

3. Passio. *Inc. prol.* Supplicationibus catholicae fidei sobrie — *Inc.* Temporibus igitur crudelissimi atque saevissimi imp. Maximiani, qui adversus athletas — *Des. ut* 2. [277

Gratiolius (P.), *De praeclaris Mediolani aedificiis* (1735), 181-97.
Exc. *Act. SS.* t. c. 806-7 ; cf. 808, not. *i,* et 799, n. 7.

4. Epitomae.

Ado, 26 aug. — Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* viii. 8 (*P.L.* CXXXV. 735-38). — Petrus de Nat. vii. 118.

Alexander ep. Faesulanus, † 823. — Iun. 6.

Acta. *Inc.* B. Alexander de civitate Faesulana ex nobili genere — *Des.* Cuiusdam autem sacerdotis audactius capillos trahentis... [278

Act. SS. Iun. I. 750-51, n. 4-7; 3a ed. 738-39, n. 4-7.

Alexander ep. Hierosolymitanus m. sub Decio. — Mart. 18 (et Dec. 12).

Hieronymus, *Vir. ill.* 62. — Ado, 18 mart. — Vinc. Bellov. xii. 19. — Petrus de Nat. iii. 206. — Cf. **Narcissus**.

Alexander m. Lugduni, † 177. — April. 22.

Passio. *Inc.* Bb. mm. Epipodium et Alexandrum primum coniunxit infantia... [279

Scilicet pars posterior Passionis S. Epipodii; *Vid.* **Epipodius**.

Alexander m. Pydnae in Macedonia sub Maximiano. — Mart. 14.

Passio. *Inc.* Omnium sanctorum memoriis, ff. cc.... Nam pridie id. mart. convocavit Maximianus rex — *Des.* abierunt Thessalonicam. B. autem martyris anima, sicut ipse... [280

Act. SS. Mart. II. 344-45; 3a ed. 339-40.

Alexander m. unus ex septem fratribus filiis S. Felicitatis. — Iul. 10.

1. Passio. *Vid.* **Felicitas.**

2. Translatio in monasterium Ottenburanum tempore Caroli Magni. *Inc.* Tempore itaque bonae memoriae... Caroli gloriosissimi imp. — *Des.* referens eis hoc. Ipsi vero cum magno gaudio... [281

Act. SS. Iul. III. 19-21, n. 3-12; 3a ed. 18-20, n. 3-12.

3. Miracula per pallium S. Alexandri in eodem monasterio. *Inc.* Verissime legimus in psalteriis nostris latinis — *Des.* valeamus aeterna, cum ipso perpetuo gavisuri. Amen. [282

Act. SS. t. c. 21-22, n. 13-18; 3a ed. 20-21, n. 13-18.

Narrationes 2 et 3 minime antiquae videntur; immo, si fides sit Mauro Feyerabend, *Des ehemaligen Reichsstiftes Ottenbeuren... sämmtliche Jahrbücher*, t. I (1813), p. 96, a Nicolao Ellenbog, Ottenburano monacho († 1543), sunt conscriptae. Primum typis mandatae erant Ottenburae anno 1511 in ipsius Nicolai opella *Passio septem fratrum filiorum S. Felicitatis*.

4. Translatio Wildeshusam an. 851, auct. Ruodolfo et Meginharto. *Inc. prol.* Dilectissimo... Sundrolto... Meginhart... Magister noster beatae memoriae Ruodolfus — *Inc.* Saxonum gens, sicut tradit antiquitas, ab Anglis — *Des.* Tamen summa illorum signorum, quae hic scripta sunt... [283

Scheidt (Ch. L.), *Bibliotheca hist. Goettingensis* (1758), 1-18; || Langebek, *Scr. rer. Dan.* II. 38-49; || Pertz, *MG.* Scr. II. 674-81. — Locus in ceteris edit. omissus: *Neues Archiv*, VII. 229.

Exc. *Act. SS.* t. c. 22-25, n. 20-38; 3a ed. 21-23, n. 20-38. — Ideler (J. L.), *Leben und Wandel Karls des Grossen*, II (1839), 37-39.

5. Translatio ad Novi-Operis monasterium an. 1124. *Inc.* Anno inc. dñicae 962 accersitus a Iohanne s. romanae sedis antistite Otto — *Des.* in monasterio Novi-Operis fideli populi christiani frequentia... [284

Schannat, *Vindemiae litterariae*, II (1724), 73-74; || *Act. SS.* Iul. VII. 864-65; 3a ed. 875-76.

Alexander senator m. Treverensis, soc. SS. Thyrsi et Bonifatii.

Translatio Schafhusam. *Vid.* **Iesus Christus**, 2. C.

Alexius Falconerius ex septem fundatoribus Ord. Serv. B. V. M., † 1310. — Febr. 17.

Vita auct. Petro Tudertino. *Inc.* Vita autem b. Alexii talis erat, prout experimento didici — *Des.* Alexius vixit in ordine nostro 70 ac fere 7 annos. [285

Canali (B. A. M.), *Istoria breve dell' origine dell' ordine de Servi* (Parma, 1727), 93-94; || Morini (A.), *Ricordi del P. Niccolò Mati*... (Roma, 1883), 147-48.

Alexius conf. Edessae et Romae, † ante an. 435. — Iul. 17.

1. Vita. *Inc.* a. Fuit Romae vir magnus et nobilis, Euphemianus nomine, dives valde — *Des.* collocaverunt die XIV mensis iunii. De ipso quoque monumento ita suavissimus odor fragravit... Tunc populi iocundantes... [286

Act. SS. Iul. IV. 251-53; || Massmann (H. F.), *Sanct Alexius Leben* (Bibliothek der gesammten deutschen National-Literatur, IX, 1843), 167-71. Exc. Molinier et Kohler, *Itin. Hieros.* II, 1. 96-97.

b. *Inc.* Temporibus Archadii et Honorii magnorum imp. fuit Romae vir magnus et nobilis Eufemianus nomine dives valde — *Des*... [287

Miscellanea Cassinese, Anno I (1897), parte II, agiographica, 10-...

c. *Inc.* Temporibus dñi Honorii et Archadii erat vir Dei, nomine Euphemianus, bene confidens et timens Deum — *Des.* Romae celebratur. Et de ipso monumento procedunt odores sicut de aromatibus... [288

Catal. Brux. I. 223-27.

d. *Inc.* Fuit quidam vir vitae venerabilis in romana urbe, nomine Fimianus, regali nobilique familia exortus — *Des.* in oratione et ieiunio persistentes post non multum tempus migraverunt ex hac luce et perrexerunt ad caelum... [289

Cf. *Catal. Paris.* I. 117; III. 475, 15°.

e. *Inc.* Fuit vir simplex in Roma, cui nomen Eufimianus in tempore Honorii et Arcadii — *Des.* corpus collocaverunt intus XVII die mensis iul. Et effuderunt pretiosum unguentum in tumulum... [290

Cf. *Anal. Boll.* XI. 230, 51°.

f. *Inc.* Alexius fuit filius Euphemiani, viri nobilissimi Romanorum et in aula imperatoris primi — *Des.* De ipso quoque monumento ita suavissimus odor... Obiit autem XVI kal. aug. circa an. Dñi 398. [291

* *Leg. aurea,* c. 94 (89); || Mombritius, I. 23-24. — Eiusdem epitomae : Vinc. Bellov. XIX. 43-46. — Petrus de Nat. VI. 107.

2. Vita. *Inc. prol.* Mirabilem in sanctis suis Deum praedicare — *Inc.* Talis nimirum b. Alexius altissima, ut dictum est, Scipionum et

Aniciorum — *Des.* laevam sub capite, dextram se amplexantem haberet. Quod multitudo... Obiit XV kal. aug. circa an. Dñi 328. [292

MASSMANN, t. c. 157-66.
EXC. MOLINIER et KOHLER, t. c. 102.

3. VITA METRICA (ADSCRIPTA MARBODO EP.) *Inc.* Praestans magnatis summae vir nobilitatis — *Des.* Dum statuant pulchrum pretiosa metalla sepulcrum. [293

Act. SS. t. c. 254-56.
EXC. MOLINIER et KOHLER, t. c. 97.

4. VITA METRICA. *Inc.* Duxit romanus vir nobilis Eufimianus — *Des.* Tamquam si Roma multum spargatur aroma. [294

EXC. (initium) *Catal. Paris.* I. 61-63.

5. VITA METRICA. *Inc.* Vir quidam magnus Romae fuit Eufemianus — *Des.* (*mutila*) Qui negant. Ut quaerant, veniunt plebs atque parentes. [295

MASSMANN, t. c. 176-79.
EXC. MOLINIER et KOHLER, t. c. 97-98.

6. VITA RHYTHMICA (ADSCRIPTA LEONI IX PAPAE). *Inc. prol.* Pater Deus ingenite — *Inc.* Urbis romanae principes — *Des.* Custos sit nobis Dñus vitae diebus omnibus. [296

Miscellanea Cassinese, l. c. 1-9.

7. VITA RHYTHMICA. *Inc. prol.* Multi post dñicae tempus passionis — *Inc.* Erat homo praepotens, aevo veteranus — *Des.* Qui hanc vestrae scripsimus vitam caritati. [297

HAUPT (M.) und HOFFMANN (H.), *Altdeutsche Blätter* (1840), II. 273-87.
EXC. MOLINIER et KOHLER, t. c. 98-100.

8. HOMILIA AUCT. ADALBERTO EP. PRAGENSI. *Inc.* Audiens a Dño Petrus quia dives difficile intraret — *Des.* Dat nobis fiduciam haec implorandi, qui eum pro Roma orantem... [298

HIPLER (F.), in *Pastoralblatt für die Diöcese Ermland*, XXII (1890), 86-88; || VOJÁČEK (Meth.), in *Blahověst*, hlasy katolické, XLV (v Praze, 1895), 520-21, 536-38, 553-54; || VOIGT (H. G.), *Adalbert von Prag* (Berlin, 1898), 358-65.
EXC. (scil. pars posterior) *Act. SS.* t. c. 257-58; || *P.L.* CXXXVII. 897-900.

9. MIRACULA SAEC. XI IN. I. *Inc.* Muliercula quaedam, Cerae veteris habitatrix — *Des.* et glorificantem Deum viva voce invenerunt. [299

Act. SS. Iul. IV. 258-60, n. 1-13; et quae ibi (n. 8) omissa sunt: BARONIUS, *Annales*, an. 1004, n. VIII-X.
EXC. BARONIUS l. c. et an. 1001, XX, XXI. — *Act. SS.* Mai III. 280, n. 4 3a ed. 279-80, n. 4. — PERTZ, *MG.* Scr. IV. 619-20.

II. *Inc.* Quoniam vero his qui sese tota fiducia petunt... Eidem monasterio quidam quartus — *Des.* duodecim dedit plenissimam refectionem. [300

Act. SS. Iul. IV. 260-61, n. 14-23.

10. INVENTIO (ALEXII ET BONIFATII M.) AN. 1217. *Inc.* Permissione divina... Gloria et laus... Cum in basilica ss. apost. Petri et Pauli — *Des.* detrahentium linguas despexit et ad primum propositum rediit. [301

NERINI (F.), *De templo et coenobio ss. Bonifacii et A-ii* (1752), 205-9.

Alferius ab. Cavensis, † 1050. — Apr. 12.

VITA. *Inc. prol.* (IN VITAS QUATTUOR ABBATUM ALFERII, LEONIS, PETRI ET CONSTABILIS) Si iuxta divinae sententiam veritatis lucerna — *Inc.* Vir ergo Dñi Alferius ex Salernitana civitate — *Des.* s. viro commendatum fatigare potuisset. [302

SURIUS, VII (1581), 577-78 (prol.) et 273-78; II (1578), 697-702; IV (1618), 148-51; IV (1876), 295-303; || *Act. SS.* Apr. II. 97-101; || MABILLON, *Acta*, VI, 1. 729-35; 2ª ed. 639-45; || MURATORI, *Rer. ital. scr.* VI. 205-14.

Algisus. *Vid.* **Adalgisus.**

Allogiosus ep. Cadurcensis. — *Vid.* **Ambrosius** Cadurcensis, 1 c.

Allucius conf. in Etruria, † 1134. — Oct. 23.

1. VITA. *Inc.* In nomine... Allucius servus Dei, pauperum Christi sollicitus procurator — *Des.* et sic meritis b. A-i liberati sunt. [303

Act. SS. Oct. X. 235-6, n. 6-9.

2. INVENTIO AN. 1344. *Inc.* Anno nativitatis dñicae 1344, ind. XII, die IV iun. — *Des.* Acta sunt haec omnia... pontificatus dñi Clementis p. III anno III. [304

Ibid. 232-37.

Almirus ab. in dioec. Cenomannensi, † 560. — Sept. 11.

VITA. *Inc. prol.* Compulsi a fratribus, imperante etiam pontifice nostro b. Domnolo — *Inc.* Regnantibus atque gubernantibus Childeberto atque Clotario — *Des.* innumerabilia praestantur; quae omnia enumerare longum est. [305

LABBE, *Bibl. mss.* II. 469-72; || *Act. SS.* Sept. III. 803-6.

Alneus. *Vid.* **Alveus.**

Alnobertus. *Vid.* **Annobertus.**

Alodius ep. Autisiodorensis, post med. saec. V. — Sept. 28.

Hist. ep. Autisiod. 8 (Labbe, *Bibl. mss.* I. 417; || Duru, *Bibl. hist. de l'Yonne*, I. 321-22; || *P.L.* CXXXVIII. 228-29); || *Act. SS.* Sept. VII. 649, n. 4; 3ª ed. 607, n. 4.

Alpais v. in villa Cudot, † 1211. — Nov. 3.

1. Vita, libris 4. *Inc. prol.* Ad laudem et gloriam summae et individuae Trinitatis — *Inc. lib. I.* Virgo igitur serenissima in villa quadam, quae Cudot appellatur — *Des. lib. IV.* numquam tantam simplicitatem videre meruisset. [306

Act. SS. Nov. II, 1. 174-207; || Blanchon (P.), *Vie de la b. A.* (1893), 77-207. Exc. Prou (M.), in *Bibl. de l'École des chartes*, XLVI (1885), 507-11.

2. Additamenta ad Vitam. *Inc.* Accidit quadam vice, ut elevata — *Des.* si laeti vel tristes fuerint, clare et perspicaciter intueor. [307

Act. SS. t. c. 207-9; || Blanchon, t. c. 208-16.

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxx. 23. — Petrus de Nat. x. 20.

Alph... *Vid.* **Alf...**

Alphegus. *Vid.* **Elphegus.**

Alpinianus presb. in Aquitania, saec. III. — Apr. 27.

Vita (appendix ad Vitam S. Martialis). *Inc.* Interea quoniam pro possibilitate... S. itaque Martialis in omnibus veram compertam — *Des.* incolumitatem recipere meruerunt. Ss. ergo membra A-i... [308

Labbe, *Bibl. mss.* II. 472-74; || *Act. SS.* Apr. III. 480, n. 3, et 481; 3ª ed. 485, n. 3, et 486-87.

Alpinus ep. Catalauni, † cca 510. — Sept. 7.

1. Vita. *Inc.* Alpinus in agro Catalaunensi vico qui Baia dicitur — *Des.* orante sancto animatur, surgit, laudat Deum. [309

Act. SS. Sept. III. 85-86.

2. Vita. *Inc.* Clementia Dei hominum semper parata — *Des.* Processu deinde temporis in urbem cum multa civium devotione... [310

Ibid. 86-90.

3. " Miracula de S. Alpino ". *Inc.* Dum postea Gallias, ut saepe inculcatum est, concuteret — *Des. ut* 2. [311

Cf. *ibid.* 82-83, n. 4-6.

Alruna marchionissa Chambensis, saec. XI. — Dec. 27.

Vita. *Inc. prol.* Cum sit absurdum et rationi profecto dissonum —

Inc. Cum nostrae propaginis genus a sede claritatis — *Des.* et venerationis cultum haec summatim dicta sufficiant. Amen. [312

Pez, *Thes. anecd.* II, 3. 253-65.
Exc. Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 846-47.

Altinus ep. Senon. *Vid.* **Savinianus.**

Altmannus ep. Pataviensis, † 1091. — Aug. 8.

1. Vita. *Inc prol.* Dño Chadalhoho... Laudabile admodum opus — *Inc.* Scripturus vitam et actus ven. praesulis A-ni, non ingratum — *Des.* normam in aliquibus dilapsam reformavit, quantum valuit. [313

Pez, *Scr. rer. Austr.* I. 115-35; ‖ *Act. SS.* Aug. II. 366-77; ‖ Wattenbach (W.), in *MG.* Scr. XII. 228-43. — (**Mut.** et multis omissis) [Iohannes ab. Lambacensis], *Vita et miracula ss. Adalberonis, A-i et Gebehardi* (1619), 51-100.
Exc. Sepp (B.), in *Oberbayerisches Archiv*, XLIX (1896), 426.

2. Vita et miracula auct. Ruberto. *Inc. prol.* Conditor ac gubernator rerum universarum — *Inc.* B. igitur Altmannus de gente Saxonum oriundus, nihil tamen ferum — *Des.* ut eorum, qui tibi placuerunt, mortalibus claritatem innotescas. [314

Tengnagel (S.), *Vetera monumenta contra schismaticos* (1612), 34-67; ‖ Pez, t. c. 138-63; ‖ *Gretseri opera*, VI. 447-60; ‖ *Act. SS.* t. c. 378-389; ‖ *P.L.* CXLVIII. 867-94; ‖ *Gregorii VII epistolae et diplomata* (Paris. 1877), II. 334-60.

3. Epistula metrica de cultu s. Altmanni, auct. Aerbone. *Inc.* Vos patrem, vos Aerbo senes iuvenesque salutat — *Des.* Singula quoque locum teneant sortita decenter. [315

Schmieder (P.), in *Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit*, Neue Folge, XVII (1867), 199-200.

Alto ab. in Bavaria, saec. VIII. — Febr. 9.

Vita auct. Othloho. *Inc.* B. igitur Alto nobilissima Scotorum stirpe progenitus — *Des.* nequaquam forsitan sunt abicienda. [316

Waitz (G.), in *MG.* Scr. XV. 843-46. — (**Mut.** et omissa ultima parte) Hund (W.), *Metropolis Salisburgensis*, II. 81-84; *id.* ed. Gewold, II (1719), 55-57; ‖ *Act. SS.* Febr. II. 359-60; 3ª ed. 360-61; ‖ Mabillon, *Acta*, III, 2. 217-20; 2ª ed. 196-98.

Exc. (ex textu mutato) Bouquet, V. 431. — Scheidius (Chr. L.), *Origines Guelficae*, II (1751), 244-46. — Hess (G.), *Prodromus monumentorum Guelficorum* (1781), 6-7.

Alveus seu **Alneus** presb. in dioec. Cenomannensi, post an. 560. — Sept. 11.

Vita. *Inc.* S. Alveus socius fuit s. Ernaei et Bohamadi — *Des.* est sepultus in iam dicta cellula sua honorifice. Ad cuius tumulum... [317

Act. SS. Sept. III. 807-8.

Amabilis presb. Ricomagi, † cca 475. — Iun. 11 et Oct. 19.

1. VITA. *Inc. prol.* Beata sanctorum vitae opinio idcirco non absurde — *Inc.* S. Amabilis Christi confessor magnus in conspectu Omnipotentis — *Des.* crimen confessum, ilico absolutum. Ecce quam nimis honorantur amici Dei... [318

Act. SS. Iun. II. 466-70; 3ª ed. 461-65 (prologus ex Surio desumptus est). — (Mut.) SURIUS, VI (1575), 19-23; V (1580), 960-63; X (1618), 305-7.

2. MIRACULUM. *Inc.* Fuit etiam in supradicta Arverna urbe... [319

* GREG. TURON. *Glor. conf.* 32 (33).

Amadeus conf. Ord. Min., † 1482. — Aug. 10.

VITA. *Inc. prol.* In nomine... Quoniam nonnulli venerabiles religiosi — *Inc.* Fuit ergo, ut iam rem ipsam aggrediamur — *Des.* omnes testes idonei et rogati. Ego Augustinus Stantius... [320

Act. SS. Aug. II. 572-606.

Amalberga vidua in Belgio, † cca 690. — Iul. 10.

VITA. *Inc.* B. Amalberga illustrissimis exorta natalibus — *Des.* per gratiam Dei facta miracula. Requievit autem Christi famula... [321

Act. SS. Iul. III. 69-70; 3ª ed. 67; || *Act. SS. Belgii*, IV. 639-41. — (Mut.) SURIUS, IV (1573), 170-71; (1579), 167-68; VII (1618), 164; VII (1877), 211-13.

Amalberga virgo in Belgio, † 772. — Iul. 10.

1. TOMELLUS SEU SERMO AUCT. RADBODO. *Inc. prol.* Quotiescumque, dd. ff., sanctorum Dei — *Inc.* Ecce autem occurrit nobis hodierna die — *Des.* diabolum sanctitate praecipua superares... [322

MABILLON (quibusdam praetermissis) *Acta*, III, 2. 241-43; 2ª ed. 218-220; || *Act. SS.* Iul. III. 88-90; 3ª ed. 85-87; || *P.L.* CXXXII. 549-554; || DE ROO (P.), *De wonderbare maagd sinte A.* (Brussel, 1872), 423-27.

2. VITA (AUCT. THEODERICO AB. SANCTI TRUDONIS?) *Inc. prol.* Gloria et honor Dei viventis est — *Inc.* Gloriosa Christi v. A. huius vitae sumpsit exordium in pago Ardenna — *Des.* Sepulta est igitur in ecclesia quam ipsa caelestis oraculi iussu... [323

Act. SS. t. c. 90-102; 3ª ed. 87-98; || DE ROO, t. c. 429-61.

3. TRANSLATIO TAMISIA GANDAVUM AN. 870. *Inc. prol.* Postquam s. Deo amabilis — *Inc.* Transcursis enim post felicissimum eius obitum — *Des.* complexibus perfruatur sponsi sui D. N. I. C... [324

Act. SS. t. c. 103-4; 3ª ed. 98-100; || DE ROO, t. c. 463-67.

4. TRANSLATIO AN. 1073. *Vid.* **Bertulfus** ab. Renticae 1.

5. MIRACULA SAEC. XIV. *Inc.* Anno Dñi 1323, feria III post Vincula

s. Petri quidam pauper piscator — *Des.* iuxta sepulcrum eius in capella Tamisiensi. [325

Act. SS. t. c. 105-11; 3ª ed. 100-106; || De Roo, t. c. 475-94.

Amandus erem. Bellimonte in dioec. Remensi, saec. VI. — Iun. 16.

Vita. *Inc.* Amandus Dñi N. I. C. asceta, natione Scotigena — *Des.* eidem ecclesiae habendam. Et si quis ei aliquid, quod absit, distrahere... [326

Act. SS. Iun. III. 106-7, n. 32-35; 3ª ed. IV. 90-91, n. 32-35.

Amandus ep. Burdigalensis, saec. V in. — Iun. 18.

Narratio. *Inc.* Habet et Burdegalensis urbs patronos... [327

* Greg. Turon. *Glor. conf.* 44 (45).

Amandus erem. Commodoliaci in agro Lemovicensi, cca 500. — Aug. 26.

1. Vita et translatio (ex veteri officio). *Inc.* B. Amandus ex nobili ortus prosapia, mundi huius contemptor — *Des.* Inter quos Petrus levita, febris flamma cruciatus... [328

Act. SS. Oct. VII. 845-46.

2. Vita (Amandi et Iuniani) ex Sanctorali Bernardi Guidonis. *Inc.* B. Amandus vir illustris nobilibusque ortus natalibus — *Des.* praestantur infirmantibus beneficia et remedia sanitatum. [329

Gononus (B.), *Vitae Patrum Occid.* 208-9; || *Act. SS.* t. c. 839-40, n. 15-17.

Amandus erem. Genuliaci in Petragoricis, saec. VI post med. — Iun. 25.

Vita. *Inc. prol.* Scripturus de vita b. A-i, nonnulla aggredior — *Inc.* Igitur praefatus vir Dei Amandus iuxta nominis sui etymologiam — *Des.* (*mutila*) Ipse me reprehendo et ago paenitentiam in favilla et cinere. [330

Labbe, *Bibl. mss.* II. 481.
Exc. *Act. SS.* Oct. VII. 836, n. 4; 838, n. 8.

Amandus, Lucius, Alexander et Audaldus mm. Nividuni, sub Antonio principe. — Iun. 6.

Passio. *Inc. prol.* Finis totius christianitatis est vitae religio — *Inc.* Itaque s. Amandus episcopatum in Nividuno civitate tenebat — *Des.* Haec facta sunt in Nividuno viii id. iun... Translata sunt autem corpora... vii id. sept. [331

Act. SS. Iun. I. 630-31; 3ª ed. 620-21.

Amandus ep. Traiectensis, † cca 679. — Febr. 6.

1. Vita auct. Baudemundo. *Inc. prol.* Scripturus vitam b. A-i, habitatorem eius invoco — *Inc.* Amandus igitur ss. atque religiosissimus Aquitaniae partibus — *Des.* Sepultusque est cum magnifico honore in loco cui vocabulum est Elnone. In quo loco... [332

α) Surius, I (1570), 878-84; (1576), 907-14; II (1618), 70-74; II (1875), 159-69; || *Act. SS.* Febr. I. 848-54; 3ª ed. 859-65; || Mabillon, *Acta*, II. 710-19; 2ª ed. 679-88; || *Act. SS. Belgii*, IV. 244-58.

Exc. Bouquet, III. 532-35.

β) Exc. (cum interpolata narratione, ut legebatur in codicibus Nantuacensibus) Guichenon (S.), *Hist. de Bresse et de Bugey* (Lyon, 1650), 210-212. — *Act. SS.* t. c. 844, n. 135; 3ª ed. 854, n. 135.

2. Vita metrica auct. Milone Elnonensi, libris 4. *Inc. carmen I ad Carolum Calvum.* Accipe, Karle, precor, carmen pietate benigna — *Inc. carmen II ad eundem.* Salve, rector ovans, aeterno munere fretus. — *Inc. epist. ad Haiminum.* Reverentissimo patri Haimino... Perfruitus quondam vestrae mansuetudinis — *Inc. rescriptum Haimini.* Infimus servus... Carmen quod mihi frater — *Inc. prol.* Festa propinquabant nostri veneranda patroni — *Inc. lib. I.* Arbiter omnipotens, hominum rerumque creator — *Des. lib. IV.* Care, meum completur iter, requiesce, viator. — *Inc. " Versiculi Vulfai in confirmatione operis "* Carmina sidereos merito scandentia campos. — *Des.* Sed supera falsum vera canendo virum. [333

Act. SS. t. c. 873-88; 3ª ed. 882-97 (om. carmina ad Carolum); || *P.L.* CXXI. 927-68 (om. eadem); || Traube (L.), in *MG.* Poet. lat. III. 561-610.

Exc. Mangeart (J.), *Catalogue des mss. de Valenciennes* (1860), 674-76 (carmina ad Carolum) — Desilve (J.), *De schola Elnonensi* (1890), 83 (carmen I ad Carolum). — *Catal. Brux.* II. 248.

3. Vita auct. Philippo ab. de Eleemosyna. *Inc. epist. ad Hugonem ab.* Reverendo... Hugoni... Sanctorum meritis flores — *Inc. epist. ad Iohannem ab.* Dilecto... Iohanni... Ritu perpetuo iubetur — *Inc.* Gloriosus igitur Christi confessor A. fide claris et sanguine — *Des.* fidelis exitus applicavit. Transiit autem b. A. nocte dñica... [334

D. Philippi abbatis Bonae-Spei opera ed. N. Chamart (Duaci, 1621), 707-32; || *Act. SS.* t. c. 857-72; 3ª ed. 867-82; || *P.L.* CCIII. 1239-76.

4. Vita s. Alani (= Amandi). *Inc.* B. Alanus in pago Herbatilico non longe a litore oceani — *Des.* plenus dierum et operibus bonis migravit ad Dominum. [335

Brev. Corisopitense, litt. gothicis, sign. aa-aa.IIᵛ (quibusdam omissis); || *Act. SS.* t. c. 854-55; 3ª ed. 864-65; || *Act. SS. Belgii*, IV. 258-262; || *P.L.* LXXXVII. 1267-72.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 657.

5. Vitae 1 epitomae. a. Auct. Harigero ab. Lobiensi (*Gesta ep. Leodiensium*, c. 32-39) *Inc.* Post haec s. Amandus XXII... Igitur Aqui-

tania nativitatis eius exstitit patria — *Des.* Elnonem monasterium habitavit, ubi et s. dormitionem accepit. [336

Köpke (R.), in *MG.* Scr. VII. 179-80; || *P.L.* CXXXIX. 1039-43.

b. Auct. Aegidio Aureaevallensi (*Gesta ep. Leodiensium*, i. c. 40-46). *Inc.* Post haec s. Amandus xxvi... Igitur Aquitania oriundus — *Des.* ubi et vitae finem accepit viii id. febr...

Chapeaville, *Gesta pontif.* I. 73-81; || *Act. SS.* t. c. 855-56; 3ª ed. 866-867; || *Act. SS. Belgii*, IV. 262-65; || Heller (I.), in *MG.* Scr. XXV. 31-32.

c. Amandus igitur ss. vir ex Aquitaniae est partibus ortus — *Des.* Sepultusque est honorifice in monasterio quod dicitur Elnone. In quo loco... [337

Cf. *Anal. Boll.* XVII. 112, 184°.

6. Epitomae breviores.

Labbe, *Bibl. mss.* II. 345. — Vinc. Bellov. xxii. 119, 120. — *Leg. aurea*, c. 41. — Petrus de Nat. iii. 100.

7. De S. Amando et abbatibus Blandiniensibus. *Inc.* Amandus eo tempore quo sceptra regni Francorum gubernabat rex Dagobertus — *Des.* quo dissensio regni Francorum facta est inter Karolum et Ragenfridum. [338

Act. SS. Nov. I. 358, n. 7.

8. " Suppletio quae addita est libello vitae s. Amandi a Milone „. *Inc.* Praelato libello de virtutibus S. A-i edito, sciendum — *Des.* nostro sermoni subiungere placuit. Cuius iste modus est. (*Sequitur epist. Martini papae, quae inc.* Fraternitatis tuae studio...) [339

Mabillon, *Acta*, II. 719-23; 2ª ed. 688-92; || *P.L.* CXXI. 967-70; || *Anal. Boll.* IV. 157-59 (omissa epist.).

Exc. Bouquet, III. 535-36. — Arndt (W.), in *Neues Archiv*, II. 268-69.

9. " Titulus de obitu b. Amandi „. *Inc.* Anno inc. Dñi N. I. C. 661 — *Des.* obiit s. A. annorum circiter 90. [340

Act. SS. Febr. I. 839, n. 112 extr.; 3ª ed. 848, n. 112 extr.; || Mabillon, t. c. 723; 3ª ed. 692; || *P.L.* CXXI. 970-71.

10. " Argumentum quo tempore b. Amandus vel natus vel defunctus sit „. *Inc.* De tempore nativitatis et cursu vitae — *Des.* qualiacumque sint, ut opinor, reprobabit. [341

Act. SS. t. c. 838-39, n. 110-12; 3ª ed. 848, n. 110-12; || Mabillon, t. c. 723-25; 2ª ed. 692-94; || *P.L.* CXXI. 971-74.

11. Sermo de translatione auct. Milone. *Inc. prol.* Diem hodiernam sacrosanctae festivitatis — *Inc.* Anno igitur inc. dñicae 661 — *Des.* cuius beneficiis et muneribus aeternis sit laus iugis... [342

Act. SS. t. c. 889-91; 3ª ed. 898-900; || Mabillon, t. c. 725-28; 2ª ed. 694-96; || *P.L.* CXXI. 973-78.

Exc. *Act. SS. Belgii*, IV. 266-67.

12. SERMO DE ELEVATIONE AN. 809, AUCT. EODEM. *Inc. prol.* Quia omnipotentis Dei opera enarrare — *Inc.* Igitur anno... 809, qui erat annus a transitu viri Dei A-i 150 — *Des.* qui eius memoriam cum debita habuerint actione gratiarum. [343

Philippi ab. opera, ed. CHAMART, 741-45; || *Act. SS.* t. c. 891-93; 3a ed. 900-903; || MABILLON, t. c. 728-32; 2a ed. 696-700; || *P.L.* CXXI. 977-80 et CCIII. 1293-1300.

EXC. BOUQUET, V. 455. — *Act. SS. Belgii*, IV. 268-71.

13. EPITOME SERMONUM 11 ET 12. *Inc.* B. Aldegundis in timore sancto — *Des.* nosque eius populus fieri valeamus, per... [344

SURIUS, I (1578), 884-86; (1576), 914-15; II (1618), 74-75; || *Act. SS.* t. c. 894-95; 3a ed. 903-4.

14. MIRACULA IN ITINERE GALLICO AN. 1066, AUCT. GILLEBERTO. *Inc. prol.* Licet interdum humana mens — *Inc.* Igitur primo ab inc. Dñi 1066, a transitu vero b. A-i 406 — *Des.* Qui cernens iniquitatem verti in aequitatem... [345

Act. SS. t. c. 895-900; 3a ed. 904-8; || *Act. SS. Belgii*, IV. 273-83; || *P.L.* CL. 1435-48.

EXC. *Philippi ab. opera*, ed. CHAMART, 732-37; || *P.L.* CCIII. 1277-86. — MABILLON, t. c. 732-34; 2a ed. 701-2. — HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 849-51.

15. MIRACULA IN ITINERE BRAGBANTINO AN. 1107. — *Inc. prol.* Multis et frequentibus modis, si curamus — *Inc.* Sicut inspiratione divina compuncti multi fideles — *Des.* Creatorem ac Reparatorem laudemus, glorificemus, benedicamus. Amen. [346

Philippi ab. opera, ed. CHAMART, 737-39; || *Act. SS.* t. c. 900-1; 3a ed. 909-10; || *Act. SS. Belgii*, IV. 284-87; || *P.L.* CCIII. 1285-90.

EXC. MABILLON, t. c. 734; 2a ed. 703. — HOLDER-EGGER, t. c. 852-53.

16. MIRACULUM AN. 1107, AUCT. MARSILIA ABB. ROTOMAG. *Inc. prol.* Desideratissimo... Bovoni... Virtutibus et miraculis a Deo nobiscum — *Inc.* Anno igitur dñicae inc. 1107, in pago Lysiacensi — *Des.* Sicut enim quondam in mundo positus latronem... [347

Philippi ab. opera, ed. CHAMART, 739-41; || *Act. SS.* t. c. 902-3; 3a ed. 910-11; || *P.L.* CCIII. 1289-94.

17. INVENTIO IN ECCLESIA S. GERMANI DE PRATIS PARIS. AN. 1267. *Inc. prol.* Quoniam, sicut dicit Isidorus, litterae — *Inc.* Est igitur illa praedicta ecclesia constitutione antiquissima — *Des.* super maius altare reponuntur. Acta sunt... anno Dñi 1267, id. iulii. [348

MABILLON, t. c. 735-38; 3a ed. 704-6; || BOUILLART (J.), *Hist. de l'abbaye royale de S. Germain des Prez* (1724), pièces justif. 62-65.

Amantes (Duo), saec. IV extr. — Mai 25.

NARRATIO. *Inc.* Duos fuisse apud Arvernum, virum scilicet... [349

* GREG. TURON. *Glor. conf.* 31 (32).

Amantius erem. in Silva Buxea in dioec. Engolismensi, saec. VII in. — Die?

VITA. *Inc.* Beatissimus et ven. Dei cultor A. advena quidem Engolismensis — *Des.* si studiose scripta forent, proprium haberent tomum. Eius ergo patrocinante suffragio... [350

Anal. Boll. VIII. 330-55.

Amantius m. soc. s. Getulii. *Vid.* **Getulius.**

Amantius ep. Rutenus, saec. V. — Nov. 4.

1. VITA PERPERAM ADSCRIPTA FORTUNATO. *Inc. prol.* Praeclaro succumbit oneri pauper ingenium — *Inc.* Igitur bb. Amantius Rutenae fuit urbis alumnus ortu, vita pastor — *Des.* fuit pretiosa in conspectu Dñi mors viventis. Amen. [351

SURIUS (om. prol.) VI (1575), 78-80; (1581), 83-86; XI (1618), 54-55; || LABBE, *Bibl. mss.* II. 474-78; || *Fortunati opera,* ed. LUCHI, II. 96-105; || *P.L.* LXXXVIII. 513-21; || *Fortunati opera,* ed. KRUSCH, in *MG.* Auct. ant. IV, 2. 55-60; || *Act. SS.* Nov. II, 1. 276-81.

2. MIRACULA. *Inc. prol.* Quondam (*al.* Hactenus quidem) vitam bb. confessoris — *Inc.* Igitur mulier quaedam erat Iuliana nomine — *Des.* Nunc ergo in tantae festivitatis gaudio... [352

LABBE, t. c. 478-81; || LUCHI, t. c. 105-111; || *P.L.* t. c. 521-26; || KRUSCH, t. c. 60-64; || *Act. SS.* t. c. 282-85.

Amantius presb. Tiferni in Umbria, cca 600. — Sept. 26.

* GREG. MAGNUS, *Dial.* III. 35 (*P.L.* LXXVII. 301-4); || *Act. SS.* Sept. VII. 276, n. 10, 11; 3ª ed. 255, n. 10, 11. — PETRUS DE NAT. X. 22.

Amarandus m. Albigensis, sub Decio (?). — Nov. 7.

MIRACULUM. *Inc.* Amarandus autem m. apud Albigensim urbem, exacto... [353

* GREG. TURON. *Glor. mart.* 56 (57).

Amasius ep. Teanensis, post an. 350. — Ian. 23.

1. VITA. *Inc.* Amasius Salvatoris mundi sacerdos, salutaribus dogmatibus — *Des.* et missa peracta unusquisque ad propria remeabat, agentes Deo gratias... [354

Bibl. Casin. III. Floril. 366-68.

2. VITA (ANTIQUA?) *Inc.* α) Constantius imp. postquam per testamentum sui patris Constantini christianissimi principis; *vel* β) Constantino igitur christianissimo principe ad imperium caeleste — *Des.* Ad quam singulis annis populus praedictae... [355

SANTANGELUS (Hieronymus), *Officium ss. patris Amasii... et historia ex*

Theanensi selecta ecclesia (Romae, 1600), 17-32, (inc. α); || *Act. SS.* Ian. II. 484-85; 3ª ed. III. 98-99 (inc. β).

Amata seu **Talida** abb. in Thebaide, saec. V. — Ian. 5.

*PALLADIUS, A. 48 (*Vitae Patrum* ed. ROSWEYDUS, 972-73; 2ª ed. 978-979; || *P.L.* LXXIV. 351-52). — VINC. BELLOV. XVIII. 92. — PETRUS DE NAT. XI. 55.

Amator ep. Autisiodorensis, † 418. — Mai 1.

1. VITA AUCT. STEPHANO PRESB. *Inc. epist. Aunarii ep.* Dilectissimo... Stephano... Tuae nobis doctrinae multis iam — *Inc. rescriptum Stephani.* Dño... Aunario ep... Decursis litteris apostolatus vestri — *Inc.* Amator vir summae castitatis splendore perspicuus — *Des.* mortali lingua percurrere. Haec autem per eos et in eis operatur... [356

Act. SS. Mai I. 50-51 (nn. 2, 3) et 52-60; 3ª ed. 51-52 et 53-61; || DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne,* I. 135-58.

2. EPITOMAE.

Hist. ep. Autisiodorensium, c. 6 (LABBE, *Bibl. mss.* I. 413-14; || DURU, t. c. 313-15; || *P.L.* CXXXVIII. 222-24). — *Act. SS.* t. c. 51, n. 6; 3ª ed. 52, n. 6. — VINC. BELLOV. XXI. 6. — PETRUS DE NAT. IV. 113.

Amator Christi discipulus, erem. in pago Cadurcensi, saec. I/III/V. — Aug. 20.

VITA (ANTIQUA?). *Inc.* S. itaque noster Amator Hebraeus genere — *Des.* Ave Maria gratia plena devote saepius repetens XIII kal. sept. feliciter migravit ad Christum. [357

Act. SS. Aug. IV. 24-25; || BOURRIÈRES (M.), *S. Amadour et Ste Véronique* (1895), 364-72.
Exc. *Act. SS.* Febr. I. 453, n. 19; 3ª ed. 458-59, n. 19.

Amator, Petrus et Ludovicus mm. Cordubae, † 855. — Apr. 30.

*EULOGIUS, *Mem. SS.* III. 13 (*P.L.* CXV. 814); || *Act. SS.* Apr. III. 806, n. 1; 3ª ed. 815, n. 1.

Amatus ab. Habendensis, † cca 625. — Sept. 13.

1. VITA. *Inc. prol.* Imperiis tuis, bb. papa Clido, eloquio quidem paupere — *Inc.* Ille denique temporibus Dagoberti regis — *Des.* per eius interventum salvandos se esse non dubitant, praestante... [358

MABILLON, *Acta,* II. 129-35; 2ª ed. 121-27; || *Act. SS.* Sept. IV. 103-107; || GUINOT (A.), *Étude hist. sur l'abbaye de Remiremont* (1859), 369-74.— (**Mut.** et sine prol.) SURIUS, V (1574), 203-7; (1580), 234-37; IX (1618), 138-40 IX (1876), 316-22.

2. TRANSLATIONES. *Vid.* **Adelphius**, 3.

Amatus ep Nuscanus, † 1093 vel 1193. — Aug. 31.

1. Vita auct. Francisco de Ponta. *Inc.* Mirabilis Deus... Ad hoc itaque natus, ad hoc a Deo destinatus — *Des.* computatur anno dñicae inc. 1093, mense septembrio, ultimo die eiusdem mensis. [359

Ed. an. 1543 (cf. Astronomica, op. c., p. 4; libellum non vidimus); || *Act. SS.* Aug. VI. 844-46; || Astronomica (P.), *Elogio storico di s. A-o* (Napoli, 1872), append. 4-9, 12-17.

2. Miracula auct. eodem. *Inc.* Cum autem ven. ep. Rogerius successor eius — *Des.* pristinum sanitatis officium cum integritate recuperavit. [360

Ed. an. 1543; || Noia (F.), *Discorsi critici su l' istoria della vita di s. A-o* (Genova, 1707), 244-47; || *Act. SS.* t. c. 720-21, n. 97-105; || Astronomica, 18-21.

3. Translatio saec. XIII et miracula, auct. eodem. *Inc. prol.* Salvator excelsus bonorum omnium dispensator — *Inc.* Tempore siquidem dñi Lucae ven. successoris eius — *Des.* tantum et tale miraculum ostendere dignatus est. [361

Ed. an. 1543; || Noia, l. c. 247-50; || *Act. SS.* t. c. 721-22, n. 106-10 (omisso prol. et paucis aliis locis); || Astronomica, 21-25.

Amatus ep. Senonensis, † 690. — Sept. 13.

1. Vita. *Inc.* Sacer praesul A. christianis et iustis parentibus — *Des.* iuxta altare in parte orientali honorifice condidit... [362

Act. SS. Sept. IV. 128-30; || *Act. SS. Belgii*, IV. 589-93. — (**Mut.**) Surius, V (1574), 207-8; (1580), 238-39; IX (1618), 140-41; IX (1878), 322-24. **Exc.** (ex Surio) Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 678; || Bouquet, III. 608-9.

2. Vita. a. *Inc. prol.* Mirus artifex idemque opifex Dñus — *Inc.* Igitur b. Amatus ante saecula praedestinatus, in fine autem temporis — *Des.* nomen Dñi benedicamus. Expleta ergo fideliter gestorum tuorum relatione... [363

Catal. Brux. II. 44-55, c. 1-29.

b. *Inc. prol.* Ne cui forte legentium sermo displiceat incultus — *Inc. et des. ut* 2 a. [364

Ibid. II. 44, not.

c. *Inc. ut* 2 a. — *Des.* posteris voluit exhibere. Ad declarandam ergo gloriae quantitatem... [365

Ibid. II. 46-52 (c. 6-21) et 55-59.

3. Nota de die mortis. *Inc.* Multi per ignorantiam et superbo spiritu — *Des.* multorum scriniis coenobiorum inveniuntur. [366

Ibid. II. 55, c. 30.

4. Translationes. *Inc.* Anno 1078 secundus Gerardus Cameracensis ep. — *Des.* alia innumera multitudo clericorum et laicorum. [367

Act. SS. t. c. 131-33; || *Act. SS. Belgii,* IV. 595-98.

Ambrosius ab. Agaunensis. *Vid.* **Agaunenses** (abbates).

Ambrosius Autpertus ab. S. Vincentii ad Vulturnum, † 778. — Iul. 19.

Vita auct. Iohanne mon. (in *Chronico Vulturnensi,* lib. i). *Inc. prol.* Quae vero de ss. ab. A-o sequuntur, operae pretium — *Inc.* Hic quidem ss. pater Galliarum provinciis oriundus — *Des.* die xix iul. in b. Petri ecclesia digno sepulcro locatus. [368

Duchesne, *Hist. Franc. scr.* III. 675-78; || Mabillon, *Acta,* III, 2. 262-265; 2ª ed. 236-40; || *Act. SS.* Iul. IV. 649-50; || Muratori, *Rer. ital. scr.* I, 2. 359-60, 365; || *P.L.* LXXXIX. 1269-74.

Exc. Waitz (G.), in *MG.* Scr. rer. langob. 547.

Ambrosius ep. Cadurcensis, cca 770. — Oct. 16.

1. Vita. **a.** *Inc.* Igitur s. Ambrosius cum esset pontifex in civitate quae vocatur Caturcis — *Des.* Discipulus vero Agrippinus nomine secutus est eum... et docuit omnia quae scripta sunt, adiuvante... [369

Labbe, *Bibl. mss.* II. 347-49; || *Act. SS.* Oct. VII. 1046-48.

b. *Inc. ut* 1. — *Des.* Discipulus vero eius... qui secutus est eum... docuit nobis omnia quae scripta sunt de eo. Postea vero, iubente Dño, translatum est corpus eius... [370

Exc. *Act. SS.* t. c. 1048-50 inter annotata.

c. Vita S. Allogiosi (= Ambrosii). *Inc.* S. Allogiosus cum esset pontifex in civitate quae dicitur Caturcis — *Des.* Discipulus autem fidelis Agrippinus, qui docuit omnia quae fecerat, ut scripta essent, secutus est eum... reversi sunt in civitatem in pace. [371

Gallia christ. I (1715), instr. 28.

d. *Inc.* Ambrosius cum tempore Pippini Francorum regis Cadurcae urbis ep. esset — *Des.* Cuius corpus ibidem sepultum est... coenobium quod abbatia S. A-ii nuncupatur. [372

La Croix (G. de), *Series et acta episcoporum Cadurcensium* (1617, iterum 1627), 34-36.

e. (Epitome) *Inc.* Ambrosius Cadurcensis ep. diebus singulis — *Des.* indeque postea Bituris translatus honorifice sepultus est. [373

Labbe, t. c. 346.

2. Vita metrica seu hymnus. *Inc.* Festa dies hodie illuxit ecclesiae — *Des.* Esto noster advocatus, quibus iudex est iratus. [374

La Croix, t. c. 36-38.

Ambrosius centurio m. Ferentini, sub Diocletiano. — Aug. 16.

1. Passio. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani imp. erat quidam vir christianissimus, nomine A. — *Des.* eorum capita detruncarunt, xvii kal. sept. [375

Catal. Paris. III. 546-48.

2. Passio. *Inc.* Cum omnipotentis Dei clementia censuisset — *Des.* (*imperfecta*) Ego te recedere faciam ab ista vanitate et prudentem te faciam. [376

Cappelletti, *Chiese*, VI. 392-95.

Ambrosius ep. Mediolanensis, † 397. — Dec. 7 et April. 4.

1. Vita auct. Paulino. *Inc. prol.* Hortaris, ven. pater Augustine, ut sicut — *Inc.* Igitur posito in administratione praefecturae Galliarum patre eius — *Des.* sit mihi praemium fugisse supplicium. [377

Vita s. A-ii etc... Mediolani, Chr. Valdarfer, 1474 (Hain, 910; cf. supra **Agnes**, 1), f. 1-16v; || *id.* [Mediolani, 1477] (Hain, 902), sign. AA.5v-BB.8v; || Mombritius, I. 25-31; || *Vita s. A-ii* etc, Mediolani, Ud. Scinzenzeler, 1488 (Hain et Copinger, I. 908, 911), sign. a.i - b.iiiv; || * *A-ii opera omnia* (saepe recusa), fere in capite tomi I; || Vicelius, *Hagiol.* f. 129v-31v (multis praetermissis); || Surius, II (1571), 497-507; (1578), 526-36; IV (1618), 51-57; XII (1880), 198-216; || *A-ii opera*, ed. Maurin. II (1690), app. i-xiv; || Gallandius, *Bibl. vet. patrum*, IX. 23-31; || Gilbert (R. O.), ap. E. G. Gersdorf, *Bibl. patrum ecclesiasticorum lat. selecta*, VIII, 1 (1839), 1-25; || *P.L.* XIV. 27-46; || *A-ii de officiis ministrorum* ed. J. G. Krabinger (1857), 1-28; || *A-ii opera*, ed. P. A. Ballerini, VI (1883), 885-906.

2. Vita metrica auct. Flodoardo. *Inc.* Comitur A-ii meritis urbs Mediolana — *Des.* Perferat auxiliis aeterna ad gaudia lucis. [378

* Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, xiv. 13-17 (*P.L.* CXXXV. 861-70).

3. Vita auct. Guarino Veronensi. *Inc. prol.* Vetus mos, Alberte pater, cum apud maiores nostros — *Inc.* Valentinianus post Ioviniani obitum... [379

Exc. (prologus et prima verba) Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* III. 874-76.

4. Epitomae.

Leg. aurea, c. 57 (55). — Petrus de Nat. i. 36.

5. Miraculum in infantia auct. Aldhelmo Shireburn. **a.** (prosa). *Inc.* Ambrosium vero superni nectaris ambrosia — *Des.* a Paulino viro ven. digesta didicerit. [380

* Aldhelmus, *Lib. de laud. virg.* 26 (*P.L.* LXXXIX. 124).

b. (METRICE) *Inc.* Iam fuit Hesperiae famosus laude sacerdos — *Des.* Plures perducens ad caeli regna phalanges. [381

* ALDHELMUS, *Carmen de laud. virg.* 11 (*P.L.* t. c. 250).

Ambrosius Sansedonius, Ord. Praed. Senis, † 1287. — Mart. 20.

1. VITA ET MIRACULA AUCT. GISBERTO, RECUPERATO, ALDOBRANDINO, OLDRADO. *Inc.* B. vir Ambrosius ex civitate Senensi provinciae Tusciae — *Des.* Gaudens ad propria remeavit. — *Inc. epil.* Haec sunt quae venerabiles viri ff. Gilbertus — *Des.* factione Gibellina erant. [382

Act. SS. Mart. III. 181-201; 3ª ed. 181-200. (Altera pars libelli contracta est et capitulorum ordo turbatus).

2. VITA ET MIRACULA AUCT. RECUPERO ARRETINO. *Inc.* Habuit hic ven. vir in civitate Senensi provinciae Tusciae — *Des.* in cortina vel tabulato repertum est. Multa alia mirabilia... [383

Act. SS. t. c. 210-40; 3ª ed. 209-39.

3. VITAE EPITOME (EX NECROLOGIO COENOBII SENENSIS). *Inc.* Anno dñicae inc. 1286, a nativitate vero S. Dominici — *Des.* Multis aliis miraculis Dñus sanctum suum colendum exhibuit. [384

SANSEDONI (Giulio), *Vita del b. A-o Sansedoni da Siena* (Roma, 1611), 198-200 (paucis omissis); || *Act. SS.* t. c. 247-48, n. 45-48; 3ª ed. 246-47, n. 45-48.

4. MIRACULA AN. 1287 PATRATA (INSTRUMENTA PUBLICA DE IISDEM).

SANSEDONI (G.), op. c. 204-40; || *Act. SS.* t. c. 201-10; 3ª ed. 200-209.

Ambrosius Traversari ab. gen. Camaldulensis, † 1439. — Nov. 20.

ITER PER ITALIAM AN. 1431, AB IPSO NARRATUM. *Inc.* Anno Dñi 1431, praesidente apostolicae sedi Eugenio IV — *Des.* eremitas nostros multum hortatus bene aedificatos reliquit. [385

BARTHOLINI (Nic.), *B. A-i ab. generalis Camaldulensis Hodoeporicon* (Florentiae, 1680), 1-70.

Amelberga. *Vid.* **Amalberga.**

Amicus et Amelius mm., † cca 773. — Oct. 12.

1. VITA. *Inc.* Temporibus Pipini regis Francorum quidam puer in Bericano — *Des.* B. itaque Albinus, qui iam mortuos suscitaverat... Passi sunt autem milites Christi A. et A... [386

MONE (F. J.), in *Anzeiger für Kunde der teutschen Vorzeit*, V (1836), 146-160; || KÖLBING (E.), *Altenglische Bibliothek*, II (Heilbronn, 1884), XCVII-CX.
EXC. GAUTIER (L.), *Les Épopées françaises*, I (1865), 314; 2ª ed. (1878), 469-70.

2. VITA. *Inc.* Temporibus Pipini regis Francorum orti sunt duo pueri — *Des.* B. autem Albinus diacones clericosque... Passi autem sunt milites Christi A. et A... [387

MOMBRITIUS, I. 31-33; — VINC. BELLOV. XXIV. 162-166, 169 (ultimo capitulo aliquantum mutato).

3. EPITOMAE.

PETRUS DE NAT. IX. 21. — IOHANNES GIELEMANS (cf. *Anal. Boll.* XIV. 48, 50°).

Amicus monachus Casinensis, † cca an. 1045. — Nov. 3.

1. VITA AUCT. BERNARDO MON. CASIN. *Inc.* B. igitur Amicus genere nobili ortus in finibus comitatus Camerini — *Des.* post eius obitum, prout noverat, reseravit. Pauca haec praelibavimus... [388

Bibl. Casin. I, Floril. 244-54; || *Act. SS.* Nov. II. 92-99.

2. VITA. *Inc. ut* 1. — *Des.* et s. Amicum suae salutis auctorem semper miro coluit affectu. Amen. [389

MABILLON, *Acta*, VI, 1. 767-71; 2ª ed. 652-56; || *Act. SS.* t. c. 100-2.

Ammon et soc. mon. Alexandriae, a. 249. — Iun. 1 et Dec. 20.

ADO, 20 dec.

Ammon primus monachus Nitriae, † cca 350. — Oct. 4.

* RUFINUS, *Hist. mon.* 30 (*Vitae Patrum*, ed. ROSWEYDUS, 482-83; || *P.L.* XXI. 455-57). — * PALLADIUS, A. 2 (*Vitae Patrum*, ed. ROSWEYDUS, 940; 2ª ed. 946; || *P.L.* LXXIV. 258-60). — * ALDHELMUS, *De laude virg.* 26 (*P.L.* LXXXIX. 263-64). — PETRUS DE NAT. I. 6.

Ammon ab. in Tabenna Aegypti, cca 400. — Ian. 26.

* RUFINUS, *Hist. mon.* 3 (*Vitae Patrum*, ed. ROSWEYDUS, 458; || *P.L.* XXI. 407-8). — VINC. BELLOV. XII. 16. — PETRUS DE NAT. IV. 17.

Ammonaria v. et soc. mm. sub Decio. — Dec. 12.

ADO, 12 dec.

Ammonas, Ammonius, Ammun. *Vid.* **Ammon.**

Amon, Alcha, Auspicius, Celsinus et Ursus ep. Tullenses, saec. IV et V. — Oct. 23, Sept. 28, Mai 20, Mart. 1.

1. VITA (S. AMONIS). *Inc.* Felix pontifex A. felicem feliciter imitatus est agnum — *Des.* nec ut expediret sufficienter enarrare. [390

GONONUS (B.), *Vitae Patrum Occid.* 258-59; || *Act. SS.* Oct. X. 911-12.

2. Inventio cryptae S. Amonis et reliquiarum SS. Alchae, etc. *Inc.* In nomine... Cunctis christianae religionis et orthodoxae fidei — *Des.* petiit cum instantia et postulavit. Acta fuerunt haec... [391

Benoît [Picart], *Hist. ecclésiastique et politique de la ville et du diocèse de Toul* (1707), app. lxxxviii-xc; || *Act. SS.* t. c. 912-14.

Amonius. *Vid.* **Ammon.**

Amor conf. cultus in coenobio Belisiensi, saec. IX. — Oct. 8.

1. Vita auct. Egeberto diac. *Inc. prol.* Cum locum s. Amoris, ut interessemus festivitati — *Inc.* Igitur b. Amor Aquitania patria sua bonis parentibus progenitus — *Des.* me, dico, scribentem, te legentem et omnem credentem, I. C. D. N... [392

Anal. Boll. I. 73-74 (Prologus et prima verba). — *Act. SS.* Oct. IV. 343-347 (sola Vita).

Prologus qui *inc.* " Cupientes aliquid scribere ad gloriam Dei " (*Act. SS.* t. c. 343) est a Iohanne Gielemans conscriptus.

2. Vitae epitome. *Inc.* S. Amor ex patria Aquitania natus, cum ab ineunte aetate — *Des.* coenobium... dictum Belisiam, Leodiensis diocesis, fundaverunt. [393

Act. SS. t. c. 347-48.

Amos. *Vid.* **Ammon.**

Ampelius erem. Genuae, saec. V. — Mai 14.

Vita, miracula, translatio. *Inc. prol.* Piae devotionis et mirae sanctitatis almi confessoris. — *Inc.* Vidimus et alium presbyterum in vicina regione nomine A-um — *Des.* Ad quam quidem missam, cessantibus impedimentis... [394

Act. SS. Mai III. 364-69; 3ª ed. 363-67.

Amphibalus m. Verulamii, sub Diocletiano. — Iun. 22.

1. Passio. *Vid.* **Albanus** m. Verulamii.

2. Inventio et miracula. *Inc. prol.* Opera Dei omnipotentis magnifica — *Inc.* Primo igitur loco libet de revelatione... [395

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 7 (11), 10 (16, 17), 11 (20).

3. Miracula. *Inc.* Anno dñicae inc. 1225, id. mai, nutu divino — *Des.* filo, quod licnus appellatur, mensurando circumdedit. [396

Exc. Hardy, t. c. 18.

Amsanus. *Vid.* **Ansanus.**

Anacletus, p. † 88. — Iul. 13.

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 125). — Petrus de Nat. vi. 95. — Hilarion Mediolanensis, f. 58v-59.

Ananias apost. Damasci, saec. I. — Ian. 25.

Petrus de Nat. ii. 21.

Ananias, Petrus et septem milites mm. sub Diocletiano. Febr. 25.

1. Passio. **a.** *Inc.* Ananias vir s. ab infantia rudimentis fidei se circumdans — *Des.* secundum quod praedicta fuerant ea a b. Anania. Consummati sunt autem... [397

α) *Act. SS.* Febr. III. 492-95; 3a ed. 497-500. — β) (aliquantum contracta) *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 263b-64b; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 48-49. — γ) (item) Faber Stapulensis, *Agones mm.* 77-79v.

b. *Inc.* S. Ananias ab infantia erudimento fidei Christi se circumdans — *Des.* mortis ignominiosum exitum. Consummati sunt... [398

Cf. *Catal. Brux.* II, 307, 73°.

c. *Inc.* Cum persecutio saevissima christianorum facta esset — *Des. ut* 1 a. [399

Cf. *Act. SS.* t. c. 493, annot. *a*; 3a ed. 498.

2. Brevissima epitome.

Act. SS. t. c. 491, n. 3; 3a ed. 496, n. 3.

Anastasia m. in insula Palmaria, sub Diocletiano. — Dec. 25.

1. Passio. **a.** Prologus. *Inc.* Historiam priorum ss. ad aedificationem nostram — *Des.* omnibus qui credituri sunt profuturam. [400

Catal. Brux. I. 263.

b. Passionis pars I = Passio Chrysogoni. *Vid.* **Chrysogonus.**

c. Passionis pars II = Passio Agapes et sociarum. *Vid.* **Agape.**

d. Passionis pars III = Passio Theodotae. *Vid.* **Theodota.**

e. Passionis pars IV = Passio ipsius Anastasiae. *Inc.* Igitur, ut supra dictum est, tradita s. A. praefecto Illyrici — *Des.* basilicam, ubi eam sepelierat, fabricavit. Passa est autem... [401

Bibl. Casin. III. Floril. 183 (col. 1 med.) - 184.

f. Additamenta quibus fit transitus ab una parte ad aliam.

Catal. Brux. II. 18, 49°. — *Anal. Boll.* VIII. 182, 8°. — *Anal. Boll.* XVII. 118, 304°.

2. Epitomae.

Ado, 25 dec. — *Leg. aurea,* c. 7. — Petrus de Nat. ii. 2. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 109.

3. TRANSLATIO CPOLI IADERAM AN. 804. *Inc.* Anno dñicae inc. 804 regnantibus in orbe duobus imp. Nicephoro — *Des.* Postquam vero praedicti cives domicilium et aram parassent... [402

FARLATI, *Illyr. sacr.* V. 34-35.

4. TRANSLATIO IN MONASTERIUM BENEDICTOBURANUM AN. 1053, AUCT. GOTSCHALCO. *Inc.* Haec tempore Diocletiani primo diram — *Des.* Ego qui haec composui, cuncta visu didici, non auditu. [403

MEICHELBECK, *Chronicon Benedictoburanum* (1753), 54-60; || WATTENBACH (W.), in *MG.* Scr. IX. 224-29.

Anastasia v. m. Romae, sub Diocletiano. — Oct. 28.

PASSIO. *Inc.* Temporibus Diocletiani imp. et Valeriani consulis eius, principabat autem Probus — *Des.* sepelierunt eam iuxta ceteros sanctos. Plures autem... Passa est autem... [404

Cf. *Catal. Paris.* III. 55, 70°.

Anastasius I p., † 401. — Dec. 14 et April. 27.

* *Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 218).

Anastasius, Felix, Digna, Benildis, mm. Cordubae, † 853. — Iun. 14 et 15.

* EULOGIUS, *Mem. SS.* III. 8 et 9 (*P.L.* CXV. 805-6); || SURIUS, VI (1618), 198; || VORBURG (I. Ph.), *Hist. rom.-germ.* XI (1660), 534-35; || *Act. SS.* Iun. II. 973, n. 1-4, et 1070; 3ª ed. III. 452, n. 1-4, et 546.

Anastasius erem. in Gallia, † cca 1085. — Oct. 16.

1. VITA AUCT. GALTERIO. *Inc. prol.* Galterius Petro... Cogitis me, dum impensius — *Inc.* Gloriosissimus A. conf. Dei Venetias oriundus — *Des.* nec postea aliquid pristinae infirmitatis sustinuit. [405

MABILLON, *Acta*, VI, 2. 488-92; 2ª ed. 489-93; || *Act. SS.* Oct. VII. 1136-1139; || *P.L.* CXLIX. 425-32; || PIGEON (E. A.), *Vies des SS. du dioc. de Coutances*, II (1898), 357-64.

2. INVENTIO CORPORIS. *Inc.* Notum, manifestum et certissimum — *Des.* s. A-ii, cuius anima paradisum possidet. [406

MABILLON, t. c. 493; || *Act. SS.* t. c. 1135, n. 36; || *P.L.* t. c. 431-34; || PIGEON, t. c. 364-65.

Anastasius ep. Interamne, saec. VI/VII. — Aug. 17.

LEGENDA (DE VITA, INVENTIONE, TRANSLATIONE, MIRACULIS). *Inc.* De istorum vero sacro et s. collegio quidam exstitit sacerdos A. — *Des.* diabolo et angelis eius. Sed quia instat gloriosi nostri patris A-ii sollemnitas... [407

Exc. *Act. SS.* Aug. III. 458-60 (media pars libelli, omisso cap. primo et tribus ultimis). — Cf. *Anal. Boll.* XVII. 340 (prima et ultima verba).

Anastasius Persa et soc. mm. in Assyria, † 628. — Ian. 22.

1. Passio. a. *Inc. prol.* Unigenitus Filius et Verbum Dei... Per virginem autem natus... *Inc.* Hic quidem erat de Persidis regione Razech vocabulo... Factus est autem iuvenis. Contigit ergo militare eum in tirocinio — *Des.* Qui accipiens praedictum colobium s. martyris A-ii induit eum... [408

Mombritius, I. 33ᵛ-38 (om. prol.); || *Act. SS.* Ian. II. 426-31; 3ª ed. III. 39-45.

In quibusdam codd., omisso paene toto prologo, *inc.* " Tempore Cosdroae imp., qui destruxit Ierusalem, exstitit unus noster coronator A... „ [409

b. *Inc. prol.* Unigenitus Filius et Verbum Dei... Per nativitatem vero ex virgine — *Inc.* Erat quidam de Persida Razehe vocabulum... Facto autem iuvene, contigit teneri eum in tirone — *Des.* Rogavit autem me praepositus monasterii illius, et accipiens colobium martyris induit eum... [410

Cf. *Anal. Boll.* XVII. 103, 28°.

c. (auct. seu interprete Gregorio clerico). *Inc. prol.* Anastasio gratia Dei ven. abbati... Vestrae benignitatis excellentia — *Inc.* B. itaque A. de quadam regione Persidis, quae Razech nuncupatur... Hunc effectum iam iuvenem tironicae professioni contigit adfuisse — *Des.* seque ab eiusdem monasterii praeposito rogatum ss. A-ii colobium eundem infirmum indui concessisse... [411

Mai, *Spicil. Rom.* IV. 283-85 (solus prologus). — *Bibl. Casin.* III. Floril. 102-9 (sola Passio).

d. Fragmenti in concilio Nicaeno II prolati versio Anastasii Bibliothecarii.

* *Syn. II Nic.*, act. iv (Mansi, *Concil. coll.* XIII. 22; || *P.L.* CXXIX. 281).

2. Epitomae.

Beda, *Chronicon*, ad an. 640 (*P.L.* XC. 565-66); || *Act. SS.* Ian. II. 422-23, n. 5; 3ª ed. III. 36, n. 5. — Vinc. Bellov. xxiv. 14. — Petrus de Nat. ii. 113. — Hilarion Mediolanensis, f. 16ᵛ-18.

3. Miraculum in concilio II prolatum, interpr. Anastasio Bibl.

* *Syn. II Nic.*, act. iv (Mansi, t. c. 22-23; || *P.L.* t. c. 281-83); || *Act. SS.* Ian. II. 438, c. vii; 3ª ed. III. 51, c. vii.

4. Miraculum Romae ad Aquas Salvias. a. *Inc.* Imperante dño nostro... Anastasio magno imp... fuit quidam ep. natione Syrus — *Des.* tantum invenitur confessio. Dignetur ergo et nos Dñus... [412

Anal. Boll. XI. 233-41.

b. *Inc.* Imperante... episcopus Theopentus nomine natione Syrus — *Des.* cum patre reversa est, dantes omnes laudes Deo. [413

Exc. Baronius, *Annales*, an. 713, vi-ix, xi-xvi.

Anastasius m. Salonae, sub Diocletiano. — Sept. 7.

1. Passio. Quamvis tempore persecutionis... Cum igitur tempore Diocletiani — *Des.* Haec quantum a certis et fidelissimis viris... Martyrizatus est autem... [414

Act. SS. Sept. III. 22-23; || Farlati, *Illyr. sacr.* I. 720; || Jelić (L.), in *Ephemeris Salonitana* (Iaderae, 1894), 21-24.

2. Passio. *Inc. prol.* In Salomonis aede — *Inc.* Diocletiano igitur romani imperii iniquissime moderante — *Des.* Aquileienses confusi ad propria rediere. Immenso igitur gaudio laetare, Salona... [415

Farlati, t. c. 723-24.

3. Epitome.

Petrus de Nat. vii. 124.

Anastasius ab. Suppentoniae, cca 570. — Ian. 11.

* Greg. Magnus, *Dial.* i. 7, 8 (*P.L.* LXXVII. 181-88); || *Act. SS.* Ian. I. 701-2, n. 3-6; || Mabillon, *Acta*, I. 247; 2ª ed. 234-35.

Anatalon ep. Mediolanensis, saec. I. — Sept. 25.

Vita. *Inc.* Anatalon episcopatus apicem sui magistri ss. Barnabae — *Des.* tam valide dimicandi normam relinquere voluere. [416

Muratori, *Rer. ital. scr.* I, 2. 207; || *Act. SS.* Sept. VII. 21-22; 3ª ed. 19; || Biragus, *Datiana historia*, 15-18.

Anatolia et Audax, mm. in dioecesi Reatina, sub Decio. Iul. 9. — *Vid. etiam* **Victoria.**

1. Passio. *Inc.* Tempore Decii Caesaris erant Romae sacratissimae virgines Christi Victoria et A-a — *Des.* incognitus hominibus tribus latuit annis. Quorum nos merita... [417

Act. SS. Iul. II. 676-81; 3ª ed. 677-81.

2. Passio. *Inc.* (*acephala?*) S. autem Anatolia cum esset in ieiuniis et orationibus attenuata — *Des.* quae in isto libello scripta sunt b. Anatoliae v. et in finem Audacis m. Amen. [418

Act. SS. t. c. 672-73, n. 8-12. — (Mut.) Surius, IV (1573), 154-55; (1579), 152-53; VII (1618), 156; VII (1877), 202-3.

3. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Tempore quo Decius triquadrum rexerat — *Des.* Plumabant pariter macta virtute coronam. [419

* Aldhelmus, *De laude virg.* 45 (*P.L.* LXXXIX. 279-80); || Surius, VI (1575), 941-42; (1581), 1041-43; XII (1618), 304; XII (1880), 377-379; || *Act. SS.* t. c. 671-72, n. 4-6.

4. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Impugnare viros lanio nec sufficit — *Des.* Et quoniam hinc patria mactus transfertur Eoum. [420

* Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, iv. 17 (*P.L.* CXXXV. 669-72).

5. Epitomae.

Ado, 9 iul. — Petrus de Nat. vi. 73.

6. Inventio. *Inc. prol.* Humanae inscientiae utile est accommodare — *Inc.* Cum saeva fuisset orta tempestas Decii — *Des.* Anastasio nomine, qui tunc Reatinam gubernabat ecclesiam. [421

Act. SS. t. c. 681-82.

Anatolius ep. cultus Salinis in Burgundia. — Febr. 3.

Vita. *Inc.* Christianae religionis imitatio maxime — *Des.* Mira res, vis totius vulcani mox cecidit in momento... [422

Act. SS. Febr. I. 358-59; 3ª ed. 363-64.
Exc. Bouquet, XI. 360.

Andeolus subdiac. m. in territorio Vivariensi, sub Severo. — Mai 1.

Passio. *Inc. prol.* Ss. martyrum gesta per ordinem exsequi — *Inc.* Igitur posteaquam gloriosus Irenaeus ep. fidelissimum pro Christo martyrium — *Des.* postulata percipiens cum gaudio revertatur. Martyrizatus est autem... [423

Bosquet, *Eccl. gall. hist.* II. 91-102 (om. prol.); || *Act. SS.* Mai I. 35-39; 3ª ed. 36-40. — Var. lect. *Anal. Boll.* I. 506, 2°.

Andochius, Thyrsus et Felix mm. in territorio Augustodunensi, sub Aureliano. — Sept. 24.

1. Passio. a. *Inc.* Postquam gloriosus Irenaeus ep. et m. migravit ad caelum — *Des.* Illic lacrimas fundens s. Symphorianus vigiliis et orationibus vacans nolebat a loco illo dimoveri, donec opitulante gratia... [424

Act. SS. Sept. VI. 675-77; || *P.G.* V. 1467-74.

b. *Inc. ut* 1 a. — *Des.* Illic lacrimas... a loco illo removeri. Nobilissimus autem vir Faustus bb. martyrum passionem... [425

Cf. *Act. SS.* t. c. 677, annot. *bb.*

2. Passio. *Inc. prol.* Dignum est memoriam sanctorum ad laudem — *Inc.* Igitur postquam gloriosus Irenaeus ep. fidelissimum Christi martyrium — *Des.* Illic lacrimas fundentes, vigiliis et orationibus vacantes non sufferebant a loco discedere. — *Epil.* Sed quia nos tantorum mm. passionem nominatissimam plectro — *Des.* Erigite anxios, firmate trepidos... [426

Cf. *Act. SS.* t. c. 665, n. 11; *Catal. Paris.* I. 336-37, 30°. — Prior pars Passionis ferme ad verbum convenit cum initio Passionis Andeoli.

3. Passio brevior. *Inc.* B. Andochius s. Polycarpi Smyrnensium

ep... discipulus, una cum Benigno — *Des.* sanctos Dei recondidit sepulcris, ubi cottidie miracula declarantur auctore D. N. I. C... [427

Cf. *Act. SS.* t. c. 665, n. 10.

4. Epitomae aliae.

Vinc. Bellov. xii. 114. — Petrus de Nat. viii. 116.

Andreas apost. — Nov. 30.

1. Passio. *Inc. prol.* Passionem S. Andreae apost., quam oculis nostris vidimus, omnes presbyteri et diacones ecclesiarum Achaiae scribimus — *Inc.* Proconsul itaque Aegeas Patras civitatem ingressus coepit — *Des.* Tantus autem timor invasit universos... [428

Mombritius, I. 55-57; || [Nausea (Frid.)], *Anonymi philalethi eusebiani in vitas apostolorum rhapsodiae* (Colon. 1531), f. 23-26; || Lipomanus, I. 23v-25v; 2a ed. 373-76; || Surius, VI (1575), 619-22; (1581), 696-700; XI (1618), 653-55; XI (1880), 744-50; || Du Saussay (A.), *De gloria s. A-ae apost.* (1656), append. 3-10; || Andruzzi (L.), *Statera veritatis* (Romae, 1731), 171-89; || Gallandius, I. 152-65; || Bonnet (M.), *Acta apost. apocr.* II, 1 (1898), 1-37.

Exc. Lipsius, *Die apokr. Apostelgeschichten*, I (1883), 141.

Aliquando Passio, omissis primis verbis ita *inc.* " Quod oculis nostris vidimus... „ vel etiam " Diacones ecclesiarum Achaiae... „ — Multi codices male interpolati sunt, praesertim in fine Passionis; in quo nonnumquam exscripti sunt loci modo longiores, modo breviores ex Passione **2.** Varias lectiones huiusmodi vid. *Catal. Brux.* I. 21-23; *Anal. Boll.* XI. 285, 22°; et apud Bonnet, l. c. in notis.

2. Passio. *Inc.* Conversante et docente et praedicante verbum Dei b. A-a apost. apud Achaiam — *Des.* Mihi enim sufficit dñus Iesus, quem cognovi per famulum eius A-m. Martyrizatus est autem... [429

Bonnet (M.), in *Anal. Boll.* XIII. 374-78; et inde seorsim, *Acta Andreae* (Paris. 1895), 66-70. — (**Mut.**) *Vid.* infra, **4** (mut.).

Exc. Lipsius, t. c. 141. — *Anal. Boll.* III. 187, 2°.

3. Acta Andreae et Matthiae.

Exc. (particula nempe, quae reperta est, veteris versionis) Foerster (M.), in *Archiv für das Studium der neueren Sprachen*, XCI (1893), 202-3; — Bonnet, *Acta apost. apocr.* t. c. 85-88.

4. Liber de miraculis auct. Gregorio Turonensi. *Inc. prol.* Inclita ss. apostolorum trophaea nulli credo latere — *Inc.* Igitur post illum dñicae ascensionis nobile gloriosumque triumphum — *Des.* a quodam repperimus fuisse conscriptum. Haec sunt quae de virtutibus... mihi vel veniam non negandam. [430

Nausea, t. c. f. 8v-22v; || Bordier, *Les Livres des miracles de Grégoire de Tours*, IV (1864), 35-96; || Bonnet (M.), in *MG.* Scr. rer. merov. I. 826-846. — **Exc.** *Greg. Turon. opera*, ed. Ruinart, 1261-64; || *P.L.* LXXI. 1099-1102. — Lipsius, t. c. 136-37. — *Anal. Boll.* III. 186-87, 1°. — Epitomen huius libelli confecit Ordericus Vitalis, *Hist. eccl.* ii. 4 (ed. Le Prevost, I. 269-87).

(Mut.) Lazius (W.), *Abdiae hist. certam. apost.* (Basileae, 1552), 19-42; || Id. ed. Ioh. Faber (Paris. 1560), f. 20-44v; || *id.* ed. Th. Beauxamis (Paris. 1571), f. 20-44v; || La Barre (L. de), *Hist. christ. vet. patrum* (1583), f. 20-25v; || Fabricius, *Cod. apocr. Novi Test.* (1719), II. 456-515. — Exc. Woog (C. Chr.), *Presbyterorum et diaconorum Achaiae de martyrio s. A-ae ap. epistola* (Lipsiae, 1749), 389-400. — Bordier, l. c. passim in notis, praesertim 91-95. — Pessimam hanc editionem paravit Lazius, prologo sublato, exordio novo confecto, verbis passim mutatis et interpolatis; sed et libello Gregorii continuo subiuncta est Passio 2, quae aliquando et in codicibus post libellum Gregorii descripta est; ast verba Passionis etiam mutavit Lazius, qui totum opusculum ita corruptum velut librum III *Historiae apostolicae* ab Abdia compositae protulit.

4. Miracula. I. *Inc.* Andreas apost. magnum miraculum... [431

II. *Inc.* Ecclesia quoque Agatensis urbis, quae S. A-ae... [432

* Greg. Turon. *Glor. mart.* 30, 78 (31, 79).

5. Translatio Cpolim saec. IV. — *Inc.* Post annum igitur 333 ab inc. Dñi, regnante Constantino imp. — *Des.* consequitur salutis effectum. Nos autem sancti colentes memoriam... [433

Catal. Brux. II. 335-36.

6. Translatio Cpoli Amalphim an. 1216, auct. Matthaeo archidiac. *Inc. prol.* Cogor, ven. pater, caritatis vestrae — *Inc.* Creator omnium Deus, qui fidelium votis... Inter innumeras regni Siciliae civitates — *Des.* populo rettulit et fideliter enarravit, ad laudem... [434

Riant, *Exuviae sacrae Cptanae,* I (1877), 165-78.

7. Translatio brachii (cum brachio S. Lucae) Romam saec. VI. *Inc.* Temporibus Tiberii piissimi siquidem imp. b. Gregorius — *Des.* prope portam b. Pauli apost., ubi cottidie fiunt mirabilia... [435

Angelis (Paulus de), *Basilicae S. Mariae Maioris... descriptio* (Romae, 1621), 134-35.

8. Translatio reliquiarum in Scotiam saec. VIII. a. *Lemma.* Qualiter acciderit quod memoria S. A-ae — *Inc.* Andreas, qui interpretatur secundum hebraeam etymologiam — *Des.* sese infra eam quasi in propria castra receperunt. [436

Usserius (I.), *Britannicarum ecclesiarum antiquitates* (1639), 648-51; 2a ed. (1687), 341-42; || Pinkerton (J.), *An enquiry into the history of Scotland* (1814), I. 498-500; || Skene (W. J.), *Chronicles of the Picts* (1867), 138-40; || *Catal. Paris.* I. 378-80.

b. *Inc.* Anno ab inc. D. N. I. C. 345, Constantinus nepos — *Des.* ut vel ecclesiam illam haberent canonici, vel L. solidos per annum. [437

Jamieson (J.), *An historical account of the ancient Culdees of Iona* (1811), 378-88; || Pinkerton, t. c. 457-67; || *Act. SS.* Oct. VIII. 175-78; || Skene, t. c. 183-93.

c. *Inc.* Constantio Romanorum imp. feliciter regnante — *Des.* apud Kilremontht digna cum veneratione sepultus requiescit. [438

Brev. Aberdonense, pars hiem., Propr. SS. 82-83; ‖ Metcalfe (W. M.), *Pinkerton's Lives of the Scottish Saints* (1889), II. 289-90.

9. Translatio capitis Romam an. 1462. **a.** Auct. Pio II papa. *Inc.* Andreas apost. Iesu Christi, b. Petri germanus, post passionem Dñi, cui interfuit — *Des.* donec eis loculus idoneus apparari posset. [439

Pii II pont. max. commentarii rerum memorabilium... a r. d. Ioanne Gobellino... iamdiu compositi..., lib. viii init. (Romae, 1584), 352-73; 2ª ed. (Francofurti, 1614), 192-203; ‖ Du Saussay, op. c. 422-44.

Cf. *Catal. Paris.* II. 472, ubi indicatur prologus, qui *inc.* " Si qua sunt memoriae commendanda... „

b. *Inc.* Tres cardinales a ss. dño papa missi Narniam civitatem — *Des.* ubi universos simili benedictione benedixit. [440

Catal. Paris. II. 556. Sequitur oratio a Pio II an. 1462 habita et quam Pius etiam in suam narrationem (**a**) recepit.

c. *Inc.* B. Andrea Scotorum ss. patrono in Patras civitate — *Des.* idem caput quam decenter collocavit. [441

Brev. Aberdonense, l. c. 96-96ᵛ.

10. Miraculum in ecclesia Eveshamensi. *Inc.* Operae pretium videtur... Tempore namque Aegelwii abbatis — *Des.* vita migravit post triduum, vita aeterna, Christo miserante, donatus... [442

Macray (W. D.), *Chron. abbatiae de Evesham* (Rer. Brit. scr. 29), 324-25.

11. Epitomae.

Ado, *De festiv. apost.* — Ioh. Beleth, *Rationale divinorum officiorum*, c. 164 (*P.L.* CCII. 165-66). — Vinc. Bellov. x. 67-73. — *Leg. aurea*, c. 2. — Petrus de Nat. i. 8.

Andreas ab. Averbodiensis, † 1166.

Vita auct. Nicolao Hoochlant ab. Middelburgensi. *Inc.* Temporibus illis, quibus apostolica sedes per Gregorium — *Des.* prius Steppone priore ad sibi in praelatura succedendum commendato. [443

Chronica bb. canonicorum sub s. Praemonstratensi observantia degentium, sive extractum ex quodam libro per Nicolaum Altaterra sive Hoochlant... descripto..., ed. F(rater) S(ebastianus) a S(ancto) P(aulo) (Antverpiae, 1682), 9-37; ‖ [Wolters (J.)], *Notice hist. sur l'abbaye d'Averboden* (Gand, 1849), 131-51.

Andreas de Chio m. † 1465. — Mai 29.

Passio auct. Georgio Trapezuntio. *Inc.* Quando iam triennio e Creta Cpolim navigassem — *Des.* sic insurgentes in Italia Platonicos intercessione tua reprime. [444

Surius, VII (1581), 449-53; III (1579), 492-96; V (1618), 324bis-326; VII (1877), 5-11; ‖ *Act. SS.* Mai VII. 185-88; 3ª ed. 181-84.

Andreas de Comitibus seu de Anagnia, † 1302. — Febr. 1.

Bartholomaeus de Pisis, *De conformitate,* lib. i, conf. viii, part ii (ed. Mediol. 1513, f. 55v).

Andreas Corsinus ep. Faesulanus, † 1373. — Ian. 30.

1. Vita (auct. Petro Andrea de Castaneis?) *Inc.* Andreas ex nobilibus parentibus ortus Florentinis — *Des.* gratias Deo et b. A-ae referentes. Haec duo ultima miracula... [445

Dominicus a Iesu, *Acta canonizationis s. A-ae Corsini* (Paris. 1638), 171-224; || *Act. SS.* Ian. II. 1064-73; 3a ed. III. 680-88.

2. Vita. *Inc. prol.* Cum mundus a principio suae creationis — *Inc.* B. Andreas C. Florentiae ex Corsinorum nobili familia — *Des.* ex tanto vitae periculo illaesus evasit. Fecit et alia... [446

Surius (omissis prol. et quibusdam cap.) I (1570), 143-48; (1576), 148-53; (1618), 90-93; || *Act. SS.* Ian. II. 1073-77; 3a ed. III. 688-92.

3. Epitome.

Io. Grossi, *Viridarium Carmel.* ii. 22.

Andreas archidiaconus Faesulanus, saec. IX extr. — Aug. 22.

1. Vita. *Inc.* Sanctus et sollemnis, ff. cc., adest dies omni laude extollendus... Hic Scotorum gentis nobili prosapia ortus... [447

Exc. *Act. SS.* Aug. IV. 540, n. 8 (initium). — Ibid. Febr. I. 243, 244, n. 3, 5; 3a ed. 245, 246, n. 3, 5.

2. Vita (versio antiqua [?] ex italico). **a.** *Inc. prol.* Sanctorum, quorum memoria in benedictione est, sollemniter natalicia — *Inc.* Andreas vir Dei ex insula fuit Hiberniae — *Des.* anniversario sancti viri celebrari. Habes nunc, amice Leonarde, forte quod quaeris... [448

Act. SS. Aug. IV. 541-48.

b. *Inc. prol.* S. sedes apostolica ordinavit quod natalicia sanctorum... [449

Exc. Ibid. 541, n. 12.

Andreas ep. Fundanus, saec. VI. — Nov. 6.

* Greg. Magnus, *Dial.* iii. 7 (*P.L.* LXXVII. 229-33).

Andreas de Galleranis, † 1251. — Mart. 19.

Vita. *Inc.* Fuit in civitate Senensi vir nobilis Andreas nomine — *Des.* manus eius est restituta pristinae sospitati. Multa quidem et alia... Amen. Anno Dñi 1251... transmigravit. [450

Act. SS. Mart. III. 52-57; 3a ed. 53-57.

Andreas Hispellas Ord. Min. in Umbria, † 1254. — Ian. 3.

VITAE AUCT. THOMA DE HISPELLO EPITOME. *Inc.* Summarium ex liberculo fr. Thomae... Anno Dñi 1223 Andreas de Hispello, aetatis suae XXIX — *Des.* Deo et A-ae quamplurimas gratias agentes. Ego Ioannes de Targurinis... [451

Act. SS. Iun. I. 365, n. 5; 3ª ed. 357, n. 5.

Andreas Scotus vel de Scotia. *Vid.* **Andreas** archidiac. Faesulanus.

Andreas seu Zoerardus, et Benedictus erem. in Ungaria, † cca 1020. — Iul. 17.

VITA AUCT. MAURO EP. QUINQUEECCLESIENSI. *Inc.* Tempore illo, quo sub christianissimi Stephani regis nutu — *Des.* inter angelorum choros locum possideat. [452

Legendae SS. regni Hungariae, s. l. a. (HAIN, 9996), f. 11-12; || *Vita bb. Stanislai* etc. (Cracov. 1511), f. 107ᵛ-8ᵛ; || SURIUS, III (1572), 13-14; (1579), 21-22; V (1618), 15; || GONONUS (B.), *Vitae Patrum Occid.* 159-60; || INCHOFER (M.), *Annales ecclesiastici regni Hungariae* (1644), 293-95; || MABILLON, *Acta*, VI, 1. 76-78; 2ª ed. 69-71; || *Act. SS.* Iul. IV. 336-37; || ENDLICHER, *Rer. Hungar. monum. Arpadiana* (1849), 134-38.

Anfridus. *Vid.* **Ansfridus.**

Angadrisma v. Bellovaci, † cca 695. — Oct. 14.

1. VITA. *Inc.* Eo igitur tempore quo sceptra regni Francorum gubernabat Hlotharius — *Des.* Per quem te oramus ac suppliciter petimus, ut pro nobis... [453

EXC. MABILLON, *Acta*, II. 1063-64; 2ª ed. 1016-18. — RENET, *S. Lucien et les autres SS. du Beauvaisis*, III, 2 (1895), 671-74.

2. EPITOME.

VINC. BELLOV. XXIV. 99.

Angela Bohemica, Ord. Carm. (?), saec. XII/XIII (?). — Iul. 6.

VITA. *Inc.* Civitate Praga in regno Bohemiae orta est v. Angela filia regis Bohemiae — *Des.* in caelesti paradiso. Post mortem multis miraculis claruit. [454

DANIEL A VIRGINE MARIA, *Speculum Carmelitanum*, II. 535-38; || *Act. SS.* Iul. II. 356-59.

Angela de Fulginio vid., † 1309. — Ian. 4.

1. VITA AUCT. ARNALDO ORD. S. FR. a. *Inc. prol. I.* Ne inflatura mundanae sapientiae — *Inc. prol. II.* In nomine bb. Trinitatis... Haec

est manifestatio donorum — *Inc. Vita* (" *Libellus spiritualis doctrinae* „ etc...) Ego, inquit, Angela de Fulginio proficiscendo ad viam paenitentiae — *Des.* Et anima illa ss. a carne soluta... Transiit autem ven. sponsa Christi ex huius mundi naufragio... [455

A. de F., in quo ostenditur nobis vera via... (Paris. 1598), 1-432; || *B. A. de F. ostendens nobis veram viam...* (Coloniae, 1601), 2-325; || *Act. SS.* Ian. I. 186-234; || [BOCCOLINUS (J. B.)], *B. A-e Fulginatis vita et opuscula* (Fulginiae, 1714), 7-246.

Ipse *Libellus spiritualis doctrinae...* primum editus est Venetiis anno circiter 1500 (cf. COPINGER, I, nº 1096; M. FALOCI-PULIGNANI, *Saggio bibliografico della vita e degli opuscoli della b. A.*, in MISCELLANEA FRANCESCANA, III. 174 et 176, 1º et 5º). De ceteris, quae feruntur, eiusdem editionibus cf. FALOCI, l. c. 175-78, 3º-10º, 13º, 14º.

b. ALTERIUS RECENSIONIS FRAGMENTA.

Act. SS. l. c. in annotatis. — BOCCOLINUS, t. c. 249-74.

2. VITA. *Inc. prol.* Vere fidelium experientia... Qua vero causa et quomodo ego indignus scriptor coactus — *Inc.* Dixit quaedam fidelis Christi quod colloquendo de Deo cum socia — *Des. ut* 1. [456

Cf. *Catal. Brux.* I. 346, 1º.

3. EPILOGUS REVELATIONUM B. ANGELAE AUCT. HIERONYMO DE PRAGA (AN. 1425). *Inc. prol.* Vere fidelium experientia... Qua vero causa et quomodo ego indignus pater eius spiritualis... Ego vero fr. Hieronymus de Praga — *Inc.* Dixit sponsa Christi b. A. quod colloquendo cum socia sua de Deo — *Des.* Et anima (*ut* 1)... Obiit autem ven. sponsa (*etc. ut* 1)... [457

MITTARELLI, *Annal. Camaldul.* VII. 868-901.

Angelbertus, Angelrannus. *Vid.* **Angilbertus, Angilrannus.**

Angelelmus ep. Autisiodorensis, saec. IX in. — Iul. 7.

VITAE EPITOME. *Inc.* Angelelmus ep. natione Baioarius ex patre Obtelmo — *Des.* in basilica S. Germani honeste tumulatus est. [458

* *Hist. ep. Autisiod.* 35 (LABBE, *Bibl. mss.* I. 432; || DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne*, I. 352-53; || *P.L.* CXXXVIII. 249-250; || WAITZ (G.), in *MG.* Scr. XIII. 396-97); || *Act. SS.* Iul. II. 520-521.

Angelus de Clarino, Ord. Min., † 1337. — Iun. 15.

1. ANGELI EPISTULA EXCUSATORIA AD PAPAM. *Inc.* Reverendissime... Sciat vestra apostolica sanctitas — *Des.* requirat sanguinem animarum nostrarum de manibus vestris. [459

FLAMINIUS ANNIBAL DE LATERA, *Ad bullarium franciscanum... supplementum* (Romae, 1780), 153-64; || EHRLE (Fr.), in *Archiv für Litteratur- und Kirchen-Geschichte*, I (1885), 521-33. — Aliae epistulae in quibus nonnulla de rebus ab Angelo gestis leguntur, editae sunt *ibid.* 533-69.

2. Miracula auct. Philippo. *Inc.* Frater Franciscus de Saponaria, qui moratur in ecclesia S. Nicolai — *Des.* usque ad hospitium devenerunt. Ego fr. Philippus... [460

Act. SS. Iun. II. 1100-2; 3ª ed. III. 574-76; || Flaminius Ann. de Latera, t. c. 165-70, cf. 145.

3. Brevis nota.

Bartholomaeus de Pisis, *De conformitate,* lib. i, conf. xi, part. ii (ed. Mediol. 1513, f. 107v); || Ehrle, l. c. 518; || *Bullarium franciscanum,* V (1898), 599, not. 275.

Angelus a Furcio, Ord. s. Aug., † 1327. — Febr. 6.

Vita (antiqua?) *Inc.* In regni Siciliae provincia Aprutina, in Teatina dioecesi — *Des.* multa languentium corpora ad sanitatem restituit pristinam. [461

Act. SS. Febr. I. 928-31; 3ª ed. 936-39.

Angelus de Gualdo seu a Valido, erem. Camaldulensis, † 1325. — Febr. 14.

1. Vita. *Inc.* Fidelis et verus servus Dei fr. Angelus solitarius in villa parochiae S. Facundini — *Des.* qua s. ecclesia b. Mauri agit de veneranda memoria, ad laudem... [462

Mittarelli, *Annal. Camaldul.* V. 116, 170-72, 237-41, 327-28.

2. Vita et miracula. *Inc.* In oppido Gualdi... natale gloriosi confessoris — *Des.* Deo et b. A-o gratias cum fletibus prae gaudio reddiderunt. [463

Ibid. V. 115-16, 170, 266-67, 328-29, 334; VI. 260-62; VII. 229-31.

Angelus m. Ord. Carm., † 1225. — Mai 5.

1. Vita auct. Ps.-Enochi patriarcha Hierosolymitano. **a.** *Inc. prol.* Enoch... Vobis quam fideliter et veraciter scripsimus — *Inc.* Fuit quidam Iesse nomine Hebraeus — *Des.* Fuit autem sepultus in loco ubi gladiatus fuit... Die vero xiii mai sepultum fuit corpus eius... [464

Gononus (B.), *Vitae Patrum Occid.* 227-32; || *Act. SS.* Mai II. 803-30; 3ª ed. 15*-45*.

b. *Inc. prol.* Enoch... Vobis universis et singulis, quibus Spiritus Dei — *Inc.* Nondum communis naturae necessitas — *Des.* Fuit itaque sepultus in eodem loco, ubi fuit martyrio coronatus... Obiit die v mai, die vero xiii mai fuit sepultum corpus eius. [465

(Mut.) Bellorosius (Th.), *Vita s. A-i m.* (Panormi, 1527), f. 4-24; || Caietanus, *Vitae SS. Sicul.* II. 184-89; || Daniel a Virgine Maria, *Vaticinia de christianae reip. afflictione ac dein consolatione... exarata in Vita s. A-i...* (Bruxellae, 1665), 122-86; || Id. *Speculum Carmelitanum,* II. 353-70; || *Act. SS.* Mai II. 803-31; ed. 3ª, 15*-45*.

2. Vita. *Inc.* B. Angelus ex tribu Iuda traxit originem — *Des.* ostenduntur scripta nec valent faciliter recitari. [466

Daniel a V. M., *Vaticinia,* 217-33; || *Act. SS.* t. c. 835-38; 3ª ed. 50*-53*.

3. De reliquiis per S. Angelum in Siciliam transmissis. **a.** *Inc.* Anno Dñi 1219 in festo annuntiationis B. Mariae — *Des.* brachium s. Catharinae v. et m. et tibia s. Georgii. [467

Gononus, t. c. 233; || *Act. SS.* t. c. 832; 3ª ed. 46*-47*.

b. *Inc.* Athanasius de Claromonte... Frater A. Carmelita, vir doctrina — *Des.* papae nos commenda. Datae Alexandriae anno D. N. I. C. 1219. [468

Bellorosius, t. c. f. 24-25; || Caietanus, t. c. 199; || Daniel a V. M., *Vaticinia,* 186-89; || Id. *Speculum,* 370; || *Act. SS.* t. c. 832; 3ª ed. 46*-47*.

4. Epitome.

Io. Grossi, *Viridarium Carmel.* ii. 14. — Petrus de Nat., append. 10.

Angelus (al. **Agnellus**) **de Pisis,** Ord. S. Fr. in Anglia, † 1232. — Mart. 13.

Bartholomaeus de Pisis, *De conformitate,* lib. i, conf. viii, part. ii (ed. Mediol. 1513, f. 69v-70).

Angilbertus ab Centulensis, † 814. — Feb. 18.

1. Vita auct. Hariulfo (*Chronicon Centulense,* liber ii). *Inc.* Superiori libello innotuit... Anno igitur dñicae inc. 754, cum Pippinus cum filiis — *Des.* Hoc tamen in calce libri necessario... [469

D'Achery, *Spicilegium,* IV. 453-76; || Id. ed. de la Barre, II. 302-8; || Mabillon, *Acta,* IV, 1. 108-20; 2ª ed. 103-15; || *P.L.* CLXXIV. 1237-54; || Lot (F.), *Chronique de St-Riquier* (1894), 46-80.

2. Vita auct., ut videtur, Anschero ab. *Inc. prol.* (*acephalus*) qualiter hic iustitiae cultor debeat tractari... — *Inc.* Anno dñicae inc. 754, cum Pippinus filius Karli cognomento Martelli cum duobus filiis — *Des.* Ad hoc enim hoc ita fieri confidimus, ut ad lumen... [470

Act. SS. Febr. III. 98-101; 3ª ed. 100-104 (deest prol. et cap. unum); || Mabillon, t. c. 123-30; 3ª ed. 117-24.
Exc. Bouquet, V. 475-78. — Waitz (G.), in *MG.* Scr. XV. 180.

3. Miracula auct. Anschero ab. libris 3. *Inc. epist.* Summae dilectionis... Radulfo... B. Ambrosii Mediolanensis ep. — *Inc. prol.* Auxiliante Deo salvatore nostro relaturus — *Inc. lib. I.* In villa quae vocatur Durcaptum — *Des. lib. III.* laudes magnificas Christo Dño cum lacrimis reddiderunt. [471

Mabillon, t. c. 130-45; 2ª ed. 124-38.
Exc. *Act. SS.* t. c. 101-2; 3ª ed. 104-5.

Angilrannus ab. Centulensis, † 1045. — Dec. 9.

VITA AUCT. HARIULFO (*Chronicon Centulense,* IV. 1-17). *Inc.* Cum igitur omnis mundus... Natus est Angilrannus deifer parentibus iuxta saeculi pompam non adeo generosis — *Des.* Haec igitur abbatum nomina, quae in domini Angilberti scripto minus... in membranis nostri gymnasii reperta sunt. [472

D'ACHERY, *Spicilegium,* IV. 541-71; || ID. ed. DE LA BARRE, II. 331-340; || MABILLON, *Acta,* VI, 1. 495-508; 2ª ed. 436-47; || *P.L.* CXLI. 1403-1422, et CLXXIV. 1305-29; || LOT (F.), *Chronique de St-Riquier* (1894), 178-220.

Anianus ep. Alexandrinus, † cca 86. — Apr. 25.

PETRUS DE NAT. IX. 19.

Anianus ep. Aurelianensis, saec. V. — Nov. 17.

1. VITA. *Inc.* In tempore illo, cum Chunorum exercitus a partibus orientis — *Des.* Namque munitum ac salvificatum populum suum... Cuius nos patrocinium... [473

THEINER (A.), *S. Aignan* (Paris, 1832), 13-26; || CUISSARD (C.), in *Mémoires de la Société archéol. et hist. de l'Orléanais,* XXI (1886), 283-93; || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 108-17.

2. VITA. *Inc.* In illo tempore quo fulgens in rota saeculi — *Des.* praestantur etiam petentibus, pio donante Dño, congrua vota. [474

[HUBERT (R.)], *Antiquitez historiques de l'église royale St-Aignan d'Orléans* (1661), preuves, 1-4; || THEINER, l. c. 27-33. — Var. lect. seu additamenta (ex Iordane) *Anal. Boll.* II. 139-40.

Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 521-22; || BOUQUET, I. 645-46. — KRUSCH, l. c. 107.

3. NARRATIO DE CIVITATE AURELIANENSI A S. ANIANO LIBERATA. *Inc.* Attela vero Chunorum rex a Mittense urbe egrediens — *Des.* a fratribus oppraessus ac iugulatus interiit. [475

* GREG. TURON. *Hist. Franc.* II. 7 (ed. ARNDT, in *MG.* Scr. rer. merov. I. 68-71). — Cf. *Anal. Boll.* III. 174-75, 11°.

4. SERMO DE ORIGINE ET PRIORIBUS GESTIS S. ANIANI. *Inc. prol.* Nec illud silere debemus in tempore — *Inc.* Igitur s. Anianus Viennensis civitatis oppido — *Des.* Tetradius vero cellulam exiguam supra sanctum Dei Evurtium... [476

HUBERT, l. c. 4-5 (deest prol.); || THEINER, l. c. 34-36.

Exc. CUISSARD, l. c. 294. — *Catal. Brux.* II. 75-76, 38° (prol.).

5. MIRACULA SAEC. XI IN.

Exc. HUBERT, l. c. 15-16, 100.

6. TRANSLATIO AN. 1259. — *Inc.* Anno Dñi 1259, VII kal. nov. die dñica — *Des.* quae vulgariter vocantur bandeguina. [477

HUBERT, l. c. 16.

7. Epitomae.

Vinc. Bellov. xx. 12, 13. — Petrus de Nat. x. 71.

Anianus apost. Bavariae. *Vid.* **Marinus.**

Anianus ep. Carnotensis. — Iun. 10 et Dec. 7.

1. Translatio an. 1134. *Inc.* Anno ab inc. Dñi 1134 facta est combustio — *Des.* posteris legenda descripsimus. [478

Clerval (A.), in *Anal. Boll.* VII. 327.

2. Vita s. Aniani et translatio an. 1134. *Inc.* Hic itaque vir bb. A. natalibus insignis — *Des.* debita praemia mereretur. [479

Clerval, l. c. 327-33.

3. Vita et translationes an. 1134 et 1264. *Inc. ut* 2. — *Des.* Habito autem sermone in ecclesia ipsa verbi Dei, voluit... [480

Clerval, l. c. 333-35. Cf. ibid. 324.

Anicetus p., † cca 153. — April. 17.

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 134). — Hilarion Mediolanensis, f. 27.

Anicetus, Photinus et soc. mm. Nicomediae, sub Diocletiano. — Aug. 12.

1. Passio. *Inc.* Anno ii Diocletiani imp. ingens adversus christianos persecutionis furor — *Des.* Tunc per revelationem Dulcius ep. vir s. et omni scientia... [481

Exc. *Act. SS.* Aug. II. 706, n. 7.

2. Epitome. *Inc.* Cum Diocletianus in civitate Nicomedia coram multitudine — *Des.* animas Dño tradiderunt. Passi sunt autem... [482

Surius, VII (1581), 681-82; (1580), 23-24; IX (1618), 12; IX (1878), 54-56.

Anisanus. *Vid.* **Ansanus.**

Anna mater B. V. Mariae. — Iul. 26. — Cf. etiam **Ioachim, Maria.**

1. Legenda. *Inc. prol.* Postulastis, filiae Hierusalem, postulastis, sorores dilectissimae, ut si quid alicubi forte in graecis voluminibus... *Inc.* Quae S. Anna soror Hysmeriae ex patre Isachar — *Des.* Et servavi desiderio quod dimittere cogebar divino imperio. [483

Historiae tres de s. Anna..., s. l. a. (Hain, 8748), f. 4-7.

2. Legenda. *Inc. prol.* Postulastis, filiae Hierusalem, inquit b. Hieronymus, postulastis (*ut* 1) — *Inc.* Est nempe S. Anna arbor illa bona — *Des.* Unde ad eius devotionem dicere libet... [484

Leg. aureae appendix, c. 222 (192).

3. LEGENDA. *Inc. prol. ut* 1. — *Inc.* Legitur in historiis XII tribuum Israel — *Des.* gratias egerunt. Exsultet igitur mundus universus... [485

Brev. Corisopitense, litt. gothicis, sign. EE.7-8.

4. LEGENDA. *Inc.* Diem festivam b. Annae... Narrat Cyrillus patriarcha — *Des.* Exsultet igitur et laetetur mundus universus... [486

Cf. *Catal. Brux.* I. 184, 7°.

5. LEGENDA. *Inc.* Filiam laudamus, honoramus matrem... Ex historiis siquidem narratur — *Des.* parvulam crederes cumulatam. [487

Bibl. Casin. I, Floril. 270-71.

6. LEGENDA (VITA, MIRACULA etc.) *Inc. prol.* Anna matrona bb. regalis plantula ex stirpe Davidica — *Inc.* In Iudea civitate Bethleem, ut scribit s. Cyrillus ep. Hierosolymitanus — *Des.* in malis suis obstinata mala morte defuncta est, a qua nos... protegat bb. Anna. Amen. Sicut igitur s. Annae ferventer est obsequendum... [488

Legenda ss. matrone Anne... Lovanii, Io. de Westfalia, 1496 (HAIN, 1111), f. 2-45^v; || *id.* Lyptzk, Melch. Lotter, 1497 (HAIN, 1112 et 1113), sign. A.IJ-E.IIJ; || *id.* Lyppk, Melch. Lotter, 1498 (HAIN, 1114), sign. A.IJ-E.IIJ; (aliae eiusdem editiones apud eundem M. Lotter prodierunt an. 1502, 1505, 1507 etc.); || *Hec est quam rara et ideo cara legenda de s. Anna,* Argentorati, Barth. Kysteler, 1501, f. 2-23^v; || *id.* Coloniae, Mart. de Werdena, 1510 [non vidimus]. — Insunt, at aliis verbis narrata, quaedam ex miraculis libelli 13.

7. LEGENDA AUCT. MARTINO SCLEGERS, libris 2. *Inc. epist.* De paupertate mea te pulsante, te inquietante, mi pater Dominice — *Inc. prol. in lib. I.* Te nunc, Anna bb., humiliter invoco, ut me tuas sacras laudes — *Inc. lib. I.* In annalibus veterum conspectum repperi quod anno 428, dum Nestorius — *Des. lib. I.* non tam steriles a prole uteros quam vacuos a virtute animos execrari. — *Inc. prol. in lib. II.* Hic II liber agit de secundis et tertiis S. Anne et etiam Marie nuptiis — *Inc. lib. II.* Virgine Maria in Dei templo collocata, Ioachim pater eius — *Des. lib. II.* Annam vero aviam suam dulcissimam throno filie... — Istic, dilectissimi, animam attollamus [489

Historia perpulchra de Anna ss. s. l. a. [Antverpiae, 1500] (COPINGER, I, n° 1118), sign. a.ij-c.8.

8. LEGENDA. *Inc.* S. Anna insigni in loco, nobili de patria — *Des.* Tertia maiorem Iacobum volucremque Iohannem. [490

Historia nova pulchra devota et autentica de s. A-a, s. l. a. (HAIN, 1117), f. 2-4^v.

9. LEGENDA. *Inc.* S. Anna iuste Anna vocata est non tantum humana voluntate — *Des.* festa eorum celebrare studeas. Quod et deinceps devotissime adimplevit. [491

Historia nova bona et autentica de s. Anna, s. l. a. (= HAIN, 8747), f. 16^v-18.

10. Laudes S. Annae, auct. Trithemio. *Inc. prol.* Venerabili... Rumuldo Laupach priori conventus Franckfordensis... Voto nostro et tuis petitionibus, optime pater — *Inc.* Voti compellit necessitas et mentis perurget devotio — *Des.* Exhortamur etiam ut in amore... [492

De laudibus ss. matris Annae tractatus perquam utilis dñi Iohannis Tritemii..., Liptzk, M. Lotter, s. a. (Hain, 15631), f. 2-18^v [non vidimus]; || Maguntiae, 1494 (Hain, 15632), sign. a.ij-d.6^v; || *id.* ibid. (Hain, 15633), sign. A.ij-D.6^v; || *id.* Maguntiae, 1497 (Hain, 15634) [non vidimus]; || Busaeus (J.), *Paralipomena opusculorum Petri Blesensis et Ioannis Trithemii* (1605), 619-85.

11. Epitome.

Petrus de Nat. vi. 139.

12. Inventio corporis in ecclesia Aptensi saec. VIII extr. *Inc.* Quanta veneratione dignae sint... Anno siquidem a nativitate D.N.I.C. filii Dei 162 — *Des.* nos diu vitiis sepultos resuscitet ad gratiam I. C. filius Mariae. Amen. [493

Act. SS. Iul. VI. 252-53, n. 87-94.

13. Miracula. **I.** *Inc.* In Ungaria fuit quidam iuvenis filius unicus consulis... [494

Cf. *Catal. Brux.* I. 184, 11°.

II. *Inc.* Fuit in regno Ungarorum homo quidam militaris... [495

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 305^d-306^c; || *id.* (Lovan. 1485), f. 99^v-100^v.

III. *Inc.* Quidam solitarius et reclusus in Italiae partibus... [496

IV. *Inc.* Quidam clericus B. V. Mariam matremque eius... [497

V. *Inc.* In quodam monasterio erat quaedam v. Margareta... [498

Cf. *Catal. Brux.* l. c.

VI. *Inc.* Quidam in exitu domus suae tam fortiter a febre... [499

VII. *Inc.* Quidam in mari tanto agitabatur periculo... [500

Cf. ibid. 185.

VIII. *Inc.* Fuit anno Dñi 1446 quaedam v. in Gandavo... nomine Coleta... [501

Cf. ibid. 184.

IX. *Inc.* Postquam Philippus, dux Burgundiae, Davantriam... [502

Editum ibid. 185.

X. *Inc.* Fuit vir quidam devotus Iohannes nomine... [503

Historia pulchra de S. Ioachim, s. l. a. (Hain, 8746), f. 22-23^v; || *Anecdota Ioh. Gielemans*, 391-93.

XI. *Inc.* In partibus Brabantiae apud oppidum Bruxellense... [504

Catal. Brux. I. 185-86.

14. Miracula auct. Petro Dorlando. *Inc. prol.* Quisquis ille es, qui aut criminum molibus — *Inc.* Anno Dñi 1062 fuit in regno Unga-

riae iuvenis — *Des.* mellifluae matris A-ae adiutoria mox affutura. — *Epil.* Ecce, ff., non modo prodigia et signa... [505

Historia perpulchra de Anna ss. (COPINGER, I, n° 1118), sign. d.I-f.IIII[v] (desunt cap. 47-71); || *Act. SS.* Iul. VI. 261-79. — Insunt, at aliis verbis narrata, quaedam ex miraculis libelli 13.

Annemundus seu Dalfinus ep. Lugdunensis m., † cca 659. — Sept. 28.

1. PASSIO. *Inc. prol.* Iam olim virtutes martyrum divinitus patratae — *Inc.* Fuit itaque illustrissimi viri Sigonis praefecti et Petroniae filius — *Des.* qui sibi ... visum reddiderat. Vos, sponsae Christi... [506

Act. SS. Sept. VII. 744-46; 3ª ed. 694-96.

2. EPITOME.

Leg. aureae appendix, c. 233 (204).

Annianus. *Vid.* **Anianus.**

Anno ep. Coloniensis, † 1075. — Dec. 4.

1. VITA, libris 3. *Inc. prol.* Periculosam et multorum morsibus obnoxiam — *Inc. lib. I.* Anno generis et patriae suae decus, sideribus ipsis — *Des. lib. III.* brevitatem non valde tamen excesserim. Praestet omnipotens Deus... [507

KÖPKE (R.), in *MG.* Scr. XI. 465-514. — (Mut.) SURIUS, VI (1575), 699-754; (1581), 783-838; XII (1618), 128-58; XII (1880), 81-118; || *P.L.* CXLIII. 1517-84.

Exc. GREMAUD (J.), *Documents relatifs à l'hist. du Vallais,* I (1875), 169-70. In quibusdam codd. prol. *inc.* " Cum nonnullis id consuetudinis sit.. „ [508

2. VITA. *Inc. prol.* Inter praecipuas spiritalium profectuum delicias — *Inc.* Electus Deo puer Anno patre Alemanno... [509

Exc. (Prol., exordium et index capitulorum) ROTH (F. W. E.), in *Neues Archiv,* XII (1887), 211-15. — Cf. KÖPKE, t. c. 464.

3. VITA METRICA. *Inc.* Ex Dasselensi stemmate prodiit comes claris Anno parentibus — *Des.* Sis advocatus sisque pronus, Anno, mihi pater et patronus. [510

MÜLLER (Aeg.), *Anno II der Heilige* (Leipzig, 1858), 188-96.

4. VITA METRICA. *Inc.* Devotis oriens Anno parentibus — *Des.* cessant subsidio tuo. Te trina o Deitas... [511

MÜLLER, t. c. 196-200.

5. TRANSLATIO AN. 1183. *Inc. prol.* Deum secundum quod magnus est et laudabilis — *Inc.* Igitur evolutis diebus, cum rerum Dño, qui ponit — *Des.* et gemmis fulgentem decenter reconditum. Acta sunt haec anno ab inc. Dñi 1183... [512

KÖPKE, t. c. 514-18. — Var. lect. SIMSON (B.), in *Forschungen zur deutschen Gesch.* XX. 600 sqq.

6. Translatio an. 1374. *Inc. prol.* Ad perpetuam rei memoriam. Cum omnia quae in scriptis — *Inc.* Fuerunt iisdem temporibus duo viri — *Des.* s. Annonis incurratis. Gratias igitur agamus... Amen. Scriptum anno Dñi 1381. [513

Roth, t. c. 215-17.

7. Epitome.

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 402d-403d ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 236-37.

Annobertus seu Alnobertus ep. Sagiensis, † cca 720. — Mai 16.

Vita. *Inc.* Eodem tempore b. Annobertus calmitat sanctae religiose sub monachili ordine viveret — *Des.* locum istum defendat, plebem sanctam commissam custodiat per Dñm... [514

Mabillon, *Annales*, VI. 642-44 ; 2a ed. 595-97.

Anonymi. *Vid. ad calcem huius Bibliothecae.*

Ansanus (al. **Amsanus, Anisanus**) **et Maxima** mm. sub Diocletiano. — Dec. 1.

1. Passio. *Inc. prol.* Refertur in scripturis divinis quod arcana regis — *Inc.* Imperante namque Diocletiano... erat quidam vir nomine Tranquillinus — *Des.* Sepultus est iuxta praedictum fluvium... [515

Baluzius, *Misc.* ed. Mansi, IV. 61-63 ; || *Catal. Brux.* I. 129-32.

2. Passio. *Inc.* Ipse igitur ss. m. Ansanus quamvis in sua primae aetatis vigilia — *Des.* decapitaverunt eum ibi ipso die kal. dec. [516

Mansi, t. c. 63-65.

3. Epitome.

Petrus de Nat. i. 14.

4. Translatio et miracula. *Inc.* Sepultus est autem b. Ansanus in planitie quadam — *Des.* et gratiarum indefessa rettulit actiones. [517

Mansi, t. c. 65-67.
Exc. Cappelletti, *Chiese*, XVII. 439-41.

Ansaricus ep. Suessionensis, † 652. — Sept. 5.

Vita. *Inc. prol.* Cum per orbem longe lateque — *Inc.* S. igitur confessor et pontifex Ansaricus in pago Suessionico — *Des.* in qua tunc erant canonici saeculares. Ubi b. antistes corpore tumulatus... [518

Act. SS. Sept. II, 545-48.

Ansbertus ep. Rotomagensis, † 695. — Febr. 9.

1. Vita auct. Aigrado mon. a. *Inc. prol.* Venerando... Hiltberto... Largiente divina misericordia narrare aggredimur — *Inc.* Eo tempore

quo sceptra regni Francorum gubernabat Hlotharius — *Des.* iuxta ss. patris Wandregisili sepulcrum, ad eius laevam die v id. mart., regnante... [519

Anal. Boll. I. 179-91; || Renet, *S. Lucien et les autres SS. du Beauvaisis,* III, 2 (1893), 665-69.

b. (EADEM INTERPOLATA). *Inc. prol. et inc. ut* 1. — *Des.* iuxta (*ut* 1)... die v id. mart. sub anno 695 inc. Dñi N. I. C., cui est honor... [520

Surius (om. prol.) I (1570), 906-17; (1576), 938-49; II (1618), 90-96; II (1875), 232-47; || *Act. SS.* Febr. II. 347-56; 3ª ed. 348-57; || Mabillon, *Acta,* II. 1048-62; 2ª ed. 1002-16.

Exc. Yepes (A. de), *Coronica general de la Orden de San Benito,* II (1609), append. f. 17v. — Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 681-84; || Bouquet, III. 616-19. — *Act. SS.* April. II. 218, n. 1-5. — *Act. SS. Belgii,* V. 133-44.

2. Vitae epitome. *Inc.* Tempore Clotarii regis b. Ansbertus patre Siguino — *Des.* iuxta corpus S. Gandregisili sepelierunt, anno Dñi 695, v id. mart. [521

Catal. Paris. I. 144-46.

3. Vita metrica. *Inc.* Tempore quo regni Francorum sceptra — *Des.* (*imperfecta*) Et rapit ad poenas necnon et ad impia mittit. [522

Deschamps (L.), in *Mémoires de la Société des antiquaires de la Morinie,* V (1841), 194-95.

4. Vita rhythmica. *Inc.* Ansebertus Christi heres Fontanellae finibus — *Des.* Ut ipsum aeternae vitae mereamur socium. Gloria... [523

Deschamps, t. c. 192-94.

5. Epitomae aliae.

Vinc. Bellov. xxiv. 100. — Petrus de Nat. iii. 108.

6. Translatio Gandavum. *Vid.* **Wandregisilus.**

Anscharius. *Vid.* **Anskarius.**

Ansegisus ab. Fontanellensis et Luxoviensis, † 833. — Iul. 20.

Vita (= *Gesta abb. Fontanel.* 17). *Inc.* Ansegisus vir gloriosus ac tranquillus omnique scientia — *Des.* et cessavit regiminis locus 30 et 8 diebus. [524

D'Achery, *Spicilegium,* III. 232-44; || Id. ed. de la Barre, II. 278-282; || Mabillon, *Acta,* IV, 1. 630-39; 2ª ed. 594-602; || *Act. SS.* Iul. V. 92-98; || Pertz, *MG.* Scr. II. 293-299; || *P.L.* CV. 735-48; || Loewenfeld (S.), *Gesta abbatum Fontanellensium* (Scr. rer. Germ. in us. schol., 1886), 49-60. — **Emendationes.** Holder-Egger (O.), in *Neues Archiv,* XVI. 803.

Exc. Bouquet, VI. 173-74.

Anselmus ep. Bellicensis. *Vid.* **Anthelmus.**

Anselmus ep. Cantuariensis, † 1109. — April. 21.

1. Vita auct. Eadmero. **a.** (*Historia novorum in Anglia,* libri i-iv). *Inc. prol.* Cum praesentis aetatis viros — *Inc. lib. I.* Regnante in Anglia gloriosissimo rege Eadgaro — *Des. lib. IV.* Hinc igitur et in omni opere suo laudetur... [525

Eadmeri Historia novorum, ed. Ioh. Seldenus (Londini, 1623), 1-107; || **Eadmeri opera,* post * *Anselmi opera* (*P.L.* CLIX. 347-486); || *Eadmeri Historia novorum,* ed. M. Rule (Rer. Brit. scr. 81), 1-216.

Exc. *Act. SS.* April. II. 893-950; 3ª ed. 890-946. — Ibid. Mai IV. 345-46, n. 6, 7; 3ª ed. 344-45, n. 6, 7. — Ibid. Mai VI (de Lanfranco) 848-52; 3ª ed. 837-42. — Bouquet, XI. 192-93. — Leland, *Collect.* III. 220-22. — Pauli (R.), in *MG.* Scr. XIII. 139-48.

b. Vita, libris 2. *Inc. prol.* Quoniam multas et antecessorum nostrorum — *Inc. lib. I.* Instituta vitae et conversationis — *Des. lib. II.* ad notitiam retributionis vitae et conversationis eius. [526

Fratris Edineri Angli de Vita d. A-i (Antverpiae, 1551); || Surius, II (1571), 688-715; (1578), 780-818; IV (1618), 207-28; IV (1876), 369-428; || **Anselmi opera* (*P.L.* CLVIII. 49-117); || *Act. SS.* April. II. 866-93; 3ª ed. 863-90; || Rule, t. c. 305-419.

Exc. Bouquet, XIV. 122-25. — Pauli, t. c. 140-46.

c. Additamentum ad Vitam. *Inc.* Quaedam autem quae non per somnum accidisse... Arnulfus quidam nomine — *Des.* pius pater sublevare non valeat. Quod sua clementia... [527

Wharton, *Anglia sacra,* II. 181-83; || *P.L.* CLVIII. 117-20; || Rule, t. c. 419-24.

2. Narrationes breves. **I.** “ Prologus in Vitam „. *Inc.* Vir Dei ven. Anselmus cum adhuc esset puerulus — *Des.* sicut in libro vitae eius plenius invenitur. [528

Rule, t. c. cxix-xx; || *Catal. Paris.* I. 92-93.

II. *Inc.* Quadam die dum ibi moraretur — *Des.* praecepit abire. [529

Rule, t. c. cxx.

III. Ex libello miraculorum, auct. Alexandro mon.

Rule, t. c. cxx-xxvi.

3. Vita auct. Iohanne Sarisberiensi ep. Carnotensi. *Inc. prol.* Ad depellendas infidelitatis errorumque tenebras — *Inc.* Natus autem in Augusta civitate patre Gundulpho — *Des.* Auditorem quoque et lectorem obsecro... [530

Wharton, t. c. 153-76; || *Iohannis Saresb. opera,* ed. I. A. Giles, V (1848), 305-57; || *P.L.* CXCIX. 1009-40.

4. Vita. *Inc.* Anselmus ex Augusta Burgundiae civitate ad Alpium radices — *Des.* ad caput Lanfranci sepultus et conditus iacet. [531

Anselmi opera, ed. G. Gerberon, 2ª ed. (1721), f. 14-15ᵛ; || *P.L.* CLVIII. 123-32.

5. VITA. *Inc.* S. enim Anselmus in Augustana civitate Alpium — *Des.* Multa insuper alia memoratu digna... [532

CAPGRAVIUS, f. 14v-21.

6. VITA METRICA. *Inc.* Tange Sion citharam sub amoenae carmine vocis — *Des.* Iudicis aeterni, pice ne cruciemur Averni. [533

Cf. HARDY, *Descr. catal.* II. 113.

7. EPITOMAE.

BARRALIS, *Chronologia Lerinensis,* I. 135-36. — *Leg. aureae* appendix, c. 238 (209).

8. MIRACULA AUCT. EADMERO. *Inc. prol.* Cum vitam ven. patris Anselmi scribendi officio terminarem — *Inc.* Helias quidam nomine monachus fuit — *Des.* ascribatur qui hoc fecerit. Ego hic finem impono. [534

LIEBERMANN (F.), *Ungedruckte Anglo-Normannische Geschichtsquellen* (1879), 303-17; ‖ RULE, t. c. 425-40.

9. MIRACULA METRICE. *Inc. prol.* Cum patris Anselmi miracula plura ferantur — *Inc.* Vir fuit in pago Pontif qui iungitur Augo — *Des.* Praesulis Anselmi puteus de laude perenni. [535

MARTENE et DURAND, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 983-88; ‖ *P.L.* CLVIII. 119-24.

Anselmus ep. Lucensis, † 1086. — Mart. 18.

1. VITA ET MIRACULA AUCT. BARDONE PRESB. I. *Inc. prol.* Devotis quorumdam precibus instanter cogimur — *Inc.* A pueritia quippe sua qualiter vixerit — *Des.* vobis expetentibus explicavi devotus. Precor vos, orate pro me. [536

TENGNAGEL (S.), *Vetera monum. contra schismaticos* (1612), 86-110; ‖ WADDINGUS (L.), *Vita s. A-i ep. Luc. commentariis illustrata* (Romae, 1657), 1-32; ‖ *Gretseri opera,* VI. 468-79; ‖ *Act. SS.* Mart. II. 649-58; 3a ed. 648-56; ‖ MABILLON, *Acta,* VI, 2. 471-86; 2a ed. 472-87; ‖ *P.L.* CXLVIII. 907-27; ‖ WILMANS (R.), in *MG.* Scr. XII. 13-27; ‖ *Gregorii VII epistolae et diplomata* (Paris. 1877), II. 372-92.

II. MIRACULA A BARDONE ADIECTA, SCRIPTA AB UBALDO EP. ET UGONE PRESB. *Inc.* Quae sequuntur a reverentioribus conscripta sunt... Quadragesimo nono die a s. viri transitu — *Des.* (*mutila*) per integrum et eo amplius, quantum est ab Epiphania | [537

TENGNAGEL, t. c. 110-26; ‖ WADDINGUS, t. c. 32-52; ‖ *Gretseri opera,* t. c. 479-86; ‖ *Act. SS.* t. c. 658-63; 3a ed. 656-61; ‖ *P.L.* t. c. 927-40; ‖ WILMANS, t. c. 27-35; ‖ *Greg. VII epist.* t. c. 393-405.

2. VITA EX NARRATIONE 1, I EXCERPTA. *Inc. prol.* Devotis quorundam precibus cogimur — *Inc. ut* 1, I. — *Des.* quae facta novimus et paene fieri cotidie videmus. [538

ARNDT (W.), in *MG.* Scr. XX. 693-96.

3. Vita metrica auct. Rangerio ep. libris 5. — *Inc. prol.* Omnibus in toto Dñum metuentibus orbe — *Inc. lib. I.* Clarus nobilium claro de sanguine — *Des. lib. V.* Et nobis reditum fecit ad astra die. [540

La Fuente (Vinc. de). *S. A-i Lucensis ep. vita...* (Matriti, 1870), 1-243 (omissi sunt versiculi plus centum).

Exc. Colucci (Gius.), *Un nuovo poema latino dello XI secolo* (Roma, 1895), passim.

4. Epitome.

Petrus de Nat. vi. 56.

Anselmus ab. Nonantulanus, † 803. — Mart. 3.

Vita. *Inc. prol.* Quia benignum et gloriosum videtur — *Inc.* Igitur anno dñicae inc. 749, centesimo vero octogesimo ingressionis Longobardorum — *Des.* videbatur transfossum marmoreum tumulum. [541

Ughelli, II. 101-111; 2ª ed. 83-91; || Mabillon, *Acta*, IV, 1. 4-12; || Muratori, *Rer. ital. scr.* I, 2. 189-94; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. rer. langob. 567-70; || Bortolotti, *Antica Vita di S. Anselmo* (Modena, 1892), 123-31.

Exc. *Act. SS.* Mart. I. 900-1; 3ª ed. 891-92.

Anselmus ep. Polymartii, saec. VI. — April. 24.

Vita. *Inc.* Apud Polymartii civitatem natale s. Anselmi ep. et conf., qui fuit vir eloquentissimus — *Des.* tria daemonia. Et miracula fuerunt facta precibus dicti s. A-i... [542

Vittori (L.), *Memorie archeologico-storiche sulla città di Polimarzio* (Roma, 1846), 147-57; || *Anal. Boll.* II. 271-77.

Ansfridus (Anfridus, Aufridus) ep. Ultraiectinus. — Mai 3.

Vita. *Inc.* Anno iii Henrici imp... erat apud Brachbantium comes Aufridus — *Des.* soli Deo cognoscendum contegere studuit. [543

Act. SS. Mai I. 431-32; 3ª ed. 435-36. — Sunt haec ipsa cap. 11-15 med. libri I Alperti *De diversitate temporum* (*MG.* Scr. IV. 705-8), eaque ad verbum, paucis exceptis, exscripta; pergit vero Alpertus cap. 15 med.-17 de Ansfrido quaedam tradens, quae in Vita non leguntur.

Anskarius (Anscharius, Ansgarius) ep. Hammaburgensis, † 865. — Febr. 3.

1. Vita auct. Rimberto. *Inc. prol.* Dñis sanctissimis... Diu per Dñi gratiam pastoris boni munere — *Inc.* Cuius (*al.* Bb. patris Anskarii) religionis sanctitas, divina largiente gratia — *Des.* α) Vivemus nos cum ipso in caelis, si eius exempla sequentes... [544
β) (*nempe omisso ultimo cap.*) Dñi gratiae commendatum spiritum exhalavit. [545

Caesar (Phil.), *Triapostolatus septemtrionis* (Coloniae, 1642), 40-125 (des. β); || Lambecius (P.), *Origines Hamburgenses* (1652), 167-240; || Id. ed•

I. A. Fabricius (Hamburgi, 1706), 51-78; || *Act. SS.* Febr. I. 408-27; 3a ed. 413-33; || Mabillon, *Acta*, IV, 2. 78-114; 2a ed. 81-116; || Arrhenius (Cl.), *S. A-i... vita* (Holmiae, 1677), 12-154; || Staphorst (N.), *Hamburgische Kirchengeschichte*, I, 1 (1723), 85-123; || Langebek, *Scr. rer. Dan.* I. 429-495; || *Scr. rer. Suec.* II, 1. 175-258; II, 2. 174-75; || Dahlmann (C. F.), in *MG.* Scr. II. 689-725; || *P.L.* CXVIII. 959-1012; || Waitz (G.), *Vita A-ii et Rimberti*, inter Scr. rer. Germ. in us. schol. (1884), 13-79.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* III. 395-409. — Fabricius (J. A.), *Memoriae Hamburgenses*, II (1710), 693-97. — Bouquet, VI. 302-6; VII. 335-38.

2. Vita metrica perperam adscripta Gualdoni. *Inc. prol.* Principium libri lacrimas habet — *Inc.* Praesulis Anschari tenet actus iste libellus. Qualiter altrici — *Des.* Iure triumphat Amen, flos virginis et Deus idem. [546

Lambecius, t. c. 243-326; || Id. ed. I. A. Fabricius, 80-128; || *Act. SS.* t. c. 427-45; 3a ed. 433-50; || Arrhenius, t. c. 157-232; || Staphorst, t. c. 134-201; || Langebek, t. c. 562-621.

Exc. Mabillon, t. c. 115-20; 2a ed. 116-21.

3. Epitomae. **a.** *Inc.* Imp. Lodovicus armis strenuus et fide — *Des.* divinae gratiae commendatum spiritum exhalavit. [547

Langebek, t. c. 622-24.

b. *Inc.* B. Ansgarius ab infantia superna visitatione saepius est monitus — *Des.* gratiae Dei spiritum commendatum exhalavit. [548

Brev. Scarense (Norimb. 1498); || Spegel (H.), *Skriftelige Bewis hörande til Swenska Kyrckio-Historien...* (Upsala, 1716), 7-10; || *Scr. rer. Suec.* II, 1. 266-68.

c. *Inc.* B. Ansgarius ab infantia divino instinctu monitus est — *Des.* erectis sursum oculis obdormivit in Dño. [549

Missale Othiniense (Lubecae, 1497); || Langebek, t. c. 625-26 et iterum (partim) 626-27.

d. *Inc.* Cum s. Ansgarius adhuc puerulus esset — *Des.* ad quas in necessitate potuit habere recursum. [550

Brev. Lincopiense (Norimb. 1495); || *Scr. rer. Suec.* II, 1. 264-65.

e. *Inc.* Ss. patris Ansgarii religiosa sanctitas — *Des.* divinae gratiae spiritum commendabat. B. A. dum adhuc viveret... [551

Brev. Arosiense (Basileae, 1513); || Langebek, t. c. 628-30; || *Scr. rer. Suec.* II, 1. 265-66.

f. *Inc.* Bb. patris Ansgarii religiosa sanctitas — *Des.* divinae gratiae spiritum commendatum exhalabat. [552

Brev. Strengnense (Basileae, 1495); || *Scr. rer. Suec.* II, 1. 268-70.

g. *Inc.* Anno ab inc. Dñi 845 contigit Sueonum legatos — *Des.* credentium augebatur. B. etiam A. dum adhuc viveret... [553

Brev. Upsalense (Holmiae, 1496); || Langebek, t. c. 634-35; || *Scr. rer. Succ.* II, 1. 263-64.

h. *Inc.* Anno igitur inc. dñicae 845 facta est manus — *Des.* non veritus incredulae gentis experiri feritatem... [554

Langebek, t. c. 635-37.

Ansovinus seu **Ansuinus** ep. Camerinus, saec. IX med. — Mart. 13.

Vita auct. Egino mon. *Inc. prol.* Compellor, Petre venerande pontifex — *Inc.* Ansovinus igitur b., ut comperimus referentibus plurimis — *Des.* (*mutila*). Iesus videt hominem caecum a nativitate. [555

Act. SS. Mart. II. 322-27; 3ª ed. 317-22; || Santoni (Milz.), *Degli atti e del culto di s. A-o* (Camerino, 1883), 71-91.

Anstrudis seu **Austrudis** abb. Lauduni, saec. VIII in. — Oct. 17.

Vita. *Inc.* Temporibus Dagoberti regis in hoc mundo — *Des.* usque in diem sui obitus habuerint. Multa quidem et alia... [556

Mabillon, *Acta*, II. 976-84; 2ª ed. 936-44; || *Act. SS.* Oct. VIII. 111-16. Exc. Bouquet, III. 615-16.

Ansuerus et soc. mm. Raceburgi in Saxonia, † 1066. — Iul. 15.

1. Passio. *Inc.* Ansuerus nobilibus propagatus parentibus festivam genealogiam duxit — *Des.* in ecclesiam Raceburgensem transtulit gloriose. Horum igitur mm... [557

Act. SS. Iul. IV. 104-8; || Christiani (W. E.), *De variis exsequiarum ritibus apud utriusque ducatus Cimbrici nobiles* (Kiliae, 1748), 63-72; || Langebek, *Scr. rer. Dan.* III. 581-88; || Hellwig (L.), *Die Ansveruslegende,* in Archiv des Vereins für die Gesch. des Herzogthums Lauenburg, II (Mölln, 1888), 86-91.

1a. Appendix.

Exc. *Act. SS.* t. c. 101, n. 19; cf. 104, n. 28; — Langebek, t. c. 588, not. *b*; cf. 598, not. *g*.

1b. Prologus. *Inc.* Ansuerus dicitur ab ana, quod est sursum... [558

Act. SS. t. c. 104, n. 27.

2. Epitome. *Inc.* B. Ansuerus nobili prosapia, videlicet ex patre Oswaldo — *Des.* reddidit suo creatori. Ad cuius sepulcrum... [559

Brev. Slesvicense, 1512; || Cypraeus (I. A.), *Annales episcoporum Slesvicensium* (1634), 122-24; || Christiani, t. c. 87-90; || Langebek, t. c. 589-90.

Anteros p., † 236. — Ian. 3.

Lib. pont. (ed. Duchesne, I. 147). — Ado, 3 ian. — Petrus de Nat. II. 37.

Anthelmus ep. Bellicensis, † 1177. — Iun. 26.

Vita. *Inc. prol.* Novimus gentiles antiquitus maiorum suorum — *Inc.* Celsa magnaque progenie claris in saeculo parentibus — *Des.* et

cetera multa desiderata in fide postulantibus. *Sequitur epitaphium :* Hic locus est artus... [560

Act. SS. Iun. V. 227-38 ; 3ª ed. VII. 202-12. — (**Mut.**) SURIUS, III (1572), 829-45; (1579), 935-50; VI (1618), 335-44; VI (1877), 587-611.

Exc. BOUQUET, XIV. 428-29.

Anthimus presb., Sisinnius diac., Pinianus et Lucina, et soc. mm. sub Diocletiano. — Mai 11.

PASSIO. **a.** *Inc.* Sergius Terentianus illustris vir, secundo Urbis praefectus — *Des.* in montano culmine constituta. De quorum martyrio habens gratulationem magnam Pinianus vir illustrissimus, cum fide perrexit ad D. N. I. C... [561

Act. SS. Mai II. 616-18; 3ª ed. 614-16. — (**Mut.**) SURIUS, III (1572), 157-60; (1579), 206-9; V (1618), 136-37 (n. 5); V (1876), 312-17 (n. 6). — Cf. *Act. SS.* t. c. 618, annot. *l;* 3ª ed. 616, ibid.; ‖ *Anal. Boll.* I. 508, 11°.

Exc. MAZOCHIUS (S. A.), *Commentarii in vetus marmoreum s. Neapolitanae ecclesiae kalendarium,* II. 523-27.

b. *Inc. ut* a. — *Des.* cum Largo et Smaragdo et Memmia et Iuliana. Ipsa autem Lucina complevit aetatem annorum 95... [562

Est haec Passio **a**, addita de Piniano et Lucina appendice, quae edita est *Act. SS.* t. c. 618-19; 3ª ed. 616-17.

c. *Inc. ut* a. — *Des.* pax dabitur ecclesiis Christi; quod et factum est. Post haec b. Lucina complevit aetatem annis 95... [563

Est haec Passio **b**, verum omissa parte appendicis. Cf. *Catal. Brux.* II. 522, 18°; *Catal. Paris.* III. 154, 20°.

Exc. (appendix). (**Mut.**) SURIUS, III (1572), 160; (1579), 209; V (1618), 137-138 (n. 6-8); V (1879), 317 (n. 7-9).

d. PROLOGUS. *Inc.* Vir Dei doctissimus Eusebius — *Des.* potuisse noscuntur. [564

Anal. Boll. II. 288-89.

e. PROLOGUS. *Inc.* O frater egregie, coenobii pater — *Des.* vitam perceperunt aeternam. [565

Catal. Paris. III. 154-55.

Antidius ep. Vesuntionensis, † cca 441. — Iun. 17 et 25.

1. VITA. *Inc. prol.* Quoniam in beatorum mm. natalitiis — *Inc.* Fuit igitur b. Antidius Chrysopolitanae urbis archiep. nobili germine editus — *Des.* requiescunt. Ibi ergo iuxta basim altaris... [566

CHIFFLETIUS (I. I.), *Vesuntio,* II (1618), 70-85 (desunt prologus et alia quaedam sub initio); ‖ *Act. SS.* Iun. V. 42-47; 3ª ed. 37-41.

2. VITA (?).

Exc. CHIFFLETIUS, t. c. 86-88.

3. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XX. 3. — PETRUS DE NAT. VIII. 32.

Antolianus m. Arvernus.

MIRACULUM. *Inc.* Antolianus autem m. apud urbem... [567

GREG. TURON., *Glor. mart.* 64 (65).

Antoninus m. Apameae in Syria, sub Antonino Pio (?), sub Constantio (?). — Sept. 2, 3.

1. PASSIO. a. *Inc.* S. itaque memorandus Antoninus Apamiae oriundus, cum in vico quodam solus inter gentilium tenebras — *Des.* multos pristinae reddidit sanitati. Passus est autem bb. m. A. tempore Antonini... [568

Act. SS. Sept. I. 354-55.

b. *Inc. prol.* Quaecumque in s. ac bb. Antonini m. admirabilium meritorum virtute — *Inc.* Itaque memoratus s. dum in tenebris mundi — *Des.* multos pristinae reddidit sanitati. Iuxta illud vero praeceptum dñicum, quo pro inimicis... [569

Exc. *Catal. Brux.* I. 141-42, 30°. — Cf. *Catal. Paris.* I. 335, 19°.

2. PASSIO ET CAPITIS TRANSLATIO. *Inc.* S. Antoninus Apamiae oppido oriundus nobilis genere — *Des.* Cum ergo illuc ad litus pervenisset, Festus princeps admirans... Huius passio recolitur IV non. sept. [570

VINC. BELLOV. XIV. 35; || MOMBRITIUS, I. 33-33v; || *Act. SS.* t. c. 355-56.

3. EPITOME. [571

PETRUS DE NAT. VIII. 24. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 80-80v.

Antoninus m. Apamiis in Gallia. — Sept. 2.

Utrum ab Antonino syro, de quo supra, gallicus ille distinguatur, multum disputatum est. Legendas saltem separatim recensere oportebat, cum a Passionibus Antonini syri Antonini gallici Passio prior aliquantum, ceterae vero valde diversae sint.

1. ACTA. a. PASSIO. *Inc. prol.* Quaecumque de ss. ac bb. martyrum mirabilibus — *Inc.* Igitur reverentissimus puer Antoninus Appamiae oppido exstitit oriundus, nobilis quidem genere — *Des.* qui talem ac tantum martyribus suis praestat triumphum. [572

LABBE, *Bibl. mss.* I. 685-87; || CHIFFLETIUS (P. F.), *Dissertationes tres : De uno Dionysio...* (Paris. 1676), 122-34.

b. " MIRACULA ", scil. CAPITIS TRANSLATIO. *Inc.* Cum igitur bb. m. Antoninus suum, ut supra taxatum est — *Des.* perfectam obtinent a Christo salutem. Vere valde pretiosus est m. A... [573

LABBE, t. c. 688-89; || CHIFFLET, t. c. 134-43.
Exc. *Act. SS.* Sept. I. 348, n. 34-36.

2. VITA AUCT. PS.-PASCHALI PAPA. *Inc.* Igitur reverentissimus testis Christi Antoninus regali stirpe progenitus, ab Appamia Tholonensi

oppido — *Des.* cum corporibus mm. Iohannis presbyteri et Almachii pueri, qui cum ipso passi sunt, sepulturae tradiderunt... [574

Catal. Paris. I. 132-39.

3. Passio. *Inc.* Reverentissimus Antoninus Tolosensis Appamiae oppido exstitit oriundus — *Des.* Caput autem eius delatum est principi Festo... [575

Cf. *Catal. Paris.* III. 543, 17°.

4. Translatio Fredelaum. *Inc.* Fuit itaque in Fredelacensi ecclesia... quidam ab. nomine Sulpicius... — *Des.* haec omnia quae vidimus [et] audivimus, scripsimus, et testificati sumus. [576

Bertrandi (N.), *Gesta Tholosanorum* (1515), f. xxii-xxiii^{v}.

Exc. La Croix (G. de), *Series et acta episcoporum Cadurcensium* (1617), 45. — Catel (G. de), *Mém. de l'hist. du Languedoc* (1633), 621-22. — *Act. SS.* Iul. II. 13, n. 28. — *Ibid.* Sept. I. 345, n. 22.

Antoninus ep. Florentinus, † 1459. — Mai 2.

1. Vita auct. Francisco Castilionensi. *Inc. epist.* Franciscus Castilionensis... Cum vitam reverendissimi patris — *Inc. prol.* Nonnullis rebus saepenumero annexa est — *Inc.* Antoninus Florentina urbe oriundus, honestissimis parentibus — *Des.* Haec de signis... pro tempore dicta sufficiant. — *Inc. epil.* Non possum autem huius tanti viri mortem — *Des.* incertum est, utinam bene vortat. Amen. [577

Devotissimus trialogus b. A-i archiep. Florentini... Venetiis, 1495 (Hain 1274 = Hain 4597), f. 60-74^{v}, sign. h.iiij-i.10; ‖ Alberti (Leander), *De viris illustribus ordinis Praedicatorum* (Bononiae, 1517), f. 94-104 (paucis omissis); ‖ *Devotissimus trialogus s. A-i... una cum Vita eiusdem* (Florentiae, 1680), 134-67; ‖ *Act. SS.* Mai I. 313-25; 3ª ed. 317-30.

2. Vita (seu additamenta ad Vitam 1) auct. Leonardo de Serubertis. *Inc. prol.* Scitote quoniam mirificavit Dñus sanctum suum — *Inc.* B. igitur Antoninus Florentina urbe oriundus, patrem habuit — *Des.* magnificaverunt Deum et s. suum praesulem A-um. [578

Act. SS. t. c. 326-34; 3ª ed. 330-38.

3. Miracula. *Inc.* Quanti autem meriti fuerit... Est sane in civitate Florentia conventus S. Marci — *Des.* et febris omnino abscessit, quam multo tempore sustinuerat. Benedictus Deus, de mense aug. anno 1467. [579

Act. SS. t. c. 331-35; 3ª ed. 338-39.

Antoninus ep. Meldensis. *Vid.* **Sanctinus.**

Antoninus m. Placentiae, saec. III? IV? — Iul. 4 et Sept. 30.

Pridem existimatus est martyr ille idem esse atque Placentinus ille, qui saec. VI celebre *Itinerarium* conscripsit, quod saepe est editum (editiones recensitas reperies apud R. Röhricht, *Bibliotheca geographica Palaestinae*, 10-11).

INVENTIO CORPORIS. a. *Inc.* In diebus illis cum bb. urbis Placentinae Savinus ep. — *Des.* in perpetuum sociavit. Gesta sunt autem haec die id. nov. regnante D. N. I. C. [580

TONONI (G.), *Notizie intorno la vita e il culto dei ss. A-o e Vittore* (Piacenza, 1880), 113-18 in notis; || *Anal. Boll.* X. 119-20.

Exc. MOLINIER et KOHLER, *Itin. Hieros.* II, 1. 33, primo loco.

b. AUCT. IOHANNE ARCHIDIACONO PLACENTINO.

Exc. MOLINIER et KOHLER, ibid., secundo loco.

c. *Inc.* Antoninus m. apud Placentiam civitatem passus est. Qui unus fuit ex sacra legione Thebaeorum — *Des.* s. corpus condigna reverentia condiderunt pridie kal. oct. [581

PETRUS DE NAT. VIII. 133.

d. HILARION MEDIOLANENSIS, f. 80-80v.

Antoninus seu **Antonius** carnifex m. Romae sub Commodo. — Aug. 22.

ADO, 22 aug. — PETRUS DE NAT. VII. 94. — Cf. **Eusebius, Pontianus et soc. mm.**

Antoninus ab. Surrentinus, † cca 830. — Febr. 14.

1. VITA. *Inc. prol.* Commendat nobis orthodoxorum traditio — *Inc.* Quo tempore Longobardorum ferina immanitas Campaniae — *Des.* Communi nunc supplicatione et unanimi deprecatione... [582

CARACCIOLUS (A.), *S. A-i... Vita* (Neapoli, 1626), 9-34; || *Act. SS.* Febr. II. 787-94; 3a ed. 787-95; || MABILLON, *Acta*, IV, 1. 417-30; 2a ed. 399-411; || [ANSORA (Tom.)], *Dissertazione critico-storica circa l'età di s. A-o abate* (Napoli, 1789), I. 1-114.

Exc. *Act. SS.* Ian. II. 228-29; 3a ed. 539. — WAITZ (G.), in *MG.* Scr. rer. langob. 583-85.

2. VITA. *Inc.* Cum ex fructu cognoscatur arbor... Antoninus itaque noster ex quam nobili — *Des.* intra civitatis moenia honorifice tumulandum. Quod et pie... [583

CARACCIOLUS, l. c. 35-40; || *Act. SS.* t. c. 794-96; 3a ed. 795-96; || ANSORA, t. c. 117-29.

Exc. CAPPELLETTI, *Chiese*, XIX. 774.

Antonius. *Vid.* etiam **Antoninus.**

Antonius mon. Lirinensis, † cca 526. — Dec. 28.

VITA AUCT. ENNODIO. *Inc. prol.* Ut praeliantes adsurgunt bucinis — *Inc.* Igitur b. Antonii narraturus insignia primum s. Spiritus — *Des.* qui ad explicanda eius bona primus accessi. [584

* *Ennodii opera* (*P.L.* LXIII. 239-46; || ed. G. HARTEL, in *Corp. scr. eccl. lat.* VI. 383-93; || ed. F. VOGEL, in *MG.* Auct. ant. VII. 185-90); || GRYNAEUS,

Monum. ss. patrum orthodoxographa, II. 381-84; || BARRALIS, *Chronologia Lerinensis*, II. 143-48; || SURIUS, XII (1618), 345-47; || TAMAYO, *Mart. hisp.* XII. 599-603; || *Bibl. patr. Colon.* VI, 1. 265-67; || MOREL, *Suppl. bibl. patr.* (1639), I. 306-8; || TATTI, *Annali sacri di Como* (1663), 932-37; || *Bibl. patr. Lugd.* IX. 393-95; || GALLANDIUS, XI. 156-58.
Exc. RADERUS (M.), *Bavaria sancta*, II. 20-24.

Antonius presb. erem. Lucae, sub Nerone? — April. 27.

VITA. *Inc. prol.* Ad laudem et gloriam et honorem Dñi N. I. C. — *Inc.* In divinis siquidem historiis duos Antonios fuisse legimus — *Des.* a tanta sui corporis pressura fuit integer factus. Haec et alia... [585

Acta SS. April. III. 477-79; 3ª ed. 482-84; || FLORENTINIUS (Marius), *Hetruscae pietatis origines* (1701), 245-54.

Antonius Ord. Erem. S. Aug. Monticiani, saec. XIV. — April. 30.

VITA. *Inc.* B. Antonius in civitate Senarum ortus, cum Christi amore — *Des.* coram toto populo in hac praesenti ecclesia. [586

Act. SS. April. III. 832-34; 3ª ed. 842-43.

Antonius de Padua, Ord. Min., † 1231. — Iun. 13.

1. VITA ET MIRACULA, partibus 2. **a.** *Inc. prol.* Assidua fratrum postulatione deductus — *Inc. pars I.* Est namque, ut fertur, in regno Portugalliae civitas — *Des.* caelo se propinquare conscendendo monstravit. — *Inc. partis II § I. Prol.* In superiori tractatus nostri opusculo — *Inc.* Anno siquidem dñicae inc. 1231 — *Des.* indicibili sollemnitate celebrarunt. — *Inc. partis II § II. Prol.* Ad laudem et gloriam omnipotentis Dei — *Inc.* Die namque quo bb. Antonii corpus in ecclesia... honorifice conditum est — *Des.* puer plene convaluit, praestante... — *Epil.* Multa quidem et alia signa... Ecce, benignissime pater, tua gesta... sitientibus effundas. Amen. [587

α) *Mon. Portug. hist.* I (1856), 116-30; || HILAIRE DE PARIS (Le R. P.), *S. Antoine de Padoue, sa légende primitive...* (Montreuil, 1890), 1-83. — **Exc.** *Catal. Paris.* I. 353-54.

β) JOSA (A. M.), *Legenda... s. A-ii de Padua* (Bononiae, 1883), 1-73. Quibus locis hoc exemplar β ab exemplaribus α differat, accurate notavit E. LEMPP, *Antonius von Padua*, in ZEITSCHRIFT FÜR KIRCHENGESCHICHTE, XI (1890), 185-88. — Inter partem II et epilogum inserta sunt miracula quae *inc.* " In civitate Ulixbona erat quidam parvulus Parisius nomine „... et *des.* " postea vero restitutum plenariae sanitati „. [588

γ) (Mut., valde interpolata et sine prol.) SURIUS, III (1572), 611-25; (1579), 723-36; VI (1618), 188-96; XI (1877), 291-314. — Cf. LEMPP, l. c. 191-92. — **Exc.** (ex Surio) *Act. SS.* Iun. II. 708-10, n. 12-18; 3ª ed. III. 201-2, n. 12-18. — HILAIRE, t. c. 96-100.

δ) HILAIRE, t. c. 83-96 edidit capita tredecim quae Vitae 1 in quodam codice Luceriensi inserta sunt. Ex quibus priores septem in interpolato

Surii exemplari (c. 45, 34, 20, 25, 32, 33, 19) etiam legebantur. Ex hisce 13 capitulis duo priora (*Inc.* " Die quo s. A. catalogo fuit sanctorum adscriptus „ et *des.* " solidam, eximiam et sinceram. „) inter § I et § II partis II inserta sunt.

b. EIUSDEM LIBELLI EPITOME. *Inc.* (*sine prol.*) *ut* 1 a. — *Des.* utriusque luminis donato visu, domum reversus est. [589

AZZOGUIDI (A. M.), *S. A-i Patavini sermones in psalmos*, ed. in-fol. (Bononiae, 1757), XXXVII-XLI; ‖ *id.* ed. in-4° (Bononiae, 1757), I. LXVI-LXXXVI; ‖ HOROY, *Medii aevi bibliotheca patristica*, VI (1880), 458-70.

2. MIRACULA CORAM GREGORIO IX AD CANONIZATIONEM PROPOSITA. **a.** *Inc. prol.* Ad laudem — *Inc.* Anno siquidem — *Des.* plene convaluit, praestante... [590

Est haec ipsa § II partis II Vitae 1.

b. *Inc. prol. ut* 2 a. — *Inc.* Die namque quo b. Antonii corpus in ecclesia... laudibus et honorificentia debita conditum est — *Des.* infirmorum mentibus dubietatis scrupulum generaret. [591

Act. SS. Iun. II. 718-22; 3ª ed. III. 210-14. — Cf. LEMPP, l. c. 190.

3. VITA. *Inc.* In Hispaniis, civitate Ulysbona, quae ad occidentalem — *Des.* et testimonium veritati Paduani perhibeant. — *Epil.* (*ineditus*) *inc.* Hinc itaque pia mater ecclesia laetetur — *Des.* de tuae bonitatis largitate concedas. [592

Act. SS. Iun. II. 705-8, 712-17; 3ª ed. III. 198-201, 204-9. — Cf. LEMPP, l. c. 189-91. — Quaedam verba suppleta sunt in *Catal. Brux.* I. 397, 9°.

4. VITA. *Inc.* In Hispania civitate Ulixbona, quae ad occidentalem — *Des.* venientes viri feminaeque consequuntur. [593

MOMBRITIUS, I. 52ᵛ-55. — Pars prior cum initio Vitae 3 fere convenit, cetera ex Vita 1 (parte I et parte II, § I) ad verbum excerpta sunt.

5. VITA. *Inc. prol.* In historiarum descriptionibus posteritatis notitiae — *Inc.* Tempore illo divinae clementiae, quo b. Franciscus — *Des.* ad excitandum corda torpentia breviter subscribenda. [594

JOSA, l. c. 75-104.

6. VITA ET MIRACULA (IN CHRONICA XXIV GENERALIUM ORD. MIN.). *Inc.* Gloriosissimus pater s. A. de P., unus de electis sociis S. Francisci — *Des.* habitus benedictus, cum quo fuit mortuus et sepultus. [595

Act. SS. Iun. II. 724-40; 3ª ed. III. 216-31; ‖ *Analecta Franciscana*, III (1897), 121-58.

Exc. HILAIRE, l. c. 105-117.

7. MIRACULA A BERNARDO GUIDONIS EXCERPTA " ex legenda quam conscripsit Iohannes Rigaudi, Lemovicensis dioecesis, postmodum episcopus Trecorensis „. *Inc.* Contigit dum b. Antonius esset custos fratribus in Lemovicensi custodia... [596

(Ex Sanctorali Bernardi Guidonis) ARBELLOT, *Notice sur S. Antoine de Padoue en Limousin*, 2ᵉ éd. (1895), 65-68.

8. MIRACULA ANNO 1346 A NOTARIO CONSCRIPTA. *Inc.* [Anno] 1346, ind. XIV, in die mercurii, XXVIII mensis iunii — *Des.* (*mutila*) cum baculo ad sepulcrum dicti confessoris et cum magnis | [597

JOSA, t. c. 105-23.

9. VITA ET MIRACULA AUCT. SICCONE POLENTONO. **a.** VITA. *Inc. prol.* Desideranti mihi perdiu — *Inc.* Antonio igitur ven. confessori et s. patri nostro parentes clari — *Des.* constituti quoque annuatim quatuor viri... oblata dispensent. [598

S. A-ii conf. de Padua vita, [Romae], 1476 (HAIN, 13212), f. 1-22ᵛ; || *id.* Bononiae, 1476 (HAIN, 13213) [non vidimus]; || SAVIOLO (P.), *Arca del santo di Padova* (Padova, 1653), 1-17 (deest prol.); || AZZOGUIDI, op. c. ed. in fol. IX-XXI; || ID. ed. in-4°, I. XIII-XXXVIII; || HOROY, t. c. 469-94.

b. MIRACULA. *Inc.* Haec de vita sancti, nunc miracula videamus... Aurienna infans sex annorum — *Des.* quod in caponem talis bestia sit conversa, ac tute quisque vesci potuerunt. Laus Deo et sancto. [599

S. A-ii Vita (HAIN, 13212), f. 22ᵛ-42; || *id.* (HAIN, 13213); || AZZOGUIDI, ed. in fol. XXI-XXXII (desunt quaedam in fine); || ID. ed. in-4°, I. XXXIX-LX (item). EXC. HILAIRE, t. c. 137-38.

10. VITA METRICA AUCT. MAPHEO VEGIO, libris 4. *Inc. prol.* Eugeni ductor populi — *Inc.* Non hic Pegasides, non facta et inania musae — *Des.* Caelestemque hominem sacra et caelestia narrans. [600

Vita divi Anthonii... [Zwollis], s. a. (HAIN, 15921; CAMPBELL, n° 1710), sign. a.1-b.4ᵛ; || item Daventriae, 1490 (HAIN, 15922), sign. a.II-b.5ᵛ; || item Daventriae, s. a. [cca 1491] (CAMPBELL, n° 1712) [non vidimus]; || item Liptzk, 1492 (HAIN, 15923) [non vidimus]; || item Daventriae, [cca 1498] (HAIN, 15924; CAMPBELL, n° 1713) [non vidimus]; || ed. A. SCHOTTUS, in *Bibl. patr. Colon.* XV (1622), 968-72; || *Bibl. patr. Lugd.* XXVI. 773-77.

11. LEGENDAE BREVIORES.

a. BARTHOLOMAEUS TRIDENTINUS, *Gesta sanctorum* (ed. *Act. SS.* Iun. II. 703, n. 4; 3ª ed. III. 196, n. 4).

b. VINC. BELLOV. XXXI. 131-35.

c. BARTHOLOMAEUS DE PISIS, *De conformitate*, lib. I, conf. VIII, part. II (ed. Mediol. 1513, f. 58-60).

d. PETRUS DE NAT. V. 111.

e. ANTONINUS FLORENT. *Chronic.* tit. XXIV, c. 3 (ipsa verba Vincentii Bellovacensis, insertis quibusdam ex Libro miraculorum, supra **6**).

f. *Inc.* Ven. Christi conf. Antonius de ordine Minorum, nobili ortus — *Des.* Dñus etiam foris per signa sensibilia demonstraret. [601

Legendae SS. regni Hungariae, s. l. a. (HAIN, 9996), f. 7ᵛ-9; || *Vita bb. Stanislai* etc. (Cracov. 1511), f. 103ᵛ-5ᵛ.

g. *Inc.* S. Antonius in civitate Ulixbona regni Portugaliae de piis parentibus — *Des.* in pristinam reincidit infirmitatem. [602

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 455ª-55ᵈ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 303-4ᵛ.

h. HILARION MEDIOLANENSIS, f. 48-49.

Antonius Peregrinus, conf. Patavii, † 1267. — Febr. 1.

1. Miracula scripta a Thealdo de Soligo notario. *Inc. prol.* In nomine... ad praesentium aeternam rei certitudinem — *Inc.* Millesimo cc. lxvii. ind. x, die mercurii secundo intrante februario, Paduae in platea sive cimeterio — *Des.* a tempore suae nativitatis, ut pater eius dicebat. (*Sequuntur attestationes Thealdi Fini notarii, qui anno 1303, et Bartholomaei Cleregarii item notarii, qui anno 1324 hoc documentum exscripserunt*). [603

Mittarelli, *Annal. Camaldul.* V. 81, et appendix, 176-94.
Exc. *Anal. Boll.* XIV. 109-14.

2. Vita et miracula. *Inc.* Iustissimo Deo universorum iudice permittente — *Des.* Praedictis interfuerunt fideles testes veritatis... Amen. [604

Mittarelli, op. c. IV. 371-72; V. 81 med.-85 init.

3. Eiusdem libelli epitome auct. Siccone Polentono. *Inc.* Manziorum familia, quae Paduae honesta — *Des.* quam perdiu ac ipsa a nativitate passus erat. [605

Anal. Boll. XIII. 417-25. — Var. lect. *ibid.* XIV. 109.
Exc. Mittarelli, V. 80 post med.

4. Miracula singula ab aliis notariis descripta.

Mittarelli, V. 85, 94-95, 103-4, 114-15, 135.
Exc. Dondi dall' Orologio (Fr.), *Ist. eccl. di Padova,* VII (Padova, 1813), docum. 155.

Antonius de Ripolis, Ord. Praed., m. in Africa, † 1460. — Aug. 29.

1. Passio auct. Constantio. *Inc. prol.* Universis singulis... Visum est in non modicum interesse — *Inc.* Quidam frater Antonius de Ripolis Pedemontensis, Ord. Praed. — *Des.* facti sunt incolumes. Valete in Dño, patres reverendissimi... Vos autem, patres... [606

Act. SS. Aug. VI. 534-37.

2. Passio auct. Francisco Castilionensi. *Inc. epist.* Reverendissimo dño Iacobo... Cum pro tua singulari virtute... —*Inc.* Eo tempore, quo ss. vir Antoninus, qui postea fuit archiep. Florentinus — *Des.* et sapientum iudicio dicendum erit. Amen. [607

Alberti (Leander), *De viris illustribus ordinis Praedicatorum* (Bononiae, 1517), f. 59ᵛ-61ᵛ (deest epist.); || Orsi (I. A.), *Francisci Castilionensis martyrium Antonianum* (Florentiae, 1728), 1-19.

3. Miracula. *Inc.* Anno Dñi 1470, ind. iii, die 25 mensis aprilis — *Des.* Et haec facta fuerunt de anno Dñi 1469... De quibus omnibus... [608

Act. SS. t. c. 538-40, n. 3-19.

Antonius, Merulus et Iohannes mon. Romae, saec. VI. — Ian. 17.

* Greg. Magnus, *Dial.* iv. 47 (*P.L.* LXXVII. 405-9); || *Act. SS.* Ian. II, 164-65; 3ª ed. 328-29.

Antonius ab. in Thebaide, † 356. — Ian. 17.

1. Vita auct. Athanasio, interprete Evagrio. *Inc. prol. interpretis.* Presbyter Evagrius Innocentio... Ex alia in aliam linguam ad verbum — *Inc. prol.* Optimum, ff., inistis certamen, aut aequari — *Inc.* Antonius nobilibus religiosisque parentibus natus in Aegypto — *Des.* laetanter per vestimentum recordatur imaginem sanctitatis. — *Inc. epil. Athanasii.* Hic A-o vitae terminus fuit... — *Des.* totius corruptionis artifices. — *Inc. epil. Evagrii.* Itaque prudentes qui legere voluerint — *Des.* et perpetua potestas in saecula saeculorum. [609

* *Vitae Patrum* (ed. Rosweydus, 35-60; || *P.L.* LXXIII. 125-70); || Mombritius, I. 38-52ᵛ (desunt prologi et epilogus Evagrii); || ed. Wittebergae, 1544 [non vidimus]; || Lipomanus, I. 114ᵛ-31ᵛ (desunt Evagrii prol. et epil.); || Surius, I (1570), 373-407 (desunt eadem); (1576), 397-423 (item); (1618), 268-83; (1875), 381-420 (desunt Evagrii prol. et epil.); || *Act. SS.* Ian. II. 120-41; 3ª ed. 485-506; || *P.G.* XXVI. 833-976.

2. Carmen seu brevis vita metrica. *Inc.* Sidus in orbe poli splendorque perennis — *Des.* Conscendit niveis saeptus ad astra choris. [610

Anal. Boll. XI. 293-97.

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xiv. 91-93; xv. 14. — *Leg. aurea,* c. 21. — Petrus de Nat. ii. 92.

4. Narrationes passim apud Cassianum et in Vitis Patrum editae.

Collectae sunt *Act. SS.* t. c. 141-48; 3ª ed. 506-12.

5. Vita auct. Iohanne Marcellarii. *Inc. prol. I.* (ex Hieronymo) Inter multos dubitatum est — *Inc. prol. II.* (ex Athanasio) Mihi ingens lucrum est — *Inc.* Bb. et gloriosissimus Antonius circa annos Dñi 265, Valeriano imperante — *Des.* in caelis coronatus. Athanasius. [611

Exc. Bandinius, *Bibl. Leopoldina Laurentiana,* III. 378.

6. Translatio Cpolim. **a.** *Inc.* Tempore quo Constantius imp. regebat imperium. — *Des.* ac si omnia aromata ibi essent congregata. Si quis autem puro corde... [612

Vita b. A-ii ab. (Neapoli, 1556), sign. F.i-L.iiiiᵛ; || *Anal. Boll.* II. 341-54.

b. Petrus de Nat. v. 110.

7. Translatio Cpoli in Galliam. *Inc. prol.* Quia, favente Dño, b. Antonii vitam a b. memoriae Athanasio — *Inc.* Comes Guillermus,

qui unus de pugnatoribus esse creditur, qui — *Des.* tantaque fuere culmina virtutum et praeconia laudum. Veneremur itaque eum... [613

Act. SS. Ian. II. 151-52; 3ª ed. 515-16.

8. MIRACULA TOLOSAE AN. 1115. — *Inc.* Temporibus Lodoici Guillelmus Pictaviensis — *Des.* ad suum Lesati reductus est locum. [614

DEVIC et VAISSETE, *Hist. du Languedoc*, II, preuves 393-94; *id.* ed. Privat, V. 847-48; ‖ BOUQUET, XIV. 160-61.

Anub seu **Anuph** erem. in Aegypto, cca 460. — Iun. 6.

* RUFINUS, *Hist. mon.* 10 (*Vitae Patrum*, ed. ROSWEYDUS, 469-70; ‖ ***P.L.*** XXI. 428-29).

Aper presb. Gratianopoli, saec. VII. — Dec. 4.

VITA. *Inc.* B. et religiosi sacerdotis Apri... Fuit iam dictus vir A. oriundus regni Francorum — *Des.* ibidem demonstrare dignatus est. Et est transitus... [615

Catal. Paris. II. 89-93; ‖ CHEVALIER (U.), *Vies de SS. Dauphinois*, in BULLETIN D'HIST. ECCLÉS... DES DIOCÈSES DE VALENCE ... XV (1895), livraison supplémentaire, 33-37.

Aper ep. Tullensis, saec. VI in. — Sept. 15.

1. VITA. *Inc. prol.* Bb. viri et ante omne saeculum praeordinati — *Inc.* Igitur b. Aper in suburbio Augustae Trecorum vico qui Tranquillus — *Des.* Discessit autem a corpore idem pater... [616

MARTENE et DURAND, *Thes. nov. anecd.* III. 1027-33; ‖ CALMET, *Hist. de Lorraine*, I, preuves 107-11; 2ª ed. 145-49; ‖ *Act. SS.* Sept. V. 66-69.

2. VITA. *Inc. prol.* Scripturus vitam s. ac bb. A-i habitatorem eius invoco Spiritum s. — *Inc.* Denique b. Aper in pago Trecasino vico Tranquillo — *Des.* Concordet ergo mecum totius populi... Egit autem confessor ss. episcopatum annis circiter 15... [617

Cf. *Catal. Brux.* II. 347, 45°. Est haec mera epitome Vitae 1, neque iam videtur edenda.

3. MIRACULA. *Inc.* Qui b. pastor et pontifex defunctus terris — *Des.* magnum volumen edidissemus. Sufficiant interim haec... [618

MARTENE et DURAND, t. c. 1033-47 (deest pars ultima); ‖ CALMET, l. c. 111-125; 2ª ed. 150-66; cf. tables des preuves, ultima pag. ‖ *Act. SS.* t. c. 70-78 (quaedam omissa sunt; cf. 78, annot. *a*). — Apud Martene itemque apud Calmet inserta est, tamquam cap. 21, narratio miraculi (S. Mansueti) an. 1049 patrati a Petro diacono conscripta. Vid. infra **Mansuetus**.
EXC. WAITZ (G.), in *MG.* Scr. IV. 515-20.

Aphrodisius ep. Biterrensis, (saec. I). — Mart. 22.

PETRUS DE NAT. III. 218.

Apianus seu **Appianus** mon. Papiae, saec. VIII. — Mart. 4.

1. Vita. *Inc.* Hic autem s. Apianus natione Ligur fuit et in monasterio S. Petri in Caelo Aureo — *Des.* per te laetetur caelicolarum collegio. Obiit b. A... [619

Act. SS. Mart. I. 321-24; 3ª ed. 318-21; || Mabillon, *Acta*, III, 2. 551-56; 2ª ed. 497-502.

2. Laudatio. *Inc.* Cum divini proelii bellatores — *Des.* quia immanis draconis rabiem inclitus miles prostravit. [620

Act. SS. t. c. 324-26; 3ª ed. 321-23.

3. Carmen. *Inc.* Membra terit sanctus ferventia verbera passus — *Des.* Me velit adscribi caelestis margine libri. [621

Act. SS. t. c. 326; 3ª ed. 323-24.

Apollinaris ab. Casinensis, † 828. — Nov. 27.

Vita auct. Petro diac. (in libro *De ortu et obitu iustorum coen. Casinensis*, 26). *Inc. prol.* Reverendissimo... Rainaldo... Enixius admiranda omnibusque laudibus — *Inc.* Igitur postquam milies ille felix laureatus — *Des.* iuxta altarium b. Gregorii papae humavit. [622

Mai, *Scr. vet. nova coll.* VI, 2. 257-63; || *P.L.* CLXXIII. 1081-90.

Apollinaris ep. Ravennas, saec. I. — Iul. 23.

1. Passio. *Inc.* In diebus Claudii Caesaris veniens Petrus apost. — *Des.* propter metum paganorum. Gubernavit autem ecclesiam... Martyrizatus est autem... [623

Mombritius, I. 62-65; || Lazius (W.), *Abdiae hist. certam. apost.* (Basileae, 1552), 139-45; || *id.* ed. Ioh. Faber (Paris, 1560), f. 143ᵛ-52ᵛ; || *id.* ed. Th. Beauxamis, (Paris, 1571), f. 143ᵛ-52ᵛ; || La Barre (L. de), *Hist. christ. vet. patrum* (1583), f. 49-51; || Muratori, *Rer. ital. scr.* I, 2. 529-33; || *Act. SS.* Iul. V. 344-50; || Farabulini (D.), *Storia della vita e del culto di S. A-re* (Roma, 1874), II. 289-304. — (**Mut.**) Surius, IV (1573), 323-29; (1579), 323-328; VII (1618), 275-78; VII (1877), 465-74.

2. Vita (in Agnelli *Lib. pont. eccl. Ravenn.*) *Inc.* S. Apollinaris natione Antiochenus, graecis et latinis — *Des.* Temporibus Vespasiani Caesaris martyrio coronatus est. Vixit autem... [624

* Agnellus (*MG.* Scr. rer. langob. 280-81); || *Act. SS.* t. c. 350-51.

3. Vita auct. Ps.-Damaso papa, libris 10 (antiqua?). *Inc. prol.* Damasus divina providentia ep. romanus... universis Christi fidelibus... Quamquam iuxta praeconia evangelistae Iohannis — *Inc. lib. I.* Postquam enim omnipotens, inscrutabilis — *Des. lib. X.* non solum Ravennae, sed et in omnibus ecclesiis nomine suo consecratis... — *Epil.* Habes hic, lector catholice, sanctam s. A. historiam... [625

[Wachtendunck (W.)], *Historia divi A-is Antiocheni discipuli et martyris dñi nostri Iesu Christi quam Damasus papa conscripsit...* Aeditio prima (Coloniae, Petrus Quentell, 1526), sign. A.2-N.2.

4. TRANSLATIO RAVENNAM SAEC. IX. *Inc.* Inter christianae fidei latinas provincias — *Des.* urbs Ravenna et Classis. Haec est itaque memoria bb. Apollinaris in ecclesia s. quondam Martini... [626

MURATORI, t. c. 533-36.

5. MIRACULA IN TERRITORIO DIVIONENSI. *Inc. prol.* Ad magni igitur conditoris universorum — *Inc.* Constant interea christianitatis paene ubique provinciarum — *Des.* prout condecet in ampliori veneratione est habitus. [627

Act. SS. t. c. 353-58.

6. INVENTIO AN. 1173 ET MIRACULA. a. *Inc. prol.* Eximiae pietatis affectu diligentia patrum — *Inc.* In civitate Ravenna, quae inter Italicas urbes — *Des.* quae si non recolis, reddimus tibi quod accepimus a te. [628

MURATORI, t. c. 538-45; || *Act. SS.* t. c. 359-67.
Exc. MITTARELLI, *Annal. Camaldul.* IV. 38-44, 46-48.

b. LITTERAE HILDEBRANDI CARDINALIS. *Inc.* Ildebrandus... Cum de corpore b. Apollinaris m. inter monachos S. Apollinaris Novi — *Des.* misericorditer relaxamus. Acta sunt haec anno 1173... [629

[FORTUNIUS] (Augustinus), *Hist. Camaldul.* II (1579), 86-87; || MITTARELLI, t. c. 49.

c. TRACTATUS RODULPHI. *Inc.* Cum in Persidem ducerentur patres nostri — *Des.* Ut sis in caelis proprio cum praesule felix... [630

MURATORI, t. c. 536-38. Libellus paene totus moralis est.
Exc. *Act. SS.* t. c. 359, n. 5.

7. MIRACULA IN ECCLESIA CLASSENSI. *Inc.* Cum Iustinianus gloriosissimus imp. graves apud Cpolim — *Des.* quam inventi iam veri exsecutores sumus. [631

MURATORI, t. c. 545-46.
Exc. *Act. SS.* t. c. 368-69, n. 1-7. — MITTARELLI, t. c. 48-49, n. 8.

8. " TRANSLATIONES RELIQUIARUM CORPORIS S. APOLLINARIS A „ RAVENNA IN GORINCHEM ET IN ALIIS DIVERSIS LOCIS, OPPIDIS ET „ MONASTERIIS „ AUCT. THEODORICO PAULI. *Inc. prol.* Promere cupiens astripotentis laudes — *Inc.* Dñus volens militem emeritum et athletam suum fidelissimum A-em — *Des.* praemunita ecclesiae sacramentis vita devote functa est. [632

Historia divi A-is (Coloniae, 1526), sign. N.2v-P.3.
Exc. GROMBACH (H.), *Hist. ss. trium regum magorum* (1654), 663-64, 666. — *Act. SS.* t. c. 377-85.

9. EPITOMAE.

ADO, *De festiv. apost.* et 23 iul. — VINC. BELLOV. XI. 7. — *Leg. aurea,* c. 97 (92). — PETRUS DE NAT. VI. 128.

Apollinaris m. Tergestae, sub Antonino. — Dec. 6.

Passio. *Inc.* Temporibus Antonini imp. cum esset nimia persecutio — *Des.* et dignissime sepelierunt in proximo loco civitatis Tergestinae die viii id. dec... [633

Kandler (P.), *Atti dei ss. mm. Tergestini* (1847), secundo loco.

Apollinaris ep. Valentinensis in Gallia, saec. VI. — Oct. 5.

1. Vita. *Inc. prol.* Quantum se omnium vita sanctorum beatis actibus — *Inc.* Igitur b. Apollinaris Valentinae urbis ep., apud Viennam et natus — *Des.* Nam ipsa Valentia, quae flevit tunc amissum... [634

Labbe, *Bibl. mss.* I. 689-93; || Martene et Durand. *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 779-84; || *Act. SS.* Oct. III. 58-62; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 197-203.

Exc. Bouquet, III. 404-5.

2. Eiusdem epitome. *Inc.* B. Apollinaris Valentiae urbis ep. apud Viennam et natus — *Des.* morte pretiosa reliquit. [635

Barralis, *Chronologia Lerinensis,* I. 377-78; || Surius, X (1618), 88-89. — Longe maior pars ex 1 exscripta est, multis passim omissis. Forsan epitome ab ipso Barrali confecta est.

3. Miracula. *Inc.* Si ea recitata sunt quae... Anno igitur inc. dñicae 911, defuncto — *Des.* tintinnabulum, quod collo eius appensum fuerat, ante sepulcrum b. Apollinaris dependit... [636

Catal. Paris. II. 93-94; || Chevalier (U.), *Vies de SS. Dauphinois,* in Bulletin d'hist. ecclés... des diocèses de Valence... XV (1895), livraison supplémentaire, 38-40.

Apollo, Isacius et Crotas mm. in Hispania Baetica, sub Diocletiano. — April. 21.

Passio (antiqua ?). *Inc.* Erat in urbe cui vocabulum Acci in Baetica Hispaniae — *Des.* Quorum corpora ibidem sepulta sunt... [637

Tamayo, *Mart. hisp.* II. 713-14. — Cf. *Act. SS.* April. II. 843, n. 5; 3ª ed. 840, n. 5.

Apollonia v. m. Alexandriae, sub Decio. — Febr. 9.

1. Passio. *Inc.* Cum apud Alexandriam temporibus Decii imp. immanis persecutio... quidam Divinus nómine — *Des.* fide potius armata quam ferro dimicavit et vicit; quod ipse... [638

Leg. aurea, c. 66.

2. Passio. *Inc. ut* 1. — *Des.* in montem Thabor, illud ibidem sepelierunt. Ubi diversa fiunt miracula... [639

Anecdota Ioh. Gielemans, 3-5.

3. Passio. *Inc.* Bb. v. et m. Apollonia Deo devota, nobili ex progenie — *Des.* sicque martyrio coronata gloriosa v. A. ad Dñum feliciter migravit... [640

Brev. Argentinense an. 1478; || *Act. SS.* Febr. II. 278-79, n. 8-10; 3ª ed. 278.

4. Passio. *Inc.* S. Apollonia unica exstitit filia Eusebii imp. Graecorum — *Des.* praecepto praefecti Lusiani honorifice exaltata in pretiosa tumba... [641

Exc. *Catal. Brux.* II. 157, 17°.

5. Passio metrica auct. Baptista Mantuano (*Parthenices* pars III, 4). *Inc.* Tu quoque caelestes imitans Apolonia nymphas — *Des.* Curia, et nostro requies non cognita mundo. [642

Divae Apoloniae agon, Pictavis, [1494] (Copinger, II, n° 841), f. 2-16ᵛ, et postea saepissime; || *Opera Baptistae Mantuani* (Bononiae, 1502), f. 234ᵛ-243; || *I. Baptistae Mantuani opera* (Antverpiae, 1576), II. f. 129ᵛ-41ᵛ.

6. Epitomae.

Hilarion Mediolanensis, f. 20ᵛ. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 86.

Apollonia v. m. Romae, sub Iuliano. — Febr. 9.

1. Passio. *Inc.* Tempore Iuliani imp. fuit vir quidam nobilis — *Des.* s. vero Polycarpus corpus b. virginis una cum corpore patris sui sepelivit... [643

Act. SS. Febr. II. 280-81, n. 24-33.

2. Eiusdem epitome. *Inc. et des. ut* 1. [644

Hist. SS. (Coloniae, 1483), f. 245ª-45ᶜ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 24ᵛ-25.

3. Miraculum. *Inc.* Extra muros civitatis Pragae fuit capella — *Des.* qui eam a sua memoria non delerent. [645

Act. SS. t. c. 282, n. 47.

Apollonius diac. m. Antinoi in Aegypto. *Vid.* **Philemon.**

Apollonius seu **Apollo** ab. in Thebaide, saec. IV extr. — Ian. 21.

1. Vita. *Inc.* Vidimus et alium s. virum Apollonium apud Thebaidam — *Des.* bona sunt Ierusalem, omnibus diebus vitae vestrae. [646

* Rufinus, *Hist. mon.* 7 (*Vitae patrum,* ed. Rosweydus, 460-65; || *P.L.* XXI. 410-20).

2. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Tempore iam prisco fuit Apollonius almus — *Des.* Lenticulae crassum fecundans ore liquorem. [647

* Aldhelmus, *De laude virg.* 28 (*P.L.* LXXXIX. 264-66).

Apostoli et evangelistae.

1. Notitia de locis ss. apostolorum. **a.** *Inc.* III kal. iul. Natalis apostolorum s. Petri et Pauli Romae — *Des.* occisi sunt in Suanis civitate Persarum. [648

Act. SS. Ian. I. xlvi; 3ª ed. xlvii; || Florentinius (F. M.), *Vetustius occidentalis ecclesiae martyrologium* (1668), 92; || Duchesne (L.), in *Act. SS.* Nov. II, 1, [lxxvi]. — *Act. SS.* Oct. XIII. iii (ordine turbato et quibusdam omissis).

b. *Inc.* III kal. iul. Romae natalis apostolorum Petri et Pauli — *Des.* occisi sunt in Susia civitate magna apud Persidem. [649

D'Achery, *Spicilegium*, IV. 617-18; || Id. ed. de la Barre, II. 1; || *S. Hieronymi opera*, ed. Vallarsius, XI (Veronae, 1742), 475; || *P. L.* XXX. 435-37.

2. Notitia regionum et civitatum in quibus ss. apostolorum corpora requiescunt. *Inc.* B. Ioannes Baptista requiescit in civitate nomine Sebasta — *Des.* B. Lucas evangelista requiescit Boethia in provincia Mesopotamia. [650

Browerus (Chr.), *Annales Trevirenses* (Coloniae, 1626), 658; || Browerus (Chr.) et I. Masenius, *Antiquitat. et Annal. Trevir.* I. (1670), 533.

3. Quibus locis singuli apostoli iaceant. *Inc.* Petrus et Paulus Romae — *Des.* Barnabas et Sylas Cypro, civitate Constantiae. [651

Browerus (1626), 657-58; || Browerus et Masenius, t. c. 532; || Gerbertus (M.), *Monumenta veteris liturgiae Alemannicae*, I (1777), 453-54, in not.

4. Breviarium apostolorum ex nomine vel locis ubi praedicaverunt orti vel obiti sunt. *Inc.* Simon qui interpretatur oboediens — *Des.* evangelii praedicatio in Iudaea (*al. add.* vi kal. mart.). [652

Florentinius, t. c. 1056-57; || D'Achery, *Spicilegium*, XIII. 388-90; || Id. ed. de la Barre, II. 25-26; || Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* III. 1549-1550; || Gerbertus, t. c. 453-54; || *Act. SS.* Oct. XIII. ii-iii; || *Anal. Boll.* II. 9-10.

5. Laterculus apostolorum. *Inc.* Petrus et Paulus Romae sepulti sunt — *Des.* Clemens in quinto libro Hypotyposeon, id est informationum. [653

Valentinelli (I.), *Bibliotheca manuscripta ad S. Marci Venetiarum*, cod. mss. latini, V (1872), 214; || Zahn (Th.), *Forschungen zur Geschichte des neutestamentlichen Kanons*, III (1884), 70; || Lipsius (R. A.), *Die apokr. Apostelgeschichten*, Ergänzungsheft (1890), 17.

6. Carmen. *Inc.* Roma beata nitet Petri de corpore sancti — *Des.* Vota precesque pias, culmen apostolicum. [654

Anal. Boll. XI. 231-32.

Appianus. *Vid.* **Apianus.**

Apronianus m. Romae, sub Diocletiano. — Febr. 2.

Ado, 2 febr. — Petrus de Nat. iii. 74.

Apruneulus. *Vid.* **Abrunculus.**

Aquilinus ep. Ebroicensis, saec. VII extr. — Oct. 19.

Vita. *Inc. epist.* In corpore... dño Audoeno... Quando in medio ovium positus — *Inc.* Adhuc omnipotens Deus antiqua exercens — *Des.* quomodo habitum mutavimus, placere illi valeamus... [655

Act. SS. Oct. VIII. 505-10. — (Mut.) Surius, V (1574), 864-71; (1580), 953-959; X (1618), 301-4; X (1879), 564-74.

Arbogastus ep. Argentinensis, saec. VII. — Iul. 21.

1. Vita adscripta Uthoni ep. *Inc.* Ss. sacerdotis Christi Arbogasti exortum... Tradunt namque eum... *Des.* qui extra portam elegit sibi sepulcrum. At vero post multos annos inde translatus. [656

Brev. Argentinense an. 1489 (paucis passim resectis); || *Act. SS.* Iul. V. 177-79; || Grandidier, *Hist. de l'église de Strasbourg*, I (1777), preuves, xxx-xxxiv; || Hunckler, *Hist. des SS. d'Alsace* (1837), 630-34; || *P.L.* CXXXIV. 1003-8; || *Leg. aureae* appendix, c. 193 (180), (nonnullis passim omissis).

2. Epitome. *Inc.* B. Arbogastus de Scotia oriundus cum aliis sociis — *Des.* ibique post obitum suum honorifice est sepultus. [657

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 304b-4c; || *id.* (Lovan. 1485), f. 97-98.

Arcadius m. Caesareae in Mauritania, sub Diocletiano. — Ian. 12.

1. Sermo S. Zenonis ep. Veron. *Inc.* α) Dum b. Arcadii m. gesta annalibus triumphanda mandamus — *vel* β) Dum... gesta caelestis triumphi honore sublimia fidei annalibus recensenda — *Des.* A. bb. m. adhuc demoratur in saeculo et iam martyr... [658

* *Zenonis Veron. opera* (*P.L.* XI. 450-55; || ed. Giuliari, 203-8); || Lipomanus, II. f. 162v-63v; || Surius, I (1570), 259-60; (1576), 263-64; (1618), 175-76; (1875), 232-35; || *Act. SS.* Ian. I. 723-24; 3a ed. II. 5-6; || Tamayo, *Mart. hisp.* I. 131-32 (mutato initio); || Dionisi (G. G.), *Di s. A-o martire* (1779), xiv-xxvi.

2. Passio. *Inc.* Cum in Achaia saevus debaccharetur furor — *Des.* et reliquias eius dispersas colligentes ei adiunxerunt... [659

Faber Stapulensis, *Agones mm.* f. 25-26; || *Act. SS.* Ian. I. 722-23; 3a ed. II. 4-5; || Ruinart (1689), 591-93; (1713), 529-31; (1731), 466-68; (1803), III. 233-37; (1859), 551-53.

Archelaa, Thecla et Susanna vv. mm. Salerni, sub Diocletiano. — Ian. 18.

1. Passio. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani imp. erat persecutio — *Des.* et percusserunt sanctas vv., et sunt in pace. [660

Act. SS. Ian. II. 191-92; 3a ed. 555-56.

2. Translatio. *Inc.* (*acephala*) venit in somnis ad unam Dei ancillarum quae cognominabatur Agneta — *Des.* et collocaverunt in ecclesia S. Georgii m... [661

Ibid. 192; 3a ed. 556.

Ardanus (al. **Ardagnus**) ab. Trenorchiensis, † 1056. — Feb. 11.

Miracula. *Inc.* Est villa in territorio Cabillonensi, quae Mervens dicitur — *Des.* nec deinceps talem passa est infirmitatem. [662

Chifflet (P. F.), *Hist. de l'abbaye de Tournus* (1664), 306-7; || Mabillon, *Acta*, VI, 2. 103; 2a ed. 105-6.

Arduinus presb. Arimini, † 1009. — Aug. 15.

Vita. *Inc. prol.* Mirum mihi est, ven. pater Andrea — *Inc.* B. igitur Arduinus eximiae sanctitatis sacerdos, ex provincia — *Des.* Teneamus igitur illius exemplum in terris, ut illum... [663

Act. SS. Aug. III. 216-21; || Tonini (L.), *Rimini dal principio dell' era volgare all' anno DCC*, II (1856), 514-24.

Aredius (al. **Aridius, Arigius**) ab. Lemovicinus, † 591. — Aug. 25.

1. Vita auct. Gregorio Turon. (*Hist. Franc.* x. 29). *Inc.* Incipiunt de virtutibus... Aredii ab. (*al.* Interea b. Aredius abba *vel similia*) qui hoc anno terras relinquens... Lemovicinae urbis incola fuit — *Des.* elocutionis meruit recipere beneficium. [664

* *Greg. Turon. opera* (ed. Arndt, 440-42).

2. Miracula auct. eodem.

Greg. Turon. *Glor. mart.* 36 (37) et 41 (42) extr. — Id. *De virt. S. Iuliani* 41 (40). — Id. *De virt. S. Martini*, ii. 39; iii. 24; iv. 6. — Id. *Glor. conf.* 9.

2a. Prologus in duo priora miracula. *Inc.* Licet bb. conf. Christi Aredii praeclara virtutum... — *Des.* narrationis ducit exordium. [665

Catal. Paris. I. 148-49.

3. Vita et miracula perperam adscripta Gregorio Turon. *Inc. prol.* Quotiens sanctorum gesta narramus — *Inc.* Igitur bb. Aredius

Aquitaniae provinciae in ulteriore Gallia — *Des.* Deo scilicet et mammone. Deponentes igitur opera tenebrarum... [666

Mabillon, *Vet. anal.* IV. 194-232; 2ª ed. 198-208; || *Greg. Turon. opera*, ed. Ruinart, 1283-1308; || *Act. SS.* Aug. V. 182-94; || *P.L.* LXXI. 1119-39; || Bordier, *Les livres des miracles de Grégoire de Tours*, IV. 162-208; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 581-609.

Exc. Bouquet, III. 412-14. — Guadet (J.) et Taranne, *Hist. eccl. des Francs par Grégoire de Tours*, IV (1838), 329-30.

4. Vita brevior. *Inc.* Aredius igitur bb. in Aquitaniae provincia, ultima paene occidentalis plagae — *Des.* et in vita. Glorificatus est itaque coram hominibus... [667

Mabillon, *Acta*, I. 349-52; 2ª ed. 331-34; || *Act. SS.* t. c. 178-81.

5. Stemma seu " Narratio generationis „ Aredii. *Inc.* Waldeca nobilis femina, regis Childeberti — *Des.* Pugiam et Karissimam. [668

Marrier et Duchesne, *Bibl. Clun.* notae, 29-30: || Labbe (Ph.), *Meslange curieux de plusieurs titres anciens* (Paris, 1651), 405; || Krusch, t. c. 611-12.

Aredius (al. **Aridius, Arigius**) ep. Vapincensis, saec. VII in. — Mai 1.

1. Vita. *Inc.* In nomine... incipit vita s. Aredii Wapincensis ep., qui oriundus ex praeclariori — *Des.* et multi gaudebant, qui videbant eum et victum praebebant ei. Amen. [669

Labbe, *Bibl. mss.* I. 695-99; || [Cusset (P.)], *L'illustre Orbandale ou l'histoire ecclésiastique de Chalon-sur-Saône*, II (1662), append.: Vies de quelques saincts, 27-33. — (Emendata ex coniectura) *Act. SS.* Mai I. 109-111; 3ª ed. 111-14.

2. Vita. *Inc. prol.* Quamvis petitionis illius pondus sit timendum — *Inc.* Igitur b. Arigius cum parentum nobilium gloria sublimis — *Des.* veneratores ipsius eius praesidio muniantur et fulciantur... [670

Anal. Boll. XI. 384-401.

Areleffus. *Vid.* **Carileffus.**

Arethas et soc. mm. Negranae in Arabia, † 523. — Oct. 24.

Passio, interprete Athanasio II ep. Neapol. *Inc. prol.* (*acephalus*) enim humanitatisque debitum persolventes — *Inc.* Anno igitur dñicae inc. secundum Latinos 521 — *Des.* (*mutila*) condidit orbem, adoretis solem et lunam et | [671

Act. SS. Oct. X. 761-62.

Argentea et Vulfuras mm. Cordubae, † 931. — Mai 13.

Passio. *Inc. prol.* Inter gloriosa martyrum praelia — *Inc.* B. igitur

Argentea apud urbem Bibistrensem patre Samuele rege — *Des.* unius tamen creduntur apud Deum esse beatitudinis meriti... [672

BERGANZA (Fr. de), *Antiguedades de España* (Madrid, 1719), I. 202-5; || FLOREZ, X. 564-70; 2ª ed. 588-94.

Argimirus mon. m. Cordubae, † 856. — Iun. 27.

* EULOGIUS, *Mem. SS.* III 16 (*P.L.* CXV. 815); || SURIUS, VI (1618), 351; || *Act. SS.* Iun. V. 384; 3ª ed. VII. 348; || HEREDIA DEL RIO (P. M.), *Hist. ss. mm. Cordubensium Ruderici...* (1838), 20.

Arialdus m. Mediolani, † 1066. — Iun. 27.

1. VITA AUCT. ANDREA AB. VALLUMBROSANO. *Inc. epist.* Praecepisti, ven. pater Rodulfe, ut b. m. Arialdi passionem — *Inc. prol.* Licet iam senex sit mundus, ut iam iamque vicinus — *Inc.* Igitur in Curiaco quodam vico inter Mediolanum Comumque — *Des.* In quo decimo anno haec scripta sunt... Passus est ergo b. levita et m... [673

PURICELLI (I. P.), *De ss. mm. Arialdo, Alciato,* etc. (1657), 73-118; || *Act. SS.* Iun. V. 281-300; 3ª ed. VII. 252-70; || *P.L.* CXLIII. 1437-82.

2. EPISTULAE ANDREAE AD SYRUM ET SYRI AD ANDREAM DE VITA ET MIRACULIS. I. *Inc. epist. 1.* Syro ven... Legente me olim ea — *Des.* te elegi fore testem huius rei. [674

II. *Inc. epist. 2.* Presbyter Syrus... Miror, carissime — *Des.* admiranti prodas. [675

III. *Inc. epist. 3.* Aestimas, ven. Syre — *Des.* Verum quia tanta de eo scripta... [676

PURICELLI, t. c. 119-24; || *Act. SS.* Iun. V. 301-3; 3ª ed. VII. 270-72; || *P.L.* t. c. 1482-86.

3. PASSIO PERPERAM ADSCRIPTA LANDULPHO DE S. PAULO. *Inc.* Arialdus in loco Cuzago, prope Canturium — *Des.* (*mutila*) Arialdum ss. martyrum catalogo annotavit. Postea vero | [677

PURICELLI, t. c. 132-57.

Aridius, Arigius. *Vid.* **Aredius.**

Armagilus conf. in Britannia Armorica, saec. VI. — Aug. 16.

1. VITA. *Inc.* Ss. igitur Christi conf. Armagilus transmarinarum partium locis oriundus — *Des.* transmigravit ad patriam, ubi inter choros angelorum gaudet, regnante... [678

ROPARTZ (S.), *Notice sur la ville de Ploërmel* (Paris, 1864), 163-74.

2. VITA. *Inc.* Gloriosa prosapia in maiori Britannia ortus — *Des.* diebusque transactis ab angelo praenotatis migravit ad Dñum. [679

Brev. Macloviense (Paris. 1489), pars aestiv.; || *Act. SS.* Aug. III. 298-299, n. 6-14.

Armogastes comes et soc. mm. in Africa, † cca 460. — Mart. 29.

* Victor Vitensis, *Hist. pers. Wandal.* i. 13 extr.-16 (*P.L.* LVIII. 198-202; || ed. Halm, 10-14; || ed. Petschenig, 18-22); || Surius, VII (1581), 227-228; II (1578), 444-445; III (1618), 274-75; III (1875), 541-43; || *Act. SS.* Mart. III. 782-83; 3ª ed. 779-80. — Petrus de Nat. iv. 10.

Arnestus seu **Ernestus** ep. Pragensis, † 1364. — Iun. 30.

1. Vita auct. Guilelmo de Lestkow. *Inc.* Apparuit gratia Dei Salvatoris nostri — *Des.* vitiis potius quam fratribus dominatur. [680

Balbinus (B.), *Miscellanea hist. regni Bohemiae,* dec. i, lib. iv (1682), 80-88; || Emler (I.), in *Fontes rer. Bohem.* I. 387-98; || Höfler (K.), *Geschichtschreiber der Husitischen Bewegung in Böhmen,* II (= Fontes rer. Austr., VI. 1865), 1-11.

2. Visio. *Inc.* Noverint universi... quod ego Arnestus ecclesiae Pragensis — *Des.* manibus meis sanguine peccatorum repletis. [681

Arnesti Mariale (Pragae, 1651), f. 6v-7; || Balbinus (B.), *Vita ven. Arnesti* (Pragae, 1664), 26-31; || Palacky (F.), *Ueber Formelbücher...* II, 163-64 (= Abhandlungen der kön. Böhm. Gesellschaft der Wissenschaften, 5e Folge, V. 1848); || Emler, t. c. 398-400.

3. Vita. *Inc.* Anno Dñi 1364 obiit dñs Arnestus, primus Pragensis archiep., monasterii... Glacensis fundator. Fuit autem idem A. natione Boemus, Arnesti militis de Pardubicz filius — *Des.* et sufficientibus reditibus dotavit. Sepultus ibidem ante altare maius. Anima eius requiescat in caelo. Amen. [682

Arnesti Mariale (Pragae, 1651), f. 5-6v.

4. Narratio. *Inc.* Rev. in Christo pater d. Arnestus... tantae erat contemplationis — *Des.* fecimus consignari. [683

Wattenbach (W.), in *Archivo* Pertzii, X. 667-68.

Arnikius canon. reg. Averbodiensis, † 1208. — Mart. 17.

Vita auct. Nicolao Hoochlant, ab. Middelburgensi. *Inc.* In tempore quo Alexander istius nominis II dioecesis Leodiensis — *Des.* circa dormitorium sepultus. Rev. dñus Ioannes de Appia, huius s. viri contemporaneus... [684

Chronica bb. canonicorum regularium sub s. Praemonstratensi observantia degentium, sive extractum ex quodam libro per Nicolaum Altaterra sive Hoochlant... descripto..., ed. F(rater) S(ebastianus) a S(ancto P(aulo) (Antverpiae, 1862), 39-60; || [Wolters (J.)], *Notice hist. sur l'abbaye d'Averboden* (Gand, 1849), 153-68.

Arnoldus conf. in agro Iuliacensi, saec. IX. — Iul. 18.

Vita. *Inc. prol.* Legimus in apostolo quoniam Deus elegit — *Inc.*

Gloriosi igitur Caroli regis temporibus advenit quidam — *Des.* α) exquirunt suffragia fide non ficta. Cuius dies anniversarius... [685
vel β) fide non ficta. Ubi et incolae... Cuius dies... [686

Surius, VII (1618), 229-30 (des. α); ‖ *Act. SS.* Iul. IV. 449-52 (des. α); ‖ Steffens (A.), *Der heilige A. von Arnoldsweiler* (Aachen, 1887), 98-108 (des. α). — Var. lect. (des. β) *Anal. Boll.* XIV. 49, 55°.

Arnoldus ep. Moguntinus, † 1160.

Vita. *Inc. prol.* Virum misericordiae, cuius iustitiae oblivionem — *Inc.* Itaque ven. Christi m. Arnoldus pago Moguntino — *Des.* defunctus officio tumulationis sortitus. Ubi eius merita... [687

Böhmer (I. F.), *Fontes rer. Germ.* III. 270-324; ‖ Jaffé (Ph.), *Mon. Mogunt.* (= Bibl. rer. Germ. III), 606-75. — Sequitur in codd. fragmentum Chronici Moguntini a Christiano ep. conscripti (" Perpetrato hoc scelere - multipliciter est afflicta „); cf. Böhmer, l. c. 324-26; Jaffé, l. c. 675, not. *b*.

Arnulfus m. Cisonii in Belgio, saec. VIII. — Ian. 29.

Vita rhythmica. *Inc.* Arnulphi deiferi, fidelis armigeri — *Des.* Horum ut in aethere consequamur gaudium. Amen. [688

Act. SS. Ian. II. 972-74; 3ª ed. III. 587-89.

Arnulfus ep. Mettensis, † cca 640. — Iul. 18 et Aug. 16.

1. Vita. In omnipotentis Dei nomine... vitam vel actus ss. Arnulfi — *Inc.* B. igitur A. ep. prosapie genitus Francorum — *Des.* α) Ceterum si omnia bona quae egit... Ideo de multis pauca conabor proferre... Annuet nobis intercessio... [689
vel β) Ceterum si... Idcirco ex multis pauca scriptis... [690
vel γ) Ceterum si... Nunc vero pauca... sufficiant. [691
vel δ) Ceterum si... Eligimus namque de multis saltim... Ecce reverendissime dñe Chodulfe pontifex... [692

Mombritius, I. 65ᵛ-67ᵛ (paucis in fine omissis); ‖ Mabillon, *Acta*, II. 150-157; 2ª ed. 140-47 (des. δ); ‖ *Act. SS.* Iul. IV. 435-40 (des. δ); ‖ Guinot (A.), *Étude hist. sur l'abbaye de Remiremont* (Paris, 1859), 388-94 (om. prol. et quaedam in fine); ‖ Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. II. 432-46 (des. α, β, γ, δ). — (Mut. et om. prol.) *Bedae opera* (Basileae, 1563), III. 349-56; ‖ *id.* (Colon. 1612 et 1688), III. 253-58; ‖ *P.L.* XCV. 731-40. — (Mut. aliter) Surius, IV (1573), 723-28; (1579), 747-52; VIII (1618), 161-65; VII (1877), 290-98; ‖ Barralis. *Chronologia Lerinensis*, I. 194-200; ‖ Du Bouchet (J.), *La véritable origine de la maison royale de France* (1646), preuves, 42-46 (ultimis cap. omissis). — Var. lect. *Catal. Brux.* I. 39-40, 79°.

Exc. Bouquet, III. 507-8.

Prologus alter a Ioh. Gielemanno scriptus est (*Inc.* " Veneranda commemoratio b. A-i); cf. *Anal. Boll.* XIV. 46, 35°.

2. Vita perperam adscripta Umnoni. *Inc. prol.* Exhortatione plurimorum commonitus, immo (*non vero* Umno!) Dei gratia praeven-

tus — *Inc*... B. igitur Arnulfus ex tanto nobilitatis germine — *Des*. Qui b. Germanus congregationem religiosorum... [693

Act. SS. Iul. IV. 434, n. 52 (prologus) et 440-44 (reliqua, praeter caput unum in initio).

Exc. Dominicy (M. A.), *Ansberti familia rediviva* (Paris, 1648), 149-50 (prologus et pauca ex initio).

3. Narrationes auct. Paulo diac. (in *Libro de ep. Mettensibus*). *Inc.* Post hoc ad regimen ecclesiae bb. Arnulfus adscitus est, vir per omnia lumine — *Des.* matrem morientem citius subsecuta est. [694

* Paulus diac., l. c. (Pertz, *MG.* Scr. II. 264-65; || *P.L.* XCV. 704-6); || *Act. SS.* t. c. 446-47.

4. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiv. 75-78. — Petrus de Nat. vii. 68. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 315c-16b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 112-13.

5. Genealogia B. Arnulfi. **a.** *Inc.* Anspertus qui fuit ex genere senatorum praeclarus vir atque nobilis... *Des.* caesarem gloriosum ac principem nobilissimum Karolum. [695

Dominicy, l. c. 7; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XIII. 245-46, n. ii (A).

Opusculi illius plurimae in codicibus occurrunt recensiones, dum, immutato fere recensionis genuinae (**a**) initio, aliter alii libri desinunt, atque praesertim aliae continuationes in aliis libris additae sunt. Recensiones praecipuas adducemus.

b. *Des.* inclitos reges Hlotarium, Karolum et Hludovicum. [696

Act. SS. Ian. I. 1068-69; 3a ed. II. 350; || Chifletius (I. I.), *Vindiciae hispanicae*, ed. altera (Antverpiae, 1647), 437; || Waitz (G.), in *Archivo* Pertzii, XI. 264; || Waitz, in *MG.* Scr. XIII. 245-6, n. ii (B).

c. *Des.* Qui modo, id est... 867, 27 annos regnare videtur. [697

Canisius, *Ant. lect.* V. 688; ed. Basnage, II, 2. 372; || Du Bouchet, t. c. preuves, 37; || Chifletius, t. c. 438-39; cf. 430-31; || Pertz, *MG.* Scr. II. 308-9, col. 1 (vid. ibi notas); || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XIII. 245-46, n. ii (C).

Exc. Dominicy, l. c. 8. — Pertz in suo *Archivo*, XI. 291.

d. (Maius opus genealogicum) *Inc. ut* a. — *Des. etiam aliter in aliis codicibus.*

Dominicy, l. c. 8-11. — Id. ibid. 12-15. — Ussermann (Ae.), *Germaniae sacrae prodromus*, I. lvi-lxi; lxi-lxiv. — D'Achery, *Spicilegium*, III. 185-187; Id. ed. de la Barre, II. 263-64; || Pertz, *MG.* Scr. II. 308-9, col. 2, et 324-25, col. 2. — Pertz, t. c. 308-9, col. 1 et 310-12.

Exc. Waitz (G.), in *MG.* Scr. XIII. 245-46, n. ii (D).

e. Exemplar a Vignerio pessime interpolatum.

Dominicy, l. c. 5-6; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XIII. 245, n. i.

6. Genealogia. *Inc.* Prosapia regum... Buotgisus inluster vir genuit Arnulfum — *Des.* cum fratribus suis sortitus est. [698

Dominicy, l. c. 11; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XIII. 246, n. iii.

7. Genealogia. *Inc.* Ven. itaque s. Arnulfus iuventutis suae tempore ex legitimi matrimonii copula — *Des. ut* 3. [699

Ussermann, l. c. liv-lvi.

8. Genealogia. *Inc.* Genealogia b. Arnulfi... Anafledes regina Gothorum genuit filios — *Des.* Gertrudem comitissam Flandrensem et reginam Nacorum. [700

Pithoeus (P.), *Annalium et historiae Francorum... scriptores coaetanei* xii (Paris. 1588), 303-11; ‖ Meurisse (M.), *Hist. des évêques de Metz* (1634), 118-21; ‖ Duchesne, *Hist. Franc. scr.* II. 642-44; ‖ Calmet, *Hist. de Lorraine,* I, preuves, 75-80; 2ª ed. 97-102; ‖ Butkens (C.), *Trophées de Brabant,* I, preuves, 3-5; ‖ Heller (I.), in *MG.* Scr. XXV. 381-84.

Exc. Bouquet, X. 273-74; XI. 369-70; XIII. 646-48.

9. Genealogia (Carmen de exordio gentis Francorum). *Inc.* Clara tibi celsae referam primordia gentis — *Des.* Percurrent celeres, Dño praestante, camenae. [701

Thomas Aquinas a S. Iosepho, *De origine atque primordiis gentis Francorum... carmen* (Paris. 1644), 1-6; ‖ Du Bouchet, t. c. preuves, 32-36; ‖ Chifletius, t. c. 431-35; ‖ Bouquet, III. 676-80; ‖ Pertz, *MG.* Scr. II. 312-13; ‖ Dümmler (E.), in *MG.* Poet. lat. II. 141-45.

Arnulfus m. Mosomi. — Iul. 24.

Vita et translatio. *Inc. prol.* Sanctorum sollemnia quotiescumque agimus — *Inc.* Ven. igitur Arnulfus, vir vere Deo dignus, Lothariensis terrae — *Des.* Sicque dimissa turba et populo, abierunt... [702

D'Achery, *Spicilegium,* VII. 623-41; ‖ Id. ed. de la Barre, II. 561-66; ‖ *Act. SS.* Iul. V. 583-90; ‖ Wattenbach (W.), in *MG.* Scr. XIV. 601-9.

Arnulfus ep. Suessionensis, † 1087. — Aug. 15.

1. Vita auct. Hariulfo. a. (Prior editio). *Inc. epist. Lisiardi.* Ven. dño... Radulfo... Lisiardus... Frequens et celeber vos videndi — *Inc.* Per id tempus, quo Flandriae regio Balduini comitis — *Des.* Tertia denique soror eius Adzela... multa de eo nobis indicavit. [703

(Mut.) Surius IV (1573), 689-713; (1579), 714-37; VIII (1618), 143-56; VIII (1877), 354-81.

Exc. (ex Surio) Mabillon, *Acta,* VI, 2. 502, n. 1; 510-11; 2ª ed. 502, n. 1; 511-12; ‖ *Act. SS.* Aug. III. 227, n. 27-29; 229, n. 38 ‖ *P.L.* CLXXIV. 1367, n. 1; 1379-80. — Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 876-98 (passim in notis).

b. (Editio altera, libris 3). *Inc. epist. I.* Dño Lamberto... Regalia fercula quamvis auro — *Inc. epist. II.* Omnimodae probitatis... ep. Lisiardo... Ut vestrae paternitatis reverentiam — *Inc. epist. III.* Ven... Radulfo... Frequens videndi et audiendi usus — *Inc. epist. IV* (*Lisiardi*). Ven. dño Rodulfo... Lisiardus... Frequens ac celeber vos

videndi — *Inc. lib. I.* Per id temporis, quo regio Flandriae Balduini comitis — *Des. lib. II.* corpus humo tegitur. Completur hoc opusculum anno post transitum eius XXVIII... — *Inc. prol. in lib. III.* Dño... Rodulfo... Lisiardus... Residente vestrae paternitatis dignitate — *Inc. lib. III.* Postquam b. iste servus Dei — *Des.* Sic exosis gratiam, sic odientibus benivolentiam... [704

MABILLON, t. c. 505-55; 2ª ed. 506-55; || *Act. SS.* t. c. 227-29 (n. 31-36), 230-59; || *P.L.* t. c. 1371-1438.
EXC. BOUQUET, XIV. 52-62. — HOLDER-EGGER, t. c. 875-904.

2. EPITOME. *Inc.* Quamvis Brabantia litium ac rapinarum — *Des.* sepulturam subiit; et ubi post obitum sanctum anno XXXIV... [705

MABILLON, t. c. 555-57; || MALOU (I. B.), *Chronicon monasterii Aldenburgensis* (Brugis, 1840), 41-48; || *P.L.* t. c. 1437-40, et (iterum) 1473-76.
EXC. *Act. SS.* t. c. 226, n. 26. — HOLDER-EGGER, t. c. 878, not.

3. GENEALOGIA. *Inc.* Albertus comes Namurcensis habuit ... [705 a

MABILLON, t. c. 503, n. 4; 2ª ed. 504, n. 4; || MANTELIUS (I.), *Hist. Lossensis* (Leodii, 1717), 50; || *Act. SS.* t. c. 226, n. 25; || BOUQUET, t. c. 53, not. *a*; || VAN DE PUTTE (F.), *Chronicon monast. Aldenburgensis maius* (Gandavi, 1843), 79; || *P.L.* t. c. 1370, n. 4; || HOLDER-EGGER, t. c. 879, not. *.

Arnulfus (ep. Turonensis?) m., saec. VI. — Iul. 18.

1. VITA ADSCRIPTA S. AUDOENO. *Inc. prol.* Plerosque saecularis disciplinae philosophos — *Inc.* Igitur b. Arnulfus nobilissimis Francorum parentibus ortus — *Des.* feliciter migravit ad Dñum gloriosa. Haec omnia tuae potentiae praeconia... [706

Catal. Paris. I. 415-28.
EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 533. — *Act. SS.* Iul. IV. 401, n. 20, 21. — *Anal. Boll.* IX. 270-71, 4°.

2. VITA. *Inc.* Aggrediamur, ff. cc., divinae... Fuit itaque bb. Arnulfus nobilissimis Francorum — *Des.* Ecce, dñe pater, accipio a te viaticum et pergam tecum. Ad hanc vocem, multis cernentibus... [707

Bosco (I. a), *Bibl. Floriac.* II. 242*bis*-251*bis*; || *Act. SS.* t. c. 403-7.
EXC. BOUQUET, III. 383.

3. VITA METRICA AUCT. LETSELINO. a. *Inc. prol.* Sublimes actus et quae certamina gessit — *Inc.* Utpote vir quidam Quiriacus onomate dictus, sublimi clarus Gallorum stirpe creatus — *Des.* Qui cum Patre Deo regnas et Flamine sancto. [708

HARSTER (G.), *Novem Vitae SS. metricae* (1887), 86-126.

b. *Inc. prol. ut* a. — *Inc.* Est pater Arnulphi Gallorum stirpe creatus, Quiriacus primum gentili nomine dictus — *Des. ut* a. [709

Act. SS. t. c. 407-14.

4. Translatio in pagum Castrensem. *Inc.* B. vero Scariberga omnia disposuit consummare — *Des.* Sicque b. Scariberga ad Dñum meruit migrari... [710

Anal. Boll. VIII. 97-98. — Cf. etiam Vitam 1 et Vitas Scaribergae.

5. Translatio in pagum Vadensem et miracula. *Inc. prol.* Fratribus nostris imprecantibus — *Inc.* Igitur quidam presbyter nomine Constantius — *Des.* Nos quoque pro modulo scientiae nostrae... [711

Act. SS. t. c. 415-16.

6. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxii. 25. — Petrus de Nat. vi. 113.

Arnulfus ep. Vapincensis, † 1070/79. — Sept. 19.

Vita. *Inc. prol.* Sicut fructiferas vinea fertilis nutrit — *Inc.* Hic itaque b. Arnulfus Vindocini claris parentibus ortus — *Des.* Cappam antiquitas in eius memoria nominavit, praestante... [712

Mabillon, *Acta,* VI, 2. 238-42; 2ª ed. 247-51; || *Act. SS.* Sept. VI. 97-100.

Arnulfus mon. Villariensis in Belgio, † 1228. — Iun. 30.

1. Vita auct. Goswino de Bossuto, libris 2. *Inc. prol.* Sicut in germinibus herbarum — *Inc.* Fuit in episcopatu Cameracensi, in oppido... Bruxella — *Des.* migravit de hac morte ad vitam... [713

Act. SS. Iun. V. 608-31; 3ª ed. VII. 558-79.

Exc. Moschus (Fr.), *Beatorum Arnulphi Villariensis et Simonis Alnensis... Vitae* (Atrebati, 1600), 13-59 (= *Act. SS.* l. c. lib. ii, § 14-20. 42-44, 47, 48, 6-13, 65, 68, paucis admodum verbis subinde mutatis), et ibid. 68-79 (= *Act. SS.* l. c. lib. ii, § 1-3, 6, 7, 11, 10, 27, 40, 41, 55, 17-20, 61, 63, 64, multis passim rescissis).

2. Vita (in *Gest. SS. Villariensium*). *Inc.* Ven. Arnulfus cognomento Cornebout ex Bruxella — *Des.* regnum caelorum intravit. [714

Moschus, t. c. 60-68, lin. 2 (desunt pauca in fine); || Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* III. 1359-62.

Exc. Waitz (G.), in *MG.* Scr. XXV. 234.

Arsenius erem. in monte Scethi Libyae, † cca 455. — Iul. 19.

1. Vita (excerpta ex Vitis patrum, lib. iii). *Inc.* Fuit quidam vir in palatio sublimis sub Theodosio imp. nomine Arsenius — *Des.* aut illic pro tormentis impossibile est hominem non plangere. [715

* *Vitae Patrum,* III, c. 37-40, 65, 163 (ed. Rosweydus, 506-7, 511, 524; || *P.L.* LXXIII. 762-64, 771-72, 794). — Aliquando desunt c. 39 et 40, vel c. 65, vel c. 163. Cf. *Catal. Paris.* I. 492, 60°; II. 20, 35°; III. 158, 55° et 56°.

2. Epitomae.

Leg. aureae appendix, c. 178 (163). — Petrus de Nat. vi. 118.

Artaldus ep. Belicensis, † 1206. — Oct. 6.

Vita (antiqua?) *Inc.* Beatae memoriae Artoldus sive Artaldus Belicensis ep. ex nobili dñorum de Sothnode — *Des.* in parvo claustro inter portas capituli et ecclesiae. Huius autem s. merita... [716

Act. SS. Oct. III. 783-85; || Tromby, *Storia del patriarcha S. Brunone e del suo ordine,* V (1775), append. 40-42.

Artemas puer m. Puteolis. — Ian. 25.

Passio auct. Petro. *Inc. prol.* Ven. patri... Stephano... Glorificando et venerando reliquias ss. martyrum — *Inc.* Magnificentia maiestatis Dñi N. I. C. inter gloriosa — *Des.* sospitatem consequi meruerunt. Passus est autem... [717

Act. SS. Ian. II. 616-17; 3ª ed. III. 230-31; || Ughelli, VI. 319-23; 2ª ed. 273-75; || Cappelletti, *Chiese,* XIX. 648-52. — In omnibus ed. desunt quaedam in media passione.

Artemia (v. m. Romae, Diocletiani imp. filia!) — Mart. 16.

Petrus de Nat. vii. 70.

Artemius, Candida et Paulina mm. Romae, sub Diocletiano. — Iun. 6.

1. Passio = initium Passionis ss. Marcellini et Petri.

2. Epitomae.

Ado, 6 iun. — Notkerus, 6 iun. — *Act. SS.* Iun. I. 634, n. 2; 3ª ed. 624, n. 2. — Petrus de Nat. v. 92.

Arthellais v. Beneventi, † cca 570. — Mart. 3.

1. Vita auct. Hilario, interprete Petro. *Inc.* Imperante Iustiniano imp. Narsus eunuchus et cubicularius — *Des.* sicut in somnis praedixerat ei s. v. Et mansit ibi eunuchus. — Ego Ylarius indignus diac... Quae omnia supradicta scripta graeco famine ego Petrus indignus presb. de civitate Durachio... [718

Borgia (St.), *Memorie istor. di Benevento,* I (1763), 143-76.

2. Vitae 1 epitome. *Inc. ut* 1. — *Des.* ecclesiae, quae est ad portam Rufinam a parte orientis. [719

Act. SS. Mart. I. 263-64; 3ª ed. 262-63.

3. Vita. *Inc.* Arthellais v. nobilis Cpolitana, Lucii proconsulis... filia — *Des.* Deinde eius corpus in cathedralem translatum est. [720

Ferrarius (Ph.), *Catalogus SS. Italiae* (1613), 130-31; || Vipera (Marius de), *Catalogus SS. eccl. Beneventanae* (1635), 20-21; || *Act. SS.* t. c. 264-65; 3ª ed. 263.

Asaph ep. in Wallia, saec. VII. — Mai 1.

Vita. *Inc.* Kentigerno antistite reverentissimo a ss. Gregorio — *Des.* dies suos traduxit extremos et ibidem sepultus est. [721

Brev. Aberdonense, pars hiem., Prop. SS. 92-92^v; || *Act. SS.* Mai I. 83, n. 4; 3^a ed. 84-85, n. 4.

Asclas m. Antinoi in Thebaide, sub Diocletiano. — Ian. 23.

Passio. *Inc.* Venienti ab Hermopoli civitate Arriano praesidi — *Des.* sepelierunt eum cum ipso in pace die mensis ianuarii xxiii. Nam coronae eius dies... [722

Faber Stapulensis, *Agones mm.* f. 63^v-64^v; || *Act. SS.* Ian. II. 456-57; 3^a ed. III. 69-70.

Asella v. Romae, saec. V in. — Dec. 6.

1. Laudatio auct. Hieronymo. *Inc.* Nemo reprehendat quod in epistolis — *Des.* noxiae timeant, suscipiant sacerdotes. [723

* Hieronymi epist. 24 (al. 15, al. 21) ad Marcellam (*P.L.* XXII. 427-28); || Surius, VII (1581), 1004; VI (1581), 901-2; XII (1618), 189-90; XII (1880), 196-97; || Chantelou (Cl.), *Bibl. patrum ascetica,* IV (1663), 402-4.

2. Epitome.

Iac. Philippus Bergomensis, c. 121.

Aspren ep. Neapolitanus, saec. I/II. — Aug. 3.

1. Vita. *Inc.* Princeps apostolorum Simon Petrus Antiochensi fundata ecclesia — *Des.* sanus integre est effectus. Multis quoque miraculis Aspren praesul... [724

Officium S. Ianuarii etc. (Neapoli 1525), f. 29^v-32; || Chioccarellus, *Antist. Neapol. catalogus* (1643), 10-11; || *Act. SS.* Aug. I. 280-1, n. 7-15; 3^a ed. 201-2; || Mazochius, *De SS. Neapol.* II. 198-201; || Parascandolo, *Mem. della chiesa di Napoli,* I. 175-78; || Scherillo (Giov.), *Della venuta di S. Pietro apostolo nella città di Napoli* (Napoli, 1859), 619-21.
Exc. Sabbattini (L.), *Il vetusto calendario Napoletano,* VIII (1747), 20-21.

2. Vita auct. Alberico. *Inc. prol.* Ss... patri Petro... Sanctitatis tuae religio tanta est — *Inc.* De primo Neapolitanae civitatis antistite locuturi — *Des.* maestus invitusque reliquit. Tanti igitur patris... [725

Ughelli, VI. 25-33; 2^a ed. 19-26.

3. Vita (antiqua?). *Inc.* Antequam Christus Neapoli coleretur, cives ipsius — *Des.* senex obiit ii mensis augusti in anno Dñi 69. [726

Chioccarellus, t. c. 11-13.

Asteria seu **Hesteria** v. m. Bergomi, sub Diocletiano. — Aug. 10.

Passio. *Inc.* Hesteria v. et m. ss., nostrae civitatis Bergomensis

olim — *Des.* honorifice sepelierunt in divi Alexandri aede, anno nativitatis dñicae 307, die vero x augusti. [727

Act. SS. Aug. II. 541-42.

Asterius senator m. Caesareae Palaestinae. *Vid.* **Marinus.**

Asterius presb. m. ad Ostia Tiberina, sub Alexandro Severo. — Oct. 19 et 21.

Ado, 21 oct. — Petrus de Nat. ix. 89.

Atala, Athala. *Vid.* **Attala.**

Athalbertus, Athalwoldus. *Vid.* **Ethel...**

Athanasius ep. Alexandrinus, † 371. — Mai 2.

1. Vita (ex Rufino excerpta). *Inc.* Tempore quo apud Alexandriam Petri m. diem Alexander ep. agebat — *Des.* Igitur ea tempestate ven. Athanasius post multos agones... [728

* Rufinus, *Hist. eccl.*, lib. i (= x), c. 14-20, 26, 27, 33, 34, et lib. ii (= xi), c. 28, 1-3; quibusdam passim omissis. Cf. *Catal. Paris.* I. 65; II. 216, 21°; III. 261, 76°; etc.

2. Vita (partim excerpta ex Cassiodori *Hist. trip.*). *Inc. prol.* Ss. patris nostri Athanasii praeclarissimos actus — *Inc.* Alexandria civitas est maxima et hominum multitudine copiosa — *Des.* et magnanimum fecit. Hic finem operi imponemus... [729

Cf. *Catal. Paris.* II. 592, 1°.

3. Vita. *Inc.* Sub crudelissima rabie persecutionis acerbissimae, quae imperatoris Maximini iussione — *Des.* in sedibus immortalitatis immortalitatem perpetim possidet cum Christo, qui... [730

Cf. *Catal. Paris.* III. 143, 14°.

4. Vita. *Inc.* Tempore quo Augustorum piissimus Constantinus strenue rempublicam — *Des.* Tumulatum est corpus b. viri debito honore in eadem urbe... [731

In cod. Parisino, nov. acq. 2261.

5. Vita auct. Iohanne Tortellio Aretino. *Inc. epist.* Bb. Eugenio papae iv... Non ab re futurum arbitror — *Inc.* Cum post persecutionem Diocletiani et Maximiani imp. — *Des.* Romam ad Damasum pontificem maximum profugit; qui sua virtute... [732

Athanasii opera (Parisiis, Ioh. Parvus, 1520) [non vidimus]; || *id.* (Lugduni, 1532) [non vidimus]; || Lipomanus, III. 68v-94v.
Exc. Vicelius, *Hagiol.* f. 134-37v.

6. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Non minus interea stupuit Memphitica tellus — *Des.* Pectoris intuitu desistit cernere numquam. [733

* Aldhelmus, *De laude virg.* 22 (*P.L.* LXXXIX. 255-56).

7. Epitomae.

Hieronymus, *De vir. ill.* 87. — Ado, 2 mai. — Vinc. Bellov. xv. 4-6. — Petrus de Nat. iv. 15. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 408^{d}-410^{a}; || *id.* (Lovan. 1485), f. 243-44^{v}.

Athanasius ep. Neapolitanus, † 872. — Iul. 15.

1. Vita auct. Iohanne diac. (in *Gest. ep. Neapol.*) *Inc.* Athanasius ep. sedit annos 22, menses 6, dies 24. Hic autem ab ipso pueritiae — *Des.* Fuit autem tempore Leonis... et Adriani apostolicorum. [734

Act. SS. Iul. IV. 75-76; || Muratori, *Rer. ital. scr.* I, 2. 316-18 et (iterum) II, 2. 1046 (vii)-46 (xii); || Pellicia (A. A.), *Raccolta di varie chroniche, diari ed altri opuscoli,* III (1781), 88-94; || Parascandolo, *Mem. della chiesa di Napoli,* II. 231-34; || Aloe (Stan. d'), *Storia della chiesa di Napoli,* 2^{a} ed. I, 2 (1869), 67-71; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. rer. langob. 433-35, c. 63-65; || Capasso (B.), *Monum. Neapol.* I. 213-20.

2. Vita. a. (recensio amplior). *Inc. prol.* Gloriosus et laudabilis vitae cursus — *Inc.* Italiam partem esse Europae nobilissimam — *Des.* devotissime per eum postulant. Huius ss. viri facta ego tantillus... Tamen si quis... [735

Waitz, t. c. 439-49.

Exc. Mazochius, *De SS. Neapol.*, II. 393-401; || Parascandolo, t. c. 245-249. — Scherillo (Giov.), *Della venuta di S. Pietro apostolo nella città di Napoli* (1859), 617-18 (cod. Corsin.) — Capasso, t. c. 95-97 et (in notis) 213-20.

b. *Inc. prol. et inc. ut* a. — *Des.* per eum postulant. Sepultus est autem bb. Christi confessor Athanasius... [736

Act. SS. t. c. 77-84; || Muratori, op. c. II, 2. 1051-64.

Exc. Mazochius, t. c. 363-71; — Parascandolo, t. c. 234-45. — Scherillo, t. c. 617-18 (cod. Cassin.)

3. Translatio. a. *Inc. prol.* Quasi speciale et proprium — *Inc.* Cum ss. viri opinio sanctitatis et fama virtutum — *Des.* vel pauca de s. viri miraculis, Deo favente, subnectere curavimus. [737

Act. SS. t. c. 84-89; || Muratori, II, 2. 1065-76; || Capasso, t. c. 282-90.

Exc. Parascandolo, t. c. 249-53. — Waitz, t. c. 449-52.

b. (Epitome). *Inc.* In dicto autem Casinensi monasterio erat homo notus multis — *Des.* Tandem expletis missarum sollemniis depositoque locello... [738

Ughelli, VI. 107-9; 2^{a} ed. 73-74.

4. Epitome vitae et translationis (antiqua?). *Inc.* In Italiae provincia Campaniae frugum omniumque pomorum — *Des.* periculumque omne fugavit ab eo. Innumerabilia quoque miracula... [739

Officium S. Ianuarii etc. (Neapoli, 1625), f. 22^{v}-28. — Similior est hic libellus Vitae **2 a** et Translationi **3 b**.

Athelbertus, Athelwoldus. *Vid.* **Ethel...**

Attala seu **Attalia** v. abb. Argentorati. saec. VII. — Dec. 2.

1. Vita. *Inc.* Bb. v. Athala ex nobilissimis Galliae progenitoribus tempore Hilderici — *Des.* in ecclesia S. Stephani frequentationibus psalmorum sepelitur; ubi florent... [740

Grandidier, *Hist. de l'église de Strasbourg*, I, preuves, l-li.

2. Vita et miracula. *Inc.* Bb. v. Attala, cuius hodie natalem celebramus, ex nobilissimis Galliae — *Des.* fons erupit, per cuius contactum vel lotionem multi infirmi sanitatem receperunt. [741

Die älteste Teutsche... Elsassische und Strassburgische Chronicke von Jacob von Königshoven, ed. Ioh. Schilter (Strassburg, 1698), 513-15 (deest finis); — Grandidier, l. c. li-lii (deest initium).

Attala ab. Bobiensis, † 627. — Mart. 10.

1. Vita auct. Iona. *Inc.* Cum ergo ven. Columbanus de hac luce migrasset — *Des.* fructus recipiant vitae aeternae. [742

Bedae opera (Basileae, 1563), III. 305-10; *id.* (Coloniae, 1612 et 1688), III. 222-25; || Surius, II (1571), 92-95; (1578), 134-37; III (1618), 93-94; III (1875), 116-21; || Barralis, *Chronologia Lerinensis*, I. 97-101; || *Act. SS.* Mart. II. 43-45; 3ª ed. 42-45; || Mabillon, *Acta*, II. 123-27; 2ª ed. 115-18; || Rossetti (B.), *Bobbio illustrato* (1795), III. 5-16 et (cap. 2 iterum) I. 177-79; || *P.L.* LXXXVII. 1055-62.

2. Epitome vitae 1. *Inc.* S. Attala ex Burgundia ab. — *Des.* caelos petiit v id. mart. Quiescit prope b. Columbanum... [743

Ughelli, IV. 1322-23; 2ª ed. 953.

3. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Magnifico patri magnus succedit alumnus — *Des.* Et pia sidereae mentis fert flamina caelis. [744

* Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, xiv. 19 (*P.L.* CXXXV. 881-82); || Mabillon, t. c. 127-29; 2ª ed. 119-20.

4. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiv. 20. — Petrus de Nat. iii. 190.

Attilanus ep. Zamorensis, † 1009. — Oct. 5.

Vita. *Inc. prol.* Saluberrimum quidem est sanctorum gesta cognoscere — *Inc.* Huius enim parentes nobiles cum prolis habendae — *Des.* Urbanus II pont. max. in sanctorum numero adscripsit. [745

Florez, XIV. 395-97; 2ª ed. 408-10.

Attracta v. *Vid.* **Tarahata.**

Auctor ep. Mettensis, saec. VI. — Aug. 10.

Narratio auct. Paulo diac. (in *Libro de ep. Mettensibus*). *Inc.*

Accepit deinde XIII ven. praesul Auctor gubernandam ecclesiam — *Des.* ex his quae relata sunt plene agnosci potest. [746

* PAULUS DIAC., l. c. (PERTZ, *MG.* Scr. II. 262-63; || *P.L.* XCV. 701-4); || *Act. SS.* Aug. II. 537-38.

Auctor ep. Treverensis, saec. V. — Aug. 20.

1. VITA. *Inc.* Ad illuminandum genus humanum... Hic namque, ut quorundam fidelium relatione — *Des.* translationem sui corporis imminere de hoc loco in Saxoniam indicavit, sicut usque hodie... [747

REHTMEYER (Ph. I.), *Antiquitates ecclesiasticae... Brunsvigae* (1707), append. 178-83; || *Act. SS.* Aug. IV. 45-47.

2. TRANSLATIO BRUNSVICUM SAEC. XII. **I.** *Inc. prol.* Benedictus Deus, qui suas antiquas misericordias — *Inc.* Veridica igitur patrum traditione cognovimus quod Gertrudis — *Des.* eam remunereris in saecula saeculorum. Amen. [748

Act. SS. Aug. IV. 48-52.

Exc. JAFFÉ (Ph.), in *MG.* Scr. XII. 315-16. — (Contracta et mut.) REHTMEYER, t. c. 183-85; || LEIBNITIUS, *Scr. rer. Brunsv.* I. 701-2; || HONTHEIM, *Prodr. hist. Trev.* I. 689-90.

II. MIRACULA BRUNSVICI. *Inc. prol.* Ad fidem hominibus firmius aedificandam — *Inc.* Huic civitati, quae Bruneswick dicitur — *Des.* conservet incolumes et indemnes. Quod ipse praestare... [749

Act. SS. t. c. 52-54 (omissa est pars libelli; cf. p. 54, n. 24).

Exc. JAFFÉ, t. c. 316. — (Contracta; insunt quaedam quae omissa erant in *Act. SS.*) REHTMEYER, t. c. 185-87; || LEIBNITIUS, t. c. 702-3.

3. TRANSLATIO BRACHII IN MONAST. HELMWARDESHUSEN AN. 1105. *Vid.* **Modoaldus** 2.

Audax m. *Vid.* **Anatolia.**

Audoenus seu **Dado** ep. Rotomagensis, † 686. — Aug. 24.

1. VITA. *Inc. prol.* Ss. vita virorum quamquam sit gloriosa — *Inc.* Temporibus Lotharii gloriosi principis itemque regis Hilderici — *Des.* et post exitum suum tam magnum eis prandium praeparabat. [750

Act. SS. Aug. IV. 805-9. — **Var. lect.** *Anal. Boll.* V. 70.

Exc. BOUQUET, III. 611-13.

2. VITA (PERPERAM ADSCRIPTA FRIDEGODO). *Inc. prol.* Conditor mundi omnipotens Deus — *Inc.* Temporibus Lotharii gloriosi principis, filii Hilperici regis — *Des.* Cuius orationibus adiuti... Amen. Requievit ergo in ipso loco, ubi translatus fuerat, annos 162... [751

Act. SS. t. c. 810-19. — **(Mut.)** SURIUS, IV (1573), 879-90; (1579), 898-909; VIII (1618), 256-62; VIII (1877), 584-600.

Exc. (ex Surio) LE COINTE, *Ann. eccl. Franc.* I. 754-62.

Aliquando (cf. *Catal. Paris.* III. 46, 18°; 322, 48°) desunt ultima capitula, et Vita *des.* : " cum ingenti honore decentissime sepelierunt. „ [752

3. Vita. *Inc. prol.* Vitam b. confessoris atque pontificis Audoeni a quodam nescio quo — *Inc.* Regnante Lothario, Hilperici regis filio, anno regni eius fere xx — *Des.* tristem paupertatis inopiam relevabant. Imitemur itaque... [753

Sauvage (E.), *Anal. Boll.* V. 76-146.
Exc. *Act. SS.* t. c. 795-96, n. 11, 12.

4. Vita metrica auct. Theodorico. *Inc. prol. I.* Patri sincero, tranquilla pace sereno. — *Inc. prol. II.* Postquam mira Dei virtus miranda videri — *Inc.* Temporibus regis Francorum sceptra gerentis — *Des.* Regnum maiestas, decus et laus atque potestas. [754

Exc. Arturus du Monstier, *Neustria pia* (Rothomagi, 1663), 23-24, 72-73, 346-47; || *P.L.* CL. 1189-92. — *Act. SS.* t. c. 795, n. 10. — Omont (H.), *Catal. général des mss. des bibl. publ. de France.* Départements I (1886), 407.

5. Narratio. *Inc.* B. Audoenus graviter ferens tonitruum... [755

Catal. Brux. I. 396-97, 3°.

6. Translatio an. 918 (Sermo Iohannis diac.). *Inc. prol.* Licet, dd., in omnium nos festivitate ss. — *Inc.* Cum enim omnipotens Deus adoptivum sibi — *Des.* pignus tam pretiosum reliquit in terris. [756

Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* III. 1669-76; || *Act. SS.* t. c. 820-822; || *P.L.* CLXII. 1153-59.
Exc. Bouquet, VII. 372; IX. 131.

7. Translatio an. 941 (Sermo eiusdem). *Inc.* Bb. igitur Audoeno post huius laudabilis vitae cursum — *Des.* haberi apud nos, ut praediximus, credatur. [757

Martene et Durand, t. c. 1675-78; || *Act. SS.* t. c. 823-24; || *P.L.* CLXII. 1160-63.

8. Inventio reliquiarum Cantuariae, auct. Eadmero. *Inc.* Quoniam multas terrarum partes fama respersit — *Des.* ubi ad vota precum eius dictum est a circumstantibus. Amen. [758

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 290-91.

9. Epitome Vitae (2) et inventionis (8). *Inc.* Vitam s. Audoeni ep., cuius ossa apud Cantuariam... Temporibus Lotharii principis filii Hilderici — *Des.* nec ulterius huiusmodi est furore fatigatus. [759

Capgravius, f. 21-22v.
Exc. *Act. SS.* t. c. 804-5, n. 59-62.

10. Miracula auct. Fulberto. *Inc. prol.* Rogatus nuper a fratribus, sed praecipue ab ipso patre Nicolao — *Inc.* Romae quidam pater familias, longa corporis invaletudine distentus — *Des.* latronem pro Dei honore impunitum abire permisit. [760

Act. SS. t. c. 825-37.

11. Miracula. *Inc.* Quidam aliquando praesul Laudunensis cum

eiusdem loci defensorem — *Des.* quia famulis b. Audoeni caritative hospitalitatem exhibuit. [761

Act. SS. t. c. 837-39.

12. Miracula. *Inc. prol.* Ad mirificandum ss. patris nostri Audoeni meritum... Denique Willelmus comes Northmannorum, qui processu temporis — *Des.* quantaeque apud Deum praemineat potentiae, evidenter omnibus innotuit. [762

Pommeraye (F.), *Hist. de l'abbaye royale de S. Ouen de Rouen* (1662), 420-21.

13. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiv. 91-93. — Petrus de Nat. iv. 30.

Audomarus ep. Tarvannensis, † cca 670. — Sept. 9.

1. Vita ss. Audomari, Bertini et Winnoci. *Inc. prol.* Dño omnipotenti, munerum spiritualium — *Inc.* Hic igitur agius pontifex A. ex nobilibus et inclitis — *Des.* Tunc cum turba circumstantis populi Dñum laudando... [763

Nuspiam uno tenore editum est opusculum; partes vero eius prodierunt tamquam singulae Vitae singulorum sanctorum (Vid. infra **1 a**, tum **Bertinus** 1, **Winnocus** 1). Ita non solum opusculum integre typis datum est, sed et capitula quaedam, quae ad binos ex sanctis pertinent, binis locis edita sunt.

1a. *Inc. prol. ut* 1. — *Inc. ut* 1. — *Des.* Hic etiam locus idcirco tali nunc lumine fulget... [764

Mabillon, *Acta*, II. 559-65; 2ª ed. 535-41; || *Act. SS.* Sept. III. 396-400; || [Debonnaire ?], *La Vérité de l'hist. de l'église de S. Omer* (Paris, 1754), 394-403; || *Act. SS. Belgii*, III. 623-32; || *P.L.* CXLVII. 1179-90.— (Mut.) Surius, V (1574), 150-55; (1580), 174-79; IX (1618), 104-7; IX (1878), 249-56.
Exc. Bouquet, III. 518-19.

2. Vita. *Inc.* (*sine prol.*) *ut* 1. — *Des.* α) a poenis infernalibus, si confiteantur ex corde peccata, liberandos, praestante... [765
vel β) se liberandos. Haec de conversatione... Rexit autem ecclesiam s. A. per spatia sex lustrorum. [766

De qua *Act. SS.* t. c. 384, n. 2 (des: α).
Exc. Debonnaire, t. c. 395-404, col. 2 (des. β).

3. Vita. *Inc. prol.* Dum ss. patrum veneranda memoria — *Inc. ut* 1. — *Des.* cuius corpus translatum est a S. Bertino et sepultum in monasterio Sithiu... [767

Act. SS. t. c. 402-6; || *Act. SS. Belgii*, t. c. 635-43.

4. Vita I. *Inc.* Agius igitur pontifex Audomarus ex nobilibus et inclitis — *Des.* Tempore igitur gloriosi Ludovici regis Francorum hoc ita constat esse peractum... Amen. [768

Act. SS. t. c. 406-14, n. 1-34; || *Act. SS. Belgii*, t. c. 645-59, n. 1-34.
Exc. Debonnaire, t. c. 406 primo loco.

II. *Inc.* His et similibus virtutum miraculis b. Audomari famam — *Des.* Translatum est corpus eius a bb. Bertino ac choro monachorum... in monasterio Sithiu quattuor milibus a Morinense... Amen. [769

Act. SS. t. c. 414-15, n. 35-40; || *Act. SS. Belgii,* t. c. 659-61, n. 35-40. Brevem epitomen, quae *inc.* " Ottone regnante tertio, canonici... „ ed. Pertz, in suo *Archivo,* VIII. 545-46. [770

III. *Inc. prol.* Cum in domo Dei patris multae sint mansiones — *Inc.* Exeunte edicto per universum territorium b. Audomari, ut relatio — *Des.* venturus est, vindictam non auferendo. [771

Exc. *Act. SS.* t. c. 415, n. 41-43; cf. 417, not. *t*; || *Act. SS. Belgii,* 661-663, n. 41-43; cf. 664, not. *t*.

5. Vita metrica, libris 3. *Inc. prol.* Angelus ut summi delapsus culmine caeli — *Inc. lib. I.* Agius hic igitur rutilo descriptus in auro — *Des. lib. III.* Gymnadis alta reportarunt ex hoste tropaea. — *Inc. epil.* Quaesumus ergo pater — *Des.* per saecula saecli. [772

Exc. Debonnaire, t. c. 405-6.

5a. *Hanc Vitam sequuntur* Miracula I. *Inc. prol.* In regno superum fasces sortitus honorum — *Inc.* Est igitur contra praedulcia limina patris — *Des.* Cum Christo, cui laus et honor per saecula cuncta. [773

Idem narratum est in Vita prosa 4, i, n. 11 et 12.

II. Miraculum in delatione corporis S. Audomari ultra Rhenum. *Inc.* Qui primus gessit Ottonum munia regum — *Des.* Aeterno solio in nobis tua gratia regnet. [774

Idem narratum est in Vita prosa 4, ii.

6. Vita metrica. *Inc. prol.* Unice Christe Patris Verbum, sapientia, virtus — *Inc.* Non solum claros ex nobilitate parentes — *Des.* Imperium perpes constat per saecula cuncta. [775

Exc. Debonnaire, t. c. 404-5.

7. Recognitiones corporis annis 1052, 1269 et 1324. *Inc.* Universis Christi fidelibus Gilbertus de S. Aldegonde... Nuper dum superni regis officiis anno 1324... [776

Debonnaire, t. c. 407-8.

8. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiv. 108, 109. — Petrus de Nat. viii. 58.

Augustinus ep. Cantuariensis, † 604/605. — Mai 26.

1. Beda, *Hist. eccl.* i. 23-33; ii. 2, 3.

2. Vita auct. Iohanne Goscelino. a. Historia maior. *Inc. prol.* Dñis carissimis... Decreveram hanc historiam — *Inc.* Potentissimus triumphator mundialis tyranni — *Des.* De innumeris vero signis, quae in requietionis suae dormitorio... [777

Mabillon, *Acta,* I. 499-534; 2ª ed. 486-520; || *Act. SS.* Mai VI. 375-95; 3ª ed. 372-92; || *P.L.* LXXX. 43-94.

b. Historia minor. *Inc. prol.* Omnibus piis... Quae de ipsius primi Anglorum institutoris — *Inc.* Fortem armatum, cuius atrium mundus — *Des.* singuli patroni singulis populis solariter praelucerent. [778

B. Lanfranci... opera, ed. L. Dacherius (Paris. 1648), append. 57-67; || Wharton, *Anglia sacra,* II. 53-71; || *P.L.* CL. 743-64.

3. Miracula auct. eodem. a. Historia maior. *Inc.* Cum Danorum adhuc paganus exercitus Doroberniam — *Des.* cuius tam veracia ostendit vaticinia. Benedicta Dñi gloria... [779

Mabillon, t. c. 535-59; 2ª ed. 520-43; || *Act. SS.* t. c. 397-411; 3ª ed. 393-407.

b. Historia minor. *Inc.* Ab exercitu Danorum — *Des.* tutaretur deliberavit. [780

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 198.

4. Translatio Augustini et aliorum SS., auct. eodem, libris 2. *Inc. prol.* Dux Anselme patrum... In arce sapientiae — *Inc. lib. I.* Post antiqua evangelici protoparentis Anglorum Augustini — *Des. lib. II.* hoc est de utero tumuli nativitatis. Largiatur nobis auctor... [781

Act. SS. t. c. 411-30, 432-43; 3ª ed. 408-26, 428-39.
Exc. Mabillon, *Acta,* VI, 2. 743-65; 2ª ed. 741-62; || *P.L.* CLV. 13-46.

5. Vita. *Inc.* B. Gregorius, humani generis splendor immensus — *Des.* inter commonitorum manus migravit ad Dñum. [782

Anal. Boll. VIII. 165-68.

6. Vita. *Inc.* Anno siquidem 596 s. papa Gregorius divino — *Des.* cunctis diebus vitae suae s. secutus est Augustinum. [783

Capgravius, f. 22ᵛ-32.

7. Vita metrica. *Inc.* Omnipotens miserans Anglorum gentis ab hoste — *Des.* Sedibus angelicis Angligenas societ. Amen. [784

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 200.

8. Epitomae.

Petrus de Nat. v. 48. — *Brev. Aberdonense,* pars hiem., Propr. SS. 99-99ᵛ.

Augustinus ep. Hipponensis, † 430. — Aug. 28.

1. Confessionum S. Augustini libri 1-13.

* *Augustini opera* (*P.L.* XXXII. 659-868).

2. Vita auct. Possidio. *Inc. prol.* Inspirante rerum omnium factore — *Inc.* Ex provincia ergo Africana, civitate Thagastensi de numero curialium parentibus honestis et christianis progenitus erat — *Des.* Dei promissis cum eodem perfruar. Amen. [785

* *Augustini opera,* in capite vel ad calcem (*P.L.* XXXII. 33-66); || *Tres sermones b. A-i de clericorum vita...,* Padue, 1484, (Hain, 1996), f. 14-30ᵛ); || *Augustini opuscula plurima,* Argentine, 1489 (Hain, 1948), f. 259-

267v; *id.* Venetie, 1491 (Hain, 1949), f. 330v-38v; *id.* Argentinae, 1491 (Hain, 1950), f. 259-67v; || Vlimmerius (I.), *D. Aurelii Augustini Hipp. ep. sermonum pars una... una cum indiculo Possidii et aliis* (Lovanii, 1564), facies i-xx; || Surius, IV (1573), 913-47; (1579), 953-67; VIII (1618), 302-9; VIII (1877), 676-99; || Fivizanius (Aug.), *Vita s. A-i ep.* (Romae, 1586 et iterum 1587), 41-78; || Salinas (I.), *S. Aurelii A-i... vita* (Romae, 1731), 5-131; Id. (Augustae Vindel. 1768), 5-161; || *Act. SS.* Aug. VI. 427-40.

2a. *Vitam saepe sequitur* Indiculus scriptorum omnium S. Augustini, auct. eodem. *Inc.* Contra paganos. De Academicis — *Des.* quia nec numerum designavit ipsorum. [786

Vlimmerius, t. c. pag. i-lvi (prodiit etiam separatim eodem anno, adiecto folio liminari cum hoc titulo : *Indiculus librorum* etc...); || inde * *Augustini opera* (*P.L.* XLVI. 5-22); || *S. A-i Hippon. ep. ad Optatum ep. Milevitanum de natura et origine animae epistola secunda... necnon Indiculus operum D. A-i cura Possidii ep. Calamensis editus* (Venetiis, 1735), xx-xxxvii; || *Act. SS.* t. c. 441-60.

3. Vita (ex 1 et 2). *Inc.* Administrante rempublicam Theodosio... natus est A. magnus hereticorum debellator... Natus est in Tagastensi oppido Africanae provinciae, patre Patricio — *Des. ut* 2. [787

Cramer (A. G.), *Vita d. Aurelii A-i... auctore incerto* (Kiliae, 1832), 1-118. — Cf. etiam *Catal. Brux.* I. 328, 1°.

4. Vita (ex 2). *Inc.* Bb. itaque Augustinus ex provincia Africana, civitate Tagastensi de numero curialium — *Des.* Hic igitur A-i terminus, hic vitae exitus fuit... [788

Cf. *Catal. Paris.* II. 26, 30°.

5. Vita (ex 2). *Inc. prol.* B. Augustinum magnum fuisse doctorem et per cuncta laudabilem papa Caelestinus — *Inc.* B. itaque Augustinus ex provincia Africa civitate Tagatensi de numero curialium honestissimis valde parentibus oriundus fuit — *Des. ut* 2. [789

Exc. *Anal. Boll.* VIII. 150, 99°; || *Catal. Paris.* I. 381, 1°. — Ibid. III. 205-6, 2°.

Aliquando desinit paulo ante finem : " Erat enim non solum eruditus scriba... " [790

6. Vita auct. Ruperto Tuitiensi. *Inc. prol.* Quid gratiae, quid honoris b. Augustino debeat ecclesia Christi — *Inc.* Hic itaque b. Augustinus natione Affricanus oppido Tagastensi christianis parentibus ortus — *Des.* fulgebit in perpetuas aeternitates. Amen. [791

Exc. *Catal. Brux.* II. 328, 22°.

7. Vita (ex 2) et translationes. *Inc.* Bb. Augustinus ex provincia Africae civitate Thagastensi honestis et christianis parentibus progenitus fuit — *Des.* Iure igitur in apostolica est collocatus ecclesia, quia pro apostolica... [792

Mombritius, I. 58-62.
Exc. (finis) Mai, *Nov. Patrum bibl.* I, 2. 160-61. — *Anal. Boll.* XI. 258, 38°.

8. Vita et translationes auct. Philippo Harvengio. **I.** (Vita). *Inc. prol.* Inspirante et adiuvante s. Spiritus gratia — *Inc.* Augustinus Thagastensi natus in oppido honesta prosapia de curialium numero — *Des.* tali fretus solatio in pace obdormivit. [793

II. (Translationes). Nunc videtur congruum... Defunctus itaque b. Augustinus in civitate sua — *Des.* Iure itaque huius reliquiis apostolica Petri gaudet ecclesia, de cuius consortio... [794

D. Philippi abbatis Bonae-Spei opera, ed. N. Chamart (Duaci, 1621), 691-707; || *P.L.* CCIII. 1205-34.

9. Vita et translationes (ex 8) auct. Iordano Quedlinburgensi seu de Saxonia. *Inc. prol.* Divi (*al.* Almi) patris ac doctoris eximii Augustini Hipp. ep. ortum — *Inc.* Augustinus doctor egregius ex provincia Africana, municipio Tagastensi — *Des.* usque in hodiernum diem annis singulis sollemniter celebratur, regnante... [795

Hommey (Iac.), *Supplementum patrum* (Paris. 1684), 569-629.
Exc. *Act. SS.* t. c. 215, n. 14. — *Catal. Brux.* I. 291, 1°, 3°. — *Anal. Boll.* XIV. 251, 22°.

10. Vita auct. Iacobo de Voragine. *Inc. prol.* Augustinus hoc nomen sortitus est — *Inc.* Augustinus doctor egregius in provincia Africana, civitate Carthaginiensi — *Des.* tantum peto ab eo, quantum in valetudinis spem conferri potest. [796

Leg. aurea, c. 124 (119).
Exc. *Act. SS.* t. c. 381-82, n. 814-19. — Bandinius, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae*, I. 16-17.

11. Vita auct. Ambrosio Coriolano. *Inc. prol.* Saepenumero cum in maioribus perorandi generibus — *Inc.* Augustinus itaque, ut dicere incipiam, genere quidem Afer — *Des.* Sanctaque anima illa corporis soluta domicilio ad suum rediit Creatorem. Amen. [797

Commentarii super canone divi Aurelii A-ni... a R. P. Ambrosio theologo Chorolano, Romae, 1484 (Hain, 5683), f. 2-14v.

12. Vita auct. Nicolao Crayverwe de Beyernvliet, libris 2. *Inc. prol.* Hoc praesens tam opacum condensumque — *Inc.* Archadii et Honorii temporibus, anno scilicet 398 — *Des.* Multa quidem de hac s. pontificis possent scribi praerogativa meritorum... [798

Exc. *Catal. Brux.* II. 282.

13. Vita metrica. *Inc.* Hic Augustinus infans natu Tagatinus — *Des.* Insimul hos unit quos una basilica munit. [799

[Douais (C.)], *Travaux pratiques d'une conférence de paléographie à l'Institut catholique de Toulouse* (1892), 60-64.

14. Translatio in Sardiniam et inde Papiam, auct. Ps.-Oldrado.— *Inc. prol.* Dño regum piissimo Carolo Magno... Opus quod celsitudo

vestra — *Inc.* B. Augustinus doctor ecclesiarum Christi, post multa — *Des.* in canticis Dei et psalmodia se exerceret. Haec translatio corporis s. A-i facta fuit... [800

FIVIZANIUS, t. c. append. 3-8; || BARONIUS, *Annales*, an. 725, I-VIII; || SURIUS, VIII (1618), 309-11; || GASPARIS (I. B. de), *Breviarium ss. episcoporum Ticinensis ecclesiae* (1651), quattuor ff. post p. 100; || *Act. SS.* t. c. 366-68, n. 749-56.

15. DE CORDE B. AUGUSTINI. *Inc.* Legitur in historia s. Sigiberti Londoniensis archiep. — *Des.* se movere incipit sicut piscis in aqua. Haec vera sunt. [801

Anal. Boll. V. 352-53.

16. APPARITIO MESSIANO PRESB. *Vid.* **Caesarius** Arelatensis, 2.

17. EPITOMAE.

GENNADIUS, *De vir. ill.* 39. — ADO, 28 aug. — VINC. BELLOV. XVIII. 46-52. — PETRUS DE NAT. VII. 128 et III. 61.

Augustinus ep. Lucerinus, Ord. Praed., † 1323. — Aug. 13.

MIRACULA. **a.** *Inc.* Augustinus civis Traguriae urbis ex nobilissimis et sanctis parentibus — *Des.* clementia Salvatoris caeci oculis dat illuminationem. [802

Act. SS. Aug. I. 307-9; 3ª ed. 308-10.

b. (MUT. ?) *Inc.* Augustinus civis Traguriae urbis ex nobilissimis et piis parentibus — *Des.* eius fidem ac pietatem, ad reliquiarum contactum praestitit sanitatem. [803

FERRARIUS (Sigism.), *De rebus Ungaricae provinciae Ord. Praed.* (Viennae Austriae, 1637), 132-40; || FARLATI, *Illyr. sacr.*, V. 408-10.

Augustinus Novellus, Ord. Erem. S. Aug., Senis, † 1309. — Mai 9.

VITA. *Inc. prol.* Licet omnipotens et bonus Deus dona — *Inc.* Fuit autem b. Augustinus duplici nomine appellatus — *Des.* et liberata fuit et reverentiam, quam sibi promisit, adimplevit. [804

Act. SS. Mai IV. 616-21.

Aunarius seu **Aunacharius** ep. Autisiodorensis, saec. VII in. — Sept. 25.

1. VITA. *Inc.* Quoties mentes nostras... Igitur Aunarius nobilibus exstitit oriundus natalibus — *Des.* Quid dicam, quod tabem discutiens... [805

LABBE, *Bibl. mss.* I. 528-30; || *Act. SS.* Sept. VII. 106-7; 3ª ed. 97-98.

2. VITA. *Inc.* Aunarius natione Aurelianensis, ex patre Pastore,

matre Ragnoara — *Des.* in basilica S. Germani, et cessavit episcopatus diebus 7. [806

Hist. ep. Autisiod. 19 (Labbe, t. c. 419-22; || Duru, *Bibl. hist. de l'Yonne*, I. 326-32; || *P.L.* CXXXVIII. 231-36); || *Act. SS.* t. c. 108-9; 3ª ed. 99-101.

Aurea v. m. Cordubae, † 856. — Iul. 19.

Passio. *Inc.* Ea tempestate v. quaedam nobilis nomine Aurea — *Des.* famulam suam in pace suscepit... Coronata est... [807

*Eulogius, *Mem. SS.* iii. 17 (*P.L.* CXV. 815-18); || Surius, VII (1618), 247-248; || *Act. SS.* Iul. IV. 652-53; || Florez, IX. 384-87; 2ª ed. 420-23.

Aurea seu **Chryse** v., **Censurinus et soc.** mm. ad Ostia Tiberina, saec. III. — Aug. 24. — *Vid. etiam* **Censurinus.**

1. Passio. **I** (Aureae). *Inc.* Tempore quo iniquissimus Claudius Romanae urbis sumpsit — *Des.* Cuius corpus sanctum pervenit ad litus. Quam b. Nonosus collegit, qui etiam Ypolitus nuncupatur... [808

II (ceterorum). *Inc.* Tunc Romulus tenuit quendam Sabinianum — *Des.* Quem b. Concordius presb. noctu levavit de puteo. [809

Act. SS. Aug. IV. 757-61.

2. Passio (Aureae). *Inc.* Temporibus Claudii imp. crudelis contra Christi ecclesiam persecutio saeviebat — *Des.* Quod collegit b. Nonnus ep., qui et Ypolitus vocabatur... [810

De qua *Catal. Brux.* II. 424, 6°.

3. Passio. **I** (Aureae). *Inc.* Quo tempore Severus Aurelius Alexander sceptra romani — *Des.* Corpus eius ad litus proiectum collegit Hippolytus Portuensis ep., qui Nonnus dicebatur... [811

II (ceterorum). *Inc.* Post passionem autem b. Aureae tenuit Ulpianus Sabinianum procuratorem domus illius — *Des.* Quod nocte inde levans Concordius presb. sepelivit... [812

De qua *Act. SS.* t. c. 757, n. 10.

4. Passio. *Inc.* Temporibus Alexandri imp., praefecto praetorio Ulpiano et urbis vicario Ulpio... [813

De qua ibid.

Aurea abb. Parisiis, † cca 666. — Oct. 4.

1. Sermo de Vita. *Inc.* α) In diebus Dagoberti excellentissimi Francorum regis... *vel* β) Alma virgo inclita, cui nomen fuit Aurea, oves — *Des.* Obsecremus etiam ut meritis eius et precibus... [814

Exc. *Brev. Corisopitense*, litt. gothicis, sign. NN.7-7ᵛ. — *Catal. Paris.* III. 16. — De eo *Act. SS.* Oct. II. 475-76, n. 15 (tertium apographum); *Catal. Paris.* III. 11-12, 22°; 303, 2°.

2. Sermo. *Inc.* Hodie revera, dd. sorores, v. Aurea migravit... [815

3. Sermo. *Inc.* Hortamur vos, dd. ff., et commonemus... [816

Cf. *Catal. Paris.* III. 11-12, 22°.

4. Vita. *Inc.* Temporibus Heraclii imp. s. Aurea v. claruit, quam Eligius — *Des.* nobile monasterium aedificavit. Huius festum... [817

De qua *Act. SS.* t. c. 475, n. 12, 13.

5. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiv. 69-71. — Petrus de Nat. ix. 23. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 140.

Aurelia v. Argentorati, saec. IV/V. — Oct. 15.

Vita. *Inc.* Eo tempore cum per divinam ordinationem bb. Ursula — *Des.* nostros sequaces perenni devotione oporteat venerari. [818

α) Grandidier, *Hist. de l'église de Strasbourg,* I, preuves, xvi-xvii. — β) (paulum diversa) *Brev. Argentinense,* an. 1489; ‖ Crombach (H.), *S. Ursula vindicata* (1647), 996-97; ‖ *Act. SS.* Oct. VII. 27-28, n. 3, 4.

Aurelius m. Cordubae. *Vid.* **Georgius.**

Aurelius ep. Armenus, patronus Hirsaugiensis, saec. IV extr. — Sept. 14 et Nov. 9.

1. Vita et translatio. *Inc.* Igitur b. Aurelius provincia Armeniae ortus atque nutritus — *Des.* cum ingenti gaudio detulerunt. Depositio vero b. Aurelii... [819

Anal. Boll. XVII. 192-97.

2. Vita et translatio auct. Willirammo ab. Ebersbergensi. *Inc. prol.* Fratri dilectissimo... Willihelmo... Scio, frater et dilectissime dñe — *Inc.* Igitur b. Aurelius nobilibus et religiosis parentibus in provincia Armeniae natus — *Des.* ad salutem praesentium et futurorum praesidium collocavit. [820

Exc. Waitz (G.), in *Archivo* Pertzii, XI. 271. — *Anal. Boll.* XVII. 190, 191.

3. Vitae (2) epitome auct. Trithemio. *Inc. prol.* Calamum deinceps ad tempora Lutberti — *Inc.* Natus igitur in Germania b. Aurelius — *Des.* Miraculis apud Mediolanum simul et Vercellas... [821

Trithemius (I.), *Annales Hirsaugienses,* I (1690), 7-10.

4. Translatio Hirsaugiam. *Inc.* Anno dñicae inc. 830, anno autem Ludovici pii — *Des.* Anno ab inc. Dñi 1059 incepta est aedificari ecclesia s. A-ii... [822

Historia Hirsaugiensis monasterii, c. 1, ed. Görer (A. F.), *Codex Hirsaugiensis,* Stuttgardiae, 1843 (Zweite Publication des liter. Vereins in Stuttgart, 4), 1-3; ‖ *id.* ed. Waitz (G.), in *MG.* Scr. XIV. 254-55; ‖ *id.* ed. Schneider (E.), in *Württembergische Geschichtsquellen,* I (1887), 7-8.

Aureus ep., Iustina v. et soc. mm. Moguntiae, † 451 (?). — Iun. 16.

1. Passio, inventio, translatio. **I.** *Inc.* Ortum et vitam s. Aurei... Aureus progenie nobilis, unicus parentum suorum filius — *Des.* die noctuque fiunt servitia, cui est honor... Amen. [823

Act. SS. Iun. III. 49-53; 3ª ed. IV. 41-45.
Exc. Bouquet, III. 521-22.

II. *Inc.* Gloriosus Deus in sanctis suis gratiam — *Des.* fiunt die noctuque servitia, qui nos salvet... Amen. [824

Act. SS. Iun. III. 55; 3ª ed. IV. 46-47.

2. Miracula auct. Goswino, libris 3. *Inc. epist. Wernheri ab.* Ven. in Christo patri Adelberto... Expedit salutis et veritatis — *Inc. prol.* Testatur propheta Spiritu s. repletus — *Inc. lib. I.* Anno dñicae inc. 1137, ind. xv, v id. mai — *Des. lib. III.* Nam altera gestatorio quo vehebatur subito exsiliens... [825

Act. SS. Iun. III. 57-73; 3ª ed. IV. 48-61.

3. Passio, inventio, translatio, auct. Sigehardo. *Inc. epist.* Spiritalis militiae tironibus — *Inc. prol.* Hortante propheta Deum in sanctis laudare — *Inc.* Consubstantialis Patri — *Des.* Ceterum ut passionis sanctorum tempus breviter, o lector, invenias... [826

Exc. *Act. SS.* Iun. III. 44-47 (n. 7, 11, 12, 15, 16); 73-77 (n. 1-15); 3ª ed. IV. 38-40 (n. 7, 11, 12, 15, 16); 62-65 (n. 1-15); || Ioannis, *Rer. Mogunt.* II. 7-11 (n. 7, 11, 12, 15, 16); 15-22 (n. 1-15).

Ausonius ep. Engolismensis m., saec. III. — Mai 22.

Passio. **a.** *Inc.* S. itaque tam Deo quam hominibus placitus Ausonius territorii — *Des.* nec sepultura separaret. Ubi plurimorum patrantur insignia operum... [827

Anal. Boll. V. 296-312.

b. *Inc.* S. tam Deo quam hominibus placitus Ausonius in territorii — *Des.* (?) [828

Act. SS. Mai V. 137-41; 3ª ed. 138-42. Ordo capitulorum ita in editione turbatus est, ut agnosci nequeat quodnam sit ultimum; cf. ibid. post n. 7.

Auspicius ep. Aptensis, sub Traiano. — Aug. 2.

1. Vita. *Inc.* ..... — *Des.* sicque beatam animam transmisit ad Dñum. Passus est autem... [829

Exc. Marmet de Valcroissant (P. de), *La Mission de s. Auspice* (Paris, 1685), 23-25 et 133-71, passim in marginibus.

2. Vita. *Inc.* Eo tempore quo romanae reipublicae dispensatio Traiano principe — *Des.* (*imperfecta*) cum ipsis nequiter peribit. [830

Narbey, *Supplément aux Acta SS.* I. 395-96.

Auspicius ep. Tullensis. *Vid.* **Amon.**

Austreberta seu **Austroberta** abb. Pauliacensis, † 704. — Febr. 10.

1. VITA. **a.** *Inc. prol. I.* Si ruinis mundus — *Des.* Deum Patrem qui est in caelis — *Inc. prol. II.* Cum igitur vitae vel gesta sanctorum — *Des.* venisse salutem credendum est. — *Inc.* Postquam universalis Dñus salutis auctor pariter ac redemptor — *Des.* infirmitatum genera multa curantur. Adsit nobis virgo eximia... [831

Exc. (prol. I et II) *Catal. Paris.* III. 137-39.

b. *Inc. prol.* Iam dudum me, ven. mater Christique discipula Iulia — *Des.* gloriosus in sanctis suis — *Inc.* Postquam universalis Dñus humanae salutis auctor — *Des. ut* 1 a. [832

SURIUS (om. prol.) I (1570), 918-24; (1576), 949-55; II (1618), 96-100; II (1875), 248-57; || *Act. SS.* Febr. II. 419-23; 3ª ed. 419-24; || MABILLON, *Acta*, III, 1. 28-37; 2ª ed. 24-31; || *Act. SS. Belgii*, V. 431-43.

Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 651-52. — CHIFFLET (P. Fr.), *Hist. de l'abbaye de Tournus* (1664), preuves, 134-36. — BOUQUET, III. 549-50.

2. VITA. Bb. v. Austreberta Deo priusquam nasceretur nota — *Des.* Et ecce in ipsa vocatione nominum migravit ad Christum... [833

Exc. MABILLON, t. c. 37-39; 2ª ed. 32-34. — Cf. PERTZ, *Archiv*, V. 66.

3. MIRACULA. *Inc.* Cumque post gloriosum eius obitum nonnullae — *Des.* et reduxit eam mater incolumem. — *Epil.* α) (*longior*) Plura interim omisimus ne legentibus... Orationibus tandem suis nos... [834
vel β) (*brevior*) Plura etenim omisimus... Haec quoque sufficiant... [835

Act. SS. t. c. 423-25; 3ª ed. 424-25 (epil. α); || MABILLON t. c. 39-42; 2ª ed. 34-37 (epil. β).

Exc. *Act. SS. Belgii*, V. 444-45, n. 1, 2.

4. MIRACULA. *Inc.* In pago Rotomagensi quidam presbyterii functus ordine — *Des.* α) et linguae officio b. virginis merito restitutus. [836
vel β) cui et unda praebet obsequium. [837

Act. SS. t. c. 425-26 (des. α); 3ª ed. 426-27 (des. α). — Des. β ibid. 426 (3ª ed. 427), annot. *f, g, h*.

Exc. *Act. SS. Belgii*, t. c. 445, n. 3.

5. MIRACULA. *Inc.* Monachus quidam, visis inenarrabilium virtutum eius — *Des.* convaluit, surrexit, Deo sanctaeque v. grates reddidit. [838

Act. SS. t. c. 427-29.

Exc. MABILLON, t. c. 43-44; 2ª ed. 37-38. — *Act. SS. Belgii*, t. c. 445-47, n. 6-9.

Austregisilus ep. Bituricensis, † 624. — Mai 20.

1. VITA. **a.** *Inc.* B. Austregisilus natus Augino patre, Biturigae

civitatis indigena — *Des.* Cuius meritis quoniam aequari non possumus... [839

LABBE, *Bibl. mss.* II. 350-54; || *Act. SS.* Mai V. 229*-32*; 3ª ed. 60*-63*.

b. *Inc.* Igitur Austregisilus natus Agundino patre, Bituricae civitatis indigena — *Des.* Cuius intercessione, si meritis aequari non possumus... [840

MABILLON, *Acta*, II. 95-99; 2ª ed. 88-91. — (Mut.) SURIUS, III (1572), 359-363; (1579), 405-8; V (1618), 264-66 (c. 11); V (1876), 607-14 (c. 12).
Exc. (Ex Surio) DUCHESNE *Hist. Franc. scr.* I. 548-49. — (Ex Mabillon) BOUQUET, III. 467-68.

2. MIRACULA. a. *Inc.* De virtutibus bb. Austregisili... rusticante sermone dicamus pauca — *Des.* ante tumulum b. antistitis pristinas vires est adepta. [841

LABBE, t. c. 354-59; || *Act. SS.* t. c. 232*-35*; 3ª ed. 63*-66*.

b. *Inc.* De virtutibus b. Austregisili ep. et conf. licet rustico sermone, tamen devoto, pauca narremus — *Des.* plurimis vixit annis. Multas praeterea operatur Dñus virtutes... [842

MABILLON, t. c. 99-102; 2ª ed. 92-95. — (Mut.) SURIUS, III (1572), 363-65; (1579), 408-11; V (1618), 266 (c. 12) - 267; V (1876), 614 (c. 13) - 618.
Exc. (Ex Surio) DUCHESNE, t. c. 553-54, 787-88. — (Ex Mabillon) BOUQUET, III. 483-84, 660-61.

3. MIRACULA. *Inc.* Mirabilem Deum in ss. suis... Hanc igitur glorificationem mirabilis Deus noster b. Austregisilo — *Des.* omnibusque qualiter hoc ipsi accidisset, praescripto narravit ordine. [843

LABBE, t. c. 359-63; || *Act. SS.* t. c. 236*-38*; 3ª ed. 67*-69*.

4. EPITOME.

VINC. BELLOV. XXIV. 26.

Austremonius ep. Arvernus, saec. I/III. — Nov. 1.

1. VITA, TRANSLATIONES, MIRACULA. *Inc.* S. igitur Austremonius apostolorum Christi discipulus, temporibus Decii — *Des.* quam per gratiam s. Spiritus habebat acceptam. [844

Act. SS. Nov. I. 49-54.

2. VITA, TRANSLATIONES, MIRACULA. I. (VITA). *Inc.* Imperatoris aeterni moderamine universa — *Des.* Et licet non dubitarent b. martyrem eo loco manere... [845

Act. SS. t. c. 55-58.

II (TRANSLATIONES). *Inc.* Post longaeva annorum curricula — *Des.* si scriberentur per singula, a pluribus dicerentur apocrypha. [846

Act. SS. t. c. 58-59, n. 16-19.

III (MIRACULA). *Inc. prol.* Insignia mirandorum actuum gesta — *Inc.* Erat igitur vir nobilis quidam genere ex territorio Turonico — *Des.* totius essentiae prorsus ignorans speciem. [847

LABBE, *Bibl. mss.* II. 503-5; || *Act. SS.* t. c. 59-61, n. 20-31.

3. GESTA PERPERAM ADSCRIPTA S. PRAEIECTO. I (VITA ET PASSIO). *Inc. prol.* Cum rector saeculorum ineffabili sua dignatione — *Inc. ut* 2, I. — *Des.* Complevit igitur b. A. gloriosum agonem suum die kal. nov... [848

LABBE, t. c. 482-97 (om. prol.); || *Act. SS.* t. c. 61-74.
EXC. ARBELLOT, *Documents inédits sur l'apostolat de S. Martial* (1860), 45-50 (solus prol.).

II. TRANSLATIONES. *Inc.* Denique muniis exsequiarum expletis, Urbicus — *Des.* plaga meridiani Flaviacus adornatur. [849

LABBE, t. c. 497-500; || *Act. SS.* t. c. 75-77.
EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* III. 379-80. — BOUQUET, III. 407; V. 432-33.

4. VITA METRICA (IN VITA 3, I INSERTA). *Inc. prol.* Conditor excelsi residens in culmine caeli — *Inc.* Hic Dñi m. praeclaro lumine cordis — *Des.* Praesulis Austremoni gloriosum usque triumphum. [850

LABBE, t. c. 482-97 passim; || *Act. SS.* t. c. 62-74 passim.

5. MIRACULA ICIODORI FACTA. *Inc.* Per s. enim Stremonium, qui et ipse a Romanis episcopis... [851

* GREG. TURON. *Glor. conf.* 29 (30).

6. VISIO LAMFREDI AB. (UBI DE TRANSLATIONE). *Inc.* [Mihi Lamfredo] peccatori visio apparuit — *Des.* in ecclesia Mauziacensi sepeliri se fecit. [852

KRUSCH (Br.), in *Neues Archiv*, XIX. 24-25.

7. REVELATIO ET TRANSLATIONES. I (REVELATIO). *Inc. ut* 2, II — *Des.* auxilia ab ipso sacro antistite semper impetrantur. [853

LABBE, t. c. 500; || *Act. SS.* t. c. 77-78, n. 1-2.

II (TRANSLATIO PRIMA). *Inc.* Igitur non post multum accidit spatium ut Wandalorum — *Des.* s. martyrem ab eodem removeri loco. [854

LABBE, t. c. 500-502; || *Act. SS.* t. c. 78-79, n. 3-6.

III (TRANSLATIO SECUNDA). *Inc.* Opitulante altithroni potentia... Est igitur locus antiqua — *Des.* Constantinus filius Leonis imp. [855

LABBE, t. c. 502-3; || *Act. SS.* t. c. 79-80, n. 7-12.
EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* III. 380-81; || BOUQUET, V. 433. — MABILLON, *Acta,* III, 2. 191-92, n. 3, 4; 2ª ed. 174-75, n. 3, 4.

8. RECOGNITIO RELIQUIARUM AN. 1197. *Inc.* Quod s. Austremonii ossa... Notissimum manet universis b. Austremonium — *Des.* Erubescant igitur et sileant omnes sugillatores... [856

LABBE, t. c. 505-7; || MABILLON (paucis omissis), t. c. 192-94, n. 6-15; 2ª ed. 175-76, n. 6-15; || *Act. SS.* t. c. 80-82.

Austriclinianus discipulus S. Martialis, saec. I/III. — Oct. 15.

VITA. *Inc.* Cum sit, dilectissimi, b. A. ad sacerdotii culmen ab apostolis promotus — *Des.* Beatus ergo erit, ff., qui calcaverit... [857

De qua *Catal. Paris.* II. 275, 8°; III. 531, 2°.

Autbertus ep. Abrincensis, † cca 725. — Iun. 16 et 18.

1. VITA. *Inc.* Bb. pater noster Autbertus Abrincensis ep. omni sanctitate — *Des.* Obiit autem... et in Monte Tumba sepultus est. [858

PIGEON (E. A.), *Vies des SS. du diocèse de Coutances,* I (1892), 192-94.

2. TRANSLATIO AN. 1012. *Inc.* B. Autberti ss. ossa prolixiore tempore cunctis manserunt ignota — *Des.* in eodem monasterio servatur honore competenti. [859

BEAUREPAIRE (Eug. DE ROBILLARD DE), in *Mémoires de la Société des Antiquaires de Normandie,* XXIX (1877), 884-86; || PIGEON, t. c. 225-28. — Est hoc unum ex capitibus libelli miraculorum S. Michaelis in Monte Tumba.

3. MIRACULA. **I.** *Inc.* Exigente deinde mole peccaminum... **II.** *Inc.* Placuit etiam summae divinitati... Duo siquidem ex eiusdem coenobii fratribus... **III.** *Inc.* Nec incongruum... Mos esse dinoscitur tam monachis Montensibus — *Des.* sana et incolumis in pedes constitit. [860

PIGEON, t. c. 231-33.

4. *Vid.* **Michael archang.** Apparitio in Monte Tumba.

Autbertus ep. Cameracensis, † 669. — Dec. 13.

1. VITA (AUCT. FULBERTO CARNOTENSI ?). *Inc. prol.* Multos saecularium gloriae temporalis spes — *Inc.* Igitur humanae perditionis sortem — *Des.* Est autem locus ille haud longe ab ecclesia... [861

Act. SS. Belgii, III. 538-64.

EXC. IACOBI DE GUISIA *Annales Hannoniae,* IX. 35-47 (ed. FORTIA, VII. 2-44; vid. etiam E. SACKUR, in *MG.* Scr. XXX. 127-28). — SURIUS (ultima cap. partim omissa sunt, partim ab editore contracta) VI (1575), 894-901; (1581), 989-96; XII (1618), 249-53; XII (1880), 328-39; || *P.L.* CXLI. 355-368. — *Act. SS.* Febr. I. 801; 3ª ed. 809-10. — SACKUR (E.), in *Neues Archiv,* XV. 469-72.

2. VITA RHYTHMICA. *Inc.* Autberti virtus inclita fulgens in caelum superum — *Des.* quod eos ambias in sempiterna saecula. Amen. [862

EXC. *Anal. Boll.* XIV. 243, 3°.

3. MIRACULA. *Inc. prol.* S. ac pretiosissimi conf. Christi Autberti si vitam sive gestorum seriem... [863

I. Anno inc. dñicae 1034, dum ven. praesul Gerardus... [864

II. Verum cum per id tempus apud Corbeiam... [865

III. Puer annorum ferme 15 erat in villa... Coctum Villare... [866

IV. Illud vero... In oppido namque, quod Bretulium... [867

V. Est villa quae Senephia dicitur... [868

VI. Fiscalis villa est... quae Vinciacus dicitur... [869

VII. Sed et de villa quam Fontanas nuncupant... [870

VIII. Aliud quoque... Tempore Burchardi Cameracensis ep... [871

Exc. (mir. I et initium mir. II) *Catal. Brux.* I. 230-31. — Cf. *Anal. Boll.* XIV. 243, 2°.

4. MIRACULA. *Inc. prol.* Claritatem et gloriam operum divinorum, quae ostendit et facit... [872

I. In villa quae Hynniacus Leetardi vocatur... [873

II. Benignitas tamen et gratia Dei nostri, qui semel ibidem... [874

III. In miraculo prima fronte libelli notato satis est... [875

IV. Signum aliud... Ad Marcianense coenobium dedicandum... [876

Exc. (mir. I et II) *Catal. Brux.* I. 231-32.

Autpertus (Ambrosius). *Vid.* **Ambrosius.**

Aventinus presb. erem. Trecis, saec. VI in. — Febr. 4.

1. VITA. *Inc. prol.* Tempus et conversationem S. A-i simplici sermone — *Inc.* Fuit Aquitaniae parte regionis, Bituricae urbis oppidi indigena — *Des.* In cuius honore vir s. Vincentius ep... Sic b. vir obiit... [877

CAMUZAT, *Promptuarium Tricass.*, f. 58v-61v; ‖ *Act. SS.* Febr. I. 476-77 (perperam notat. 486-87); 3a ed. 481-83.

Exc. LABBE, *Bibl. mss.* II. 349.

2. MIRACULUM. *Inc.* Huic antistiti (Lupo) famulabatur Aventinus quidam religiosus... [878

* GREG. TURON. *Glor. conf.* 67 (68).

Avertanus (al. **Albertanus**) Ord. Carm., saec. XIV. — Febr. 25.

Io. GROSSI, *Viridarium Carmel.* II. 19; ‖ *Act. SS.* Febr. III. 617, n. 3; 3a ed. 622, n. 3.

Avitus conf. Aurelianensis seu Miciacensis, † cca 525. — Iun. 17.

1. VITA. Igitur Avitus infra Aurelianorum menia plebeio sanguine cretus — *Des.* Vir s. coniungitur Aniano et turba Aurelianorum... [879

Catal. Brux. I. 57-63; ‖ KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 383-385 (multis resectis). — (**Mut.**) SURIUS, III (1572), 682-86; (1579), 792-95; VI (1618), 248-50; VI (1877), 444-50.

Exc. *Act. SS.* Iun. III. 353, annot. *a*; 359-60, annot. *c*; 3a ed. IV. 285, annot. *a*; 291, annot. *c*.

2. VITA. *Inc.* Cum miraculorum gesta servi Dei Aviti... Fuit namque huius memorabilis viri religiosa genetrix ab oppidi Dunensis

partibus — *Des.* quia b. Aniani operibus in virtute miraculorum socium adepta est b. Avitum. Gaudet igitur toto... [880

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 534. — *Catal. Paris.* I. 295, 22°. — Krusch, t. c. 380, 382 (B).

3. Vita. *Inc.* B. Aviti vitam scripturus... Cuius genetrix ab oppido Viridunensi — *Des.* s. ad caelum direxit spiritum. [881

Exc. *Act. SS.* Iun. III. 353, annot. *a, c*; 3ª ed. IV. 285, annot. *a, c.* — Krusch, t. c. 382 (C).

4. Vita. *Inc. prol.* Rector orbis aeternus, s. quoque ecclesiae defensor — *Inc.* Cum igitur praeclara miraculorum gesta Christi confessoris Aviti... Fuerunt namque huius memorabilis viri genitores religiosi in Aquitaniae partibus — *Des. ut* 2. [882

Act. SS. Iun. III. 351-59; 3ª ed. IV. 283-91.
Exc. Bouquet, III. 438-39.

5. Miraculum. *Inc.* Avitus abba Carnoteni pagi... [883

* Greg. Turon. *Glor. conf.* 97 (98).

6. Epitome.

Petrus de Nat. iii. 31 (Adiutus).

Avitus erem. in dioec. Sarlatensi, † cca 570. — Iun. 17.

Vita. *Inc.* B. Avitus ex nobili prodiens stirpe, ad alta — *Des.* spiritum in eodem loco reddidit Dño. Ad cuius exsequias corpusculi... [884

Act. SS. Iun. III. 361-64; 3ª ed. IV. 292-94.
Exc. Bouquet, III. 390.

Avitus ep. Viennensis, † 518. — Feb. 5.

Vita. *Inc.* Tempore Zenonis imp. b. Avitus ep. sapientia — *Des.* scripsit epistolam. Moritur Anastasio adhuc principe. [885

Labbe, *Bibl. mss.* I. 693-95; || *Act. SS.* Febr. I. 667-68; 3ª ed. 674-75; || *Aviti opera* ed. R. Peiper (*MG.* Auct. ant. VI, 2), 177-81; || Chevalier (U.), *Oeuvres complètes de S. Avit* (Lyon, 1890), xxi-xxv.

Babolenus ab. Fossatensis, saec. VII. — Iun. 26.

1. Vita. *Inc. prol.* Sacrarum Scripturarum meditationibus — *Inc.* Post b. et gloriosam resurrectionem I. C. Dñi N. — *Des.* in quo multis annis iacuit decenter humatum. Ubi operatur eius meritis... [886

Chiffletius (P. Fr.), *Bedae presb. et Fredegarii scholastici concordia* (Paris. 1681), 356-71.
Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 658-64; || Bouquet, III. 565-71. — Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* III. 73-76, 111-13, 117, 137-38, 152-53.

2. Miracula. *Inc.* Igitur sicut in prooemio... Postquam clementis Dei nutu — *Des.* pro magno haberetur eius memoria. Gloria... [887

Chiffletius, t. c. 371-77; || Mabillon, *Acta,* II. 593-97; 2ª ed. 568-72; || *Act. SS.* Iun. V. 181-84; 3ª ed. VII. 159-62.
Exc. Labbe, *Bibl. mss.* I. 656.

3. Vita seu laudatio. *Inc.* Splendore decenter sollemni multiplici gaudio irradiatus — *Des.* (*mutila*) dum talem ad illuminationem istius patriae dignata est nobis attribuere. Quis | [888

Exc. *Catal. Paris.* II. 518-19.

Babylas ep. Antiochenus m. sub Numeriano. — Ian. 24.

1. Passio. a. *Inc.* Numerianus rex cum immolasset... B. autem Babylas ep. catholicae ecclesiae, ut pastor bonus ovium — *Des.* perfecisti laudem. Et sic osculatus est singulos... Sic quoque eius ablatum est caput, et positus est... Passus est... [889

Faber Stapulensis, *Agones mm.* f. 64ᵛ-66ᵛ; || *Act. SS.* Ian. II. 571-73; 3ª ed. III. 185-87. — Var. lect. *Catal. Brux.* I. 140-41, 27°; II. 302, 20°.

b. *Inc.* Numerianus rex cum immolasset... Sed s. Babylas ep. qui bene didicerat oves — *Des.* perfecisti laudem. Et ipsius incisum est caput, et positus est... [890

Mombritius, I. 68-69.

2. Passio. *Inc.* Si quis studiosius... Nam cum Numerianus imp. novi sacrificii busto redundans — *Des.* perfecisti laudem. Ecce completa... Post haec ipse percutitur, et una cum infantibus tumulatus... [891

Act. SS. Ian. II. 573-76; 3ª ed. III. 187-90.

3. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Garrula nunc Babylae depromat chartula — *Des.* Angelicis iuncti penetrabant coetibus altum. [892

* Aldhelmus, *De laude virg.* 23 (*P.L.* LXXXIX. 256-57).

4. Miracula. *Inc.* Abhinc Babylas urbis huius pontifex... [893

* Flodoardus, *De Christi triumphis Antiochiae,* i. 9 (*P.L.* CXXXV. 555). — Cf. Cassiodorus, *Hist. trip.* vi. 31.

5. Epitomae.

Ado, 24 ian. — Vinc. Bellov. xii. 122, 123; xv. 31.

Baculus ep. Surrentinus, cca 660. — Ian. 29.

1. Vita. *Inc.* Bb. igitur Baculus Neapolitanae urbis civis fuit — *Des.* In hac quoque diem clausit extremum, praemia... [894

Ughelli, VI. 755-56; 2ª ed. 603-4; || Capasso (B.), *Memorie storiche della chiesa Sorrentina* (Napoli, 1854), 222; || Cappelletti, *Chiese,* XIX. 687.

2. Translatio et miracula. *Inc.* Postquam bb. Baculi ss. anima

relicto corpore — *Des.* barbarorum pestis, ut praefati sumus, interiit. Precemur igitur... [895

UGHELLI, VI. 756-58; 2ª ed. 604-6; || CAPASSO, t. c. 223-25; || CAPPELLETTI, t. c. 688-90.

Baetius. *Vid.* **Boethius.**

Baithinus (al. **Baithenus, Bithinus**) ab. Hiensis, saec. VI. — Iun. 9.

VITA. *Inc.* Rev. pater ab. Baithenus ab infantia sua — *Des.* usque in horam qua dormiens patribus suis additus est. Haec pauca... [896

Act. SS. Iun. II. 237-38; 2ª ed. 234-35; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 871-78.
EXC. COLGAN, *Trias thaumat.* 458-59, XIX. XX.

Balbina v. Romae, † 130. — Mart. 31.

1. *Vid.* **Alexander** papa, **Hermes**.

2. EPITOME.

ADO, 31 mart.

Baldericus conf. in Burgundia, saec. VI/VII? — Oct. 15.

VITA. *Inc.* Inter laurigeros... Fuit enim ex territorio Magnimontensi — *Des.* Cuius beatae vitae Ioannes assertor praecipuus exstitit... [897

Act. SS. Oct. VII. 52-54.

Baldericus conf. in Monte-falconis in agro Remensi, saec. VII. — Oct. 16.

VITA AUCT. FLODOARDO (*Hist. Rem.*, IV. 38-43). *Inc.* Plures denique apud nos quondam sanctorum fuere basilicae — *Des.* nec ullam pallio laesionem, cui adhaerebat, aggessit. Multa praeterea... [898

* *Flodoardi opera* (*P.L.* CXXXV. 314-19; || ed. I. HELLER et G. WAITZ, in *MG.* Scr. XIII. 590-94); || SURIUS, X (1618), 284-86; || *Act. SS.* Oct. VII. 923-28.

Baldomerus subdiac. Lugdunensis, † cca 660. — Febr. 27.

VITA. *Inc.* B. famulus Christi Baldomerus intra Gallias natus apud Lugdunensium urbem — *Des.* Et cum eum Dñus de hac luce recipi iussit, tantam ad eius memoriam... [899

GONONUS (B.), *Vitae Patrum Occid.* 245-46 (paucis omissis vel contractis); || *Act. SS.* Febr. III. 683-84; 3ª ed. 688-89.

Baldredus seu **Baltherus** conf. in Scotia, saec. VIII (?). — Mart. 6.

Vita. *Inc.* Anno nostrae salutis et gratiae 503, id. ian. — *Des.* in maximo honore et reverentia habentur et venerantur. [900

Brev. Aberdonense, pars hiem. Prop. SS. 63ᵛ-64; || *Act. SS.* Mart. I. 449, n. 7, 8; 3ª ed. 448, n. 7, 8.

Balduinus de Bocla, ab. Baudeloensis, † cca 1205. — April. 13, Sept. 25, Oct. 16.

Vita. *Inc.* Balduinus de Bocla villa quadam iuxta Gandavum sita — *Des.* et credimus eum vera testari. Anno igitur dñicae inc. 1200... [901

Sanderus, *Hagiol. Flandriae* (1625), 34-44; *id.* (1639), 221-35.

Balduinus archidiac. Laudunensis, saec. VII. — Ian. 8.

Vita. *Inc.* Temporibus Dagoberti regis Francorum fuit in hoc mundo vir quidam nomine Baso — *Des.* Sed et cottidie, si postulantium exigat fides... [902

Act. SS. Ian. I. 503-5.

Baldus paenitens apud Senones, † cca 620. — Oct. 29.

Vita. *Inc.* Fuit itaque vir iste, b. videlicet Baldus, natione Hispanus — *Des.* (*mutila*) per mediam vallem quae inter utrumque aperitur latissima | [903

Lebeuf, *Dissertations sur l'hist. eccl. et civile de Paris*, III (1743), lxii-lxiv; || *Act. SS.* Oct. XII. 879-80.

Balsemius m. Ramerude in dioec. Tricassina, saec. V. — Aug. 16.

Passio. *Inc.* B. athleta Dei Balsemius civitate Lemovicas exstitit oriundus — *Des.* Quisque fidelis homo vere respondeat : Amen. [904

Labbe, *Bibl. mss.* II. 509-11.

Exc. Camuzat, *Promptuarium Tricass.* f. 334ᵛ-36ᵛ; || *Act. SS.* Aug. III. 293-94. — *Catal. Paris.* III. 220-21.

Baltherus. *Vid.* **Baldredus.**

Balthildis regina Francorum, † cca 680. — Ian. 26, 30.

1. Vita. a. *Inc. prol.* Mihi quidem, ut imperatum est — *Inc.* Benedictus Deus, qui vult omnes homines salvos — *Des.* incolumis ad suos atque sobrius revertitur. — *Inc. epil.* Recolimus quidem in Francorum regno — *Des.* pium Dñum exorate. Pax Dñi sit vobiscum... [905

Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. II. 482-508 (A).

b. *Inc. prol. et Inc. ut* 1 a. — *Des.* consequi perpetis gloriae mereamur aeterna, opitulante Dñi N. I. C. gratia... [906

Act. SS. Ian. II. 739-42; 3ª ed. III. 354-57. — Cf. Krusch, t. c. 504-5.

c. *Inc. prol. et Inc. ut* 1 a. — *Des.* et mitis velut ovis effectus est, opitulante Dñi N. I. C. gratia... [907

Mabillon, *Acta,* II. 777-83; 2ª ed. 745-51; || *P.L.* LXXXVII. 665-75.
Exc. Bouquet, III. 571-74. — Cf. Krusch, t. c. 505.

2. Vita. a. *Inc. prol.* Verba regis celare bonum est — *Inc. ut* 1 a. — *Des.* astringunt dulcibus et vitae restitutum gaudent. — *Inc. epil. ut* 1 a. — *Des.* quatinus ablutos omnes labe criminum perducat... [908

Officium B. Bathildis (Parisiis apud Henr. Paquot, s. a. litt. goth.), f. viiiᵛ-xxi (omisso prol. et ultimis capit.); || Krusch, t. c. 482-508 (B).
Exc. (epilogus) Mabillon, t. c. 783-84; 2ª ed. 750-51; || Bouquet, III. 574; || *P.L.* t. c. 675-76.

b. *Inc. prol.* Religiosa vita viduarum quanto est meritis clarior — *Inc.* B. siquidem Bathildis nuper in puellari aetate de partibus transmarinis. — *Des. ut* 2 a. — *Inc. epil. ut* 1 a. — *Des. epil.* quatenus absolutos omni labe criminum perducat... [909

Surius, VII (1581), 64-71; VII (1576), 36-43; I (1618), 441-45; I (1875), 702-12; || *Act. SS.* Ian. II. 742-47; 3ª ed. III. 357-62. — Ita codex Rubeae Vallis; cf. *Anal. Boll.* XIV. 46, 29º.
Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 665-68.

3. Vita. *Inc.* Antiquorum virorum sanctorumque — *Des.* De quorum actibus praesens narratio, ut eorum interventione... [910

De qua Krusch, t. c. 479, not. 3.

4. Translatio an. 833. *Inc.* Cum morem inolevisse cernimus — *Inc.* Anno xx imperante cum magna felicitate Hludowico — *Des.* quem tota devotione dilexit in terris. Amen. [911

Act. SS. Ian. II. 747-49; 3ª ed. III. 362-64; || Mabillon, *Acta,* IV, 1. 450-453; 2ª ed. 428-31.
Exc. *Officium B. B-is,* f. xxi-xxiiiᵛ. — Bouquet, VI. 309. — Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 284-85.

5. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiv. 116. — Petrus de Nat. iii. 59.

Bandaridus ep. Suessionensis, † 545. — Aug. 1.

Vita. *Inc. prol.* Scribere sanctorum gesta patrum piis ac religiosis — *Inc.* Tempore Lotharii nobilissimi Francorum regis, dum respublica — *Des.* Quo in loco integra corporum sanitate recepta... [912

Act. SS. Aug. I. 63-68.

Baomadus, Baomirus. *Vid.* **Baumadus, Boamirus.**

Barbara v. m. Nicomediae sub Maximiano. — Dec. 4 et 16.

1. Passio. **a**. *Inc.* Temporibus Maximiani imp. erat in civitate Antiochiae quidam satrapas — *Des.* Valentius vero quidam vir ven. petiit veneranda corpora... Martyrizata est ss. Christi m. B... [913

Zaccaria (F. A.), *De rebus ad hist. atque antiquitates ecclesiae pertinentibus dissertationes latinae,* I (1781), 137-42.

b. *Inc.* Regnante impiissimo tyranno Maximiano, principabatur autem Martianus — *Des.* Quidam vero homo pius, nomine Valentinus, quaesivit sanctarum reliquias... [914

Mombritius, I. 74-75ᵛ.

c. *Inc.* Regnante Maximiano imp. et Martiano praeside fuit quidam vir in Nicomedia civitate (*al.* Tuscia provincia) Dioscorus — *Des.* Valentinianus autem quidam religiosus... Martyrizata est... [915

Cf. *Catal. Paris.* II. 333, 5°.

d. *Inc.* Erat tempore Maximiani imp. vir quidam gentilis in Nicomedia— *Des.* ita ut nec pulvis eius inveniretur. Finita est autem... [916

Leg. aureae appendix, c. 202 (199).

e. *Inc.* Temporibus imp. Maximiani erat quidam vir Dioscorus dives — *Des.* ita ut nec pulvis eius inveniretur. Passa est autem... [917

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 228ᶜ-229ᵇ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 3-4.

2. Legenda. **I**. Prologus (auct. Iohanne de Wackerzele). *Inc.* Viro cuidam devoto... quidam licet indignus... Multifarie nempe quam plurimisque donis — *Des.* Ab ea est enim omne datum optimum... [918

Historia sive legenda bb. v. B-e, Coloniae apud Lijskirchen s. a. (Hain, 2416 et 2416 a = Copinger, II, n° 863), part. i, sign. A.ij-A.5ᵛ. — Cf. *Catal. Brux.* I. 382, 2°; II. 253, 6°.

II. Informatio ex sacra scriptura de genealogia sive origine bb. Barbarae. *Inc.* Origenes in libro de amore Christi... dicit se vidisse gloriosam Barbaram reginam — *Des.* Hanc caritatem nobis concedat in vita sponsus v. B-ae... [919

Informatio etc... s. l. a. (Copinger, II, n° 862 = n° 3266), f. 2-5ᵛ.
Exc. [Müller (Nic.)], *Acta s. B-ae virg. et mart.* (Augustae Vindelicorum, 1703), 15-16.

III. Passio. *Inc.* Veridica evangelii sanctione comperitur... Nam postquam Aurelius Alexander... Mammeae matris suae precibus victus — *Des.* Apud hunc agnum dignetur pro nobis intervenire... [920

Hist. sive legenda... part. ii, sign. A.ij-C.ij.
Exc. Müller, t. c. 11 et subinde postea. — *Catal. Brux.* I. 382, 6°. — Wirth (A.), *Danae in christlichen Legenden* (1892), 98-99.

IV. V. Translatio et miracula. *Vid.* infra 6 a, 9, 10.

3. Passio. *Inc.* Post Aurelium Alexandrum, qui in Mammeam — *Des.* Tu hos repraesenta eidem, quem sequeris, agno... [921

Cf. *Catal. Paris.* II. 595-96, 1°.

4. Epitomae.

Ado, 16 dec. — Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* viii. 7 (*P.L.* CXXXV. 735). — Vinc. Bellov. xiii. 67. — Petrus de Nat. i. 25. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 108.

5. Translatio Cpolim et inde Venetias et Torcellum. **a** (auct. Petro Calo). *Inc.* ... Deinde corpus b. Barbarae in Cpolim est delatum temporibus Iustiniani — *Des.* Altera matrona de parochia S. Ieremiae... et virginem gloriosam. [922

Cornelius (Flam.), *Eccl. Venet. illustr.* II. 180-81.
Exc. Riant, *Exuviae sacrae Cptanae,* I. 182-83.

b (auct. Fantino Dandulo). *Inc.* Quod venerandum corpus... Quia dum Petrus Orseolo — *Des.* ut sancta ven. ab omnibus coli debet. [923

Cornelius (Flam.), *Eccl. Torcell. illustr.,* I. 116-17.

c. *Inc.* Hodierna festivitas translationis b. Barbarae — *Des.* Cpolim attulit et in ecclesia S. Salvatoris reposuit. [924

Cornelius, *Eccl. Torcell.* t. c. 112-13; || Cappelletti, *Chiese,* IX. 536-37.

d. Instrumentum. *Inc.* Translatio corporis s. Barbarae — *Des.* Petri Urseoli filiis eiusdemque ducis anno xvii. [925

Cornelius, *Eccl. Torcell.* t. c. 106; || Cappelletti, t. c. 537.

6. Inventio, translatio Romam et inde Placentiam. **a.** *Inc.* Benedictus Dñus Deus Israel, qui sic dignatur visitare — *Des.* sanguinis eiusdem sui sponsi firmarentur. Quod nobis ipse largiri... [926

Hist. sive legenda... part. ii, sign. C.ij-C.5ᵛ.
Exc. *Catal. Brux.* I. 382-83, 392-93 (ibi, p. 393, lin. 26, lege *1370*).

b. *Inc.* Anno dñicae inc. 227 pridie non. dec. imperante Maximiano — *Des.* forte secundum sinodochen partem pro toto capientes. [927

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 438ᵈ-39ᵇ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 281-81ᵛ.

7. Inventio reliquiarum. **a.** *Inc.* Igitur post passionem eius aliquo tempore quidam propugnatores fidei christianae — *Des.* cum omni devotione et gaudio deduxerunt. [928

Toeppen (M.), in *Scr. rer. Pruss.* II. 406-7, not. 2.

b. *Inc.* Legitur quod christiani quidam propugnatores fidei — *Des.* ingenti reverentia et gaudio corpus ipsius transtulerunt. [929

Müller, t. c. 258-60.

8. Translatio capitis in Pomeraniam. *Inc.* Quidam dicunt quod fuerunt peregrini — *Des.* cum devoto laudum tripudio deducentes. In quo usque ad hodiernum... placatus Dñus mox exaudit. [930

Toeppen, t. c. 399-408.

Est ubi *inc.* (Toeppen, t. c. 401, not. *a*) Sedensa quidam ven. cardinalis missus fuit... [931

9. Miracula. *Inc. prol.* Promere cupiens laudes... [932

Hist. sive leg... part. II, sign. C.5^{v}-6; ‖ Müller, t. c. 196-97.

I. Miles enim quidam bb. v. et m. Christi B-am summa... [933

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 439^{b}-39^{c}; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 281^{v}-82; ‖ *Hist. sive leg.* II. C.6; ‖ Müller, 197-98.

II. Sceleratissimus homo quidam in malitia sua ducens... [934

Hist. sive leg. II. C.6^{v}-D.j; ‖ Müller, 198-201 (una sententia longior).

III. In monasterio quodam dicto Parcke Dñorum... [935

Hist. sive leg. II. D.j-j^{v}; ‖ Müller, 160-61. — Exc. *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 439^{c}; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 282.

IV. Quidam legem Dei catholicamque ecclesiam ignorans... [936

Hist. sive leg. II. D.j^{v}-ij; ‖ Müller, 202-3.

V. In vigilia nempe Natalis Dñi... quidam mercatores... [937

Hist. sive leg. II. D.ij-ij^{v}; ‖ Müller, 204-6.

VI. Accidit apud s. civitatem Coloniensem in ecclesia FF... [938

Hist. sive leg. II. D.ij^{v}-iij; ‖ Müller, 142-43. — Exc. *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 440^{a}; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 282^{v}.

VII. Sub illustri quodam principe Gelriae Reynoldo... [939

Hist. sive leg. II. D.iij-4; ‖ Müller, 206-9 (om. ult. sent.).

VIII. Tres abbates Cisterciensis ordinis de Frisia, ut moris est... [940

Hist. sive leg. II. D.4-4^{v}; ‖ Müller, 209-11; ‖ Toeppen, t. c. 408-10.

IX. Contigit in Brabantia Mechliniae, ubi corpus b. Rumoldi... [941

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 440^{a}; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 282^{v}; ‖ *Hist. sive leg.* II. D.4^{v}-5; ‖ Müller, 143-44.

X. Quidam homo bonus de bonaque parentela natus... [942

Hist. sive leg. II. D.5-5^{v}; ‖ Müller, 161-63.

XI. Tempore quo Normanni venerunt navigantes per mare... [943

Hist. sive leg. II. D.5^{v}-6; ‖ Müller, 212-13.

XII. Pictor quidam bonus sui officii magister... [944

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 439^{b}; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 281^{v}; ‖ *Hist. sive leg.* II. D.6; ‖ Müller, 146-145 (*sic*).

XIII. Erat quidem vir apud Almanniam partibus Hassiae... [945

Hist. sive leg. D.6-6^{v}; ‖ Müller, 213-14.

XIV. In eodem territorio... corruit turris magna... [946

Hist. sive leg. D.6^{v}-E.j; ‖ Müller, 215-16.

XV. Iuvenis quidam dives orphanus existens, servitio... [947

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 439^{c}-39^{d}; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 282-82^{v}; ‖ *Hist. sive leg.* E.j-ij; ‖ Müller, 145-48.

XVI. Fuit quidam negotiator qui navigandi causa... [948

Hist. sive leg. E.ij-ij^{v}; || MÜLLER, 163-65.

XVII. Factum est... Erat quidam vir in ducatu Iuliacensi vilis... [949

Hist. sive leg. E.ij^{v}-iij^{v}; || MÜLLER, 216-18.

XVIII. Iam dictus insuper frater... Sex vel septem clerici... [950

Hist. sive leg. E.iij^{v}-iiij; || MÜLLER, 165-69.

XIX. In ducatu Gelrensi erat quidam miles in his... [951

Hist. sive leg. E.iiij-5^{v}; || MÜLLER, 170-71 (om. paucis in fine).

XX. Apud Hoyum... erat quaedam beghina... [952

Hist. sive leg. E.5^{v}; || MÜLLER, 148-49.

XXI. Quidam miles inter suos casualiter veniens inimicos... [953

Hist. sive leg. E.5^{v}-6^{v}; || MÜLLER, 219-22.

XXII. Deferens quidam presb. super ripam maris... [954

Hist. sive leg. E.6^{v}-7; || MÜLLER, 222-23.

XXIII. Ep. quidam devote veniens a casu prope locum iustitiae... [955

Hist. sive leg. E.7-7^{v}; || MÜLLER, 224-26.

10. MIRACULA. **I.** Aliud exemplum legimus. Tempore serenissimi Adolfi regis Romanorum accidit... [956

Leg. aureae appendix, c. 202 (199), § 3 (ed. GRAESSE, 901-2); || MÜLLER, 173-74; || TOEPPEN, t. c. 410-11.

II. Rursus aliud miraculum quod ante annos Dñi 1294... Quidam habebat inimicum armigerum... [957

MÜLLER, 227-29.

III. Novissime... cum Henricus de Wenckheim... [958

MÜLLER, 229-30.

IV. Devotissima et veridica relatione... didici quod tempore Wenceslai ep. Wratislaviensis in Polonia... [959

MÜLLER, 231-33.

V. Aliud quoque si audire delectat... quod a fr. Hermanno de Marburch... Erat mulier quaedam... [960

MÜLLER, 261-62; || TOEPPEN, t. c. 411.

VI. Cum dñus Ludewicus de Bourbonio ep. suum patriae... [961

Hist. sive leg. part. I, sign. A.6; || MÜLLER, 195-96 (om. ult. sent.).

VII. (AUCT. IOHANNE NIDER). Tempore meo in conventu Eistetensi nostri ordinis quidam frater... [962

NIDER, *Formicarius*, II. 3; || *Hist. sive leg.* I. A.7; || MÜLLER, 140-41.

VIII. (AUCT. EODEM). Fuit noviter circa Ercklentz in partibus inferioribus Alemanniae quidam saecularis Simplicianus... [963

NIDER, l. c. IV. 2; || MÜLLER, 245-47. — (Paulo diversum) *Hist. sive leg.* I. A.6^{v}.

IX. Legitur accidisse Coloniae quod duae meretrices... [964

Müller, 144-45.

X. Quomodo autem apud Traiectum inferius, in civitate Amersfordiae... [965

Müller, 150-52.

XI. Quidam nauta periclitans in mari mori non potuit... [966

Müller, 172-73.

XII. Pythonissa quaedam, Orianda vocata, de civitate... [967

Müller, 233-35.

XIII. Modernis temporibus, duce Burgundiae Philippo cum Picardis et Flamingis... [968

Müller, 235-36.

XIV. Cum nuper [circa annum Dñi 1445] celebraretur generale capitulum FF. de Monte Carmelo in oppido Thenensi... [969

Müller, 236-39. — Exc. (var. lect.) *Catal. Brux.* I. 230.

XV. (Auct. Theoderico Pauli). *Inc.* Post mortem dñi Friderici de Blankenheim — *Des.* et haec ad gloriam Dei scribere. [970

Surius, VI (1575), 693-94; (1581), 777-79; XII (1618), 125-26; || Müller, 187-94.

Exc. Campi (P. M.), *Dell' historia ecclesiastica di Piacenza,* III (1662), 298.

XVI. Fuit vir nobilis comes Saxoniae, qui inimicum suum... [971

Leg. aureae appendix, c. 202 (199), § 2 (ed. Graesse, 901); || Müller, 243-44.

Barbarus m. Methone in Graecia sub Iuliano. — Mai 14.

Petrus de Nat. iv. 170; || *Act. SS.* Mai III. 286; 3ª ed. 285-86.

Barbatianus presb. Ravennae, saec. V. — Dec. 31.

1. Vita. *Inc.* Iustum quidem arbitror... Quam ob rem cum Zosimus papa — *Des.* Ipsa vero Dei famula Galla Placidia... [972

Bacchini (B.), *Agnelli... liber pontificalis* (Mutinae, 1708), II. append. 39-58; || Muratori, *Rer. ital. scr.* II, 1. 194-98; || *P.L.* CVI. 769-78. — Var. lect. *Catal. Brux.* I. 7, 8º.

2. Epitome.

Petrus de Nat. ii. 23.

Barbatus ep. Beneventanus, † 682. — Febr. 19.

1. Vita. *Inc. prol.* Sicut evidentissime fidelium relatione comperimus — *Inc.* Tempore quo Grimoalt Langobardorum regni moderabat — *Des.* ad caelestia regna xi kal. martii, a nativitate sua anno lxxx, est advectus, ubi... [973

Ughelli, VIII. 25-32; 2ª ed. 21-26; || *Act. SS.* Febr. III. 139-42; 3ª ed. 142-44; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. rer. langob. 556-63.

2. Vita. *Inc. prol.* Considerandum nobis est, dd. ff., quomodo mater ecclesia — *Inc.* Eo videlicet tempore quo Grimoalt Langobardorum suscepto regali solio — *Des.* Vixit autem annos 80. Obiit autem sub die xi kal. martiarum... [974

Act. SS. t. c. 142-45; 3ª ed. 144-47.

3. Translatio auct. Falcone. *Inc.* Anno 1124... praefatus Roffridus Beneventanus antistes — *Des.* et caelorum regem patremque nostrum B-um benedicendo magnificavimus. [975

* *Falconis Beneventani chronicon*, ad an. 1124 (Muratori, *Rer. ital. scr.* V. 99-101; || *P.L.* CLXIII. 1188-91); || *Act. SS.* t. c. 145-46; 3ª ed. 148-49.

Bardo ep. Moguntinus, † 1051. — Iun. 10.

1. Vita auct. Vulculdo. *Inc.* Bb. Bardonis, gregis Moguntinensis... Ortus est hic lucifer in Teutonicorum Francia — *Des.* et dierum plenus in senectute bona obdormivit in Dño. Amen. [976

Boehmer, *Fontes rer. Germ.* III. 247-54; || Wattenbach (W.), in *MG.* Scr. XI. 318-21; || Jaffé (Ph.), *Mon. Mogunt.* (= Bibl. rer. Germ. III), 521-29.

2. Vita. *Inc.* B. Bardo, qui et Bardeo, id est filius Dei, interpretari potest, ex oppido Germaniae — *Des.* et nomen eius requiretur a generatione in generationem. [977

Act. SS. Iun. II. 301-19; 3ª ed. 298-315; || Mabillon, *Acta*, VI, 2. 5-33; 2ª ed. 5-32; || Ioannis, *Rer. Mogunt.* I. 474-93; || Boehmer, t. c. 217-47; || Wattenbach, t. c. 322-42; || Jaffé, t. c. 529-64.

Exc. Schannat (I. F.), *Historia Fuldensis* (1729), probat. 159-62; || Kremer (I. M.), *Origines Nassoicae*, II. 353-60.

Barga seu **Berga** v. m. soc. S. Ursulae.

Corpus S. Ludovico regi transmissum. *Inc.* Conradus Dei gratia s. Coloniensis ecclesiae... Cum praesens corpus in scrinio praesenti — *Des.* Datum Coloniae xiv kal. iul. anno Dñi 1260. [978

Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* I. 1108-9; || *Act. SS.* Aug. V. 470, n. 887 (paucis omissis).

Barlaam et Iosaphat (seu **Ioasaph**) apud Indos. — Nov. 27.

1. Vita perperam adscripta Iohanni Damasceno. *Inc.* Cum coepissent monasteria construi ac monachorum congregari multitudines — *Des.* et maximis illos glorificat donis et virtutibus. Hucusque finis praesentis laboris (*al.* sermonis)... Conversus ad te Dñum Deum... [979

Liber gestorum Barlaam et Iosophat s. l. a. (Hain, 5913), 147 ff.; || *id.* (Hain, 5914), 77 ff. (deest " Conversus... „); || *Iohannis Damasceni opera* (Basileae, 1535), iii, 135 pp.; *id.* (ibid. 1539), iii, 123 pp.; *id.* (ibid. 1548) append., 99 pp.; *id.* (ibid. 1559), 569-656; *id.* (ibid. 1575), 815-902; || *Ioh. Damasc. opera*, ed. Henricus Gravius (Coloniae, 1546), 267-385; || *Vitae*

SS. Patrum (Colon. 1548), sign. aa-ll.iij^v; || LIPOMANUS, I. 297^v-353 (deest "Conversus..."); || [BACHERIUS (Petrus)], *S. Ioh. Damasc. historia de vitis ss. B. et I.* (Antverpiae, Io. Bellerus, s. a.), 1-356.

EXC. VICELIUS, *Hagiol.* 105-8.

2. EPITOMAE. a. *Inc.* Fuit in India rex quidam nomine Avemur — *Des.* glorificantes in omnibus Deum. [980

VINC. BELLOV. XVI. 1-64.

b. *Inc. ut* 1. — *Des.* Plurima quoque miracula operatus est... [981

REIFFENBERG, in *Bulletins de l'Académie royale ... de Bruxelles,* X, 2 (1843), 341-51, 427-43; || ID. in *Annuaire de la bibliothèque royale de Belgique,* VI (1845), 76-112.

c. *Inc.* Barlaam, cuius historiam Iohannes Damascenus — *Des.* ad quorum tumulum miracula multa fiunt. [982

Leg. aurea, c. 180 (175); || DOUHET, *Dictionnaire des légendes* (Paris, 1855), 59-76.

d. (Epitome libelli **2** c) PETRUS DE NAT. X. 114.

Barnabas apost. — Iun. 11.

1. VITA. Ego Iohannes, qui et Marcus, famulus Dñi I. C., discipulus vero ss. apostolorum Pauli et Barnabae... Denique cum essem ethnicus et famulator idolorum — *Des.* Tempore Zenonis imp. et s. Gelasii papae, eodem s. apostolo revelante... [983

MAZOCHIUS (S. A.), *Commentarii in vetus marmoreum s. Neapolitanae eccl. kalendarium,* II. 540-44; || *Bibl. Casin.* III. 354-57.

EXC. *Catal. Paris.* I. 501, 6°.

Praecedit aliquando *prol.* ex **2** excerptus, qui *inc.* "Barnabas hebraice latine interpretatur filius prophetae vel filius consolationis..." [984
et modo est longior (*Anal. Boll.* XI. 283-84, 11°), modo brevior (*Catal. Brux.* I. 21, 115°).

2. VITA ET PASSIO. *Inc. prol.* Redemptor et salvator noster D. I. C. antequam de interitu Satanae — *Inc. pars I.* Denique iste est ille Barnabas ss., qui et Ioseph... Nam Barnabas hebraice, latine autem — *Des.* et cum eis vitam aeternam percipere mereamur. — *Inc. pars II* (*brevis*). Hucusque b. Barnabae gloriosum agonem... ex authentica auctoritate Lucae... Sed quia idem sequendo b. Paulum — *Des.* et ad fidem veritatis adduxit. — *Inc. pars III.* Quo autem ordine ad martyrii coronam pervenerit, ex graeco eloquio... Iohannes igitur, qui et Marcus, famulus D. N. I. C. (*sequitur tota Passio* 1)... *Des.* Tempore igitur Zenonis... B. autem Dorotheus... [985

MOMBRITIUS, I. 69-72^v; || BIRAGUS, *Datiana historia,* 102-8 (om. ultima sententia). — Epitomen huius libelli confecit ORDERICUS VITALIS, *Hist. eccl.* II. 14 (ed. LE PREVOST, I. 347-53).

EXC. [NAUSEA (Frid.)], *Anonymi philalethi eusebiani in Vitas apostolorum rhapsodiae* (Colon. 1531), f. 73^v-75^v (pauca ex parte II, et pars III paene inte-

gra). — *Act. SS.* Iun. II. 423-25; 3ª ed. 417-19 (pars I paene tota). — *Anal. Boll.* II. 301 (lin. 34)-302 (finis partis I et initium partis II).

Praecedit aliquando (*Anal. Boll.* II. 301, lin. 26-32) *prol.* qui *inc.* " Barnabas hebraice latine interpretatur filius consolationis... „ [986

3. EPITOMAE VITAE 2. a. *Inc.* B. Barnabas, qui et Ioseph, Cyprius genere, antequam — *Des. ut* 1. [987

Cf. *Catal. Paris.* III. 128, 15°.

b. *Inc. ut prol.* 2. — *Des.* Interim ego Iohannes, qui et Marcus, occulte nocturnis horis tuli illud et collocavì in crypta... [988

Cf. *Catal. Paris.* III. 156, 34°.

4. PRIMA GESTA ET APOSTOLATUS MEDIOLANENSIS. *Inc.* Celebratis Dñus Iesus susceptae pro nobis passionis — *Des.* ingressus navim ad Palaestinae gremium repedavit. Hucusque de primis ecclesiae Mediolanensis propagatoribus... [989

MURATORI, *Scr. rer. ital.* I, 2. 205-6; || BIRAGUS, t. c. 8-15.

5. DE TEMPLO PROPE MEDIOLANUM FUNDATO. *Vid.* **Dionysius** Mediolanensis, 3.

6. EPITOMAE.

HIERONYMUS, *De vir. illustr.* 6. — ADO, *De festiv. apost.* — VINC. BELLOV. x. 89. — *Leg. aurea*, c. 81 (76). — PETRUS DE NAT. v. 105.

7. EPISTULA ATTONIS EP. PISTORIENSIS DE VITA S. BARNABAE. *Inc.* Frater A. peccator monachus... Quanto studio licuit — *Des.* et audi latorem horum. [990

Anal. Boll. XI. 288.

Barnardus ep. Viennensis, † post 840. — Ian. 23.

1. VITA. *Inc.* B. Barnardus patronus Romanensium, qui filius boni odoris — *Des.* in basilica s. Petri apost., quam ipse Romanis aedificavit. [991

Act. SS. Ian. II. 546-47; 3ª ed. III. 159-60; || GUICHENON (S.), *Hist. de Bresse et de Bugey* (1650), preuves, 175-76; || MABILLON, *Acta*, IV, 1. 582-585; 2ª ed. 552-54.

2. VITA. *Inc.* (*mutila*). Cum ergo nullis precibus, nulla auctoritate ad pastorale — *Des.* quam ipse Romanis aedificavit, in praedio mulieris viduae, b. Petro sub testamento derelicto herede... [992

MABILLON, *Acta*, IV, 2. 562-64; 2ª ed. 571-74.

3. VITA. *Inc.* Sub Karolo imp., qui primus ex genere Francorum — *Des.* per capitula distincta invenire valebit. [993

Anal. Boll. XI. 404-15.

EXC. MABILLON, *Acta*, IV, 1. 585-86; 2ª ed. 554-55; — *ibid.* IV, 2. 564-67; 2ª ed. 574-76. — BOUQUET, V. 481.

4. Translatio. *Inc.* Regni caelorum civibus tantam gloriam — *Des.* locantur summa cum laetitia populorum. [994

Act. SS. Ian. II. 548; 3ª ed. III. 161; || Mabillon, *Acta,* IV, 1. 587; 2ª ed. 556; || *P.L.* CXXIII. 449-52.

5. Miracula (adscripta Adoni ep.). *Inc.* Quamvis imperitia mea... Cum igitur Aquitanici populi — *Des.* quae etiam modum scribentis videantur excedere. [995

Act. SS. Ian. II. 547-48; 3ª ed. III. 160-61; || Mabillon, *Acta,* IV, 1. 588-589; 2ª ed. 556-57; || *P.L.* t. c. 451-52.

Barontus et **Desiderius** erem. Pistorii, cca an. 700. — Mart. 25.

1. Vita. *Inc.* Theodorici et Theodeberti regum tempore in eorum regno — *Des.* honorifice collocatae eorum reliquiae fuerunt. [996

Act. SS. Mart. III. 569-70; 3ª ed. 568-69; || Mabillon, *Acta,* II. 826-28; 2ª ed. 792-94.

2. Visio S. Baronti. *Inc.* Memorare igitur vobis volo... In monasterio S. Petri apost. quod nomine Longoretus — *Des.* angelus s. ducat ad caeleste regnum et vitam aeternam... Acta sunt haec... regnante Theodorico rege Francorum. [997

Act. SS. t. c. 570-74; 3ª ed. 568-72; || Mabillon, t. c. 828-30; 2ª ed. 794-96.

Barrus. *Vid.* **Findbarrus.**

Barsanorius seu **Barsanuphius** solitarius in Palaestina, saec. VI. — April. 12, Sept. 13.

1. Vita. *Inc.* Iustinianus imp., vir iustitiae defensor, dum in Oriente — *Des.* sepelivimus eum... in loco memorato xiii sept... [998

Catal. Paris. I. 525-35.

2. Vita. *Inc...* — *Des...* — *Inc. epil.* Haec historia, quam de vita... Barsanorii Ioseph discipulus ipsius graeco stilo edidit — *Des.* In quo b. B-ii meritis... [999

Exc. (epil.) *Act. SS.* April. II. 957; 3ª ed. 953.

3. Translatio Uriam saec. IX et inventio an. 1170. *Inc.* Ven. ep. dño Theodosio Orianae ecclesiae sedem — *Des.* dñi Luponis archiep. anno xxii. In qua ecclesia... [1000

Act. SS. t. c. 25-26, n. 16-21.

Bartholomaeus apost. — Aug. 25.

1a. Prologus in Acta. *Inc.* Bartholomaeus apost. nomen ex syra lingua — *Des.* ix kal. sept. [1001

* *Breviarium apostolorum* (vid. supra **Apostoli,** 4); || Lipsius, *Die apokr. Apostelgeschichten,* I. 147; II, 2. 55, not. 3; || *Anal. Boll.* XI. 257, 33°.

1b. Passio. *Inc.* Indiae tres esse ab historiographis asseruntur — *Des.* Fuit autem in episcopatu annis 20, et perfectis omnibus atque bene compositis... migravit ad Dñum... [1002

α) Mombritius, I. 75^{v}-78; || *Act. SS.* Aug. V. 34-38; || Moesinger (G.), *Vita et martyrium s. B-i apost.* (Salisburgi, 1877), 48-63; || Bonnet (M.), *Acta apost. apocr.* II, 1 (1898), 128-50.

β) (Nonnullis subinde omissis) [Nausea (Frid.)], *Anonymi philalethi eusebiani in vitas apostolorum rhapsodiae* (Colon. 1531), f. 52^{v}-56^{v}; || Lazius (W.), *Abdiae hist. certam. apost.* (Basileae, 1552), 92-98; || Id. ed. Ioh. Faber (Paris. 1560), f. 96-102; || Id. ed. Th. Beauxamis (Paris. 1571), f. 96-102; || La Barre (L. de), *Hist. christ. vet. patrum* (1583), f. 37^{v}-39; || Fabricius, *Cod. apocr. Novi Test.* (1719), II. 669-87. — Epitomen huius libelli confecit Ordericus Vitalis, *Hist. eccl.* ii. 9 (ed. Le Prevost, I. 321-28).

1c. Epilogus. *Inc.* Hic est B. apost. qui nomen ex syra lingua... [1003

Lipsius, op. c. *Ergänzungsheft*, 10. — *Anal. Boll.* XI. 257, 33°.

2. Sermo de vita et translatione in Liparim, auct. Theodoro Studita. **a.** (interprete Anastasio Bibliothecario). *Inc. epist.* Sancto ac ven. Aioni... Fervens sanctimonia tua — *Inc. prol.* B. Bartholomaei apost. venerabile omniumque laudum — *Inc.* Maximus quidem labor et, ut addam, gloria est — *Des.* et eum qui te, licet breviter, ex se laudare praesumit in C. I. Dño. N., quem decet omnis gloria... [1004

D'Achery, *Spicilegium*, III. 13-22; || Id. ed. de la Barre, II. 123-26; || Combefis (F.), *Bibliotheca patrum concionatoria*, VII (1662), 755-57 (om. epist. et prol.); || *P.L.* CXXIX. 729-36.

b. (interprete Berthario Casinensi ?). *Inc. prol. ut* 2a. — *Inc.* Maximum quidem certamen, ut ita dicam, gloriae — *Des.* et eum qui te, licet breviter, ecce laudare praesumit. [1005

Act. SS. Aug. V. 39-41.

3. Translatio Beneventum. **a.** (auct. Anastasio). *Inc.* Haec de Bartholomaei laudibus eiusque mirabiliter advecto in Lypparim corpore... de reliquo dicendum est. Supervenientes itaque Sarraceni — *Des.* dormitionis vero eius festiva celebritas colitur, ut praemissum est, ix kal. sept.; sicque ter... [1006

D'Achery, *Spicil.* III. 22-23; || Id. ed. de la Barre, II. 126; || Combefis, t. c. 757-58; || *P.L.* t. c. 736-38.

b. (auct. Berthario ?). *Inc.* Haec de b. Bartholomaei laudibus eiusque mirabili adventu corporis in Liparim... e vestigio promendum est. Cum igitur in eadem insula... supervenientes Sarraceni — *Des.* de Lipari autem Beneventum, ut praemissum est, viii kal. nov.; sicque ter... [1007

Act. SS. t. c. 42-43 (ubi inter ultima verba quaedam omissa sunt, quae in codicibus leguntur).

4. Translatio Liparim et inde Beneventum, auct. Martino mon. *Inc. prol.* Dño rev. Roffredo... Saepe contingit ut scriptoris vitio —

Inc. Insularum novem quae a rege ventorum Eolo — *Des.* Castigans castigavit nos et morti non tradidit nos Dñus... [1008

BORGIA (St.), *Memorie istor. di Benevento,* I. 333-48.
EXC. CAPPELLETTI, *Chiese,* III. 50-53.

5. TRANSLATIO LIPARIM ET BENEVENTUM ET INDE IN GALLIAM. *Inc.* Sicut in historiis antiquis legimus et ecclesiae traditio — *Des.* opitulante Dño, memoriae mandare curavimus. [1009

(Initium) *Catal. Paris.* I. 333-34, 8°; — (sequentia) *Catal. Brux.* I. 521, 15°; — (reliqua) *Act. SS.* t. c. 57-61, n. 30, 36, 49, 50-54.

6. TRANSLATIO BENEVENTUM ET MIRACULA. *Inc.* Capta ac vastata Sicilia, supervenientes Sarraceni depraedaverunt — *Des.* Sed quia, qui praesto sunt, bene sciunt quia vera sunt... [1010

Act. SS. t. c. 61-62, n. 56-61.
In codice Vallicellensi (de quo *Act. SS.* t. c. 61, n. 56) ita *inc.* narratio : " Dum in insula Lipparitana usque ad annum 800 ab inc. D. N. I. C. requiesceret corpus b. B-i, supervenientibus Saracenis... „ [1011

7. TRANSLATIO BENEVENTO ROMAM (CARMINE). *Inc.* Otto teutonicus Caesar, virtutis amicus — *Des.* Insula corpus habet, quod non putredine tabet. [1012

SEPP (B.), in *Neues Archiv,* XXII. 572-75.

8. MIRACULUM. *Inc.* In monte S. Salvatoris iuxta Aquisgranum — *Des.* dentemque inclusae integrum dimisit. [1013

Catal. Brux. I. 99, 6°.

9. NOTA DE GENERE PASSIONIS. *Inc.* De genere autem suae passionis diversa est opinio. Nam b. Dorotheus dicit — *Des.* postremo capite truncatus. [1014

De qua *Catal. Brux.* II. 327, 19°.

10. EPITOMAE.

GREG. TURON. *Glor. mart.* 34 (33); || *Catal. Brux.* I. 522, 17°. — VINC. BELLOV. X. 83-87; XXV, 11. — *Leg. aurea,* c. 123 (118). — PETRUS DE NAT. VII. 103.

Bartholomaeus mon., erem. Farnensis, † 1193. — Iun. 24.

1. VITA AUCT. GALFRIDO DUNELMENSI. *Inc. prol.* Bb. in Christo patribus... Post transitum ven. patris B-i — *Inc.* Igitur Bartholomaeus ex provincia Qwyteby exstitit oriundus. Hic primo — *Des.* Ostenso vero caelitus hoc in me miraculo, silere timui; quia secretum... [1015

Symeonis Dunelmensis opera ed. Th. ARNOLD (RER. BRIT. SCR. 75), I. 295-325. — *Act. SS.* Iun. IV. 833-41; 3ª ed. V. 714-21 (deerant ultima capitula; pro quibus editor finem Vitae 2 supplevit).

2. VITAE EPITOME. *Inc.* Vir Dei B. in provincia Whitebi oriundus — *Des.* tumor de collo iuvenis evanuit et ille laetus gratias Deo egit. [1016

CAPGRAVIUS, f. 32-34.

Barulas puer m. Antiochiae. *Vid.* **Romanus.**

Basilia v. m. — Mai 20.

Passio. *Inc.* Fuit quidam rex in Bachaia civitate, Catulius nomine — *Des.* proni ceciderunt dicentes : Ora pro nobis, virgo Dñi... [1017

De qua *Catal. Paris.* III. 67, 82°.

Basilides et soc. mm. Romae. — Iun. 12.

1. Passio. *Inc.* Cum paganorum persecutio famulos Dñi N. I. C... erat b. B. in civitate orientali sub Platone — *Des.* colligentes sacratissimum corpus eius, posuerunt in congruo loco... Passus est autem... [1018

Mombritius, I. 83ʳ-84ᵛ; || *Act. SS.* Iun. II. 508-9; 3ª ed. III. 6-7. Exc. *Bibl. Casin.* I, Floril. 283.

2. Passio. *Inc.* In civitate Orientalium, cum b. B. esset in officio Platonis praefecti — *Des.* et sepelierunt in eodem loco. Et fabricata est sanctitati ipsorum basilica... [1019

Act. SS. Iun. II. 510; 3ª ed. III. 7-8.

3. Passio. *Inc. prol.* I. C. Dñi N. auxilio praemuniti, ss. martyrum certamina — *Inc.* Cum huius mundi principes ad cruciandas sanctorum animas — *Des.* intacta permanserunt. Passi sunt autem... Amen. Christiani igitur colligentes... aedificantes sanctitati eorum ecclesiam; ubi... [1020

Act. SS. Iun. II. 512-14; 3ª ed. III. 9-11.

4. Epitomae.

Petrus de Nat. v. 103 (Passionis 1).— Id. v. 109 (Passionis 3).— Hilarion Mediolanensis, f. 47ᵛ-48.

Basiliscus m. in Ponto sub Maximiano. — Mart. 3.

Passio auct. Eusignio. *Inc.* In illo tempore, regnante Maximiano... missus est successor Asclepiodoti — *Des.* et repleta est terra gloria Christi. Sacerdotes vero confirmati... [1021

Act. SS. Mart. I. 237-41; 3ª ed. 236-40.

Basilissa. *Vid.* **Iulianus.**

Basilius ep. Caesareae, † 379. — Iun. 14.

1. Vita auct. Ps.-Amphilochio. **a.** (interprete Anastasio Bibliothecario). *Inscriptio.* Urso ven. subdiacono... Anastasius exiguus ab... salutem. *Inc. prol. interpr.* B. Basilii Caesareae Cappadociae praesulis vitam me in latinam — *Inc. prol.* Carissimi, non inconveniens erat, sed iustum, devotos filios super obitu patris contristari — *Inc.* Basi-

lius solus super terram aequalitatem ostendit, vitam videlicet — *Des.* secundum quod dictum fuerat ad illos. [1022

Vitae patrum, ed. Rosweydus, 151-61 (deest inscriptio); || Surius, I (1618), 3-8 (deest inscr.); || *P.L.* LXXIII. 293-312 (deest inscr.).

Exc. Mabillon, *Mus. ital.* I, 2. 82-83 (inscr. et prol. interpr.).

b. (interprete Euphemio). *Inc. prol.* Dilectissimi, non erat indecorum filios fideles patris contristari defunctione — *Inc.* Basilius itaque solus, ut sic dicam, in terra aequalem et decentem ostendit vitam — *Des.* cum ceteris dormit. Requievit autem angelicam vitam in terra agens magnus B... [1023

* *Vitae Patrum*, editiones ante-Rosweydianae (sed omissa sunt capita non pauca, et caput de S. Ephraem loco suo mutatum est et in fine positum). — (**Mut.**) Surius, I (1570), 4-19; (1576), 4-19; VI (1877), 319-38.

Exc. * Aeneas Parisiensis, *Liber adversus graecos*, c. 166, 167 (*P.L.* CXXI. 738-39). — Vicelius, *Hagiol.* f. 67ᵛ-73. — *Act. SS.* Febr. I. 75-77.

c. (interprete Urso sacerdote ?). *Inc. prol. interpr.* Postquam Lucifer ille procax de caelesti gloria — *Inc.* Basilius igitur in civitate Cappadociae ex christianissimis — *Des.* et simul ceteri sacerdotes praefatae ecclesiae collocati erant. Requievit autem s. B... [1024

Bibl. Casin. III. Floril. 205-19.

Exc. (solus prol.) *Act. SS.* Iun. II. 937-38, n. 5, 6; 3ª ed. III. 417-18, n. 5, 6. — *P.G.* XXIX. ccxciii-v, n. 5, 6.

2. Vita auct. Iacobo de Voragine. *Inc.* Basilius ven. ep. et doctor praecipuus, cuius vitam scripsit Amphilochius, quantae sanctitatis — *Des.* spiritum Deo feliciter reddidit. Floruit circa annos Dñi 370. [1025

Leg. aurea, c. 26; || Mombritius, I. 72ᵛ-74.

Exc. Tamayo, *Mart. hisp.* III. 526-27.

3. Miraculum auct. Hrotsuita. *Inc. epist.* En tibi versiculos, Gerberg, fero, domna, novellos — *Inc. praef.* Qui velit exemplum veniae comprendere certum — *Inc.* Tempore Basilius quo vir virtutibus almus — *Des.* Laudum cantamen maneatque perenniter. Amen. [1026

* *Hrotsuitae opera* (*P.L.* CXXXVII. 1109-16; || ed. Barack, 97-106).

4. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Basilius quondam — *Des.* nomine virgo. [1027

* Aldhelmus, *De laude virg.* 14 (*P.L.* LXXXIX. 251).

5. Epitomae.

Ado, 14 iun. — Vinc. Bellov. xv. 43, 44, 78-86, 94. — Petrus de Nat. ii. 28. — Io. Grossi, *Viridarium Carmel.* ii, 5.

Basilla m. Romae sub Valeriano, mai 20. — *Vid.* **Eugenia.**

Basinus ep. Treverensis, † saec. VII extr. — Mart. 4.

Vita auct. Nizone ab. Mediolacensi. *Inc. prol.* Multis divinarum scripturarum testimoniis — *Inc.* Almificus igitur Basinus Belgicae

Galliae metropoleos — *Des.* necnon trecentis Thebeorum martyribus; quorum meritis et intercessione... [1028

Act. SS. Mart. I. 315-20; 3ª ed. 313-18.
Exc. Bouquet, III. 591. — Dominicy (M. A.), *Ansberti familia rediviva* (1648), append. 18 (initium Vitae interpolatum ab Hier. Vignier, qui eius auctorem comminiscitur Petrum Treverensem).

Basinus m. Truncinii, saec. VII. — Iul. 14.

Passio. *Inc.* B. Basinus rex ac m. Christi ex regia stirpe — *Des.* sepultusque est in ecclesia S. Petri apost. v id. iul. Ad cuius sepulcrum... Amen. Cuius etiam reliquiae... [1029

Sanderus, *Hagiol. Flandriae* (1625), 29-33; || *Act. SS.* Iul. III. 701-2; 3ª ed. 671-72.

Basolus conf. in agro Remensi, † cca 620. — Nov. 26.

1. Vita. **a.** *Inc.* Temporibus Sigiberti Chilperici regum Franciae fuit vir Dei Basolus. — *Des.* virtutes patratae sunt, quae per neglegentiam non sunt scriptae. Est ibi pax Dei... [1030

Mabillon, *Acta,* II. 65-67; 2ª ed. 60-62.

b. *Inc. prol.* Bb. vita virorum cum sit gloriosa — *Inc. ut* 1a. — *Des.* in Cathalonico territorio... ibique eum sepelierunt. [1031

Exc. *Catal. Paris.* III. 519, 29°.

2. Vita. **a.** (auct. Flodoardo, *Hist. Remensis eccl.* ii. 3). *Inc.* Huius Aegidii tempore s. Dñi Basolus ex territorio Lemovicino, regione Armoricana — *Des.* et B-i virtute factum proclamans, reversus est. [1032

* Flodoardus, *Hist. Rem.* (*P.L.* CXXXV. 97-101; || *MG.* Scr. XIII. 449-451); || Surius, XI (1618), 552-53.

b. *Inc.* Temporibus Sigiberti Chilperici regum Franciae fuit s. Dñi Basolus — *Des.* Et non tantum ibi, verum ubicumque... [1033

Exc. *Catal. Brux.* II. 6, 38°.

3. Vita auct. Adsone ab. Dervensi (?). *Inc. prol. I.* Quoniam describenda ss. conf. Christi Basoli vitae actuumque insignia — *Inc. prol. II.* Ex longo huius peregrinationis taedio — *Inc.* Igitur bb. Basolus Aquitaniae provincia inclito parentum germine — *Des.* bene patris sui per omnia vestigia secutus. [1034

Mabillon, t. c. 67-75; 2ª ed. 62-69; || *P.L.* CXXXVII. 643-58.
Exc. Bouquet, III. 463-64.

4. Translatio et miracula auct. Adsone (?). *Inc.* Postquam autem bb. pater hinc ad superna — *Des.* Hic ergo finem facimus... [1035

Mabillon, *Acta,* IV, 2. 137-42; 2ª ed. 143-49; || *P.L.* t. c. 659-68.
Exc. Bouquet, IX. 125. — Pertz, *MG.* Scr. IV. 517, not. 13.

5. MIRACULA. I. Operae pretium etiam remur... In hoc igitur nostro Remensi territorio quidam habetur viculus... Virdunatus... [1036

II. Ex partibus Flandrensium quidam pauper... [1037

III. Ratio exigit ut dum audita... Moris est ut huius b. viri corpus per singulos annos... [1038

IV. Et quia Remensem viam... Paupercula quaedam, pannis... [1039

Catal. Paris. III. 213-20.

6. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXII. 116. — PETRUS DE NAT. IX. 69.

Bassianus ep. Laudensis in Italia, † saec. V in. — Ian. 19.

1. VITA. *Inc. prol.* Sanctorum virtutes, quibus Deo opitulante — *Inc.* Bassianus vir ven. vitae pueritiae suae tempore senectutem — *Des.* eo, cuius gesta rettulimus, interveniente, concedere dignetur... Amen. Rexit Laudensem ecclesiam... ac Theodosii. [1040

MOMBRITIUS, I. 78-81v; || SURIUS, I (1618), 298-301; || *Act. SS.* Ian. II. 222-26; 3a ed. 586-90.

2. EPITOME.

PETRUS DE NAT. II. 101.

Bassus ep. Niciensis m. sub Decio. — Dec. 5.

1. PASSIO (ANTIQUA?). *Inc.* Cum igitur variis scientiis — *Des.* aeternae vitae coniungitur non. dec. Corpus eius Niciae sepultum. [1041

UGHELLI, IV. 1544-45; 2a ed. 1107.

2. PASSIO. *Inc.* Bassus ep. Niciae provinciae dum Christum praedicaret — *Des.* tempore Decii et Valentiniani. Cuius corpus... in Nicea civitate sepultum est. [1042

PETRUS DE NAT. I. 30; || BARRALIS, *Chronologia Lerinensis,* I. 135; || SURIUS, XII (1618), 182.

Bathildis regina. *Vid.* **Balthildis.**

Baudelius m. Nemausi. — Mai 20.

1. PASSIO. *Inc. prol.* Victoriosa ss. Christi martyrum certamina — *Inc.* S. igitur Baudelius nobilibus per omnia — *Des.* occubuit glorioso certamine martyrii XIII kal. iun. Cuius sollemnis celebratio... [1043

Act. SS. Mai V. 195*-96*; 3a ed. 26*-27*.

2. PASSIO. *Inc. prol.* Ss. martyrum gloriosa certamina — *Inc.* Igitur ipse s. B. m. cum iugale sua ad habitationem urbis Nemausensium — *Des.* intercessionis suae remedia pluribus collata testantur... [1044

MÉNARD, *Hist... de la ville de Nîmes,* I (1744), preuves, 1-2; || *Catal. Paris.* II. 212-13.

3. Passio auct. Bernardo Guidonis.

Exc. Delisle (L.), *Les Manuscrits de Bernard Gui,* in Notices et extraits, XXVII, 2. 291, not. 2.

4. Epitome.

Petrus de Nat. v. 24.

5. Translatio Aurelianos saec. V. *Inc.* Illo tempore quo b. Anianus... praecognovit Hunnorum adventum — *Des.* in qua et ipse postmodum repositus est. [1045

[Hubert (R.)], *Antiquitez historiques de l'église royale St-Aignan d'Orléans* (1661), preuves, 5.

6. Miracula auct. Gregorio Turonensi. *Inc.* Est apud Nemausensis urbis oppido Baudilii b. m. gloriosum sepulcrum — *Des.* quem scanderet ad regendam ecclesiam Dei. [1046

* Greg. Turon. *Glor. mart.* 77 (78); || *Act. SS.* t. c. 197*; 3ª ed. 28.

7. Translatio an. 878 in monast. Saxiacense. *Inc.* Anno inc. dñicae 878, dum Dei misericordia — *Des.* De parte autem Curtevallis delata est puella in portitorio... [1047

Ménard, l. c. 3-8.
Exc. *Gallia christ.* VI (1739), instr. 168-70. — Devic et Vaissete, *Hist. du Languedoc,* II, preuves, 1-4; *id.* ed. Privat, V. 1-4. — Bouquet, IX. 111-12.

Baudericus. *Vid.* **Baldericus.**

Baudomirus, Baumerus, Baumirus. *Vid.* **Boamirus.**

Baumadus seu **Baomadus** conf. Tutelae, saec. VI. — Aug. 4.

1. Legenda. *Inc.* S. itaque Baumadus ex regione Aquitaniae non ab infimis — *Des.* signa est per Dei virtutem operatus. [1048

Baluzius (St.), *Dissertatio de ss. Claro, Laudo, Ulfardo, Baumado* (Tutelae, 1656), 36-38; || *Act. SS.* Aug. I. 335-36, n. 6, 7; 3ª ed. 337.

2. De reliquiis. *Vid.* **Laudus.**

Bavo conf. Gandavi, † cca 653. — Oct. 1.

1. Vita. *Inc. prol. I.* Vilem et infimum cunctis poscere videris populis — *Inc. prol. II.* Bonorum parvulorum indoles non tam dignitate generis — *Inc.* Igitur Adlowinus, quod nomen sacro accepit baptismate — *Des.* Sepultus namque est vir Dei... Cuius nunc coenobium aperte vocatur Ganda... [1049

Mabillon, *Acta,* II. 396-403; 2ª ed. 380-87; || *Act. SS.* Oct. I. 229-35; 3ª ed. 229-34; || Perierus (I.), *Acta s. B-is* (Antverpiae, 1765, 4°, excerptum ex *Act. SS.*), 105-24; || *Act. SS. Belgii,* II. 498-509; || Barbier (J.), in *Analectes hist. eccl. Belgique,* V (1868), 420-25.

Epitomen Vitae confecit Iacobus de Guisia, *Annales Hannoniae,* ix. 28 (ed. Fortia, VI. 450-56).

2. Vita metrica. *Inc. prol.* Fertur apud priscos mos hic viguisse poetas — *Inc.* Bina magnorum de nobilitate parentum — *Des.* Ac sancto trinus cum Pneumate regnat et unus. [1050

Act. SS. t. c. 235-42; 3ª ed. 235-41; ‖ Perierus, t. c. 126-51.

3. Vita auct. Theodorico ab. S. Trudonis. *Inc. prol.* Postquam Dñus et salvator noster vineam — *Inc.* Gloriosus Dei athleta Allowinus, cognomento Bavo — *Des.* intueatur cum fide legentem. [1051

Surius, V (1574), 478-89; (1580), 527-38; X (1618), 4-10; X (1879), 49-65; ‖ *Act. SS.* t. c. 243-52; 3ª ed. 242-51; ‖ Perierus, t. c. 151-85; ‖ *Act. SS. Belgii,* t. c. 511-31.

Prol. alter " Cum omnibus hominibus ad agnoscendum „ (*Anal. Boll.* XIV. 44, 9°). [1052

4. Carmen. *Inc.* Est locus occiduis qui Ganda vocatur in oris — *Des.* Nominis extremo praeclari margine stans O. [1053

Holder-Egger (O.), in *Neues Archiv,* X. 371-73.

5. Miracula, libris 3. *Inc. prol.* Christiani negotii est quemque suis profectibus — *Inc. lib. I.* Licet auctoritate sacri eloquii non propter locum gentem — *Des. lib. III.* sancti sui meritis ad sua est remissus. Haec qualiacumque... perstrinximus. [1054

Mabillon, t. c. 406-15; 2ª ed. 389-98 (paucis omissis); ‖ *Act. SS.* t. c. 293-303; 3ª ed. 292-302; ‖ Perierus, t. c. 322-54; ‖ *Act. SS. Belgii,* t. c. 611-30.

Exc. Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 590-97.

6. Translatio seu elevatio an. 1010. *Inc. prol.* Qui sese ceteris animalibus praestare — *Inc.* Anno dñicae inc. 1010, regnante rege Rodberto — *Des. cap. 5.* eadem quam acceperat sospitate perdurans. [1055
Des. cap. 6. in obsequium pedum retorta. [1056

(Sola cap. 1-5) *Act. SS.* t. c. 269-70, n. 79-83; 3ª ed. 268-69, n. 79-83; ‖ Perierus, t. c. 242-44; ‖ *Act. SS. Belgii,* t. c. 564-65.

Exc. (ex cap. 1-5 et initium cap. 6) Holder-Egger, t. c. 597.

7. Translatio seu elevatio an. 1058. **a.** *Inc.* Quoniam quidem oblivionem timemus... Tempore igitur Eremboldi ab. palam facta est — *Des.* in novumque feretrum decenter relocatum. [1057

Exc. Holder-Egger, t. c. 597-98.

b. (eadem ex exemplari contracto). *Inc.* Tempore Eremboldi ab. palam facta est — *Des. ut* 7a. [1058

(Omisso ultimo capite) *Act. SS.* t. c. 270, 272, n. 85, 96, 97; 3ª ed. 269, 271-72; ‖ Perierus, t. c. 246, 252-53; ‖ *Act. SS. Belgii,* t. c. 566, 570; — (solum ultimum caput) *Anal. Boll.* III. 200-1, 6°.

8. Miracula saec. XI. **a.** *Inc.* Igitur in ipsa s. Macharii elevatione Heletulfus quidam contractus — *Des.* terram duriter occupat, eius gratia salvatus, quem invocarat. [1059

Exc. Holder-Egger, t. c. 598-99.

b. (EADEM EX EXEMPLARI CONTRACTO). *Inc.* In ipsa s. Macharii elevatione quidam contractus — *Des.* terram (*ut* 8a)... quem invocavit. [1060

(Cap. 1, 4, 5) *Act. SS.* t. c. 273-74, n. 101-3; 3a ed. 272-73; || PERIERUS, t. c. 255-57; || *Act. SS. Belgii*, t. c. 571-72; — (et cap. 2, 3) *Anal. Boll.* IV. 194-96.

9. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXIV. 6, 7. — PETRUS DE NAT. IX. 10. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 333b-33d; || *id.* (Lovan. 1485), f. 136-37 (epitome Vitae 3). — Cf. *Anal. Boll.* III. 198-200.

Baya et Maura vv. in Scotia, saec. IX (?). — Nov. 3.

VITA. *Inc. prol.* Adest nobis, ff. dd., ss. vv. Bayae et Maurae — *Inc.* Quarum unam, Beyam videlicet, quam nunc Dumber — *Des.* sed statim reliquiis depositis desiderato cursu denuo redierunt. [1061

Brev. Aberdonense, pars aestiv., Propr. SS. 145v-46; || *Act. SS.* Nov. II, 1. 75.

Beatrix priorissa in Nazareth prope Lyram, † 1268. — Iul. 29.

VITA AUCT. GUILELMO DE MECHLINIA. *Inc. prol.* Ven. dñae... monasterii de Nazareth... abbatissae... Scripturus vitam ven. Beatricis — *Inc.* In oppido cui Thenis vetustas nomen imposuit — *Des.* suis meritis impetravit. Facta est autem eius sacratissima depositio... [1062

HENRIQUEZ (Chr.), *Quinque prudentes virgines* (Antverpiae, 1630), 1-167 (omisso prologo et passim nonnullis locis resectis). — (Solus prologus) BETS (P. V.), in *Analectes hist. eccl. Belgique,* VII (1870), 80-82.

Beatrix m. Romae. *Vid.* **Simplicius.**

Beatus presb. Valle Cava in Hispania, † 798. — Febr. 19.

VITA (ANTIQUA ?). *Inc.* Tempore Mauregati Asturicarum regis fuit in Toleto — *Des.* Demum miraculis celebris... XI kal. mart. anno Dñi 798. Eius corpus ibidem sepultum... [1063

TAMAYO, *Mart. hisp.* I, 2. 184-86; || *Act. SS.* Febr. III. 147-48; 3a ed. 150-51; || MABILLON, *Acta,* IV, 1. 735-38; 2a ed. 691-94; || *P.L.* XCVI. 890-94.

Beatus presb. Vindocini, saec. I/VI. — Mai 9.

1. VITA. a. *Inc.* In diebus illis, quando provinciae plurimae bellicis studiis inserviebant, Aquitania simul et tota Germania publicis erroribus insudabat — *Des.* quos unius fidei religio socios fecerat in caelo. Ex eo igitur tempore... [1064

Act. SS. Mai II. 365-66; 3a ed. 363-64.

b. *Inc.* Igitur quando provinciis praeerant plurimis bellices et Aquitanii, tota etenim Germania manu regebatur publica — *Des.* Non enim unus ex se, sed pro amborum merito, mediante Dño... [1065

De qua *Catal. Brux.* I. 151, 94°; 207, 20°.

2. Vita. Cum igitur per abrupta vitiorum plurimi — *Des.* sine salutis remedio, Christo propitio, non discedit. Quod ad honorem... [1066

Métais (Ch.), *S. Bienheuré de Vendôme* (1888), 27-34.

Beccelinus. *Vid.* Bertellinus.

Beda Venerabilis mon. in Anglia, † 735. — Mai 29.

1. Vitae epitome et operum catalogus, auctore ipso Beda. *Inc.* Haec de historia ecclesiastica... digessi, Beda famulus Christi... Qui natus in territorio eiusdem monasterii, cum essem annorum 7 — *Des.* quibus Scriptura s. contexta est. Teque deprecor, bone Iesu... [1067

* Beda, *Hist. eccl.* v. 24 (25).

Caput illud totum exscriptum legitur in Vita **4**.

2. Epistula Cuthberti de obitu Bedae. Dilectissimo... Cuthwino... Munusculum quod misisti... Gravatus est quidem infirmitate — *Des.* ineruditio meae linguae facit. Attamen cogito... plenius de eo scribere quae oculis vidi et auribus audivi. [1068

Bedae opera (Basileae, 1563), I in capite; || Surius, VII (1581), 406-8; III (1579), 204-5; V (1618), 134-35; V (1876), 727-29; || Baronius, *Annales*, an. 731, xx-xxiii; || *Bedae opera* (Coloniae, 1612 et 1688), I in capite; || Chiffletius (P. Fr.), *Bedae presb. et Fredegarii scholastici concordia* (Paris. 1681), 11-13; || Leland, *Collectanea*, III. 77-80; || *Bedae opera*, ed. I. A. Giles, I. clxiii-vi; || *Bonifacii archiep. opera*, ed. I. A. Giles, I. 243-247; || Mayor and Lumby, *Bede's Hist. eccl. Books III and IV* (1879), 176-79; || Plummer (C.), *Ven. Bedae Hist. eccl.* I. clx-xiv.

Deest aliquando ultima sententia (" Attamen... „).

Exscripta est tota epistula tum a Symeone Dunelmensi, *Hist. Dunelmensis eccl.* I. 15, tum inde in Vita **4**.

3. Vita. *Inc. prol.* Inter catholicos sacrae Scripturae expositores qui — *Inc.* Humanae salutis auctore Christo Iesu in messem crediturae — *Des.* in provincia Berniciorum primum fundata est Ecclesia Christi et instituta, quae hodieque... [1069

Bedae opera, ed. Smith, 815-22; || *id.* ed. Giles, I. cxliii-lx; || Giles, *Vitae quorundam Anglo-Saxonum* (London, Caxton Soc. 1854), 96-115; || *P.L.* XC. 41-54.

4. Vita. a. *Inc.* Ven. Dñi famulus Beda presb. et mon. natus est in provincia Northanhymbrorum — *Des.* brevitatem sermonis ineruditio linguae facit. [*aliquando add.* Attamen cogito... auribus audivi.] [1070

Bedae hist. eccl., ed. Abr. Wheloc (Cantabrigae 1643 et iterum 1644), inter prolegomena; || *Bedae opera*, ed. Ioh. Smith (1722), 791-94; || *Act. SS.* Mai VI. 720-22, n. 1-12; 3ª ed. 712-14; || *P.L.* XC. 59-66.

Vita **4a** et **4b** maximam partem ad verbum exscriptae sunt ex Symeonis Dunelmensis *Hist. Dunelmensis ecclesiae*, I. 8, 14 et 15.

b. *Inc.* Ven. et Deo dilectus presb. Beda natus est in provincia Northanimbrorum — *Des. ut* 4a. [1071

Mabillon, *Acta*, III, 1. 535-39; 2a ed. 501-4; || *P.L.* XC. 35-42.
Sequuntur versiculi 18 : " Crystallus patriae, gregis astrum... „ [1072

5. Vita. *Inc.* Operae pretium est cognoscere et celebri — *Des.* ad gloriam permanentem per omnia saecula saeculorum. Amen. [1073

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 450-51.

6. Vita. *Inc.* Beda presb. Christi famulus natione Anglicus apud ecclesiam — *Des.* et chronica de temporibus continetur. [1074

Bedae opera, ed. Giles, I. clxi-ii; || Giles, *Vitae quorundam Anglo-Saxonum,* 116-18; || *P.L.* XC. 53-54.

7. Cur Beda nominetur " venerabilis „. *Inc.* Circa annum Dñi 687 Beda ven. presb. et mon. in Anglia claruit — *Des.* Eius corpus... colitur apud Ianuam. [1075

Leg. aureae appendix, c. 181 (176), § 4 (ed. Graesse, 833-34).

8. Vita. *Inc.* Beda ven. presb. in territorio Girwensi non grandi oriundus fuit viculo — *Des.* Eius ossa, ut habetur in fine legendae aureae... Verius tamen... authentice attestantur. [1076

Capgravius, f. 34v-36.

Beda mon. Gavelli in Italia, † 883. — April. 10.

1. Vita. *Inc.* Redemptor humani generis D. I. C. qui per lavacrum — *Des.* Quem s. Venerius socius eius in eodem loco sepulturae tradidit; in quo loco... [1077

Act. SS. April. I. 867-70; 3a ed. 858-61.

2. Translatio Genuam saec. XIII. *Inc. prol.* Quoniam historiographus, qui b. Bedae vitam tractavit — *Inc.* Itaque donec in iam dicto monasterio de Gavello — *Des.* In hac felicissima urbe nostra Deus honoratur... [1078

Act. SS. t. c. 871-72, n. 16-23; 3a ed. 862-63.

3. Miracula saec. XIV. *Inc.* Miraculis quoque... Puella quaedam — *Des.* (*mutila?*) maligni spiritus potuerunt habere regressum. [1079

Act. SS. t. c. 872, n. 24; 3a ed. 863.

Bega abb. in Anglia, saec. VII. — Sept. 6.

1. Vita. *Inc. prol.* Si essem scriba doctus in regno caelorum — *Inc.* Regnabat quidam rex praepotens in Hibernia — *Des.* decenter reposuerunt. Ego vero quia de translatione et de miraculis... [1080

Tomlinson (G. C.), *The life and miracles of s. B.* (Carlisle, 1842), 44-60.

2. Miracula. *Inc.* B. Bega rebus humanis corporaliter exempta — *Des.* in testimonium miraculi loco reliquit. Multa quidem... [1081

Tomlinson, t. c. 61-77.

3. Epitome. *Inc.* Bega v. gloriosa cum a parentibus coniugali daretur thoro — *Des.* una hora sanitati restituebantur. [1082

Brev. Aberdonense, pars aestiv., Propr. SS. 136-37; ‖ *Act. SS.* Sept. II. 699.

Begga vid. filia Pippini, saec. VII extr. — Dec. 17.

1. Vita. *Inc. prol.* α) Pia sanctorum certamina describendo memoriae commendare... *vel* β) Legitur in divinis voluminibus quod arcanum regis — *Inc.* Gloriosus dux Pipinus regni Francorum disponebat principatum — *Des.* et Sigeberto in Orientali regnantibus. [1083

Ryckel (I. G. a), *Vita s. B-ae* (Lovanii, 1631), 1-19, c. 1-7 (prol. α); ‖ *Act. SS. Belgii,* V. 111-19 (prol. α). — Cf. *Catal. Brux.* II. 414, 8° (ubi de prol. β).

2. Miracula. *Inc.* Postquam haec gesta sunt, Dñus sanctitatem ancillae suae — *Des.* omni petenti tribuit, et non improperat... [1084

Ryckel, t. c. 19-25, c. 8-9; ‖ *Act. SS. Belgii,* t. c. 121-23.

3. Miracula. *Inc.* In illis etiam diebus erant infra Burgundiae partes — *Des.* remansit in proposito et ultra peccare non addidit... [1085

Ryckel, t. c. 25-29, c. 10; ‖ *Act. SS. Belgii,* t. c. 123-24.

Beharius. *Vid.* **Betharius.**

Bellinus ep. Paduanus m., † 1147. — Nov. 26.

Vita auct. Bonaiuncta ep. Adriensi. *Inc.* Fuit in partibus Theotoniae vir quidam ven. Bellinus nomine — *Des.* consequi gaudia valeamus. Passus est autem ven. vir B. ep. Paduae anno Dñi 1151... [1086

Dondi dall' Orologio (Fr.), *Ist. eccl. di Padova,* V (1808), docum. 99-103.

Benedicta v. m. in territorio Laudunensi. — Oct. 8.

1. Passio. *Inc. prol.* Supernae sublimitas pietatis, nutu cuius — *Inc.* Igitur cum iam perfecti sermonis coeperat esse seminatio — *Des.* quod est benedictum in saecula saeculorum. Amen. Passa est autem viii id. oct. ven. v. Auriniaco sub Matroculo carnifice... [1087

Act. SS. Oct. IV. 219-22.

2. Passio metrica. *Inc. prol.* Alme Deus, metuendo tibi plebs concinit odas — *Inc.* “ *de sole et 12 signis* „. O Deus omnigenum — *Inc. oratio.* Aeterni numen Patris — *Inc.* Porrige, posco, mihi celsam, pater... Nobilitas igitur pietatis cuncta supernae — *Des.* Cum Nato sancto Flamine cum proprio. [1088

Winterfeld (P. de), in *MG.* Poet. lat. IV. 209-31.
Exc. *Catal. Paris.* II. 557-59.

3. PASSIO. *Inc.* S. Benedicta merito et nomine v. ven. ex nobili prosapia — *Des.* configens occidit. Passa vero legitur VIII id. oct. Et nota quod omnia supradicta leguntur de Saturnina v., quae forte binomia fuit... [1089

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 336a-36d; || *id.* (Lovan. 1485), f. 140-41.

4. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XIII. 156-57. — PETRUS DE NAT. IX. 40.

Benedictus II papa, † 685. — Mai 7.

* *Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 363-64). — PETRUS DE NAT. III. 215.

Benedictus XI papa, † 1304. — Iul. 7.

1. VITA AUCT. PTOLOMAEO DE LUCA. *Inc.* Anno Dñi 1303, XI kal. nov. dñum Nicolaum de Tervisio... in summum pontificem eligunt — *Des.* convenerunt de summo pontifice faciendo. [1090

PTOLOMAEUS LUC., *Hist. eccl.* XXIV (MURATORI, *Rer. ital. scr.* XI. 1224-25; cf. ibid. 1204-5).

2. VITA (EX BERNARDI GUIDONIS *Flor. chron.*). *Inc.* Benedictus XI, natione Lombardus, de Tervisia civitate, fuit electus — *Des.* quamvis a Perusinis pluries restricti fuerunt et artati. [1091

α) *Act. SS.* Propyl. Mai, Conatus chron.-hist. II. *69-*70; || DUCHESNE (L.), *Le Liber pontificalis,* II. 471-72.

β) (plura in β quam in α ex *Flor. chron.* exscripta sunt) MURATORI, *Rer. ital. scr.* III, 1. 672-73; || ECCARD, *Corp. hist. med. aevi,* I. 1470-71 (adscripta Theoderico de Niem); || [SCOTI (A.)], *Memorie del b. Benedetto* XI (Trivigi, 1737), 211-14; || BOUQUET, XXI. 714-15.

Ea quae β habet praeter α vid. apud DUCHESNE, l. c. in notis; cf. ibid. 447, 4°.

2a. EPITOME. *Inc.* Benedictus XI prius dictus frater Nicolaus — *Des.* quamvis artati fuerint pluries a Perusinis et restricti. [1092

SCOTI, t. c. 215-16.

3. VITA AUCT. AMALRICO AUGERIO. *Inc.* Benedictus XI natione Lombardus de Tarvisio civitate fuit oriundus et post Bonifacium VIII — *Des.* Radulpho (*al.* Alberto) imp. tunc regnante. [1093

ECCARD, op. c. II. 1802-3; || MURATORI, op. c. III, 2. 440-41.

4. VITA ADSCRIPTA RAIMUNDO CAPUANO. *Inc.* In ecclesia S. Andreae de civitate Trevisii fuit unus sacerdos — *Des.* sed cum sibi dicebatur, de hoc plurimum mirabatur. Deus, qui b. Benedictum... [1094

B. Raymundi Capuani... opuscula et litterae (Romae, 1895), 19-24.
Exc. SCOTI, t. c. 217.

Benedictus ab. Anianensis, † 821. — Febr. 12.

1. VITA BREVIS (EPISTULA MONACHORUM INDENSIUM AD ARDONEM). *Inc.*

Benedictus igitur ab., in provincia Gotiae exortus, sub Pipino rege — *Des.* et vos salutate omnes fratres vestros. Amen. [1095

Exscripta est, una cum duabus epistulis Benedicti, quae subiunctae illi erant, in fine Vitae **2**.

2. VITA AUCT. ARDONE. *Inc. prol.* Dñis merito venerabilibus... Iampridem, dd. ff., vestrae ad me delatae sunt litterae — *Inc.* Igitur vir ven. nomine et merito Benedictus ex Getarum genere — *Des.* quod sequens demonstrat pagina. *Sequitur Vita 1 cum epistulis Benedicti, quae des.* et praemium largiatur aeternum. Amen. [1096

MENARDUS (H.), *Concordia regularum auctore s. B-o Anianae ab.* (Paris. 1638), 1-35 (deest pars media libelli); || *Act. SS.* Febr. II. 610-21; 3ª ed. 611-21 (ex editione Menardi); || MABILLON, *Acta*, IV, 1. 192-217; 2ª ed. 184-207; || *P.L.* CIII. 353-84; || WAITZ (G.), in *MG.* Scr. XV. 200-220.

Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* III. 388-93. — *Act. SS.* Mai VI, 810-811; 3ª ed. 800. — MABILLON, *Annales*, II. 460-62; 2ª ed. 430-32. — BOUQUET, V. 456-58; VI. 273-75. — JONCKBLOET (W. J. A.), *Guillaume d'Orange*, II (1854), 117-19. — RÉVILLOUT (C.), *Étude hist... sur l'ouvrage latin intitulé " Vie de S. Guillaume "*, in MÉMOIRES DE LA SOCIÉTÉ ARCHÉOL. DE MONTPELLIER, VI (1876), 559-60.

Benedictus fundator pontis Avenionensis, † 1184. — April. 14.

1. VITA. **a**. *Inc.* Anno gratiae 1177 pontem puer incepit Benedictus... In die quando sol eclipsin passus est — *Des.* et surdos fecit audire, et claudos fecit ire, scilicet XVIII. [1097

Act. SS. April. II. 257, n. 12-16; 3ª ed. 256-57, n. 12-16; || SAINT-VENANT (A. BARRÉ DE), *S. Benezet, patron des ingénieurs* (Bourges, 1889), 59-63; || LENTHÉRIC (Ch.), *Le Rhône, histoire d'un fleuve*, II (Paris, 1892), 558-59.

b. (ANTIQUA ?). *Inc.* Anno gratiae 1177, die qua sol eclipsin passus est — *Des.* et devote corpus s. confessoris venerantibus. [1098

Breviarium S. Agricoli Avenionensis, an. 1608; || SAINT-VENANT, t. c. 88-90.
Exc. *Act. SS.* t. c. 257, n. 17.

2. NARRATIONES TESTIUM " QUI B. BENEDICTUM VIDERUNT ". *Inc.* In Christi nomine... In primis W. Chautart, quasi iuratus — *Des.* vinum de aqua factum per virtutem Dei diligenter tentaverunt. Gratias agamus... honor et gloria. [1099

Act. SS. t. c. 259; 3ª ed. 258-59; || SAINT-VENANT, t. c. 65-69 (omissa est ultima pars " Item vidit quod B. B... "); || LENTHÉRIC, t. c. 560-62.

3. EPISTULA FRATRUM PONTIFICUM. *Inc.* SS. in Christo patribus archiepisc... fratres pontem super Rodanum... peragentes... Suscitavit Deus novum quoddam temporibus nostris — *Des.* Datum in concilio generali celebrato apud Lugdunum ... Innocentii p. IV anno II. [1100

SAINT-VENANT, t. c. 81-83.

Benedictus Biscopus ab. Wiremuthensis, † 689/690. — Ian. 12.

1. VITA AUCT. BEDA. *Vid.* **Wiremuthenses abbates.**

2. HOMILIA AUCT. EODEM. *Inc.* In illo tempore dixit Simon... Audiens a Dño Petrus quia dives difficile intraret — *Des.* vitam mereamur possidere aeternam, praestante... [1101

* *Bedae opera* (*P.L.* XCIV. 224-28); || SURIUS, VII (1581), 18-21; I (1576), 264-67; (1618), 176-77; (1875), 235-39.

Exc. (pars historica) *Act. SS.* Ian. I. 745-46; 3a ed. II. 27-28.

Benedictus mon. in Campania, cca 555. — Mart. 23.

a. * GREG. MAGNUS, *Dial.* III. 18 (*P.L.* LXXVII. 265-68); || MABILLON, *Acta,* I. 122; 2a ed. 115; || *Act. SS.* Mart. III. 462; 3a ed. 460.

b. PETRUS DE NAT. III. 216.

Benedictus ab. Casinensis, † 542. — Mart. 21.

1. VITA AUCT. GREGORIO MAGNO (*Dial.* liber II). *Inc.* Fuit vir vitae ven. gratia Benedictus et nomine — *Des.* me discetis spiritaliter amare. Petrus. Placet quod dicis... [1102

* *Gregorii M. opera;* || * *Gregorii M. Dialogi;* || MOMBRITIUS, I. 85v-95v; || *Greg. M. Dialogorum liber secundus,* Venetiis, 1490 (HAIN, 7979), sign. A.2-G.8; || *Regulae s. Benedicti, s. Blasii,* Venetiis, 1500 (HAIN, 13827), f. 3-10; || *Secundus dialogorum liber b. Gregorii* (Venetiis, 1505), f. 1-38v; || *id.* (Paris. 1509), f. 1-38v; || *Regula et vita bb. P. B-i* (London, H. Jacobs, cca 1512), II, f. 1-41v; || *Quattuor primum approbatae... regulae...* (Parrhisii, 1514), f. 2-11v; || *Proemialis epistola in qua de origine cenobitice et eremetice vite...* (In monasterio Fontis Boni... industria Barth. de Zanettis, 1520), I, f. 20-35v; || SURIUS, II (1571), 328-44; (1578), 359-75; III (1618), 229-38; III (1875), 413-36; || *Regula s. B-i cum... commentariis Ioannis de Turre Cremata* (Coloniae, 1575), 17 pp. in capite; || *Vita s. et magni p. B-i* (Ingolstadii, 1602), 1-184; || *Regula s. p. B-i, adiecta Vita eiusdem* (Moguntiae, 1604), sign. n.5-q.8; || *Regula divi p. B-i et vita eiusdem* (Venetiis, 1609), f. 1-45; || STENGELIUS (C.), *Vita s. p. B-i* (Aug. Vindel. 1621), 1-257; || HAEFTENUS (B.), *Disquisitiones monasticae,* I. Proleg. 59-192; || *Vita ss. p. B-i* (Campoduni, 1667), 3-112; || *Act. SS.* Mart. III. 277-88; 3a ed. 276-87; || MABILLON, *Acta,* I. 3-28; 2a ed. 1-25; || *Regula divi patris B-i* (Romae, 1690), 91-159; || REDELIUS (A. C.), *Vita et mir. s. p. B-i* (Aug. Vindel. 1694), 4-124; || MURATORI, *Scr. rer. ital.* IV, 1. 185-239; || [QUIRINUS (A. M.)], *Vita latino-graeca s. p. B-i* (Venetiis, 1723), I. 1-126; || GANGELT (Th.), *S. p. n. B-i regula, vita et officium* (Bonnae, 1731), II. 3-71; || *Vita ss. p. B-i* (Pedeponti prope Ratisb., 1740), 1-122; || *Regula s. p. B-i ab.* (Monachii, I. N. Fritz, s. a.), 135-219; || STEYERER (Ph. I.), *Vita s. B-i commentario illustrata* (Aug. Vindel. 1782) [non vidimus]; || *P.L.* LXVI. 126-204; || *Enchiridion benedictinum* (Andegavi, 1862), 119-225; || COZZA-LUZI (I.), *Hist. s. p. n. B-i* (1880), 3-185; || [MITTERMÜLLER (R.)], *Vita et regula ss. p. B-i,* I (Ratisbonae, 1880), 1-76; || *The life of our most holy Father Benedict* (Roma, 1895), 8-106.

2. Carmen auct. Marco. *Inc.* Caeca profanatas coleret dum turba figuras — *Des.* Quae lacerant Marci pectora bruta tui. [1103

Martinengius (T. Prosp.), *Pia quaedam poemata* (Romae, 1590), 235-37; || Bosco (I. a), *Bibl. Floriac.* I. 281-83; || Mabillon, *Acta*, I. 28-29; 2ª ed. 25-26; || Nuce (Ang. de), *Chronica sacri monast. Casinensis* (Paris. 1668), append. 3-4; || Quirinus, op. c. II. 1-3; || Muratori, *Rer. ital. scr.* IV, 1. 605-6; || *P.L.* LXXX. 183-86; || Tosti (L.), *Della vita di san Benedetto* (1892), 343-45; || *The life of our most holy Father Benedict* (1895), 112-14.

3. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Imperium mundo florens cum Roma teneret — *Des.* magistrorum veneranda caterva cucurrit. [1104

* Aldhelmus, *De laude virg.* 19 (*P.L.* LXXXIX. 253-54); || Quirinus, op. c. II. 12-13.

4. Carmen auct. Paulo Warnefridi. a. *Inc. prol.* (*prosa*) Diebus Iustiniani imp. b. Benedictus pater — *Inc.* Ordiar inde tuos, sacer o Benedicte triumphos — *Des.* Qui tam mira facis, sit tibi laus et honor. — *Inc. epil.* (*prosa*) Libet me breviter referre quod b. Gregorius — *Des.* Haec omnia ex Marci poetae carmine sumpsi, qui... hos versus in eius laude composuit. *Sequitur carmen 2.* [1105

Martinengius, t. c. 244-49 (om. epil.); || Quirinus, op. c. II. 3-7 (solum carmen " Ordiar „); || Bethmann (L.), in *Archivo* Pertzii, X. 325-31; || Dümmler (E.), in *MG.* Poet. lat. I. 36-41 (om. epil.). — Exscriptum est opusculum, quibusdam additis, in *Chronica Casinensi*, c. 20 (L. Tosti, *Storia della badia di Monte-Cassino*, I (1842), 129-30; || G. Waitz, in *MG.* Scr. rer. langob. 478-79).

Exc. Iustinianus (P. M.), *Apologia qua corpora...* apud Mabillon, *Annales*, 2ª ed. VI. 734.

b. Idem opusculum insertum in *Historia Langobardorum. Inc. prol.* His quoque diebus bb. Benedictus pater — *Inc.* Ordiar — *Des.* O Benedicte pater, sint, precor, apta tibi. — (*Sequitur*) Hymnum quoque... ita texuimus. — *Inc. hymnus.* Fratres, alacri pectore — *Des.* sit callis ut sequax tui. — *Inc. epil.* Libet me breviter referre — *Des.* versus in eius laudem composuit, quos... minime descripsi... [1106

* Paulus Warnefridi, *Hist. Langob.* i. 26 (*P.L.* XCV. 469-72; || ed. L. Bethmann et G. Waitz, in *MG.* Scr. rer. langob. 64-68). — Inde exscriptum est opusculum, omisso epilogo, in Aimoini Floriacensis Sermone de S. B-o (I. a Bosco, t. c. 284-89; || *P.L.* CXXXIX. 861-65).

Exc. (Hymnus " Fratres alacri „) cf. Chevalier, *Repert. hymn.* n° 6553.

5. Carmen auct. Berthario ab. a. *Inc.* O Benedicte pater cunctis celeberrime terris — *Des.* Concite salvatus semper in orbe fuit. — *Inc. precatio* (*versiculi 13*). Eia, pater sancte, tanta qui gloria fulgis — *Des.* Et tribuat Christus sanctas sine fine coronas. [1107

Iustinianus, l. c. 734-35; || Traube (L.), in *MG.* Poet. lat. III. 394-98.

b. (Exemplar interpolatum). *Inc. ut* a. — *Des.* Erigitur templi

David in aede tui. — *Inc. precatio.* Eia, sancte pater, tanto qui lumine praestas — *Des.* Omnibus et veras tribuas sine fine coronas. [1108

MARTINENGIUS, t. c. 238-44; ‖ MABILLON, *Acta*, I. 29-33; 2ª ed. 27-30; ‖ QUIRINUS, op. c. II. 7-12; ‖ *P.L.* CXXVI. 975-78; ‖ TRAUBE, t. c. 398-402.

6. CARMEN PERPERAM ADSCRIPTUM BERTHARIO. *Inc.* Sancta lux, fratres, hodierna poscit — *Des.* scatet unde iugis ardor amoris. [1109

(Divisum in hymnos octo) WION (A.), *Lignum Vitae* (Venetiis, 1595), 85-100; ‖ QUIRINUS, op. c. II.15-33. — Cf. CHEVALIER, *Repert. hymn.* nis 18380, 5546, 9022, 5507, 318, 11704, 11924, 5505.

Exc. TRAUBE, t. c. 392.

7. CARMEN AUCT. FLODOARDO. *Inc.* Laude poli dignum meritis super aethera notum — *Des.* nec laesae retegit discrimina mentis. [1110

* FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, XIII. 8 (*P.L.* CXXXV. 837-44); ‖ MABILLON, *Acta*, II. 1095-1100; 2ª ed. I. 655-60.

8. CARMEN AUCT. ALPHANO. *Inc.* Aureo solis radio perennis — *Des.* Et tibi virtus utriusque compar, Spiritus alme. Amen. [1111

UGHELLI, II. 1096-97; 2ª ed. X. anecd. 56-57; ‖ MABILLON, *Acta*, I. 33-35; 2ª ed. 30-32; ‖ QUIRINUS, op. c. II. 35-38; ‖ *P.L.* LXXXIX. 1051 et CXLVII. 1231-33. — Cf. CHEVALIER, *Repert. hymn.* nº 1610.

9. EPITOME VITAE METRICA. *Inc.* Haec sunt dilecti sacra gesta patris Benedicti — *Des.* Speluncaeque suae requie dat opem furiosae. [1112

Anal. Boll. XVII. 166-67.

10. VITA. *Inc.* Benedictus dictus est vel quia... Benedictus ex Nursia provincia ortus — *Des.* Floruit circa annos Dñi 518, tempore Iustini senioris. [1113

Leg. aurea, c. 49 (48). — (Eiusdem epitome) PETRUS DE NAT. III. 214.

11. EPITOMAE METRICAE AUCT. IOHANNE SCHLITPACHER SEU DE WEILHAIM. a. *Inc.* Gregorius sancti scribit vitam Benedicti — *Des.* Eius sub specu vaga mox fit femina sana. [1114

Cf. KROPFF (M.), *Bibliotheca Mellicensis* (1747), 430; *Catal. Paris.* III. 549.

b. *Inc.* Vas reparat Benedictus, abit, latitans tribus annis... [1115

Cf. KROPFF, t. c. 429.

12. TRANSLATIO (BENEDICTI ET SCHOLASTICAE) IN GALLIAM SAEC. VII. a. *Inc.* In Christi nomine. Fuit in Francia per pii patris prudentiam — *Des.* ad monasterium, cui Floriacus nomen est; ubi nunc... [1116

MABILLON, *Vet. Anal.* IV. 451-52; 2ª ed. 211-12; ‖ IUSTINIANUS, t. c. 692-693; ‖ BRETTES et CUISSARD, *Catena Floriacensis de existentia corporis S. B-i in Galliis* (Paris. 1880), 3-6; ‖ CHAMARD (Fr.), *Les Reliques de S. Benoît* (1882), 18, not.

b. ADVENTUS ET EXCEPTIO IN AGRUM FLORIACENSEM, PERPERAM ADSCRIPTA ADREVALDO. *Inc.* Cum diu gens Langobardorum infidelitatis suae tenebris — *Des.* si scriberentur, proprio indigerent libro... [1117

BOSCO (l. a), *Bibl. Floriac.* I. 1-12; ‖ *Act. SS.* Mart. III. 302-5; 3ª ed.

300-3; || Mabillon, *Acta*, II. 353-58; 2ª ed. 338-43; || Iustinianus, t. c. 681-684 (om. c. 1, 2); || *P.L.* CXXIV. 901-10; || Certain (E. de), *Les Miracles de S. Benoit* (Société de l'hist. de France, 1858), 1-14.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 657; || Bouquet, III. 564. — Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 480-82, in notis; cf. 574ᵇ.

In codicibus recentioribus aliquando paulo ante finem ultimi capituli inserta est longa narratio ex miraculis ab Adrevaldo scriptis excerpta. Cf. *Anal. Boll.* V. 323-24, 11°; VI. 175, 34°; *Catal. Paris.* I. 586, 3°.

b*bis*. *Inc.* Igitur tempore quo Clodoveus, Dagoberti filius — *Des.* Quod hactenus, meritis b. Scholasticae promerentibus... [1118

Eadem narratio, ut exscripta est, paucis passim mutatis, in Vita Berarii ep. Cenomannensis. Vid. **Berarius**, et cf. *Anal. Boll.* XII. 54, 7°.

c. Narratio metrica auct. Aimoino Floriacensi. *Inc. prol.* Fert animus linguam modulis laxare canoris — *Inc.* Chlodoveus Franca dum rex regnaret in aula — *Des.* vitam concedat habere perennem. [1119

Duchesne, op. c. III. 120-24; || Mabillon, t. c. 359-63; 2ª ed. 343-48; || Bouquet, III. 139-43; || *P.L.* CXXXIX. 797-802.

d. Narratio metrica auct. Giraldo Floriacensi. *Inc.* Langobardorum gens impia cum reproborum... [1120

Cf. *Act. SS.* t. c. 300, n. 6; 3ª ed. 299, n. 6.

e. (Epitome) Petrus de Nat. vi. 81.

f. Narratio Casinensium, quae fingitur cca an. 830 scripta. *Inc. prol.* Divinae pietatis immensa clementia — *Inc.* Eo igitur tempore, quo forma corporis atque animi praeclarus decore... Sico — *Des.* Pro quibus factis Longobardorum gens... [1121

Anal. Boll. I. 79-84.

Exc. Bartolini (D.), *Di S. Zaccaria papa* (Ratisbona, 1879), 347-48.

13. Illatio b. Benedicti Floriacum an. 883, auct. Theoderico (Amorbacensi). *Inc. prol.* Exigis a me, mi pater reverende Richarde — *Inc. c. I.* Ut caelestium sacramentorum limpidissimus speculator — *Inc. c. II.* Temporibus Carlomanni serenissimi regis — *Des.* nam 65 infirmi omnimodae infirmitatis retinaculis tamdiu nexi... [1122

(Pars prior) Bosco (I. a), *Bibl. Floriac.* I. 219-29; || Mabillon, *Acta*, IV, 2. 350-55; 2ª ed. 362-67. — (Pars posterior) *Catal. Brux.* II. 258-61, c. 1 et 2.— Cf. *Catal. Brux.* II. 257, 5°; *Catal. Paris.* II. 384, 73°; *Anal. Boll.* XVII. 92; Dümmler, op. infra cit. 6, 7. — **Var. lect.** *Catal. Paris.* III. 421, 3°; 422-423; 423, c. 1.

Exc. Bouquet, IX. 143. — Dümmler (E.), *Ueber Leben und Schriften des Mönches Theoderich (von Amorbach)* (= Philosophische und historische Abhandlungen der königl. Akademie der Wissensch. zu Berlin, 1894), 23-26.

14. Miracula in Gallia. **A.** Auct. Adrevaldo Floriacensi. *Inc. prol.* Regni Italici summum ac praeclarum decus — *Inc.* Hic nempe dilectus Dñi, teste eximio praesule Gregorio — *Des.* lares paupertimos suae revisit proprietatis. [1123

ADDITAMENTUM AUCT. ADELERIO. *Inc.* Mirabilis Dei nostri virtus et sapientia — *Des.* sic et nocentibus poenae et innocentibus... [1124

Bosco (I. a), t. c. 13-78 (deest prima prologi sententia); || CERTAIN, t. c. 15-89. — Var. lect. *Catal. Paris.* III. 116, 2°.

Exc. DUCHESNE, *Hist. Norm. scr.* 26-29. — ID. *Hist. Franc. scr.* III. 439-448. — BESLY (J.) *Hist. des comtes de Poictou* (1647), 166, 168, 178-79. — *Act. SS.* Mart. III. 305-16; 3ª ed. 304-14 (omissis prol. et c. 1-17). — MABILLON, *Acta,* II. 369-94; 2ª ed. 354-78 (omissis c. 1-9); || *P.L.* CXXIV. 909-48 (item). — BOUQUET, III. 671-74; V. 448-49; VI. 312-14; VII. 359-61; IX. 107-108. — *Catal. Brux.* II. 262-63, c. 4 (= c. 26). — HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 478-500 (quibusdam passim omissis).

B. AUCT. AIMOINO FLORIAC., libris 2. *Inc. prol.* Honorandis patribus Gauzlino... Oboedientiae bonum quanto — *Inc. lib. I.* Gallicanarum incolas regionum assiduis — *Des. lib. II.* proprio indigeant volumine. — *Inc. epil.* Haec de miraculis, quae Deus — *Des.* Ista igitur omnia, et quae in priori opusculo... [1125

Bosco (I. a), t. c. 79-148; || *Act. SS.* t. c. 316-34; 3ª ed. 314-32; || MABILLON, *Acta,* IV, 2. 356-90; 2ª ed. 362-401; || *P.L.* CXXXIX. 801-52; || CERTAIN, t. c. 90-171.

Exc. DUCHESNE, *Hist. Norm. scr.* 30-31. — ID. *Hist. Franc. scr.* III. 449-454; IV. 135-42. — BESLY, t. c. 188, 272-73, 295, 300. — BOUQUET, IX. 136-42; X. 341-49. — IUSTINIANUS, l. c. 691-92. — WAITZ (G.), in *MG.* Scr. IX. 374-76.

C. AUCT. ANDREA FLORIAC., libris 4. *Inc. prol.* Expeditis duobus luculentissimae explanationis libris — *Inc. lib. I.* Cum multi per clivum Pytagorici bivii — *Des. lib. IV.* unde sibi defunctus effecit quod sibi vivens fieri optavit. [1126

CERTAIN, t. c. 173-271.

Exc. *Act. SS.* t. c. 353-54; 3ª ed. 351-53 (= l. IV, c. 5, et l. II, c. 7, 8). — MABILLON, t. c. 423-24; 2ª ed. 433 (= l. II, c. 7, 8); || *P.L.* CLX. 1235-38 (item). — EWALD (P.), in *Neues Archiv,* III. 346-47 (prologus). — HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 863, not. (= l. III, c. 18, 21) — *Catal. Paris.* III. 423-28, c. 3 (= l. I, c. 9), c. 4 (= l. IV, c. 6), c. 9-13 (= l. I, c. 1-3).

ADDITAMENTA **I.** *Inc.* Anno 1056 inc. Dñi N. I. C., adventus autem — *Des.* ad gaudia per haec nobis ab eo repromissa. Amen. [1127

CERTAIN, t. c. 271-74, c. 14, 15.

II. *Inc.* Iesu Christi D. N. piissima praeordinante providentia — *Des.* (*mutil.*) inter sudes, qui ob arcendam quarumcumque | [1128

CERTAIN, t. c. 274-76, c. 16, 17.

D. AUCT. RADULFO TORTARIO. *Inc.* Rege Francorum Henrico feliciter sceptra tenente — *Des.* in pristinam sanitatem restituit. [1129

Bosco (I. a), t. c. 149-218; || *Act. SS.* t. c. 337-53; 3ª ed. 334-51; || MABILLON, t. c. IV, 2. 390-422; 2ª ed. 401-32; || *P.L.* CLX. 1189-1236; || CERTAIN, t. c. 277-356.

Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* IV. 151-55. — BOUQUET, XI. 483-90. — HOLDER-EGGER, t. c. 866, not.

E. Epitome metrica eorundem librorum (14, a-d), auct. eodem.
Inc. prol. Accipe mi Fulco tibi quae tetrasticha mitto... [1130
Inc. pars I. Patris Adalbertus translatos edocet artus... [1131
Inc. pars II. Haec Aimoinus subnectit famine clarus... [1132
Inc. pars III. Quae tibi de gestis scripsisse stupenda... [1133
Inc. pars IV. Quae nuper prosa, nunc digero carmine gesta... [1134

Exc. *Act. SS.* t. c. 301, n. 11; 3ª ed. 300, n. 11 (prol.).—*Ibid.* 334-35; 3ª ed. 332-34 (pars iii); || *P.L.* CLX. 1239-44 (item). — Certain, t. c. xxi (initia i-iv).

F. Miracula adscripta Hugoni de S. Maria. *Inc. prol.* Honorabilis patris nostri Benedicti non reticenda miracula — *Inc.* Archenaldus, Soliacensis castri dñus, dñi Rainerii ab. temporibus — *Des.* (*imperfecta?*) ita sanata est ac si nusquam sensisset dolorem. [1135

Certain, t. c. 357-71.

G. Miracula. *Inc. prol.* Postquam, fautrice divinitate, miracula... *Inc.* **I.** Quadragesimali praesentis anni observantia imminente, contigit turrim, in qua ad psallendum... [1136

Catal. Paris. III. 425, c. 5.

II. Cryptam in qua pretiosus conf. Dñi B. quondam... [1137

Catal. Brux. II. 263, c. 5. Cf. *Catal. Paris.* III. 425, c. 6.

III. Aliud quoque signum... Adelgaro... narrante cognovi... [1138

Catal. Brux. II. 263-64, c. 6. Cf. *Catal. Paris.* III. 425, c. 7.

IV. In Salensi cella ecclesia ab antiquis, prout paupertas loci... [1139

Catal. Paris. III. 425, c. 8.

15. Miracula in Italia. **A.** Auct. Petro Damiano (Sermo in vigilia S. Benedicti). *Inc.* Vigilias egregii conf., b. videlicet B-i, ff. cc., hodie colimus — *Des.* Has igitur, ff. cc., semper vigilias celebremus... [1140

* Petri Damiani *opera* (ed. Caietanus, II. 39-41; || *P.L.* CXIV. 545-48); || Quirinus, op. c. II. 92-95.

B. Miracula S. Benedicti (et aliorum monachorum), auct. Desiderio ab. Casin., postea Victore III, libris 4. — *Inc. prol.* Quia, donante Deo, miracula quae ipse ad laudem — *Inc. lib. I.* Res valde est nova, quam narro, et seniorum nostrorum — *Des. lib. III* (*mutilus*) qui haec cuncta, ut dicta sunt, se vidisse et audivisse profitebatur. — *Deest liber IV.* [1141

Mari (I. B.), *Victoris tertii R. P. ... dialogi* (Romae, 1651), 1-165; *id.* (Paris. 1666), 1-111; || *Bibl. patr. Lugd.* XVIII. 839-57; || Mabillon, *Acta,* IV, 2. 425-61; 2ª ed. 434-69; || *P.L.* CXLIX. 963-1018.
Exc. Watterich, *Pont. Rom. Vitae,* I. 71-73 in notis, 95.

C. Inventio et miracula auct. Petro diac. Casinensi. *Inc. prol.* Egregii atque pretiosissimi conf. Benedicti, octavum — *Inc.* Eo

siquidem tempore, quo ab. Desiderius — *Des.* ab hac luce subtractus est. Huius ergo, ff. cc., inventionem... [1142

Act. SS. t. c. 288-97; 3ª ed. 287-95; || QUIRINUS, op. c. II. 105-35.

D. ALIA MIRACULA REFERUNTUR A LEONE MARSICANO ET PETRO DIACONO IN *Chronica monasterii Casinensis,* nempe lib. I, c. 13, 27, 33; lib. II, c. 21, 43-45, 48, 60, 64, 72; lib. III, c. 20, 38, 40, 55; lib. IV, c. 5, 29, 30, 44, 58, 72, 74, 99, 101, 102, 129.

Chronicon genuinum ediderunt Angelus DE NUCE (Paris. 1688); || MURATORI, *Rer. ital. scr.* IV. 241-602; || WATTENBACH (W.), in *MG.* Scr. VII. 574-844; || *P.L.* CLXXIII. 479-978.

Exc. tum alibi, tum *Act. SS.* t. c. 297-98; 3ª ed. 295-97.

16. CORPORIS (BENEDICTI ET ALIORUM) RECOGNITIO AN. 1484-1486. *Inc.* In nomine D. N. I. C. Amen. Anno nativitatis eiusdem 1486... [1143

BARTOLINI (D.), *Di S. Zaccaria papa* (1879), docum. [68]-[72].

Benedictus ab. Clusensis, † 1091. — Mai 31.

VITA AUCT. WILLELMO MON. *Inc. prol.* Willelmus... Geraldo armario. Meminit bene fraternitas tua — *Inc.* Benedictus itaque Dei famulus, patria Tolosanus — *Des.* atque extenuet procax loquacitas. [1144

MABILLON, *Acta,* VI, 2. 698-716; 2ª ed. 697-714; || PROVANA (L. G.), in *Mon. hist. patriae,* Scr. III. 273-99; || *P.L.* CL. 1461-86; || BETHMANN (L.), in *MG.* Scr. XII. 197-208.

Et cf. **Michael archangelus**, 3.

Benedictus erem. Maceracensis in Britannia Minore, saec. IX. — Oct. 22.

1. VITA. *Inc.* Cum post Dñi triumphum pullularet — *Des.* in basilica quam construxerat inhumatus est. Ubi per eum multa... [1145

L'ESTOURBEILLON (R. de), *S. Benoît de Macerac* (Nantes, 1883), 13-17.

2. EPITOME. *Inc.* Benedictus Dñi confessor, Patras, Graeciae civitate, ordine senatorum natus — *Des.* Rothonum XI kal. nov. magna cum exsultatione translatum est. [1146

Act. SS. Oct. IX. 625.

Benedictus, Iohannes et soc. (Quinque fratres), mm. in Polonia, † 1003. — Nov. 12.

1. VITA AUCT. BRUNONE QUERFURTENSI. *Inc. prol.* Adiuva, Deus, ut magna parvus ingenio narrare — *Inc.* Quem res loquitur bene venisse, s. iste de Benevento venit — *Des.* nobis kyrieleyson dimiserunt, praestante qui propter se... [1147

KADE (R.), in *MG.* Scr. XV. 716-38; || KĘTRZYŃSKI (W.), in *Mon. Pol. hist.* VI. 388-428.

2. Passio auct. Cosma Pragensi. *Inc.* Anno dñicae inc. 1004 s. B. cum sociis suis martyrizatus est. Temporibus Henrici imp. qui post Ottonem — *Des.* ad regna polorum. Passi sunt... III id. nov. [1148

* Cosmae *Chronica Boemorum*, I. 38 (ed. R. Koepke, in *MG.* Scr. IX. 60-61; || *P.L.* CLXVI. 109-13); || Mittarelli, *Annal. Camaldul.* I. 248-49.

3. Epitome.

Petrus de Nat. v. 129.

Benedictus erem. in Ungaria. *Vid.* **Andreas-Zoerardus.**

Benevenuta de Boianis v. tertii Ord. S. Dominici, † 1292. — Oct. 29.

Vita. *Inc.* Fuit in civitate Austriae de Foro Iulii — *Des.* non consuevit mendacium inveniri. Cuius etiam iniuria... mihi fecistis. [1149

Rubeis (I. F. B. M. de), *Vita b. Benvenutae Boianae* (Venetiis, 1757), 9-104; || *Act. SS.* Oct. XIII. 152-85.

Exc. *Utinensis beatificationis et canonizationis ven. servae Dei B-ae* (Romae, 1761), Summarium super dubio an signanda sit commissio introductionis causae, 2-35. — *Utinensis* etc... (Romae, 1765), Summarium super dubio an sententia... sit confirmanda, 11-15.

Benevenutus de Eugubio, Ord. Min., Corneti in Apulia, † cca 1233. — Iun. 27.

1. Epitome vitae et miraculorum.

Bartholomaeus de Pisis, *De conformitate,* lib. I, conf. VIII, part. II (ed. Mediol. 1513, f. 64); || *Act. SS.* Iun. V. 328, n. 5, 6; 3a ed. VII. 295-96, n. 5, 6.

2. Miracula. *Inc.* Beatus iste... Miles quidam de Corneto, Turellus nomine — *Des.* votum solvit quod voverat sancto Dei. [1150

Act. SS. Iun. V. 329-30; 3a ed. VII. 296-97.

Benignus ep. Ardmachanus, saec. V extr. — Nov. 1 et 9.

1. Vita.

Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 203-5, n. XXII-XXXIII.

2. Epitome. *Inc.* S. enim Benignus in regimine pontificali transactis — *Des.* gratiae ab omnibus Deo et sancto eius referuntur. [1151

Capgravius, f. 36-36v.

Benignus ep. m. (Carnotensis?) cultus Ultraiecti. — Iun. 28.

1. Passio.

Legebatur Ultraiecti Passio Benigni Divionensis **5d.**

2. Inventio (an huius Benigni?). *Inc.* In alio loco pago Turonico erat inter vepres... [1152

* Greg. Turon. *Glor. conf.* 17.

3. Translatio Ultraiectum an. 964. *Vid.* **Agnes** v. m. Romae, 10.

Benignus m. Divione sub Aureliano. — Nov. 1.

1. Passio. *Inc.* In tempore illo Aurelianus ad castrum cui nomen Divione, ubi tunc temporis novos construxerat muros — *Des.* α) recondidit in sepulcro. Qui se... semper perclaruit. Martyrizavit autem pro nomine D. N. I. C... *vel* β) semper perclaruit. Acta sunt haec... [1153

[Fyot], *Hist. de l'église... de Saint-Estienne de Dijon* (Dijon, 1696), preuves, 7-9; || Bougaud, *Étude hist. et crit. sur la mission, les actes et le culte de S. B-e* (Autun, 1859), 413-19; || *Act. SS.* Nov. I. 155-59. — (Mut.) Surius, VI (1575), 9-10; (1581), 9-10; XI (1618), 1-2; XI (1880), 18-21. — Subiunctus est aliquando locus de Aureliano imp. ex *Historia Miscella*, nonnullis mutatis, exscriptus. Cf. *Anal. Boll.* I. 498, 27°; II. 130-31.

2. Passio. *Inc.* Tempore illo vir almificus Benignus Dñi sacerdos orientalibus — *Des.* dignatur clarescere virtutibus. Martyrizatus est autem... agente Terentio comite. Oremus itaque Dñm... [1154

Act. SS. t. c. 160-62.

Exc. Narbey, *Supplément aux Acta SS.* I. 201-2.

3. Passio. *Inc.* Post impletum redemptionis humanae mysterium... Ex quorum sacro collegio — *Des.* Coronatus est autem bb. m. et insuperabilis athleta B. Ipse enim virtutem dedit... Ipse erit finis... [1155

Bougaud, t. c. 420-36; || *Act. SS.* t. c. 163-73.

4. Passio rhythmica. *Inc. carm. I.* Ad magni regis gloriam recitemus victoriam... *Inc. carmen II.* Galliarum nobilitas insignis cunctis gloria... *Inc. carmen III.* Romanorum imperio Aureliano praedito... [1156

Bougaud, t. c. 437-50; || *Act. SS.* t. c. 180-86.

Exc. *Act. SS.* Sept. VI. 669-70, n. 29, 30, 33, 34 (ex carm. i); — ibid. 669, n. 31, 32 (ex carm. ii).

5. Epitomae.

a. Ado, 1 nov.

b. *Inc.* Aurelianus imp. Divionem ingressus ad videndos novos muros — *Des.* se in paradisi odoribus collocari. Acta sunt haec... [1157

Vinc. Bellov. xii. 111, 112; || Bougaud, t. c. 410-12; || *Act. SS.* t. c. 154; || Narbey, t. c. 260-61.

Exc. Mombritius, I. 147v.

c. *Inc.* Aurelianus imp. ad castrum, cui nomen est Dymon, veniens et percipiens a Terentio — *Des.* et honorifice sepelivit. Quae se virtutibus... semper perclaruit. Acta sunt haec... [1158

Act. SS. t. c. 152-53.

d. *Inc.* Veniens Aurelianus imp. ad castrum Duni et percipiens a Terentio — *Des.* Quo facto, anima s. visa est ab omnibus... [1159

Act. SS. t. c. 153.

e. *Inc. ut* 2. — *Des.* Sicque roseo cruore perfusum Christo martyrem... consecrarunt. [1160

Bougaud, t. c. 451-53.

f. *Inc.* Benignus sacerdos a S. Polycarpo — *Des.* Sicque roseo cruore perfusus m... honestissimae tradidit sepulturae. [1161

Bougaud, t. c. 454-55.

g. Petrus de Nat. x. 3. — **h.** Hilarion Mediolanensis, f. 105-5v.

6. Revelatio et prima translatio. **a.** *Inc.* Benignus autem ac dñici nominis testis... Et quia in magnum sarcophagum — *Des.* domus nostra inviolata permansit. [1162

* Greg. Turon. *Glor. mart.* 50 (51).

b. *Inc.* Postquam praedicanda b. Benigni fortitudo in castro Divionensi — *Des.* unitus esset spiritualiter. Cuius meritum... [1163

Act. SS. t. c. 187-88.

7. Miracula.. *Inc. prol.* Apertissima igitur devota fidei relatione b. Gregorii Turonorum antistitis — *Inc.* Eo tempore quo Heinricus ducatus Burgundiae florebat honore — *Des.* a Deo crebro glorificari evidentibus miraculis sui testis eximii. [1164

Act. SS. t. c. 173-79.

Benignus m. Mevaniae in Umbria. — *Vid.* **Vincentius.**

Benignus ab. Vallumbrosanus, † 1236. — Iul. 17.

1. Vita. *Inc.* Benignus provincia Tusciae, comitatus Florentini, e castro Montevarchii — *Des.* et s. eius anima caelica penetravit. [1165

Simius (V.), *Catalogus sanctorum et plurium virorum illustrium qui... effloruerunt in Valle Umbrosa* (Romae, 1693), 54-58; || *Act. SS.* Iul. IV. 341-42.

2. Vita longior. *Inc. ut* 1. — *Des.* illa s. anima transivit ex hoc mundo ad Patrem. [1166

Act. SS. t. c. 342-44.

Benno II ep. Osnabrugensis, † 1088. — Iul. 22 et Nov. 20.

Vita auct. Norberto ab. Iburgensi. *Inc. prol.* Multorum saepe neglegentia — *Inc.* In Sueviae partibus, loco qui Luninge dicitur — *Des.* In commune igitur ex tunc et tunc pro eo ab omnibus... [1167

Eccard, *Corpus hist. med. aevi,* II. 2161-94; || Wilmans (R.), in *MG.* Scr. XII. 60-84. — **Emendationes.** Thyen (L.), *Benno II* (Osnabrück, 1869), 216-26 [= Mittheilungen des hist. Ver. zu Osnabr. IX (1870), 216-26].

Berachius ab. ep. in Hibernia, cca 600. — Febr. 15.

Vita. *Inc.* Inter cetera quae Dei plena sapientia... Regnum siquidem Hiberniae ab ortu solis — *Des.* et sic in pace dormiens beatam animam suo reddidit Creatori. [1168

Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 340-44; || *Act. SS.* Febr. II. 833-38; 3a ed. 834-38.

Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 209, n. viii.

Beraldus (al. **Berardus**), **Otto, Petrus, Adiutus, Accursius,** O. S. Franc. mm. in Marochio, † 1220. — Ian. 16.

1. PASSIO ET MIRACULA. *Inc.* Cum b. pater noster Franciscus velut patriarcha Iacob — *Des.* continuo liberata. Multa sunt alia... [1169

Analecta Franciscana, III (1897), 579-96.

2. EPITOMAE LIBELLI 1. a (ADSCRIPTA IOHANNI TISSERANDO). *Inc. prol.* Non enim hominis est, quibus sane verbis dici possit — *Inc.* Anno Dñi 1219, a prima conversione s. Francisci anno XIII — *Des.* Soldanus cum omni reverentia, Dño disponente, ad propria remisit. [1170

Act. SS. Ian. II. 65-69; 3a ed. 429-33; || *Mon. Portug. hist.* Scr. I (1856), 113-16.

b. PASSIO. *Inc.* SS. martyrum Beraldi... festiva gaudia nobis, ff. cc... Beatus namque Franciscus Minorum pater — *Des.* amore martyrii ad ordinem se transtulit. Gaudeat igitur Ecclesia... [1171

SURIUS, I (1570), 372-75 et iterum VII (1581), 39-42; I (1576), 388-91; (1618), 263-64; (1875), 366-71; || THOMAS DE TRUGILLO, *Thesaurus concionatorum,* II (1584), 141-43 (fine rescisso); || SEDULIUS (H.), *Historia seraphica,* 165-69 (omissa prima sententia).

3. PASSIO ET MIRACULA (AUCT. FRANCISCO HISPALENSI ?). I. PASSIO. *Inc.* Tempore dñi Innocentii p. III felicis recordationis quidam — *Des.* meritis ss. fratrum copiose omnes habere merentur; quod ipse... [1172

Mon. Portug. t. c. 105-13.

II. MIRACULA. *Inc.* Quidam Petrus Rosarius nomine miles — *Des.* Nam illic diebus illis Petrus Fernandi... in foro interfecti sunt... [1173

Mon. Portug. t. c. 113.

4. EPITOMAE.

BARTHOLOMAEUS DE PISIS, *De conformitate,* lib. I, conf. VIII, part. II (ed. Mediol. 1513, f. 68v). — PETRUS DE NAT. append. 1.

Berardus ep. Aprutinus seu Interamnensis, † 1122. — Dec. 19.

1. VITA ET TRANSLATIO. *Inc. prol.* Sanctum quidem est, fratres, quod petitis, ... ut b. Berardi pastoris vestri et praedecessoris mei vitam — *Inc...* — *Des.* Tunc Acto benignissimus pater, virtutum omnium dilectione repletus et divinis clementissime armis indutus, ad tantum gaudium... [1174

EXC. DE' MUZI, *Dialoghi di varia lezione* (Chieti, 1612) [non vidimus]; || PALMA (N.), *Storia ecclesiastica e civile della città di Teramo e diocesi Aprutina,* I (1832), 139, 186.

2. VITA ET MIRACULA. *Inc.* Berardus ex illustri genere comitum

Palleaureae oriundus — *Des.* Tunc praesul pastoralibus indumentis ornatus ad locum... [1175

[Montesanctus (Vinc.)], *Vita S. B-i ep. Aprutini ordinis S. Benedicti Casinensis* (Venetiis, 1601), f. 2-7; || [Iulianus (Silv.)], *Vita s. B-i* (Asculi, 1637), f. 2-8; || Palma, t. c. 139-43, 173-74, 185-86 (paucis in fine omissis). — Videtur haec esse ipsa Vita **1**, cuius sermo a primo editore mutatus sit.

Exc. Ughelli, I. 397; 2ª ed 359.

Berardus ep. Marsorum, † 1130. — Nov. 3.

Vita auct. Iohanne ep. Signiensi. *Inc. epist.* Reverendo... Iohanni Furato... Caritatis vigor et virtus tanta esse — *Inc. prol.* Scripturus patris nostri vitam, volo, si possum — *Inc.* Berardus igitur Marsorum comitum progenitus, quod de parte patri suo — *Des.* et loco fetoris odorem suavissimum dedit. Ubi fiunt mira... [1176

Ughelli, I. 964-76; 2ª ed. 893-901; || *Act. SS.* Nov. II, 1. 128-34.

Berarius ep. Cenomannensis, saec. VII extr. — Oct. 17.

Vita (*Actus pont. Cenomann.* 13). *Inc.* Dñus Berarius Cenomannicae urbis ep., natione partim Francus — *Des.* Inde ad suos decenter allatus atque sepultus est in... Pontileva... [1177

Mabillon, *Vet. Anal.* III. 167-80; 2ª ed. 269-73; || *Act. SS.* Oct. VIII. 157-60.

Exc. Cauvin, *Géographie ancienne du dioc. du Mans*, xl-xli.

Bercharius ab. Dervensis et m., † 685. — Oct. 16.

1. Vita auct. Adsone. *Inc. prol.* Cum gloriosas virorum illustrium palmas... Actus igitur ac laborum certamina — *Inc.* Prioris monimenta temporis pagum Aquitanicum — *Des.* cunctis morbo obsessis nimium salubre. Huius igitur... [1178

Camuzat, *Promptuarium Tricass.* f. 63ᵛ-78ᵛ; || Surius, X (1618), 270-275; || Mabillon, *Acta,* II. 832-43; 2ª ed. 797-808; || *Act. SS.* Oct. VII. 1010-18; || *P.L.* CXXXVII. 669-86. — **Var. lect.** Mabillon, t. c. 843; 3ª ed. 808-9; || *P.L.* t. c. 685-87; || (partim) *Act. SS.* t. c. 1002, n. 70.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 675-78; || Bouquet, III. 587-90.

2. De diversis casibus monasterii Dervensis et miraculis S. Berchari. *Inc.* Huius anterioris exsecutionem operis — *Des.* quod absconderat timentibus se. [1179

Camuzat, t. c. f. 87ᵛ-112; || Surius, t. c. 275-84; || Mabillon, t. c. 844-61; 2ª ed. 809-26; || *Act. SS.* t. c. 1019-30.

Exc. Duchesne, op. c. III. 374-75, 436-37; IV. 145-46. — Bouquet, VI. 332; IX. 6-8; X. 375. — Waitz (G.), in *MG.* Scr. IV. 487-89. — Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 435, not.

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiv. 114, 115. — Petrus de Nat. viii. 22.

Beregisus ab. Andaginensis, † post 725. — Oct. 2.

Vita. *Inc. prol.* Memoriam b. Beregisi ab. monasterium Andaginense — *Inc.* Beregisus ex Condustro pago Austrasiorum ex vico qui vocatur Spangius — *Des.* mundumque creans gubernat, unus es Deus regnans gloriosus in saecula saeculorum. Amen. [1180

Act. SS. Oct. I. 520-29. — **Var. lect.** *Anal. Boll.* I. 491, 42°, et 618-19.

Berengarius mon. in urbe S. Papuli, † 1093. — Mai 26.

1. Vita et miracula auct. Flavio Anselmo. **a.** *Inc. prol.* Rev. dño et patri Raymundo... Cum ad monasterium vestrum forte venissem — *Inc.* Igitur vir ven. B. Tolosano territorio exstitit oriundus nobilissimis quidem — *Des.* postquam migravit ad caelos. Verum nos studentes brevitati... Quam ob rem de multis haec pauca... [1181

Mabillon, *Acta*, VI, 2. 774-78; 2ª ed. 771-74.

Exc. (prologus) Ménard (H.), *Martyrologium SS. Ord. S. Benedicti* (Paris. 1629), 584; || *Act. SS.* Mai VI. 448, n. 1; 3ª ed. 444, n. 1.

b. (aliquantum contracta a Bernardo Guidonis). *Inc.* Vir vitae ven. Berengarius in territorio Tolosano exstitit oriundus ex nobilioribus parentibus — *Des.* postquam ad caelos migravit a saeculo, ubi vivit in Christo... [1182

Act. SS. t. c. 448-49, n. 2-11; 3ª ed. 444-45, n. 2-11.

Exc. Bertrandi (N.), *Gesta Tholosanorum* (Tholose, 1515), f. xlvᵛ-vi.

2. Epitome. *Inc.* Item quiescit in eadem ecclesia S. Papuli corpus b. Berengarii... Hic puer renuntiavit saeculo — *Des.* Caelos ascendit Philippo rege illustre imperante Francis. [1183

Hennet de Bernoville (H.), *Mélanges concernant l'évêché de S. Papoul* (Paris, 1863), 129-30.

Berengerus ab. Formbacensis. *Vid.* **Wirnto, 2.**

Berethunus. *Vid.* **Brithunus.**

Berlendis v. Merbecae in Brabantia, † cca 700. — Febr. 3.

1. Vita auct. H(arigero ?) mon. Lobiensi. *Inc. prol.* Dño et amico suo Gerardo H... Scio me fecisse tardius — *Inc.* Cum ubique fideles christicolae... Haec igitur v., Berlendis nomine, licet secundum saeculi dignitatem — *Des.* ad patriam supernae hereditatis. Migravit autem s. B. v. ex hac luce... [1184

Act. SS. Febr. I. 378-81; 3ª ed. 383-85 (om. prol.); || Mabillon, *Acta*, III, 1. 16-21; 2ª ed. 13-17; || *Act. SS. Belgii*, V. 264-71; || *P.L.* CXXXIX. 1103-10.

Exc. Bouquet, III. 526-27.

2. Miracula. *Inc. prol.* Pro meritis venerandae v. Berlendis divino per angelum Dei — *Inc.* Postquam omnipotentis Dei gratia passim diffusa patuit — *Des.* Eisdem quoque febrium exstinctiones... [1185

Act. SS. t. c. 381-84; 3ª ed. 385-88.
Exc. *Act. SS. Belgii,* t. c. 271-74.

Bernacus conf. in Anglia, cca 500. — April. 7.

1. Vita. *Inc.* Elegit sibi Dñus virum de filiis Israel iuxta cor suum Bernaci nomine — *Des.* Transiit autem de hoc mundo vii die aprilis... Gratulatur s. Dei Bernacus in caelis... [1186

Rees (W. J.), *Cambro-British SS.* 5-12.

2. Vita. *Inc.* Erat autem Bernacus venustis ornatus moribus — *Des.* numquam ulterius in cor eius cogitatio talis ascenderit. [1187

Capgravius, f. 36ᵛ-38.

Bernardinus Senensis Ord. Min., † 1444. — Mai 20.

1. Vita auct. Barnabaeo Senensi. *Inc. prol.* Sanctissimae regiae maiestati Alphonso... Vetusta sane ac laudabilis — *Inc.* Bernardinus qui ob res eius sanctissime gestas in omni vita sua — *Des.* etiam postera saecula et qui venturi sunt intellegant. [1188

Act. SS. Mai V. 277*-83*; 3ª ed. 107*-114*.

2. Vita auct. Maffaeo Vegio. *Inc.* Bernardinus ex Senis clarissima Hetruriae civitate atque ex antiqua — *Des.* Nunc etiam modica corpora curat ope. [1189

Act. SS. t. c. 287*-305*; 3ª ed. 117*-35*.

3. Vita auct. Iohanne a Capistrano. *Inc.* In civitate inclita Senarum, quae est civitas Virginis nuncupata — *Des.* Quod Deus ipse approbans in hora mortis eius voluit decantari antiphonam... [1190

S. B-i Senensis opera, ed. Petrus Rodulphius (Venetiis, 1591), I, inter prolegomena; || *S. B-i opera,* ed. I. de la Haye, I (Parisiis, 1635), xxvii-xl; *id.* (Lugduni, 1650), proleg. 25-36.
Exc. *Act. SS.* t. c. 305*-13* (3ª ed. 135*-43*), n. 1, 2, 3, 8, 9, 24; et passim inter annotata ad Vitas **1**, **2**, **6**.

4. Vita et miracula. *Inc.* In Senensi urbe, quae Virginis civitas dicta est — *Des.* quemadmodum mihi rettulerunt, qui suis oculis haec intuiti sunt. Laus et honor sit... [1191

(Mut.) Surius, VII (1581), 420-45; III (1579), 411-35; V (1618), 267-81; V (1876), 618-53; || *S. B-i opera,* ed. I. de la Haye, I (1635), iii-xxvi; *id.* (1650), proleg. 6-25.
Exc. *Act. SS.* t. c. 311*-14 (3ª ed. 141*-44*), n. 17, 18, 21, 24, 25, 27, 28.
In prima editione Surii, III (1572), 365-75, idem est initium (365-72), reliqua diversa sunt et similiora videntur Vitae **8**.

5. VITA AUCT. ANTONINO FLORENTINO. *Inc. prol.* Apparuit gratia Dei... in servo suo Bernardino — *Inc.* Hic quamquam in civitate Massae provinciae Tusciae ortus sit — *Des.* multa miracula meritis eius referuntur patrata. Fuit autem catalogo sanctorum... [1192

ANTONINUS FLORENT. *Chronic.* tit. XXIV, c. 5.

6. VITA ET MIRACULA AUCT. LUDOVICO VICENTINO. **I.** VITA. *Inc. prol.* Ad reverendissimum dñum D. G. cardinalem Agriensem... Non te praeterit, rev. dñe — *Inc.* Magnum nobis diebus istis novissimis — *Des.* Quae quidem translatio facta est... anno Dñi 1472... [1193

Editio s. l. a. [non vidimus; sed cf. Luzzo, l. c. infra, f. 3]; || *Act. SS.* t. c. 262*-72*; 3ª ed. 93*-102* (deest prologus).

Exc. Amadio Maria [Luzzo] da Venezia, *Vita di S. B-o da Siena* (Venezia, 1744), prefazione, f. 2^v-3 (solus prologus).

II. MIRACULA. *Inc. prol.* Eximii prophetae David clarissima sententia — *Inc.* In civitate Aquilana Amicus puer 18 mensium — *Des.* sex barilia concurrentibus et petentibus distribuerentur. Amen. [1194

Editio s. l. a. || *Act. SS.* t. c. 272*-76*; 3ª ed. 103*-7*.

7. VITA (EX MS. RUBEAE VALLIS). *Inc. prol. ut* 5. — *Inc.* In civitate Senarum, quae est civitas Virginis nuncupata (*cf. Vit.* 3) — *Des.* morti propinquum iudicaverunt, sanus factus est et incolumis. [1195

Exc. *Act. SS.* t. c. 306*-13* (3ª ed. 136*-43*), n. 4, 6, 12, 13, 16-18, 22, 25, 26, et passim inter annotata ad Vitas **2**, **6**. — Cf. *Anal. Boll.* XIV. 78, 43°.

8. VITA (EX MS. ULTRAIECTINO).

Exc. *Act. SS.* t. c. 306*-13* (3ª ed. 136*-43*), n. 5, 7, 22, et passim inter annotata ad Vitas **2**, **6**.

9. VITA. *Inc.* In civitate inclita Senarum, quae civitas est Virginis nuncupata (*cf. Vit.* 3) — *Des.* quia ego ad te venio. Vixit Bernardinus in saeculo annis 22... In caelo autem... [1196

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 398^b-402^d; || *id.* (Lovan. 1485), f. 230-36.

10. VITAE EPITOME AUCT. AUGUSTINO DATO (LECTIONES). *Inc.* Bernardinus patria Senensis bonis progenitus parentibus — *Des.* et caelesti secum gaudio frui per infinita saeculorum saecula. [1197

Augustini Dati Senensis opera (Senis, 1503), f. 61^v-62; *id.* (Venetiis, 1516), f. XLIX; *id.* (Paris. 1516), f. LXII-II^v; || *S. B-i opera*, ed. RODULPHIUS (1591), I, inter prolegomena; || *id.* ed. I. DE LA HAYE, I (1635), LXI-II; *id.* (1650), proleg. 51; || Luzzo, t. c. 281-82.

11. VITAE EPITOME AUCT. AENEA SILVIO (*De viris illustr.* 17). *Inc.* Bernardinus Senensis nobilibus ortus natalibus — *Des.* α) bonamque mihi mercedem fecit; *vel* β) in sermonibusque detrahebat. [1198

S. B-i opera, ed. RODULPHIUS (1591), I, inter prolegomena (des. β); || *id.* ed. I. DE LA HAYE, I (1635), XLI-II; *id.* (1650), proleg. 36-37 (des. β); || MANSI (I. D.), *Appendix ad orationes Pii II pont. max. Opuscula quae-*

dam..., operis pars III (Lucae, 1759), 172-75 (des. α); || *Aeneas Sylvius Piccolomineus, De viris illustribus* (Stuttgardiae, 1842. Zweite Publication der liter. Vereins in Stuttgart, 2), 24-27 (des. α).

12. Epitome brevissima. *Inc.* Bernardinus conf. natione Tuscus ex nobili familia — *Des.* Translatum est autem corpus eius... [1199

Leg. aureae appendix, c. 219 (189); || Petrus de Nat. appendix, 11.

13. Miracula post mortem. *Inc. prol.* Mirabilis Deus in ss. suis secundum miserationem — *Inc.* Pasqualis puer, filius Pauli de Ciculo, accedens — *Des.* etiam vidit Lazarus Benedicti orator Senensis, die xii. — *Epil.* Universis et singulis... Datum in Camera Aquilina, die xix mensis iunii, ind. vii, 1444... [1200

Act. SS. t. c. 284*-87*; 3ª ed. 114*-17*.

14. Carmen de miraculis post mortem. *Inc. prol.* Cum pius Ortygii spiraret Apollinis ardor — *Inc.* Urbs opulenta viris Aquila est, sic nomine dicunt — *Des.* perpetuum sed quae celebrentur in aevum. [1201

Luzzo, t. c. 364-70.

Bernardus conf. Arcani in Italia, saec. XII (?). — Oct. 14.

Vita. *Inc.* Carissimi, nos decet sanctos Dei... B. Bernardus vir quidem humilis et devotus — *Des.* Cernentes autem mirabilia... [1202

Act. SS. Oct. VI. 631-32; 3ª ed. 630-32.

Bernardus paenitens Audomaropoli, † 1182. — April. 19.

Vita et miracula, auct. Iohanne mon. Bertiniano, libris 2. *Inc. prol.* Cum s. Bernardus iam ad gaudium Dñi sui intrasset — *Inc. lib. I.* Initium evangelicae doctrinae, ubi praeco veritatis — *Des. lib. II.* quam in aliquo falsitatis notam incurrere. [1203

Act. SS. April. II. 675-97; 3ª ed. 674-95.

Bernardus marchio Badensis, † 1458. — Iul. 15.

Miracula (Processus anni 1481). *Inc. prol.* In nomine Dñi. Amen. Nos Guillerminus Cacya, iuris utriusque doctor — *Inc. mir. I.* Et primo Iacobus Bergoglii de Combamana — *Des. mir. XXXVIII.* quia reliquerat et postposuerat omnia possibilia remedia. [1204

Ringholz (O.), *Der selige Markgraf Bernhard von Baden* (Freiburg, 1892), 156-84.

Bernardus ep. Calinensis in Campania, † 1109. — Mart. 12.

Vita et miracula. *Inc.* Rationabilis creatura... Ex quorum collegio vir valde ven. Bernardus — *Des.* ad habendam perpetuam de Bernardo recordationem. Amen. [1205

Ughelli, VI. 588-93; 2ª ed. 462-66; || *Act. SS.* Mart. 232-34; 3ª ed. 228-231. — Epitome : Monachus (M.), *Sanctuarium Capuanum* (1630), 23-27.

Bernardus Calvonius ep. Vicensis, † 1243. — Oct. 26.

Miracula. *Inc. prol.* Hic incipiunt miracula b. Bernardi viri religiosi — *Inc.* Anno Dñi 1244, ii kal. mart., nos Raimundus de Capraria — *Des.* in sepulcro dicti s. gratias Deo devotissime referentes. [1206

Act. SS. Oct. XII. 85-95.

Bernardus ab. Clarevallensis, † 1153. — Aug. 20.

1. Collectanea Gaufridi notarii de vita Bernardi (" *Fragmenta Gaufridi* „). *Inc.* In territorio Lingonis civitatis situm est castrum nobile... cui Castellio nomen est — *Des.* Nihil enim ex omnibus quae fecerat seu dixerat potuit deinceps recordari. [1207

Exc. Chiffletius (P. Fr.), *Opuscula quattuor* (Paris. 1679), 169-74, 198-202, 217-21. — *S. B-i opera*, ed. Mabillon (1690), II. 1275-78; *id.* (1719), II. 1292-95; || *id.* ed. Gaume (1839), II. 2475-84; || *P.L.* CLXXXV. 523-30. — *Act. SS.* Aug. IV. 105, n. 21 extr.; 107-8, n. 30, 31, 33-35; 364-65, n. 61-65; || *P.L.* t. c. 653, 657-59, 968-70. — Hüffer (G.), in *Historisches Jahrbuch*, V (1884), 610, 611, 612-14, 615; VI (1885), 76-78 in notis, 80-83, 84; || et inde Hüffer (G.), *Der heilige Bernard von Clairvaux*, I (1886), 35, 36, 37-39, 40, 53-55 in notis, 57-60, 61-62. — Chomton, *S. B-d et le château de Fontaines-lès-Dijon*, III (1895), 188-98.

2. Narratio de ultimis diebus et obitu Bernardi, auct. eodem. a. (recensio prima). *Inc. epist.* Illustri dño et rev. patri Eschilo... Timor quem timebamus evenit nobis — *Des.* non exigendum ab homine quod non accepit. — *Inc.* Cum post tantos labores Dñus ac sudores dilecto suo somnum dare — *Des.* in caelum magna cum exultatione deferri. [1208

Exc. Baluzius, *Misc.* V. 453 (epistula); 2ª ed. II. 235-36 (item); || *S. B-i opera*, ed. Mabillon (1719), II. 1130-31 (item); || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XXVI. 117-18 (item). — Hüffer, *Der hl. Bernard*, I. 119-23, passim (cod. Dusseldorp.) Forsan iisdem verbis desinebat haec recensio, quibus recensio **b** (cf. Hüffer, l. c. 123 not.).

b. (recensio altera). *Inc. epist. et des. ut* a. — *Inc.* Cum post tantos labores Dñus ac sudores dilecto suo Bernardo Clarevallis ab. diu desideratum — *Des.* Facta sunt haec eodem anno quo... anno ab inc. sua 1153, qui cum Patre... [1209

Exc. ut supra **a** ap. Hüffer (cod. Parisinus 7561); cf. etiam Waitz, t. c. 117-20, in variis lectionibus.

c. (recensio tertia). Vid. infra Vitae **4** librum V.

3. De obitu S. Bernardi, auct. Odone ab. Morimundensi (*De analeticis ternarii*, dist. iv, c. 28). *Inc.* Subit praetitulationis a serie triadis ad regnum Dei aptitudo — *Des.* Per hunc ego legationem mittens... Amen. Armonia triadis et regni Dei... [1210

Hüffer (G.), in *Hist. Jahrbuch*, V. 597-600; || Id. *Der hl. Bernard*, I. 21-24.

Exc. Kervyn de Lettenhove, in *Bulletins de l'Académie royale de Belgique*, 2e sér. XI (1861), 253-55, in notis.

4. Vita prima, libris quinque. **a.** (recensio prior).

Liber **I**, auct. Guilelmo ab. S. Theoderici. *Inc. prol.* Scripturus vitam servi tui ad honorem nominis tui — *Inc.* α) Bernardus Castellione Burgundiae oppido oriundus fuit... *vel* β) Bernardus ergo Burgundiae oppido oriundus fuit — *Des.* et excessus insipientiae oboedientiae bonitas condonabit. — *Inc. subscriptio Burkardi ab.* Praescriptum opus voluminis huius quod de vita — *Des.* optimo pictori sed praeoccupato. [1211

Liber **II**, auct. Ernaldo (*al.* Arnaldo, Bernardo) ab. Bonaevallis. *Inc. prol.* Virorum illustrium gesta nonnulli scriptorum — *Inc.* Ea tempestate Honorius papa, cuius adhuc instituta nitent et redolent, viam — *Des.* tranquillitas et pacis desiderata serenitas. [1212

Prologus episcoporum et abbatum in libros III-V. *Inc.* Post b. patris nostri Bernardi Clarevallensis ab. excessum — *Des.* fere per omnia ordini temporis series narrationis obsequitur. [1213

Liber **III**. auct. Gaufrido. *Inc.* Innumeris quidem signis atque miraculis — *Des.* secundus... libellus aliquanta narrabit. [1214

Liber **IV**. auct. eodem. *Inc.* Sicut sermone super Cantica canticorum xxiv — *Des.* quam impossibile omnia comprehendi. [1215

Liber **V**. auct. eodem. *Inc. ut* 2b. — *Des.* Ibi gratia et misericordia et respectus assiduae pietatis super omnes... [1216

Surius, IV (1576), 768-855; (1579), 791-872; VIII (1618), 197-243; VIII (1877), 436-557. In quibusdam tamen recedit haec editio a recensione **a** et accedit ad recensionem **b**; praeter alia (de quibus vid. Hüffer, *Der hl. Bernard*, I. 128) omissus est prol. episcoporum in lib. III-V et pro eo legitur prol. Gaufridi, qui ad recensionem **b** pertinet.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* IV. 323-27, 420-21. — *Catal. Brux.* I. 235-36, 1°; 285, 1°. — Waitz (G.), in *MG.* Scr. XXVI. 95-120 (inserti sunt prologus Gaufridi in lib. III-V [ex **4b**] et epist. eiusdem ad Eskillum [ex **2**]; ceterum exhibetur recensio **a** pura).

b. (recensio posterior a Gaufrido procurata).

Liber **I**. *Inc. prol. ut* 4a. — *Inc.* Bernardus Burgundiae partibus Fontanis oppido patris sui oriundus fuit. — *Des. ut* 4a. — *Inc. subscriptio Burkardi.* Praescriptum opus quod de vita — *Des. ut* 4a. [1217

Liber **II**. *Inc. prol. ut* 4a. — *Inc.* Ea tempestate Honorius papa viam universae carnis — *Des. ut* 4a. [1218

Prologus Gaufridi in libros III-V. *Inc.* Clarissimi patris nostri Bernardi Clarevallensis ab. memoriam viri insignes — *Des.* pene per omnia ordini ipsi ipsius temporis series narrationis obsequitur. [1219

LIBER **III. IV. V.** *Incipiunt et desinunt ut in* 4a. [1220

α) (Recensio **b** pura) MOMBRITIUS, I. 95^{v}-140^{v}; || *Melliflui... Bernardi... opus praeclarum* (Lugduni, 1515), sign. Aa-Cc.6; || et exinde non raro inter Bernardi opera.

β) (Multis locis ex recensione **a** passim ab editore inter uncinos insertis) *S. B-i opera,* ed. I. MERLONUS, HORSTIUS (Coloniae, 1641), I, proleg. 2-53; || *id.* ed. MABILLON (1667), VI. 185-239; || *Vita s. patris B-i* (Bambergae, 1678), 1-426.

γ) (Pluribus iam locis ex recensione **a** ab editore inter uncinos insertis; cf. HÜFFER, *Der hl. Bernard,* I. 127, 129) *S. B-i opera,* ed. MABILLON (1690), II. 1061-1160; *id.* (1719), II. 1076-1175; || *Act. SS.* Aug. IV. 256-326; || *S. B-i opera,* ed. GAUME (1839), II. 2089-2268; || *P.L.* CLXXXV. 225-366.

EXC. VICELIUS, *Hagiol.* f. 192-93. — HONTHEIM, *Prodr. hist. Trev.* I. 107-108. — BOUQUET, XIV. 361-79. — WAITZ, t. c. 95-120, passim in infimis pagellis.

Notare iuverit in codicibus nonnullis alterutrius recensionis reperiri quasdam lectiones vel etiam quasdam paragraphos alteri proprias. Cf. HÜFFER, *Der hl. Bernard,* I. 126.

ADDITAMENTUM. *Inc.* In memoria aeterna iustus... Factum enim post annos plurimos ab obitu sancti huius — *Des.* quam a vitae corruptionibus alienus. Deo gratias. Amen. [1221

S. B-i opera, ed. MABILLON (1690), II. 1160-62; *id.* (1719), II. 1175-77; || *Act. SS.* t. c. 326-27; || *S. B-i opera,* ed. GAUME, II. 2268-70; || *P.L.* t. c. 366-68.

5. MIRACULA IN ITINERE GERMANICO PATRATA (" LIBER VI „ VITAE PRIMAE), LIBRIS 3 A PHILIPPO MON. CLAREVALLENSI COLLECTA.

Inc. narratio Herberti ab. de hoc libro mire servato. Visitante nuper ven. ab. Clarevallensi Petro cenobia sua — *Des.* attribuendam esse non dubitamus. [1222

Inc. epist. Philippi ad Samsonem ep. Reverendissimo patri et dño S... Multa esset praesumptio — *Des.* in visceribus Iesu Christi. [1223

Inc. epist. Herimanni ep. ad Henricum. Dño... fratri Heinrico... Tibi specialiter destinandum — *Des.* patrem pastoremque providit. [1224

LIBER **I.** *Inc. prol.* Cum in regno Theutonicorum verus crucis servus — *Inc.* Herimannus ep. Mihi sacerdos villae Hetenheim — *Des.* tenui saltem notitia gloriamur. [1225

LIBER **II.** *Inc. epist. monachorum Clarevallensium.* Dñis et amicis suis clericis ecclesiae Coloniensis... Ante omnia decet nos — *Inc. prol.* Multi ex vobis curiose legerunt — *Inc.* Wolkemarus. Utinam inter nomina — *Des.* qui sanctos tuos ita glorificas. Ipsi gloria... [1226

LIBER **III** AUCT. GAUFRIDO. *Inc. prol.* Dño dilectissimo... Hermanno... Ea quidem miracula quae a Spira — *Inc.* Igitur dñica post octavas — *Des.* coram me facta novi certius fiducialiusque scripsi. [1227

TISSIER, *Bibl. Patrum Cisterc.* I. 247-60 (deest epist. Herimanni); || *S. Bernardi opera,* ed. HORSTIUS, l. c. 54-68 (item); || *id.* ed. MABILLON (1667),

VI. 242-56 (item); || *Vita s. B-i* (1678), 427-542 (item); || *S. B-i opera,* ed. MABILLON (1690), II. 1165-92 (item); *id.* (1719), II. 1180-1207 (item); || *Act. SS.* t. c. 330-49 et 329, n. 280-81 (epist. Herimanni); || *S. B-i opera,* ed. GAUME, II. 2275-2325 (deest epist. Herimanni); || *P.L.* CLXXXV. 369-410 (item); || WAITZ, t. c. 121-37 (paucis omissis).

EXC. MARTENE et DURAND, *Vet. scr. ampl. coll.* I. 399 (epist. Herimanni).

6. EPISTULA GAUFRIDI DE MIRACULIS IN AQUITANIA PATRATIS. *Inc.* Magistro suo carissimo Archenfredo... Nullis mihi ad te, magister, verborum — *Des.* Et nos quoque epistulam terminemus. Valete. [1228

TISSIER, t. c. 261-62 ; || *S. B-i opera,* ed. HORSTIUS, l. c. 68-70; || *id.* ed. MABILLON (1667), VI. 256-58; || *Vita S. B-i* (1678), 542-57; || *S. B-i opera,* ed. MABILLON (1690), II. 1192-96; *id.* (1719), II. 1207-11; || *Act. SS.* t. c. 349-351; || *S. B-i opera,* ed. GAUME, II. 2325-32 ; || *P.L.* t. c. 410-16.

7. SERMO GAUFRIDI IN ANNIVERSARIO. *Inc.* Quam dulcis hodie, dd. ff., paterna debet esse memoria — *Des.* Ceterum super his omnibus divisionibus gratiarum fraternitatem vestram... [1229

S. B-i opera, ed. HORSTIUS, l. c. 86-90; || *id.* ed. MABILLON (1667), VI. 281-86; *id.* (1690), II. 1309-19; *id.* (1719), II. 1326-36; || *id.* ed. GAUME, II. 2534-51 ; || *P.L.* t. c. 573-88.

7 a. SERMO *qui inc.* Agnoscite, dd., diem publicis fidelium... [1230

et in nonnullis codicibus legitur, est ipse sermo Hilarii de Honorato Arelatensi (vid. **Honoratus** 1), nomine Honorati et paucissimis aliis mutatis.

8. MIRACULA AUCT. HERBERTO, libris 3. *Inc. lib. I.* Fuit in coenobio Claraevallis monachus quidam nomine Rainaldus — *Des. lib. III.* pontificali indutus chlamyde, os sanatum ostendens. [1231

CHIFFLETIUS (P. Fr.), *S. B-i Clarev. ab. genus illustre assertum* (Divione, 1660), 161-394; || *P.L.* t. c. 1273-1384.

EXC. *S. B-i opera,* ed. MABILLON (1690), II. 1223-32; *id.* (1719), II. 1240-1249; || *id.* ed. GAUME, II. 2381-98; || *P.L.* t. c. 453-66. — *Act. SS.* t. c. 351, 352, 358, 359, 360, 362. — WAITZ, t. c. 137-42.

De duabus aliis recensionibus eorundem miraculorum cf. HÜFFER, *Der hl. Bernard,* I. 164-68.

9. VITA AUCT. ALANO EP. AUTISIODORENSI. *Inc. prol.* Ven. patri Pontio... Vitae b. recordationis Bernardi — *Inc. ut* 4 b, lib. I. — *Des. ut* 2 b. [1232

Mellifluі... B-i... opus praeclarum ([Paris.], 1508), sign. aa.ij-bb.iij; || CHANTELOU (Cl.), *Bibliotheca Patrum ascetica,* I (Paris, 1651), sign. a-h.3; || *S. B-i opera,* ed. MABILLON (1667), I. VII-XXVIII; *id.* (1690), II. 1235-74; *id.* (1719), II. 1252-91; || *id.* ed. GAUME, II. 2403-74; || *P.L.* t. c. 469-524.

9 a. TESTAMENTUM S. BERNARDI (EX ALANO, c. 30). *Inc.* Videns itaque suorum finem imminere dierum — *Des.* quam opere et veritate. [1233

Cf. HÜFFER, *Der hl. Bernard,* I. 148.

EXC. *Catal. Brux.* I. 287-88. — *Catal. Paris.* I. 140-41.

10. VITA AUCT. IOHANNE EREMITA, libris 2. *Inc. epist. I ad Petrum ep. Tusculanum.* Iuxta petitionem et desiderium vestrum — *Inc. epist. II ad Herbertum ep. Turritanum.* Petis a me, miles Christi — *Inc. prol.* Qui vitas sanctorum, ff. cc., vult scribere — *Inc. lib. I.* Bb. igitur Bernar-

dus in pago Lingonensi Fontanis oppido — *Des. lib. II* (*imperfectus?*) et ceteri, qui praesentes aderant, plurimum aedificati sunt. [1234

Chiffletius, *S. B-i... genus illustre assertum*, 97-131; || *S. B-i opera*, ed. Mabillon (1690), II. 1277-94; *id.* ed. (1719), II. 1294-1310; || *id.* ed. Gaume, II. 2485-2510; || *P.L.* t. c. 531-50.

Exc. Bouquet, XIV. 379.

11. Excerpta ex *Exordio magno Cisterciensi. Inc.* Postquam, divina largiente gratia, vinea Dñi Sabaoth — *Des.* rev. scilicet patrem nostrum s. B-um in Claravalle erexit. Ipse, inquam, Dñus ac Deus... [1235

* *Exord. magn. Cist.* dist. ii, c. 1-19; dist. i, c. 25; capitulum aliunde additum; dist. iii, c. 17; dist. iv, c. 4, 12, 13, 16, 28; dist. ii, c. 20; dist. vi, c. ultimum; || *S. B-i opera*, ed. Horstius, l. c. 70-84; || ed. Mabillon (1667), VI. 258-73; || *Vita S. B-i* (1678), 558-670; || *S. B-i opera*, ed. Mabillon (1690), II. 1195-1224; *id.* (1719), II. 1210-39; || *id.* ed. Gaume, II. 2331-82; || *P.L.* t. c. 415-54.

12. Vita auct. Iacobo de Voragine. *Inc.* Bernardus dicitur a ber, quod est puteus... Bernardus in Burgundia castro Fontanis ex nobilibus valde — *Des.* Ille autem diem notavit... Multa autem alia... [1236

* *Leg. aurea*, c. 120 (115).

Exc. *Bibl. Casin.* I. Floril. 279-81.

13. Vita metrica auct. Gutolfo mon. *Inc. prol.* O tu, Titani croceam qui cedere mane — *Inc.* Tu quoque Calliope virgo Parnassia sacro — *Des.* Cum blandis parili tempsit contraria voto. [1237

Vita et miracula S. B-i... a quodam ipsius ordinis monacho metrice edita (Clariloci apud Nanceium, 1606) [non vidimus; cf. L. Janauschek, *Bibliographia Bernardina*, 1891, p. 182, n° 787]; || *De vita et miraculis theodidacti ac melliflui doctoris b. B-i... carmen a quodam ipsius ordinis monacho compositum* (Clariloci ap. Nanceium, 1609), 1-73; || Heimb (Th.), *Bernardus Gutolfi monachi*, I (Norimbergae, 1743), sign. d-f.4 (c. 1-14), et 1-254 (eadem c. 1-14 cum notis plurimis); II (ibid. 1746), 1-15 (c. 415-41 cum notis).

14. Carmen de vita et moribus auct. Philotheo mon. seu Theophilo Brixiensi (= Octaviano Bona). *Inc. prol.* Inclita dum tenui molimur gesta susurro — *Inc.* Astra decem celeri penetrarant saecula cursu — *Des.* Et reseret clausi limina celsa poli. [1238

Philothei monachi de vita et moribus divi B-i (Brixiae, 1494), ante *Opuscula divi Bernardi* (Brixiae, 1495) [non vidimus; cf. Janauschek, t. c. 44, n° 159; 48, n° 172]; || *Opuscula divi Bernardi*, Venetiis, 1495 (Hain, 2922; Janauschek, 49, n° 173), f. 2-15; || *Theophili Brixiani carmen...* Brixiae, 1496 (Hain, 15489; Janauschek, 55, n° 196) [non vidimus]; || inde saepius (cf. Janauschek, n. 299, 317, 381, 508, 747 etc. etc.); || tum etiam *S. B-i opera*, ed. Horstius (1641), I, proleg. 90-96; || *id.* ed. Mabillon (1667), VI. 273-78; || [Meglinger (I.)], *Corona parnassaea melliflui doctoris B-i* (Typis Maris-Stellensibus, 1672), 15-47 [non vidimus; cf. Janauschek, 253, n. 1192]; || *S. B-i opera*, ed. Mabillon (1690), II. 1291-1304; *id.* (1719), II. 1310-22; || *id.* ed. Gaume, II. 2511-26; || *P.L.* t. c. 551-66.

15. Epitome.

Petrus de Nat. vii. 84.

Bernardus [I] ep. Hildeshemensis. *Vid.* **Bernwardus.**

Bernardus [II] ep. Hildeshemensis, † 1153. — Iul. 20.

1. VITA. *Inc. prol.* Quia evangelicae veritatis ore — *Inc.* Beatae igitur memoriae Bernardus parentibus ortus clarissimis — *Des.* obiit XIII kal. aug. anno 1154, et hic requiescit in choro. [1239

Act. SS. Iul. V. 104-9.

2. MIRACULA. *Inc. prol.* Ad probandum praeclara huius viri merita — *Inc.* Erat quaedam apud nos matrona — *Des.* cum ecclesiasticis reposita clenodiis continentur. Cuius bb. viri meritis... [1240

Act. SS. t. c. 110-13; 3ª ed. 109-12.

3. EPITOME. *Inc.* Huic b. Bernardo ep. successit, qui primum magister scholarum — *Des.* et in monasterio b. Godehardi requiescit. [1241

Chronicon episc. Hildesh. c. 20 (LEIBNITIUS, *Scr. rer. Brunsv.* I. 746-47; || PERTZ, *MG.* Scr. VII. 855-56; || *P.L.* CXLI. 1249-50); || *Act. SS.* t. c. 102-3, n. 9-11; 3ª ed. 102, n. 9-11.

Bernardus Menthonensis archidiac., † 1081. — Iun. 15.

1. VITA AUCT. PSEUDO-RICHARDO. *Inc.* Deus virtutum rex gloriae, ss. Trinitas... B-um Menthonistam praedestinavit — *Des.* Ego vero Richardus archidiac. Augustensis, qui eram ibi canonicus... [1242

Act. SS. Iun. II. 1074-78; 3ª ed. III. 550-54 (loci non pauci ab editore ex contextu abrepti sunt, tamquam qui interpolati essent, et inter annotata editi).

EXC. GREMAUD (J.), *Documents relatifs à l'hist. du Vallais*, I (1875), 45-46.

2. VITA. *Inc.* Dñus I. C. cunctis propitius, totiusque orbis rector B-um de Menthone... praedestinavit... [1243

De qua *Act. SS.* Iun. II. 1072, n. 5; 3ª ed. III. 548, n. 5 (cod. Bodecensis et Corsendonkanus); — PERTZ, in suo *Archivo*, VII. 380. — Huius Vitae particulae in *Actis SS.* editae sunt inter annotata ad Vitam **1**.

3. VITA. *Inc. prol.* Bernardi ven. vitam partim descripturi — *Inc.* S. itaque Bernardus nobili prosapia genitus — *Des.* Deo cum oblatione gratias egit. O B-e de Menthone, quia viriliter dimicasti... [1244

Act. SS. Iun. II. 1082-85; 3ª ed. III. 557-60.

4. VITA. *Inc.* B. Bernardus genere nobilis, sed fide, sanctitate — *Des.* et maesti fecerunt planctum magnum super eum. [1245

Act. SS. Iun. II. 1080-81; 3ª ed. III. 556-57.

Bernardus ep. Parmensis et S. R. E. cardinalis, † 1133. — Dec. 4.

1. VITA ET MIRACULA. **I.** *Inc. prol.* Verbum regis celare — *Inc.* Igitur

ven. ep. Bernardus Florentia civitate nobili genere Ubertorum — *Des.* ad sua redeunt cum laetitia. Ibi etenim caeci vident... Amen. [1246

BARNABAS PARMENSIS, *Vita s. B-i ep. Parmensis* (Parmae, 1609), 5-20; || AFFÒ (I.), *Vita di s. B-do degli Uberti* (Parma, 1788), 207-13; || *Chronica Parmensia a sec. XI* (Parmae, 1858), 491-494 col. 2.

II. *Inc.* Quaedam mulier de burgo S. Domnini unicam habens — *Des.* Voluntas, inquit, Dei fuit ut cito mihi occurreret... [1247

BARNABAS PARM. t. c. 21-28; || AFFÒ, t. c. 214-17; || *Chron. Parm.* t. c. 494-96.

2. VITAE ET MIRACULORUM EPITOME. *Inc.* Bernardus ex Ubertis nobilissimis viris civitatis Florentiae linea paterna — *Des.* et concito ad domum sanissima reversa fuit. [1248

Chron. Parm. t. c. 512-15.

3. VITA ET MIRACULA (ADSCRIPTA ATTONI EP. PISTORIENSI). I. *Inc. prol.* Ad s. et gloriosi patris nostri B-i sollemnia — *Inc.* Igitur Bernardus rev. ep. Florentina civitate clarissimis [Ubertorum] natalibus — *Des.* cuius obitus celebratur pridie non. dec. Ad cuius sepulcrum caecis visum... Amen. [1249

[VELIUS (Thesaurus)], *Vita s. B-i mon. et ab. monasterii S. Salvii...* (Romae, 1612), 1-26; || AFFÒ, t. c. 221-31; || *Chron. Parm.* t. c. 497-509 init. — (Mut. et fraudulenter interpolata) CYPRARIUS (A.), *Vita s. B-i Parmensis ep.* (Romae, 1602), sign. a.iiii-b.6; — inde Exc. SOLDANI (F.), *Seconda parte delle questioni ist.-cron. Vallombrosane* (Firenze, 1723), 95-96, 97.

II. *Inc.* Post b. Bernardi Parmensis ep. obitum... Quaedam mulier de burgo S. Domnini unicam — *Des.* clericis et laicis haec multoties fideliter enarravit. Per omnia benedictus Deus... [1250

VELIUS, t. c. 26-32; || AFFÒ, t. c. 232-34; || *Chron. Parm.* t. c. 509-11.

Bernardus ab. Tironiensis, † 1114. — April. 14.

VITA AUCT. GAUFREDO GROSSO. *Inc. dedic.* Reverendissimo patri dño Gaufredo... Vestrae sublimitatis multo melius — *Inc.* Bernardus igitur genere Ponticensis in Abbevillae territorio — *Des.* non ab homine sed a Deo, non de mundo sed de caelo. [1251

SOUCHETUS (I.-B.), *B. B-i fundatoris et primi ab. SS. Trinitatis de Tironio Ord. S. Benedicti Vita* (Paris. 1649), 1-149; || *Act. SS.* April. II. 222-254; || *P.L.* CLXXII. 1367-1446.
Exc. BOUQUET, XIV. 166-74.

Bernardus ep. Viennensis. *Vid.* **Barnardus.**

Bernerius erem. Ebuli in dioecesi Salernitana, saec. XII extr. — Oct. 16.

VITA. *Inc. prol.* Olim, ff. cc., coenobitarum numero novimus — *Inc.*

Fuit, inquam, hic natione Hispanus, ex illustri prosapia — *Des.* Scire tamen vos cupio, quod si qui ab immundis vexati spiritibus... [1252

Act. SS. Oct. VII. 1187-88.

Berno ab. Cluniacensis, † 928. — Ian. 13.

Petrus de Nat. xi. 64.

Bernwardus ep. Hildeshemensis, † 1022. — Oct. 26.

1. Vita auct. Tangmaro. **a.** *Inc. prol.* Divinae providentiae sapientem admirabilemque dispositionem — *Inc.* Ortus est igitur egregiae indolis puer Bernwardus claro nostrae gentis sanguine — *Des.* corona iustitiae. Cernitur nihilominus... conscriptio talis : " Hac tumuli fossa... mutat in angelicam. „ [1253

Pertz, *MG.* Scr. IV. 757-82 ; || *P.L.* CXL. 393-436.

b. (editio Wolfherii). *Initium deest.* — *Des.* Quod audiens dñus ep. summa cum exultatione Hildinisheim rediit. [1254

Exc. Lectiones quibus ab **a** discrepat recenset Pertz, t. c. 763, not. *a*-781, not. *g* ; — ultimam partem, quae est de S. Godehardo, ed. Id. *MG.* Scr. XI. 165-67.

c. (editio in usum Sifridi ep. saec. XIII/XIV parata). *Inc. epist.* Rev. patri ac dño suo Sifrido... Fons sapientiae Dei patris — *Inc. prol. ut* a. — *Inc. ut* a. — *Des.* corona iustitiae.— *Sequitur paragraphus quae inc.* Ista quae sequuntur... Transitus viri Dei... nonnullis divinitus ostensus est — *Des.* Latuit autem sub terra annis 172. Cernitur nihilominus... *etc. ut* a. [1255

Browerus (Chr.), *Vita S. B-i* (inter Sidera Germ., Moguntiae, 1616), 4-46 (om. epist.) ; || Surius, XI (1618), 444-57 (om. epist.) ; || Mabillon, *Acta*, VI, 1. 202-231 ; 2ª ed. 180-206 (om. epist.) ; || Leibnitius, *Scr. rer. Brunsv.* I. 441-64 (om. epist.) ; || *Act. SS.* Oct. XI. 996-1020 (om. epist. ; pauca quaedam secundum editionem Pertzii [**a**] restituta sunt).

Exc. Hontheim, *Prodr. hist. Trev.* I. 658-59. — Bouquet, X. 369. — Pertz, *MG.* Scr. IV. 756-57, not. 19 (epistula) et passim in notis ad **a**.

2. Miracula. *Inc. prol.* Quantis post haec miraculorum insigniis — *Inc.* Puella quaedam de Erpesford oriunda — *Des.* ad sua incolumis reversa est. [1256

Continuatio I. *Inc.* Vir quidam de civitate Lubek Adelwardus — *Des.* a variis languoribus et calamitatibus sunt liberati. [1257

Continuatio II. *Inc.* Miles quidam de ducatu Mekelenborch — *Des.* et, ut ipse dixit, in sanitate perseveravit. [1258

Browerus, t. c. 46-53 ; || Surius, t. c. 457-60 ; || Mabillon, t. c. 231-36 ; 2ª ed. 206-10 ; || Leibnitius, t. c. 464-69 ; || Pertz, *MG.* Scr. IV. 782-86 ; || *P.L.* t. c. 435-42 ; || *Act. SS.* t. c. 1020-23.

3. Canonizatio et translatio. *Inc. prol.* Cum ad laudem et gloriam

Creatoris — *Inc.* Anno igitur ab inc. Verbi Dei 1193 Caelestinus papa III — *Des.* puer de clade mortis liberatus denarium eiecit. [1259

BROWERUS, t. c. 56-74; || SURIUS, t. c. 460-66; || MABILLON, t. c. 236-51; 2ª ed. 211-23; || LEIBNITIUS, t. c. 469-81; || *Act. SS.* t. c. 1024-33.

4. EPITOME. *Inc.* Deinde inc. Dñi 993º Bernwardus regius capellanus — *Des.* et suae ordinationis XXV digne consecravit. [1260

Chronicon episc. Hildes. c. 13 (LEIBNITIUS, t. c. 744; || PERTZ, *MG.* Scr. VII. 852; || *P.L.* CXLI. 1244).

5. EPITOME. *Inc.* Hildinsem. civ. Saxoniae natalis S. B-i... Hic s. claris ortus natalibus fuit — *Des.* a quo idem s. translatus est. [1261

LEIBNITIUS, t. c. 481-82; || *Act. SS.* t. c. 966-67, n. 6-8.

6. EPITOME VITAE [1 a] ET MIRACULORUM [2]. *Inc.* S. Bernwardus puer egregiae indolis claro Saxonum sanguine — *Des.* miri odoris fragrantiam se sensisse testati sunt. [1262

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 380ᵇ-82ª; || *id.* (Lovan. 1485), f. 207-9; || SURIUS, VI (1575), 473-76; (1580), 514-17; XI (1880), 611-16.

Bertellinus seu **Beccelinus** erem. in Anglia, saec. VIII. — Sept. 9.

VITA. *Inc. prol.* Quoniam quanto intellectui nostro commodiferum — *Inc.* Bertellinus Angligena pia proles regia — *Des.* Factum est hoc miraculum anno Dñi 1386. Oremus igitur omnes... [1263

CAPGRAVIUS, f. 50ᵛ-52ᵛ; || *Act. SS.* Sept. III. 449-52.

Bertha uxor S. Gumberti, abb. Avennaci, saec. VII extr. — Mai 1.

1. VITA. *Inc. prol.* Cum ss. praecedentium patrum vita — *Inc.* Haec namque orta sanguine nobilium — *Des.* qui ostendebat tam inauditam rem. Multa quidem signa... Sed Dñus cui pura mente... [1264

Act. SS. Mai I. 113-14; 3ª ed. 116-18.

2. TRANSLATIO ET MIRACULA. *Inc.* Cunctipotens Dñus, qui omnia disponit suo nutu — *Des.* qui per servos suos operatur talia. [1265

Act. SS. t. c. 116-17; 3ª ed. 120.

Bertha vid. abb. Blangiaci in Artesia, cca 725. — Iul. 4.

1. VITA. *Inc. prol.* Divina clementia humanum genus semper miserante — *Inc.* Temporibus igitur Clodovei regis Francorum fuit quidam vir illustris — *Des.* Sepelierunt itaque bb. corpus, dicentes... Amen. Soluta est ergo ss. anima bb. B-ae... [1266

Act. SS. Iul. II. 49-54.

EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 665; || BOUQUET, III. 621-22. — MABILLON, *Acta,* III, 1. 451-53; 2ª ed. 427-29. — *Act. SS. Belgii,* VI. 562-69.

2. Miracula et translatio in Ernstein cca an. 895. *Inc.* Temporibus Caroli imp. fratris Lotharii et Ludovici — *Des.* Deinde vero plurimi paralytici et claudi ibi sanati sunt. Alia igitur multa... [1267

Mabillon, t. c. 454-57; 2ª ed. 429-32; || *Act. SS.* t. c. 54-56; || *Act. SS. Belgii*, t. c. 571-74.

Exc. Heinemann (L. de), in *MG.* Scr. XV. 564-66.

3. Apparitio et miraculum saec. XI. *Inc.* Temporibus gloriosissimi regis Francorum Rotberti — *Des.* Dignum namque erat ut per cuius sancta monita... [1268

Mabillon, t. c. 457-58; 2ª ed. 432-33; || *Act. SS.* t. c. 56-57; || *Act. SS. Belgii*, t. c. 576-78.

Exc. Heinemann, t. c. 566.

4. Relatio corporis Blangiacum saec. XI et miracula. *Inc. prol.* Non debet silere — *Inc.* Tempore igitur Henrici Francorum regis — *Des.* Quod audientes monachi gratias referebant Deo... [1269

Mabillon, t. c. 458-61; 2ª ed. 433-36 (uno cap. omisso); || *Act. SS.* t. c. 57-59; || *Act. SS. Belgii*, t. c. 578-82.

5. Miracula saec. XII. *Inc. prol.* Quoniam sicut psalmista ait — *Inc.* Anno igitur ab inc. Dñi 1139 — *Des.* loquelam amisi. [1270

Act. SS. t. c. 59-60; || *Act. SS. Belgii*, t. c. 583-86.

Exc. Mabillon, t. c. 461-62; 2ª ed. 436.

Bertharius ab. Casinensis m., † 883/84. — Oct. 22.

Passio auct. Ignatio priore. *Inc.* Tempore quo sacrum imperium ad tuendas res ecclesiae Romanae — *Des.* Quos Albericus cum Graecis et Latinis instantius insequentes... [1271

Act. SS. Oct. IX. 670-81; || *Bibl. Casin.* I. Floril. 256-68.

Exc. Gattula (E.), *Hist. abbatiae Casin.* I (1733), 606.

Bertharius et Atalenus mm. apud Sequanos, † cca 765. — Iul. 6.

1. Acta. *Inc.* In diebus Pippini gloriosissimi Francorum regis, qui bello triumphali — *Des.* (*mutila*) versa palus in solidum, suscepit aedificium. [1272

Act. SS. Iul. II. 317-23.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* II. 185-86; || Bouquet, V. 444.

2. Acta. *Inc.* Temporibus Pippini et Waiferii, quorum primus regebat regnum Francorum — *Des.* a dolore sanantur. Haec de virtutibus eorum paucis dicta sint. Celebratur autem dies... [1273

De quibus *Act. SS.* t. c. 317, n. 6, 7.

Berthevinus. *Vid.* **Bertivinus.**

Bertholdus prior generalis Ord. B. V. de Monte Carmelo, † cca 1188. — Mart. 29.

Io. Grossi, *Viridarium Carmel.* II. 9; || *Act. SS.* Mart. III. 792, n. 5; 3ª ed. 788, n. 5.

Bertholdus ab. Garstensis, † 1142. — Iul. 27.

1. Vita et miracula. *Inc. prol.* Quoniam antiqua dignationis tuae gratia, ven. pater Udalrice — *Inc.* Fundator memorati coenobii ven. marchio Stirensis — *Des.* laetus de ecclesia progreditur. [1274

Miracula postea addita **I.** Erat apud Wolvaren quidam... [1275

II. Tempore Hadmari ven. ab. circa annum Dñi 1205... [1276

III. Aliud quidem... Daemon callida et fraudulenta... [1277

IV. Praesidente ven. dño Reimberto Garstensi loco... [1278

V. Item anno Dñi 1248... Rusticus quidam habitans... [1279

VI. Item anno 1309... in parochia Molne attinenti... [1280

VII. Item anno 1325 quidam frater minor nomine Otto... [1281

VIII. Item anno 1345 venit ab. Sifridus — *Des.* relegendam. Praeterea quae et quanta... Haec autem scripta sunt... [1282

Gretser (I.), *S. Bernardi ab. Claraevallensis opuscula IV* (Ingolstadii, 1617), 133-85 (desunt mirac. IV-VIII); || Surius, VII (1618), 322-32 (item); || *Gretseri opera*, XVII, 2. 120-40 (item). — [Mezler (Th.)], *Res gestae b. B-i* (Salisburgi, 1634), 1-156 (deest mirac. VIII, et ordo capitulorum ab editore mutatus est). — Pez, *Scr. rer. austr.* II. 86-129; || *Act. SS.* Iul. VI. 475-493 (ordo capitulorum idem est atque in editione Mezleri).

2. Vitae epitome. *Inc.* Egregius Dei famulus B. primis pueritiae annis — *Des.* ac si ante triduum ibidem fuerit deposita. [1283

Pez, t. c. 130-35.
Exc. *Act. SS.* t. c. 473, n. 18, 20.

Bertholdus conversus oblatus in monasterio Parmensi, † saec. XII in. — Oct. 21.

Vita. *Inc.* B. conf. Christi Bertholdus a nobilibus parentibus — *Des.* numquam aliqua febris eum est aggressa. Multa et alia... [1284

Act. SS. Oct. IX. 411-13; || *Chronica Parmensia a sec. XI* (Parmae, 1858), 484-90.

Bertholdus et Menricus canonici in Westphalia, saec. XIII. — Iun. 20.

Vita. *Inc.* Anno post inc. Dñi 1214, glorioso principe Frederico — *Des.* meritis B. V. Mariae pristinae sunt restituti sanitati. [1285

Act. SS. Iun. IV. 59-63; 3ª ed. V. 51-55.

Bertichramnus ep. Cenomannensis, † cca 623. — Iun. 6.

VITA (*Actus pont. Cenomann.* 11). *Inc.* Dñus Bertichramnus urbis Cenomannicae praesul, nobilis genere — *Des.* condigne sepultus est. Qui et in caelis vivit... [1286

MABILLON, *Vet. anal.* III. 109-12; 2ª ed. 254-55; ‖ CAUVIN, *Géographie ancienne du dioc. du Mans,* XIV-XVI.

Bertila abb. Kalensis, † cca 705. — Nov. 4, 5.

VITA. *Inc. prol.* Religiosa vita ss. virginum, quanto est meritis clarior — *Inc.* Igitur b. Bertila v. Suessonicae provinciae indigena — *Des.* et vitam cum corona praemii aeternam recepit... [1287

Officium B. Bathildis (Parisiis, s. a. *Vid.* **Balthildis**, 2), f. XXX^v-XXXII^v, XXXIV-IX (paucis omissis); ‖ MABILLON, *Acta,* III, 1. 21-26; 2ª ed. 17-22.
Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 668-69; ‖ *Act. SS.* Ian. II. 734-35, n. 12-14; 3ª ed. III. 349-50, n. 12-14; ‖ BOUQUET, III. 575-76.

Bertilia v. Mareoli in Artesia, † cca 687. — Ian. 3.

1. VITA. *Inc. prol.* Miracula necnon gesta sanctorum narrare — *Inc.* S. igitur ac gloriosa Dei famula B. ex nobilissima Francorum prosapia — *Des.* Ven. vero corpus eius in praedicta Mareolensi ecclesia... [1288

Act. SS. Ian. I. 156-57; ‖ *Act. SS. Belgii,* V. 238-42.

2. TRANSLATIO AN. 1228 ET MIRACULA. *Inc. prol.* Ad laudem et gloriam et honorem Dñi N. I. C. — *Inc.* Cum igitur gloriosum sacrosanctae v. Bertiliae corporis thesaurum — *Des.* Fuit ergo b. B-ae translatio celebrata anno 1228... [1289

Act. SS. t. c. 157-58 et 1115-19; 3ª ed. 157-58 et II. 769-72.
Exc. *Act. SS. Belgii,* t. c. 243-48.

Bertinus ab. Sithivensis, † cca 709. — Sept. 15.

1. VITA (PARS MEDIA VITAE SS. AUDOMARI, BERTINI ET WINNOCI. *Vid.* **Audomarus** 1).

Act. SS. Sept. II. 586-90; ‖ *Act. SS. Belgii,* V. 626-33. — (Mut. et contracta) SURIUS, V (1574), 93-94; (1580), 116-17; IX (1618), 70-71; IX (1878), 168-71.

2. VITA ET MIRACULA. *Inc. prol.* Dño omnipotenti bonorum munerum largitori — *Inc.* Cum s. Audomarus ep. ecclesiam Morinensem regeret — *Des.* qui eum meritis s. patroni sui Bertini diu optatae reddidit sanitati. [1290

Act. SS. t. c. 590-95.
Exc. *Act. SS. Belgii,* t. c. 633-35.

3. MIRACULA. *Inc. prol.* His itaque a reverentissimis patribus nostris — *Inc.* Temporibus igitur divae memoriae Karoli filii Hludo-

wici — *Des.* Nec antea ea se fidelium attente eam considerantibus subduxit obtutibus... [1291

Act. SS. t. c. 595-603; || HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 509-16.
Exc. *Act. SS. Belgii,* t. c. 635-45.
Libellus integer exscriptus est in Vita 9.

4. VITA METRICA. *Inc. prol.* Quod caelum terramque Deus formaverit unus — *Inc.* Constantinensis pagus cognoscitur esse — *Des.* Ad quos nos hilares Christi clementia ducat. [1292

MORAND (F.), in *Mélanges historiques,* II (1877) [COLLECTION DE DOCUMENTS INÉDITS SUR L'HIST. DE FRANCE], 581-607.

5. VITA AUCT. FOLCARDO SITHIVENSI. *Inc. epist.* Dño suo Bovoni... Fortassis, pater mi, in tuum vernaculum — *Inc. prol.* Deificae Trinitatis clementia fragilitatis nostrae praescia — *Inc.* B. puer Bertinus generosa progenitorum stirpe ortus — *Des.* Eius ergo nos accommodantes satisfactioni... [1293

Act. SS. t. c. 604-13.
Exc. *Act. SS. Belgii,* t. c. 645-51.

6. VITA METRICA AUCT. SIMONE AB. SITHIVENSI. *Inc. prol.* Filius et frater merito tuus, o pia mater — *Inc.* Nobilis urbs, gaude celebri, Constantia, laude — *Des.* viventem videat magis huncque loquentem. [1294

MORAND (F.), in *Mélanges historiques,* I (1873) [COLLECTION DE DOCUM. INÉD. SUR L'HIST. DE FRANCE], 9-41.

7. MIRACULUM AUCT. EREMBOLDO. *Inc. prol.* Si alicuius igniculi fomitem Spiritus s. gratia — *Inc.* In primis ergo sagaci indagatione oportet inquirere — *Des.* Et certe utrum haec ei ita contigerint quia... [1295

Exc. HOLDER-EGGER, t. c. 522-24.

8. INVENTIO ET ELEVATIO AUCT. BOVONE AB. SITHIVENSI. *Inc. epist. I ad Widonem.* Dño praestantissimo... Dum in corpore s. Dei ecclesiae — *Inc. responsum Widonis.* Wido... Quoniam opera Dñi — *Inc. epist. II ad Widonem.* Glorioso Dei gratia... Suscepto reverentiae tuae mandato, o praesul magnificentissime — *Inc.* Cunctis namque s. ecclesiae filiis habetur notissimum — *Des.* atque super hoc nomine Dñi benedicto, sospes hilarisque domum rediit. [1296

MABILLON, *Acta,* III, 1. 153-68; 2ª ed. 136-49; || *Act. SS.* t. c. 614-23; || *P.L.* CXLVII. 1141-60; || HOLDER-EGGER, t. c. 525-34.
Exc. *Act. SS. Belgii,* t. c. 651-63.

9. VITA ET MIRACULA FALSO ADSCRIPTA FOLCARDO. *Inc. prol. ut* 2. — *Inc.* B. puer Bertinus generosa progenitorum stirpe ortus — *Des.* per triduum mansit incibatus neque audiens neque videns. [1297

MABILLON, t. c. 108-52; 2ª ed. 95-135; || *P.L.* t. c. 1089-1138.
Exc. *Act. SS.* t. c. 624-30. — BOUQUET, III. 581-82; VII. 380-81; IX. 118-121. — *Act. SS. Belgii,* t. c. 663-66. — HOLDER-EGGER, t. c. 516-22.

10. TRANSLATIO AN. 1237. *Inc.* Petrus Dei gratia Morinorum... Cum ad honorem Dei — *Des.* sigillis nostris fecimus roborari anno Dñi 1237, XVII kal. aug. [1298

MABILLON, t. c. 152-53; 2ª ed. 135-36; || *Act. SS.* t. c. 383, n. 152-54; || *Act. SS. Belgii*, t. c. 618-20; || *P.L.* t. c. 1138-40.

11. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXIV. 110-12. — PETRUS DE NAT. VIII. 38.

Bertivinus seu **Berthevinus** diac. m. in dioec. Cenomannensi, saec. IX (?). — Sept. 8 (Iul. 11).

1. VITA. *Inc. prol.* Si quis anteriorum vel etiam modernorum — *Inc.* Venit itaque b. Bertivinus pietate iuvenis, gradu levita, a Normannia — *Des.* altero plus huius litteram, altero plus syllabam. [1299

GUAYS DES TOUCHES (A.), *Étude hagiographique sur S. Berthevin* (ex LA SEMAINE DU FIDÈLE, Le Mans, 1868), 33-36; || PIGEON (E. A.), *Vies des SS. du dioc. de Coutances*, II (1898), 297-301.

EXC. PIGEON, t. c. 302-3.

2. MIRACULA. *Inc.* Iterum ad miracula sancti revertamur. Exstat progenies eorum qui interfecerunt s. Bertivinum — *Des.* prioris invidiae vestigia melius sentiendo delerent. [1300

GUAYS DES TOUCHES, t. c. 37-38; || PIGEON, t. c. 301-2.

Bertrandus patriarcha Aquileiensis m., † 1350. — Iun. 6.

1. NARRATIO DE REBUS IN EPISCOPATU GESTIS, AB IPSO SCRIPTA. *Inc.* Recordare, fili decane, et in mente revolve — *Des.* immo de novo fecimus. quod numquam vidimus pulchriores. Et vocatur hodie porta Sclusae... [1301

UGHELLI, V. 103-7 (deest finis); || PALLADIO (Gio. Fr.), *Historie della provincia del Friuli* (Udine, 1660), 349-52 (item); || *Act. SS.* Iun. I. 783-86; 3ª ed. 770-73; || UGHELLI, 2ª ed. V. 99-10; || RUBEIS (I. F. B. M. de), *Monumenta eccl. Aquileiensis* (1740), 873-77.

EXC. CANDIDUS (Io.), *Commentariorum Aquileiensium libri octo* (Venetiis, 1521), f. 28ᵛ-29; || ed. altera, ap. GRAEVIUM, *Thes. ant. ital.* VI, 3 (1722), 55-56.

2. VITA. *Inc.* In nomine Dñi... Bertrandus ex nobili genere oriundus de S. Genesio — *Des.* fideque clari ad caelestia tendant. [1302

Act. SS. t. c. 786-90; 3ª ed. 774-77.

3. MIRACULA. *Inc. prol.* In nomine Patris... haec sunt miracula — *Inc.* In nomine Dñi. Amen. Anno nativitatis eiusdem 1352 — *Des.* Et ego Bartholomaeus Mastrinus de Utino... [1303

Act. SS. t. c. 790-802; 3ª ed. 777-89.

Bertrandus ep. Convenarum, † cca 1125. — Oct. 16.

VITA AUCT. VITALI. *Inc. prol.* Sanctorum vita ceteris norma vivendi

est — *Inc.* S. igitur Bertrandus clarus genere sed nobilior fide — *Des.* et omnis populus dedit laudem Deo ac s. Bertrando. [1304

MARTENE et DURAND, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 1021-44; || *Act. SS.* Oct. VII. 1173-83.

Bertrandus ab. Grandis Silvae, † 1149. — Oct. 23.

DE VITA ET OBITU. *Inc. prol.* Ad Dei omnipotentis honorem tradatur memoriae — *Inc.* Fuit enim animi simplicitate incomparabilis — *Des.* (*mutila*) temperatoque usus silentio ait : Modo exutus est | [1305

MABILLON, *Annales,* VI, 701-5; 2ª ed. 652-56; || *Act. SS.* Oct. X. 245-48.

Bertuinus ep. Maloniae cultus, saec. VII extr. — Nov. 11.

1. VITA. *Inc.* Ven. vitae inclitus pontifex Bertuinus ex provincia Anglisaxonis oriundus fuit — *Des.* et sepelierunt illud cum magna diligentia. Et multa signa atque miracula Dñus ostendit... [1306

De qua *Anal. Boll.* VI. 16 (Vita quarta).

2. VITA. *Inc.* Vir ven. vitae pontifex Bertuinus ex provincia Anglisaxonis oriundus fuit — *Des.* diligenter in eodem loco sepelierunt; ubi usque in hodiernum diem... [1307

BARBIER (J.), in *Analectes hist. eccl. Belgique,* V (1868), 426-31.

3. VITA. *Inc.* Humani generis auctor eiusdemque... Hic namque apud Anglos parentibus ortus eximiis — *Des.* assequi non neglegunt. Et quanta post obitum eius... inconcussa nunc usque tuetur, Iesu Christo donante, qui... [1308

Anal. Boll. VI. 18-30.

4. VITA. *Inc.* B. Bartuinus apud Anglos parentibus ortus eximiis — *Des.* huic operi finem dare nequimus. Et quanta post obitum eius... inconcussa nunc usque tuetur. [1309

Act. SS. Belgii, V. 179-82.

5. TRANSLATIO ET MIRACULA. *Inc. prol.* Rogatus a fratribus et amicis — *Inc.* Hoc igitur in loco mortalis vitae cursu — *Des.* Qui gaudentes et ingenti exultatione sibi invicem congratulantes... [1310

Act. SS. Belgii, t. c. 183-89.

Bertulfus ab. Bobiensis, † 640. — Aug. 19.

1. VITA AUCT. IONA AB. I. (DE BERTULFO). *Inc. prol.* Quam praeclara sint monimenta iustorum — *Inc.* Fuit enim genere nobilis, licet gentilis — *Des.* caelestia semper studeant adimplere praeconia. [1311

Bedae opera (Basileae, 1563), III. 342-45; *id.* (Coloniae, 1612 et 1688), III. 248-50; || MABILLON, *Acta,* II. 160-62; 2ª ed. 150-52; || *Act. SS.* Aug. III. 752-53; || ROSSETTI (B.), *Bobbio illustrato* (1795), III. 17-24; || *P.L.* LXXXVII. 1061-64. — (Mut.) SURIUS, IV (1573), 752-54; (1579), 775-77; VIII (1618), 188-89; VIII (1877), 414-17.

II. (De aliis monachis Bobiensibus). *Inc.* Plerumque etenim monachorum experti sumus virtutes — *Des.* nec abicienda sentit quae fidei canon admittit. [1312

Bedae opera (Basil. 1563), III. 345-49; *id.* (Colon. 1612 et 1688), III. 250-252; || Mabillon, t. c. 163-66; 2ª ed. 152-55; || *P.L.* t. c. 1065-70.— (**Mut.**) Surius, IV (1573), 754-56; (1579), 777-79; VIII (1618), 189-91.

2. Carmen auct. Flodoardo. I. (De Bertulfo). *Inc.* Hunc sequitur fervens sub religionis amore — *Des.* Ut morbi post nulla decus vestigia linquat. [1313

* Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, xiv. 20 (*P.L.* CXXXV. 883-84); || Mabillon, t. c. 166-67; 2ª ed. 156-57; || *Act. SS.* t. c. 754.

II. (De aliis mon. Bob.). *Inc.* Signa salutiferi nemoris haec inclita laetis — *Des.* Cernere salvificum digni per saecula vultu. [1314

* Flodoardus, op. c. xiv. 21, 22 (*P.L.* t. c. 883-86).

3. Brevissima epitome. *Inc.* S. Bertulfus ab. s. Attalae in monasterii regimine successit — *Des.* xiv kal. sept., ubi ibi humatus quiescit. [1315

Ughelli, IV. 1324; 2ª ed. 955.

Bertulfus conf. Renticae et Gandavi, saec. VIII. — Febr. 5.

1. Vita et translationes. *Inc. prol.* Quoniam quidem omnis qui membra — *Inc.* Cum sub gloriosissimo rege Sigeberto ecclesia — *Des.* Ceterum quia huius diocesis antistes huic s. translationi... [1316

α) (**Mut.**) Surius, I (1570), 846-63; (1576), 869-86; II (1618), 52-60; II (1875), 124-31; || Mabillon, *Acta*, III, 1. 45-64; 2ª ed. 39-56. — **Exc.** Duchesne, *Hist. Franc. scr.* III. 437; IV. 144. — Bouquet, III. 543; IX. 133-34; X. 365-66.

β) (Editio Surii partim ex mss. emendata) *Act. SS.* Febr. I. 677-87; 3ª ed. 683-94; || *Act. SS. Belgii*, V. 459-89. — **Exc.** De Roo (P.), *De wonderbare maagd sinte Amelberga* (Brussel, 1872), 469-73.

γ) (Editio Surii partim ex mss., partim coniectura emendata) Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 633-41 (multis omissis).

2. Epitome. **a.** *Inc.* Qui, ut relatis veridicorum compertum est virorum, cuiusdam ditissimi — *Des.* Gandavo in ecclesia S. Petri iii non. dec. relatus et honorifice conditus est. Eodem die similiter... [1317

Anal. Boll. VI. 206.

b. *Inc.* Cum sanctae ecclesiae fides — *Des.* (*imperfecta*) in gratiarum actione cecinerit. [1317 a

Ferrant (J.), *Esquisse hist. sur le culte et les reliques de S. Bertulphe de Renty* (Bruges, 1897), 161-65.

3. Translatio. *Vid.* **Gudwalus.**

Betharius ep. Carnotenus, saec. VI extr. — Aug. 2.

1. Vita. *Inc. prol.* Cum bb. confessorum gesta religio christiana —

Inc. B. igitur Betharius urbis Romae oriundus fuit — *Des.* α) Recurrunt sedulo ad eius sepulcrum non solum Carnotensis populus... [1318
vel β) Exhortor omnes qui anhelant b. huius sequi vestigia... [1319

Act. SS. Aug. I. 169-71 (des. β); || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 613-19 (des. α).

EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 560-61; || BOUQUET, III. 488-90.

2. EPITOME. *Inc.* Ss. pater noster Betharius quondam ep. Carnotensis, nobili ex prosapia — *Des.* beatam animam Christi sponsam reddidit sponso suo, cum quo... [1320

Anal. Boll. VIII. 203-5.

Betto ep. Autisiodorensis, † 918. — Febr. 24.

VITA. *Inc.* Betto ep. natione huius nostrae Burgundiae Burgundio — *Des.* Sepultus est in crypta ecclesiae S. Germani. Sedit annos... [1321

Hist. ep. Autisiod. 43 (LABBE, *Bibl. mss.* I. 441-42; || DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne,* I. 371-73; || *P.L.* CXXXVIII. 263-65); || *Act. SS.* Oct. XII. 375-76.

Bibiana seu **Viviana v., Dafrosa, Flavianus, Faustus, Pigmenius et soc.** mm. Romae, sub Iuliano. — Dec. 2.

1. PASSIO AUCT. DONATO SUBDIAC. (?). *Inc.* Orto imperio Iuliani impiissimi persecutoris cruciati sunt — *Des.* in eodem loco Dño I. C. sacrificium offerebat, cui est honor... Amen. Explicit passio ss... quam scripsit Donatus... [1322

Bibl. Casin. III. Floril. 191-93; || *Catal. Brux.* I. 161-64 (deest " Explicit... „ et multae sunt lectiones variantes); || *Catal. Paris.* II. 95 (initium) et (reliqua) I. 520-23 (multae item sunt lectiones variantes; deest : " Explicit... „).

2. PASSIO. *Inc.* Temporibus Iuliani imp. erat quidam vir illustris praefectus urbis — *Des.* Tandem raptum a Iohanne presb. nocte sepultum est in domo... [1323

MOMBRITIUS, I. 274ᵛ.

3. EPITOME.

HILARION MEDIOLANENSIS, f. 1-2.

Bibianus seu **Vivianus** ep. Santonensis, saec. V. — Aug. 28.

1. VITA. **a.** *Inc. prol.* Convenienter ven. vita sacrae mandatur historiae — *Inc.* Itaque bb. Vivianus parentibus incolis genitus Sanctonicae civitatis — *Des.* consecrasset et corpore. Ubi multa beneficia... [1324

Act. SS. Aug. VI. 462-66; || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 94-100.

b. *Inc. prol.* Convenienter igitur vitam ven. Bibiani pontificis penitus contueri — *Inc.* Bb. igitur Bibianus urbis Sanctonum praecipuus omnium — *Des.* dedicaretur consecratione et patroni corpore. Ubi multa beneficia... [1325

Cf. Krusch, t. c. 93, 94; *Catal. Paris.* II. 380, 29°.

2. Vita, translatio et miracula. I. Vita. *Inc. prol.* In exordio mundi nascentis — *Inc.* Temporibus igitur priscis, quibus, augmentante divina gratia — *Des.* ante maiestatem adstat iugiter omnipotentis Patris, cui est... [1326

Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 757-76.

II. Translatio in coenobium Figiacense saec. IX med. *Inc. prol.* Expeditis namque his quae mirabili virtute Dñus — *Inc.* Cuius quidem advectionis ratio... Fons moderno nomine nuncupatur locus Fiaco — *Des.* Sicque sacratissimi confessoris pia ossa kal. aug. huic loco inferuntur... [1327

Anal. Boll. VIII. 257-62.

III. Miracula Figiaci saec. X. *Inc. prol.* Postquam divina providente clementia — *Inc.* Successu ergo temporis sacratissimae quadragesimae — *Des.* per orbem innotescat virtus. Cui ad laudem... [1328

Anal. Boll. t. c. 262-77.

3. Vita. *Inc.* Celebris memoriae pont. Vivianus regali oriundus perhibetur prosapia — *Des.* diem celebrari natalis eius instituerunt, ita ordinante Dño I. C... [1329

De qua *Act. SS.* t. c. 462, n. 6.

4. Miraculum. *Inc.* Suburbano quoque urbis huius... [1330

* Greg. Turon. *Glor. conf.* 57 (58).

Bilihildis ducissa Franciae orientalis, tempore Chlodovei. — Nov. 27.

1. Vita. *Inc. prol.* Quotiens sanctorum gesta — *Inc.* Clodoveo namque regnante, filio Hilderici — *Des.* lacrimis Deo commendabat. Membra autem eius pretioso aromatum condimento perfusa... [1331

Gropp (Ign.), *Vita S. B-is* (Wirceburgi (1727), 1-14; || Id. *Collectio novissima scriptorum et rerum Wirceburgensium,* I (1741), 767-73; || *Catal. Paris.* II. 620-25.

2. Vita. *Inc.* Post diabolici dilapidationem imperii — *Des.* lacrimisque Deo, membra autem aromatum... [1332

Gropp, *Collectio,* t. c. 788-91.

3. Vita metrica, auct. Herbelone. *Inc. prol.* Bilihildis patriae lumen virtute sophiae — *Inc.* Tempore quo gentes sunt idola vana colentes — *Des.* (*incompleta*) Bilihildis nato sic tam digne tumulato. [1333

Gropp, *Collectio,* t. c. 791-94.

Birgitta Suecica, vid., † 1373. — Oct. 8.

1. VITA AUCT. PETRO VADSTENENSI ET PETRO ALVASTRENSI. *Inc.* Sciendum est quod humillima ancilla Dei numquam — *Des.* inter manus praedictarum personarum emisit spiritum. [1334

ANNERSTEDT (Cl.), in *Scr. rer. Suecic.* III, 2. 188-206.

2. VITA AUCT. BIRGERO EP. UPSALIENSI. *Inc. prol.* [Ecce descripsi eam tibi tripliciter]. Tripliciter sol exurens montes — *Inc.* Beata Birgitta in regno Sweciae oriunda non solum iuxta revelationem — *Des.* ad locumque suum revertitur, est translata. Ubi miris signis... [1335

Act. SS. Oct. IV. 485-93.

EPISTULA BIRGERI DE HAC VITA. *Inc.* Desiderata in Dño salutatione praemissa, regratiamur vobis multum — *Des.* et feliciter valituri. Scriptum apud Arnö... Birgerus... [1336

ANNERSTEDT, t. c. 206.

3. NOTAE DE ITINERE HIEROSOLYMITANO, AUCT. ALPHONSO EP. GIENNENSI. *Inc.* Anno Dñi 1372 fecit s. Birgitta de regno Swecie hoc viagium — *Des.* ut sibi promissum fuerit ante 15 annos. [1337

ANNERSTEDT, t. c. 217.

EXC. BENZELIUS (E.), *Margaretae Nicolai filiae abb. Vadstenensis de S. B-a chronicon* (Upsaliae, 1710), 28; || *Act. SS.* t. c. 451-52, n. 346.

4. VITA AUCT. NICOLAO EP. LINCOPENSI. *Inc. prol.* Gloriosus Deus qui dat virtutem — *Inc.* B. Birgitta nobilis progenie sed nobilior moribus — *Des.* Et quia tamquam sidus excellens... [1338

SCHÜCK (H.), in *Meddelanden från det literaturhistoriska Seminariet i Lund,* II (1893), 37-51 (ACTA UNIVERSITATIS LUNDENSIS, XXVIII, 1).

5. EPITOME VITAE 1. *Inc.* Sicut legimus de b. Iohanne Baptista et S. Nicolao — *Des.* Celitus ut verba data testificantur eidem. [1339

KRUSE (I.). in *Meddelanden från det literaturhistoriska Seminariet i Lund,* I (1892), 10-28 in infimis paginis (ACTA UNIVERSITATIS LUNDENSIS, XXVIII, 1).

6. VITA METRICA AUCT. RAGWALDO (CANONICO LINCOPENSI ?). *Inc. prol.* Scribere metra nova florens dilectio mentem — *Inc.* Sicut nos legimus scripturae per loca plura — *Des.* (*mutila ?*) mater virtutum salves tua gesta canentes. [1340

KRUSE, l. c. 10-28 in summis paginis.

EXC. HALLENBERG, *De nobilibus in Svio-Gothia litteratis* (Upsaliae, 1778), 44-46. — KLEMMING (G. E.), *Svenska medeltidens Bibel-Arbeten,* I (Stockholm, 1848), 575.

7. DOCUMENTA PRO HABENDO PROCESSU CANONIZATIONIS COLLECTA.

Conspectum collectionis dedit ANNERSTEDT, t. c. 218-20.
Ex hac edita sunt vel integre, vel saltem partim :

I. RELATIO WALDEMARI EP. OTTONIENSIS AN. 1377 (ap. ANNERSTEDT, D. 8).

EXC. ANNERSTEDT, t. c. 220-23, 231-32.

II. Collectio miraculorum a Gudmaro, Iohanne et Katilmundo presb. Vadstenensibus facta (ap. Annerstedt, D. 10). *Inc. sermo seu prologus.* Benedictus ergo Deus et pater Dñi N. I. C... qui miserabilis in famulis — *Inc.* Contigit anno 1374 feria III pentecostes quod quidam nobilis Fadheresse — *Des.* littera sigillata, quae noviter venit de Suetia. Expliciunt... [1341

Revelationes S. Brigittae (Romae, 1628), II. 505-28; || *Corpus revelationem seraphicae matris D. Birgittae*, ed. S. Hörmann (Monachii, 1680), 821-38; || *Act. SS.* t. c. 546-60.

Exc. Annerstedt, t. c. 232-38.

III. Collectio altera quam S. Catharina an. 1375 Romam detulit (ap. Annerstedt, D. 11). *Inc.* (?). Cum de Bruma civitate — *Des.* facto voto ad dñam Birgittam, surrexit vivus. [1342

Revelationes (Romae, 1628), II. 497-504; || *id.* (Monachii, 1680), 815-820; || *Act. SS.* t. c. 542-46.

IV. Relatio iussu Bernardi ep. Neapolitani a magistratibus regni Siciliae scripta (ap. Annerstedt, D. 12). *Inc.* In nomine Dñi. Amen. Anno a nativitate Dñi 1376 — *Des.* Ego Iohannes Speciarius de Neapoli testis subscripsi. [1343

Revelationes (Romae, 1628), II. 484-90; || *id.* (Monachii, 1680), 804-9; || *Act. SS.* t. c. 535-39.

V. Relatio Nicolai ep. Lincopensis an. 1377 (ap. Annerstedt, D. 13).

Exc. Annerstedt, 238.

VI. Relatio Iohannis Claro de Campania de testimonio Nicolai de Ursinis (ap. Annerstedt, D. 17).

Exc. Annerstedt, t. c. 223.

VII. Testimonium Magni Petri presb. Lincopensis (ap. Annerstedt, G. 2).

Exc. Annerstedt, t. c. 223-24.

VIII. Testimonium Hartlevi ep. Arosiensis (ap. Annerstedt, G. 3).

Exc. Annerstedt, t. c. 224.

IX. Testimonium S. Catharinae (ap. Annerstedt, G. 4).

Exc. Annerstedt, t. c. 225-26, 238-39.

X. Testimonium Alphonsi ep. Giennensis (ap. Annerstedt, G. 6).

Exc. Annerstedt, t. c. 226-27.

XI. Testimonium Petri Iohannis curati Norcopensis (ap. Annerstedt, G. 8).

Exc. Annerstedt, t. c. 227.

XII. Testimonium Petri Alvastrensis (ap. Annerstedt, G. 10).

Exc. Annerstedt, t. c. 227-30, 239-40.

XIII. Miracula in Italia patrata (ex processu ?) *Inc.* Agnes de Concessa habitans in Roma — *Des.* quae ad Ananiam venit de Suetia. [1344

Revelationes (Romae, 1628), II. 491-93; || *id.* (Monachii, 1680), 810-812; || *Act. SS.* t. c. 539-40.

XIV. Epistula Nicolai de Ursinis ad Alphonsum Giennensem de miraculis (ex processu ?). *Inc.* Rev. pater, in die et in ecclesia b. Iohannis — *Des.* radiantem vidit eam ut supra. Suprascripta quae ego Nicolaus... [1345

Revelationes (Romae, 1628), II. 494-96; || *id.* (Monachii, 1680), 813-14; || *Act. SS.* t. c. 541-42.

8. Bullae canonizationis. **a.** Bulla Bonifatii IX, 7 octobris 1391. *Inc.* Ab origine mundi... [1346

Exstat in initio omnium editionum * *Revelationum*, inserta in epistula Iohannis card. de Turre Cremata; || Fontaninus (I.), *Codex canonizationum* (Romae, 1729), 151-59; || Cocquelines (C.), *Bull. rom. pontif.* III, 2 (Romae, 1741), 387-91; || *Act. SS.* t. c. 468-72, n. 413-32.

b. Confirmatio Martini V, 1 iulii 1419. *Inc.* Excellentum principum. [1347

In edit. * *Revelationum*, l. c.; || *Act. SS.* t. c. 476, n. 446-49.

9. Canonizatio S. Birgittae, auct. Petro Amelio. *Inc.* Anno Dñi 1391 et die sabbati, vii mensis octobris — *Des.* laicis et clericis. [1348

Mabillon, *Mus. ital.* II. 535-38; || *Act. SS.* t. c. 472-74, n. 433-38; || Annerstedt, t. c. 242-44.

10. Vita auct. Bartholdo de Roma, libris 3. *Inc. prol.* Dum in actis seu processu canonizationis... curiose hinc inde perlegerem — *Inc. lib. I.* De humilitate itaque huius egregiae caelestis regis sponsae — *Des. lib. III.* operatus est in me. Sciat lector in Christo devotus... [1349

Act. SS. t. c. 495-533.

Epistula Bartholdi de hac Vita. *Inc.* Ven... patribus... Semel et iterum... petistis... [1350

Exc. Annerstedt, t. c. 187, *f.*

11. Vita (auct. Ulfone mon. ?). *Inc.* Gloriosae matris nostrae b. Birgittae vitam et gesta... olim ven. in Christo patres Birgerus... et Nicolaus... describentes — *Des.* (*mutila*) caelestis aurora processit. Nam antequam concepta | [1351

Exc. Annerstedt, t. c. 186, not. *b*; — cf. Schück, l. c. 31.

12. Vita (antiqua ?). *Inc. prol.* (*mutilus*) pontifici Urbano V coram cardinalibus, episcopis et ceteris — *Inc. lib. I.* Quemadmodum plurimorum ss. parentum merita — *Des.* (*mutila cum cap. 3 libri I*) memoria per omnem vitam in eadem perduravit. [1352

De qua *Act. SS.* t. c. 370, n. 11.

13. VITA AUCT. ANTONINO FLORENTINO. *Inc.* S. Birgitta de regno Suetiae oriunda fuit. Ex sanctorum enim ibi regum progenie — *Des.* et confessiones more aliorum religiosorum. [1353

ANTONINUS FLORENT. *Chronic.* tit. XXIV, c. 11. Pars prior ex Vita **2** contracta est.

14. VITA. *Inc.* S. Birgitta in regno Suetie oriunda non tantum ex patre et matre nobilibus — *Des.* et castitatem servare et vivere cum matre; quod et fecit. [1354

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 337c-42c; || *id.* (Lovan. 1485), f. 141v-48v. — (**Mut.**) SURIUS, IV (1573), 344-52; (1579), 352-60; VII (1618), 287-92; X (1879), 263-77. — Pars prior ex Vita **2**, nonnullis omissis, excerpta est.

15. " VITA ABBREVATIA „. *Inc.* Ven. dña s. Birgitta de praeclaro sanguine regum catholicorum — *Des.* Unde Bonifatius IX anno Dñi 1391, VII die oct... [1355

De qua ANNERSTEDT, t. c. 187, E.

16. " VITA ABBREVIATA „. **I.** *Inc.* Benedictus sit Deus Pater et Filius et Spiritus s., de cuius privilegiata familiaritate — *Des.* ut latius in bulla canonizationis eius continetur. [1356

II. MIRACULA. *Inc.* Duo viri tamquam piratae iniuste in Arosia captivati — *Des.* facientibus superbiam. A qua nos protegat Deus trinus et unus. Amen. [1357

Libri revelationum celestium dñe B-e de Swecia, Lubecae, 1492 (HAIN, 3204), sign. C.VIv-C.10; exinde in ceteris editionibus * *Revelationum*, eodem loco, scilicet statim post *Revelationes extravagantes*; || *Vita abbreviata praedilectae sponsae Christi s. B-ae* (Romae, 1553), sign. A.iijv-B.iijv.
Exc. (sola miracula) *Act. SS.* t. c. 534-35.

17. LEGENDA. *Inc.* B. Birgitta in regno Sueciae oriunda, nobilis progenie sed nobilior moribus — *Des.* nihil in verbis suis et moribus dimittit indiscussum. [1358

Brev. Scarense (Norimb. 1498); || SPEGEL (H.), *Skriftelige Bewis hörande til Swenska Kyrckio-Historien...* (Upsala, 1716), 141-43.

18. LEGENDA. *Inc.* Haec nempe mulier gloriosa ex patre Birgero — *Des.* fideliumque caritati harum serie voluimus intimari. [1359

Opusculum vite et passionis Christi, Antverpiae, G. Leeu, 1489 (COPINGER, II, n° 1059), sign. p.6v-q.7v; || *id.* [Daventriae, R. Paffroet], 1491 (COPINGER, II, n° 1060), f. 71v-77v; || *Thesaurus anime fidelis ex revelationibus b. B-e* (Colonie, 1517), sign. t.j-v.2v.
Ut testatur lemma legendae praefixum, desumpta est haec " de verbo ad verbum „ ex bullis **8 a**, **8 b**.

19. EPITOME.

IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 138.

Birinus ep. Dorcestriensis, † 640/650. — Dec. 3.

1. VITA. *Inc.* Eo tempore gens Occidentalium Saxonum — *Des.* atque in ecclesia bb. apost. Petri et Pauli positus est. [1360

* BEDA, *Hist. eccl.* III. 7.

2. VITA. *Inc.* Bb. Birinus magnificus pater, pastor egregius — *Des.* multaeque fiunt virtutes per Filium suum dñum nostrum... [1361

Cf. HARDY, *Descr. catal.* I. 235-36.

3. VITAE 2 EPITOME. *Inc.* S. enim Birinus a papa Honorio ep. ordinatus, ad praedicandum — *Des.* sicut intuentibus liquet esse translatum. Obiit autem III non. dec. [1362

CAPGRAVIUS, f. 38-39ᵛ; || SURIUS, VI (1575), 687-89; (1581), 771-73; XII (1618), 21-23; XII (1880), 68-72.

4. EPITOME EIUSDEM. *Inc.* Romae ex liberiore genere natus Birinus — *Des.* altare honorificentius collocavit. [1363

Cf. HARDY, t. c. 237.

5. VITA METRICA. *Inc.* Et pudet, et fateor quia turgeo magna professus — *Des.* sancto maiestas et gloria, nunc et in aevum. [1364

Cf. ibid.

Birnstanus ep. Wintoniensis, † 933. — Nov. 4.

VITA. *Inc.* Vir ven. Birnstanus tempore gloriosi regis Adelstani — *Des.* inter sacras ecclesiae reliquias honorifice est reconditum. [1365

Act. SS. Nov. II, 1. 456-58.

Blaanus ep. in Scotia, saec. X. — Aug. 10.

VITA. *Inc.* Blaanus de Buta insula oriundus ex matre Ertha — *Des.* pro quibus Deum in ss. suis glorificabant. [1366

Brev. Aberdonense, pars aest., Propr. SS. 77-77ᵛ; || *Act. SS.* Aug. II. 560-61.

Blaesilla vid. Romana, † 387. — Ian. 22.

1. LAUDATIO AUCT. HIERONYMO. *Inc.* Quis dabit capiti meo aquam — *Des.* Audiet me semper loquentem cum sorore, cum matre. [1367

* HIERONYMI epist. 39 (al. 35) ad Paulam (*P.L.* XXII. 465-73).
EXC. *Act. SS.* Ian. II. 416-17, n. 7-12; 3ª ed. III. 29-30. — Alii loci de eadem ex Hieronymo vid. ibid. n. 2-6.

2. EPITOME.

IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 120.

Blaithmacus presb. m. Scotus, saec. VIII extr. — Ian. 19.

VITA METRICA AUCT. WALAHFRIDO STRABO. *Inc. prol.* Si tantam

meruere suo pro carmine famam — *Inc.* Regali de stirpe satus summumque decorem — *Des.* et aeterno pollet sine fine decore. [1368

Canisius, *Ant. lect.* VI, 1. 570-74; *id.* ed. Basnage, II, 2. 201-4; || *Bibl. patr. Colon.* IX, 1. 978-79; || Messingham, *Florilegium*, 399-402; || *Act. SS.* Ian. II. 236-38; 3ª ed. 601-2; || Colganus, *Act. SS. Hiberniae*, 128-29; || Mabillon, *Acta*, III, 2. 439-42; 2ª ed. 398-401; || *Bibl. patr. Lugd.* XV. 210-12; || Pinkerton (I.), *Vitae antiquae SS. Scot.* (1789), 459-63; 2ª ed. cur. W. M. Metcalfe (1889), II. 293-95; || *P. L.* CXIV. 1043-46; || Dümmler (E.), in *MG.* Poet. lat. II. 297-301.

Blandina v. m. Lugduni cum sociis, an. 177. — Iun. 2.

1. Passio. *Vid.* **Photinus.**

2. Epitome.

Iac. Philippus Bergomensis, c. 84.

Blandinus erem. in dioec. Meldensi, saec. VII. — Mai 1.

Vita metrica auct. Fulcoio Bellovacensi. *Inc. prol.* Nominis ut crescat romani gloria, fortes — *Inc.* Fausto Philippi Francorum tempore regis — *Des.* Quivit; huic mundo fuit acceptusque secundo. [1369

Anal. Boll. VII. 151-63.

Exc. Du Plessis (T.), *Hist. de l'église de Meaux*, II (1731), 452-53. — Bouquet, XI. 440. — Thédenat (H.), in *Revue de Champagne et de Brie*, 2ᵉ sér. 1 (1889), 229-30.

Blasius ep. Sebastenus m., sub Licinio. — Febr. 3.

1. Passio. *Inc.* In Sebastea civitate Cappadociae tradidit Deus ad correptionem... Ex Sebastea quidem martyres sibi elegit... Unus horum exstitit noster coronatus et victor Blasius — *Des.* In quo loco mirabilia Dñi N. I. C. exuberant usque in hodiernum diem. Audiens vero b. illa anus... Amen. [1370

Mombritius, I. 81ᵛ-83ʳ (deest cap. ult. " Audiens vero... "); || *Act. SS.* Febr. I. 336-39; 3ª ed. 340-43.

Exc. Giovene, *Kalendaria vetera mss.* (Neapoli, 1828), 86.

In primis verbis Passionis magna est lectionum varietas:

α) In Seb. Capp. civ. traditi sunt ad corr... (*Act. SS.* annot. *a*). [1371

β) Cum semper Dñus dilexisset eos... ex Sebastea... (ibid.) [1372

γ) Ex Cesarea civ. Capp. elegit sibi Dñus martyres... (*Catal. Paris.* II. 180, 80°). [1373

δ) In illis diebus elegit Dñus ex Seb. Capp. civ. sibi fortissimum propugnatorem... (*Catal. Paris.* I. 408, 22°). [1374

2. Passio. *Inc.* In Sebastea (*ut* 1)... Ex Sebastea (*ut* 1)... Horum unus exstitit Blasius victor et contemptor saeculi — *Des.* frequentibus beneficiis experti sunt se invenisse. Passus est... [1375

Cf. *Catal. Brux.* II. 303, 22°. — **Exc.** *Anal. Boll.* I. 614-15.

3. Passio. *Inc. prol.* Millenis vicibus scripturarum bibliothecas — *Inc.* Sed dum ipse draco et iniquissimus leo — *Des.* ut commemorationem iam dicti m. omni tempore agant. Passus est... [1376

Exc. *Catal. Paris.* II. 245-46 ; — ibid. III. 416, 13°.

4. Passio. *Inc.* Tempore Licinii imp. qui Constantini Augusti sororem — *Des.* hymni in eius honorem et Dei gloriam celebrari solent. Passus est. [1377

Act. SS. t. c. 339-44; 3ª ed. 343-48.

5. Passio. *Inc. prol.* Cum ab apostolis apostolorumque successoribus — *Inc.* Igitur bb. m. et fortissimus athleta Christi B. Sebasteae metropolis — *Des.* per generationem et generationem id agendum contraderent. Complevit autem martyrium... [1378

Act. SS. t. c. 344-49; 3ª ed. 348-53.

6. Passio. *Inc.* Igitur cum romani imperii Diocletianus gubernaret habenas — *Des.* Et non solum in hac Sebastia metropoli... [1379

Act. SS. t. c. 349-53; 3ª ed. 353-57.

Prologus in hanc Passionem. *Inc.* Plerique philosophorum... [1380

Bibl. Casin. III, Floril. 334.

7. Epitomae.

Ado, 15 febr. — Ioh. Beleth, *Rationale divinorum officiorum*, c. 82 (*P.L.* CCII. 87). — Vinc. Bellov. xiii. 45, 46. — *Leg. aurea*, c. 38. — Petrus de Nat. iii. 76, 75.

8. Miracula.

In *Libro constructionis monasterii ad S. Blasium in Nigra Silva*, lib. iii. c. 47-53, 58-74 (Mone, *Quellensammlung der badischen Landesgeschichte*, IV. 123-32).

Blesilla. *Vid.* Blaesilla.

Blitharius presb. in dioec. Trecensi, saec. VII. — Ian. 11.

Vita. *Inc.* Quia quicquid sanctorum reverentiae et honori — *Des.* ac si prius malum non senserit. Quoniam igitur, ff. cc., tanti meriti... [1381

Act. SS. Iun. II. 473-74; 3ª ed. 468-69.

Boamirus seu **Baomirus** presb. mon. in dioecesi Cenomannensi, saec. VI. — Nov. 3.

Vita. *Inc.* S. itaque Boamirus suis precibus in vasta eremo solitudinem — *Des.* eius meritis magnarum virtutum miracula. [1382

Labbe, *Bibl. mss.* II. 508-9; || *Act. SS.* Nov. I. 667-68.
Exc. Bouquet, III. 430.

Bobo seu **Bovo** conf. Viqueriae in Italia, saec. X extr. — Mai 22.

1. VITA. *Inc.* In partibus Provinciae, castello quod Nugherium dicitur — *Des.* et corde integro illum exorans, XI kal. iun. sancto sabbato Pentecostes. Membra matrem repetunt... [1383

MOMBRITIUS, I. 140v-42v; || *Act. SS.* Mai V. 185-87; 3a ed. 186-88.

2. MIRACULA POST MORTEM. *Inc.* Postquam de eius laudabilibus actibus... Bb. igitur membra B-is sepulturae tradita — *Des.* et vota voventes, ad propria cum gaudio sunt reversi. Amen. [1384

MOMBRITIUS, I. 142v-44; || *Act. SS.* t. c. 187-88; 3a ed. 188-90.

3. MIRACULA AN. 1469. *Inc.* Ista sunt miracula... Initium miraculorum fuit in peregrino — *Des.* Item filius D. Marchini de Guerris... sanitatem recepit die XXIII mai. [1385

Act. SS. t. c. 190-91; 3a ed. 191-92.

4. RECLUSIO RELIQUIARUM AN. 1470. *Inc.* In nomine Dñi. Amen. Anno a nativitate eiusdem 1470 — *Des.* conficere instrumentum, praesentibus suprascriptis. [1386

Act. SS. t. c. 191; 3a ed. 192-93.

Bobulenus ab. Bobiensis, saec. VII. — Nov. 21.

CARMEN. *Inc.* Atticorum ex genere oriundus nobilis — *Des.* Nobis veniam concedat paradisi et gaudia. Amen. [1387

UGHELLI, IV. 1326-28; 2a ed. 956-57; || CAPPELLETTI, *Chiese,* XIII. 622-624; || DÜMMLER (E.), in *Neues Archiv*, X. 334-35.

Boethius ep. in Hibernia, † 519. — Dec. 7.

VITA. *Inc.* S. pater et electus Dei pontifex Boethius generosis ortus parentibus — *Des.* (*mutila*) panem latum praeparavit et butiro super faciem eius | [1388

EXC. COLGANUS, *Trias thaumat.* 457, VIII. — SKENE (W. J.), *Chronicles of the Picts,* 410-11. — Initium et finem exscripsi ex cod. Bruxellensi 8967, in quo servatur apographum " ex ms. R. P. Hug. Vardaei. „

Bona seu **Mundicorda** seu **Carmundica** v. in Aegypto. — Sept. 12.

PETRUS DE NAT. VIII. 71.

Bona v. Pisis, † 1207. — Mai 29.

1. VITA. *Inc. prol.* Bonus Deus bonorum omnium conditor et largitor — *Inc.* Igitur s. Bona nata est in civitate Pisana, parte quae Chincita dicitur — *Des.* Pater etiam iuvenis, quod voluntarie vovit, devote complevit. [1389

Act. SS. Mai VII. 145-63; 3a ed. 142-60.

2. Translatio an. 1364. *Inc.* Clareat omnibus manifeste, quod corpus s. Bonae — *Des.* Scriptum anno Dñi 1364, die xiv apr. [1390

Act. SS. t. c. 163, n. 79; 3ª ed. 160.

Bonaventura Ord. Min., S. R. E. cardinalis, † 1274. — Iul. 14.

1. Oratio Octaviani de Martinis de vita et miraculis. *Inc.* Iustitia suffragiorum, bb. pater, ad quae porrigenda — *Des.* concedere pro tua clementia benigne digneris. [1391

Ed. s. l. a. [Romae, 1482] (Hain, 10830), f. 6-20; || id. s. l. a. [Coloniae, I. Koelhoff] (Hain, 12531), sign. e.ij-f.ij; || Surius, IV (1573), 207-12; (1579), 208-13; VII (1618), 187-90; VII (1877), 257-64; || *Bonaventurae opera* (Romae, 1596), VII, post p. 844, sign. Cccc-Cccc.3; *id.* (Moguntiae, 1609), VII. 798-802; *id.* (Lugduni, 1668), VII. 798-802; || Sedulius, *Hist. seraphica*, 247-61; || *Act. SS.* Iul. III. 824-30; 3ª ed. 788-94.

2. Epitome.

Bartholomaeus de Pisis, *De conformitate*, lib. i, conf. viii, part. ii (ed. Mediol. 1513, f. 65ᵛ). — *Leg. aureae* appendix, c. 220 (190); || Petrus de Nat. appendix 12.

Bonfilius ep. Fulginas, † post 1115. — Sept. 27.

Vita auct. S. Silvestro Auximate. *Inc. prol.* Cunctorum te amantium, o mundana vanitas — *Inc.* B. igitur Bonfilius fuit ex Auximo — *Des.* Denique ipsa tam praeclara tamque crebra miracula... [1392

[Mercatus (I.)], *Vita s. B-ii* (Camerini, 1613), 1-41; || *Act. SS.* Sept. VII. 519-27; 3ª ed. 486-94.

Appendix de vitae auctore. *Inc.* Ne nomen auctoris — *Des.* facere est dignatus. [1393

Mercatus, t. c. 42; || *Act. SS.* t. c. 515, n. 19; 3ª ed. 428, n. 19.

Bonifatius I papa, † 422. — Sept. 4.

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 227).

Bonifatius [**III**] papa. *Vid.* **Bonifatius Kiritinus.**

Bonifatius IV papa, † 615. — Mai 25.

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 317).

Bonifatius ep. Bosnensis. *Vid.* **Bruno-Bonifatius** Querfurtensis.

Bonifatius diac. m. Carthagine. *Vid.* **Liberatus.**

Bonifatius ep. Ferentinus, saec. VI. — Mai 14.

1. Vita. *Inc.* Fuit vir vitae ven., Bonifatius nomine, qui in ea civitate — *Des.* ipsa moriens ante eius oculos in terram cecidit. [1394

* Greg. Magnus, *Dial.* i. 9 (*P.L.* LXXVII. 189-97); ‖ Surius, III (1572), 294-97; (1579), 339-41; V (1618), 214-15; V (1876), 452-55; ‖ *Act. SS.* Mai III. 371-73; 3ª ed. 370-71; ‖ Bussi (F.), *Istoria della città di Viterbo* (Roma, 1742), 457-59.

Exc. Assemani (I. S.), *De SS. Ferentinis in Tuscia Bonifacio* etc. (Romae, 1745), 147-49.

2. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Sed neque dissimili — *Des.* audire clientem. [1395

* Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, xiii. 4 (*P.L.* CXXXV. 836).

3. Epitome.

Petrus de Nat. ix. 166.

Bonifatius (al. **Albanus**) **Kiritinus** (al. **Queritinus**), ep. in Scotia, dictus **Bonifatius** [**III**] papa, saec. VII. — Mart. 16.

1. Vita. *Inc.* Albanus Kiritinus, cognomento Bonifatius, natione Israheliticus de prosapia Radiae sororis apostolorum Petri — *Des.* Tandem consummatis 80 aetatis suae annis, mensibus 3, diebus 17, xvii kal. apr. migravit ad Dñum. Sepultusque est... effulget. [1396

Exc. *Act. SS.* Mart. II. 449, n. 1, 4; 3ª ed. 444-45, n. 1, 4.

2. Vita. *Inc.* Bonifatius natione Israliticus de Radie sororis apostolorum Petri et Andreae prosapia — *Des.* aetatis autem suae anno 84 plenus gratia et virtute xvii kal. apr. migravit ad Christum. [1397

Brev. Aberdonense, pars hiem., Prop. SS. 69ᵛ-70ᵛ; ‖ Skene (W. J.), *Chronicles of the Picts*, 421-23.

Bonifatius ep. Lausanensis, † 1265. — Febr. 19.

1. Vita. *Inc. prol.* Quamvis beata vita sanctorum apud omnipotentem Deum — *Inc.* Ven. igitur Christi servus Bonifatius ep., cuius memoria in benedictione est — *Des.* ad aeterni regni sedem est feliciter translatus plenus dierum et sanctitate. [1398

Act. SS. Febr. III. 152-55; 3ª ed. 155-58.

2. Vita. *Inc. prol.* Mirabilia divinorum operum humano generi — *Inc.* Ven. igitur Christi athleta Bonifatius ep. ex pago Brabantensi — *Des.* et secum in caelo perenniter regnaturi gloriemur. Amen. [1399

Act. SS. t. c. 155-59; 3ª ed. 158-62.

Bonifatius ep. Moguntinus, † 755. — Iun. 5.

1. Vita auct. Willibaldo. *Inc. prol.* Dñis ss... Lullo et Megingozo... Praecepto piae paternitatis vestrae — *Inc.* Inlustrem igitur ac vere beatam s. Bonifatii summi pontificis — *Des.* ea quae viderunt, plebibus divulgarunt. [1400

Canisius, *Ant. lect.* IV, 2. 341-86 (var. lect. 742-45); 2ª ed. II, 1. 232-49; || Serarius (N.), *Epistolae s. B-ci* (1605 et iterum 1629), 253-84; || Surius, VI (1618), 49-57; || Mabillon, *Acta*, III, 2. 4-27; 2ª ed. 3-25; || *Act. SS.* Iun. I. 460-72; 3ª ed. 452-65; || Pertz, *MG.* Scr. II. 333-53; || Giles (I. A.), *S. B-cii opera* (1844), II. 143-88; || *P.L.* LXXXIX. 603-34; || Giles (I. A.), *Vitae quorundam Anglo-Saxonum* (London, Caxton Soc. 1854), 157-97; || Jaffé (Ph.), *Mon. Moguntina* (= Bibl. rer. Germ. III), 429-71; || Nürnberger (A.), *Vita s. B-tii auct. Willibaldo* (Breslau, 1895), 11-67 (ex XXVII. Bericht der wissensch. Gesellschaft Philomathie zu Neisse). — **Var. lect.** *Catal. Brux.* I. 155-56.

Exc. Bouquet, III. 664-66; V. 424-25. — Dümmler (E.), in *MG.* Epist. II. 500-1 (epist.).

2. Vita auct. presb. Ultraiectino. *Inc. prol.* Incertam ac lubricam vitae huius habitudinem — *Inc.* B. Bonifatius genitale solum in insula, quae Britannia dicitur — *Des.* sequuntur agnum quocumque ierit, cui est honor... Amen. Numerus quoque ss. martyrum... veneratione sepulta. His in locis, videlicet Traiecto... [1401

Act. SS. t. c. 477-81; 3ª ed. 469-73.

Exc. *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 289ᶜ-91ª; || *id.* (Lovan. 1485), f. 79ᵛ-81ᵛ. — Jaffé, t. c. 506.

3. Passio. *Inc.* Temporibus ven. Karoli, qui senior dicitur, et Pippini — *Des.* Qui et ipse suo praedio in Turingia sito ecclesiam... [1402

Act. SS. t. c. 473-77; 3ª ed. 465-69; || Pertz, t. c. 354-57; || Jaffé, t. c. 471-82.

4. Vita auct. Othloho, libris 2. *Inc. prol.* Petitionibus vestris, fratres Fuldenses, prout scientiae meae permisit parvitas — *Inc. lib. I.* Cum gens Anglorum sacrae fidei iugo per S. Gregorii papae apostolatum — *Des. lib. II.* Passus est una cum sociis nonis iunii, anno suae peregrinationis xl, sed inc. Dñi dccl... [1403

Surius, III (1572), 467-509; (1579), 573-613; VI (1618), 57-83; VI (1877), 112-42; || Canisius, *Ant. lect.* IV, 2. 393-468; ed. Basnage, III, 1. 337-67; || Serarius, *Rer. Mogunt.* 325-434; *id.* ed. Ioannis, I. 205-73; || Mabillon, *Acta*, III, 2. 28-87; 2ª ed. 25-80; || *P.L.* t. c. 633-64.

Exc. Cochlaeus (I.), *Speculum antiquae devotionis circa missam* (Moguntiae, 1549), 234-46. — Bouquet, III. 667-69; V. 425-26. — Pertz, t. c. 357-359. — Jaffé, t. c. 482-505.

5. Vita. *Inc.* Postquam gens Anglorum inclita per s. Gregorii — *Des.* His in locis, videlicet Traiecto, Fuldae, Dockingae... [1404

Act. SS. t. c. 481-83; 3ª ed. 473-75.

6. Legenda de ordinatione S. Bonifatii. *Inc.* Gloriosus et b. Bonifatius archiep. Maguntinus ex praeclaris parentibus — *Des.* Cuius sacrum corpus ad praedictam Traiectensem civitatem... [1405

Menardus (O.), *Hameler Geschichtsquellen,* in Zeitschrift des hist. Vereins für Niedersachsen, 1882, 22-29.

7. Vita. *Inc.* S. enim Bonifatius genere Anglus cum 5 esset annorum — *Des.* quam morte proxima demonstravit. [1406

Capgravius, f. 39v-42.

8. Epitome Vitae 1. *Inc. epist.* Dñis ss... Debitum oboedientiae obsequium — *Inc.* Inlustrem ac beatam s. Bonifatii pont. vitam — *Des.* Sic statim redditum corpus sanctum... [1407

Anal. Boll. I. 51-72.

9. Epitome eiusdem. *Inc.* B. igitur Bonifatius genere Anglus cum adhuc puerulus, 5 scilicet annorum — *Des.* die nonarum iunii martyrii triumpho coronatus migravit ad Deum... [1408

Nürnberger (A.), *Anecdota Bonifatiana,* 8-21 (ex XXVI. Bericht der wissensch. Gesellschaft Philomathie zu Neisse, 1892, p. 128-41).

10. Excerpta ex eadem. *Inc.* Illustrem s. B-ii vitam... S. Bonifatius cum primaevo — *Des.* stagnum transfretavit, Frisiam coniunxit. [1409

Nürnberger, *Anecd. Bonif.* 28-29 (XXVI. Bericht... 148-49).

11. Epitome Vitae 4. *Inc.* B. Bonifatius adhuc puerulus verbum Dei cum aviditate audire — *Des.* Habuit s. B. in episcopatu annos 36... passus vero est... anno peregrinationis suae xl, sed inc. Dñi dcc, regnante... [1410

Nürnberger, *Anecd. Bonif.* 21-28 (XXVI. Bericht... 141-48).

12. Legenda (saec. XV/XVI). *Inc.* Temporibus Leonis IV imp... S. Bonifatius prius dictus Winfrid — *Des.* manifestissima veritate conscripta sunt, hic pertranseuntur, regnante... [1411

Menckenius, *Scr. rer. Germ.* I. 833-51.
Exc. Sagittarius (C.), *Antiquitates gentilismi et christianismi Thuringici* (Iena, 1685), 349. — Tentzelius (W. E.), *Supplementum hist. Gothanae secundum* (Ienae, 1702), 344-74.

Bonifatius archiep. apost. circa Russiam. *Vid.* **Bruno-Bonifatius** Querfurtensis.

Bonifatius cognomento **Silvester** m. Romae sub Diocletiano. — Iun. 6.

Passio. *Inc.* Tempore Diocletiani... duo fructiferi coniuges timentes Deum — *Des.* sicut praedixerat ipsi s. Bonifatius. Obiit vero s. Guilhelmus... [1412

Anecdota Ioh. Gielemans, 5-9.

Bonifatius m. Tarsi sub Diocletiano. — Mai 14.

1. PASSIO. *Inc.* Temporibus Diocletiani IV et Maximiani III imp. orta est seditio — *Des.* Sic quoque decertavit gloriosus m. B. victoriae coronam assumens... [1413

HOLSTENIUS (L.), *Passio S. Bonifatii m. Romani* (Romae, 1663), 5-25; ‖ ID. *Passio ss. Perpetuae et Felicitatis* etc. (Paris. 1664), 221-41; ‖ *Act. SS.* Mai III. 280-83; ‖ RUINART (1713), 284-91; (1731), 249-54; (1802), II. 175-190; (1859), 325-32.

2. PASSIO. *Inc.* Natale s. Bonifatii... Qui cum esset procurator rerum cuiusdam nobilis matronae — *Des.* sepulta est apud praefatum martyrem, operibus piis consummata. [1414

ADO, 5 iun.; ‖ *Leg. aurea*, c. 71. — (Eadem, nonnullis mutatis) PETRUS DE NAT. IV. 165.

3. PASSIO. *Inc.* Erat Romae mulier nobilis nomine Aglae, filia Acacii — *Des.* Supervixit autem in habitu sanctimonialium annis 13 et sic obdormivit in Dño. [1415

VINC. BELLOV. XIII. 31-33; ‖ MOMBRITIUS, I. 146v-47v.

4. PASSIO. *Inc.* Romae erat mulier nomine Aglae, nobilis valde, filia Edacii — *Des. ut* 2. [1416

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 285b-86a; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 74-75.

5. CARMEN AUCT. FLODOARDO. *Inc.* Pro meritis decorat B. aede Latinam — *Des.* Martyris ossa domo, caelo mens inditur alto. [1417

* FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, IX. 4 (*P.L.* CXXXV. 747-50).

Bonifatius m. Thebaeus Treviris. — Oct. 4.

TRANSLATIO IN MEDIANUM-MONASTERIUM.

* *Libellus de S. Hildulfi successoribus*, c. 9 (*Vid.* **Hildulfus**); ‖ *Act. SS.* Oct. II. 385-86, n. 9-12. — Cf. etiam eiusdem Libelli initium seu c. 1.

Bonitus seu **Bonus** ep. Arvernus, saec. VII in. — Ian. 15.

1. VITA ET TRANSLATIO. *Inc. prol.* Cum dies s. theophaniae immineret — *Inc.* Inclita Bonitus progenie Arvernicae urbis oriundus fuit — *Des.* alium forsitan libellum cudere potestis. [1418

Act. SS. Ian. I. 1070-76; 3a ed. II. 352-58; ‖ MABILLON, *Acta*, III, 1. 89-100; 2a ed. 79-89. — (**Mut.**) SURIUS, I (1570), 352-60; (1576), 357-65; (1618), 245-49; (1875), 319-31.

EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 684-86; ‖ BOUQUET, III. 622-24.

2. DE CASULA ILLI A B. V. MARIA DONATA. **a**. *Inc.* S. praesul Bonitus Alvernensis cum cor suum perfecte dedisset — *Des.* et in simplicitate cordis Deum quaerere cautus fuit. [1419

VINC. BELLOV. VIII. 97; ‖ *Act. SS.* Ian. I. 1076-77; 3a ed. II. 358-59. — (**Mut.**) SURIUS, I (1570), 360; (1576), 365; (1618), 249; (1875), 332.

b. (RHYTHMICE). *Inc.* Praesul erat Deo gratus ex Francorum gente natus — *Des.* Ipsi quoque nato eius... [1420

Brev. Claromontanum (1557), XIX; || *Act. SS.* Ian. I. 1077; 3ª ed. II. 359; || PEZ (B.), *Ven. Agnetis Blannbekin... Vita* (Viennae, 1731), 409-13 (ultima parte mutata); || HAUPT (M.), in *Zeitschrift für deutsches Alterthum*, III (1843), 300-4; || Édélestand DU MÉRIL, *Poésies populaires latines antérieures au XIIe siècle* (1843), 190-93.

Exc. HAUPT (M.) und HOFFMANN (H.), *Altdeutsche Blätter*, I (1839), 327-28.

c. EPITOME.

PETRUS DE NAT. II. 82.

Bononius ab. Lucediensis in Pedemontio, † 1026. — Aug. 30.

1. VITA. *Inc.* B. igitur Bononius Bononiae oriundus fuit ibique a pueritia — *Des.* et inde regressus summa gratia et totius plebis laetitia altare... [1421

MABILLON, *Acta*, VI, 1. 267-70; 2ª ed. 237-40; || * BENEDICTUS XIV, *De servorum Dei beatificatione et beatorum canonizatione*, lib. II, appendix 4; || *Act. SS.* Aug. VI. 627-29; || [PETRACCHI (C.)], *Della insigne abbaziale basilica di S. Stefano di Bologna* (Bologna, 1747), 129-33; || MELLONI (G. B.), *Atti degli uom. ill. in Bologna*, I, 2 (1788), 335-38. — (**Mut.**) SURIUS, VII (1581), 654-56; VII (1586), 203-5; VIII (1618), 331-32; VIII (1877), 741-45.

PROLOGUS. *Inc.* Grandium materiarum explanationem... [1422

Cf. *Act. SS.* t. c. 627, n. 7.

2. MIRACULA. *Inc. prol.* Gratia nostri Redemptoris, qui fideles suos — *Inc.* Nocturnis igitur hymnis atque laudibus — *Des.* ut servus suus hinc venerantior et celebrior haberetur; et quia... [1423

MABILLON, t. c. 270-76; 2ª ed. 240-46; || * BENEDICTUS XIV, l. c. (deest prol.); || *Act. SS.* t. c. 630-34; || PETRACCHI, t. c. 133-45; || MITTARELLI, *Annal. Camaldul.* I. 396-99, 421-23; II. 11-13; || MELLONI, t. c. 338-44. — (**Mut.**) SURIUS, VII (1581), 656-60; VII (1586), 205-8; VIII (1618), 332-34.

3. VITA AUCT. RATBERTO MON. LUCEDIENSI. *Inc. prol.* Divina gratia fulgenti... ep. Arderico... Rogasti, ven. dñe,... ut cum in gestis piissimi patris nostri — *Inc.* Bononius itaque nomine suo patriam referens — *Des.* servi sui Bononii, qui utinam pro nobis pariter ipsum Redemptorem interpellet... [1424

(Multis in locis mutila) GRANDI (G.), apud CALOGERA (A.), *Raccolta d'opuscoli*, XXI (Venezia, 1740), 207-58; || MELLONI, t. c. 344-51.

Exc. MITTARELLI, op. c. I. 119-20 (prologus) et passim postea a p. 120 ad pag. 396.

Bonosa v. m. Romae, sub Severo. — Iul. 15.

1. PASSIO. *Inc.* Anno igitur ab inc. Dñi N. I. C. fere CCVII Severus impiissimus — *Des.* apud Eboracum oppidum morbo percussus obiit. Sic enim D. N. I. C. suos vindicat. [1425

CAPELLUS DE MARADIO (Stephanus), *Vita s. B-ae Romanae v. et m.* (Romae, 1589) [non vidimus]; || *Act. SS.* Iul. IV. 21-23.

2. Passionis epitome. *Inc.* Anno ab inc. nostri Salvatoris fere ccvii persecutionem quintam — *Des.* Ipse autem qui sanctam decollavit a diabolo arreptus exspiravit. [1426

Lalore (Ch.), *Reliques des trois tombeaux saints de Clairvaux* (Troyes, 1877), xlviii-l.

Bonosus et Maximilianus mm. Antiochae, † 363. — Aug. 21.

Passio. *Inc.* Iulianus comes dixit ad Bonosum et Maximilianum : Dñus imp. noster iussit — *Des.* vermibus scatens exspiravit. SS. vero mm. B. et M. requiescunt in pace... [1427

Ruinart (1689), 664-68; (1713), 593-96; (1731), 520-23; (1802), III. 365-72; (1859), 609-12; ‖ *Act. SS.* Aug. IV. 430-32.

Borisus princeps Russus. *Vid.* **Romanus.**

Botulfus ab. et **Adulfus** ep., saec. VII/VIII. — Iun. 17.

1. Vita auct. Folcardo Sithivensi. *Inc. epist.* Desiderantissimo patri... Walcelino... Nullo praecedente vitae merito — *Inc. prol.* Omnipotentis Dei benignitas — *Inc.* Antequam in Britannia christiana religio dilataretur — *Des.* Sepultus est igitur a discipulis suis in eodem quod construxerat monasterio... [1428

Mabillon, *Acta*, III, 1. 4-7; 2ª ed. 2-4 (deest epist.); ‖ *Act. SS.* Iun. III. 402-3; 3ª ed. IV. 327-28 (item). — (Sola epist.) Hardy, *Descr. catal.* I. 373-74.

2. Eiusdem epitome. *Inc.* (*sine epist. et prol.*) *ut* 1. — *Des.* et in eodem quod construxerat monasterio sepelitur. [1429

Capgravius, f. 42-42ᵛ, col. 1.

3. Epitome (Vitae Botulfi). *Inc.* Postquam fides Dñi N. I. C. ubique terrarum claresceret — *Des.* Cuius corpus discipuli honorifice tradiderunt sepulturae... [1430

Brev. Slesvicense an. 1512; ‖ *Act. SS.* Iun. III. 404-5; 3ª ed. IV. 329.

4. Translatio. *Inc.* Tempore enim regis Edgari s. Ethelwoldus — *Des.* sedem ibi eremiticam, si permisisset Deus, sibi delegit. [1431

Capgravius, f. 42ᵛ-43; ‖ *Act. SS.* Iun. III. 405; 3ª ed. IV. 330 (omissa ultima parte).

Botvidus m. in Suecia, saec. XII. — Iul. 28.

1. Vita. *Inc. prol.* Omnibus legentibus... B. Botvidi memoria ne oblivioni tradatur — *Inc.* Cum b. Botvidus iuvenis esset, quamvis adhuc paganus — *Des.* Nam quaedam mulier oculorum usu... [1432

Scr. rer. Suec. II, 1. 377-82.

2. Vitae epitome auct. Birgero ep. *Inc.* Gloriosus Christi m.

Botvidus in regno Sueciae ex honestis — *Des.* Tunc universi qui aderant gaudentes Dño Deo gratias... [1433

Brev. Strengnense (Holmiae, 1495); || *Scr. rer. Suec.* t. c. 384-87.

3. VITAE EPITOME. *Inc.* B. Botvidus magnae sanctitatis et mirae devotionis exsistens — *Des.* usque ad arborem, sub qua sanctus iacuit, praecedens eos dirigebat. [1434

Act. SS. Iul. VI. 636-37.

Bova ab. et **Doda** monialis Remis, saec. VII. — April. 24.

VITA. *Inc. prol. I.* Quisquis orthodoxae fidei aliqua in templo Dei — *Inc. prol. II.* Nemo miretur si nos per multa periclitemur — *Inc. prol. III.* Summae divinitatis laus et magnae dispositionis — *Inc.* Igitur s. huius virginis Bovae iam stemma... Exstitit enim rege Sigeberto — *Des.* superius a nobis tractatus. Haec igitur de ss. pignoribus, s. videlicet Balderico... [1435

Act. SS. April. III. 283-90; 3ª ed. 286-93.
Exc. BOUQUET, III. 543-44.

Bovo. *Vid.* **Bobo.**

Brachio. *Vid.* **Aemilianus.**

Brandanus seu **Brendanus** ab. Birrensis, † 571/573. — Nov. 29.

VITA.

Exc. COLGANUS, *Trias thaumat.* 462, XLIV.

Brandanus seu **Brendanus** ab. Clonfertensis, † 576/577. — Mai 16.

1. VITA SEU NAVIGATIO. **a.** *Inc.* S. Brendanus, filius Finlocha... ortus fuit. Erat magnae vir abstinentiae — *Des.* Accepta benedictione, s. Brendanus recto itinere ad locum suum reversus est. [1436

Bibl. Casin. III. Floril. 411-27. — Cf. C. STEINWEG, *Die handschriftlichen Gestaltungen der lateinischen Navigatio Brendani,* apud K. VOLLMÖLLER, *Romanische Forschungen,* VII, 1 (1891), 7. In ed. deest paulo ante finem locus de quo STEINWEG, l. c. 10, § 4.
Exc. COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae,* I. 721, col. 2 post med. - 723, col. 1.

b. *Inc.* Filius Finlocha... Brandanus ortus fuit. Erat vir magnae abstinentiae — *Des.* ad locum suum reversus est. Fratres autem illum... Tunc b. vir... Postremo etiam velocitatem... inter manus discipulorum gloriose migravit ad Dñum, cui est honor... [1437

SCHRÖDER (C.), *Sanct Brandan* (Erlangen, 1871), 3-36.
Exc. COLGANUS, *Acta,* I. 721, col. 1 - col. 2 post med. — ID. *Trias thaumat.* 206, XXXXII. — JUBINAL (A.), *La Légende latine de S. Brandaines* (Paris, 1836), 53, not. 1 (clausula); || MORAN (P. F.), *Acta S. Brendani* (Dublin, 1872), 131, not. (item); || *Anal. Boll.* II. 280 (item); || STEINWEG, l. c. 7 (item).

c. *Inc.* S. Brendanus filius Finlocha... ortus fuit. Hic erat vir — *Des.* pervenit ad monasterium suum. Quem cum fratres vidissent... Et postea nonis iul. dies vitae suae finivit in pace, regnante... [1438

JUBINAL, t. c. 1-53 ; || MORAN, t. c. 85-131.

EXC. REES, *Cambro British SS.* 251-54. — DOUHET, *Dictionnaire des légendes* (Paris, 1855), 1234-36. — STEINWEG, l. c. 7 (clausula).

d. (RECENSIO PROLIXIOR). *Inc.* S. Brendanus filius... [1439

EXC. COLGANUS, *Acta,* I. 723-24, c. V-XIV. — Prima verba tradit A. SANDERUS, *Bibliotheca belgica manuscripta* (Insulis, 1641), I. 264, 13°.

e. *Inc.* Fuit vir vitae ven. Brandanus nomine genere Momoiensis... Hic enim erat vir mirae abstinentiae — *Des.* qui cuncta quae viderat, per ordinem narraverat. [1440

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 113-54.

EXC. STEINWEG, l. c. 30-31.

2. VITA. *Inc.* Natus est bb. Brendanus ab. in zepharia Mumenensi plaga — *Des.* usque ad civitatem suam Cluaynferta cum gloria et honore, cum psalmis et hymnis spiritualibus, regnante... [1441

MORAN, t. c. 1-26.

EXC. COLGANUS, *Trias,* 605. XVIII.

3. VITA. *Inc.* Inter praeclara ecclesiae luminaria... Qui de nobilibus parentibus de Momonia — *Des.* monumento est traditum, in claritate resurrecturum in adventu Dñi N. I. C., qui... [1442

Act. SS. ex cod. Salmant. 759-72.

4. VITAE FRAGMENTUM. *Inc.* viderunt ibi vetustam mulierem — *Des.* inter angelorum choros cum... luce et carminibus migravit ad Dñum, cui est honor... Amen. [1443

Ibid. 945-46.

5. VITA RHYTHMICA. *Inc.* Hic poeta qui Brendani vitam vult describere... [1444

Cf. HARDY, *Descr. catal.* I. 162.

6. VITA RHYTHMICA. *Inc. prol.* Vana vanis garriat pagina pagana — *Inc.* Ortus in Hibernia flos est puerorum — *Des.* Vigeat et valeat Alexander meus. Amen. [1445

MARTIN (E.), in *Zeitschrift für deutsches Alterthum,* XVI (1873), 289-321 ; || MORAN, t. c. 45-84.

7. VITA. *Inc.* S. enim Brendanus ab. in occidentali parte Hiberniae originem duxit — *Des.* et in Cluenarca sepelitur. [1446

CAPGRAVIUS, f. 43v-48v.

8. EPITOMAE. a. *Inc.* B. Brand. natus nobili genere vir magnae abstinentiae — *Des.* inter manus discipulorum migravit ad Christum. [1447

MORAN, t. c. 132-39.

b. *Inc.* Igitur ven. Brendanus in provincia Stagnile — *Des.* et in sanctis suis Deum mirabilem glorificant, qui... [1448

JUBINAL, t. c. 54-55; ‖ MORAN, t. c. 139-40.

c. PETRUS DE NAT. v. 117.

d. *Brev. Aberdonense,* pars hiem., Propr. SS. 98v-99.

Bregwinus ep. Cantuariensis, † 765. — Aug. 26.

1. VITA AUCT. EADMERO. *Inc. prol.* Exordium propositi mei atque procursum — *Inc.* Fuit autem ipse beatus in matris utero a Deo electus — *Des.* expeditius magnificetur. Sit igitur ipse qui vivit... [1449

WHARTON, *Anglia sacra,* II. 184-90; ‖ *Act. SS.* Aug. V. 831-34; ‖ *P.L.* CLIX. 753-60.

2. EIUSDEM EPITOME PERPERAM ADSCRIPTA OSBERNO. *Inc.* Fuit autem b. Bregwinus in matris utero — *Des.* Translata sunt enim hac occasione ossa huius... S. Bregwinus archiep. iacet ad dexteram... [1450

CAPGRAVIUS, f. 43-43v (deest ultima sententia); ‖ WHARTON, t. c. 75-77.

Brendanus. *Vid.* **Brandanus.**

Breowa. *Vid.* **Wenefrida.**

Briccius (**Bricius, Brictius**), puer m. in Flandria. *Vid.* **Livinus.**

Briccius ep. Martulae in Umbria. — Iul. 9.

ADO, 9 iul.; ‖ NOTKERUS, 9 iul. — PETRUS DE NAT. VI. 74.

Briccius ep. Turonensis, cca saec. V med. — Nov. 13.

1. NARRATIO SULPICII SEVERI. *Inc.* Quodam itidem die, dum in area quae parva admodum — *Des.* Cur ego non patiar Brictionem? [1451

* SULPICIUS SEVERUS, *Dial.* II (III), c. 15.— Hoc capitulum aliquando singillatim in codicibus exscriptum est, aliquando etiam in media narratione Gregorii (**2**) insertum.

2. NARRATIO GREGORII TURONENSIS. **a.** *Inc.* Igitur post excessum b. Martini... B. ad episcopatum succedit — *Des.* Quo sepulto, B. in cathedram suam regressus est, 7 postea feliciter vivens annos... [1452

* GREG. TURON. *Hist. Franc.* II. 1; ‖ MOMBRITIUS, I. 85-85v; ‖ SURIUS, VI (1575), 288-89; (1581), 321-22; XI (1618), 315-16; XI (1880), 459-61.

b. *Inc. prol.* Hodie carissimi — *Inc.* Cum s. Martinus signis et virtutibus ut sol splendesceret — *Des. ut* a. [1453

Cf. *Anal. Boll.* XVII. 90.

c. *Inc.* Briccius s. Martini diaconus eiusque plurimum aemulus — *Des.* Quo sepulto, s. B. sedem suam accepit et 7 postmodum annis praesidens... [1454

Leg. aurea, c. 167 (162).
Exc. *Bibl. Casin.* I. Floril. 270.

d. Petrus de Nat. x. 55.

Brigida v. Kildariae in Hibernia, † 523. — Febr. 1.

1. Vita adscripta S. Ultano. a. *Inc.* Fuit quidam vir nobilis, Laginensis genere, Dubtachus — *Des.* Quod postea, ut praedixit, evenit. S. vero Brigida bono certamine certato... de hac luce migravit ad regnum caelorum... [1455

Act. SS. Febr. I. 118-34 ; 3ª ed. 119-35.

b. *Inc. ut* a. — *Des.* et sic factum est. Tum autem Brigida migravit de hac luce kal. febr. post victoriam... [1456

Colganus, *Trias thaumat.* 527-42.
Exc. Colganus, t. c. 205-6, n. xxxiv-ix.

2. Vita auct. Cogitoso. *Inc. prol.* Cogitis me, ff., ut s. et b. memoriae Brigidae v. virtutes — *Inc.* S. itaque Brigida, quam Deus praescivit ad suam imaginem — *Des.* veniam peto a fratribus et lectoribus haec legentibus... Orate pro me Cogitoso nepote culpabili... sectantes exaudiat. [1457

Canisius, *Ant. lect.* V, 1. 625-43; *id.* ed. Basnage, I. 416-24; || Surius, II (1618), 21-25; || Messingham, *Florilegium*, 191-202; || Colganus, t. c. 518-524; || *Act. SS.* t. c. 135-41; || *P.L.* LXXII. 775-90.
Exc. Mombritius, I. 144-46ᵛ.

3. Vita metrica adscripta Chilieno mon. *Inc. prol. I.* Christe Dei virtus, splendor, sapientia — *Inc. prol. II.* Quisquis in hoc hominum fragili concluditur antro — *Inc. prol. III.* Finibus occiduis describitur optima tellus. — *Inc.* Quadam namque die genetrix dum forte sedebat — *Des.* (*mutila*) Multis, ut fertur, vicinis atque puellis. [1458

Colganus, t. c. 596 (prol. i et ii), 582-96; || *Act. SS.* t. c. 141-55 (omissis prol. i et ii).

Prologus Donati ep. *Inc.* Has ego Donatus virtutes sanguine Scottus — *Des.* Cernere post obitum mereamur pace futura. [1459

Exc. Bandinius, *Bibl. Leopoldina Laurentiana*, I. 567-68.

4. Vita adscripta Animoso, libris 2. *Inc. prol.* Tribus iam, ff. mei, mens mea impugnatur — *Inc. lib. I.* Fuit gloriosus rex in Hibernia nomine Feidlimidh — *Des. lib. II.* per saeculum manet. Igitur ss. et gloriosissima v. Brigida migravit de hac vita kal. feb... [1460

Colganus, t. c. 546-63; || *Act. SS.* t. c. 155-71.
Exc. Colganus, t. c. 206, n. xxxx.

5. Vita auct. Laurentio Dunelmensi. *Inc. epist.* (*Laurentii ad Ethelredum*) Licet inexplicabili quodam laberintho — *Inc.* Fructificante in diversis ubique terrarum nationibus — *Des.* appositus est ad patres suos. Decessit autem ven. B. prima die mensis febr... [1461

Colganus, t. c. 567-82 (deest initium, quod Colganus, ut potuit, supplevit); ‖ *Act. SS.* t. c. 172-85 (deest initium); ‖ *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmanticensi,* 1-76 (item). — De initio cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 109, 110.

6. Epitome Vitae 1. *Inc.* Vir quidam in Hibernia, genere Laginensis, Dubtacus nomine — *Des.* et circa annum Dñi dxviii kal. febr. migravit ad Dñum. [1462

Capgravius, f. 48^{v}-50^{v}; ‖ Messingham, t. c. 202-6. — (Mut. et contracta) Surius, I (1570), 782-85; (1576), 806-9; II (1618), 19-20; II (1875), 42-47.

7. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxii. 29-32. — Petrus de Nat. iii. 69. — *Leg. aureae* appendix, c. 203 (200). — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 241^{d}-42^{d}; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 20^{v}-21^{v}. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 137. — *Brev. Aberdonense,* pars hiem., Propr. SS. 45^{v}-46^{v}; ‖ *Act. SS.* t. c. 118; 3^{a} ed. 118-19.

8. Translatio saec. XII. *Vid.* **Patricius.**

Brigitta Suecica. *Vid.* **Birgitta.**

Briocus (Brioccius, Briomaglus) ep., saec. V. — Mai 1.

1. Vita. *Inc. prol.* Mos veteribus fuit historicis eorum quos sermonis — *Inc.* S. Briomaglus, Coriticianae regionis indigena, parentibus — *Des.* cum fide poscentium complentur vota, praestante Dño N. I. C... Amen. — *Additamentum.* Episcopum quidem bb. fuisse Briocum — *Des.* nec vera indigent assertione falsorum. [1463

Plaine (Fr.), in *Anal. Boll.* II. 162-88.
Exc. *Brev. Briocense* an. 1532; ‖ Gaultier du Mottay, *Anciens offices des ss. patrons des diocèses de St-Brieuc et de Tréguier,* in Mémoires de la Société archéol. et hist. des Côtes-du-Nord, III (1857-1869), 286-89, 294-95.

2. Relatio reliquiarum saec. XIII in. *Inc.* Anno supra millesimum ccx relatae sunt reliquiae b. Brioci ad ecclesiam suam — *Des.* ubi fuerat vivus conversatus. Quo loco... Sospitas ibidem... [1464

Brev. Briocense an. 1532; ‖ Gaultier du Mottay, l. c. 297-300; ‖ Plaine, t. c. 189-90.

Brithunus seu **Bercthun** (**Berethunus**) ab. Beverlacensis, † 733. — Mai 15.

Vitae epitome. *Inc.* Ven. Christi confessor Brithunus ex progenie Anglorum — *Des.* duobus feretris divisae reconduntur. [1465

Capgravius, f. 50^{v}; ‖ *Act. SS.* Mai III. 503, n. 2; 3^{a} ed. 501, n. 2.

Brocardus prior generalis Ord. Carmel., † cca 1221. — Sept. 2.

1. VITA EX ORATIONE THOMAE BRADLEY EP. DROMORENSIS. *Inc.* S. Brocardus fuit prior generalis et summus in ordine — *Des.* Illud tamen consolationi eis fuit, quod ad sepulcrum... [1466

DANIEL A VIRGINE MARIA, *Speculum Carmelitanum,* II. 662-64. — Inde compilata est Vita ed. *Act. SS.* Sept. I. 578-80, quae antiqua non videtur.

2. EPITOME.

IO. GROSSI, *Viridarium Carmel.* II. 10.

Bruno fundator Ord. Carthusianorum, † 1101. — Oct. 6.

1. VITA (EX CHRONICO). *Inc.* Anno dñicae inc. 1082 vel circa illum, dum sollemne triduum — *Des.* optatae confert remedia sanitatis. [1467

Act. SS. Oct. III. 703-6; ‖ *P.L.* CLII. 481-92.

2. EPITOME.

LABBE, *Bibl. mss.* I. 638-39; ‖ *Act. SS.* t. c. 492, n. 7; ‖ TROMBY, *Storia del patriarca S. Brunone e del suo ordine,* II (1775), append. II. 100.

Bruno ep. Coloniensis, † 965. — Oct. 11.

1. VITA AUCT. RUOTGERO. *Inc. prol.* Dño... Folcmaro... Imposuit sanctitatis vestrae reverentia — *Inc.* Sapientiae nimirum est scire unde sit donum — *Des.* Vitae concessit, spes comes alma fuit. [1468

SURIUS, V (1574), 701-22; (1580), 785-806; X (1816), 163-75; III (1875), 664-687; ‖ LEIBNITIUS, *Scr. rer. Brunsv.* I. 273-90; ‖ *Act. SS.* Oct. V. 765-790; ‖ PERTZ, *MG.* Scr. IV. 254-75; ‖ ID. *Ruotgeri Vita B-is,* inter SCR. RER. GERM. IN US. SCHOL. (1841), 3-52; ‖ *P.L.* CXXXIV. 941-78. — **Var. lect.** SIMSON (B.), in *Archiv für die Geschichte des Niederrheins,* VII (1870), 167-172. — WATTENBACH (W.), in *Neues Archiv,* VIII. 191, I.

Exc. SCHANNAT (I. F.), *Hist. Fuldensis* (1729), probat. 147-48. — HONTHEIM, *Prodr. hist. Trev.* I. 653-54. — BOUQUET, IX. 124; X. 360.

2. VITA. *Inc.* Heinrico I et piissimo rege de medio facto — *Des.* cicatrices adiacentium digitorum probant manifeste. — *Sequitur carmen, quod inc.* Bruno pacificus aeterni regis amicus... [1469

PERTZ, *MG.* t. c. 275-79; ‖ *P.L.* t. c. 977-88. — **Var. lect.** SIMSON, l. c. 163-65.

Exc. GELENIUS (Aeg.), *Preciosa hierotheca... Coloniensis* (1634), 59-60; ‖ *Act. SS.* t. c. 724, n. 105-7. — VOGEL (A.), *Ratherius von Verona,* I (Iena, 1854), 212, not.

Bruno ep. Herbipolensis. *Vid.* **Bruno** ep. Wirziburgensis.

Bruno-Bonifatius Querfurtensis, ep. m. in Prussia, † 1009. — Febr. 14, Iun. 19 et Oct. 5.

1. NARRATIO AUCT. THIETMARO EP. MERSEBURGENSI. *Inc.* Fuit quidam

Brun nomine, contemporalis et conscholaris meus — *Des.* et XIV kal. nov. in pace quievit. [1470

* *Thietmari Chronicon*, VI. 58, al. VII. 34, 35 (ed. Lappenberg, in *MG.* Scr. III. 833-34; || ed. Fr. Kurze, inter *Script. rer. Germ. in us. schol.* 1889, 188-89); || *Act. SS.* Febr. II. 798; 3ª ed. 798-99; || *ibid.* Iun. VI. 217, n. 3-5; 3ª ed. IV. append. 35*-36*, n. 3-5; || Mabillon, *Acta*, VI, 1. 80-81, n. 6-8; 2ª ed. 72-73, n. 6-8.

2. Narratio ex Vita Romualdi auctore Petro Damiano.

* *Vita Romualdi*, c. 26, 27 (vid. **Romualdus**); || *Act. SS.* Iun. III. 909-910; 3ª ed. IV. 759-60; || ibid. Iun. VI. 223-24, n. 2-8; 3ª ed. IV. append. 40*-41*, n. 2-8.

3. Passio auct. Pseudo-Wiperto. *Inc.* Cognoscat Deo dilectus populus universus quod ego W. — *Des.* vestrorum peccatorum aeternum remedium. [1471

Pertz, *MG.* Scr. IV. 579-80; || Bielowski (A.), *Mon. Pol. hist.* I. 229-30; || Kolberg (A.), *Der hl. B. von Querfurt*, in Zeitschrift für die Geschichte und Alterthumskunde Ermlands, VIII (1884), 105-6.

4. Epitome.

Petrus de Nat. v. 88 (Bonifatius ep. Bosnensis).

5. Legenda. *Inc.* Beatus vir, sanctus ac gloriosus papa Leo — *Des.* ubi Dñus multa miracula operatur... usque in hodiernum diem. [1472

Brev. Halberstadense an. 1515, Propr. SS. CXCIII; || Kolberg, l. c. 106-8.

Bruno ep. Signiensis, † 1123. — Iul. 18.

1. Vita auct. Petro diac. *Inc.* Bb. Bruno ab. huius monasterii XL... Hic Liguria provincia ortus ex illustri Astensium — *Des.* Sepultus est vero in civitate Signina, in ecclesia S. Mariae... [1473

* *Chronica monasterii Casinensis*, lib. IV, passim in c. 31-42 (ed. Wattenbach, in *MG.* Scr. VII. 776-83; || *P.L.* CLXXIII. 855-70); || *Brunonis Astensis opera*, ed. M. Marchesius (Venetiis, 1651), I. sign. c-c.2ᵛ; || *Bibl. patr. Lugd.* XX. 1301-3; || *Act. SS.* Iul. IV. 485-88; || *Brunonis Astensis opera*, ed. Br. Bruni, I (Romae, 1789), LXI-IV; || *P.L.* CLXIV. 89-96.

2. Vita. *Inc. prol.* B. Brunonis Signinae sedis... episcopi vitam — *Inc.* In paradiso Dei multiplices ac diversae iugiter arbores — *Des.* sui vero episcopatus XLIV. Corpus autem eius... [1474

Brunonis opera, ed. Marchesius (1651), I, sign. c.3-c.6; || *Bibl. patr. Lugd.* t. c. 1303-8; || *Act. SS.* t. c. 478-84.

Bruno ep. Tullensis. *Vid.* **Leo IX papa.**

Bruno ep. Wirziburgensis, † 1045. — Mai 17.

1. Miracula an. 1202 et 1203. *Inc.* Anno inc. Dñi 1202, XVI kal.

iul... Primum est quod cum quaedam mulier paupercula — *Des.* et puer eiusdem calculosus a calculo liberatus fuit. [1475

Ed. Herbipoli, 1616 [non vidimus]; || *Act. SS.* Mai IV. 40-41; || *P.L.* CXLII. 35-36.

2. MIRACULA ALIA SAEC. XIII. *Inc.* Mechtildis, quae moratur ultra Moguntiam, iurata dixit — *Des.* Requisitus de tempore, dixit quod... circa brevem nonam. [1476

GROPP (Ign.), *Collectio novissima scriptorum et rerum Wirceburgensium,* II (1744), 117-19; || *P.L.* t. c. 37-40.

Brynolfus ep. Scarensis, † 1317. — Febr. 6.

VITA CUM PROCESSU CANONIZATIONIS. *Inc.* Sacrosanctae et generali Constantiensi sinodo — *Des.* caterva iugiter extollenda. Datum...[1477

Vita b. B-i... una cum miraculis et attestationibus pro eius canonizatione factis, s. l. a. [Lubecae, cca 1498], f. 1-67v; || idem libellus photolithographice rursum editus est a G. E. KLEMMING, Holmiae, 1870; || ANNERSTEDT, in *Scr. rer. Suec.* III, 2. 138-85.

EXC. MANSI (I. D.), *Sacrorum conciliorum nova... collectio,* XXVII (1874) 871-73.

Budocus ep. Dolensis, saec. VII in. — Nov. 29.

VITA. *Inc.* Fuit apud Leoniam Britonum rex loci de Brest... filiam habens nomine Azenorem — *Des.* Quo in loco peierantes aut deierantes ante diem et annum meritas persolvunt poenas... [1478

Brev. Corisopitense, litt. goth., sign. aa.iij-iiij.

Bugga. *Vid.* **Edburga.**

Burchardus Herbipolensis. *Vid.* **Burch.** Wirziburgensis.

Burchardus III ep. Magdeburgensis, † 1325.

1. EPISTULA IOHANNIS XXII PAPAE DE CAEDE BURCHARDI (8 aug. 1326). *Inc.* Rumor horribilis amaritudine plenus... [1479

SCHMIDT (G.), in *Geschichtsquellen der Provinz Sachsen,* XXI (1886), 180-84.

2. MIRACULA. **I.** *Inc.* Anno Dñi 1327 in die omnium sanctorum Halberstad in curia dñi Heysekonis Arietis... dixit dñus de Barboye — *Des.* ad mensam servientibus fide dignis. [1480

II. *Inc.* Anno Dñi 1328 in vigilia Petri et Pauli apost. dixit Conradus dictus Kaghe — *Des.* et modum revelantibus manifeste. [1481

SCHUM (W.), in *Neues Archiv,* XII. 588-90.

Burchardus comes Vindocinensis, † 1007.

VITA AUCT. ODONE MON. FOSSATENSI. *Inc. prol.* Religiosorum gesta

vita virorum Deo fideliter placentium — *Inc.* Inclitus comes Burchardus nobili stirpe — *Des.* Gratias tamen et in prosperis... [1482

Du Breul (Iac.), *Supplementum antiquitatum urbis Parisiacae* (1614), 147-66; || Duchesne, *Hist. Franc. scr.* IV. 115-24; || Bouquet, X. 349-60; || *P.L.* CXLIII. 847-62; || La Roncière (Ch. Bourel de), *Vie de Bouchard le Vénérable... par Eudes de St-Maur* (Paris, 1892), 1-32.

Exc. Marrier et Duchesne, *Bibl. Clun.* 298-302.

Burchardus ep. Wirziburgensis, † 754. — Oct. 14.

1. Vita. *Inc. prol.* Terrenarum motus curarum si divino adiutorio — *Inc.* Ven. Burchardus Anglorum genere nobilis — *Des.* Post haec extremi muneris benedictione prolata... [1483

Canisius, *Ant. lect.* IV, 2. 651-57; *id.* ed. Basnage, III, 1. 5-7; || Mabillon, *Acta,* III, 1. 700-703; 2a ed. 646-49; || *Act. SS.* Oct. VI. 573-75; || Holder-Egger, in *MG.* Scr. XV. 47-50.

2. Vita et translatio auct. E. (Eggihtdio? Egilwardo?), libris 3.— *Inc. epist.* Digne venerando... abbati P... Indicio matris virtutum — *Inc. carmen.* Burchardus praesul — *Inc. prol. lib. I.* Salvatoris mundi gratia — *Inc. lib. I.* Sicut diversa diversorum patrum testantur scripta — *Des. lib. III.* huc rogamus annotare. Sic nimirum, sic in memoria aeterna... [1484

Surius, V (1574), 741-58; (1580), 827-45; X (1618), 213-23; X (1879), 388-412 (omissis epist., carmine et lib. ii, c. 9); || Mabillon, *Acta,* t. c. 703-18; 2a ed. 649-62 (omissis epist., carmine et libro i); || *Act. SS.* t. c. 575-93 (omisso carmine); || Holder-Egger, t. c. 50-62 (nonnullis omissis ex lib. i et ii; verum legitur in lib. ii, c. 4 locus qui in ceteris edit. deest).

Exc. Serarius, *Rer. Mogunt.* 536, 541-48, 589; *id.* ed. Ioannis, I. 334, 336-339, 364. — Bouquet, III. 670-71.

3. Vita metrica auct. Iohanne de Luterbech. *Inc.* Magni Gregorii virtute pia — *Des.* Salvos per latriam ducat feliciter. Amen. [1485

Gropp (Ign.), *Collectio novissima scriptorum et rerum Wirceburgensium,* I (1741), 800-808.

Burchardus ep. Wormatiensis, † 1025. — Aug. 20.

Vita. *Inc. prol.* Vitam actusque felices b. patris et carissimi senioris mei — *Inc.* Erat igitur Burchardus in provincia Hassia genitus, parentibus secundum saeculi — *Des.* sempiternum habeat sacerdotium, praestante Dño N. I. C... [1486

D. Burchardi Wormaciensis eccl. episc. decretorum libri XX (Colon. 1548), sign. α-β3; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. IV. 830-46; || *P.L.* CXL. 507-36; || Boos (H.), *Monumenta Wormatiensia,* III (1893), 99-126.

Burgundofara seu **Fara** abb. Eboriacensis, † saec. VII med. — Dec. 7 et April. 3.

1. Vita seu Liber de virtutibus in Eboriacensi monasterio factis.

a. *Inc.* Meminisse velim lectorem... Cum iam duce Christo multarum puellarum — *Des.* α) sed Creatori debere creaturam obedire. [1487
vel β (*uno capitulo addito*) febris correptione vitam finivit. [1488

MABILLON, *Acta*, II. 439-48, n. 1-20; 2ª ed. 421-29, n. 1-20 (des. α); || *P.L.* LXXXVII. 1070-82, n. 1-20 (des. α).

Var. lect. (et des. β) *Catal. Brux.* I. 49, 125°; cf. II. 214, 4°.

b. *Inc.* B. Burgundofara monasterium quod Evoriacas appellatur, cui ipsa — *Des.* III non. apr. diem clausit extremum, coetibus aggregata virginum, quae sequuntur agnum quocumque ierit... [1489

Bedae opera (Basileae, 1563), III. 356-67; *id.* (Colon. 1612 et 1688), III. 258-65; || SURIUS, IV (1618), 45-48.

Exc. MABILLON, t. c. 448-49, n. 21, 22; 2ª ed. 429-30, n. 21, 22; || *P.L.* t. c. 1082-64, n. 21, 22.

2. VITA. *Inc. prol.* Virtute Dei summisque laudibus — *Inc.* Multiplex et uberior dictu gratia Dei Columbanum — *Des.* VII id. dec. subsecuta est eas ad gloriam, quae praecesserant ad coronam. [1490

De qua *Catal. Paris.* II. 481, 8°.

3. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXIV. 15, 16. — PETRUS DE NAT. I. 39.

4. MIRACULA. *Vid.* **Agnes** v. m. Romae, 11.

Cadocus seu **Sophia** ep. Beneventanus m., saec. VI. — Ian. 24.

1. VITA. *Inc. praefatio.* Quondam in quibusdam finibus Britannicae regionis — *Inc. prol.* Post multum vero temporis intervallum praefatus rex Gundleius — *Inc.* Igitur peractis his omnibus Gundleius rex — *Des.* operae pretium duximus calamum divino nutu vertere. [1491

REES, *Cambro British SS.* 22-70.

2. PASSIO. *Inc.* Apparuit angelus Dñi b. Cadoco nocte dñica palmarum — *Des.* testes Cinmur, Etelic, Luiper, Seru, Poul. [1492

REES, t. c. 70-96.

3. VITA. *Inc.* S. Cadocus b. Gundlei filius cum in utero matris suae Gladusae — *Des.* Distat enim ille locus... et est ibi ecclesia parochialis in plano sita. [1493

CAPGRAVIUS, f. 52ᵛ-54ᵛ; || *Act. SS.* Ian. II. 603-6; 3ª ed. III. 218-20.

Caddroe ab. Walciodorensis et Mettensis, † cca 975. — Mart. 6.

VITA (AUCT. REIMANNO? OUSMANNO?). *Inc. prol.* Ven... Immoni... Cum me tibi, pater, oboedire sponderem — *Inc.* Pietas omnipotentis

Dei, sciens humanam naturam — *Des.* sepultus in b. Felicis ecclesia vivit cum Christo in aeterna saecula. Amen. [1494

COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae*, 494-501; || *Act. SS.* Mart. I. 474-81; 3ª ed. 473-80 (rescissis nonnullis capitulis sub initio); || MABILLON, *Acta*, V. 489-501; 2ª ed. 483-94 (rescissis iisdem).

EXC. PERTZ, *MG.* Scr. IV. 483-84. — SKENE, *Chronicles of the Picts*, 106-116. — HEINEMANN (L. DE), in *MG.* Scr. XV. 689-92.

Caecilia v. m. Romae. — Nov. 22.

1. PASSIO (CAECILIAE, VALERIANI, TIBURTII ET MAXIMI). **a.** (RECENSIO LONGIOR). *Inc. prol.* Humanas laudes et mortalium infulas — *Inc.* Huius vocem audiens Caecilia virgo clarissima absconditum semper evangelium Christi gerebat in pectore — *Des.* Domum autem eius in aeternum s. ecclesiae nomini tradidit; in qua Dñi beneficia exuberant ad memoriam b. Caeciliae usque in hodiernam diem, per eum... [1495

MOMBRITIUS, I. 188-93; || BOSIUS (A.), *Historia passionis b. C-ae* (Romae, 1600), 1-26; || LADERCHIUS (I.), *S. C-ae v. et m. Acta et transtiberina basilica* (Romae, 1722), I. 1-39 et iterum II (1723), 181-216.

EXC. *Vid.* **Valerianus.**

In quibusdam codicibus (et in ed. Bosii ac Laderchii, non autem Mombritii) nonnullis sententiis interpolatis auctum est initium colloquii Almachii praesidis cum Caecilia. Cf. I. B. DE ROSSI, *Roma sotterranea*, II, XXXV-VI; ARNOLD, l. c. infra.

b. (RECENSIO BREVIOR). *Inc.* S. Caecilia v. castissima absconditum semper evangelium Christi tenebat in pectore suo — *Des.* Domum autem eius in aeternum s. ecclesiae tradidit; in qua beneficia Dei exuberant usque in hodiernum diem, et benedicitur ibi Christus... [1496

De qua ARNOLD (C. Fr.), *Caesarius von Arelate* (1894), 459-60.

2. CARMEN AUCT. ALDHELMO. *Inc.* Porro Caeciliae vivacem condere laudem — *Des.* Martyres effecti carnis tormenta luentes. [1497

* ALDHELMUS, *De laude virg.* 31 (*P.L.* LXXXIX. 268); || LADERCHIUS, op. c. I. 188-89.

3. CARMEN AUCT. FLODOARDO. *Inc.* Urbanus validi robusta iura Calisti — *Des.* Martyrio claros, capit inclita praemia consors. [1498

* FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, IV. 10 (*P.L.* CXXXV. 661-64).

4. EPITOMAE.

ADO, 22 nov. — VINC. BELLOV. XII. 22, 23. — *Leg. aurea*, c. 169 (164). — PETRUS DE NAT. X. 96. — IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 82.

5. TRANSLATIO (LITTERAE SPURIAE PASCHALIS I PAPAE). **a.** *Inc.* Cum summae apostolicae dignitatis apex... Ad hoc debita nos — *Des.* (*mutila*) paupertatis inopia laborare monstratur | [1499

BOSIUS, l. c. 42-45, qui finem supplevit ex *Libro pontificali*, ex quo hae litterae maximam partem exscriptae sunt (*Lib. pont.* in Paschali I, § 15-21, ed. DUCHESNE, II. 56-58).

b. *Inc.* Cum summae apostolicae dignitatis apex... Ad hoc et iniuncta nobis — *Des.* paupertatis inopia laborabat, iussimus resarciri. [1500

Baronius, *Annales*, ad an. 821, n. iv-vi (omissa ultima parte); || Hardouin, *Acta conciliorum*, IV (1715), 1224-26 (item); || Mansi, *Sacrorum conciliorum nova collectio*, XIV (1769), 373-74; || *P.L.* CII. 1085-88. — Lectiones proprias huius recensionis **b** tradit Bosius l. c. in marginibus.

Caedmon seu **Cedmon** mon. Streanaeshalc., post med. saec. VII. — Febr. 11.

Vita auct. Beda. *Inc.* In huius monasterio abbatissae (S. Hildae) fuit frater quidam divina gratia — *Des.* qui etiam praescius sui obitus exstitisse ex his, quae narravimus, videtur. [1501

* Beda, *Hist. eccl.* iv. 22 (24); || *Act. SS.* Febr. II. 552-53.

Caelestinus I papa, † 432. — April. 6.

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 230; || ed. Mommsen, 94-95). — Petrus de Nat. v. 18.

Caelestinus V papa. *Vid.* **Petrus de Murrone.**

Caesaraugustani (Martyres innumerabiles, alias XVIII) seu **Massa Sancta** (al. **Massa Candida**), sub Diocletiano. — April. 16, Nov. 2.

1. Carmen auct. Prudentio (de XVIII martyribus). *Inc.* Bis novem noster populus sub uno — *Des.* Mox resurgentes animas et artus tota sequeris. [1502

* Prudentius, *Peristephanon* iv (*P.L.* LX. 357-77); || Lipomanus, II, f. 159-61; || Surius, II (1571), 650-54; (1578), 754-57; IV (1618), 178-79; IV (1875), 328-32; || Tamayo, *Mart. hisp.* II. 648-52; || *Act. SS.* April. II. 407-9; 3ª ed. 404-5; || Ruinart (1689), 516-20; (1713), 468-71; (1731), 411-14; (1803), III. 103-110; (1859), 494-97; || La Fuente (Vic. de), *Hist. eccl. de España*, 2ª ed. I (1873), 340-44.

2. Passio. **a.** *Inc. prol.* Priscorum mundialium gesta virorum, quorum obstinatio — *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani imp. in mundi ambitu sacrilega iussa — *Des.* α) Gaudeamus et nos in tantorum mm. veneratione, qui ... Sancta Massa nuncupati sunt... [1503

vel β) nunc autem nominatur Ad Sanctas Massas. In eadem basilica... [1504

Act. SS. Nov. I. 643-48, col. 1 (des. α); cf. ibid. 647-48, not. [1] ad c. 9 (des. β).

b. *Inc. prol. ut in* a. — *Inc.* Temp. Diocl. et Max. imp. per totum

mundi ambitum sacrilegarum institutionum iussa — *Des.* sortiri mereamur refrigeria sempiterna, concedente ipso Dño N. I. C... [1505

Act. SS. April. II. 960-62; 3ª ed. 956-57; || FLOREZ, XXX. 305-11; || *P.L.* LXXX. 715-20; || *Act. SS.* Nov. I. 643-49, col. 2.

c. *Inc. prol.* Priscorum mundialium gesta, quorum obstinatio — *Inc.* Temp. Diocl. et Max. imp. sacrilega iussa per mundi ambitum — *Des. ut* a. [1506

Act. SS. April. II. 409-10; 3ª ed. 406-7.

d. *Inc.* Temp. Diocl. et Max. imp. adveniens Dacianus praeses — *Des.* pretiosorum mm. sanguine decoratae. [1507

DUBARAT (V.), *Ste Engrace,* in ÉTUDES HIST. ET RELIGIEUSES DU DIOCÈSE DE BAYONNE, I (1892), 194-95.

3. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XIII. 130; || MOMBRITIUS, I. 150. — PETRUS DE NAT. X. 17.

Caesarius ep. Arelatensis, † 542. — Aug. 27.

1. VITA. LIBER I AUCT. CYPRIANO, FIRMINO ET VIVENTIO EPISCOPIS. *Inc. prol.* Quia, rev. nobis v. Caesaria, cum choro sodalium — *Inc.* S. ac bb. Caesarius Arelatensis ep. Cabillonensis territorii fertur indigena — *Des.* vestram quoque collationem iungatis. [1508

MABILLON, *Acta,* I. 659-69; 2ª ed. 637-46; || *Act. SS.* Aug. VI. 64-75; || *P.L.* LXVII. 1001-24; || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 457-83.— (Mut) SURIUS, IV (1573), 923-32 (desunt ultima cap.); IV (1579), 943-52 (item); VIII (1618), 284-90 (ultima cap. ex Barrali desumpta sunt); VIII (1877), 653-88 (desunt ultima cap.); || BARRALIS, *Chronologia Lerinensis,* I. 229-48 (ultima cap. ex ms.).

Exc. BOUQUET, III. 384-85.

LIBER II AUCT. MESSIANO PRESB. ET STEPHANO DIAC. *Inc.* Messianus presb. et Stephanus diac. dixerunt : De s. beatissimique patris et sacerdotis — *Des.* Sepultus itaque in basilica S. Mariae, quam ipse condidit... [1509

BARRALIS, t. c. 248-59; || SURIUS, VIII (1618), 290-95; || MABILLON, t. c. 669-677; 2ª ed. 647-56; || *Act. SS.* t. c. 75-83; || *P.L.* t. c. 1025-42; || KRUSCH, t. c. 483-501.

Exc. (duae sententiae) SURIUS, IV (1573), 932; (1579), 952; VIII (1877), 668.

2. EPISTULA PSEUDO-MESSIANI DE QUODAM MIRACULO. *Inc.* Dño meo Viventio... Lectis, carissime, dilectionis tuae litteris — *Des.* Ora pro me, pater carissime, ad Dñum. [1510

MABILLON, *Annales,* I. 683; 2ª ed. 629; || *Act. SS.* t. c. 60-61, n. 52-54.

Caesarius diac. et Iulianus presb. mm. Terracinae, sub Traiano. — Nov. 1.

1. PASSIO. *Inc.* Tempore quo Claudius matrem suam necavit

gladio — *Des.* et sepelivit iuxta corpus s. Caesarii diac. et m. sub die non. nov. Ubi per orationes eorum beneficia praestantur... [1511

MOMBRITIUS, I. 195-97; || *Act. SS.* Nov. I. 106-17. — (Mut.) SURIUS, VI (1575), 12-14; (1581), 12-14; XI (1618), 3-4; XI (1880), 21-25.

2. PASSIO. *Inc.* Veniens Caesarius diac. ex Africa in civitate quae vocatur Terracina — *Des.* adiunctaque corporibus sepelivit iuxta s. Caesarium. [1512

Act. SS. t. c. 118-20, col. 1.

3. PASSIO. *Inc.* Caesarius diac. veniens ex Africa in Campaniam ad civitatem — *Des.* Quod ipse Luxurius antequam exspiravit clamabat. Passi sunt autem... [1513

Act. SS. t. c. 118-20, col. 2.

4. PASSIO. *Inc.* Quintus a Caesare Octaviano augusto Claudius Nero — *Des.* humavitque corpora iuncta capitibus iuxta corpus levitae C-ii die non. nov. Fiunt autem virtutes multae in loco... [1514

Bibl. Casin. III. Floril. 150-57; || *Act. SS.* t. c. 120-26.

5. EPITOMAE. a. *Inc.* S. itaque Caesarium diaconem Luxurius tradidit consulari Leontio — *Des.* Qui m. sepultus est iuxta Terracinam; in quo loco merita eius... [1515

Act. SS. t. c. 118.

b. *Inc.* Tempore Claudii Neronis s. Caesarius diac. ex Africa in civitate Campaniae — *Des.* et sepelivit nocte iuxta Terracinensem civitatem sub die kal. nov. in pace. [1516

Act. SS. t. c. 130.

6. EPITOMAE.

ADO, 1 et 5 nov. — FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam,* v. 10 (*P.L.* CXXXV. 689-92). — VINC. BELLOV. XII. 101, 102. — PETRUS DE NAT. X. 2. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 103ᵛ-4.

7. MIRACULUM (SANATIO GALLAE PLACIDIAE) ET TRANSLATIO ROMAM. a. *Inc.* Regnante Dei cultore Valentiniano augusto, eo tempore quo romanae ecclesiae Damasus — *Des.* ab augustis illata sunt. Qui locus usque hodie multa miracula praestat... [1517

Act. SS. t. c. 126-29.

b. *Inc.* Regnante Valentiniano augusto, Damasus romani cathedram pontificii — *Des.* rogatione augustorum exstitit dedicator. Fiunt autem virtutes multae... [1518

Bibl. Casin. l. c. 157-58; || *Act. SS.* t. c. 127-29 in infimis paginis.

c. *Vid.* in Vitis **Damasi** papae.

Caesidius et soc. mm. Transaquis, Aug. 31. *Vid.* **Rufinus** ep. Marsorum.

Caimgenus. *Vid.* **Coemgenus.**

Cainechus (al. **Cannechus, Cannicus**), ab. Achadboensis, † 598. — Oct. 11.

1. Vita. a. *Inc.* S. Kannechus de genere Corcodalann ab aquilonali parte — *Des.* Et accipiens eucharistiam de manu eius migravit ad Dñum, cui... [1519

Vita s. Kannechi (s. l. [Londini?], 1853), 1-34; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 361-92.
Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 210, n. iv; 459, n. xxi-iii. — Fleming, *Collectanea*, 314.

b. *Inc.* Cainnicus s. abbas de gente Connath dhuinne gemhyn, quae est aquilonalis pars — *Des.* et accipiens eucharistiam de manu illius s. Cainechus in monasterio Achadhbho v id. oct. feliciter migravit ad Dñm I. C., cui... [1520

S. Cainnici ab. Achadhbhoensis... Vita (Dublin, 1851), 1-15.

2. Vita. *Inc.* Caynicus, qui de Hibernia genus acceperat — *Des.* angelico in praesens associatus choro. [1521

Brev. Aberdonense, pars aest., Propr. SS. f. 125-26; || *Act. SS.* Oct. V. 642-43, n. 2, 3.

Caius. *Vid.* **Gaius.**

Calepodius m. Romae. — Mai 10.

Ado, 10 mai. — Petrus de Nat. iv. 150. — Et vid. **Callistus** papa.

Calimerus ep. Mediolanensis m., saec. II. — Iul. 31.

Vita. *Inc.* Translato ad caelestem curiam viro praeclarissimo Castritiano — *Des.* Fuit autem temporibus Adriani, Antonini... anno et medio. [1522

Muratori, *Rer. ital. scr.* I, 2. 213-15; || *Act. SS.* Iul. VII. 173-74; 3ª ed. 184-85; || Biragus, *Datiana historia*, 46-55.

Callistus papa, Calepodius presb. et soc. mm. Romae, † 222. — Oct. 14.

1. Passio. *Inc.* Temporibus Macrini et Alexandri divino incendio concremata est — *Des.* per pontem praecipitari. Cuius sanctum corpus inventum est in Ostia... [1523

Mombritius, I. 150ᵛ-52ᵛ; || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 353ᵇ-54ᶜ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 163-65; || Surius, VII (1581), 780-82; V (1580), 822-24; X (1618), 210-11; X (1879), 383-88; || *Act. SS.* Oct. VI. 439-41; || Morrettus (P.), *De s. Callisto pp. et m. eiusque basilica S. Mariae trans Tyberim* (Romae, 1752), 181-85; || *P.G.* X. 113-20.
Exc. (de S. Calepodio) *Act. SS.* Mai II. 500-1; 3ª ed. 499-500.

2. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Erigitur Petri post hunc in sede Calixtus — *Des.* Excipit attollens huius tamen Ostia membra. [1524

Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* iv. 8 (*P.L.* CXXXV. 655-60).

3. Epitomae.

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 141; || ed. Mommsen, 21). — Ado, 14 oct. — Vinc. Bellov. xii. 24. — *Leg. aurea,* c. 154 (149). — Petrus de Nat. ix. 62.

4. Translatio Cisonium an. 854. *Inc.* Factum est igitur evolutis multorum annorum curriculis — *Des.* in brevi quaedam colligentes sermone fideliter, amputemus. [1525

Act. SS. t. c. 443-46 (omissis duobus locis); || Holder-Egger, in *MG.* Scr. XV. 418-22.

Exc. Dümmler (E.), in *Neues Archiv,* III. 406-7 (duo loci in *Act. SS.* omissi). — *Catal. Brux.* II. 277-78 (alter ex his locis).

Calminius dux Aquitaniae, saec. VII. — Aug. 19.

1. Vita. *Inc. prol.* Praeclara sanctorum confessio — *Inc.* Ven. Dñi conf. Calminius futurus universo orbi sanctitatis speculum — *Des.* et sicut dignum fuerat, vindicavit. Transiit autem... [1526

Thomas d'Aquin de S. Joseph, *Hist. de la vie de S. Calmine* (Tulle, 1646), 337-54; || *Act. SS.* Aug. III. 759-61.

2. Vitae epitome. *Inc.* S. igitur Calminius nobilitate praeclaris ortus natalibus — *Des.* aedificare decrevit monasterium quoddam S. Theofredi. [1527

Thomas d'Aquin de S. Joseph, t. c. 368-70; || *Act. SS.* t. c. 758, n. 8, 9.

Calocerus Brixiensis m. sub Hadriano. — April. 18.

1. Passio (excerpta ex Passione SS. Faustini et Iovitae). a. *Inc.* Adstans unus de ministris nomine Calocerus vidensque Faustinum — *Des.* cui cum omnia relecta fuissent, placuerunt valde. [1528

Savio (F.), in *Anal. Boll.* XV. 113-40. Cf. **Faustinus**, 1. ii, iii, iv.

b. *Inc.* Cum bb. mm. Faustinus et Iovita diversa tormentorum genera — *Des.* cui cum omnia relecta fuissent, valde placuerunt. Passus est bb. Calocerus... [1529

Mombritius, I. 148-50v; || *Act. SS.* Febr. II. 817-20; 3a ed. 818-21.

c. *Inc.* Cum Adrianus imp. Italiam peragraret, occurrit ei comes Rhaetiarum — *Des.* sanguis etiam noster funditur. Passus est... [1530

Act. SS. April. II. 523-26; 3a ed. 520-23.

2. Epitome. *Inc.* S. Calocerus cum esset curialis Adriani ac ei valde carus — *Des.* eidem sancto dicatae plures capellae. [1531

Raymundi Turchi *Memoriale,* c. 20, ed. Pasinus (I.), *Codices mss. bibliothecae regii Taurinensis athenaei,* II (1749), 186.

Calocerus ep. Ravennas sub. Hadriano. — Febr. 11.

1. Vita (Agnelli *Lib. pont. eccl. Raven.*, episc. iv). *Inc.* Calocerus IIII bonus tempus interpretatur — *Des.* in basilica b. Probi confessoris. Sedit... [1532

* Agnellus (*MG.* Scr. rer. langob. 282).

2. Vita. *Inc. prol.* Calocerus, id est calcans otia... Quamquam deceat ss. quoscumque honorare — *Inc.* Igitur b. C., cuius hodie sollemnia celebramus — *Des.* in nostra s. matre ecclesia Ursiana, quae Agia Anastasis pariter nuncupatur, ad laudem... [1533

Muratori, *Rer. ital. scr.* I, 2. 549-52.

Calocerus et **Parthenius** mm. Romae, sub Decio. — Mai 19.

Passio. *Inc.* Igitur inter imp. Romanos christianus primus Philippus fuit — *Des.* Calocerus maior, Parthenius minor aetate. Passi sunt die xiv kal. iun... [1534

Act. SS. Mai IV. 302-4; 3ª ed. 301-3.

Caluppa reclusus Meletensis, † 576. — Mart. 3.

Vita auct. Gregorio Turon. (*Vit. Patrum* xi). *Inc. prol.* Semper enim paupertas saeculi — *Inc.* Hic autem ab ineunte aetate semper — *Des.* quinquagesimo, ut opinor, aevi anno migravit ad Dñum. [1535

* *Greg. Turon. opera* (ed. Ruinart, 1206-10; || *P.L.* LXXI. 1058-61; || ed. Krusch, 709-11); || Surius, II (1571), 59-60; (1578), 55-56; III (1618), 41; III (1875), 25-27; || *Act. SS.* Mart. I. 262-63; 3ª ed. 260-61.

Candia seu **Candida** v. m. ex sociabus S. Ursulae. — Oct. 22.

Translatio capitis Dertusam in Hispania. *Inc.* (*post tres lectiones de S. Cordula*). Diffusa autem inter fideles... Anno siquidem Dñi mccclі — *Des.* sicque infirmitas ipsa seu aegritudo curatur. [1536

Villanueva, *Viage literario*, V. 147-48; || *Act. SS.* Oct. IX. 579, n. 2.

Candida v. m. Carthagine sub Maximiano. — Sept. 30.

Passio. *Inc.* Sub Maximiano imp. et cesalibus eius Carthagine pervenit ad aures imperatoris — *Des.* iussit illos silere. Tunc omnes credentes in fide confortati sunt... [1537

De qua *Catal. Paris.* III. 487, 83°.

Candida iunior Neapolitana, † 586. — Sept. 4.

Vita. *Inc.* In civitate Neapolitana... quaedam ven. mulier ex nobili prosapia — *Des.* in atriis domus Dñi. Haec et multa alia... [1538

Officium S. Ianuarii etc. (Neapoli, 1525), f. 66-69ᵛ; || *Act. SS.* Sept. II. 229-30.

Candidus m. Thebaeus, sub Diocletiano. — Sept. 22.

1. Translatio (Candidi et Victoris) in monasterium Walciodorense an. 1143, auct. Richero mon. Alto divinae dispositionis consilio atque praescientia — *Inc.* Igitur ad divinae dispositionis praedestinationem cum nostrum — *Des.* Translata sunt autem corpora... id. ian. anno mcxliii... a dño Theoderico abbate... [1539

Anal. Boll. XI: 115-25.

2. Inventio in coenobio S. Cucufatis Barcinone saec. XIII/XIV. *Inc. prol.* Quia opera Dñi revelare et confiteri — *Inc.* Igitur nostris temporibus, in quos fines saeculorum devenerunt — *Des.* nec... visitantibus eum desinit praestare auxilium. [1540

Act. SS. Sept. VI. 900-2, n. 26-31.

Canio ep. Afer cultus Acheruntiae in Lucania, sub Diocletiano. — Mai 24.

Vita et translatio. *Inc. prol.* Postquam Deus et D.N.I.C. missum Verbum ab arce Patris — *Inc.* Anno secundo impiissimorum principum Diocletiani — *Des.* et semper pius patronus transferretur. [1541

Ughelli, VII. 18-34 et (finis) 17-18; 2ª ed. 14-24 et 13-14; ‖ *Act. SS.* Mai VI. 28-34.

Cannatus ep. Massiliensis, saec. V extr. — Oct. 15.

Vita. *Inc.* Bb. Cannatus illustrissimis natalibus ortus fuit; regis enim Aquensis — *Des.* nulla gutta pluviae distillavit. Imitemur, igitur, ff. cc., quem laudamus... [1542

Act. SS. Oct. VII. 25-26; ‖ Albanès-Chevalier, *Gallia christiana novissima,* Marseille (Valence, 1899), instrum. 15-19.

Cannechus seu **Cannicus.** *Vid.* **Cainechus.**

Cantius, Cantianus et Cantianilla mm. Aquileiae sub Diocletiano. — Mai 31.

1. Passio. **a.** *Inc.* Beatissimos igitur mm. Christi Cantium, Cantianum et Cantianillam legimus a paedagogo suo Proto — *Des.* videntibus apparuit. Quo tempore ven. vir Zoilus ... in optimo loco sepelivit. Martyrizati sunt autem ss. mm. C. C. et C. ii kal. iun... [1543

Cf. *Anal. Boll.* I. 511, 32°; *Catal. Brux.* II. 306, 51°; *Catal. Paris.* I. 490, 42°; 570, 22°; III. 155, 26°; *Anal. Boll.* XVII. 64, etc. etc.

b. *Inc. ut* a. — *Des.* videntibus apparuit. Quo tempore ... sepelivit. Qui et ipse post ... perrexit ad Dñum. Apparuerunt ei in visione ... in vinculis habebantur. Qua eunte, s. Zoilus perrexit ad Deum. Martyrizati sunt *etc. ut* a. [1544

Cf. *Catal. Brux.* I. 153-54, 111°.

c. *Inc. prol.* Omnia quae a sanctis gesta sunt ... saginatur. Scribimus ut in gestis invenimus — *Des. prol.* ut hostis incipiat te timere. — *Inc. ut* a. — *Des.* videntibus apparuit. Quo tempore ven. vir Zoelus ... et in loculo collocavit. Qui et ipse s. Zoilus post ... perrexit ad Dñum. Passi sunt bb. mm. C. C. et C. II kal. iun. [1545

MABILLON, *De liturgia gallicana* (1729), 467-70.

d. *Inc. et des. prol. ut in* c. — *Inc. ut* a. — *Des.* quae est iuxta Aquasgradatas, usque in hodiernum diem. Quo tempore ven. Zenus presb. ... collocavit eos iuxta Chrysogonum. Passi sunt autem *etc. ut* c. [1546

Act. SS. Mai VII. 428-30; 3ª ed. 421-22.

e. *Inc.* Servus Christi Ambrosius ... Omnia quae a sanctis Dei gesta sunt ... saginatur. Bene et iucunde tres martyres uno paene vocabulo — *Des.* videntibus apparuit. Quo tempore ven. Zenus presb. ... in loculo optimo collocavit. Ipse enim s. Zenus ... perrexit ad Dñum I. C. Eorum vero precibus et orationibus adiuvemur ... Passi sunt autem bb. mm. C. C. et C. in Qualigensi civitate sub die XVIII kal. iul.... [1547

MOMBRITIUS, I. 156ᵛ-57ᵛ.

2. PASSIO. *Inc. prol.* Agones ss. describere martyrum — *Inc.* Gloriosi testes Christi C. C. simulque C. praeclaris natalibus nobiles — *Des.* Tunc sacerdos ven. cognomine Zoilus ... apto locavit in loculo. [1548

Cf. *Anal. Boll.* XVII. 109, 129°.

3. SERMO AUCT. PSEUDO-AMBROSIO. *Inc.* Hodie bb. C-ii, C-ani et C-illae natalis est. Quam bene et iucunde tres martyres uno paene vocabulo — *Des.* qui praecedere nos profitemur ad gloriam. [1549

* *Ambrosii Mediolanensis opera* (ed. Maurinorum, Paris, 1690, II. append. 458-59; || *P.L.* XVII. 705-6; || ed. BALLERINI, VI. 504-5); || VICELIUS, *Hagiologium*, f. 250ᵛ-51; || SURIUS, III (1572), 432-33; (1579), 496-97; V (1618), 327-28; V (1876), 777-78.

Canutus IV rex Daniae m., † 1086. — Iul. 10.

1. PASSIO ET TRANSLATIO. *Inc. prol.* Licet per totius orbis ecclesias conveniat — *Inc.* Stirpe igitur regali et ultra istius gentis naturam — *Des.* Sed postquam sepulcrum eius discooperuimus et reliquias... [1550

Act. SS. Iul. III. 121-23; 3ª ed. 115-17; || LANGEBEK, *Scr. rer. Dan.* III. 317-22. — **Emendationes.** GERTZ (Cl.), apud H. OLRIK, *Danske Helgeners Levned* (1893/94), 107.

EXC. WAITZ (G.), in *MG.* Scr. XXIX. 5.

2. VITA ET TRANSLATIO AUCT. AELNOTHO. *Inc. prol.* Principum duci ... regi Nicolao ... Clementiam mansuetudinis gloriae vestrae — *Inc.* Regna Aquilonis in remotis mundi partibus abdita — *Des.* petentibus efficiuntur probabilia. — *Inc. epil.* Haec ego Ailnothus sacerdotum infimus — *Des.* non desinit in saecula. Illi cum Patre... [1551

Historia S. Canuti regis et martyris, Othoniae sepulti, per Aelnothum anglicum ante 400 annos conscripta (Hafniae, 1602), sign. A.2-D.5; || *Ael-*

nothus mon. Cantuariensis de vita et passione S. C-i, ed. I. MEURSIUS (Hafniae, 1631), 1-76; || WESTPHALEN (E. I. de), *Monumenta inedita rerum germanicarum,* IV (1745), 1377-1440; || *Ioannis Meursii opera* ex recensione I. LAMI, IX (Florentiae, 1746), 1061-1104; || *Act. SS.* t. c. 127-42; 3ª ed. 121-36; || LANGEBEK, t. c. 327-90.— **Emendationes.** GERTZ, l. c. 108-10.

Editionem quam alii Hafniae an. 1657, alii Lubecae eodem anno prodiisse asserunt, nullam exstitisse, litteris datis probavit nobis vir cl. C. W. Bruun, Hafniensi bibliothecae praefectus.

Exc. WAITZ, l. c. 5-6.

3. VITA EXCERPTA EX SAXONIS GRAMMATICI *Gestis Danorum,* lib. XI et XII.

* SAXO GRAMMATICUS (ed. A. HOLDER, Strassburg, 1886, 378-400); || SURIUS, IV (1573), 171-78; (1579), 169-76; I (1618), 100-104; I (1875), 444-455; || *Act. SS.* t. c. 143-49; 3ª 136-41.

Exc. HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XXIX. 68-70.

4. LIBER DE MARTYRIZATIONE CANUTI REGIS (ANTIQUIOR SAEC. XVI? AN AUCT. PETRO OLAI?). *Inc.* Effugatus igitur s. Canutus de Iucia venit in Otthensby — *Des.* facta est arca pro ossibus eius MCI. [1552

LANGEBEK, t. c. 322-25.

Exc. WAITZ, t. c. 5.

5. CARMEN DE MIRACULIS AUCT. ARNFASTO MON. *Inc.* Fuit quidam puerulus vocabulo Hesbernulus — *Des.* Kanuti imperio locus defensatur, cuius corpus tumulo illic condebatur. [1553

Libellus ineditus est, neque integer est servatus. Versionem danicam eorum quae supersunt edidit H. OLRIK, t. c. 341-47.

6. VARIAE EPITOMAE IN BREVIARIIS (EXCERPTAE EX 1, 2, 3).

a. LANGEBEK, t. c. 391-94. — **b.** *Brev. Otthoniense* an. 1497; || LANGEBEK, t. c. 395-402. — **c.** *Brev. Slesvicense* an. 1512; || CYPRAEUS, *Annales episc. Slesvicensium* (1634), 111-13; || *Act. SS.* t. c. 120, n. 8-10; 3ª ed. 114-15, n. 8-10; || PONTOPPIDANUS, *Annales ecclesiae Danicae,* I (1741), 236-37; || LANGEBEK, t. c. 413-14. — **d.** *Brev. Arosiense* an. 1513; || LANGEBEK, t. c. 402-404. — **e.** *Brev. Lundense* an. 1517; || *Brev. Nidrosiense* an. 1519; || LANGEBEK, t. c. 407-12. — **f.** *Brev. Roskildense* an. 1517; || LANGEBEK, t. c. 416-22.

Canutus Laward, dux Slesvicensis, † 1131. — Ian. 7 et 19.

1. VITA AUCT. ROBERTO MON. ELIENSI, libris 3.

Excerpta a Velleio facta. LANGEBEK, *Scr. rer. Dan.* IV. 257-61. — WAITZ (G.), in *MG.* Scr. XXIX. 9-11.

2. VITA. *Inc.* Rex christianissimus Hericus Dei gratia dignus imperio — *Des.* iura carnis iustus persolvit. Passus est igitur... anno ab inc. Dñi MCXXX, cui est honor... [1554

WAITZ (G.), in *Abhandlungen der kön. Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen,* hist.-philol. Classe, VIII (1860), 22-32; || USINGER (R.), in *Quellensammlung der Gesellschaft für Schleswig-Holst.-Lauenb. Geschichte,* IV (1875), 38-52; || WAITZ, in *MG.* Scr. XXIX. 12-16. — **Emendationes.** GERTZ (Cl.) apud H. OLRIK, *Danske Helgeners Levned* (1893/94), 148.

3. Translatio. *Inc.* Deo dilectus dux K. terminum tangens quem praeterire — *Des.* Redeuntibus ergo legatis, VII kal. iul. (*cod.* iun.) anno inc. dñicae MCLXX... dux K. translatus est. [1555

Waitz, in *Abhandlungen*, t. c. 36-39; || Usinger, t. c. 60-65; || Waitz, in *MG.* t. c. 17-19. — Emendationes. Gertz, l. c. 148.
Exc. Langebek, t. c. 261-62.

4. Notae de vita et miraculis auct. monacho Ringstadensi. *Inc. carmen.* Anno milleno centeno ter quoque deno — *Des.* martyrio periit, quo praemia caelica carpit. — *Inc. epitaphium.* Haec est tumba ducis — *Des.* meat, audit, sensificatur. — *Inc. pars I.* Superba quaedam mulier sancto iuxta suum fontem detrahens — *Des.* nobis videntibus abbati tradidit. Deo gratias, qui salvat homines et iumenta. — *Inc. pars II.* Kanutus dicitur a canicie, sicut illud : Gaudeo te puerum — *Des.* Redeuntibus autem legatis, scilicet Stephano... VII kal. iul. anno Dñi MCLXX translatus. [1556

Versionem danicam opusculi inediti, praetermisso tamen epitaphio, confecit H. Olrik, t. c. 352-66.

5. Variae epitomae in breviariis (excerptae ex 2, 3).

(Ex 2) a. *Brev. Slesvicense* an. 1512 ; || Cypraeus, *Annales episc. Slesvicensium* (1634), 151-52; || *Act. SS.* Ian. I. 392; || *Dänische Bibliothec oder Sammlung von alten und neuen gelehrten Sachen aus Dännemarck*, III (Copenhagen, 1739), 67-70; || Pontoppidanus, *Annales ecclesiae Danicae*, I (1741), 420-22; || Langebek, t. c. 271-72. — b. *Brev. Arosiense* an. 1513; || Langebek, t. c. 274-75. — c. *Brev. Lundense* an. 1517; || *Dänische Bibliothec*, t. c. 64-65; || Langebek, t. c. 263. — d. *Brev. Roskildense* an. 1517; || *Dänische Bibliothec*, t. c. 53-56; || Langebek, t. c. 265-66.

(Ex 3) a. *Brev. Otthoniense* an. 1497; || Langebek, t. c. 273-74. — b. *Brev. Slesvicense* an. 1512; || Cypraeus, t. c. 151-52; || *Act. SS.* t. c. 400-1, n. 2-4; || *Dänische Bibliothec*, t. c. 70-72; || Pontoppidanus, t. c. 419-20; || Langebek, t. c. 272-73. — c. *Brev. Lundense* an. 1517; || *Dänische Bibliothec*, t. c. 66-67; || Langebek, t. c. 264. — d. *Brev. Roskildense* an. 1517; || *Dänische Bibliothec*, t. c. 61-63; || Langebek, t. c. 268.

Capellus et Bassa mm. in insula Maiorica, † 1287. — Dominica I post 1 nov.

Passio. *Inc.* Anno inc. Verbi MCCLXXXVII Amphosius rex Aragonum — *Des.* percipere meruerunt immarcessibilem gloriae coronam. [1557

Planes (Gerónimo), *Sermon de los inclitos mártires sant Cabrit y sant Bassa...* (Mallorca, 1625), sign. C.3ʳ-C.4ᵛ; || Villanueva, *Viage literario*, XXII. 283-84.

Caprasius m. Aginni, sub Maximiano. — Oct. 20.

1. Passio. *Vid.* **Fides** m. Aginni.

2. Passio. *Inc.* In diebus illis, regnante impio et iniquissimo Maximiano imp., atrocitas — *Des.* Fulget virtutibus muneris sui ornata

religione (*al.* ornatus privilegio) s. Caprasius. Per ipsum nobis optemus ut misericordia Dei... [1558

Exc. Labbe, *Bibl. mss.* II, appendix, sign. SSSss.ij^v (omissa est pars media).

Caprasius ab. Lirinensis, † cca. 430. — Iun. 1.

Vita. *Inc. prol.* Videmus quamplurimos homines gentilium libros — *Inc.* Fuit itaque b. Caprasius ingenuus ac spectabilis genere — *Des.* circa annos humanae redemptionis 30 super 400, inibique sepultus, regnante Dño N. I. C... [1559

Surius, VII (1581), 454-56; III (1579), 506-8; VI (1618), 5-6; VI (1877), 20-23; ‖ Barralis, *Chronologia Lerinensis,* I. 191-93; ‖ *Act. SS.* Iun. I. 78-79; 3ª ed. 75-77.

Exc. Molinier et Kohler, *Itin. Hieros.* I, 2 (1885), 72-73.

Captivus monachus. *Vid.* **Malchus.**

Caradocus ab. in Hibernia, saec. V. — Mai 16.

Vita. *Inc.* Quodam tempore fuit vir nomine Cereticus et hic vir habuit multos filios; quorum unus erat Karadocus nomine. In illis diebus venerunt Scoti — *Des.* (*incompleta*) et facta est pax et unitas inter ipsos. [1560

Brev. Leonense (Paris. 1516), sign. LL.iij^v; ‖ La Borderie (A. de), *Les deux SS. Caradec. Légendes latines inédites* (Paris, 1883), 12-17.

Caradocus erem. in Wallia, † 1124. — April. 13.

Vita. *Inc.* Amicus Dei Caradocus, de Cambria — *Des.* Quo viso, perterritus monachus a sancto humiliter veniam postulavit. [1561

Capgravius, f. 55-55^v; ‖ *Act. SS.* April. II. 151-52.

Carantocus (al. **Carentocus, Cernathus**) ab. in Hibernia, saec. V. — Mai 16.

1. Vita. **I.** Prooemium. *Inc.* Quodam tempore fuit vir nomine Keredic. Rex erat hic vir et habuit multos filios; quorum unus erat Carantocus nomine, filius Keredic, mab Cuneda — *Des.* ubi devotus Deo persolvit gratias. [1562

Act. SS. Mai III. 585-86; 3ª ed. 583; ‖ Rees, *Cambro British SS.* 100-101.

Exc. La Borderie (A. de), *Les deux SS. Caradec* (Paris, 1883), 19-20.

Prooemium hoc est ipsum initium Vitae S. Caradoci ab. in Hibernia, at illud interpolationibus corruptum.

II. Vita. *Inc. prol.* Veneranda est huius diei sollemnitas — *Inc.* Ab annis pueritiae habuit innocentiam — *Des.* Saepe flebat pro blasphemantibus, qui manet sine macula... [1563

Act. SS. t. c. 586-87; 3ª ed. 583-84; ‖ Rees, t. c. 97-100.

2. Epitome. *Inc.* Rex quidam nomine Keredicus multos habuit filios — *Des.* et sepultus est in civitate sua, quae a nomine suo vocata est Chernac. [1564

Capgravius, f. 56-56v.

Caraunus m. in dioecesi Carnutensi, saec. V. — Mai 28.

1. Vita et Passio. *Inc. prol.* Si gentilium poetarum rumorum inflata opinio — *Inc.* Bb. igitur Caraunus romano territorio oriundus patre illustri — *Des.* incolumes domum revertuntur, Dñi nomen benedicentes sanctorum in splendoribus, cui... [1565

Act. SS. Mai VI. 749-52; 3a ed. 741-44.

2. Vita et Passio. *Inc.* Caraunus igitur s. ac bb. ortus territorio romano, patre nobile — *Des.* Sciatur enim hic et in futuro verum esse medicum C-um, qui cottidie... [1566

De qua *Anal. Boll.* XVII. 62-63.

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xi. 24; || Mombritius, I. 215v. — Petrus de Nat. v. 60. — Narbey, *Supplément aux Acta SS.* I. 79.

4. Miracula. *Inc. prol.* Divini muneris subsidio, ff. dd., tanti viri — *Inc.* Interea, quemadmodum Dei famulus C. prophetiae spiritu — *Des.* caelicolarum applicemur coetibus, praestante... [1567

Act. SS. t. c. 752-54; 3a ed. 744-45.

Carentocus. *Vid.* **Carantocus.**

Carileffus seu **Areleffus** ab. Anisolensis, saec. V. — Iul. 1.

1. Vita et miracula. *Inc. prol.* Vitam bb. Areleffi (*al.* Carileffi) sacerdotis Anisole coenobii narraturus — *Inc.* Igitur vir vitae ven. Areleffus (*al.* Carileffus) ex provincia Aquitaniae — *Des.* Sanctam etiam congregationem, quae ad bb. sacerdotis Areleffi reliquias excubant,... deprecor ut mei memores esse dignentur... [1568

Exc. Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 389-94 (nonnullis rescissis in Vita, et omissis Miraculis). — *Act. SS.* Iul. I. 102; 3a ed. 90-91 (miraculum a Surio omissum " Claudere me sermonem... „). — *Catal. Brux.* I. 28-29, 26° (cetera a Surio omissa). — (Mut. et quibusdam omissis) Surius, IV (1573), 34-41; (1579), 32-39; VII (1618), 19-24; VIII (1877), 71-82.

2. Vita perperam adscripta Siviardo ab. Anisolensi. *Inc. prol.* Constat veterum fuisse morem ut sui temporis viros — *Inc.* Principe igitur supradicto et germano eius Clotario — *Des.* α) collata beneficia. Sepultus itaque est vir totius boni speculum kal. iul.... [1569

vel des. β) divinae animadversionis. Quae cuncta praeconia... [1570

Mabillon, *Acta*, I. 642-50; 2a ed. 621-29 (des. α); || *P.L.* LXXIV. 1247-62 (item). — *Act. SS.* t. c. 90-98; 3a ed. 80-87 (des. β).

Exc. Bouquet, III. 439-42.

3. VITA. *Inc. prol.* Quia, largiente Dño, commemorare aliquid cupimus — *Inc.* Eodem tempore, cum Hildebertus rex augustus et germanus Clotarius — *Des.* Unde crevit timor circa sanctum coenobium... Gloria... [1571

De qua *Anal. Boll.* VIII. 172, 47°; KRUSCH, t. c. 388.

4. MIRACULA. *Inc.* Ardor inest animo... Possessio est monasterio longius sita — *Des.* nullo egens ductore ad propria rediit. [1572

MABILLON, t. c. 650-54; 2ª ed. 629-33; || *Act. SS.* t. c. 99-102; 3ª ed. 88-90 (omissis tribus capitulis, quae eadem leguntur in recensione β Vitae **2**).

5. EPITOMAE.

NOTKERUS, 1 iul. — VINC. BELLOV. XXII. 41-44. — PETRUS DE NAT. VI. 37.

Carolus Blesensis dux Britanniae, † 1364. — Sept. 29.

PROCESSUS CANONISATIONIS.

EXC. DU CHESNE (André), *Hist. de la maison de Chastillon-sur-Marne* (Paris, 1621), preuves, 126-31. — LOBINEAU (G. A.), *Hist. de Bretagne,* II (1707), 540-70; || MORICE, *Mém. hist. Bretagne,* II (1744), 1-33. — PORCHER (R.), *Vie du B. Charles de Blois* (ed. in LE LOIR-ET-CHER HISTORIQUE, X. 1897, 193 sqq., 257 sqq., 321 sqq.; REVUE DE LOIR-ET-CHER, XI. 1898, 5 sqq. etc.) passim in notis.

Carolus Bonus comes Flandriae, † 1127. — Mart. 2.

1. VITA AUCT. WALTERO SEU GALTERO ARCHIDIAC. TARVANENSI. *Inc. prol.* Dño suo... Iohanni... Praecepit humilitati meae — *Inc.* Anno itaque Verbi inc. MCXXVII, ind. V, VI non. mart., terrae nostrae pace sublata — *Des.* superbiam sua damnavit humilitate. Amen. [1573

[SIRMONDUS (I.)], *Vita s. Caroli comitis Flandriae m.* (Paris. 1615), 1-123; || SURIUS, III (1618), 25-35; || *Act. SS.* Mart. I. 163-78; || LANGEBEK, *Scr. rer. Dan.* IV. 78-110; || *P.L.* CLXVI. 901-44; || KÖPKE (R.), in *MG.* Scr. XII. 537-61.

EXC. DE WRÉE (O.), *La Généalogie des comtes de Flandre,* I (Bruge, 1642), preuves, 149, 151; || VREDIUS (O.), *Genealogia comitum Flandriae,* I (Brugis, 1642), 149, 151. — BOUQUET, XIII. 334-47.

2. VITA AUCT. GALBERTO. *Inc. prol.* Cum inter regnorum principes quos circa nos — *Inc.* Karolus itaque filius Cnutonis regis Datiae et matre oriundus quae — *Des.* quae ab ipsis ss. et piissimus comes K. obtinuerat, gratanter dederunt. [1574

Act. SS. t. c. 179-219; 3ª ed. 179-218 (desunt pauca quaedam circa finem); || LANGEBEK, t. c. 112-92 (item); || *P.L.* t. c. 943-1046 (item); || KÖPKE, t. c. 561-619 (item); || PIRENNE (H.), *Hist. du meurtre de Charles le Bon* (Paris, 1891), 1-176.

EXC. DUCHESNE, *Hist. généalogique des maisons de Guines, d'Ardres, de Gand et de Coucy* (Paris, 1631), 69-70, 196-97, 205-8, 234-35. — DE WRÉE, item VREDIUS, tt. cc. 151. — BOUQUET, XIII. 347-92.

3. Passio. *Inc.* Ad omne spirituale spectaculum adstans homo Dei Karolus — *Des.* et non toti genti Flandrigenarum externae nationes tam grande dedecus incuterent. Amen. [1575

Historia S. Canuti regis et martyris, Othoniae sepulti, per Aelnothum anglicum ante 400 annos conscripta (Hafniae, 1602), sign. D.5-E.2v; || *Aelnothus mon. Cantuariensis de vita et passione s. Canuti; item anonymus de passione s. C-i com. Flandriae*, ed. I. Meursius (Hafniae, 1631) 78-92; || *Ioannis Meursii opera* ex recensione I. Lami, IX (Florentiae, 1746) 1107-14; || Langebek, t. c. 71-77; || Köpke, t. c. 619-23. — Vulgo asserunt Vitam hanc anno 1657 simul cum libello Aelnothi de Vita Canuti prodiisse; at cf. supra **Canutus** rex, **2**.

4. Passio rhythmica. *Inc.* Proh dolor, ducem Flandriae et defensorem — *Des.* Hoc sunt digni supplicio quibus placet proditio. [1576

Act. SS. t. c. 219-20; 3a ed. 218-19; || Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 1134-36; || Langebek, t. c. 212-15; || Du Méril (Ed.), *Poésies populaires latines du moyen âge* (1847), 266-75; || *P.L.* t. c. 1045-48; || Pirenne, t. c. 177-84.
Exc. *Histoire littéraire de la France*, XI. 318.

5. Narratio de nece Caroli. *Vid.* **Ionatus** (Translatio Saliacum).

Carolus Magnus imperator, † 814. — Ian. 28.

1. Carmen de conversione Saxonum. *Inc.* Quintus erat mundi tristis ab origine limes — *Des.* dare proprio promisit ab ore. [1577

Alcuini opera ed. Frobenius (1777), II. 615; || Dümmler (E.), in *MG.* Poet. lat. I. 380-81.

2. Carmen de prima expeditione Bavarica adversus Tassilonem, auct. Hibernico exsule (Dungalo). *Inc.* Hos Karolo regi versus Hibernicus exul. Dum proceres mundi regem venerare videntur — *Des.* Sic fatus, regis cum dono ad castra recessit. [1578

(Initium et finis) Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 811-14; || Mai (A.), *Class. auct.* V (1833), 405-9; || *P.L.* XCVIII. 1443-45; || Dümmler, t. c. 396-99. — **Emendationes.** Traube (L.), *O Roma nobilis* (1891), 41.
Exc. Bouquet, V. 405.

3. Carmen de conventu Paderbonensi Caroli Magni et Leonis papae (auct. Angilberto ?). *Inc.* Rursus in ambiguos gravis admonet anchora — *Des.* Romanos fugiens propriisque repulsus ab oris. [1579

Goldastus (M.), *Levini Hilperici monachi Seligenstad. carmen de congressu C-i M-i et Leonis papae* (Genevae, 1600) [non vidimus]; || Canisius, *Ant. lect.* VI, 1. 521-35; ed. Basnage, II, 1. 474-83; || Duchesne, *Alchvvini opera*, 1747-1756; || Id. *Hist. Franc. scr.* II. 188-97; || Bouquet, V. 388-97; || *Alcuini opera* ed. Frobenius, II. 451-56; || Pertz, *MG.* Scr. II. 393-403; || Orellius (I. C.), *Helperici sive ... Angilberti K. M-us et Leo papa* (Turici, 1832), 23-38; || *P.L.* XCVIII. 1433-44; || Dümmler, t. c. 366-79.
Exc. Ideler (J. L.), *Leben und Wandel Karls des Grossen*, II (1839), 89-92.

4. Vita auct. Einhardo. *Inc. prol.* Vitam et conversationem et ex parte non modica — *Inc.* Gens Merovingorum, de qua Franci reges sibi creare — *Des.* summa cum devotione adimplere curavit. [1580

[Hermannus a Nuenare], *Vita et gesta Karoli Magni ... per Eginhartum* (Coloniae, 1521), 1-42; || [M. Frecht], *Witichindi Saxonis ... libri III una cum aliis ... historiis* (Basileae, 1532), 107-25; || *Annales regum Francorum ... ab anno 741 usque ad annum 829* ... etc. (Coloniae, 1561), 297-368; || Reuberus (I.), *Veterum scriptorum, qui Caesarum ... tomus unus* (Francofurti, 1584), 1-14; *id.* (Hanoviae, 1619), 1-14; *id.* ed. G. Chr. Ioannis (1726), 9-26; || [Freher (M.)], *Corpus Francicae historiae* (Hanoviae, 1613), II. 433-44; || Jansonius (I)., *Vita et gesta K-i M-i ... per Eginhartum* (Lipsiae, 1616), 1-41; || Duchesne, *Hist. Franc. scr.* II. 93-106; || *Act. SS.* Ian. II. 877-87; 3ª ed. III. 493-503; || Frantzius (I. I.), *Hist. C-i M-i* (Argentinae, 1644), 97-119 (om. prol.); || Reinhardus (I. F.), *Eginhartus de vita C-i M-i* (Helmestadii, 1667), 1-116; || Heineccius et Leuckfeldus, *Rer. germ. tres selecti scriptores* (Francofurti, 1707), 132-43; || Schminckius (I. H.), *Eginhartus de vita et gestis C-i M-i* (Traiecti ad Rhenum, 1711), 5-147; || Bouquet, V. 88-103; || Heerkens (G. N.), *Eginharti de vita C-i M-i commentarius* (Groningae, 1755), 1-103; || Bredow (G. G.), *Eginharti vita C-i M-i* (Helmstadii, 1806), 17-128; || Pertz (G. H.), *MG.* Scr. II. 443-63; || Id. *Einhardi Vita K-i M-i* (Hannoverae, 1839), 15-56; *id.* (1845), 1-34; *id.* (1863), 1-34 (Scr. rer. Germ. in us. schol.); || Ideler, op. c. I (1839), 49-98; || Teulet (A.), *OEuvres complètes d'Eginhard*, I (1840), 2-114; || *P.L.* XCVII. 25-62; || Jaffé (Ph.), *Monum. Carolina* (Bibl. rer. Germ. IV), 508-41; inde seorsim Id. *Einharti Vita C-i M-i* (1867), 25-57; ed. altera curante W. Wattenbach (1876), 25-56; || Waitz (G.), *Vita K-i M-i auct. Einhardo* (1880), 1-31 (Scr. rer. Germ. in us. schol. ed. 4ª); || Holder (A.), *Einhardi Vita K-i imp.* (Freiburg, 1882), 1-27. — Emendationes. Fröhner (W.), *Kritische Analecten*, in Philologus, Supplementband V (1889), 92-93.

Exc. Gengler (H. G.), *Germanische Rechtsdenkmäler* (1875), 219-32.

4a. Prologus Walahfridi Strabi. *Inc.* Gloriosissimi imp. K-i vitam et gesta, quae subiecta sunt — *Des.* quaerenti quod placuerit elucescat accessus. [1581

Pertz, in suo *Archivo*, VII. 372; || Jaffé, *Monum. Carol.* 507-8; || Id. *Vita* (1867), 23-24; ed. altera (1876), 23-24; || Waitz, t. c. xx-xxi; || Holder, t. c. 28-29; || Simson (B.), *Zeitschrift für die Geschichte des Oberrheins*, XLVI (1892), 317-18.

5. Gesta Caroli in Annalibus enarrata.

I. * *Annales regni Francorum* an. 768-814 (Pertz, *MG.* Scr. I. 146-201; || *P.L.* CIV. 387-480; || *Ann. regni Franc. et ann. q. d. Einhardi*, ed. Fr. Kurze inter Scr. rer. Germ. in us. schol., 1895, 26-140). — Haec pars Annalium tamquam *Vita Karoli* edita est apud Duchesne, *Hist. Franc. Scr.* 50-67.

II. *Annales Tiliani*, an. 769-807 (808) (Duchesne, t. c. 13-21; || Bouquet, V. 18-26; || Pertz, t. c. 220-24).

6. Vita auct. poeta Saxone, libris 5. *Inc.* Salvator mundi post-

quam de virgine nasci — *Des.* Sed laudem valeam dicere perpetuam. Amen. [1582

REINECCIUS (R.), *Annalium de gestis C-i M-i libri V* (Helmaestadii, 1594), 1-81; || DUCHESNE, t. c. 136-84; || BOECLERUS (I. H.) et KULPIS (I. G.), *Aeneae Sylvii ... historia rerum Frederici III imp... Subiuncti sunt ... scriptores nonnulli rariores* (Argentorati, 1685), Annales, 3-44 [Nonnulla huius collectionis exemplaria, solis foliis liminaribus mutatis, prodierunt Argentorati 1702, sub titulo: "*Scriptores rerum germanicarum a Carolo Magno...* Accessit praefatio Io. Schilteri „]; || LEIBNITIUS, *Scr. rer. Brunsv.* I. 120-171; || BOUQUET, V. 136-84; || PERTZ, t. c. 227-79; || *P.L.* XCIX. 685-736; || JAFFÉ, t. c. 544-627.

7. VISIO CAROLI MAGNI. *Inc.* Carolus imp. quondam Francorum diversarumque gentium, ubicumque noctu manebat — *Des.* discerpitur, humiliatur, annihilatur. [1583

GRAFF (E. G.), *Althochdeutscher Sprachschatz* (1837), III. 853-56; || JAFFÉ, t. c. 701-4; || GENGLER, *Germanische Rechtsdenkmäler* (1875), 237-40.

8. GESTA CAROLI MAGNI, AUCT. MONACHO SANGALLENSI (= NOTKERO BALBULO), libris 2. — *Inc. lib. I.* Omnipotens rerum dispositor ordinatorque regnorum — *Des. lib. II* (*mutilus*) responderunt: Officium quidem tuum habere te permittimus. [1584

CANISIUS, *Ant. lect.* I. 360-428; ed. BASNAGE, II, 3. 57-84; || DUCHESNE, t. c. 107-35; || HAHNIUS (S. Fr.), *Collectio monumentorum veterum*, II (Brunsvigae, 1726), 534-98; || BOUQUET, V. 106-35; || PERTZ, *MG.* Scr. II. 731-63; || *P.L.* XCVIII. 1371-1410; || JAFFÉ, t. c. 631-700.

EXC. HONTHEIM, *Prodr. hist. Trev.* I. 427-28. — BREDOW, t. c. 142-45. — IDELER, op. c. II. 35-37, 75-76, 80-84, 196-97, 204-6.

9. DE EXPEDITIONE HISPANICA (FRAGMENTUM). *Inc.* Et effectu veluti spondet sibi versuta — *Des.* quem sic sublimat casus fortunae. [1585

PERTZ, *MG.* Scr. III. 708-10; || PARIS (G.), *Histoire poétique de Charlemagne* (Paris, 1865), 465-68.— EXC. GAUTIER (L.), *Les Épopées françaises*, 2ᵉ éd. I (1878), 75-76.

Carmen versibus hexametris constans, quod in hoc fragmento latet restituere conatus est C. HOFMANN, *in Sitzungsberichte des philos.-philol. und hist. Classe der k. b. Akademie der Wissenschaften zu München*, 1871, I. 331-37.

10. VITA AUCT. ADEMARO CABANNENSI (*Chronicon*, liber II). *Inc.* Primo (*al.* A primo) rege Francorum dicemus prosapiam — *Des.* α) Obiit vero in pace unctus oleo sancto... *vel* β) Oleo autem sancto inunctus... obiit in pace... [1586

PITTHOEUS (P.), *Annalium et historiae Francorum ..., scriptores coaetanaei XII* (Paris. 1588), II. 6-81; *id.* (Francofurti, 1594), 230-82; || DUCHESNE, t. c. 68-87; || BOECLERUS et KULPIS, t. c. Annales, 45-65; || CHAVANON (J.), *Adémar de Chabannes. Chronique.* (Paris, 1897), 65-106.

EXC. BOUQUET, V. 184-87. — BREDOW, t. c. 145-46, 162-63. — PERTZ, *MG.* Scr. I. 170-71 et 201 (in notis); IV. 115-18. — *P.L.* CXLI. 23-30.

11. ITER HIEROSOLYMITANUM. (“ DESCRIPTIO QUALITER K. M. CLAVUM „ ET CORONAM DOMINI A CONSTANTINOPOLI AQUISGRANI DETULERIT QUA- „ LITERQUE KAROLUS CALVUS HAEC AD S. DIONYSIUM RETULERIT „). *Inc.* Tempore quo rex et imp. K. M. gallicum regebat regnum — *Des.* Pro his igitur aliisque... ductus est in infernum, et cetera. [1587

RAUSCHEN (G.), *Die Legende Karls des Grossen im 11. und 12. Jahrhundert* (= PUBLIKATIONEN DER GESELLSCHAFT FÜR RHEINISCHE GESCHICHTSKUNDE, VII, 1890), 103-25 (omissis nonnullis sub fine).

EXC. LAMBECIUS, *Comment. de bibl. Vindob.* II. 362-64; || KOLLARIUS, *Anal. Vindob.* I. 543-46. — GAUTIER, op. c. 2e éd. III (1880), 286-89.

12. HISTORIA CAROLI MAGNI ET ROTHOLANDI AUCT. PSEUDO-TILPINO SEU TURPINO.

a. (RECENSIO VIENNENSIS ?). *Inc. prol.* Turpinus... Leoprando... Quoniam nuper mandastis mihi apud Viennam — *Des. prol.* Magnalia quae rex gessit in Hispania in nullis plene chronicis... reperire vestra nequivit fraternitas. Vivas et valeas et Dño placeas. — *Cetera fere ut* 12 b. [1588

Lectiones huius recensionis proprias referunt G. PARIS, *De Pseudo-Turpino* (Paris. 1865), 26-27; || CASTETS (F.), *Turpini Historia K-i M-i* (Montpellier, 1880), IX. — Praefationem cum capitulis 1, 2, 4-8 exscripsit auctor operis *De sanctitate meritorum C-i M-i* (infra **15**), in libro III.

b. (RECENSIO SANDIONYSIANA). **I.** *Prologus. Inc. ut* 12 b. — *Des.* Etenim magnalia divulgata, quae rex in Hispania gessit, in S. Dionysii cronica... Igitur auctorem illius... Vivas... et Dño placeas. Amen. [1589

II. *Historia. Inc.* Gloriosissimus namque Christi apostolus Iacobus, aliis — *Des. cap. 30* (*alias 31*) septem liberales artes inter cetera miro modo in eo depicta sunt. [1590

III. *Cap. 31. Inc.* De septem artibus... De grammatica. Grammatica scilicet — *Des.* Titulus... sic est : Incipit mors animae. [1591

IV. *Cap. 32. Inc.* De morte Karoli. Post exiguum vero tempus — *Des.* sanctorum, quorum aedificat ecclesias, collocatur. [1592

V. *Cap. 33. Inc.* De miraculo Rotholandi... Sed valde dignum est ut inter cetera — *Des.* et est mirabile in oculis nostris. Qui legis hoc carmen... [1593

VI. *Appendix 1. Inc.* Calixtus papa... B. Turpinus, Remensis archiepisc., Christi martyr, post Karoli regis mortem — *Des.* fas est inveniri. [1594

VII. *Appendix 2. Inc.* Epistola dñi Innocentii papae. Innocentius... Hunc codicem a dño papa Calixto... — *Des.* ac decus s. Iacobi laudo. [1595

VIII. *Appendix 3. Inc.* De Altumaiore Cordubae. Quid patriae Galeciae — *Des.* caelesti munere remunerabuntur. [1596

IX. *Appendix 4. Inc.* De hoc quod Navarri de vera prosapia non sunt geniti. Iulius Caesar — *Des.* ad Dñum convertit. [1597

X. *Appendix 5. Inc.* Karolus rex cur appellatus sit Magnus, dubia — *Des.* hereditavit additamentum. [1598

XI. *Appendix 6. Inc.* Victor hic bestiarum... Erat illic virgo sacra nomine Amalberga... — *Des.* Amalberga de conservata virginea castitate. [1599

SCHARDIUS (S.), *Germanicarum rerum quatuor ... chronographi* (Francofurti, 1566), 1-13 (desunt partis II caput 3 " De nominibus civitatum Hispaniae ", et partes III, V-XI); ‖ REUBERUS (I.), *Vet. script.* (Francofurti, 1584), 67-80 (desunt eadem); *id.* (Hanoviae, 1619), 67-88 (desunt eadem); *id.* ed. G. Chr. IOANNIS (1726), 97-126 (desunt partis II caput 3, et partes VII, IX-XI); ‖ CIAMPI (S.), *De vita C-i M-i et Rolandi historia Ioanni Turpino ... vulgo tributa* (Florentiae, 1822), 1-89 (desunt partes III, V-XI); ‖ REIFFENBERG (de), *Chronique rimée de Philippe Mouskes*, I (COLLECTION DE CHRONIQUES BELGES INÉDITES. Bruxelles, 1836), 489-518 et 627-30 (desunt partis II caput 3, et partes VII, IX-XI); ‖ CASTETS, t. c. 1-71 (desunt partes X, XI).

EXC. LAMBECIUS, *Comment. de bibl. Vindob.* II. 334-39 (partes III, V, VI, VIII); ‖ KOLLARIUS, *Anal. Vindob.* I. 479-89 (eaedem). — PARIS (G.), *Hist. poét. de Charlemagne*, 501 (partis II caput 14 [alias 13]). — ID. *De Pseudo-Turpino* (1865), 38 (initium partium X et XI). — KAENTZELER, op. cit. infra [sub nº **15**], 113-25 (partis II caput 3, et partes III, V, VI, VIII). — DOZY (R.), *Recherches sur l'hist. et la littérature de l'Espagne pendant le moyen âge*, 3e édit. (Leyde, 1881), II. CI-CVIII (partis II capita 1-5). — *Catal. Paris.* II. 467-68 (partis II caput 3). — Partem VII vid. recensitam infra s. v. **Iacobus maior** apost.

c. PROLOGUS ALTER. *Inc.* Etsi regum christianorum nonnulli virtute — *Des.* historiam diligentius exsequamur. [1600

Catal. Paris. II. 546.

d. EPISTULA GAUFREDI PRIORIS VOSIENSIS IN COMMENDATIONEM LIBELLI. *Inc.* Gaufredus... Egregios invicti regis — *Des.* laudabit Dñum. [1601

Catal. Paris. II. 466.

EXC. OIHENARTUS (A.), *Notitia utriusque Vasconiae* (Paris. 1638), 397-98. — BAYLE (P.), *Dictionnaire historique et critique*, s. v. *Turpin.*

13. KAROLELLUS (HISTORIA PSEUDO-TURPINI METRICE), libris 7. *Inc. prol.* Inclita quo memori teneas cordi Karolelli — *Inc. argumentum libri I.* Ut Iacobus pridem — *Inc. lib. I.* Versibus hexametris insignia gesta virorum — *Des. lib. VII.* Auxilio cuius operis sum conditor huius. — *Inc. epil.* Te precor, o lector — *Des.* Imponatur ei proprium nomen Karolellus. [1602

K-i M-i Francorum regis semper invicti inclita gesta describens opus egregium opera magistrorum Ioannis Boveri et Guillermi Bouchet accuratissime castigatum et a mendis scriptorum priorisque impressionis vigili cum diligentia relevatum [Pictavis, 1495] (= Copinger, II, nº 1459), f. 1-48; ‖ MERZDORF, *Karolellus* (Oldenburg, 1855), 7-76.

EXC. MICHEL (Fr.), *La Chanson de Roland* (Paris, 1837), 244-45, note. — PARIS (G.), *De Pseudo-Turpino*, 64-66.

14. Diploma Friderici I imperatoris de canonisatione et elevatione Caroli Magni an. 1166. *Inc.* Ex quo primitus divina ordinante clementia — *Des.* Datum Aquisgrani anno dñicae inc. 1166... [1603

Goldastus (M.), *DD. NN. Imperatorum ... recessus, constitutiones ...* II (Hanoviae, 1609), 6-8; || Beeck (P. a), *Aquisgranum* (1620), ad calcem, sign. a.3v-b; || Miraeus (A.), *Fasti Belgici et Burgundici* (1622), 51-63; || Noppius (J.), *Aacher Chronick* (1632 et 1643), III. 1-6; *id.* (1774), 231; || *Act. SS.* Ian. II. 888-90; 3a ed. III. 504-6; || Thenen (H.) *Leben dess heiligen C-i M-i* (1658), 346-53; cf. 262-70; || Vorburg (I. Ph. a), *Historia romano-germanica,* X (1659), 310-11; || Lünig (J. C.), *Das Teutsche Reichs-Archiv,* XIII [= partis specialis IV Continuation] (1774), 53-56; || Rousset, *Supplément au corps universel diplomatique du droit des gens,* I, 1 (1739), 56-58; || *Gründliche Ausführung der des h. Reichs-Stadt Nürnberg ... zukommenden ... Verwahrung der Reichs-Insignien* (1742), 45-51; || Quix (Chr.), *Codex diplomaticus Aquensis,* I, 2 (1840), 113-16; || *Chronicon Henrici de Hervordia,* ed. A. Potthast (1859), 45-47; || Huillard-Bréholles (J. L. A.), *Historia diplomatica Friderici secundi,* VI, 1 (1860), 224-26; || Loersch (H.), apud Rauschen, op. c. 154-59.

Exc. Lambecius, t. c. 340-41; || Kollarius, t. c. 489-92.

15. De sanctitate meritorum et gloria miraculorum B. Caroli Magni, libris 3. *Inc. prol.* Etsi passim et varie — *Inc. lib. I.* S. igitur Arnulfus cum esset in iuventute dux — *Des. lib. III.* Sunt enim et alia quamplura, quae praeterea in gestis Francorum... [1604

Kaentzeler (P. S.), *Vita s. K-i M-i saec. XIImi* (= Publications de la Société hist. et archéol. dans le duché de Limbourg, XI, 1874), 9-133; || Rauschen (G.), t. c. 17-93.

Exc. *Act. SS.* Ian. II. 875-76, 890-91; 3a ed. III. 491-92, 506-7. — Lambecius, t. c. 329-33; || Kollarius, t. c. 469-78.

16. Carolinus, auct. Aegidio Parisiensi, libris 5. *Inc. prol.* Interius si quam videatur habere medullam — *Inc. " tenor „ libri I.* Primus apostolici studio declarat honoris — *Inc. lib. I.* Principis egregii, quae toto gessit in orbe, proelia — *Des. lib. V.* Divulgandus erit, potius mittendus in ignem. [1605

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. Scr.* V. 323-24 (ex libro v). — Bouquet, XVII. 289-301 (liber v). — D[uval] (A.), in *Histoire littéraire de la France,* XVII (1832), 39-62 passim (ex libris i-v). — Michel (Fr.), *La Chanson de Roland* (Paris, 1837), 243-44 (ex libro iv).

17. Gesta Caroli Magni quoad captionem Carcassonae et Narbonae et aedificationem monasterii Crassae, auct. Pseudo-Philomena, interprete Guilelmo Paduano. *Inc. prol.* Cum quaelibet pars nostri corporis — *Inc.* Quando igitur C. M. cepit civitatem Carcassonae — *Des.* ipsa me habeat aliquantulum excusatum. Valete. [1606

Ciampi (S.), *Gesta C-i M-i ad Carcassonam et Narbonam* (Florentiae, 1823), 1-130; || Schneegans (F. Ed.), *Gesta K-i M-i ad Carcassonam et Narbonam* (Halle a. S., 1898), 4-240.

Exc. Bandinius, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae,* II. 800.

18. Gesta Caroli Magni de expugnatione paganorum et acquisitione civitatis Ratisponensis (in Legenda Scottorum Ratisponensi). *Inc. prol.* Ex antiquis temporibus quattuor principales civitates — *Inc.* Karolus igitur, filius Pipini, regis Romanorum, qui Pipinus rex duxit filiam regis Franciae — *Des.* ipso sepulto, reversi sunt magnates ad propria. [1607

Dürrwaechter (A.), *Die Gesta Caroli Magni der Regensburger Schottenlegende* (Bonn, 1897), 145-218.

19. Vita collectore Conrado de Mure (?), Iohanne Birk (?). *Inc. mutila.* venit ad locum qui dicitur Luini, in quo praedictus Witzan — *Des. pars I.* et sigillo authentico transmiserunt. Et huiusmodi reliquiarum sollemnis praesentatio facta est anno Dei mccxxxiii. — *Inc. altera pars.* Quoniam de nativitate vel etiam pueritia Karoli — *Des.* Sed confusi et anxii in sua se receperunt. [1608

Exc. Morel (G.), *Conrad von Mure,* in Neues Schweizerisches Museum, V (1865), 52-53. — Büdinger (M.), *Von den Anfängen des Schulzwanges* (Zurich, 1865), 29-38 passim.

20. Stromatheus tragicus de gestis Karoli Magni, auct. Aymerico de Peyraco. *Inc. epist.* Illustrissimo principi dño Iohanni... Cum succedentibus temporum curriculis — *Inc. prol.* Splendor divinae gratiae — *Inc.* Bb. papae Leoni tertio huius nominis et piae matri fidei — *Des.* gloriosissimi trophei vexillum, qui vivis... Amen. — *Inc. epil.* Praemissum opusculum Stromatheus tragicus... nuncupatur — *Des.* ascribens vera. [1609

De quo Paris (G.), *Hist. poét. de Charlemagne,* 107.

21. Vitae epitomae. **a.** *Inc.* Carolus Magnus imp. huius nominis primus apud Francigenas — *Des.* Ad cuius tumulum diversarum aegritudinum sanabantur infirmi. [1610

Petrus de Nat. xi. 94.

b. *Inc.* Turpinus ep., Remensis archiep., socius Caroli 14 annis — *Des.* Quod et fecit v kal. febr. anno Dñi dcccxiv. [1611

Leg. aureae appendix, c. 188 (187); || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 436ª-438ª; || *id.* (Lovan. 1485), f. 277ᵛ-80.

c. Sciendum quod anno Dñi dcclxviii K. M. coepit regnare — *Des.* Brabantia, Flandria, Hollandia et ceteris provinciis. Benedictus Dñus Deus... [1612

Kaentzeler, l. c. 133-45.

d. *Inc.* Anno Dñi dccxlii natus est Karolus, qui postea dictus est Magnus — *Des.* ac ante eum pendebat clipium aureum; et sic sepultus est. Cuius memoria... [1613

Kaentzeler, l. c. 146-52.

22. De canonisatione S. Karoli. *Inc.* Veneranda s. K-i M-i, Roma-

norum imp... canonizatio... Legitur namque quod memoratus princeps — *Des.* apud te pius exsistat intercessor. [1614

KAENTZELER, l. c. 125-28.

23. DE FUNDATIONE AQUENSIS ECCLESIAE. *Inc.* Praeterea primaevam fundationem — *Des.* in remissionem peccaminum salutarem. [1615

KAENTZELER, l. c. 128-33.

24. HISTORIA BELLI CONTRA SAXONES GESTI, AUCT. IOHANNE DE ESSENDIA. *Inc. prol.* Dicit b. Augustinus in libro exhortationum — *Inc.* In primis igitur ante omnia notandum est quod dicit Gregorius Turonensis — *Des.* qui de Saxonibus originem traxerunt. [1616

[SCHEIDT (Ch. L.)], *Bibliotheca historica Goettingensis,* I (1758), 19-63.

25. VITA AUCT. DONATO ACCIAIOLO. *Inc. prol.* Cum oratores omnium christianorum privatique etiam homines — *Inc.* Carolo Francorum regi, cui postea ex magnitudine gestorum — *Des.* post Caroli mortem diligentissime sanctissimeque servavit. [1617

CAMPANUS, [*Plutarchi Vitae parallelae*], s. l. a. [Romae, 1470] (= HAIN, 13125), II, f. 297-304; || *id.* s. l. a. (HAIN, 13124), II, f. 231ᵛ-38; || *Virorum illustrium Vitae ex Plutarcho,* Venetiis, 1478 (= HAIN, 13127), sign. &&.5-9ᵛ (om. prol.); || [FREHER (M.)], *Corpus Francicae historiae* (Hanoviae, 1613), II. 549-59 (deest prol.); || MENCKENIUS, *Scr. rer. germ.* I. 813-32.
Exc. VICELIUS, *Hagiologium,* f. 178ᵛ-81.

26. VITA AUCT. IOHANNE GIELEMANS. *Inc. prol.* Clarissima radiante progenie — *Inc.* Gloriosissimus imp. C. cognomento M., Pippini — *Des.* plenus virtutibus atque miraculis v kal. febr. feliciter obiit. [1618

De qua *Anal. Boll.* XIV. 48, 47°.

Carolus ab. Villariensis, saec. XIII in. — Ian. 29.

VITA (*Gesta sanctorum Villariensium,* c. 1). *Inc.* Dñus Carolus octavus ab. Villariensis, quondam miles famosus — *Des.* suis orationibus nos iuvabit felicissimus noster amicus. [1619

Act. SS. Ian. II. 976-80; 3ª ed. III. 592-95 (interpolata). — MARTENE et DURAND, *Thes. nov. anecd.* III. 1311-18 (paulo minus interpolata). — WAITZ (G.), in *MG.* Scr. XXV. 220-26 (genuina).

Carpophorus m. Aquileiae. *Vid.* **Leontius.**

Carpophorus m. Comi. *Vid.* **Fidelis.**

Carpophorus, Abundius, Anastasius et soc. mm., sub Iuliano. — Dec. 10.

1. PASSIO. *Inc.* Passio et conversio s. Anastasii et 11 fratrum, qui cum eo de Syriae partibus profecti — *Des.* Viderunt namque... eius

animam caelum penetrare. Ad cuius tumulum aegri... Requievit in pace IX die mensis iulii... [1620

Act. SS. Iul. I, tract. praelim. 9-15; 3ª ed. 8-13.

2. PASSIO. *Inc.* Temporibus imperatorum, qui tyrannica rabie accensi ut lupi — *Des.* viderunt et caelos ascendentem. Defunctus est autem VII id. iul... [1621

De qua *Catal. Paris.* II. 220, 67°.

3. PASSIO. *Inc.* Temporibus Iuliani saevissimi apostatae bb. Anastasius e Syriae partibus cum duobus ven. filiis — *Des.* cum reverentia sepulturae tradidit. Ubi usque in praesentem diem... Passi sunt itaque ss. mm. Carpophorus et Abundius X die mensis dec. [1622

MOMBRITIUS, I. 4-6.

Carpus discipulus Pauli apost., ep. Beroae. — Mai 26.

PETRUS DE NAT. IX. 56.

Carthacus seu **Mochuda** ep. Lismorensis, † 636. — Mai 14.

1. VITA. *Inc.* Bb. Dei famulus Carthacus in tantum divina gratia pollebat — *Des.* illis valedicens cunctosque deosculans, pridie id. mai migravit ad Christum... [1623

Act. SS. Mai III. 375-78; 3ª ed. 374-77; ‖ *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 779-90.

2. VITA (RECENS EX HIBERNICA LINGUA TRANSLATA ?). *Inc.* Gloriosus ep. Carthacus, qui vulgo vocatur Mochuda, de gente Kiarraigh — *Des.* Mochuda antistes II id. mai ad Christum Dñum migravit... [1624

Act. SS. t. c. 378-88; 3ª ed. 377-87.

EXC. COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae*, 475, VIII-X; 560. — ID. *Trias thaumat.* 459, XXIV, XXV. — FLEMING, *Collectanea*, 314, n. 66.

Carthaginienses martyres sub Hunerico. *Vid.* **Eugenius** ep. Carthag.

Cassianus ludimagister, m. apud Forum Cornelii. — Aug. 13.

1. PASSIO AUCT. PRUDENTIO. *Inc.* Sylla forum statuit Cornelius — *Des.* Domum revertor, Cassianum praedico. [1625

* PRUDENTIUS, *Peristephanon* IX (*P.L.* LX. 432-43); ‖ VICELIUS, *Hagiol.* f. 230ᵛ-31ᵛ; ‖ LIPOMANUS, II, f. 177-178ᵛ; ‖ RUINART (1689), 593-96; (1713), 532-34; (1731), 468-69; (1803), III. 237-40; (1859), 553-55; ‖ RADERUS (M.), *Bavaria sancta*, III. 13-15; ‖ *Act. SS.* Aug. III. 22-23; ‖ RESCHIUS, *Annales eccl. Sabionensis*, I. 85-91.

2. PASSIO. *Inc.* Prudentius, sicut notum est, fidei vir et religiosa dogmata poematis — *Des.* Tandem pius Dñus martyris sui tormenta miseratus... Passus est autem... [1626

MOMBRITIUS, I. 157ᵛ-58; ‖ SURIUS, IV (1573), 628-29; (1579), 652-53; VIII (1618), 116; VIII (1877), 295-96.

3. Passio. *Inc. prol.* (*in Gesta SS. Cassiani, Ingenuini et Albuini episc.*). Virtutum acies matre caritate praesidente — *Inc.* Tempore postquam lapis ille salvificus — *Des.* Hunc Imola diris vulneribus Christi martyrem fecit. [1627

Reschius, t. c. 91-95.

4. Passio. *Inc.* Cassianus primus Sabionensis ecclesiae, quae nunc Brixina dicitur, ep. — *Des.* et cum gloria martyrii transiit ad Christum id. aug. [1628

Reschius, t. c. 95-96.

5. Passio (ex chronica Imolensi). *Inc.* Valens imp. Brixiam, quae olim Sales dicta est — *Des.* tumulum erexit. Prudentius inter poetas haud postremus... anno salutis cccxc. [1629

Ughelli, II. 670-72; 2ª ed. 620-22.

6. Epitomae etc.

Greg. Turon. *Glor. mart.* 42 (43). — Ado, 13 aug. — Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, xiv. 8 (*P.L.* CXXXV. 857). — Petrus de Nat. vii. 58. — Hilarion Mediolanensis, f. 73ᵛ.

Cassianus ep. Hortanus, dein Augustodunensis, saec. IV. — Aug. 5.

1. Vita. *Inc.* Igitur bb. Cassianus nobilibus ac locupletibus parentibus Alexandriae — *Des.* dixisse narratur : quiesce per longum in Christo, frater, tempus. Ut autem divinae tubae cantum... [1630

Fontanini (I.), *De antiquitatibus Hortae* (Romae, 1708), 335-40; ed. 2ª (= Graevius, *Thes. ant. Ital.* VIII. 3, 3), 127-130; || *Act. SS.* Aug. II. 64-65; || Cappelletti, *Chiese*, VI. 27-31.

2. Vita. a. *Inc. prol.* Egregium summaeque utilitatis — *Inc.* Igitur ss. Cassianus ep. vir genere Aegyptius fuit — *Des.* dixisse perhibetur: Quiesce ergo, frater, in Christo, et ut divinae tubae cantus... [1631

Anal. Boll. IV. 159-66.

b. *Inc. prol.* Imitabiles sanctorum actus describere — *Inc.* S. namque ac bb. Cassianus ep. vir genere Aegyptius fuit — *Des.* Cuius et adventum exspectat, ut resurgens in gloria... [1632

Cf. *Anal. Boll.* l. c. inter var. lect.

3. Vita metrica. a. *Inc.* (*mutila*) At tuba terribilem sonitum cum protulit istum — *Des.* (*mutila*) Praeclue stemma crucis roseo fulgore rubentis. [1633

Fontanini, op. c. 343-60; ed. 2ª 131-38; || Harster (G.), *Novem Vitae SS. metricae* (1887), 64-85; || Winterfeld (P. de), in *MG.* Poet. lat. IV. 181-96.

b. *Inc. lib. I.* Astrigeros postquam Christus transcenderat orbes...— *Inc. lib. II.* Ecclesiam cum namque suam rex Christus ab astris... [1634

Tres primos versiculos libri I ac versiculum unum et semissem libri II

protulit Fontanini et post eum Winterfeld. Qui utrum ad Vitam **3 a** pertineant, non liquet.

4. EPITOMAE etc.

GREG. TURON. *Glor. conf.* 73 (74). — FONTANINI, op. c. 341; 2ª ed. 129-30 not. — PETRUS DE NAT. VII. 27. — FONTANINI, op. c. 379-81; 2ª ed. 146-47.

5. TRANSLATIO AUGUSTAM VEROMANDUORUM AN. 840 ET MIRACULA. *Inc. prol.* Divinorum miraculorum insignia — *Inc.* Anno igitur dñicae inc. DCCCXL, praesidente Augustodunensium cathedrae Moduino — *Des.* et hos praefulgidos nostros perpetuos quaestores. [1635

FONTANINI, op. c. 361-69; 2ª ed. 137-42; || *Act. SS.* t. c. 66-68; || COLLIETTE (P. L.), *Mémoires pour servir à l'hist. du Vermandois*, I (1771), 382-83. Exc. HEMERAEUS (Cl.), *Augusta Viromanduorum vindicata et illustrata* (1643), 27-28. — LE COINTE, *Ann. eccl. Franc.* VIII. 638, n. 79; 750, n. 3. — HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 271, not. 1.

6. SERMO IN TUMULATIONE. *Vid.* **Quintinus.**

Cassianus ep. Sabionensis seu Brixinensis. *Vid.* **Cassianus** ludimagister, 3-5.

Cassianus m. Tingi in Mauritania, saec. III extr. — Dec. 3.

PASSIO. *Inc.* Cum bb. Cassianus Aureliano Auriculano agenti vices praefectorum praetorio — *Des.* quibus s. Marcellus triumphum meruit obtinere martyrii, adiuvante... [1636

RUINART (1689), 315; (1713), 304-5; (1731), 267; (1802), II. 218-19; (1859), 345; || *Act. SS.* Oct. XIII. 283-84.

Cassianus ep. m. Tuderti, sub Diocletiano. — Aug. 13.

PASSIO. *Inc. prol.* Hortaris me, ven. pater Bassiane, ut sicut bb. viri — *Inc.* Igitur eodem tempore quo Diocletianus una cum Maximiano ex Numerantia — *Des.* Diem si quaeris quando de corpore cessit ad Christum, XIII die augusti... [1637

Act. SS. Aug. III. 27-30.

Cassius ep. m. in Campania. *Vid.* **Castus et Cassius.**

Cassius ep. Narniensis, † 558. — Iun. 29.

1. NARRATIONES.

a. * GREG. MAGNUS, *Dial.* III. 6 (*P.L.* LXXVII. 228). — **b.** *ID. *Dial.* IV. 56 (ibid. 421-24). — **c.** *ID. *Homiliae in evangelia*, II. 37, c. 9 sqq. (*P.L.* LXXVI. 1279-81).

2. VITA (EX 1 a ET 1 c). *Inc.* Namque Gothorum tempore, cum praefatus rex Totila — *Des.* a carnis corruptione soluta est. *Sequitur exhortatio, quae inc.* Quem, ff. cc., quem vir iste in morte sua — *Des.* cuncta reliquistis. Ipse nobis gaudia desiderata... [1638

Cf. *Anal. Boll.* VIII. 132, 59°.

3. Sermo (ex 1a et 1c). *Inc.* Festum s. Cassii conf., Narniensis ep., celebrandum nobis advenit, in cuius laudibus — *Des.* a carnis corruptione soluta est. [1639

Act. SS. Iun. V. 486-87, n. 3-7; 3ª ed. VII. 445-46, n. 3-7.

Cassius m. Thebaeus. *Vid.* **Gereon.**

Castissima v. (= **Euphrosyna**).

Vita. *Inc.* Fuit in civitate Alexandria vir magnificus, nomine Pafnutius, habens coniugem — *Des.* et sepultus est ad latus filiae suae Castissimae in eiusdem monasterii oratorio... [1640

De qua *Catal. Paris.* III. 475, 19º.

Castor ep. Aptae Iuliae, † 419/426. — Sept. 21.

Vitae epitome (ex martyrologio). *Inc.* In civitate Aptensi... s. Castoris... qui Nemausensis civitatis indigena, nobilibus satus — *Des.* apud eandem civitatem beato fine quievit in pace. [1641

Gallia christ. I (1715), instr. 73-74; || *Act. SS.* Sept. VI. 249.

Castor presb. Confluentiae in Germania, saec. IV extr. — Febr. 13.

1. Vita et translatio. *Inc. prol.* Secretum regis celare bonum est — *Inc.* Praevenit namque eum iam ab ineunte pueritia — *Des.* induet incorruptionem. Tunc et nos quidem, qui vivimus... [1642

Act. SS. Febr. II. 663-66; || *Vita S. Castoris conf.* (Koblenz, 1835), 13-27.

2. Translatio (ex appendice ad Thegani Vitam Hludowici imp.). *Inc.* Anno xxiii regni pii imp. Ludewici, Hitto b. Treverensis archiep. divino iussu — *Des.* et ibi totam hiemem permansit. [1643

Pertz, *MG.* Scr. II. 603; || *Anal. Boll.* I. 119-20.

Castrensis ep. Afer, † in Campania cca. 450. — Febr. 11.

1. Vita. *Inc.* Persecutione Wandalica perdurante, erant eo tempore in Africae partibus — *Des.* cum omni diligentia clauserunt eius ven. sepulcrum. Migravit autem bb. Castrensis ex hoc saeculo... [1644

Act. SS. Febr. II. 525-29; 3ª ed. 526-29.

Exc. Sabbatini (L.), *Il vetusto calendario Napoletano*, IX. 1-4.

2. Vita. *Inc.* Textus sacrae historiae edocet — *Des. ut* 1. [1645

Monachus (M.), *Sanctuarium Capuanum* (1630), 4-14.

Castricianus ep. Mediolanensis, † 137. — Dec. 1.

Vita. *Inc.* Saeviente igitur foris et intus, in abdito atque in propatulo — *Des.* Reliqua vero mirandarum virtutum illius gesta... [1646

Muratori, *Rer. ital. scr.* I, 2. 210-13; || Biragus, *Datiana historia*, 31-46.

Castulus m. Romae, socius S. Sebastiani. — Mart. 26.

1. PASSIO (EX PASSIONE S. SEBASTIANI). *Inc.* Occiso Carino ad Margum, coss. Maximo et Aquilino — *Des.* salutem integerrimam recuperavit. [1647

Act. SS. Mart. III. 613-14; 3ª ed. 611-12; || JOZZI (Ol.), *Acta martyrii S. C-i* (Maceratae, 1885 et iterum 1886), 15-18.

2. PASSIO. *Inc.* In tempore Diocletiani et Maximiani imp. erat maxima persecutio — *Des.* requiescit humatum. In quo loco... [1648

Act. SS. t. c. 612-13; 3ª ed. 610-11.

Castus et Cassius ep. mm. in Campania. — Mai 22.

PASSIO AUCT. GREGORIO TARRACINENSI. *Inc. prol.* Hodierna die sollemnitatem bb. martyrum, ff. cc. — *Inc.* Igitur postquam bb. mm. Castus et Cassius ad honorem episcopatus — *Des.* gladio interficerent sanctos. Venientes autem fideles tulerunt corpora... [1649

MONACHUS (M.), *Sanctuarium Capuanum* (1630), 504-6; || *Act. SS.* Iul. I. 22-23, n. 18-25; 3ª ed. 20-21, n. 18-25.

Castus et Secundinus ep. mm. in Campania. — Iul. 1.

1. PASSIO. *Inc.* Igitur postquam bb. mm. Christi Castus et Secundinus ad honorem episcopatus — *Des.* interfecerint sanctos gladio. Venientes autem fideles tulerunt corpora... [1650

Act. SS. Iul. I. 23-28; 3ª ed. 21-25.

2. TRANSLATIO BRACHII S. CASTI CAIETA CALVUM. *Inc.* Anno ab inc. Dñi N. I. C. DCCCCLXVI — *Des.* cum humeris et mitris argenteis. [1651

Act. SS. t. c. 28; 3ª ed. 25.

Cataldus ep. Tarentinus. — Mart. 8, Mai 10.

1. VITA. *Inc.* B. itaque Cataldus ... postquam universam Rachau provinciam — *Des.* sepulcrum marmoreum mirae pulchritudinis exstruxerunt. In quo corpus illud sanctissimum... [1652

[Io.-Bapt. DE ALGERITIIS], *Officium B. Cataldi archiep. Tarentini, de eius vita, miraculis, canonizatione ac translatione* (1555), sign. H.3-I.4; || *Act. SS.* Mai II. 577-78, n. 6-11; 3ª ed. 576-77, n. 6-11.

2. VITAE EPITOME.

PETRUS DE NAT. IV. 143.

3. INVENTIO ET TRANSLATIO AN. 1151, ET MIRACULA. *Inc. prol.* Speciali quidem et unico devotionis affectu — *Inc.* Igitur Drogonus archiep. vir religiosus, anhelans ad Dei servitia — *Des.* et laudibus quam pluribus decantantes. — *Inc. epil.* Plura quidem et alia miracula... [1653

Officium (1555), sign. C.3^{v}-H.ij^{v} et sign. C.ij (epil.); || *Act. SS.* t. c. 570-575; 3ª ed. 569-74 — (**Mut.**) MORONUS (Bon.), *Cataldiados ad cives suos libri sex. Accessit D. Cataldi Vita a Barth. Morono ... conscripta ...* (Romae, 1614), 178-90; || COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae*, 550-55.

4. INVENTIO LINGUAE S. CATALDI SAEC. XIV. *Inc.* Post multa annorum curricula quae fluxerunt — *Des.* Lingua eucharis in bono homine abundabit. [1654

Officium (1555), sign. H.ij^v-H.3; || *Act. SS.* t. c. 575, n. 37; 3ª ed. 574, n. 37.

5. INVENTIO PROPHETIAE S. CATALDI AN. 1492. *Inc.* Die VIII mensis aprilis... anni MCCCCXCII — *Des.* His dictis evanuit ab oculis eius. [1655

Officium (1555), sign. K.3^v-K.4^v; || COLGANUS, t. c. 550; || *Act. SS.* t. c. 576, n. 38; 3ª ed. 574-75, n. 38.

Catervus m. Tolentini, saec. I. — Dec. 11.

VITA. *Inc.* Bb. Catervus Romae ex nobilibus parentibus ortus est. Mater Catharina — *Des.* ac ss. viri corpus deposuit IV kal. dec. [1656

MARIONUS (U.), *Vita gloriosi Iesu Christi martyris S. C-i* (Maceratae, 1649), 13-26.

Catharina, Ecatherina, v. m. Alexandriae, sub Maxentio. — Nov. 25.

1. PASSIO. **a.** *Inc.* Temporibus Maxentii impiissimi imp., anno V imperii eius, erat multa insania — *Des.* Videntes autem populi corpus ss. Catharinae ab angelis deportari... Decollata est... [1657

MOMBRITIUS, I. 160-62^v; || VARNHAGEN (H.), *Eine lateinische Bearbeitung der Legende der K. von Alexandrien in Distichen, nebst dem lateinischen Text des Mombritius* (Erlangen, 1892), 26-32.

b. *Inc.* Temporibus Maxentii impiissimi imp. anno XXXV regni eius erat multa insania... [1658

(Pars prior) *Bibl. Casin.* III. Floril. 74-76.

EXC. VARNHAGEN (H.), *Zur Geschichte der Legende der K. von Alex.* (Erlangen, 1891), 4-5.

2. PASSIO AUCT. PSEUDO-ATHANASIO. **I.** *Inc.* Regnante igitur Maxentio Caesare, Maximiani augusti filio, qui... necaverat, erat ingens persecutio christianorum — *Des.* Siquidem de sepulcro eius fons olei indeficienter manare videtur... [1659

VARNHAGEN, *Zur Geschichte der Legende* ... (1891), 10-18.

EXC. *Catal. Brux.* II. 373-74, 27°. — *Catal. Paris.* II. 437, 3°.

II. EPILOGUS. **a.** *Inc.* Finito autem illius sanctissimo certamine... ego Athanasius scriptor... et posterorum fidelium memoriam profuturam. Hanc passionem graeco primum eloquio scriptam a praefato Athanasio... ego Arechis... de inepto famine elevans... [1660

Catal. Brux. t. c. 374-75.

EXC. VARNHAGEN, *Zur Geschichte*, 5.

b. *Inc.* Finito *etc. ut* a... et posterorum fidelium profectum. Hanc passionem *etc. ut* a... ego Petrus... de inepto famine elevans... [1661

MAI, *Spicil. Rom.* IV. 283.

3. Passio. *Inc.* Constantinus sacratissimus et christianissimus imp. cum post mortem Constantii — *Des.* Sicque ad sponsi sui regis aeterni thalamum... Consummavit autem cursum certaminis sui... [1662

Bibl. Casin. l. c. 184-87.

4. Passio. **I.** *Inc. prol.* Cum sanctorum fortia gesta ad memoriam posterorum — *Inc.* Tradunt annales historiae quod Constantinus, qui gubernacula imperii — *Des.* Nam et de minutis ossibus, quae de suo sarcophago cum oleo effluunt... Passa est autem... [1663

Insignis duarum passionum Dñi I. C. ... collectio ... simulque continens illibate v. s. Katherine passionem, s. l. a. [Coloniae, I. Koelhoff, cca. 1474] (= Hain, 5480), f. 52-65; ‖ *id.* s. l. a. [Basileae, 1500] (= Hain, 9759), f 72-88; ‖ Einenkel (E.), *The life of S. Katherine* (Early English Texts Society, 80. London, 1884), 1-123; ‖ *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 681-734; ‖ Knust (H.), *Geschichte der Legenden der h. K-a von Alexandrien* (Halle a. S., 1890), 231-314; ‖ Jarník (J. U.), *Dvě verse starofrancouzské Legendy o sv. Kateřině Alexandrinské* (v Praze, 1894), 1-80.

II. Epilogus. *Inc.* Finito itaque illius certamine sanctissimo... ego Athanasius scriptor... et posterorum fidelium profecturam. Hic autem Athanasius postea fuit... [1664

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 734.

5. Passio metrica. *Inc.* (*mutila*). Hic Constantino patri successit — *Des.* (*mutila*). Cui dixit rhetor cynicus fallaxque sophista. [1665

Paulson (I.), *Fragmentum vitae s. C-ae Alexandrinensis metricum* (Lundae, 1891), 1-27.

6. Passio metrica. *Inc. prol.* Palma triumphalis K-ae virginis almae — *Inc.* Urbs formosa fuit a magni nomine dicta — *Des.* Regna poli, faciem daque videre tuam. [1666

Bulletin du bibliophile belge, XIII (1857), 290-306; ‖ Varnhagen (H.), *Passio s. C-ae Alexandrinae metrica* (Erlangae, 1891), 5-25; ‖ Id. *Eine lateinische Bearbeitung ...* (Erlangen, 1892), 5-25.

7. Legenda auct. Iacobo de Voragine. *Inc. prol.* Catherina dicitur a catha, quod est universum — *Inc.* Catherina Costi regis filia, omnibus liberalium artium studiis — *Des.* quod vitio scriptoris sit factum, ut pro Maximino Maxentius poneretur. [1667

Leg. aurea, c. 172 (167), ed. Graesse, 789-97. Vid. infra, **18**, I. II.

8. Nativitas S. Catharinae. *Inc.* In illa terra seu patria quae Alexandria vocatur, erat quidam rex magnus Costus nomine — *Des.* et in scholis magistrorum gemma erat nuncupata. [1668

Catal. Brux. II. 162-64.

9. Conversio S. Catharinae. **a.** *Inc.* Benedictus Deus qui... in admirabile lumen suum. Quod nunc luculenter apparet in v. C. Erat enim in Cypro insula eiusdem insulae civitate metropoli et praecipua,

quae Solempna dicitur, rex quidam — *Des.* et, ut in sequentibus apparet, per multa tormenta migravit ad Christum, qui... [1669

(Initium) *Catal. Brux.* II. 164-65.

b. *Inc.* Benedictus Deus... lumen suum. Quod luculenter inter alios nunc apparet in bb. v. C. Cum v. C., v. pulcherrima, quondam Costi regis idolatrae et infidelis filia — *Des.* cum palma sacri martyrii tandem adepta est, quod in eius legenda luculenter apparet. [1670

Varnhagen, *Zur Geschichte der Legende der K-a* (1891), 18-23.

c. *Inc.* Benedictus... lumen suum. Quod luculenter inter alios satis apparet in bb. v. C. Cum enim haec b. C. virgo pulcherrima, quondam Costis regis unica filia — *Des.* et bonis actibus continuo proficiens se exercitabat, auxiliante Dño N. I. C. [1671

De qua *Catal. Brux.* II. 426, 1° (ad cod. 19071).

d. *Inc.* Legitur quod est insula quaedam maris, quae Cyprus nuncupatur; in qua erat quidam rex Costus nomine — *Des.* et bonis actibus continuo proficiens se exercitabat. [1672

Catal. Brux. I. 105-8.

10. Passio. *Inc.* Cum apud civitatem Alexandriam imp. Maxentius advenisset, misit edictum — *Des.* Nam ego sum qui gloriosam Christi martyrem, et ego Christi confessor, sepulturae gremio accumulavi. Hic tyrannus... [1673

Cf. *Catal. Paris.* III. 531, 8°.

11. Passio. *Inc.* In Alexandria fuit b. K. decollata — *Des.* Omnia ista testatur liber ille gallicus... in villa S. Albani in Anglia. [1674

Cf. *Anal. Boll.* XII. 411, 4°.

12. Passio metrica auct. Baptista Mantuano, libris 3 (*Parthenices* pars II). *Inc.* Costidis agressi pugnam tormenta rotasque — *Des.* Accipiunt guttas. Membris honor ille sepultis. [1675

Baptistae Mantuani ... secunda parthenice, Bononiae, 1489 (Hain, 2371), sign. a.ij-g.6ᵛ; et postea saepissime; || *Opera Baptistae Mantuani* (Bononiae. 1502), f. 192ᵛ-218ᵛ; || *I. Baptistae Mantuani opera* (Antverpiae, 1576), II, f. 60-100.

Exc. Knust, op. c. 86-88.

13. Vita et Passio auct. Petro Dorlando. *Inc. prol.* Natalem in carne conversionemque divae v. Catharinae descripturus — *Inc.* Rex Costus cum ex sterili coniuge nullam sobolem — *Des.* corporis molestias procul extergat. Hanc inventionem... celebraverunt illic fratres anno ab inc. Dñi mlxxxv... [1676

Devotissimi patris Petri Dorlandi ... de nativitate, conversione et vita invictissimae m. bb. v. K-ae oratione soluta non inelegans libellus (Lovanii, 1513), f. 2-15.

Exc. Knust, op. c. 89-92.

14. Vita metrica auct. Iacobo Locher. *Inc. epist.* (*ad Christophorum de Schrouenstain*). Nisi tua splendidissima virtutum comitas — *Inc. prol.* Ad laudes, K., tuas niveosque triumphos — *Inc.* Costidis exordiar divae quae proelia gessit — *Des.* Pro meritis caelum dedit et mihi regna serena.— *Epil.* O decus aetherei... [1677

Carmen de S. C-a [Basileae, 1496] (Hain, 10164), 6 ff.

15. Vita et Passio auct. fratre Petro. *Inc. prol.* Cum secundum sententiam sapientis et iusti Iob — *Inc.* Diocletianus nobilitate obscurus de Dalmatia civitateque Salonia — *Des.* ne tanta beneficia retinens sceleris arguar tamquam ingratus. [1678

Nova quaedam singularis atque rara legenda ex aliis sex legendis collecta et perfecta, Argentorati, 1500 (Hain, 12850), 3 ff. limin. et f. 1-46v; || *Legenda bb. v. Katherine noviter ex quam pluribus recollecta* (Basileae, Iac. de Pforzen, 1504), sign. Aij-Dv. — In editione principe legitur fol. 48v " Finit feliciter feria 3 ante Martini anno Dñi 1499... „ ; unde factum est ut quidam de editione anno 1499 vulgata loquerentur. In eadem, fol. 54, exstat colophon ab Hain editus : ... " Dñicae nativitatis anno millesimo quingente- „ simo. octavo denique idus aprilis „ ; ex quibus nonnulli hoc volumen anno 1508 impressum esse perperam intellexerunt). — In editione vero quae prodiit anno 1504 post Vitam leguntur (sign. Dv-Diij) nonnulla ex miraculis de quibus infra, **18.** iii et seqq., at ea fere contractius narrata.

Exc. Knust, t. c. 46-57.

16. Vitae et Passionis epitomae.

Vinc. Bellov. xiv. 5-8. — Petrus de Nat. x. 57, 100, 103, 105. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 107.

17. Inventio an. 1085. *Inc. prol.* Inventionis gloriosissimae v. et m. K-ae celebrem memoriam — *Inc.* Fertur enim quod Maxentius imp. tanto libidinis conatu — *Des.* in festo s. Rufi m., discipuli s. Apollinaris Ravennensis archiep., ad laudem Christi... [1679

Catal. Brux. II. 175-77.

18. Miracula.

I. Quidam mon. Rothomagensis ad montem Sinai... [1680

Leg. aurea (ed. Graesse), 795 [vid. supra, **7**]; || *Catal. Brux.* II. 172-73, c. 18.

II. Fertur quoque quod dum quidam b. C-ae devotus. [1681

Leg. aurea (ed. Graesse), 795 [vid. supra, **7**]; || *Catal. Brux.* II. 168, c. 8.

III. a. Ep. quidam Mediol., Sabinus nomine, vir vitae ven... [1682

Leg. aureae appendix c. 212 (209); || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 448c-449d; || *id.* (Lovan. 1485), f. 295-95v.

b. Quidam ep. Mediol. Sabinus nomine, virtute ven... [1683

Varnhagen (H.), *Zur Geschichte der Legende* ... 24-26.

c. Epitome.

Petrus de Nat. appendix, 24.

IV. Fuit in Saxonia magnus quidam dñus... [1684
Catal. Brux. II. 165-66, c. 1-3.

V. Miles quidam ad Terram Sanctam properans... [1685
Catal. Brux. II. 166-67, c. 4-6.

VI. Comminante quodam scholarium rectore nobilem... [1686
Catal. Brux. II. 167-68, c. 7.

VII. Plebanus quidam s. diligens K-am, nam singulis annis... [1687
Catal. Brux. II. 168, c. 9.

VIII. Quidam mechanicus devote serviens b. K-ae... [1688
Catal. Brux. II. 168-69, c. 10.

IX. Iudex quidam iniquus omni anno vigiliam s. K-ae... [1689
Catal. Brux. II. 169, c. 11.

X. Vir quidam mercator multum diligens s. K-am... [1690
Catal. Brux. II. 169, c. 12.

XI. Canonicus quidam saecularis habens plura beneficia... [1691
Catal. Brux. II. 170, c. 13.

XII. Erat meretrix quaedam, quae tali in spurcitia... [1692
Catal. Brux. II. 170, c. 14.

XIII. Filius erat cuiusdam principis, qui defunctis parentibus... [1693
Catal. Brux. II. 171-72, c. 15, 16.

XIV. In Anglia civitate Cantuaria erat quidam scholaris... [1694
Catal. Brux. II. 172, c. 17.

XV. Fuit quoddam monasterium sanctimonialium, cui... [1695
Catal. Brux. II. 173-74, c. 19-22.

XVI. Quidam unus fratrum monasterii montis Sinai... [1696
Varnhagen, *Zur Geschichte* ... l. c. 27.

XVII. Quadam in ecclesia Coloniae, ut fertur, articulus... [1697
Varnhagen, l. c. 27.

XVIII. **a.** (Narratio). *Inc.* Anno dñicae inc. mcccclxxix... missus fuit quidam frater ordinis Praedicatorum — *Des.* non derelinquit inconsolatos. [1698
Anecdota Ioh. Gielemans, 452-60.

b. (" Litterae testimoniales „). *Inc.* Per hoc praesens publicum instrumentum pateat... quod anno mcccclxxx — *Des.* Acta fuerunt haec in posteriore choro... [1699
Anecdota Ioh. Gielemans, 460-61.

XIX. *Inc.* In Hollandiae partibus reliquiae b. Katharinae v. in hospitali quodam celebres continentur... [1700
Cf. *Anal. Boll.* XIV. 240, 4°.

Catharina monialis Ord. Cist., Parci in Brabantia, saec. XIII. — Mai 4.

Vita. *Inc.* Nuper Iudaei cuiusdam Lovaniensis filiola... Sacerdos quidam capellanus ducis Brabantiae — *Des.* ac etiam miraculis claruisset, plena virtutibus decessit. [1701

Act. SS. Mai I. 532-34 ; 3ª ed. 538-39.

Catharina Senensis, Ord. S. Dominici, † 1380. — April. 30.

1. Vita auct. Raimundo Capuano, partibus 3. *Inc. prol. I.* Vox spiritualis est aquilae usque ad caeli — *Inc. prol. II.* Dixit David filius Isai, dixit vir cui constitutum est — *Inc. pars I.* Fuit vir unus in civitate Senensi regionis Tusciae — *Des. pars III.* Ex quibus ultimo colligitur hanc sacram v. et m. esse sanctorum catalogo annotandam... [1702

Loher a Stratis (Th.), *Theologiae mysticae, mirabilium scilicet et inscrutabilium operum Dei, lucida demontratio ... per D. Raymundum a Vineis Capuanum* ... (Coloniae, 1553), f. 8ᵛ-85; ‖ *Act. SS.* April. III. 853-959; 3ª ed. 862-967. — (Mut. et contracta) Surius, II (1571), 915-51; (1578), 1028-61; IV (1618), 366-85; IV (1876), 694-750; ‖ Antonius Senensis, *Vitae SS. Patrum Ord. Praed.* (1575), f. 213ᵛ-82.

2. Epistula Stephani de Senis de gestis et virtutibus S. Catharinae. *Inc.* Reverendo... fratri Thomae Antonio de Senis... Litteras vestras affectuose recepi — *Des.* Immo, quod plus est, ut ita dixerim... Datum in domo nostra... xxv oct. anno Dñi mccccxi... [1703

Act. SS. t. c. 961-67 ; 3ª ed. 969-75.

3. Epitome Vitae auct. Thoma Antonii. *Inc.* Fuit vir in civitate Senensi nomine Iacobus Benencasa — *Des.* sepulcro reconditum est. Alia sunt innumerabilia paene signa... [1704

Mombritius, I. 168-88.
Exc. *Act. SS.* t. c. 967-68; 3ª ed. 975-76.

4. Epitome Vitae auct. Hieronymo de Praga (an. 1425). *Inc. prol.* Sententia est primae veritatis, quae propter nostram salutem — *Inc.* Igitur sacra v. Catharina de Sena attendens quod patientia — *Des.* quae per sponsam suam Dñus faciebat. Obiit autem haec b. C... [1705

Mittarelli, *Annal. Camaldul.* IX. appendix, 901-16.

5. Epitome Vitae auct. Antonino ep. Florentino. *Inc. prol.* Scriptum est quia spirituum ponderator est Dñus — *Inc.* Haec virgo mirabilis de civitate Senensi provinciae Tusciae — *Des.* Deus voluerit praeservare, nisi voluntatem suam. [1706

Antoninus Florent. *Chronic.* tit. xxiii, c. 14.

6. Processus super sanctitate et doctrina. *Inc.* In Christi nomine. Amen. Anno nativitatis eiusdem mccccxi... Pateat omnibus infra scripta legentibus... [1707

Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 1239-1382.

7. ORATIO PII II PRO CANONISATIONE. *Inc.* Catherinam Senensem in catalogum hodie — *Des.* et fidelium utilitati conducant. [1708

Pii II. P. M. ... orationes politicae et ecclesiasticae, ed. I. D. MANSI, II (Lucae, 1757), 137-44.

Exc. *Act. SS.* t. c. 977 (3a ed. 984-85), annot. *i.*

8. MIRACULUM APUD BUSCUM-DUCIS. *Inc.* Anno Dñi MCCCCLXXXV, cum festivitas b. Catharinae de Senis celebraretur circa kal. mai — *Des.* tam et recens et evidens miraculum publicatur. [1709

Act. SS. t. c. 977; 3ª ed. 985.

8. EPITOMAE.

Leg. aureae appendix, c. 231 (202). — PETRUS DE NAT. appendix, 7. — IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 154.

Catharina Suecica, † 1381. — Mart. 24.

1. VITA ADSCRIPTA ULFONI. *Inc.* Ven. et Deo dilecta Katherina nobilis viri dñi Ulphonis Gudmarson — *Des.* et temetipsum libera. Obiit ven. dña K. in monasterio Wastenis... [1710

Vita sive legenda cum miraculis dñe Katherine ..., Holmis [1483], f. 2-23; ‖ *Vita abbreviata praedilectae sponsae Christi s. Birgittae* (Romae, 1553), sign. B.5-E.4ᵛ; ‖ *Revelationes S. Birgittae* (Romae, 1557), sign. DDD.ij-DDD.10 (cap. 1-18); exinde in reliquis editionibus **Revelationum,* eodem loco, scilicet post " Vitam abbreviatam „ S. Birgittae (cf. supra **Birgitta,** 16); ‖ *Act. SS.* Mart. III. 505-17; 3ª ed. 503-15; ‖ ANNERSTEDT (Cl.), in *Scr. rer. Suecic.* III, 2. 244-63. — (Mut. et contracta) SURIUS, II (1571), 346-56; (1578), 377-87; III (1618), 239-45; III (1875), 438-54.

2. MIRACULA VITAE 1 ADIUNCTA. **I.** *Inc.* De miraculis eius post mortem... Transactis aliquot annis post obitum — *Des.* cuius meritis se salvam esse confidebat. [1711

Vita sive legenda (1483), f. 23-25ᵛ; ‖ *Act. SS.* t. c. 518-19, n. 68-74; 3ª ed. 516-17, n. 68-74.

Exc. *Vita abbreviata S. Birgittae* (1553), E.5-E.5ᵛ (cap. 20); ‖ *Revelationes S. Birgittae* (1557), sign. DDD.10-10ᵛ (cap. 20); et exinde in reliquis editionibus **Revelationum,* eodem loco. — ANNERSTEDT, t. c. 263-64.

II. *Inc.* Cum supradicta beneficia... Unum itaque ex multis — *Des.* glacie in aquas quasi momentaneo spatio resoluta. [1712

Vita S. Birgittae (1553), E.4ᵛ-E.5 (cap. 19); ‖ *Revelationes S. Birgittae* (1557), DDD.10 (cap. 19); et exinde in reliquis editionibus **Revelationum* eodem loco; ‖ *Act. SS.* t. c. 519, n. 75; 3ª ed. 517, n. 75.

3. MIRACULA ANNIS 1469-1474 IURIDICE COLLECTA. *Inc. epist. Henrici episc. Lincopensis.* Henricus... Licet miraculorum examinatio — *Inc. prol.* Gloriosus Deus, qui dat virtutem — *Inc.* Anno Dñi MCCCCXLI non solum casu — *Des.* Et ego Benedictus Pauli clericus Upsalensis... [1713

Vita sive legenda (1483), f. 26-48ᵛ; ‖ *Act. SS.* t. c. 519-31; 3ª ed. 517-29.

Exc. ANNERSTEDT, t. c. 264-66.

4. Miracula annis 1474-1477 iuridice collecta.

Exc. Annerstedt, t. c. 266-67. — Cf. B. Dudík, in *Archiv für oesterreichische Geschichte*, XXXIX (1868), 53-57.

5. Processus canonisationis. *Inc.* Faciem tuam illumina... Beatissime Pater, circa canonizationem b. Catherine de Suetie regno — *Des.* Haec si feceris illamque canonizando benedixeris... — *Sequitur missa de S. Catharina.* [1714

Canonizatio b. C-ae s. l. a. (Hain, 4704), f. 1-18. (Idem volumen phototypice impressum est Holmiae 1891).

6. Epitome Vitae et miraculorum (ex 1, 2, 3). *Inc.* De hac virgine Katharina dicitur quod cum adhuc in cunis — *Des.* et invocata s. K-a, sane revixit filius eius. [1715

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 342c-46c; || *id.* (Lovan. 1485), f. 148v-54.

Ceadda (Cedda) ep. Lichfeldensis, † 672. — Mart. 2.

1. Narratio de vita.

* Bedae *Hist. eccl.* iii. 28; iv. 2, 3 (*P.L.* XCV. 167-8, 173-79); || Surius, II (1571), 46-49 (1578), 43-45; III (1618), 23-25; III (1875), 18-23; || *Act. SS.* Mart. I. 146-48.

2. Vita. *Inc.* Anno autem dñicae inc. dclxiv subita pestilentiae lues — *Des.* ablata molestia sospitatem conferre solet. [1716

Capgravius, f. 58-59.

3. Vita. *Inc. prol.* Quia nimirum quorundam vita — *Inc.* Temporibus Nordhanhymbrorum regis... Oswaldi — *Des.* quam litteris comprehendi vel ore referri queat. [1717

Brev. Aberdonense, pars hiem.; Propr. SS. f. 62-62v.

Cedd seu Cedda ep. Saxonum Orientalium, † 664. — Ian. 7.

1. Narratio de Vita.

* Bedae *Hist. eccl.* iii. 21-23 (*P.L.* XCV. 150-55); cf. iii. 25; iv. 3; || *Act. SS.* Ian. I. 373-75.

2. Vita. *Inc.* Quia enim diem obitus ss. Cedd... Sub principe enim Peada — *Des.* in ecclesiis Northanhimbrorum servata est. [1718

Capgravius, f. 56v-58.

Cedmon. *Vid.* Caedmon.

Cedonius. *Vid.* Sidonius.

Celerinus lector Carthagine, saec. III. — Febr. 3.

Epistula S. Cypriani de eo. *Inc.* Agnoscenda et amplectenda sunt, ff. dd., beneficia divina — *Des.* Opto vos, ff. cc. et desiderantissimi, semper bene valere. [1719

* Cypriani epist. 39, al. 34 vel iv. 5 (*P.L.* IV. 320-24; || *Cypriani opera,*

ed. G. HARTEL, in CORP. SCR. ECCL. LAT. III, 1. 581-85); || SURIUS, I (1570), 817-818; (1576), 840-41; II (1618), 35-36; II (1875), 74-76; || *Act. SS.* Febr. I. 324-25; 3ª ed. 327-28.

Celsinus ep. Tullensis, saec. V. *Vid.* **Amon.**

Celsus puer m. Antinoi in Aegypto. *Vid.* **Iulianus, Basilissa.**

Celsus ep. Treverensis. — Febr. 23.

1. INVENTIO CCA. AN. 980, AUCT. THEODERICO MON. *Inc. epist.* Excellentissimo... Richardo... Rogat namque paterna pietas vestra — *Inc. prol.* Cum omnibus divinae atque humanae philosophiae sectatoribus — *Inc.* Anno dñicae inc. DCCCCLXXVIII, quando divae memoriae Otto II — *Des.* quoniam in saeculum misericordia eius. [1720

Act. SS. Febr. III. 396-400; 3ª ed. 402-6. — (Mut.) SURIUS, VII (1581), 137-41; VII (1586), 87-91; II (1618), 184-86.

EXC. HONTHEIM, *Prodr. hist. Trev.* I. 654-58. — WAITZ (G.), in *MG.* Scr. VIII. 204-7; || *P.L.* CLIV. 1232-40.

2. MIRACULA AUCT. EODEM. *Inc.* Expeditis tandem sermone licet impolito — *Des.* claudicantem monachum existimare possis. [1721

Act. SS. t. c. 400-4; 3ª ed. 406-10.

EXC. WAITZ, t. c. 207-8; || *P.L.* t. c. 1239-42.

Censurinus et soc. mm. ad Ostia Tiberina, † 252. — Sept. 5.

1. PASSIO. *Inc.* Temporibus Claudii, praesidente vicario Ulpio Romulo — *Des.* Eodem tempore veniens quidam Concordius presb. de noctu levavit corpus... [1722

MOMBRITIUS, I. 197-98ᵛ; || [MAGISTRIS (Simon de)], *Acta martyrum ad Ostia Tiberina* (Romae, 1795), XLV-LXV.

2. PASSIO. *Inc.* Postquam impiissimus imp. Decius non totis duobus annis — *Des.* reliquis omnibus cum s. Cyriaco apud Ostiam civitatem monumenta exstruxit. Quorum corporibus... [1723

Act. SS. Sept. II. 520-524.

Censurius ep. Autisiodorensis, † cca 500. — Iun. 10.

Hist. ep. Autisiod. 10 (LABBE, *Bibl. mss.* I. 418; || DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne,* I. 322; || *P.L.* CXXXVIII. 229).

Centolla et Helena mm. Burgis in Hispania, sub Diocletiano (?). — Aug. 13.

1. PASSIO AUCT. GUNDISALVO EP. BURGENSI. *Inc. prol.* Quanta audivimus et cognovimus ea quae nobis annuntiata sunt — *Inc.* Passionem itaque S. Centollae et Helenae ipsius collegae videntes homines

catholici — *Des.* fiat in die ipsarum virginum duplex festum cum processione sollemni, praestante... [1724

FLOREZ, XXVII. 815-21; 2ª ed. 408-14.

2. EPITOME. *Inc.* Centolla v. Hispana cum multis virtutibus esset insignis — *Des.* atque celebri pompa quotannis earum sollemnia peragi primus instituit. [1725

Act. SS. Aug. III. 31-32, n. 5; || FLOREZ, t. c. 822; 2ª ed. 415.

Ceolfridus ab. Wiremuthensis et Girvensis, † 716. — Sept. 25.

1. VITA. *Inc. prol.* Praecipit apostolus Paulus — *Inc.* Nobilibus quippe ac religiosis editus parentibus — *Des.* supplicaturi genua curvent. Sed et alia signa... [1726

Bedae opera hist. minora, ed. I. STEVENSON (Londini, 1841), 318-34; || *Bedae opera*, ed. I. A. GILES (1843), 416-32; || *Bedae Hist. eccles.* ed. C. PLUMMER (Oxonii, 1896), I. 388-404.

EXC. [FOWLER (I. T.)], *Memorials of the Church of SS. Peter and Wilfrid, Ripon*, I (SURTEES SOCIETY, LXXIV, 1882), 319-20.

2. *Vid.* **Wiremuthenses.**

Ceratius ep. cultus Simorrae in Vasconia. — April. 24, Iun. 6.

VITA. *Inc.* (*mutila*). Adveniente multitudine maxima languentium — *Des.* imaginem argenteam in honorem Dei genetricis fieri iussit. [1727

Act. SS. Iun. I. 709, n. 4-7; 3ª ed. 697-98, n. 4-7.

Cerbonius ep. Populonii, † cca. 575. — Oct. 10.

1. NARRATIO DE VITA.

* GREG. MAGNUS, *Dial.* III. 11 (*P.L.* LXXVII. 237-40).

2. VITA. *Inc. prol.* In divinis historiis sanctorum sacra gesta — *Inc.* B. namque Cerbonius, sicut prisci catholici viri tradiderunt — *Des.* mereamur scandere. Migravit autem b. C. ex hac vita... [1728

BENEVOLENTIUS (U.), apud UGHELLI, 2ª ed. III. 703-9.

3. VITA. *Inc.* Tempore quo Ariana haeresis in toto mundo pullularet — *Des.* et post obitum ab inimicorum iaculis protegendo servavit. Glorificemus igitur Dñum... [1729

Act. SS. Oct. V. 96-101.

EXC. MARTINELLUS (Flor.), *Roma ex ethnica sacra* (1653 et iterum 1668), 99-100.

4. EPITOMAE.

PETRUS DE NAT. IX. 43. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 93ᵛ-94.

Cerbonius m. in Tuscia. *Vid.* **Crescius.**

Cerealis m. Romae. *Vid.* **Getulius.**

Cernathus. *Vid.* **Carantocus.**

Cetheus, alias **Peregrinus,** ep. Amiternensis m., † cca. 600. — Iun. 13.

1. Vita. **a.** *Inc.* Tempore bb. papae Gregorii, cum apud Constantinopolim Phocas... Ex qua natione duo pessimi... viri... ad urbem Amiternensium venientes — *Des.* per corpus servi tui bb. Peregrini. Audientes haec universi... venerunt omnes simul... ad locum ubi corpus... At vero impiissimus Umbolus... Passus est autem b. C... [1730

Act. SS. Iun. II. 689-93; 3ª ed. III. 183-87.

b. Temporibus bb. papae Gregorii *etc. ut* a... Ex qua natione duo pessimi viri... in urbem Aternensium venientes — *Des.* illuminaretur precibus eius. Concurrentes ergo de urbe venerunt ad tumulum eius... Post haec autem episcopus... At vero impiissimus Umblo... Passus est autem b. C... [1731

De qua *Act. SS.* Iun. II. 688, 689, n. 1, 7; 3ª ed. III. 181, 182, n. 1, 7 (ex codice Camaldulensi), et in notis ad Vitam **1**.

2. Epitome.

Petrus de Nat. v. 113.

Chenelmus, Chetillus. *Vid.* **Kenelmus, Ketillus.**

Childemara abb. Fiscannensis, † post 684. — *Vid.* **Waningus.**

Chilianus. *Vid.* **Kilianus.**

Chionia. *Vid.* **Agape.**

Chlodovaldus seu **Chlodoaldus** presb., saec. VI med. — Sept. 7.

1. Vita. *Inc.* Dies laetitiae et gaudii adest praecipue vestrae urbi — *Des.* Cuius corpus in eadem cella summo honore humatum est; ubi suffragantibus eius meritis... [1732

Mabillon, *Acta,* I. 134-38; 2ª ed. 125-29; || *Act. SS.* Sept. III. 98-101; || *P.L.* CXXXVIII. 195-204; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. II. 350-357.

Exc. Bouquet, III. 422-24.

2. Vita. *Inc.* Igitur bb. Chlodovaldi vitam scripturus, spiritum s. peto mihi suffragatorem — *Des.* α) migravit vii id. sept., regnante Dño N. I. C... [1733

vel β) migravit ad Dñum. Noviente villa... depositus requiescit. [1734

De qua Krusch, t. c. 349 (des. α); — *Anal. Boll.* XVII. 79 (des. β).

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxii. 60; || Mombritius, I. 209v. — Petrus de Nat. viii. 50.

Chlodulfus ep. Mettensis, † saec. VII extr. — Iun. 8.

Vita. *Inc. prol.* B. Chlodulfi Metensis urbis pontificis gloriosi depositionem — *Inc.* Scripturi aliquid ex b. Ch-i gestis et de tanto viro locuturi — *Des.* aestimamus dies eiusdem dñi Ch-i pontificis ven. 100 fuisse annorum, gratias agentes... [1735

Mabillon, *Acta*, II. 1044-48; 2a ed. 998-1002; || *Act. SS.* Iun. II. 127-32; 3a ed. 126-31.

Exc. Dominicy (M. A.), *Ansberti familia rediviva* (1648), appendix, 3-4. — Bouquet, III. 542.

Chraudingus. *Vid.* **Rodingus.**

Christiana v. culta Teneramundae. *Vid.* **Christina.**

Christianus ep. Autisiodorensis, post med. saec. IX. — Nov. 22.

Hist. ep. Autisiod. 38 (Labbe, *Bibl. mss.* I. 434; || Duru, *Bibl. hist. de l'Yonne*, I. 356-57; || *P.L.* CXXXVIII. 252; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XIII. 398); || Mabillon, *Acta*, IV, 2. 575, n. 4; 2a ed. 584, n. 4.

Christina paenitens Spoleti, † 1458. — Febr. 14.

1. Vita auct. Ambrosio de Cora. *Inc.* Priori ac ceteris fratribus Spoletani conventus... Gaudeo ac vehementer laetor — *Des.* Haec breviter, mei patres optimi, ingeniolo meo oblata sunt... valeamus imitari. Amen. [1736

De qua *Catal. Paris.* II. 526.

2. Carmina auct. Adamo de Montaldo.

Exc. Herrera (Th. de), *Alphabetum Augustinianum*, I (1644), 139; || *Act. SS.* Febr. II. 799, n. 4; || *Ord. Eremitarum S. Augustini*, Approbationis cultus... ven. servae Dei Ch-ae de Vice-Comitibus (Romae, 1834), Summarium, 7.

3. Miracula an. 1458. a. Epistula priorum populi Spoletani. *Inc.* Illustrissime princeps... Quia in hac civitate Spoletana... [1737

Motta (E.), *Bollettino storico della Svizzera italiana*, XV (1893), 85.

b. Ipsa miracula (latine et italice). *Inc.* In nomine Dñi. Amen. Anno Dñi mccccLviii... infrascripta dña transivit de hoc mundo... [1738

Motta, l. c. 85-93.

c. Responsio Francisci Sfortiae ducis. *Inc.* Magnifici amici nostri carissimi. Aequo animo accepimus litteras... [1739

Motta, l. c. 93.

Christina Stumbelensis v. Ord. S. Dominici, † 1312. — Iun. 22 et Nov. 6.

1. Legenda auct. Petro de Dacia. Pars **I.** De virtutibus Christinae, auct. Petro. *Inc.* Cuius anno mores, virtutum colligo... [1740

Exc. *Act. SS.* Iun. IV. 429-30; ed. 3ª V. 366-67.

Pars **II.** De vita Christinae, auct. Petro. *Inc. prol.* Magnum Dñum et magnam virtutem eius merito laudarem. — *Inc.* Quantum ad memoriam possum reducere, a primaevo aetatis meae — *Des.* sororem vestram Hillam cum ceteris, quos placet. Valete semper. [1741

Paulson (I.), *Petri de Dacia Vita Ch-ae Stumbelensis*, fasc. II (1896), 1-257 (= Scr. latini medii aevi Suecani. ed. Ioh. Paulson et Lars Wåhlin, I, 2). — *Act. SS.* Iun. IV. 275-344 et 409-26; 3ª ed. V. 236-94 et 349-62 (at ordine, quem praebet liber ms., perturbato, et interpositis narrationibus aliunde petitis).

Pars **III** iussu Petri collecta. *Inc.* In Iesu Christo sempiterno sponso et amico specialissimo fratri Petro — *Des.* (*imperfecta*) vulnus tamen, quod de vecte ferreo transfixo | [1742

Partim *Act. SS.* Iun. IV. 344-409; ed. 3ª V. 294-348; — partim (scil. initium et finis, quae deerant in *Act. SS.*) Paulson (I.), *In tertiam partem libri Iuliacensis annotationes* (1896), 41-66, 38-40. — Var. lect. Paulson, ibid. 11-38.

2. Adnotatio de morte et miraculis. *Inc.* Anno Dñi N. I. C. mcclxxix dilecta Deo et hominibus — *Des.* Et supervixit... usque annum Dñi mcccxii. [1743

Act. SS. Iun. IV. 426, n. 56, 57; 3ª ed. V. 363, n. 56, 57 (omissis quibusdam); || Wollersheim (Th.), *Das Leben der ekstatischen und stigmatisirten Jungfrau Chr. von Stommeln* (Köln, 1859), 498-99 (om. ultima sententia); || Paulson (J.), *Jülicher-handskriften till Petrus de Dacia* (1894), 13-16.

3. Vita. *Inc. prol.* Apparuit gratia Dei Salvatoris nostri — *Inc.* Cum in quadam villula dicta Stumbele ad duo milliaria a Colonia — *Des.* quamquam fuerit dño papae ut hoc fieret supplicatum. [1744

Act. SS. Iun. IV. 431-54 et 426-27, n. 58; 3ª ed. V. 367-87 et 363, n. 58. Exc. Wollersheim, t. c. 502-3. — Paulson, *Jülicher-handskriften*, 24.

Christina (Christiana) v. et Hildewardus ep. culti Teneramundae, saec. VIII (?) — Iul. 26 et Dec. 29.

Vita auct. Iohanne Gielemans. *Inc. prol.* Magnum summopere studium in perquirendis sanctorum gestis — *Inc.* In diebus illis exstitit quidam Migranimus nomine — *Des.* atque cum summo exsultationis iubilo Teneremundam transtulerunt. [1745

Partim (pars prior de s. Chr.) *Act. SS.* Iul. VI. 314-15; — partim (pars altera de s. H.) *Anal. Boll.* XIV. 60, 61°.

Christina Mirabilis v. in oppido S. Trudonis, † cca. 1224. — Iul. 24 et Iun. 23.

VITA AUCT. THOMA CANTIPRATANO. *Inc. prol.* Memorabilis Christi v. Christinae vitam scribere disponentes — *Inc.* Igitur memorabilis Christi v. Ch. ex oppido S. Trudonis in Hasbania — *Des.* Hoc verbis multis, hoc fletibus, hoc eiulatibus... Amen. [1746

ADDITAMENTUM. *Inc.* Accidit autem post haec anno ab inc. Dñi MCCXLIX — *Des.* ad domum suam propriis viribus repedavit. [1747

Act. SS. Iul. V. 650-60. — (Mut.) SURIUS, III (1572), 778-89; (1579), 888-899; ‖ VI (1618), 319-24.

Exc. (ex Surio) GONONUS (B.), *Vitae Patrum Occid.* 327-33.

Christina v. m. Vulsinii, alias in Tyro civitate, sub Diocletiano. — Iul. 24.

1. PASSIO. a. *Inc.* Erat quaedam sacra et sancta puella de Tyro, nomine Ch., spem Dei habens in custodiendo virginitatem (*al.* in virginitate custodienda, *al.* ad custodiendam virginitatem) nondum annorum 11 — *Des.* et complevit martyrium eius, et collocavit eam in templo Apollinis. Complevit autem martyrium suum s. Ch. IX kal. aug... [1748

PENNAZZI (S. A.), *Vita e martirio ammirabile della gloriosa S. Cristina* (Montefiascone, 1725), 259-75; cf. 275-76.

b. *Inc.* Erat quaedam sancta et sacra puella de Tyro spem (*al.* in spe) Dei (*al.* Dñi, *al.* in Deo) habens — *Des.* in templo Apollinis, et collocavit eam ibi. Consummata est b. Ch. IX kal. aug... [1749

De qua *Catal. Brux.* II. 63, 46°.

c. *Inc. ut* a. — *Des.* et curavit (*al.* curaverunt) corpus eius ex more, et collocavit (*al.* collocaverunt) eam in optimo loco. Implevit autem martyrium suum b. Ch. VIII (*al.* VI) kal. aug... [1750

BOGLINO (L.), *Palermo e santa Christina* (1881), 164-70. — Cf. *Catal. Brux.* I 32, 48°.

d. *Inc.* Fuit quaedam sacra v. a Deo nomine Ch. spem habens in Dño, benignitatem custodiens — *Des.* et condivit corpus aromatibus, et collocavit eam optimo loco IX (*al.* XIIII) kal. aug. [1751

Act. SS. Iul. V. 524-28.

e. *Inc.* In temporibus illis erat quaedam s. et sacra Dei puella de Tyro, nomine Ch., timorem Dei habens in virginitate eius — *Des. ut* b. [1752

De qua *Catal. Paris.* III. 484, 61°.

f. *Inc.* In illo tempore erat quaedam puella de Tyro in spe Dei virginitatem custodiens, quae nondum erat annorum 11 — *Des. ut* b. [1753

De qua *Act. SS.* t. c. 506, n. 65; cf. *Catal. Paris.* I. 493-94, 2°.

g. *Inc.* Fuit quaedam puella de Tyro nobilibus orta natalibus. Quam (*al.* Cuius) pater Urbanus nomine — *Des.* et peracta oratione, sacrum Dño reddidit spiritum IX kal. aug... [1754

PENNAZZI, t. c. 352-58; cf. ibid. 373.

h. *Inc. ut* a. — *Des. ut* g. [1755

PENNAZZI, t. c. 364-73.

i. *Inc.* Temporibus Diocletiani imp. erat quaedam puella de Tyro nobilissima annorum 12, nomine Ch., sapiens — *Des.* fecitque ei memoriam in templo Apollinis et ibi collocavit eius reliquias. Passa est autem s. Ch. sub Urbano patre suo... [1756

De qua *Anal. Boll.* I. 517, 72°; *Catal. Paris.* II. 77, 26°.

k. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani imp. passa est in civitate Tyro Ch. v. Quae dum esset infantula — *Des.* et martyrium in templo Apollinis celebravit eamque ibi collocavit. [1757

VINC. BELLOV. XIII. 86-89; || PENNAZZI, t. c. 416-21. — De ea etiam *Catal. Brux.* II. 160, 36°.

2. PASSIO. *Inc.* Bb. m. Christina passa est in Vulsinis civitate anno XI. Erat autem mater eius de genere Aniciorum — *Des.* et posuit s. corpus eius cum omni diligentia. Passa est autem bb. Ch. VIII kal. aug. sub imp. Adriano... [1758

MOMBRITIUS, I. 203-5; || PENNAZZI, t. c. 378-87.

3. PASSIO AUCT. ALPHANO SALERNITANO. *Inc. prol.* In claro et exornato triumpho — *Inc.* Igitur Christina gloriosissima v. gente patricia Aniciorum — *Des.* Ad hoc namque Dñus feminei nobis sexus... [1759

UGHELLI, II. 1125-38; 2ª ed. X. anecd. 80-90; || PENNAZZI, t. c. 393-411; || *P.L.* CXLVII. 1269-82.

4. EPITOMAE.

ALDHELMUS, *De laudibus virginitatis* (sermone soluto), 46 (*P.L.* LXXXIX. 146-47). — ADO. 24 iul.; || PENNAZZI, t. c. 442. — FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam,* XIV. 12 (*P.L.* CXXXV. 859). — *Leg. aurea,* c. 98 (93); || PENNAZZI, t. c. 421-27. — ANTONINUS FLORENT. *Chronic.* tit. VIII, c. 1, § 17; || PENNAZZI, t. c. 429-31. — PETRUS DE NAT. VI. 130; || PENNAZZI, t. c. 433-35. — IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 101; || PENNAZZI, t. c. 437-41.

5. TRANSLATIO PANORMUM SAEC. XII. — *Inc.* Igitur regnante felicis memoriae victorioso Guillelmo — *Des.* et hominibus statuit honorandos. Habetur igitur celebris dies... [1760

BOGLINO, t. c. 28-32; || *Anal. Boll.* IV. 335-36.

6. TRANSLATIO BOEVRARIAM IN ARTESIA. *Inc. prol.* Quia, dilectissimi, semper et ubique gloriam Dñi — *Inc.* Contigit autem ut duo alienigenae viri — *Des.* Haec et huiusmodi insignia... Nunc ipsa pro nobis impetrare dignetur... [1761

Act. SS. t. c. 529-31 (omissa sub initio epitome Passionis).

7. Translatio capitis Hertzebrochium in Westphalia. *Inc.* Eggilmarus Osnabrugensis ep. quondam in Italiam profecturus — *Des.* atque totius parochiae efficeretur patrona. Gratias ergo... [1762

Act. SS. t. c. 532-33.

Christophorus de Cadurcis, Ord. S. Franc., † 1272. — Oct. 31.

Vita et miracula, auct. Bernardo de Bessa (inserta in Chronica XXIV generalium Ord. Min.). *Inc.* Quasi vas auri solidum... Hic igitur de Romandiolae partibus oriundus — *Des.* promissionem implevit. Multa ferunt et alia... [1763

Analecta Franciscana, III (1897), 161-73.

Christophorus et Leovigildus mm. Cordubae, † 852. — Aug. 20.

*Eulogius, *Mem. SS.* ii. 11 (*P.L.* CXV. 792-93); || Surius, VIII (1618), 249; || *Act. SS.* Aug. IV. 99.

Exc. Florez, XII. 430; 2ª ed. 440.

Christophorus m. in Lycia, sub Decio (?). — Iul. 25.

1. Passio. *Inc.* In temporibus illis erat multa insania, et multitudo copiosa — *Des.* Episcopus vero fecit basilicam in exitu fluminis... [1764

Anal. Boll. X. 394-405. — Var. lect. Mussafia (A.), *Zur Christophlegende,* I. in Sitzungsberichte der kaiserl. Akademie der Wissenschaften, philos.-hist. Classe, CXXIX (Wien, 1893), ix. 41-61.

2. Passio. *Inc. prol.* Laudabillima Christi martyrum certamina iucundissimum — *Inc.* Tempore quo nequissimo errore gentilium simulacra — *Des.* Numerum autem sicut nec nomina virorum ac mulierum qui per b. Christophorum... [1765

Mussafia, l. c. 67-78.

Exc. *Catal. Paris.* I. 331, 16°; — ibid. III. 94, 18°.

3. Passio. **a.** *Inc.* In tempore illo regnante Dagno in civitate Samo homo venit de insula — *Des.* quisquis blasphemaverit Deum christianorum, gladio percutiatur. Hanc orationem constituit s. Ch... [1766

Act. SS. Iul. VI. 146-49.

b. *Inc.* Regnante Da(g)no in civitate Samon in provincia Syriae venit quidam homo de insula — *Des.* quicumque blasphemaverit Deum christianorum gladio interficiatur. Passus est s. Ch... [1767

Mombritius, I. 205ᵛ-7.

c. *Inc.* Tempore illo, quando (*al.* quo) Dagnus rex regnabat in civitate Samon — *Des.* α) gladio feriatur. Et hanc orationem constituit s. Christophorus. [1768

vel β) gladio pereat. Et hanc orationem fudit ad Dñum s. Ch... [1769

vel γ) gladio feriatur. Consummavit autem b. Ch. passionem...[1770

Cf. *Catal. Paris.* II. 482, 1°; — *Act. SS.* t. c. 142, n. 98. — *Anal. Boll.* XVII. 111, 175°.

d. *Inc.* Tempore illo quo Dagnus in civitate Samon regnum tenebat — *Des.* Haec et his similia eo orante, credidit Christo... [1771

Cf. *Anal. Boll.* XVII. 72.

e. *Inc.* Passio s. Christophori... qui fuit passus sub Dagno... S. Dei Ch. dum intentus esset in oratione, ecce nubes. — *Des.* α) quem si quis blasphemaverit, gladio puniatur. Passus est autem s. Ch... [1772

vel β) si quis blasphemaverit Deum christianorum, gladio interficiatur. Et hanc orationem orabat s. Ch... [1773

Cf. *Anal. Boll.* I. 517-18, 73°.

f. *Inc.* Fuit igitur gloriosus s. Ch. in humana effigie Chananeus, sed operibus bonis — *Des.* ut si quis non crediderit in Deum christianorum, puniatur. Et istam orationem oravit s. Ch... [1774

Cf. *Catal. Brux.* II. 405, 70°.

g. *Inc.* Passionem s. ac bb. Christophori... audite et legite. Cum credidisset autem in Dñum I. C., vocatum est... [1775

Cf. *Anal. Boll.* XI. 311-12, 45°.

4. Vita et Passio metrica auct. Walthero Spirensi, libris 6. *Inc. epist.* (*ad collegas urbis Salinarum*) Dñis Liutfredo, Benzoni et Friderich... Libellum nostrae modulationis — *Inc. prol.* Solvere nos typicae scelus est signacula legis — *Inc. praefatio.* Quid referam, quae nemo legit, quae nemo videre — *Inc. lib. I.* Postquam maternas infantia prima papillas — *Des. lib. VI.* Succinat omnis Amen, quoniam subit ostia carmen. Haec hypolevita Waltherus... — *Inc. epist.* (*ad Hazecham*) Dñae Hazechae .. Quia, sicut nosti, mater... [1776

Pez, *Thes. anecd.* II, 3. 29-96; || Harster (W.), *Vualtheri Spirensis Vita et Passio s. Ch-i m.* (München, 1878), 1-104.

5. Vita et Passio prosa auct. eodem. *Inc. prol.* Dño Baldericho... Cum id communis omnium fere mortalium — *Inc.* B. igitur ille, de quo hic futurus est sermo, natione quidem — *Des.* Eius namque inaudita quantitas signorum... Hanc tibi Waltherus... [1777

Pez, l. c. 99-122; || Harster, t. c. 104-29.

6. Passio rhythmica. *Inc.* Erat quidam christianus nomine Christophorus, vir s. et valde clarus — *Des.* Ita tota gens Syrorum conversa ad Dñum... [1778

De qua *Act. SS.* t. c. 142-43, n. 100-101. — *Catal. Brux.* II. 40, 67°; 510, 1°.

7. Passio auct. Petro diac. Parthenopensi.

Exc. Ughelli, VI. 165; 2ª ed. 111.

8. Vita et Passio auct. Iacobo de Voragine. *Inc.* Christophorus ante baptismum dicebatur Reprobus... Ch. gente Cananaeus, procerissimae staturae — *Des.* suppliciter obtinuit. [1779

Leg. aurea, c. 100 (95); || Douhet, *Dictionnaire des légendes* (Paris, 1855), 291-94.

9. Epitomae.

Vinc. Bellov. xiv. 24-26. — Petrus de Nat. vi. 135.

10. Historia S. Christophori, auct. Georgio ep. Arbensi (de tribus victoriis S. Christophori patrocinio partis). *Inc. prol.* Regnante Dño... sub anno eiusdem mcccviii ego frater Georgius — *Inc.* Tempore igitur ven. viri dñi Domanae natione Absarensis — *Des.* et viam salutis ostendere, qui cum Patre... Ego presb. Thomas de Stantiis... [1780

Farlati, *Illyr. sacr.* V. 231-32, 233, 234-35.

Chrodegangus ep. Mettensis, † 766. — Mart. 6.

Vita (adscripta Iohanni ab. Gorziensi). *Inc.* Mettis igitur urbium cis Alpes positarum, quas novi — *Des.* (*imperfecta*) consueta usus pietate indulgeret. [1781

Eckhart (I. G. ab). *Commentarii de rebus Franciae orientalis,* I. 912-36; || Pertz, *MG.* Scr. X. 553-72.

Exc. *Act. SS.* Oct. XI. 938-39.

Chrodegangus ep. Sagiensis, † 770. — Sept. 3.

Vita, translationes et miracula, auct. Herardo ep. Turonensi. I. Vita. *Inc. prol* Cum mundi tempora totius orbis cursu labentia — *Inc.* Omnes homines cuiuscumque sint sectae — *Des.* Ubi per multa temporum spatia a fidelibus populis congruo ordine... [1782

Act. SS. Sept. I. 768-69.

Additamentum (de translatione an. 1014). *Inc.* Passus est autem s. antistes... Post multum vero temporis — *Des.* iii kal. iunii tumulavit. Ad cuius memoriam crebro... [1783

Catal. Paris. III. 322-23. 57°.

II. Translationes saec. IX et miracula. *Inc.* Verum cum b. Chrodegangi exitum ad caelestis vitae trophaeum — *Des.* est compos effecta. Haec autem quae divina virtus... Amen. — *Sequuntur versiculi 4 :* Haec carus caro dona transmittit amicus... [1784

Act. SS. t. c. 770-72 et (versiculi) 765, n. 7.

Chrothildis (al. Clothidis) regina, † 545. — Iun. 4.

1. Vita. *Inc. prol.* Urbis Ihericuntinae ruitura aedificia — *Inc.* Fuit quidam rex Burgundionum nomine Gundeveus — *Des.* in qua etiam

basilica requiescit corpus s. Genovefae v. Dignum namque erat... [1785

MABILLON, *Acta*, I. 98-103; 2ª ed. 92-96; || BOUQUET, III. 397-401; || KRUSCH (Br.), in *MG*. Scr. rer. merov. II. 342-48.

Exc. *Act. SS.* Iun. I. 297-98; 3ª ed. 290-91.

2. VITA (EX 1 EXCERPTA). *Inc.* B. et ven. regina Chrotildis, quae quanta secundum carnem... Fuit quidam rex Burgundionum — *Des.* Itaque bonae memoriae Chr. regina bonis operibus praedita... Quae cum magno psallentio Parisius deportata... [1786

De qua *Catal. Paris.* I. 53, 1°; II. 248, 6°.

Vitam, quae eodem modo *inc.* ac *des.*, at plura ex **1** retinuit quam Vita **2**, edidit mut. sermone Io. RAVISIUS TEXTOR, *De memorabilibus et claris mulieribus* (Paris. 1521), f. 214ᵛ-17.

Chrysanthus et Daria mm. Romae sub Numeriano. — Oct. 25.

1. PASSIO. *Inc. prol.* Historiam priorum ss. ad aedificationem nostram — *Inc.* Polemius vir illustrissimus, Alexandrinae urbis honoratus — *Des.* quorum nec numerus nec nomina collecta sunt. — Haec omnia, sicut gesta sunt, scripsimus Valerius et Armenius... corona suscepit. [1787

MOMBRITIUS, I. 152ᵛ-56ᵛ; || *Act. SS.* Oct. XI. 469-84; || FLOSS (J.), in *Annalen des hist. Vereins für den Niederrhein*, XX (1869), 156-70.

2. EIUSDEM EPITOME. *Inc.* Eo tempore Numerianus imp. iussit Celerino — *Des.* ipsi quoque ad coronam martyrii pervenerunt. [1788

Act. SS. t. c. 487.

3. CARMEN AUCT. ALDHELMO. *Inc.* Nec meminisse moror praeconia clara Chrysanthi — *Des.* mundum dum laxat habenis. [1789

* ALDHELMUS, *De laude virg.* 25 (*P.L.* LXXXIX. 258-60); || MILLER et AUBENAS, in *Revue de bibliographie analytique*, VI (1845), 675-78; || *P.L.* LXXIV. 527-30; || *Act. SS.* t. c. 488-89.

4. CARMEN AUCT. FLODOARDO. *Inc.* In quosdam furuisse licet rex Numerianus — *Des.* sacra limina versibus ornat. [1790

FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, VI. 5 (*P.L.* CXXXV. 693-98).

5. MIRACULUM. *Inc.* Crisantus m., ut historia passionis... [1791

*GREG. TURON. *Glor. mart.* 37 (38); || FLOSS, t. c. 170-71, praemisso brevi prologo, qui *inc.* " Haec passio a fidelibus digesta viris... „ [1792

6. TRANSLATIO IN NOVUM-MONASTERIUM AN. 844 (AUCT. MARCWARDO AB. PRUMIENSI ?) *Inc.* Expleta ss. martyrum passione, non absurdum videtur... Igitur anno dñicae inc. DCCCXLIV — *Des.* votisque persolutis, ad propria sunt reversi. [1793

MABILLON, *Acta*, IV, 1. 611-17; 2ª ed. 576-82; || *P.L.* CXXI. 673-82; || *Act. SS.* t. c. 490-94; || FLOSS, t. c. 172-83.

Exc. HOLDER-EGGER (O.), in *MG*. Scr. XV. 374-76.

7. Carmen de inventione an. 886. *Inc.* Stephane s. papa, mea carmina suscipe — *Des.* Laudemus numen, spiritus alme, tuum. [1794

Bandinius. *Bibl. Leopoldina Laurentiana,* I. 364-65; || D[i] C[ostanzo] (G[ius.]), *Disamina degli scrittori e dei monumenti risguardanti S. Rufino* (Asisi, 1797), 421-22; || Winterfeld (P. de), in *MG.* Poet. lat. IV. 404-5.

8. Epitomae.

Ado, 1 dec. — Vinc. Bellov. xii. 124-29. — *Leg. aurea,* c. 157 (152). — Petrus de Nat, ix. 105.

Chrysogonus m. Aquileiae, sub Diocletiano. — Nov. 24.

1. Passio (pars prima Passionis s. Anastasiae). a. *Inc. prol.* Omnia quae a sanctis gesta sunt vel quae geruntur. si quis voluerit — *Inc.* Praetextati illustris viri filiam Anastasiam legimus — *Des.* Decollatus est autem s. Chrysogonus sub die ix kal. dec. et conditus est in loco a s. Zoilo presb. v kal earundem. [1795

Mombritius. I 200v-1r.
Exc. *Act. SS.* April. I. 248, n. 1; 3a ed. 247-48, n. 1.

b. *Inc.* Tempore quo Diocletiani impiissimi caesaris... [1796

Cf. *Anal. Boll.* XI. 317, 90°.

2. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Chrysogonum in vinclis Anastasia fovebat — *Des.* Christus et emeritos insignibus auget honores. [1797

* Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* vii. 10 (*P.L.* CXXXV. 721-28).

3. Epitomae.

Ado, 24 nov. — Vinc. Bellov. xiii. 57, 58. — *Leg. aurea,* c. 171 (166). — Petrus de Nat. x. 101.

Chrysolius ep. et socii mm. in Flandria. — Febr. 7,

Passio. a. *Inc.* Sicut referunt historiographi... b. Chrysolius de Armeniis partibus exstitit oriundus — *Des.* in dicta Cominiensi ecclesia ad praesens demonstratur. Quo in loco... [1798

Act. SS. Febr. II, 11-12; 3a ed. 11; || *Act. SS. Belgii,* I. 141-43.

b. *Inc.* B. Grysolius regia stirpe editus, minoris Armeniae partibus exstitit oriundus — *Des.* in praedicta Cominiensi ecclesia ad praesens demonstratur. Quo in loco... [1799

Raisse (A. de), *Vita ss. Vulganii ... item s. Chrysolii* (Duaci, 1623), 51-58; || *Act. SS.* t. c. 12-13; 3a ed. 12; || *Act. SS. Belgii,* I. 144-46.

Chrysopolitus ep. et soc. mm. Bettonae in Umbria, sub Maximiano. — Mai 12.

Passio. *Inc.* Tempore quo Dñus humanum genus a diabolicis laqueis — *Des.* almae Mariae v. atque omnium ss. Actum est hoc... [1800

Act. SS. Mai III. 22-25.

Chunradus, Chuonradus. *Vid.* **Conradus.**

Ciccus. *Vid.* **Franciscus** tertii Ord. S. Franc. Pisauri.

Cirycus et Iulitta mm. Tarsi sub Diocletiano. — Iun. 16.

1. EPISTULA THEODORI EP. ICONII DE EORUM PASSIONE. *Inc.* Carissimo fratri et s coepiscopo Zosimo... Quia bono semini hostis humanae condicionis — *Des.* sibi rapere ad medelam animae festinabant. Haec omnia, utpote veritatem esse... [1801

Act. SS. Iun. III. 23-24; 3ª ed. IV. 19-20. — Annotatio BERNARDI GUIDONIS in hanc epistulam: DELISLE (L.), *Les Manuscrits de Bernard Gui,* in NOTICES ET EXTRAITS, XXVII, 2. 190, not. 1.

2. PASSIO. a. *Inc.* In diebus Alexandri magni praesidis motus magnus factus est in ecclesia Christi... Unde contigit ut Iulitta — *Des.* et ab eodem impio iudice decollati perceperunt. Pro nobis igitur, qui eius memoriam colimus... [1802

Act. SS. Iun. III. 28-33; 3ª ed. IV. 24-28.

b. *Inc. ut* 2 a.— *Des.* Passi fuerant autem pro Christo cum b. Ciryco et matre eius omnes animae numero milia 11, 440. Pro nobis igitur omnibus... [1803

De qua *Catal. Brux.* II. 496, 13°.

c. *Inc.* In illo tempore sub Alexandro praeside orta est persecutio christianis Veniens enim idem Alexander — *Des.* reduxit ad statum pristinum, et sepelierunt eos christiani. [1804

De qua *Anal. Boll.* XI. 214, 27°; *Catal. Paris.* III. 263, 11°.

d. *Inc.* In diebus Alexandri principis orta est persecutio magna christianorum Iulitta vero quaedam christiana — *Des.* Sic Iulitta fructum ventris sui... Compleverunt autem martyrium suum... [1805

De qua *Catal. Brux.* II. 373, 25°.

e. *Inc.* Facta est persecutio christianorum in tempore Alexandri imp. Iulitta vero timens persecutionem — *Des.* Et compleverunt martyrium suum... Martyrizatus est autem s. C. apud matrem... [1806

De qua *Catal. Paris.* I 490, 46°; III. 375, 117°.

f. *Inc.* Temporibus Aurelii Alexandri imp. maxima vexatione ecclesiae agitabantur — *Des.* Et sic postquam tot agones martyrum celebraverunt... [1807

De qua *Anal. Boll.* VIII. 146, 55°.

g. *Inc. prol.* Laudabile satis est ad regis aetherei gloriam — *Inc.* Sub Alexandro igitur iniquissimo praesule, qui principatum Antiochiae — *Des.* quanti valeant sanctorum preces meritaque fidelium. Passi sunt autem... [1808

De qua *Anal. Boll.* XI. 305-6, 35°; cf. *Act. SS.* Iun. III. 19, n. 10; 3ª ed. IV. 16, n. 10.

3. PASSIO ET TRANSLATIO, AUCT. HUCBALDO ELNONENSI. **I.** PASSIO. *Inc. prol.* Sanctorum Christi mm. pia certamina — *Inc.* Sextae quae nunc agitur aetatis initio, quo D. I. C. — *Des.* XVI kal. iul. tempore Alexandri imp., qui coepit anno Dñi CCXXIV imperavitque annis 13. Expleta igitur, prout nobis datum est posse... [1809

MOMBRITIUS, II. 234ʳ-36ᵛ; || *P.L.* CXXXII. 851-58. — **Var. lect.** *Catal. Brux.* I. 31, 40°.

PROL. METRICUS. *Inc.* Plebs vero sacrata Patri per climata... [1810

BANDINIUS, *Bibl. Leopoldina Laurentiana,* I. 255.

II. TRANSLATIO (ADSCRIPTA ETIAM TETERIO SOPHISTAE). *Inc.* Quoniam vero s. C-i et I-ae matris eius ven. passio... Annorum igitur multorum excurso tempore — *Des.* inde populo suo proveniret et Dei ordinatio qua idem martyr Neversium pater... [1811

MOMBRITIUS, II. 236ᵛ-37 (desunt ultima verba); || *P. L.* t. c. 858 (item); || *Act. SS.* Mai I. 51-52, n 8: 3ª ed. 53, n. 8; || *ibid.* Iun. III. 21, n. 18; 3ª ed. IV. 17, n. 18; || DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne,* I. 133-34. — Cf. *Catal. Brux.* l. c.

4. PASSIO METRICA AUCT. GUNTERO MON. ELNONENSI, libris 3. *Inc. prol.* Omnis cum Dño studeat servire superno — *Inc. lib. I.* Omnipotens auctor caeli terraeque creator — *Des. lib. III.* Et quater undenis a Christo glorificatis. [1812

Catal. Paris. I. 172-94.

5. TRANSLATIO S. CIRYCI IN MONASTERIUM ELNONENSE SAEC. IX, AUCT. EODEM. *Inc.* Laudemus viros gloriosos... Olim in loco Elnonensis monasterii, ubi s. Amandus — *Des.* perseveravit usque ad concremationem ecclesiae. Non ergo pigeat, fratres... Ita demum... [1813

D. Philippi ab. Bonae-Spei opera, ed. N. CHAMART (Duaci, 1621), 750-52; || *Act. SS.* Iun. III. 34-35; 3ª ed. IV. 28-30; || *P.L.* CCIII. 1309-12.

6. PASSIO AUCT. PHILIPPO AB. DE ELEEMOSYNA. *Inc. epist.* Rev. in Christo patri Iohanni... Sicut arentis ingenii vena — *Inc. prol.* Sapientiae divinae mirabilis altitudo — *Inc.* B. Iulitta Isauriae provinciae non ignobilis alumna — *Des.* Hic b. mater et invicta m. sexus victrix et saeculi... [1814

D. Philippi ab. Bonae-Spei opera, ed. CHAMART, 745-50; || *P.L.* CCIII. 1299-1309.

7. PASSIO AUCT. PETRO PARTHENOPENSI.

Exc. UGHELLI, VI. 165; 2ª ed. 111.

8. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XII. 26. — *Leg. aurea,* c. 83 (78). — PETRUS DE NAT. VI. 101.

Clara v. abb. Ord. S. Franc. Assisii, † 1253. — Aug. 12.

1. VITA AUCT. THOMA DE CELANO. *Inc. prol.* [Ss. in Christo patri... Alexandro... frater Thomas...] Quasi vetera mundi senecta urgente —

Inc. Admirabilis femina Clara vocabulo et virtute de civitate Assisii — *Des.* sollemnissime celebravit. Acta sunt autem haec... [1815

SURIUS, IV (1573), 609-26; (1579), 634-50; VIII (1618), 106-14; VIII (1877), 269-91; || SEDULIUS, *Hist. seraphica*, 526-44; || *Act. SS.* Aug. II. 754-67. — De inscriptione prologi (*Sanctissimo...*) quae in editis deest, vid. G. COZZA-LUZI, in *Bollettino della Società Umbra di storia patria*, 1 (1895), 421.

2. VITA METRICA. *Inc. epist.* Mitis Alexander, bone pastor, papa beate — *Inc. prol. I.* Principium metuit operis fastigia mirans — *Inc. prol. II.* Historiae textum levigo sub lege metrorum — *Inc.* Ingenitae lucis splendor, genitura perennis... [1816

(Prima capitula) SENSI (F.), in *Bollettino della Soc. Umbra*, t. c. 120-25.

3. VITA. *Inc.* Ven. Christi sponsae... natalicium diem... Originis quidem nobilitate ac conversationis honestate — *Des.* Intercede itaque pro nobis, oramus, ad Christum, paupercularum pia mater... [1817

MOMBRITIUS, I. 165-68.

4. EPITOMAE.

Analecta Franciscana, III (1897), 182-83. — *Leg. aureae* appendix, c. 236 (207). — PETRUS DE NAT. VII. 52. — BARTOLOMAEUS DE PISIS, *De conformitate*, lib. I, conf. VIII, part. II (ed. Mediol. 1513, f. 73v-74v). — ANTONINUS FLORENT. *Chronic.* tit. XXIV. c. 6. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 314d-15b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 111-12. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 72-73v. — IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 147.

Clara de Cruce abb. apud Montem Falconem, † 1308. — Aug. 18.

1. VITA AUCT. BERENGARIO DE S. AFRICANO. *Inc. prol.* Cum s. recordationis dña Clara quondam monasterio S. Crucis de Monte Falcone — *Inc.* In ducatu Spoletano, castro quodam — *Des.* puer subito, non per temporis intervalla, fuerat liberatus. Deo gratias. [1818

FALOCI PULIGNANI (M.), *Vita di S. Chiara da Montefalco* (Foligno, 1885), 31-146 (ex ARCHIVIO STORICO PER LE MARCHE E PER L'UMBRIA, I. 583-625; II. 193-266).

2. RELATIO CARDINALIUM DE VITA AC MIRACULIS, RECITATA IN CONSISTORIO CORAM IOHANNE XXII. *Inc.* In nomine Dñi. Amen. Infrascriptae sunt rubricae — *Des.* Capitula autem Vitae praedictae de maiori Recollectione excerpta... [1819

Partim, *Summarium* quod incipit „Urbanus VIII...„ [Romae, 1726], 2-64; || *Spoletana Canonizationis S. Clarae*, Positio super miraculis [Romae, 1881], Summarium super dubio... 91-177; — partim (nempe quae in duabus his editionibus deerant post § 39, 51 et 71) *Spoletana...* Pos. sup. mir. [1881], Summarium novum super dubio... 5-49.

EXC. *Spoletana... canonizationis S. Clarae...*, Positio super virtutibus (Romae, 1850), passim. — *Compendium vitae, virtutum et miraculorum necnon actorum in causa canonizationis S. Clarae...* (Romae, 1881), 15-18.

3. Recollectio maior a tribus cardinalibus conscripta. *Inc.* De ingressu dictae Clarae... Quod ipsa C. adhuc parvula... [1820

Exc. *Spoletana...* Pos. sup. mir. [1881], Summ. novum, 50.

4. Dicta testium super miraculis ex processu canonizationis desumpta.

Exc. *Spoletana...* Pos. sup. mir. [1881], Summarium, 25-91.

5. Inspectio signorum quae in corde S. Clarae reperta sunt. *Inc.* In nomine Dñi. Amen. Anno Dñi mcccviii, ind. vi. Haec est forma cuiusdam iuramenti corporaliter praestiti... [1821

Spoletana... Pos. sup. mir. [1881], Summ. novum, 51-54.

6. Elenchus 35 miraculorum quae cardinales relatores ex 103 selegerunt.

Spoletana..., l. c. 54-62.

7. Probationes super 35 miraculis, quae cardinales...

Spoletana, l. c. 63-241.

8. Testimonium Fr. Thomae Boni factum de S. Clara an. 1319.

Summarium, quod incipit " In festo B. Clarae... „ [Romae, 1734], 23-24.

9. Epitome.

Iac. Philippus Bergomensis, c. 150.

Clarus ep. m. Coloniae, cultus Albiae, Lactorae, Tutelae etc. — Iun. 1, Nov. 5.

1. Legenda. *Inc.* S. igitur ac bb. Clarus et pontifex gloriosus regionibus Africanis — *Des.* et lacrimas amarissimas profundente, ictu gladii percussus occubuit. [1822

Baluzius (St.). *Dissertatio de SS. Claro, Laudo, Vlfardo, Baumado* (Tutelae, 1656), 29-34; || *Act. SS.* Iun. I. 11-14, n. 15-22, n. 29 a med. - 31, et annot. *l.*

2. Legenda. *Inc.* Bb. Claro apud Coloniam residenti et populorum — *Des.* alterum putamus pro posse, Dño iuvante, cudendum. [1823

Act. SS. t. c. 12-13, n. 23-32.

Clarus ep. Namnetensis, saec. I/IV. — Oct. 10.

Legenda. *Inc.* Post passionem, resurrectionem ascensionemque Dñi N. I. C. innumerabiles viros — *Des.* sine fraude amplificare curavit. [1824

Richard (Mgr), *Étude liturgique sur la légende de S. Clair* (Nantes, 1885), 31-34.

Clarus ab. Viennensis, † cca. 660. — Ian. 1.

1. Vita. *Inc. prol.* Vitam vel actus b. C-i presb. et ab. scripturus —

Inc. Hic a puero indiciis munerum clarus — *Des.* Sepultus autem est in ecclesia b. m. Blandinae... [1825

SURIUS, I (1570), 64-66; (1576), 63-65; (1618), 33-34; II (1875), 517-20; || *Act. SS.* Ian. I. 55-56; || MABILLON, *Acta,* II. 483-85; 3ª ed. 463-65.

2. EPITOME (LECTIONES).

Brev. Maurianense an. 1512; || BLANC (M.), *La Vie et le culte de S. Clair* (Toulon, 1898), I. 142-43. — *Brev. Lugdunense* an. 1498; || BLANC, t. c. 336-38.

Clarus erem. m. in pago Vulcassino. — Nov. 4.

1. VITA. a. *Inc.* Tempore gloriosi regis Anglorum Eadmundi fuit in civitate... Orchestria — *Des.* capitis abscissione martyrium complevit. Unde gloriosus... [1826

Act. SS. Nov. II, 1. 451-53.

b. (RECENSIO GUIDONIS DE CASTRIS). *Inc. ut* a. — *Des.* Unde factum est ut postmodum multitudo...sanitatis beneficium obtineret. [1827

Cf. ibid. inter varias lectiones.

2. VITAE EIUSDEM EPITOMAE.

CAPGRAVIUS, f. 59-59ᵛ. — GONONUS (B.), *Vitae Patrum Occid.* 262-63. — PIGEON (E. A.), *Vie des saints du diocèse de Coutances,* II (1898), 257-59. — Cf. etiam *Act. SS.* t. c. 438, n. 8, et 451 inter var. lect.

3. VITAE METRICAE FRAGMENTA. *Inc.* ... princeps a rege secundus — *Des.* Clarifica mentes, exaudi digna praecantes. [1828

Exc. DENYALDUS (R.). *Vita S. Clari* (1633), 19; || ID. *Officium S. Clari* (1633), 6; || DENYAU (R.), *L'histoire de la vie ... de S. Clair* (1646), passim. — *Act. SS.* t. c. 455.

4. MIRACULA (HUIUS CLARI ?) *Vid.* **Paulus** apost.

Claudius, Asterius, Neon, Domnina et Theonilla mm. Aegis in Cilicia, † 285. — Aug. 23.

PASSIO. a. *Inc.* Lysias praeses provinciae Lyciae in civitate Aegea sedens pro tribunali dixit — *Des.* ut iussisti circa christianorum corpora, sic factum est. Habita est passio haec... [1829

RUINART (1689), 279-82; (1713), 266-69; (1731), 233-36; (1802), II. 138-44; (1859), 309-11; || *Act. SS.* Aug. IV. 571-72.

b. *Inc.* Delati sunt ad iudicem a noverca Claudius, Asterius et Neon, quod essent christiani — *Des.* dixerunt : Ita fiet; et factum est. Passi sunt ss. martyres... [1830

SURIUS, IV (1573), 873-75; (1579), 890-91; VIII (1618), 253-54; VIII (1877), 570-73; || BARONIUS, *Annales*, an. 285, IV-VIII, XI, XII.

Claudius tribunus, **Hilaria, Iason et Maurus** mm. Romae, sub Numeriano. — Dec. 3.

ADO, 3 dec. — PETRUS DE NAT. I. 23.

Claudius, Lupercus et Victoricus mm. Legione in Hispania, sub Diocletiano. — Oct. 30.

1. Passio. *Inc.* Cum apud Septimam Geminam Legionem praefectus provinciae advenisset — *Des.* ita et uno tumulo consepulti sunt in Dño... [1831

Act. SS. Oct. XIII. 289-90.

2. Passio. *Inc.* Ferunt 14 legiones transivisse a Roma... In diebus illis cum apud Septimam Geminam Legionem — *Des.* et acceperunt corpora illorum et cum honore sepelierunt ea, regnante... [1832

Florez, XXXIV. 407-9.

3. Miraculum saec. X. *Inc. prol.* Inter illa vitae labentis exercitia — *Inc.* Cum itaque rex Veremundus Hispanis longe lateque — *Des.* S. Claudii monasterium nullis adversis contingere potuit. [1833

Florez, t. c. 409-11; || *Act. SS.* t. c. 293.

4. Translatio an. 1173 et miracula. *Inc. prol.* Cum laus sit patris quicquid piae devotionis impenditur filiis — *Inc.* Quorum corpora dum per plurima tempora veneratione debita — *Des.* ne sacris diebus aliquod opus ulterius praesumeret, inhibuit. [1834

Florez, t. c. 411-17; || *Act. SS.* t. c. 294-95.

5. Miraculum saec. X et translatio an. 1173. *Inc.* Regnante in Legione Veremundo Ordonii regis filio — *Des.* iuxta aram maiorem simile epitaphium scriptum invenitur : " Era MCCXI, X kal. mai... proprio scripto confirmavit. „ [1835

Tamayo, *Mart. hisp.* II. 361-63; || *Act. SS.* t. c. 290-92.

Exc. (solum epitaph.) Yepes (A. de), *Coronica general de la Orden de San Benito*, I, f. 183v; || Davila (Gil.Gonçalez), *Teatro eclesiastico de las iglesias ... de las dos Castillas*, I (1645), 405; || La Huerta (F. X. M.), *Anales de el regno de Galicia* [1733], 193; || Florez, XXXV. 409.

Claudius, Nicostratus, Symphorianus, Castorius et Simplicius mm. in Pannonia, sub Diocletiano. — Iul. 7 et Nov. 8.

1. Passio auct. Porphyrio. **a.** *Inc.* Tempore quo Dioclitianus perrexit Pannoniis — *Des.* anniversaria dies eorum recolatur. Censualis a gleba actuarius nomine Porfyreus gestam scripsit. [1836

Wattenbach (W.), *Ueber die Legende von den heiligen Vier Gekrönten*, in Sitzungsberichte der kön. Preussischen Akademie der Wissenschaften zu Berlin, phil.-hist. Classe, 1896, 1292-1302.

b. *Inc.* Tempore quo Dioclitianus augustus perrexit Pannoniis — *Des.* anniversaria recolatur dies eorum, regnante Dño et salvatore nostro I. C... [1837

Mombritius, I. 162v-65; || Wattenbach (W.), *Passio ss. Quatuor Coronatorum* (1853), 6-14 (ex Sitzungsberichte der philos.-hist. Classe der

KAISERL. AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN, X, Wien, 1853, 118-26); || ID. apud M. BÜDINGER, *Untersuchungen zur römischen Kaisergeschichte*, III (1870), 324-38.

EXC. DE ROSSI (I. B.), *Bullettino di archeologia cristiana*, 3ª ser. IV (1879), 49-50.

2. PASSIO AUCT. PETRO SUBDIAC. NEAPOLITANO. a. *Inc. prol.* Praeclaro patri dño Petro... Hortaris, beatissime, quo passionem ss. martyrum — *Inc.* Diocletianus caesar, qui super omnes caesares contra christianam religionem exarsit — *Des.* quidam philosophus censualis, Porphyrius nomine, seriatim animadvertens studiose scribere procuravit, ad laudem... [1838

EXC. BANDINIUS, *Bibl. Laurentiana Leopoldina*, I. 575. — MAI, *Spicil. Rom.* IV. 282.

b. *Inc.* (*sine prol.*) *ut* 2a. — *Des.* Intercurrentibus tamen aliquot annis... quattuor coronatorum nomine celebris, ad laudem... [1839

Bibl. Casin. III. Floril. 160-65.

3. EPITOMAE.

ADO, 8 nov. — FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, VII. 4 (*P.L.* CXXXV. 715-16). — VINC. BELLOV. XIII. 8, 9. — *Leg. aurea*, c. 164 (159). — PETRUS DE NAT. X. 36, 37.

Claudius ep. Vesontionensis et ab. Iurensis, saec. VII extr. — Iun. 6.

1. VITA. *Inc. prol.* In nomine... Laudabili fratrum Iurensium instantia commoniti — *Inc.* B. igitur Claudius Salinensium principum conspicua generositate clarissimus — *Des.* 554 annis, miraculis assidue crebrescentibus, requievit. [1840

Act. SS. Iun. I. 648; 3ª ed. 638-9.

2. VITA. *Inc. prol. ut in* 1. — *Inc.* B. igitur Claudius fuit ex nobili Salinensium principum seu palatinorum genealogia — *Des.* α) oculis ad caelum suspicientibus, migravit ad Dñum. [1841

vel β) migravit ad Dñm VIII id. iun. Cuius corpus... innumeris claret miraculis, praestante... [1842

CHIFFLETIUS (I. I.), *Vesontio* (Lugduni, 1618), II. 139-47 (des. α); || MABILLON, *Acta*, II. 1065-69; 2ª ed. 1018-22 (item); || *Act. SS.* t. c. 649-51; 3ª ed. 639-41 (om. prol.; des. α).

Alius nempe prologus in *Act. SS.* editus est, qui *inc.* " Si rationabiliter facta et dicta quorundam hominum... " [1843

Des. β videsis in *Catal. Paris.* I. 23, 1°.

3. MIRACULA. PARS I. *Inc.* Matre misericordiae in ecclesia Lausannensi miris virtutibus — *Des.* ambulabat glorificans Deum. [1844

Act. SS. t. c. 652-57; 3ª ed. 641-47.

Pars II. *Inc.* Anno Dñi MCCCXXXIX, die sabbati post festum Purificationis — *Des.* anno supra proxime dicto [MCCCCXCI] et XXI die iulii. P. Gaillardi. [1845

Catal. Paris. I. 23-39, et (quae ibi omissa sunt) *Act. SS.* t. c. 659, n. 4-7; 3ª ed. 648-49, n. 4-7.

4. Epitome librorum 2 et 3. I. Vita. *Inc.* Claudius ex nobili Salinensium principum seu palatinorum genealogia ortum duxit — *Des.* animam Dño tradidit exspirando. Cuius corpus... integrum demonstratur innumeris coruscans miraculis. [1846

II. Miracula. *Inc. prol.* Gloriosus igitur Deus in sanctis suis et maiestate mirabilis — *Inc.* Iuvenis quidam audita mirabili sancti patris Claudii fama — *Des.* clara voce Deum in sancto suo magnificans, cui est honor... [1847

Leg. aureae appendix norman. (1507, 1518 et 1546), c. 187.
Exc. (nempe sola Vita seu pars I) Petrus de Nat. appendix, 27, in editione Lugdunensi anni 1534. - (Eadem mut.) Surius, VII (1581), 494-97; III (1579), 613-15; VI (1618), 106-8; VI (1877), 142-46.

Clemens I papa, saec. I. — Nov. 23.

1. Fabulae (pseudo-Clementinae) de vita ante pontificatum. *Vid.* **Petrus** apost.

2. Passio. *Inc.* Tertius Romanae ecclesiae praefuit episcopus C., qui disciplinam apost. Petri secutus — *Des.* Et fiunt ibi multa divina beneficia... Et est ibi pax Dei... [1848

Mombritius, I. 193-95; || Lazius (W.), *Abdiae hist. certam. apost.* (Basileae, 1552), 131-36; || Id. ed. Ioh. Faber (Paris, 1560), f. 135ᵛ-41; || Id. ed. Th Beauxamis (Paris, 1571), f. 135ᵛ-41; || La Barre (L. de), *Hist. christ. vet. patrum* (1583), f. 47-48.

Prologus. Postquam igitur b. Petrus apost. in Antiochia... [1849

Cf. *Catal. Paris.* II. 562-63, 26°.

3. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Ianitor aethereus divo moderamine fretus — *Des.* Cunctorum matris duplicat pia gaudia votis. [1850

Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, II (*P.L.* CXXXV. 613-34).

4. Vita auct. Iohanne diac. et Gauderico ep. Veliterno, libris 3 (excerpta ex Pseudo-Clementinis). *Inc.* Dño... papae Iohanni Gaudericus... Dignum esse putavi ad honorem — *Inc. lib. I.* Iuliorum familia, de qua caesarum generosa descendit prosapia — *Des. lib. II* (*mutilus*) Tum Petrus utrorumque maerentes in[tuens] (*Cetera desunt*). [1851

Exc. Caietanus (Const.), *De S. Gregorii magni ... monachatu benedictino* (Salisburgi, 1620), 7. — Mabillon, *Mus. ital.* I, 2. 78-80. — *Act. SS.* Mart. II. *15, n. 15. — Rondininus (Ph.), *De s. C-e papa et martyre* (Romae, 1706), 30-32. — *Bibl. Casin.* IV. 267-72, et ibid. Floril. 373-90.

5. TRANSLATIO ROMAM AN. 867/868. *Vid.* **Cyrillus et Methodius**, 2.

Sunt qui censuerint hanc narrationem a Gauderico Veliterno scriptam esse et ex libro III Vitae **4**, quem deperditum dolemus, esse decerptam.

6. VITA, PASSIO ET TRANSLATIO AUCT. IACOBO DE VORAGINE. *Inc. prol.* Clemens dicitur a cleos — *Inc.* Clemens ep. ex nobili Romanorum prosapia ortus est — *Des.* a b. Cyrillo Moravorum ep. Romam translatum est. [1852

Leg. aurea, c. 170 (165).

7. NARRATIONES BREVES ET EPITOMAE.

HIERONYMUS, *De vir. ill.* c. 15. — *Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 123; || ed. MOMMSEN, 7). — ADO, *De festiv. apost.* — VINC. BELLOV. X. 23-37 (ex Pseudo-Clementinis); XI. 12 (ex Hieronymo et Lib. pont.); XI. 52-54 (ex Passione **2**). — PETRUS DE NAT. X. 98. — Cf. etiam *Anal. Boll.* V. 316, 17°.

8. TRANSLATIO CAPITIS CLUNIACUM AN. 1206, AUCT. ROSTANGNO MON. CLUNIACENSI. *Inc. prol.* Ad corroborandum fidem fidelium et ad augendam devotionem — *Inc.* Legimus in antiquis historiis — *Des.* in capsam argenteam honorificentius condiderunt. Unde de eius clementia sperantes... Hoc factum est... anno MCCVI... [1853

MARRIER et DUCHESNE, *Bibl. Clun.* 1481-88; || *P.L.* CCIX. 905-14; || RIANT, *Exuviae sacrae Cpolitanae*, I. 127-40.

9. MIRACULA. **I. a.** (AUCT. GREGORIO TURONENSI). *Inc.* Clemens m., ut in passione eius legitur, anchora — *Des.* in unius noctis spatio aestimabat. [1854

* GREG. TURON. *Glor. mart.* 35 (35 et 36).

b. *Inc. prol.* In voluminibus refertur quod secretum regis — *Inc.* Credo enim vos non latere, ff., quod Clemens m., ut in passione eius legitur, anchora — *Des.* quasi unius noctis spatio. Tunc iterum atque iterum omnes populi... [1855

MOMBRITIUS, I. 195-95ᵛ.
Exc. BORDIER, *Les Livres des miracles de Grégoire de Tours*, I (1857), 407-9.

II. a. (AUCT. GREGORIO TURON.). *Inc.* Fons erat irriguus ruri cuidam infra terminum urbis Lemovicinae — *Des.* et fidelis sui orationem implere dignatus est. [1856

* GREG. TURON. *Glor. mart.* 36 (37).

b. *Inc.* Fratres mei carissimi, volo et aliud miraculum... Fons erat irriguus — *Des.* orationem implere dignatus est Christus Deus noster, cui est honor... [1857

MOMBRITIUS, I. 195ᵛ.
Exc. BORDIER, t. c. 409.

Clemens [III] antipapa (Wicbertus archiep. Ravennas), † 1100.

MIRACULA AUCT. PETRO EP. PATAVINO (IN CODICE UDALRICI). *Inc. prol.*

Heinrico glorioso imp... Ea quae libenter vos credimus audire — *Inc.* Quidam nomine Petrus eiusdem episcopi famulus — *Des.* teneatis quod haec vera sunt omnia. [1858

Eccard, *Corpus hist. med. aevi,* II. 174-96; || [Degli Abati-Olivieri-Giordani (Ann.)], *Memorie della badia di S. Tommaso in Foglia* (Pesaro, 1778), 137-38; || Jaffé (Ph.), *Mon. Bambergensia* (Bibl. rer. Germ. V), 194-96.

Clemens ep. Mettensis, saec. I/III. — Nov. 23.

1. Vita. *Inc. prol.* Postquam peractis omnibus quae cum Patre — *Inc.* Ea igitur tempestate cum apud Galliam Belgicam — *Des.* non sine ingenti admiratione vidimus. Transivit vero IX die kal. dec... [1859

Bosquet, *Eccl. gall. hist.* II. 17-22; || Calmet, *Hist. de Lorraine,* I, preuves, 51-54; 2ª ed. 63-66 (paucis omissis); || Sauerland (H. V.), *S. Clementis primi Mettensis ep. Vita, translatio et miracula* (Treveri, 1896), 7-12. — Initium Vitae ad verbum desumptum est ex Pauli Warnefridi *libro de episcopis Mettensibus* (ed. tum alibi, tum *MG.* Scr. II. 261-62).

2. Vita. *Inc. prol.* Bb. Clementis Mediomatricum apost. atque primi — *Inc.* Cum igitur divinae consilium aeternitatis de salute — *Des.* annis 25 et mensibus 4. Transivit autem die IX kal. dec... [1860

Catal. Brux. II. 487-502.

3. Epitomae.

Richerus, *Gesta Senoniensis eccl.* II. 3 (D'Achery, *Spicilegium,* III. 301-303; || Id. ed. de la Barre, II. 612-13; || G. Waitz, in *MG.* Scr. XXV. 270-271). — Vinc. Bellov. x. 42. — Petrus de Nat. x. 113.

4. Miracula. *Inc.* Igitur de vita et virtutibus sive gestis bb. C-is non solum haec — *Des.* monasterio prolongato, eum in loco, ubi adhuc quiescit, reposuit. [1861

Sauerland, op. c., 12-17. — **Emendationes.** Weyman (C.), in *Historisches Jahrbuch,* XVIII. 357-58, 600.

5. Translatio an. 1090, auct. Hecelino. *Inc. prol.* Dei omnipotentis providentiae aeternalis, quae veridicos — *Inc.* Igitur Heinrico quarto augusto in regno praesidente, Herimanno — *Des.* in conspectu popularis frequentiae, quae confluxerat, persolvit. [1862

Sauerland, op. c. 17-28. — **Emendationes.** Weyman, l. c. 358.

6. Miracula recentiora, auct. eodem. *Inc. prol.* Carissimi ff., meam tarditatem, meam exiguitatem — *Inc.* Ut in principio huius operis praelibavimus, pignora — *Des.* Transferte hunc haedum mihi, sit agnus dexter... [1863

Sauerland, op. c. 29-41. — **Emendationes.** Weyman, l. c. 358-63.

Cleophas Christi discipulus. — Sept. 25.

Ado, *De festiv. apost.*

Cletus papa, saec. I. — April. 26.

**Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 222; || ed. Mommsen, 6). — Petrus de Nat. iv. 88. — Hilarion Mediolanensis, f. 28ᵛ.

Clitaucus, al. **Clitancus,** rex m. in Anglia, saec. V (?) — Aug. 19.

Legenda. a. *Inc.* Rex Clitauc, filius Clitguin, cum esset in regno suo tenens pacem — *Des.* perductum ad aeternum gaudium. [1864

The Liber Landavensis, ed. W. J. Rees (1840), 183-85; || *The Text of the Book of the Llan Dâv,* ed. J. G. Evans (1893), 193-94. — Var. lect. Evans, t. c. 362.

b. *Inc.* Rex autem Clitaucus cum esset in regno suo in Soutwallia — *Des.* statim perforavit, et sic miserabiliter vitam finivit. [1865

Capgravius, fol. 59ᵛ-60ᵛ; || *Act. SS.* Aug. III. 733.

Clodoaldus, Clodulfus. *Vid.* **Chlodovaldus, Chlodulfus.**

Clothildis. *Vid.* **Chrothildis.**

Coemgenus, al. **Caimginus, Keivinus,** ab. Glendalochensis, † 618. — Iun. 3.

1. Vita. *Inc.* Vir erat in provincia Laginensium, quae est quinta pars Hiberniae — *Des.* iii non. iun. ad Ierusalem caelestem, ad regnum sine fine, Dñum Deum... [1866

Act. SS. Iun. I. 312-22; 3ª ed. 304-15.

Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 210, i, ii; 459, xxvi. — Fleming, *Collectanea,* 313-14.

2. Vitae epitomae. a. *Inc.* Adest nobis, ff., gloriosi ab. Caymgini ven. festivitas. Qui de Lagenia — *Des.* Obiit autem vir Dei aetatis suae c et xxx anno... [1867

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 835-44.

b. *Inc.* Natus est in Hibernia insula de provincia Laginensium — *Des.* etiam in vertice montis se lacerare non cessat. [1868

De qua *Act. SS.* t. c. 311, n. 5; 3ª ed. 304, n. 5; — *Anal. Boll.* XVII. 65.

Cointa, al. **Quinta,** al. **Tonita** etc.... m. Alexandriae in Aegypto, † 249. — Febr. 8.

Petrus de Nat. iii. 106.

Coleta v. reformatrix Ord. S. Clarae, † 1447. — Mart. 6.

1. Vita et miracula auct. Petro a Vallibus, interprete Stephano Iuliaco. I. Vita. *Inc. prol.* Altissimi conditoris unigenitus, cum eodem spirator — *Inc.* Maiestatis interminae supremaeque deitatis — *Des.* deportare ad gloriam paradisi. Cuius nos participes... [1869

II. MIRACULA. *Inc. prol.* Ad laudem et gloriam omnipotentis Dei — *Inc.* Iuxta doctoris egregii Augustini sententiam — *Des.* Quae mulier laborans postquam tetigit ex devotione... [1870

III. MIRACULA ALIA. *Inc.* In civitate Putei Arvernensis fuit quidam — *Des.* incolumes ad propria redierunt, auxiliante Deo. [1871

Act. SS. Mart. I. 539-89; 3ª ed. 538-88. — (Mut. et contracta) SURIUS, VII (1581), 150-89; II (1578), 69*bis*-107; III (1618), 56-77; III (1875), 35-73. — Quaedam miracula aliis locis in aliis codicibus leguntur.

IV. LITTERAE BINAE GUILELMI AB. TRUNCINIENSIS IN COMMENDATIONEM VITAE (textus nempe gallici primigenii), AN. 1494.

Act. SS. t. c. 537-38, n. 22-29; 3ª ed. 536-37, n. 22-29.

2. MIRACULA IN VITA, AUCT. PHILIPPO AB. S. PETRI GANDENSIS. *Inc.* Universis praesentes litteras... Cum secundum sententiam s. Raphaelis — *Des.* et sic ipsa soror Coleta liberata est. Benedictus Deus... In cuius rei testimonium... [1872

Act. SS. t. c. 589-91; 3ª ed. 588-90.

3. MIRACULA POST MORTEM. I. GANDAVI PATRATA. *Inc.* In nomine Dñi... Post transitum ab hoc saeculo sororis v. C-ae — *Des.* in praesentem diem non sustinuit, etc. De et super quibus omnibus... [1873

Act. SS. t. c. 592-96; 3ª ed. 591-95.

II. ATREBATI PATRATA. *Inc.* In nomine... Per hoc praesens publicum instrumentum cunctis pateat... quod anno... MCCCCXCIII — *Des.* subito se totaliter sanatam invenit... [1874

Act. SS. t. c. 597; 3ª ed. 596.

III. HESDINII PATRATA. *Inc.* Universis praesentes litteras inspecturis Balduinus Thorel — *Des.* neque postea ulla vestigia sensit. Haec ipsamet attestata est... [1875

Act. SS. t. c. 598-600, n. 1-13; 3ª ed. 597-99, n. 1-13.

4. CORBEIENSIUM TESTIMONIA DE S. COLETA AN. 1471. *Inc. prol.* In nomine Dñi. Amen. Per hoc praesens — *Inc.* Quae soror C., ut dixerunt et sciunt veraciter, traxit et sumpsit originem ex Corbeia — *Des.* Gerardus Guiot notarius. [1876

Act. SS. t. c. 535-36, n. 15-17; 534-35, n. 15-17; || Dom GRENIER, *Hist. de Ste Colette,* in ANALECTA IURIS PONTIFICII, XVIIIe série (1879), 850-52.

5. LITTERAE BALDUINI THOREL IN COMMENDATIONEM VITAE GALLICE CONSCRIPTAE A SORORE PETRINA DE BALMA, AN. 1494. *Inc.* Universis... Cum ex parte... fr. Oliverii Testoris... [1877

Act. SS. t. c. 538-39, n. 30-34; 3ª ed. 538, n. 30-34.

Colmanus seu **Colmocus** ep. Drumorensis. saec. VI. — Iun. 7.

1. VITA. *Inc.* Bb. vir Colmanus, Drumorensis ep., Aradeorum gente

fuit oriundus — *Des.* sicque valefaciens fratribus, inter verba orationis spiritum Deo reddidit... [1878

Act. SS. Iun. II. 25-28; 3ª ed. 25-27; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 827-34.

Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 460, xxxii.

2. Vita. *Inc.* Colmocus Drummorensis ep. qui intra Hiberniae fines — *Des.* In cuius etiam honore monasterium quod Inchemaholmoch dicitur... [1879

Brev. Aberdonense, pars hiem., Propr. SS. 101-2.

Colmanus Ela ab. in Lann Ela, † 610. — Sept. 26.

Vita. *Inc.* Fuit vir vitae ven. nomine C. filius Beugne, de nepotibus Neill — *Des.* Tunc omnes fratres et populi per circuitum elevaverunt reliquias eius... [1880

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 415-44.

Colmanus ep. Lindisfarnensis, † 676. — Febr. 18.

*Beda, *Hist. eccl.* iii. 25, 26; iv. 4. — *Brev. Aberdonense,* pars hiem., Propr. SS., 56-57; || *Act. SS.* Febr. III. 88; 3ª ed. 90.

Colomannus m. in Austria, † 1012. — Oct. 13.

1. Vita. *Inc. prol.* Princeps apostolorum Petrus audiens a Dño — *Inc.* Regnante gloriosissimo imp. Heinrico, qui tertio Ottone mortuo — *Des.* Tunc optimatum consilio posuerunt eum in ecclesia... [1881

Lambecius, *Comment. de bibl. Vindob.* II. 611-16; || Kollarius, *Anal. Vindob.* I. 843-52; || Schramb (A.), *Chronicon Mellicense* (1702), 23-25; || [Pez (Hier.)], *Acta s. C-i regis et mart.* (Crembsii, 1713), 69-75; || Id. *Scr. rer. austr.* I. 97-101; || Hueber (Ph.), *Austria ex archivis Mellicensibus illustrata* (Viennae, 1743), 297-300; || *Act. SS.* Oct. VI. 357-59; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. IV. 675-77.

2. Miracula auct. Erchenfrido ab. (?). *Inc.* Ex multis mirabilibus quae Dei clementia... Posito igitur in ecclesia corpore — *Des.* et hilaris repatriavit. Haec pauca de multis... [1882

Lambecius, t. c. 616-18; || Kollarius, t. c. 852-56; || Schramb, t. c. 25-27; || Pez, *Acta*, 76-79; || Id. *Scr.* 101-4; || Hueber, t. c. 300-302; || *Act. SS.* t. c. 360-61; || Waitz, t. c. 677-78.

Colonatus seu **Colomanus** socius S. Kiliani. *Vid.* **Kilianus.**

Columba. *Vid.* **Columbanus.**

Columba v. m. Cordubae, † 853. — Sept. 17.

Passio auct. Eulogio. *Inc. prol.* Cogimur vel numerositate certantium — *Inc.* Interea fuit v. quaedam nobilis et decora, C. nomine —

Des. honorabilem meruit sepulturam. Hoc nobis ad fidem de ea relatum est. Ceterum tu, sacratissima, quae utiliter... [1883

* EULOGIUS, *Mem. SS.* III. 10 (*P.L.* CXV. 806-12); || SURIUS, IX (1618), 192-93; || *Act. SS.* Sept. V. 622-25.

EXC. VORBURG, *Hist. rom. germ.* XI (1660), 536-39.

Columba ab. Hiensis, † 597. — Iun. 19.

1. VITA (AUCT. CUMMENEO ALBO). **a.** *Inc.* S. igitur Columba sanctorum natione perplurimis ad salutem oriundus, tale noscitur habuisse —*Des.* Quod et ita iuxta sancti sui prophetiam Dñus complevit... [1884

MABILLON, *Acta,* I. 361-66; 2ª ed. 344-49; || PINKERTON (I.), *Vitae antiquae SS. Scot.* (1789), 27-45; 2ª ed. cur. W. M. METCALFE (1889), I. 51-69.

b. *Inc.* SS. igitur Columba Scotorum natione oriundus tale habuit — *Des. ut* 1 a. [1885

COLGANUS, *Trias thaumat.* 321-24; || *Act. SS.* Iun. II. 185-89; 3ª ed 184-87.

2. VITA AUCT. ADAMNANO AB., libris 3. **a.** *Inc. prol. I.* Beati nostri patroni, Christo suffragante, vitam descripturus — *Inc. prol. II.* Vir erat vitae ven. et b. memoriae — *Inc. lib. I.* Vir itaque ven. qualia virtutum documenta dederit — *Des. lib. III.* Hic itaque nostro praedicabili patrono vitae terminus fuit... per omnia saecula saeculorum. — *Inc. epil.* Post horum trinalium lectionem libellorum — *Des.* hanc quoque adiurationem hoc in loco subscribant. [Quicumque hos... aeternam possideam.] [1886

COLGANUS, t. c. 336-72; || *Act. SS.* t. c. 197-236; 3ª ed. 195-233; || PINKERTON, t. c. 53-187; ed. METCALFE, I. 73-209; || REEVES (W.), *The Life of St. Columba* (Dublin, 1857), 1-242; || ID. *Life of St. Columba* (Edinburgh, 1874 = THE HISTORIANS OF SCOTLAND, VI), 105-218; || FOWLER (J. T.), *Adamnani Vita S. C-ae* (Oxford, 1894), 1-165. — **Var. lect.** REEVES, t. c. (1857), 456-58; (1874), 218-20.

b. *Inc. prol. I et II ut in* a. — *Inc. lib. I.* S. igitur Columba nobilibus fuerat oriundus genitalibus — *Des. lib. III.* Hic itaque nostro praedicabili... per omnia saecula saeculorum. Amen. — *Deest epil.* [1887

CANISIUS, *Ant. lect.* V, 2. 559-621; *id.* ed. BASNAGE, I. 678-708; || SURIUS, VI (1618), 144-61; || MESSINGHAM, *Florilegium,* 144-82; || *P.L.* LXXXVIII. 725-76.

EXC. USSERIUS, *Veterum epistolarum hibernicarum sylloge* (Dublin, 1632), 42-44; *id.* (Paris. 1665), 29-30; *id.* (Dublin, 1696), 40-41 (prol. et epil.).

Est haec alia Vitae **2a** editio, nonnullis passim omissis; cf. REEVES, t. c. (1857), XI-XIII; (1874), XXI-XXIII.

ADDITAMENTUM (DE S. COLUMBAE DISCIPULIS ET COGNATIS). *Inc.* Haec sunt duodecim virorum nomina — *Des.* in Iona insula praesentem finivit vitam. [1888

REEVES, t. c. (1857), 245-47; (1874), LXXI-II; || METCALFE, t. c. 209.

c. *Inc.* S. Columbanus, de nobilissima Scottorum ortus progenie, volens exsulare propter Deum... [1889

De qua *Catal. Paris.* II. 71, 88°.

3. Vita et miracula (perperam adscripta Cummineo). *Inc.* Ven. abbas et plurimorum pater coenobiorum C. multis clarissimorum patrum — *Des.* Sed post egressum animae de tabernaculo corporis, sicut quibusdam electis... [1890

Colganus, t. c. 525-30; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 845-70.

4. Vitae fragmentum.

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 220-24.

5. Vita. *Inc.* Anno siquidem Dñi dlxv venit de Hibernia presbyter et abbas insignis — *Des.* Obiit autem ven. ab. C. in insula Iona... [1891

Capgravius, f. 62ᵛ-65ᵛ; || Colganus, t. c. 332-35.

6. Epitomae.

Notkerus, 9 iun.; || *Act. SS.* Iun. II. 182, n. 5-7; 3ª ed. 180-81, n. 5-7. — *Brev. Aberdonense*, pars hiem., Propr. SS. 103-4.

Columba v. m. apud Senones, sub Aureliano. — Dec. 31.

1. Passio. a. Aurelianus imp. de partibus orientis adveniens, cum esset gentilis — *Des.* et in oratione prostratae amputavit caput. Acta sunt haec in civitate Senonis... [1892

Mombritius, I. 209-9ᵛ.

b. *Inc.* In diebus illis adveniens Aurelianus imp. de partibus orientis, cum paganus esset — *Des.* Unus autem ... miles nomine Baruca... Acta sunt autem haec apud Senonas civitatem... [1893

De qua *Catal. Brux.* II. 179, 4°; *Anal. Boll.* XVII. 121, 347°.

c. *Inc.* In diebus illis adveniens Aurelianus imp. a partibus superioribus, et cum gens quaedam esset quae haeresim coleret. — *Des.* in oratione amputavit caput eius. Facta sunt haec in civitate Senonis... [1894

De qua *Catal. Paris.* III. 99, 2°.

d. *Inc.* In diebus illis adveniens Aurelianus a partibus orientis, inquirebat et persequebatur — *Des.* in oratione amputavit caput eius. Acta sunt haec in civitate Senonis... [1895

De qua *Catal. Paris.* III. 15, 52°; 62, 19°.

2. Passio. *Inc.* Eo tempore cum adhuc mundus sub gentili... adveniens tunc a partibus orientis Aurelianus imp., multorum christianorum — *Des.* cernimus martyrii genus esse completum. Acta sunt haec in civitate Senonis... [1896

Catal. Brux. I. 302-6.

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xii. 104; || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 233a-33b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 8v-9. — Petrus de Nat. ii. 27. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 93.

Columba de Tír dá glas, † 548. — Dec. 13.

Vita. *Inc.* S. Columba de genere nobili Lagenensium de gente Chrauntanani — *Des.* Illis autem recedentibus, reliquiae s. C-ae sunt positae in loco ordinato... [1897

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 445-62.
Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 457, x, xi.

Columbanus. *Vid.* **Columba.**

Columbanus ab. Luxoviensis et Bobiensis, † 615. —Nov. 23.

1. Vita auct. Iona. *Inc. epist.* Dñis eximiis... Waldeberto et Boboleno... Memini me ante hoc ferme triennium — *Inc. prol.* Rutilantem atque eximio fulgore micantem ss. praesulum atque monachorum patrum sollertia — *Inc.* Columbanus etenim, qui et Columba, Ortus Hibernia insula, extremo oceano sita, Exspectatque Titanis occasum, dum vertitur orbis, Lux et occiduas pontum descendit in umbras... Amoenum reddens orbem calore madentem Insulae situs, ut ferunt, amoenus ac adversantium Exterorum carens bella nationum. Hanc Scottorum gens — *Des.* vita beata functus, animam membris solutam caelo reddidit viiii kal. dec. Cuius strenuitatem... [1898

Bedae opera (Basil. 1563), III. 275-305 (deest epist.); || *id.* (Colon. 1612 et 1688), III. 199-221 (item); || Surius, XI (1618), 467-78; || Messingham, *Florilegium*, 217-39; || Fleming, *Collectanea*, 214-42; || Mabillon, *Acta*, II. 5-29; 2a ed. 3-26; || *P.L.* LXXXVII. 1011-46; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. IV. 61-108. — (**Mut.**) Surius, VI (1575), 484-505; (1581), 526-47; XI (1880), 618-37; || Barralis, *Chronologia Lerinensis*, II. 83-110.
Exc. Mombritius, I. 207-9. — Chifflet (P.F.), *Hist. de l'abbaye de Tournus* (1664), preuves, 155-67. — Bouquet, III. 476-82. — Rossetti (B.), *Bobbio illustrato* (1795), I. 13-51. — (Ex Surio) Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 554-57.
Quoniam versiculi, qui in ipso initio Vitae leguntur, ab amanuensibus et editoribus varie amputati et corrupti sunt, eos uberius describendos censuimus. Ceterum omnes editiones, praeter Kruschianam, mendosae sunt valde.
Est haec Vita liber I *Vitae Columbani abbatis discipulorumque eius;* liber autem II complectitur Vitam Attalae (vid. **Attala**, 1), Vitam Eustasii (vid. infra **Eustasius**), Vitam Burgundofarae seu potius Miracula Evoriacensia (vid. supra **Burgundofara**, 1), Vitam Bertulfi et Miracula a monachis Bobiensibus gesta (vid. supra **Bertulfus**, 1, i et ii).

2. Vitae eiusdem epitome. **a.** *Inc.* Natus est b. C. in Hibernia — *Des.* tempore Agilulfi regis Longobardorum. Reliquiae eius... [1899

Ughelli, IV. 1318-20; 2a ed. 951-52; || Cappelletti, *Chiese*, XIII. 616-18.

b. *Inc.* B. Columbanus, qui in regno Burgundionum monasterium

fundavit... Hibernia, quae est extrema oceani insula — *Des.* animam corpore solutam caelo reddidit. [1900

De qua *Catal. Paris.* III. 106, 74°

3. VITA. *Inc.* Bb. patris nostris C-i miracula brevi et aperto sermone. Est igitur insula in ultimis — *Des.* Ipsius autem bb. corpus in supradicta ecclesia s. Petri... [1901

De qua *Anal. Boll.* XI. 326, 1°.

4. VITA. *Inc.* B. Columbanus in Hibernia insula in oceano sita, quam Scotorum gens — *Des.* ad monachatum solos Hibernicos, ut fertur, admittunt. [1902

CAPGRAVIUS, f. 65v-68v.

5. CARMEN AUCT. FLODOARDO. *Inc.* Diversae Hesperia patriae radiante nitescunt — *Des.* praestans doctrina profatur. [1903

FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam,* XIV. 18 (*P.L.* CXXXV. 869-82); || MABILLON, t. c. 30-40; 2a ed. 26-36.

6. MIRACULA. **a.** *Inc. prol.* Quas Dñus noster per merita patroni nostri ss. C-ni — *Inc.* Columbanus igitur Hibernia ortus post alia coenobia in partibus Galliarum structa — *Des.* constituit ut dies ipsius relationis... celeberrimus ab ipsis haberetur... [1904

FLEMING, t. c. 244-61; || MESSINGHAM, t. c. 239-52; || MABILLON, t. c. 40-55; 2a ed. 37-51; || ROSSETTI, op. c. II. 149-81 (om. cap. 1-7).

b. *Inc. prol.* Quoniam gesta et miracula quae Dñus N. I. C. per merita — *Inc.* S. igitur Columbanus in Hibernia ortus post coenobia in partibus Galliarum constructa — *Des.* et est ibi usque in praesentem diem. Iam, ff. cc., lassae manus quietem exposcunt... Haec autem solummodo quae a viris egregiis... [1905

Exc. *Anal. Boll.* XI. 327-29; cf. 326, 2°.

7. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXII. 102-4; XXIII. 4-8. — PETRUS DE NAT. X. 94. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 109-12v.

Comgallus, Comganus. *Vid.* Congallus, Conganus.

Concordius presb. m. Spoleti, sub Antonino. — Ian. 1.

1. VITA. *Inc.* Temporibus Antonini imp. gravissima persecutio... Tunc erat in civitate Roma vir quidam — *Des.* non longe a civitate Spoletana, ubi multae emanant aquae. Dies natalis... In loco... [1906

Act. SS. Ian. I. 9-10. — (Mut.) SURIUS, I (1570), 22-23; (1576), 22-23; (1618), 10; (1875), 4-6.

2. EIUSDEM EPITOMAE.

ADO, 1 ian. — FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam,* III. 16 (*P.L.* CXXXV. 649-50). — VINC. BELLOV. XI. 108; || MOMBRITIUS, I. 210; || FABER STAPULENSIS, *Agones mm.,* f. 1-1v. — PETRUS DE NAT. II. 30.

Condedus presb. et erem. Fontanellae, † cca. 685. — Oct. 21.

1. Vita. *Inc.* Translato igitur ad caelestia regna s. patre Wandregisilo — *Des.* scriptumque epitaphium huiusmodi supra tumbam eius : " Exstitit in Gallis... [1907

Mabillon, *Acta,* II. 862-65; 2a ed. 826-30; || *Act. SS.* Oct. IX. 355-57. Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 684. — Bouquet, III. 613-14.

2. Vita. *Inc.* Tempore Theodorici filii Clodovei regis — *Des.* in monasterio Fontanellae et in ecclesia b. Petri apost. positum. [1908

Act. SS. t. c. 354-55.

Congallus seu **Congillus** ab. Benchorensis, † 600. — Mai 10.

1. Vita. *Inc.* B. ac ven. ab. Congallus nobilissimo Aradensium genere ortus — *Des.* Octuagesimo autem aetatis suae anno vi id. mai migravit ad Christum... [1909

Act. SS. Mai II. 580-82; 3a ed. 578-80; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 773-78.

2. Vita. *Inc.* De aquilonali Hiberniae regione nomine Dailnaraide — *Des.* Ibique iam s. Fiachra ab. clarum monasterium in honore nostri patroni C-i... [1910

Fleming, *Collectanea,* 303-13; || *Act. SS.* t. c. 582-88; 3a ed. 581-87. Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 458, xiv-xviii.

3. Epitome.

Brev. Aberdonense, pars hiem., Propr. SS. 97v-98.

Conganus ab. in Scotia, saec. VIII (?). — Oct. 13.

Vita. *Inc.* Conganum, Kentigernae matronae germanum — *Des.* spiritum Deo reddidit et in Iona sepultus est insula. [1911

Brev. Aberdonense, pars aestiv., Propr. SS. 126-26v; || *Act. SS.* Oct. VI. 225, n. 9-10.

Conon m. Iconii, sub Aureliano. — Mai 29.

1. Passio. *Inc.* Regnante Aureliano tyranno, directus est Domitianus — *Des.* et sepelierunt ea laudantes Dñum. Martyrizatus est s. C. cum filio suo... [1912

Act. SS. Mai VII. 5-7; 3a ed. 6-7.

2. Passio. *Inc.* Temporibus Aureliani praefecti erat quidam vir, nomine Conus — *Des.* et sepelierunt eos in s. Sion in ipso monasterio iii non. iunii... [1913

Act. SS. t. c. 8-10.

3. Epitomae.

Ado, 29 Mai. — Petrus de Nat. v. 62.

Conradinus Bornada Brixiensis, Ord. Praed., † 1429. — Nov. 1.

1. Vita auct. Chr. Barzizio. *Inc. epist.* Cl. iurisconsulto Martino Trivellae... Divi Corradini avunculi tui, Martine Trivellae, vitam — *Inc.* Corradinus civis Brixianus Virgilio patre, Bornada stirpe — *Des.* 22 pie in saeculo, 10 autem in religione pie consummavit... [1914

Act. SS. Nov. I. 403-7.

2. De virtutibus eius, epistula B. Constantii de Fabrianis. *Inc.* Ven. in Iesu Christo patribus... Accepi vestrae paternitatis litteras — *Des.* nisi mea pigritia et tepiditas me remorata fuisset. [1915

Act. SS. t. c. 409-10.

3. Vita. *Inc.* B. Conradinus Brixiensis de civitate Brixia, provinciae Lombardiae — *Des.* in conventu Bononiensi noviter reformato feliciter emigravit ad Dñum. [1916

Act. SS. t. c. 410-13.

Conradus ep. Constantiensis, † 976. — Nov. 26.

1. Vita auct. Oudascalcho. *Inc. prol.* Dño Calisto papae... Divini clementiam respectus — *Inc.* Igitur b. Chunradus nobili Alamannorum stirpe exortus — *Des.* mortalium destitutus auxiliis, singulariter commendatus. [1917

Pistorius, *Rer. Germ. scr.* III (1607), 638-43; 2ª ed. III (1653), 638-43; 3ª ed. III (1726), 711-20; || Surius, XI (1618), 542-45; || Pertz, *MG.* Scr. IV. 430-36; || *P. L.* CLXX. 865-76. — Var. lect. Mone, *Quellensammlung*, I. 77-78.

2. Vita, miracula et translatio, partibus 3. *Inc. prol.* Cum in amore Creatoris — *Inc. Vita.* Illustrissimus itaque Kounradus, praeclarissimis ortus natalibus — *Des.* quaerentibus aliquo modo ostendamus. — *Inc. Mir.* Igitur cum per multa temporum curricula — *Des.* quoniam in saeculum misericordia eius. — *Inc. Transl.* Redemptor humani generis — *Des.* Facta est autem haec translatio egregii Christi confessoris... [1918

Leibnitius, *Scr. rer. Brunsv.* II. 4-14; || Hess (G.), *Monumentorum Guelficorum pars historica* (1784), 77-99 (omissa sunt plurima ex Translatione); || Pertz, t. c. 436-45. — Var. lect. Mone, t. c. 78-79.

3. Vitae epitomae. **a.** *Inc.* S. Conradus de nobilibus parentibus in Alemannia — *Des.* nullus sanae mentis ignorat. Obiit autem... [1919

Leg. aureae appendix, c. 186 (185); || Mone, t. c. 79-80.

b. Petrus de Nat. appendix, 21.

Conradus de Offida Ord. Min., † 1306. — Dec. 12.

1. Vita (in Chronica XXIV generalium Ord. Min.). *Inc.* Claruit

temporibus illis ferventissimus zelator — *Des.* et eos cito ad vitam aeternam perducam. [1920

Analecta Franciscana, III (1897), 422-30.

2. EIUSDEM EPITOME. *Inc.* Iacet Perusii in conventu frater C. — *Des.* invocantibus mira adhuc agit, ut dicitur. [1921

BARTHOLOMAEUS DE PISIS, *De conformitate,* lib. I, conf. VIII, part. II (ed. Mediol. 1513, f. 52^{v}).

Conradus de Saxonia et Stephanus Ungarus mm. Ord. Min., † 1282. — April. 5.

Analecta Franciscana, III (1897), 417-18.

Conradus, al. **Cuno,** ep. Treverensis, † 1066. — Iun. 1.

1. PASSIO, TRANSLATIO ET MIRACULA AUCT. THEODORICO MON. THEOLOGIENSI. **a.** *Inc. prol.* Summa cum veneratione excolendo... Deoderico... Sit benedictum nomen Dñi altissimi — *Inc. pars I.* B. martyr Cuonradus ex nobili prosapia oriundus exstitit — *Des.* laudamus in saecula saeculorum. Amen. — *Inc. pars II.* Iuxta quod scriptum est, iustus qua morte — *Des.* ipsum velamen inustum servavit. Iam avidis auditoribus modum de his imponat stilus... [1922

WAITZ (G.), in *MG.* Scr. VIII. 212-19; || *P.L.* CLIV. 1251-66.

b. (INTERPOLATA). *Inc. prol. ut* 1 a. — *Inc. pars I.* B. martyr Conradus, qui et Cuno, ex nobili prosapia oriundus fuit. — *Des. ut* 1 a. — *Inc. pars II. ut* 1 a. — *Des.* caecus alius amissa recepit lumina. Iam avidis auditoribus... [1923

Act. SS. Iun. I. 127-33; 3ª ed. 124-30.
EXC. HONTHEIM, *Prodr. hist. Trev.* I. 670-72.

2. EPITOME. *Inc.* B. martyr Cuno, qui et Conradus, ex nobili prosapia exstitit oriundus — *Des.* ab hac luce subtracti sunt. Itaque iam avidis auditoribus... [1924

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 308^{d}-9^{d}; || *id.* (Lovan. 1485), f. 103^{v}-4^{v}.

Consortia v. Cluniaci, saec. VI extr. — Iun. 22.

VITA. *Inc.* Fuit quidam vir ex ordine senatorio, Eucherius nomine — *Des.* Post haec correpta febribus, die qua ei praedixerat... [1925

CHIFFLETIUS (P. F.), *Paulinus illustratus* (Divione, 1662), 69-79; || MABILLON, *Acta,* I. 248-52; 2ª ed. 235-38; || *Act. SS.* Iun. IV. 250-53; 3ª ed. V. 214-17.
EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 549-51; || BOUQUET, III. 458-60.

Constabilis ab. Cavensis, † 1124. — Febr. 17.

VITA. *Inc.* Quia viri valde ven. abbatis C-is mentionem feci — *Des.* atque munitam. Ergo b. virum C-em humillimis precibus... [1926

Surius, VII (1581), 127-31; VII (1586), 77-82; II (1618), 164-66; VII (1877), 701-7; || *Act. SS.* Febr. III. 42-45; 3a ed. 43-46; || Muratori, *Rer. ital. scr.* VI. 229-36.

Constans m. Treverensis, soc. SS. Thyrsi et Bonifatii.

Translatio Schafhusam. *Vid.* **Iesus Christus**, 2. C.

Constantia, al. **Constantina,** filia Constantini imp., saec. IV. — Febr. 18.

1. Vita. *Inc.* Constantinae v. sacratissimae gesta... Haec namque recuperata corporis sui sanitate — *Des.* filius eius mundatus est a s. Paulo et Iohanne. Ipso autem Terentiano referente... [1927

De qua *Catal. Paris.* III. 475, 16°.

2. Narrationes. *Vid.* Vitam **Agnetis** m. Romae; — Passionem **Gallicani.**

3. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Nobilis in Roma vixit pulcherrima virgo — *Des.* Et fauste properant ad caeli sidera sursum. [1928

* Aldhelmus, *De laude virg.* 40 (*P.L.* LXXXIX. 274-75).
Exc. *Act. SS.* Febr. III. 69, n. 12-13; 3a 69-70, n. 12, 13.

4. Petrus de Nat. iii. 34.

Constantia socia S. Ursulae.

1. Inventio (in Historia inventionis SS. Cordulae et Constantiae; *vid.* **Cordula** 2). *Inc. prol.* Cum ego humilis et indignus sacerdos de inventione s. Cordulae scriberem — *Inc.* Petronilla v. abb. S. Clarae in Colonia — *Des.* iuxta corpus s. Cordulae decenter locaverunt. Ubi usque hodie... Inventa est autem s. C. anno Dñi mcccxxvii... [1929

Kessel (J. H.), *St. Ursula und ihre Gesellschaft* (Köln, 1863), 236-39; || Id. *Sainte Ursule et ses onze mille vierges,* traduit de l'allemand par G. Beetemé (Bruxelles, 1870), 394-97.

2. De eius gestis (in eadem Historia). *Inc.* Descripta iuxta exiguitatem mei ingenioli inventione s. C-ae — *Des.* novit ille qui nihil ignorat Deus, cui est... [1930

Kessel, l. c. 239-42; || Id. trad. Beetemé, 397-99.

Constantianus ab. apud Cenomannos, † cca. 582. — Dec. 1.

Vita et miracula. *Inc.* Regnantibus atque tenentibus Childeberto et Clotario... Tempore ergo Childeberti atque Clotarii — *Des.* Obiit ergo supradictus s. C. die kal. dec. atque a suis discipulis... [1931

Labbe, *Bibl. mss.* II. 515-17.
Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 544; || Bouquet, III. 449.

Constantina. *Vid.* **Constantia.**

Constantinus Magnus imp., † 337. — Mai 21.

PETRUS DE NAT. v. 26.

Constantinus rex mon. in Scotia, † cca. 576. — Mart. 11.

VITA. *Inc.* Constantinus Paterni regis Cornubiae filius — *Des.* Obiit autem circa annos Dñi DLXXVI. [1932

Brev. Aberdonense, pars hiem., Propr. SS. 67-67v; || *Act. SS.* Mart. II. 64, n. 1; 3a ed. 62-63, n. 1.

Constantius conf. Anconae, saec. VI. — Sept. 23.

LAUDATIO. *Inc.* Cuiusdam coepiscopi mei didici relatione... [1933

*GREG. MAGNUS, *Dial.* I. 5 (*P.L.* LXXVII. 177-81); || SURIUS, V (1574), 347-48; (1580), 390-91; IX (1618), 265-66; IX (1878), 596-97; || *Act. SS.* Sept. VI. 641.

Constantius ep. Aquinensis, saec. VI. — Sept. 1.

LAUDATIO. **a.** *Inc.* Vir quoque ven. vitae C. Aquinae civitatis... [1934

*GREG. MAGNUS. *Dial.* III. 8 (*P.L.* LXXVII. 233-34).

b. *Inc.* Dum egregius pontifex C. Aquinensem strenue... [1935

Act. SS. Sept. I. 245 (sequitur laudatio **a**).

Constantius Brixiensis conf., saec. XII med. — Febr. 12.

VITA. *Inc.* Fuit in partibus Lombardiae vir ven. memoriae — *Des.* imitemur eius laudabilem vitam. Nam si ad ipsum... [1936

[ONOFRI (I.)], *De martyrologio Brixiano tractatus alter Danielis Papebrochii* (Brixiae, 1855), 61-63.

Constantius ep. Perusinus m. sub Marco Aurelio. — Ian. 29.

1. PASSIO. *Inc.* Cum esset igitur temporibus Antonini imp. devulgata iussio — *Des.* Ingressus est igitur b. C. in congregatione iustorum III kal. feb... [1937

Bibl. Casin. III. Floril. 54-55.

2. VITA. *Inc.* Conditor et formator omnium rerum — *Des.* Qui magnificantes Dñum una cum Leviano levaverunt corpus... [1938

Act. SS. Ian. II. 925-28; 3a ed. III. 540-43.

3. VITA. *Inc. prol.* Bb. Constantii, fratres, cuius hodie natalicia celebramus — *Inc.* Qui cum esset Perusinae civitatis ex ingenuae procreationis — *Des.* gloriose duxerunt. Actum est IV kal. febr... [1939

Act. SS. Ian. II. 929-32; 3a ed. III. 543-47; || BRANCADORO (C.), *Atti di S. Costanzo* (Fermo, 1803), 1-30.

4. VITA AUCT. IOHANNE ANDREA PALATIO. *Inc. prol.* S. Constantius Perusinus civis simul et ep. e nobilissima Barciorum familia — *Inc.*

Imperante igitur Antonino, cui Pio cognomen erat — *Des.* ex diversis locis confluerent. Neque vero non etiam hodie... [1940

SURIUS, VII (1581), 73-81; I (1576), 751-59; (1618), 549-53; (1875), 811-824; || *Act. SS.* Ian. II. 932-37; 3ª ed. III. 547-52.

Constantius m. Treverensis. *Vid.* **Constans.**

Contardus peregrinus Bronae in Lombardia, † 1247. — April. 16.

VITA, TRIPLEX TRANSLATIO ET MIRACULA. *Inc. prol.* (*anno 1378 additus*). In nomine Dñi N. I. C. Amen. Incipit b. C-i historia, qui natione et prole dicitur fuisse de Ferraria — *Inc.* Capitulum I, quomodo b. C. volens ire ad S. Iacobum — *Des.* immediate sine mora gratia sospitatis filia gavisa est. Merita huius sancti... [1941

Act. SS. April. II. 448-51; 3ª ed. 444-48.
EXC. CIARLINI (Ipp.), *La vita et historia di S. Contardo d'Este* (Guastalla, 1627), 25-26 (prol.).

Contestus ep. Baiocensis, saec. VI in. — Ian. 19.

VITA. *Inc.* B. Contestus ep. Baiocensis, a s. Exuperio sextus — *Des.* migravit ad Dñum, multorum miraculorum tum in vita tum post vitam patrator. [1942

Act. SS. Ian. II. 1137; 3ª ed. 760.

Conus mon. O. S. B. in Italia. — Iun. 3.

VITA. *Inc.* Conus de ordine s. Benedicti ortus de tribu inclita de terra Diani — *Des.* et in maiori ecclesia feliciter humarunt anno MCCLXI. Amen. [1943

Act. SS. Iun. I. 360-61; 3ª ed. 352-53; || MACCHIAROLI (St.), *Diano e l'omonima sua valle* (Napoli, 1868), 250-52.

Convallus conf. Glascuae, saec. VII. — Mai 18.

VITA. *Inc.* S. Convallus in primitiva paene Scotorum ecclesia— *Des.* pro praecipuo patrono apud Inchenenneon colitur. [1944

Brev. Aberdonense, pars aest., Propr. SS. 117-17ᵛ.

Conwoion ab. Rotonensis, † 868. — Dec. 28.

1. GESTA CONWOIONIS ET ALIORUM SS. ROTONENSIUM, libris 3. *Inc. lib. I* (*acephalus*) Psalmista David eximius prophetarum in canticis suis... Per idem tempus, cum adhuc novicii — *Des. lib. III* (*mutilus? imperfectus?*) latitabant in aedibus monasterii et sic per misericordiam Dei tuebantur. [1945

MABILLON, *Acta,* IV. 2. 193-222; 2ª ed. 202-31; || MORICE, *Mém. hist. Bretagne,* I (1742), 233-63.

Exc. Bouquet, VI, 314-15; VII. 363-64. — Heinemann (L. de), in *MG.* Scr. XV. 455-59.

2. Vita. *Inc. prol.* Insignis catholicae fidei patres, quorum conversatio —*Inc.* Primus igitur huius coenobii exstitit pater insignis C.— *Des.* ibique ad Dñum migraverat. Horum ergo suffragiis... [1946

Mabillon, t. c. 188-92; 2ª ed. 198-201.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* II. 324. — Morice, t. c. 229-33. — Bouquet, VI. 316-17; VII. 376-77. — Heinemann, t. c. 459-60.

Corbinianus ep. Frisingensis, † cca. 730. — Sept. 8.

1. Vita auct. Arbeone (Aribone, Herede, Cyrino) ep. a. *Inc. prol.* Dño Virgilio... Tot fontis eminenciae tui pectoris — *Inc.* Isdem ven. vir Dei ex regione Militonense ortus fuit — *Des.* (*mutila*) deinde vero nos deambulantibus monasterium | [1947

Riezler (S.), *Arbeo's Vita Corbiniani in der ursprünglichen Fassung* (München, 1888), 29-56 (ex Abhandlungen der kön. bayer. Akademie der Wissenschaften, III Cl., XVIII Bd., I Abth., 245-72).

Exc. Dümmler (E.), in *MG.* Epist. IV. 498 (prologus).

b. (eadem retractata [a Hrotrohco mon. Tegernseensi ?]). *Inc. prol.* Dum cupimus ad aedificationem audientium b. C-i vitam — *Inc.* Ven. igitur Dei famulus C. ortus fuerat ex regione Militonensi — *Des.* est honorifice exaltatus. Pro cuius meritis et precibus... [1948

Meichelbeck, *Hist. Frisingensis*, I, 2. 3-20; || *Act. SS.* Sept. III. 281-95; || Reschius, *Annales eccl. Sabionensis*, I. 569-94, 675-78. — (Mut.) Surius, V (1574), 131-43; (1580), 155-68; IX (1618), 93-100; IX (1878), 222-42; || Mabillon, *Acta*, III. 1. 500-517; 2ª ed. 471-85.

Exc. Riezler, t. c. 23-24 (= Abhandlungen, t. c. 239-40). — (Ex Mabillonio) Bouquet, III. 652-53.

2. Epitome.

Petrus de Nat. viii. 54.

3. De miraculo fontis S. Corbiniani carmen. *Inc.* (*mutilum*) instanti optatus quae contigit anno — *Des.* Pocula, quis stillam sorde piare sacram. [1949

Meichelbeck, t. c. 38-41; || Deutinger (Mart. von), *Beiträge zur Geschichte des Erzbisthums München und Freysing*, III (1852). 557-61; || Dümmler (E.), in *MG.* Poet. lat. II. 120-24.

Exc. Bruschius (G.), *Chronologia monasteriorum Germaniae* (1682), 649. — *Act. SS.* t. c. 273-74, n. 67-69.

Corcodemus diac. Autisiodori. — *Vid.* **Mamertinus.**

Cordula v. m. socia S. Ursulae. — Oct. 22.

1. Passio et revelatio (ultima capitula Passionis 3 S. Ursulae). *Inc.* Erat autem de eodem ss. virginum contubernio quaedam v.

nomine C. — *Des.* de dilecta dilectae suae Dñus dignatus est revelare. — *Epil.* Glorietur igitur superna Hierusalem... [1950

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 452ᵃ-52ᵈ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 299ᵛ-300. — Additamentum. *Anal. Boll.* II. 341. Editiones ceteras, integrae nempe Passionis Ursulae, vid. **Ursula 3.**

2. INVENTIO AN. 1278 ET MIRACULA. *Inc. prol.* (*in Historiam inventionis SS. Cordulae et Constantiae*) Gloriosus Deus in sanctis suis — *Inc.* Fuit itaque frater quidam eiusdem ordinis domus Coloniensis nomine Yngebrandus — *Des.* ideoque scribere prorsus praetermisi. Inventum est autem corpus... in die b. Valentini m. *Sequitur inventio S. Constantiae et " Concordantia „* (= *infra,* 3). [1951

Act. SS. Oct. IX. 580-84, n. 2-13 (omisso prol.); || KESSEL (J. H.), *St. Ursula und ihre Gesellschaft* (Köln, 1863), 225-36; || ID. *Sainte Ursule et ses onze mille vierges,* traduit de l'allemand par G. BEETEMÉ (Bruxelles, 1870), 385-94.

3. CONCORDANTIA CORDULARUM. *Inc.* Legimus in libro Revelationum et alibi duas fuisse Cordulas — *Des.* Ipse vos sua gratia protegat; bonorum omnium affluentiam... [1952

KESSEL, t. c. 242-44; || ID. trad. BEETEMÉ, t. c. 399-400.

4. MIRACULA. *Inc.* Sciendum quod anno MCCLXXI (*sic*) post inventionem b. C-ae — *Des.* Aleydis filia Methildis et Bernardi... meritis b. C-ae est curata. Amen. [1953

Exc. *Catal. Paris.* II. 619-20.

Corentinus ep. Corisopitensis, † cca. 540. — Dec. 12.

1. VITA. *Inc. prol.* Laudatur b. vir qui post aurum non abiit — *Inc.* Chorentinus ergo a parentibus ingenuis ortus — *Des.* et sic sanus reversus ad propria, s. C-i ubique praedicat merita... [1954

PLAINE (Fr.), *Vie inédite de S. Corentin* (Quimper, 1886), 22-56 (= BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ ARCHÉOLOGIQUE DU FINISTÈRE, XIII. 118-152).
Exc. *Brev. Corisopitense,* litt. gothicis, sign. bb.8-cc.iijᵛ.

2. TRANSLATIO IN MAIUS MONASTERIUM. *Inc.* Decursu temporis refrigescente caritate multorum — *Des.* quod iuxta b. Gregorium probatio dilectionis exhibitio est operis. [1955

PLAINE, l. c. 58-60 (= BULLETIN, t. c. 154-56).
Exc. *Brev. Corisopitense,* sign. ll.8-8ᵛ.

3. MIRACULA DUO. **I.** Unde cum inter cetera sanctorum corpora... Quidam viri bellicosi olim de suis viribus praesumentes... [1956

II. Neque etiam illud omittendum est mirac. quod in Alano... [1957

Brev. Corisopitense, sign. ll.8ᵛ-mm; || PLAINE, l. c. 60-64 (= BULLETIN, t. c. 156-60) [omissa prima sententia].

Cornelius papa m. † 253. — Sept. 14.

1. PASSIO. **a.** *Inc.* Temporibus Decii caesaris maxima persecutio

orta est — *Des.* Eadem vero nocte venerunt clerici et b. Lucina cum familia sua... [1958

Mombritius, I. 210-10v; || Schelstrate, *Antiquitas ecclesiae illustrata*, I. 188-90.

b. *Inc.* Cornelius natione Romanus ex patre Castino, sedit... et cum accessisset magna persecutio temporibus Decii — *Des. ut* a. [1959

Cf. *Catal. Paris.* II. 611, 3° (Initium ex *Libro pontificali* desumptum est).

c. (Praefatio). *Inc.* Cum post adventum dñicae inc. fides christianae religionis... [1960

Catal. Paris. II. 305, 16°.

2. Passio. *Inc.* Imperante urbi Romae anno iam iii Philippo — *Des.* Eadem nocte venientes clerici cum b. Lucina et familia eius... [1961

Bibl. Casin. III. Floril. 377-80.

3. Passio auct. Hilduino (?). *Inc.* In diebus illis cum universus orbis terrarum Romanorum ditione gereretur — *Des. ut* 1. [1962

Exc. *Catal. Brux.* II. 65-67. — Cf. *Act. SS.* Sept. IV. 145, n. 14.

4. Passio. **a.** *Inc.* Clara nobilitatis lampade antiquitus illustravit Romam Adamanorum prosapia — *Des.* Fecit autem in pontificatu tanti sacerdotis vita... [1963

Catal. Brux. I. 80-85.

b. (Eadem, versibus intermistis).

Exc. (ipsi versus) *Catal. Brux.* I. 91-93.

5. Epitomae.

Hieronymus, *De vir. ill.* c. 66 — **Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 150-51; || ed. Mommsen, 28-31). — Ado, 14 sept — Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, iv. 14 (*P.L.* CXXXV. 665-68). — Vinc. Bellov. xii. 55. — *Leg. aurea*, c. 132. — Petrus de Nat. viii. 77.

6. Translatio Compendium an. 876. *Inc.* Est operae pretium ac satis proficuum... Noscat igitur — *Des.* Quae disponens regit cuncta saeculorum saecula. [1964

Exc. Lebeuf, *Recueil de divers écrits pour servir d'éclaircissements à l'hist. de France*, I (1738), 360-75; || *P.L.* CXXIX. 1375-82. — Bouquet, VII. 373-75. — *Act. SS.* Sept. IV. 183-84, n. 272-80.

7. Miracula Ninoviae patrata. **I.** *Inc. prol.* Quia per multos annos in ecclesia Ninivensi s. C-o ministravi — *Inc.* Vae terrae et mari, quia ad nos descendit diabolus — *Des...* [1965

Exc. Miraeus (A.), *Donationum belgicarum libri II* (1629), 457-59; || *A. Miraei opera diplomatica*, ed. I. F. Foppens, I (1723), 542-43; || Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XXV. 554-56. — *Act. SS.* t. c. 769-72 passim, praesertim, n. 3, 4 extr., 8-13.

II. *Inc.* Praemissis his quae pro tutela... Quodam tempore domibus circa ardentibus — *Des.* uxorem suam incolumem recepit. [1966

Act. SS. t. c. 773-77 (desunt subinde nonnulla).

Cornelius centurio m. — Febr. 2.

Petrus de Nat. iii. 73.

Coronati (Quattuor). *Vid.* **Claudius, Nicostratus...**

Corradinus, Corradus. *Vid.* **Conradinus, Conradus.**

Cosmas et Damianus cum sociis mm. Aegis in Cilicia, sub Diocletiano. — Sept. 27.

1. Passio. **a.** *Inc.* Tempore Diocletiani et Maximiani imp. sedente Clinio (*al.* Lisia) pro tribunali in civitate Aegea, quidam ex eius officio dixerunt ei — *Des.* recipientes a Salvatore coronam victoriae. Passi sunt autem... [1967

Mombritius, I. 210v-12; || *Act. SS.* Sept. VII. 471-72; 3a ed. 441-42.

b. *Inc.* Residente Lysia praeside pro tribunali ex officio dictum est de bb. C-a et D-o. [1968

Cf. *Catal. Paris.* II. 6, 7°. (Deest in codice, de quo ibi, pars ultima Passionis).

2. Passio. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani quaedam mulier in civitate Egia ven. ac timens Deum nomine Theodote. — *Des.* Et his dictis, serpens nusquam comparuit. [1969

Act. SS. t. c. 473-74; 3a ed. 443-44.

3. Passio. **a.** *Inc. prol.* Licet omnium ss. gesta ven. — *Inc.* Igitur (*al.* Denique) temporibus Diocletiani et Maximiani fuit quaedam mulier in civitate Egea ven. ac timens Deum nomine Theodota — *Des.* ideoque festinavimus venire ad auxiliandum tibi. Sed et alia multa mirabilia... [1970

Surius, VII (1581), 722-26; V (1580), 403-6; IX (1618), 279-81; IX (1878), 620-26; || *Act. SS.* t. c. 474-78; 3a ed. 444-47.

b. *Inc. prol. et Inc. ut* 3 a. — *Des.* accipientes a Salvatore coronas victoriae suae. Passi sunt autem... [1971

Cf. *Catal. Brux.* I. 16, 80°. Deest in hac recensione caput ultimum, de sanctorum sepultura et miraculis.

c. *Inc.* (*sine prol.*). Dño N. I. C. regnante, omnis error et idolorum cultura iam paululum cessaverat. In illo tempore fuit quaedam mulier... [1972

Cf *Catal. Brux.* II. 330, 46°; 362, 60°; *Catal. Paris.* II. 26, 34°.

d. *Inc.* (*sine prol.*). Fuit in civitate Egea uxor, nomine Theodota, valde ven. ac timens Deum. Haec enixa est duos geminos... [1973

Cf *Catal. Paris.* II. 611, 5°.

e. *Inc. prol.* Gloriosissimorum mm. ven. trophea a reverentissimis

viris — *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani imp. fuit quaedam mulier in civitate quae dicitur Aegea... [1974

Cf. *Catal. Paris.* I. 409, 30°.

4. Passio. *Inc.* Tempore illo mulier quaedam benedicta... concepit et peperit duos geminos — *Des.* Non solum ibi, ubi eorum corpora condita sunt sepulturae... [1975

Cf. *Anal. Boll.* VIII. 151-52, 113°.

5. Vita et miracula auct. Iustino diac. Ord. Min. *Inc. prol.* Quamvis ad minima, necdum ad ista, sim inscius — *Des.* Quod cum ille fecisset, sic evenit statim... [1976

Exc. *Act. SS.* t. c. 461-62, n. 185-187; 3ª ed. 431-32, n. 185-187. — Bandinius, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae*, I. 619-20.

6. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Quis valet urbanus laudes sermone polito — *Des.* Ad convexa poli migrantes culmina celsi. [1977

* Aldhelmus, *De laude virg.* 24 (*P. L.* LXXXIX. 257-58); || [Mezzadri (B.)], *Disquisitio historica de ss. mm. C-a et D-o* (Romae, 1747), 3-4; || *Act. SS.* t. c. 432, n. 22-23; 3ª ed. 403-4, n. 22-23 (omissis quattuor vers.).

7. Miracula tria in synodo Nicaena II recitata, interprete Anastasio Bibliothecario. *Inc. I.* Alius quidam vir clemens valde, fistulam habens in femore... — *Inc. II.* Contigit quendam virum fidelissimum, qui in militia exercebatur... — *Inc. III.* Bene sapientissimus Paulus, columna et magister ecclesiae... [1978

* *Syn. II Nicaena*, act. iv (Mansi, *Concil. coll.* XIII. 63-68; || *P.L.* CXXIX. 303-5).

8. Miracula "secundum historias Soffronii „, interprete Cicinnione. *Inc. prol.* Libet, dd. ff., ut aliquid de miraculis ss. C-ae et D-i debeamus enarrare — *Inc.* Mulier quaedam hebraea nobili genere cancri ulcera percusserunt mamillae suae — *Des.* ne ultra deterius tibi aliquid contingat, adiuvante... [1979

De quo libello *Act. SS.* t. c. 461, n. 184; 3ª ed. 431, n. 184.

9. Epitomae.

Greg. Turon. *Glor. mart.* 97 (98). — Ado, 27 sept. — Vinc. Bellov. xiii. 43, 44. — *Leg. aurea*, c. 143 (138). — Petrus de Nat. viii. 123.

Cosmas erem. in insula Creta, cultus Venetiis, † saec. VII med. — Sept. 2.

1. Brevis narratio. *Inc.* Cosmas conf. natione Graecus... [1980

Petrus de Nat. viii. 26.

2. Vita (antiquior saec. XVI ?). *Inc.* Dilectissimi, Creator et amator noster nobis providit... [1981

Exc. *Act. SS.* Sept. I. 440-42, n. 5, 6, 13.

Craton m. Romae, sub Aureliano. — Febr. 15.

Ado, 15 febr. — Petrus de Nat. iii. 126.

Crescentia v. culta Parisiis. — Aug. 19.

Miracula. *Inc.* Tumulum erat in vico Parisiorum... [1982

* Greg. Turon. *Glor. conf.* 103 (105); || *Act. SS.* Aug. III. 729, n. 2, 3.

Crescentianus m. Romae, soc. SS. Cyriaci, Largi et Smaragdi.

Petrus de Nat. x. 102.

Crescentinus (al. **Crescentianus**), **Iustinus et soc.** mm. Tiferni, sub Diocletiano. — Iun. 1.

Passio et translatio Urbinum an. 1086. *Inc.* Tempore Diocletiani imp. saeviente adeo in christianos persecutione — *Des.* aliqua ex parte sit comparanda. Oremus ergo Deum... [1983

Act. SS. Iun. I. 60-61; 3ª ed. 59-60.

Crescentius subdiac. Florentiae, saec. IV/V. — April. 19.

1. Vita. *Inc.* Crescentius Florentinus civis ex honestis et catholicis viris — *Des.* Ambrosio suis litteris eius transitum nuntiavit. [1984

Act. SS. April. II. 624-25; 3ª ed. 621-22.

2. Epitome. *Inc.* Crescentius ex Florentinis nobilibus et catholicis parentibus — *Des. ut* 1. [1985

Brocchi, *Vite de' SS. e BB. Fiorentini*, I (1742), 58-60.

Crescentius m. Romae, sub Diocletiano. — Sept. 14.

Passio. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani Romanorum principum orta est — *Des.* In Senam civitatem attulit iv id. oct. atque cum magno honore condidit... [1986

Act. SS. Sept. IV. 352-53.

Crescius et soc. mm. in Tuscia, sub Decio. — Oct. 24.

1. Passio. *Inc.* Igitur temporibus Decii imp. cum saevissima persecutio — *Des.* per corporis separationem nullo modo divelleretur. Passus est autem b. Cerbonius cum sociis suis iiii non. mai... [1987

Laderchius (I.), *Acta passionis ss. Crescii et soc.* (Florentiae, 1707), 9-201; || Mozzi (M. Ant. de'), *Storia di s. Cresci e de' ss. compagni mm.* (Firenze, 1710), 1-36; || Lamius, *Eccl. Florentinae monum.* (1758), III, append. liii-lx; || *Act. SS.* Oct. X. 589-97.

2. Eiusdem epitome. *Inc. ut* 1. — *Des.* per cuncta saecula saeculorum. Passus est autem bb. conf. Dñi Criscus cum duobus sociis suis in loco qui dicitur Colle ix kal. nov... [1988

Lamius, op. c. I. 610-26; || *Act. SS.* t. c. 610-12.

Criscus. *Vid.* **Crescius.**

Crispina m. apud Coloniam Thebestinam, sub Diocletiano. — Dec. 5.

Passio (perperam adscripta Anastasio Bibliothecario). *Inc.* Diocletiano et Maximiano coss. die non. dec. apud Coloniam Thebestinam in secretario — *Des.* me de manibus tuis dignatus est liberare. Passa est b. C... [1989

Mabillon, *Vet. anal.* III. 423-25; 2ª ed. 177-78; || Ruinart (1689), 494-96; (1713), 449-51; (1731), 395-96; (1803), III. 65-69; (1859), 477-79; || *P.L.* CXXIX. 727-30.

Crispinus et Crispinianus mm. Suessione, sub Diocletiano. — Oct. 25.

1. Passio. *Inc.* Cum sub Diocletiano et Maximiano, qui simul potiti imperii potestate — *Des.* ut postea inquisita patuit veritate, sepulcris. In quo [loco] postea christiani... [1990

Act. SS. Oct. XI. 535-37. — (Mut.) Surius, V (1574), 959-61; (1580), 1057-1059; X (1618), 384-86; X (1876), 718-22.

2. Epitome. **a.** *Inc.* Sanctus autem C. et C. qui cum b. Quintino et ceteris — *Des.* senum indicio patuit et miraculis coruscavit. [1991

Vinc. Bellov. xiii. 146, 147.

Exc. Mombritius, I. 199^{v}; || *Act. SS.* t. c. 496, n. 2.

b. *Inc.* Veniente christianorum persecutione... C. et C. Romae claris orti natalibus — *Des.* ecclesia magna in honorem sanctorum illic postea a fidelibus constructa est. [1992

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 357^{c}-58^{a}; || *id.* (Lovan. 1485), f. 169-69^{v}.

c. *Inc.* C. et C. martyres fratres passi sunt in civitate Suessionensi — *Des.* et basilica eorum nominibus fabricata. [1993

Petrus de Nat. ix. 106.

3. Translatio ad Iburgense coenobium an. 1100. *Inc.* In nomine... Notum sit...quod cum, peccatis exigentibus, Osnabrugensis... [1994

Act. SS. t. c. 521-22, n. 57.

Cronanus ab. Roscreensis in Hibernia, saec. VI. — April. 28.

Vita. *Inc.* Gloriosus ab. Cronanus de provincia Momoniensium oriundus fuit — *Des.* cum gaudio inenarrabili et suavissimis carminibus migravit ad Christum, cui est honor... [1995

Act. SS. April. III. 580-83; 3ª ed. 586-89; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 541-50 (fine mutila).

Crux D. N. I. C. Inventio, Exaltatio. *Vid.* **Iesus Christus,** 2. A, B.

Cuannatheus seu **Cuanna** ab. Lismorensis, saec. VII. — Febr. 4.

VITA. *Inc.* (*acephala*) vero fratris sermonibus dicunt ad eum sui : Tu ipse propter simplicitatem — *Des.* ductus est, angelis comitantibus, ad regna siderea, ubi cum Patre... [1996

COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae,* 250-51; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 931-38.

Cuanus. *Vid.* **Mochua.**

Cucufas m. Barcinone, sub Diocletiano. — Iul. 25.

1. PASSIO ET TRANSLATIONES. **a**. *Inc.* S. Cucufatus ex Scillitana civitate nobilissimis ac ditissimis natalibus oriundus — *Des.* iussu Rufini caput eius amputatum est. Cuius corpus christiani rapuerunt... In quo loco... — *Inc. Transl.* Passus est autem b. C... Indeque translatum est honorabile corpus ipsius a Fulrado — *Des.* veneratur humatum.[1997

MOMBRITIUS, I. 199v-200; || *Act. SS.* Iul. VI. 161-62; || FLOREZ, XXIX. 500-4.

b. *Inc. prol.* Gloriosos sanctorum triumphos praeconiis debitis attollere—*Inc.* B. igitur Cucufatis gloriosissimi m. pro nomine Christi agones brevi stilo... Qui bb. Dñi athleta Scillitana civitate nobilissimis — *Des.* amputatum est a spiculatoribus caput eius. Christiani vero rapuerunt corpus eius... In quo loco... — *Inc. Transl. ut* 1 a. — *Des. Transl. ut* 1 a. [1998

(Mut.) SURIUS, IV (1573), 355-59; (1579), 362-66; VII (1618), 298-300; VII (1877), 508-14; || TAMAYO, *Mart. hisp.* IV. 248-51 (omisso prol. et fine prorsus corrupto); || FLOREZ, t. c. 504-10 (omisso prol.). — Verba genuina ex mss. descripsimus.

2. PASSIO. *Inc.* Magnum et admirabile valdeque perspicuum... Et quia ab Scillitana urbe oriundi erant — *Des.* Completa oratione, amputatum est caput eius ab spiculatoribus. Tunc christiani rapuerunt corpus eius... In quo loco... [1999

FLOREZ, t. c. 513-17.

3. EPITOMAE.

ADO, 25 iul. — VINC. BELLOV. XIII. 90-92. — PETRUS DE NAT. VI. 36.

4. INVENTIO AN. 1079. *Inc.* Inventio... Veniens quidam vir a partibus Hispaniae — *Des.* Hanc igitur revelationem... [2000

Act. SS. t. c. 157-58, n. 29-35. — (Contracta) TAMAYO, t. c. 813-15.

5. TRANSLATIONES CUCUFATIS ET HIPPOLYTI (in libro ms. *De reliquiis ecclesiae S. Dionysii*).

DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* III. 384-85.

Cunegundis imperatrix, † 1033. — Mart. 3.

1. VITA. **a.** *Inc.* Ex nobilissimo parentum, magnorum videlicet augustorum, sanguine duo — *Des.* Procax et malefica lingua detractorum... [2001

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 253^d^-56b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 35^v^-38^v^; || *Leg. aureae* appendix, c. 209 (206); || *Legende ss. Henrici imp. et Kunegundis,* Bruxellis, 1484 (HAIN, 8429), sign. e.iij-f.iij^v^ (nonnullis variantibus; cf. maxime *Act. SS.* Mart. I. 276, not. *i*; 3^a^ ed. 274); || SURIUS, II (1571). 60-65; (1578), 56-61; III (1875), 27-34; || WAITZ (G.), in *MG.* Scr. IV. 821-24.

b. *Inc.* Ex praeclaro parentum sanguine et augustae nobilitatis gradu duo — *Des. ut* 1 a. [2002

GRETSERUS (I.), *Divi Bambergenses* (1611), 107-19; || SURIUS, III (1618), 42-44; || *Act. SS.* Mart. I. 272-76; 3^a^ ed. 271-74; || LUDEWIG, *Scr. rer. episc. Bamberg.* 345-58; || *Gretseri opera,* X. 553-59; || MABILLON, *Acta,* VI, 1. 456-61; 2^a^ ed. 402-6; || *P.L.* CXL. 205-14.

Est ubi huic Vitae veluti prologus praefixi sint versiculi, oratio et pars prologi (inde ab " Mundanae machinae... „), de quibus mox in libro miraculorum **3 b.** Cf. WAITZ, l. c. 790, not. 43.

2. VITAE EPITOME. **a.** *Inc.* Nobilissimis augustorum Konegundis orta natalibus — *Des.* ac diversis cladibus ad sepulcrum virginis sunt sanati, ad laudem... Amen. — *Sequuntur versiculi :* Cognoscant laudes Konegundis virginis omnes... [2003

EXC. (versiculi) *Catal. Brux.* I. 388-89, 30°.

b. (LECTIONES). *Inc. ut* 2 a. — *Des.* salutem invenit optatam. Et multi alii... [2004

Legende ss. Henrici et Kunegundis (1484), sign. g.iij-g.5^v^.

c. IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 183.

3. MIRACULA. **a.** *Inc. prol.* Christianae religioni proficiens fidelis ecclesia... Mundanae machinae conditor — *Inc.* Anno dñicae inc. MCXCIX, ind. II, Thiemone XIII Babenbergensis ecclesiae ep. — *Des.* per virginem tantum evasisse supplicium peccatorum. Amen. [2005

EXC. WAITZ, l. c. 824-28. — Eiusdem libelli prologus et c. 1-4 leguntur in fine Vitae **1 a** in *Hist. SS.* (Colon. 1483 et Lovan. 1485), in *Legendis ss. Henrici et Kunegundis* (1484), sign. f.iij^v^-f.6, in *Leg. aureae* append c. 209, apud SURIUM (ed. 1571, 1578), ll. cc. supra **1 a**; solus prologus in ed. SURII an. 1875. — (Alia capitula) GRETSERUS, *Divi,* 135-41; || *Act. SS.* t. c. 278-280; 3^a^ ed. 277-78; || LUDEWIG, t. c. 360, 361-66; || *Gretseri opera,* X. 560 (notatio), 560-61 (notatio), 564-65.

b. (EPITOME). *Inc. prol.* Christianae religionis proficiens ecclesia... Mundanae machinae conditor — *Inc. et des. ut* 2 a. [2006

Inc. versiculi. Virginis iste docet C-is gesta libellus... [2007

Inc. oratio, Oramus te, virgo ss. imperatrix... [2008

GRETSERUS, *Divi,* 120-29; || SURIUS, III (1618), 44-46; || *Act. SS.* t. c. 276-278; 3^a^ ed. 275-77; || LUDEWIG, t. c. 359-61, 366-72 (paucis omissis); || *Gretseri opera,* X. 559-64; || MABILLON, t. c. 461-65; || *P.L.* t. c. 214-19.

Exc. (Prologus inde ab " Mundanae... ", versiculi, oratio) Waitz, t. c. 790, not. 43.

4. Appendix ad miracula. *Inc.* Multi quoque alii a diversis cladibus... Tunicam namque eiusdem s. C-is — *Des.* ibique in capsa aurea gemmis et lapidibus adornatum... reconditum est... [2009

Legende ss. Henrici et Kunegundis (1484), sign. f.5-f.6; || *Act. SS.* t. c. 280; 3a ed. 279.

Cunegundis ducissa Poloniae. *Vid.* **Kynga.**

Cunera v. m. Rhenis in dioec. Ultraiectina. — Iul. 12.

1. Acta. I. " Genealogia ". *Inc. prol.* Cunera quasi condens aera, quia thesaurum — *Inc.* Secundum Isidorum in Europa iacet — *Des.* Sic haec s. et electa v. C. a Iudaeo prophetizata est... [2010

Exc. *Act. SS.* Iun. II. 559, n. 8; 3a ed. III. 56, n. 8.

II. Passio et translatio. *Inc. prol.* Mirabilis Deus in sanctis suis — *Inc.* Cum enim b. Ursula, divinis parens nutibus — *Des.* vitam perdidit temporalem; ideoque largitus est ei... [2011

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 293a-93d (deest prol.); || *id.* (Lovan. 1485), 83v-84v (deest prol.) (= Copinger, II, n° 3552); || Crombach, *S. Ursula vindicata* (1647), 992-93; || *Act. SS.* Iun. II. 561-63; 3a ed. III. 59-60.

Exc. (nempe ipsa Passio, omisso prologo, verbis nonnullis resectis, paucis etiam mutatis). a. Ioannes a Leydis, *Chronicon belgicum*, i, c. 4-6, apud F. Sweertium, *Rerum belgicarum annales* (Francofurti, 1620), 3-4. — b. (deest translatio) *Brev. Aberdonense*, pars aest., Propr. SS. 133v-34v, tamquam Legenda *S. Kennerae* (cf. *Act. SS.* Oct. XII. 904-5).

2. Miracula. *Inc.* (*mutila*) gratias agentes Deo... In Verhuysen puer Gheraerdi — *Des.* ipsum vendidit, et vota persolvebat. [2012

Act. SS. Iun. II. 563-67; 3a ed. III. 61-64.

Cungarus erem. in Anglia, cca. 500? — Nov. 27 (?).

Vita. *Inc.* Dum quidam Cptanus imp. ab imperatrice Luciria — *Des.* translatus est usque Cungresbiriam, praestante... [2013

Capgravius, f. 80-82v.

Cunibertus ep. Coloniensis, † cca. 663. — Nov. 12.

1. Vita. a. *Inc.* In illo tempore fuit vir adolescens C. ex provincia Mosalensi clara stirpe oriundus, cuius — *Des.* Et si quis febre correptus aut stridore dentium vexatus ad eius sepulcrum... [2014

Catal. Brux. I. 244-45.

b. *Inc.* Temporibus Dagoberti regis Francorum fuit quidam adulescens nobilis C. nomine — *Des. ut* 1 a. [2015

Cf. *Anal. Boll.* V. 338, 38°.

c. *Inc.* Fuit vir adulescens C. ex provincia Mosellense, cuius — *Des.* Si quis febre correptus aut stridore dentium fatigatus ad... [2016

Cf. *Anal. Boll.* XVII. 89.

2. Vita. *Inc.* Gloriosam s. C-i memoriam... De luminaribus illis maximis — *Des.* Corpus autem eius, sicut vivens praeceperat... [2017

α) Surius, VI (1575), 273-76; (1581). 301-4; XI (1618), 274-75. — β) (passim contracta) *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 370a-70c; || *id.* (Lovan. 1485), f. 193v-94v.

3. Miraculum. *Inc.* In nomine... Sigewinus... archiep. Cum in omni tempore Deo sit a nobis supplicandum — *Des.* Actae sunt hae traditiones... [2018

Surius, VI (1575), 276; (1581), 304-5; XI (1618), 275-76.

Cuno ep. Treverensis. *Vid.* **Conradus.**

Cuthbertus ep. Lindisfarnensis, † 687. — Mart. 20.

1. Vita auct. mon. Lindisfarnensi, libris 4. — *Inc. epist.* Praeceptis tuis utinam, s. ep. Eadfride — *Inc. prol.* Igitur vitam s. C-i scribere exordiar... accedamus. — *Inc. lib. I.* Primum quidem ponimus, quod in prima aetate — *Des. lib. IV.* per duas vices de infirmitate sanatus sit. [2019

Act. SS. Mart. III. 117-24; || *Bedae opera,* ed. Stevenson, II. 259-84; || *id.* ed. Giles, VI. 357-82.

2. Vita metrica auct. Beda. *Inc. epist.* Dño... Iohanni... Dici non potest, dilectissime in Christo dñe — *Inc. prol.* Multa suis Dñus fulgescere lumina saeclis — *Inc.* Alma Deo cari primo caelestis ab aevo — *Des.* Vita manens castis lumenque salusque per aevum. [2020

**Bedae opera* (*P.L.* XCIV. 575-96); || Canisius, *Ant. lect.* V, 2. 691-723; ed. Basnage, II, 1. 4-24; || Mabillon, *Acta,* II. 915-37; 2a ed. 878-99.

3. Vita et miracula auct. eodem. *Inc. epist.* Dño... Eadfrido... Quia iussistis, dilectissimi, ut in libro quem de vita — *Inc.* Principium nobis scribendi de vita b. C-i Hieremias — *Des.* misericordia et miseratione coronet. Amen. [2021

**Bedae opera* (*P.L.* t. c. 733-90); || Surius, II (1571), 299-327; (1578), 331-359; III (1618), 214-28; III (1875), 378-413; || Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 659-77; || *Act. SS.* t. c. 97-116; || Mabillon, t. c. 879-915; 2a ed. 843-78.
Exc. Fowler, *Memorials of Ripon,* I. 2-3.

4. Vita metrica. *Inc.* O pater Anglorum, patrum par angelicorum — *Des.* Omnibus hoc dicens et laude Deum benedicens. [2022

[Raine (J.)], *Miscellanea biographica* (Surtees Society, VIII, 1838), 91-117.

5. Vita metrica. *Inc.* Beda satis notus doctor, describere ... [2023

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 313.

6. HISTORIA DE S. CUTHBERTO ET DE COMMEMORATIONE LOCORUM EIUS PRISCAE POSSESSIONIS. *Inc.* In nomine Dei... In prima sua iuventute — *Des.* α) se et totum exercitum b. confessori commendans, abiit. [2024
vel β) (*nonnullis additis*) super congregationem Abyron. [2025

TWYSDEN, *Hist. angl. scr.* 67-76 (des. α; sequitur carmen anglo-saxonicum); || *Symeonis Dunelmensis opera,* ed. I. HODGSON HINDE (= SURTEES SOCIETY, LI, 1868), 138-50 (des. α), 150-52 (des. β); || *Symeonis monachi opera,* ed. Th. ARNOLD (= RER. BRIT. SCR. 75), I. 196-212 (des. α), 212-14 (des. β).
EXC. *Catal. Paris.* II. 356.

7. LIBELLUS DE ORTU S. CUTHBERTI. *Inc. prol.* Cum per annos plurimos mecum secretius volverem — *Inc.* Cuthbertus in Christo Iesu gemma sacrorum sacerdotum — *Des.* una tecum gaudiis insere sempiternis; ubi semper vivis... [2026

RAINE, l. c. 63-87.

8. VITA METRICA. *Inc.* Si cupis audire C-i miraque scire — *Des.* Esse queunt certi, potes hunc sanctum reperire. [2027

Cf. HARDY, *Descr. catal.* I. 313.

9. VITA. *Inc.* Ex regali Hibernensium prosapia rex quidam nomine Muriardachus — *Des.* cum suis appendiciis et Coldingham. [2028

CAPGRAVIUS, f. 69-79; || COLGANUS, t. c. 679-90.
EXC. *Act. SS.* t. c. 95-96, n. 9-10.

10. TRANSLATIONES ET MIRACULA. *Inc.* Deus omnipotens iuste misericors misericorditerque iustus — *Des.* cum in mortem cecidit, ad vitam revocavit. [2029

Symeonis opera, ed. HINDE, t. c. 158-201; || *Symeonis opera,* ed. ARNOLD, l. c. I. 229-61; II. 333-62 (alio ordine capitula quaedam sese excipiunt atque apud Hinde).
EXC. *Act. SS.* t. c. 127-29 B; 3ª ed. 127-28 E (= ed. ARNOLD, I. 229-36); || *Bedae opera,* ed. STEVENSON, II. 285-90; || *id.* ed. GILES, VI. 383-89. — MABILLON, *Acta,* IV, 2. 277-83; 2ª ed. 292-98 (= ed. ARNOLD, I. 229-42). — *Act. SS.* t. c. 134, n. 26, 27; 3ª ed. 133-34, n. 26, 27 (= ed. ARNOLD, I. 243-245); || MABILLON, t. c. 288-89, c. 17; 2ª ed. 303-4; || *Bedae opera,* ed. STEVENSON, II. 306-8; || *id.* ed. GILES, VI. 404-6. — *Act. SS.* t. c. 136, n. 28; 3ª ed. 135-36, n. 28 (= ed. ARNOLD, I. 334-35); || MABILLON, t. c. 293-94, c. 25; 2ª ed. 308; || *Bedae opera,* ed. STEVENSON, II. 315-16, § 38; || *id.* ed. GILES, VI. 412-14. — *Act. SS.* t. c. 138-42; 3ª ed. 137-41 (= ed. ARNOLD, I. 247-61; II. 359-62); || MABILLON, t. c. 294-302; 2ª ed. 309-16 (ordine melius servato quam in *Act. SS.* l. c.).

11. TRANSLATIONES ET MIRACULA, AUCT. SYMEONE DUNELMENSI (*Historia Dunelmensis ecclesiae,* II. 6 - III. 20). *Inc.* Nec multo post Halfdene rex Danorum — *Des.* et illibatas ab omnibus servari imperavit. [2030

Symeonis opera, ed. ARNOLD, I. 56-108.
EXC. *Act. SS.* t. c. 129 B-132 E; 3ª ed. 128 E-132 B (= ed. ARNOLD, I. 64-

79); || *Bedae opera*, ed. STEVENSON, II. 290-302; || *id.* ed. GILES, VI. 389-400. — *Act. SS.* t. c. 136-7, n. 29; 3ª ed. 136, n. 29 (= ed. ARNOLD, I. 81-82); || *Bedae opera*, ed. STEVENSON, II. 316-17, § 39; || *id.* ed. GILES, VI. 414-15. — (paululum contracto sermone) MABILLON, t. c. 283 (c. 7) - 285 (c. 11); 2ª ed. 298-300.

12. BREVIS RELATIO DE S. CUTHBERTO, etc. *Inc.* Ven. igitur Dñi famulus C. VIII suae aetatis anno — *Des.* et fratres sui propria manu signaverunt et firmaverunt. [2031

Symeonis opera, ed. HINDE, t. c. 223-33 (omissis his quae ex **11** ad verbum exscripta sunt).

EXC. *Act. SS.* t. c. 132 E-136, n. 27; 3ª ed. 132 B-135, n. 27 (exceptis capitulis de quibus supra sub **10**, EXC.); || MABILLON, t. c. 285 (c. 12) - 293 (c. 24); 2ª ed. 300-308; || *Bedae opera*, ed. STEVENSON, II. 302-15; || *id.* ed. GILES, VI. 400-12. — [LONGSTAFFE], *The Churches of Durham and Hexham. The Lawson ms.*, in ARCHAEOLOGIA AELIANA, ser. in-8°, II. 6-8.

13. MIRACULA AUCT. REGINALDO MON. DUNELMENSI. *Inc. epist.* Piissimo dño et patri Aetheldredo... Pietati tuae — *Inc. prol.* Saepius multo sanctorum miracula — *Inc. excusatio scriptoris.* Verbi Dei praedicator — *Inc. sermo de tabernaculis.* Quam dilecta et diversa sint — *Inc. mirac.* Ven. confessor C. non mortis dolore devictus — *Des.* in medium Samariae perduxit. [2032

[RAINE (J.)], *Reginaldi mon. Dunelmensis libellus de admirandis b. C-i virtutibus* (SURTEES SOCIETY, I, 1835), 1-292.

EXC. RAINE (J.), *Saint Cuthbert* (Durham, 1828), appendix, 1-6.

14. EPITOMAE.

*BEDA, *Hist. eccl.* IV. 25-30 (27-32). — PETRUS DE NAT. III. 212. — *Brev. Aberdonense*, pars hiem., Propr. SS. 76ᵛ-77.

Cuthburga regina abb. Winburnensis, cca. 700. — Aug. 31.

1. VITA. *Inc.* Anno ab inc. Dñi N. I. C. circiter DCLXX exstitit in Westsaxonia — *Des.* caecis reddita sunt lumina, operante... [2033

Cf. HARDY, *Descr. catal.* I. 384.

2. EPITOME. *Inc.* Kenredus rex Merciorum genuit filium nomine Yne — *Des.* relicto terrae corpore, anima caelos penetravit. [2034

CAPGRAVIUS, f. 79-80; || *Act. SS.* Aug. VI. 699-700.

Cuthmanus conf. Stenningae in Normannia. — Febr. 8.

VITA. *Inc.* B. Cuthmanus, sicut ex veterum veridica relatione — *Des.* C. autem diu in templo suo praesidens, tandem laboris meritum suscepit, a terrenis provectus... [2035

Act. SS. Febr. II. 197-99.

Cyprianus et Felix cum soc. 4975, mm. et conf. in Africa, sub Hunerico. — Oct. 12.

Passio. *Inc.* Quibus autem prosequar fluminibus lacrimarum — *Des.* pascere et nunc tali exsilio mancipatos. [2036

*Victor Vitensis, *Hist. pers. Wandal.* ii. 26-37, al. 8-12 (*P.L.* LVIII. 209-12; || ed. Halm, 19-21; || ed. Petschenig, 33-38); || *Act. SS.* Oct. VI. 94-95.

Cyprianus m. cultus Brixiae. *Vid.* **Savinus et Cyprianus.**

Cyprianus ep. Carthaginiensis m., † 258. — Sept. 14.

1. Acta proconsularia. **a.** *Inc.* Imperatore Valeriano iv et Gallieno iii coss., iii kal. sept. Carthagine in secretario Paternus proconsul Cypriano ep. dixit — *Des.* Post paucos autem dies Galerius Maximus proconsul decessit. Passus est... die xviii kal. dec. [2037

Cypriani opera*, inter prolegomena (*P.L.* III. 1497-1506, et iterum XCV. 725-32; || ed. Hartel, in *Corp. scr. eccl. lat.* III. cx-cxiv); || Mombritius, I. 198ʳ-99ᵛ; || Lazius (W.), *Abdiae hist. certam. apost.* (Basileae, 1552), 137-138; || Id. ed. Ioh. Faber (Paris. 1560), f. 141ᵛ-43; || Id. ed. Th. Beauxamis (Paris. 1571), f. 141ᵛ-43; || Surius, V (1574), 228-29; (1580), 257-59; IX (1618), 148-49; IX (1878), 363-65; || La Barre (L. de), *Hist. christ. vet. patrum* (1583), f. 48-48ᵛ; || Baronius, *Annales*, an. 260, xxxvi, xxxvii; an. 261, xiv, xxv, xxvii, xxx, xxxi, xxxiv, xxxvi; || Ruinart (1689), 216-19; (1713), 216-218; (1731), 188-90; (1802), II. 43-48; (1859), 261-64; || *Act. SS.* Sept. IV. 332-33; || Gallandius, *Bibl. vet. patrum*, III. 477-78; || Olshausen, *Hist. eccl. veteris monumenta* (1820), 166-71; || Collombet (F. Z.), *Hist. de la vie et des temps de S. Cyprien* (Lyon-Paris, 1841), 390-400. — **Var. lect. *Catal. Brux.* I. 15, 75°.

In quibusdam exemplaribus ita *inc.* " Tusco et Basso coss. Carthagine in secretario Paternus... " [2038

b. (recensio brevior). *Inc.* Cum Cyprianus s. m. electus a Dño de civitate Curubitana — *Des.* ex tabella recitavit : Thasium C-um gladio animadverti placet. [2039

Cypriani opera, ed. G. Morellius (Paris. 1564), sign. 2.viᵛ; || *id.* ed. N. Rigaltius (Paris. 1648 [et postea]), sign. õ.ij; || *id.* ed. Ioannes [Fellus] Oxoniensis ep. (Oxonii, 1682 [et postea]), proleg. 14-15; || *P.L.* III. 1505-8.

c. *Inc.* Tempore Valeriani et Gallieni cum gloriosum nomen Christi a gentilibus — *Des.* Passus est xviii kal. oct. Galerius Maximus proconsul post dies paucos discessit e saeculo. [2040

Cypriani opera, ed. Paulus Manutius (Romae, 1563), sign. b.6ᵛ-cᵛ; || *id.* ed. G. Morellius (1564), sign. 2.iiij-vᵛ; || *id.* ed. I. Pamelius (Antverpiae, 1568 [et saepe postea]), sign. β.2-β.3.

Exc. *Catal. Paris.* II. 306, 17° (initium).

2. Passio auct. Pontio diac. *Inc.* Cyprianus religiosus antistes ac testis Dei gloriosus — *Des.* plus tamen doleo quod remansi. [2041

**Cypriani opera*, inter prolegomena (*P.L.* III. 1481-98; || ed. Hartel,

t. c. xc-cx); || Surius, V (1574), 221-27; (1580), 251-57; IX (1618), 144-48; IX (1878), 352-63; || Ruinart (1689), 203-15; (1713), 205-15; (1731), 178-88; (1802), II. 21-42; (1859), 252-61; || *Act. SS.* t. c. 325-31; || Gallandius, t. c. 470-75; || Olshausen, t. c. 143-66; || Collombet, t. c. 338-88.

3. Passio auct. Paulo (?). *Inc.* Temporibus Valeriani iniquissimi imp. fuit in Carthagine, quae est in Africa — *Des.* Nos ergo, ff., oremus omnipotentem Deum pro serenissimo imp. Carolo... [2042

Cypriani opera, ed. Erasmus (Basileae, 1520 [et saepe postea]), sign. b.5v-6r; || *id.* ed. Manutius (1563), sign. cv-c.iir; || *id.* ed. Morellius (1564), sign. 2.vv-vir; || *id.* ed. Pamelius (1568), sign. β.4r-β.5r; || Vicelius, *Hagiol.* f. 203-4.

4. Passio. *Inc. prol.* Sanctorum vitam scribere, sanctorum passiones — *Inc.* Romani igitur dignitate imperii Valerianus et Galienus — *Des.* quorum memoria super omnia aromata suave redolet per saeculorum saecula. Amen. [2043

α) *Catal. Brux.* I. 85-90. — β) (eadem versiculis intermistis) cf. ibid. 93, 10°.

5. Carmen auct. Prudentio. *Inc.* Punica terra tulit quo splendeat quicquid usquam est — *Des.* illic pia dona dat patronus. [2044

*Prudentius, *Peristephanon* xiii (*P.L.* LX. 569-80); || **Cypriani opera*, saepe inter prolegomena; || Lipomanus, II, f. 157-58.

6. Translatio reliquiarum (Cypriani, Sperati et Pantaleonis) Lugdunum saec. IX in. a. Carmen Flori Lugdunensis (olim adscriptum Agobardo ep.). *Inc.* Rector magnificus piusque princeps augusto Carolus decore — *Des.* pollens unica trinitas per aevum. [2045

Cypriani opera, ed. Morellius (1564), sign. 3.ij-ijv; || *id.* ed. Pamelius (1568), sign. β.5v-β.6; || *Agobardi opera*, ed. Papirius Masson (Paris. 1605), 407-8 (deest ultima pars); || *id.* ed. St. Baluzius (Paris. 1666), II. 120-22; || *Bibl. patr. Paris.* (1644, iterum 1654), IX. 1353-54; || *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XIV. 328-29; || Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* VII. 84-85, vi; || *Act. SS.* Iul. IV. 211-12; || *P.L.* CIV. 349-52; || Dümmler (E.), in *MG.* Poet. lat. II, 544-45.

Exc. Gallandius, *Bibl. vet. patrum*, XIII. 511. — Clerjon (P.), *Hist. de Lyon*, II (Lyon, 1830), 259-60, note.

b. *Inc.* Post multa vero curricula annorum gloriosissimo Carolo Francis imperante, contigit legationem — *Des.* civibus suis profuturas honorabiliter commendavit. [2046

Ado, 14 sept.

7. Epitomae.

Hieronymus, *De vir. ill.* c. 67. — Greg. Turon. *Glor. mart.* 93 (94). — Ado, 14 sept. — Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, iv. 14 (*P.L.* CXXXV. 665-68). — *Leg. aurea*, c. 132.

Cyprianus, Iustina et Theoctistus mm. prope Nicomediam, sub Diocletiano. — Sept. 26.

1. Acta. I. Conversio Iustinae et Cypriani. a. *Inc.* Illuminatio Dñi

N. I. C. salvatoris... Addebatur autem et v. I., cuius pater erat Edisius — *Des.* Multos enim Cyprianus illuminabat per verbum Christi et convertebat augens gregem Christo. (*Sequitur Passio* IIIa). [2047

Mombritius, II. 37v-39v (col. 1 post med.); || *Act. SS.* Sept. VII. 217-19; 3a ed. 200-2.

b. *Inc.* Tempore illo sub imp. Diocletiano in civitate Antiochia erat quaedam v. nomine I. Pater vero eius Edisius vocabatur — *Des.* Multos vero illuminabat Cyprianus per verbum Dei et convertebat ab omni haeresi, et augebat gregem Christi; cum quo... [2048

Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* III. 1621-28.
Exc. *Act. SS.* t. c. 203-4 (3a ed. 187-88), n. 33-35.

II. Paenitentia seu confessio Cypriani. **a.** *Deest in hac recensione.*

b. *Inc.* Quicumque in Christi mysteriis proficitis, meis intendite lacrimis — *Des.* liberavit me de morte aeterna et deduxit me ad Christum Iesum; cum quo... [2049

Caecilii Cypriani opera, ed. Ioannes (Fellus) Oxoniensis ep. (Oxonii, 1682 [et postea]), inter opuscula vulgo adscripta Cypriano, parte ii, 54-60; || Martene et Durand, t. c. 1629-46.

III. Passio Cypriani et Iustinae. **a.** *Inc.* Cum completi fuissent prophetici sermones et quae vere a Christo dictae sunt parabolae de illo — *Des.* Suscepit autem haec s. corpora Rufina religiosa et clarissima urbis matrona. In quo loco daemoniaci curantur... [2050

Mombritius. II. 39v (col. 1 post med.)-40v.
Exc. *Act. SS.* t. c. 245, 246 (3a ed. 227-228), annot. *b*, *u*. — *Anal. Boll.* III. 179, 8°.

b. Cum completi fuissent prophetici sermones et quae vere a Christo dicta sunt de eo — *Des.* Suscepit autem ea Rufina quaedam matrona de genere claro, et procurans... In quo loco nunc omnes qui daemonia habent... [2051

Martene et Durand, t. c. 1645-50.

2. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Sic quoque Iustinam modulabor carmine — *Des.* Ut praedira necis pariter tormenta tulerunt. [2052

* Aldhelmus, *De laude virg.* 34 (*P.L.* LXXXIX. 270-71).

3. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Tempestate sub hac validos Cyprianus agones — *Des.* Horum, ubi praestantur multae sub honore salutes. [2053

Flodoardus, *De Christi triumphis Antiochiae gestis*, i. 15 (*P.L.* CXXXV. 567-72).

4. Epitomae.

Ado, 26 sept.; || *Cypriani opera*, ed. Fellus (1682), l. c. 61. — Vinc. Bellov. xiii. 119-22. — *Leg. aurea*, c. 142 (137). — Petrus de Nat. viii. 121

5. Translatio Placentiam an. 1001. *Inc.* Regnante atque totius orbis machinam moderante Dño N. I. C. — *Des.* quam pro certo s. I-am esse credimus. Haec quidem et plura alia signa... [2054

Act. SS. t. c. 258-61; 3ª ed. 239-41.

Cyriaca vid. m. Romae, sub Decio. — Aug. 21.

Passio. *Inc.* Temporibus Decii caesaris et Valeriani praefecti erat quaedam matrona — *Des.* Corpus vero eius christiani in praedio eiusdem ss. m. sepelierunt in agro Verano... [2055

Act. SS. Aug. IV. 403-4, n. 2-4.

Cyriacus. *Vid.* Quiriacus.

Cyriacus, Largus et Maximianus mm. Romae, sub Maximiano. — Aug. 8.

1. Passio. *Inc.* Tempore quo Maximianus Augustus rediens de partibus Africae... [2056

Est ipsa Passio Marcelli papae (vid. **Marcellus** papa, **2**), quae saepe in codicibus inscribitur : *Passio S. Cyriaci et sociorum.*

2. Passio. *Inc.* Post paucos dies nuntiatum est (*al.* Tempore illo cum nuntiatum esset) Diocletiano Augusto, eo quod filia eius Arthemia a daemonio vexaretur... Et dum multo tempore in custodia esset — *Des.* α) et decollati sunt via Salaria intra thermas Sallustii... [2057
vel β) miliario ab urbe Roma plus minus VIII. Ubi florent... [2058

Ex mss. Est haec pars eiusdem Passionis Marcelli, nempe § 10-20 (des. α) vel 10-24 (des. β) secundum partitionem in *Act. SS.* factam.

3. Passio. *Inc.* Eodem tempore Carpasius vicarius mittens ad custodiam adduxit C-um diac... — *Des. ut* 2 β. [2059

Ex mss. Est haec etiam pars eiusdem Passionis Marcelli, nempe § 18-24.

4. Passio. *Inc.* Factum est enim ut arte media filia Diocletiani imp. impleta esset a diabolo, et cum nullus ei posset approximare — *Des.* Ipsa autem Lucina complevit aetatem 95 annorum... [2060

Ex mss. Est haec pars appendicis ad Passionem Anthimi. (*Vid.* **Anthimus**, b), nempe § 14 et 15 secundum partitionem in *Act. SS.* factam.

5. Passio. *Inc.* Cyriacus a Marcello papa diaconus ordinatus, comprehensus — *Des.* et ex tunc, clauso balneo, gentiles christianos timere et venerari coeperunt. [2061

Leg. aurea, c. 116 (111); ‖ Mombritius, I. 216. — Est haec epitome Passionis Marcelli de qua supra, **1**.

6. Passio. *Inc.* In provincia Tusciae fuit vir quidam gentilis — *Des.* a via Numentana eo translata honorifice sunt sepulta, in laudem... [2062

Anal. Boll. II. 248-58.

7. Passio. *Inc. prol.* Si iuxta evangelicae rationis — *Inc.* Pater itaque eius in Tuscia marchio fuit — *Des.* ad martyrii coronam per multa tormentorum genera, Dño cooperante, pervenit; cui est... [2063

Act. SS. Aug. II. 332-34, n. 29-36.

Exc. Martinelli (Fior.), *Primo trofeo della ss. croce eretto in Roma* (1655), 77-78.

8. Translatio Romam med. saec. X. *Inc. prol.* Cum me circumsaeptum recogito, vetustam protoplasti inoboedientiam — *Inc.* Anno ab inc. Dñi ccc bis seno postquam ex infima stirpe Diocletianus — *Des.* Actum est temporibus gloriosissimi Ottonis augusti, praesidente Romae ss. papa Agapito.... [2064

Act. SS. t. c. 334-36, n. 39-47.

9. Miraculum Romae patratum, auct. Benedicto. *Inc. prol.* Cantate Dño canticum novum — *Inc.* Magnus Dñus et laudabilis nimis... Quidam enim clericus... Henricus nomine — *Des.* in monasterio praetaxato. Omnibus autem qui ad dictam diem convenerint... [2065

Act. SS. t. c. 336-38, n. 49-56.

10. Brachii translatio Bambergam med. saec. X. *Inc. prol.* Legimus quod in initio primi hominis plasmator Deus — *Inc.* Modico igitur interposito tempore postquam s. caput — *Des.* ut tecum dicere valeamus: Beati qui habitant in domo tua, Dñe... [2066

Act. SS. t. c. 338-40, n. 58-68.

11. Miracula in Gallia. *Vid.* **Paulus** apost.

12. Epitomae.

Ado, 16 mart. et 8 aug. — Petrus de Nat. vii. 35.

Cyriacus et Paula mm. Malacae, sub Diocletiano. — Iun. 10.

Passio (antiqua?). *Inc.* Temporibus Diocletiani impiissimi imp., postquam iam — *Des.* sempiternam felicitatem sunt consecuti xiv kal. iul. anno Dñi cccv. [2067

Tamayo, *Mart. hisp.* III. 544-45; || *Act. SS.* Iun. III. 574, n. 3; 3ª ed. IV. 473, n. 3.

Cyricus et Iulitta. *Vid.* **Cirycus.**

Cyrilla v. m., dicta filia Decii imp. — Oct. 28.

Petrus de Nat. ix. 118.

Cyrillus puer m. Caesareae in Cappadocia, sub Decio (?). — Mai 29.

Passio. *Inc.* Martyrium s. Cyrilli pueri non iustum est ad vos, ff., silere. — *Des.* Haec dicens ibat mori. Splendidus autem... [2068

Act. SS. Mai VII. 17, n. 4-6; || Ruinart (1689), 253-54; (1713), 246-47; (1731), 213-14; (1802), II. 106-7; (1859), 289-90.

Cyrillus ep. m. in Creta, sub Decio (?). — Iul. 9.

1. Passio. *Inc.* S. Cyrillus ep. non incognitus Aegyptiis, cuius fides apud Deum et homines probata est — *Des.* α) gladio percuti iussi. Et ille gaudens percussus tradidit spiritum. Amen. [2069

vel β) dignum tradidit passioni, et sic offerens caput percussus gladio tradidit spiritum. Martyrizatus est autem... vi id. iul. sub Decio imp., agente Lucio duce... [2070

Act. SS. Iul. II. 687 (des. α). — (**Mut.**) Surius, IV (1573), 153-54; (1579), 151-52; VII (1618), 155-56; VII (1877), 200-1 (des. β). — **Var. lect.** *Anal. Boll.* I. 515, 59°; *Catal. Brux.* I. 29-30, 32° (des. β).

2. Passio. *Inc.* S. Cyrilli ep. fidem ad Deum non tantum de passionibus est conspicere — *Des.* Gladio enim eius caput amputare praecepit, et ita mundissima b. Cyrilli [anima] Deo reddi properavit. [2071

De qua *Catal. Paris.* II. 41, 20°; III. 364, 3°.

Cyrillus ep. Hierosolymitanus, † 386. — Mart. 18.

Petrus de Nat. iii. 44. — Io. Grossi, *Viridarium Carmel.* ii. 6.

Cyrillus et Methodius Slavorum apostoli, † 869 et 885. — Mart. 9.

1. Epistula Anastasii Bibliothecarii ad Gaudericum ep. *Inc.* Sancto meritisque beato Gauderico... Quia sanctitas tua, rev. pater — *Des.* silentio, sicut credimus, non praetereat. [2072

Friedrich (J.), in *Sitzungsberichte der philos.-philol. und der hist. Classe der k. b. Akademie der Wissenschaften zu München*, 1892, 438-42; ‖ Id. in *Revue internationale de théologie*, IV (1896), 417-19; ‖ Goetz (L. K.), *Geschichte der Slavenapostel Konstantinus (Kyrillus) und Methodius* (Gotha, 1897), 243-46.

2. Vita cum translatione S. Clementis papa (" Legenda italica "). *Inc.* Tempore igitur quo Michael imp. Novae Romae regebat imperium — *Des.* maximas gratias agentes Deo. Qui in loco eodem multa et miranda operatur... [2073

Act. SS. Mart. II. *19-*21; 3ª ed. *20-*22; ‖ Ginzel (J. A.), *Geschichte der Slavenapostel Cyrill und Method* (Wien, 1861), Codex legendarum etc. 5-11; ‖ Emler (J.), in *Fontes rer. Bohem.* I. 93-99; ‖ Goetz, t. c. 247-54. — Cf. supra **Clemens I** papa, 5.

Exc. Dobrowsky (J.), *Mährische Legende von Cyrill und Method* (Prag, 1826). 11-12 et postea passim. — Bartolini (D.), *Memorie storico-critiche archeologiche dei SS. Cirillo e Metodio* (Roma, 1881), 13-17.

3. Vita (" Legenda moravica "). *Inc.* Tempore Michaelis imp. fuit quidam vir genere nobilis — *Des.* Qui in Christi fide viventes, post multa tempora... [2074

Acta SS. t. c. *22-*23; 3ª ed. *22-*24; ‖ Dobrowsky, t. c. 9-50; ‖ Ginzel, l. c. 12-18; ‖ Emler, t. c. 100-7.

4. Epitomae. **a.** *Inc.* B. Cyrillus natione graecus, tam latinis quam ipsis graecorum — *Des.* usque in hodiernum diem deflent. [2075

Act. SS. t. c. *24; 3ª ed. *24-*25.

b. *Inc.* Quemadmodum ex historiis... colligitur, ss. C. et M. fratres germani de Alexandria... [2076

Brev. Olomucense, an. 1495. Cf. *Act. SS.* t. c. *16, n. 21.

Cyrillus prior generalis Ord. B. V. de Monte Carmelo, † cca. 1224. — Mart. 6.

Io. Grossi, *Viridarium Carmel.* ii. 11; || *Act. SS.* Mart. I, 499, n. 3; 3ª ed. 497-98, n. 3. — Petrus de Nat. appendix, 3.

Cyrinus. *Vid.* **Quirinus.**

Cyrus et Iohannes mm. in Aegypto, sub Diocletiano. — Ian. 31.

1. Passio, interprete Anastasio Bibliothecario. *Inc. prol. interpr.* Non me /////// pusillitatem meam cogere volueris — *Inc. prol. auctoris*: Divinus nobis sermo, qui vere veritas est — *Inc.* Kyrus itaque memorabilis et admirabilis m. magnae quidem erat urbis Alexandriae civis — *Des.* Nihil neglegens amabilis summus Dei sacerdos... Amen. — *Sequuntur duo versiculi :* Salve sacer amate Deo... *et tres breves sermones S. Cyrilli Alexandrini de ss. mm.* [2077

Mabillon, *Mus. ital.* I, 2. 83-84 (prol. interpr. et initium prologi auct.). — Mai, *Spicil. Rom.* IV. 227-29 (eadem), et 253-66 (Passio, at deficiente initio); || *P.L.* CXXIX. 703-14 (omnia ex Maio). — *Anal. Boll.* VIII. 95-96 (ea quae desunt apud Maium).

2. Passio auct. Petro Parthenopensi. *Inc. prol.* Inclitas victorias et gloriosas palmas — *Inc.* Anno igitur ab inc. Dñi N. I. C. fere ccxc Diocletianus caesar — *Des.* Post haec perrexit cum magna caterva... In qua beneficia se petentibus praestare... [2078

Mai, t. c. 268-80.

3. Laudatio auct. Sophronio ep. Hierosolymitano. **a.** Interprete Bonifatio consiliario. *Inc. prol.* Propter aegritudinem oculorum ad Cyrum — *Inc.* Alii quidem aliter sanctos honorent — *Des.* testem eorum, quae dicuntur, veritatem in omnibus facientes. [2079

Mai, *Spicil. Rom.* III. 1-95; || *P.G.* LXXXVII. 3379-3422.

b. Fragmenti in concilio Nicaeno II prolati versio Anastasii Bibliothecarii.

* *Syn. II Nicaena,* act. iv (Mansi, *Concil. coll.* XIII. 58; || *P.L.* t. c. 300).

4. Miracula 70 auct. eodem, interpretibus Bonifatio consiliario et Anastasio Bibliothecario. **a.** *Inc.* De Ammonio... Iustum arbitror

miraculorum narrationem aggressus — *Des.* quae, his qui hanc viderint, repromissa sunt, operamini. Quae omnes nos consequi... [2080

MAI, t. c. 97-669; || *P.G.* t. c. 3423-3675.

b. FRAGMENTI IN CONCILIO NICAENO II PROLATI ALIA VERSIO ANASTASII (ex mirac. XXXVI).

**Syn. II Nicaena,* act. IV (MANSI, t. c. 58-59; || *P.L.* t. c. 300-301).

5. EPITOME.

HILARION MEDIOLANENSIS, f. 114.

Dafrosa. *Vid.* **Bibiana.**

Dagaeus. *Vid.* **Dega.**

Dagobertus II (al. III) rex Francorum, † 680. — Dec. 23.

VITA. *Inc. prol.* Cunctorum rex regum dñusque — *Inc.* Inclitus igitur rex et gloriosus Christi m. D. ex robustissima Francorum gente — *Des.* Impetra nobis pacem, veram concordiam... [2081

WILTHEMIUS (A.), *Acta D. Dagoberti Francorum regis et m.* (Augustae Trevirorum, 1653), 7-28; || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. II. 511-524. — De prologo Iohannis Gielemans (*Inc.* " Praestantissimi Francorum monarchae... ") cf. *Anal. Boll.* XIV. 44, 14°.

Dairchellus. *Vid.* **Molingus.**

Dalfina coniux S. Elzearii de Sabrano, † 1360. — Nov. 26.

SUMMARIUM PROCESSUS CANONISATIONIS.

Exc. *Act. SS.* Sept. VII. 535-54, n. 43-53, 67, 75, 76, 80, 82-84, 88, 95, 97, 115, 134, 148, 150-52; 593, annot. *e;* 3ª ed. 501-18, numeris iisdem; 555, annot. *e.*

Dalfinus ep. Lugdunensis m. *Vid.* **Annemundus.**

Dalmatius m. in Pedemonte, med. saec. III. — Dec. 5.

1. *Inc. prol.* Cum sancta Dñi pietas caelesti auxilio — *Inc.* Ista vero audiens atque impleta fuisse intellegens — *Des.* Ipse vobis audientibus det gratiam et mihi pro praesumptione tribuat veniam... [2082

De qua *Anal. Boll.* XI. 360, 1°; XVII. 92.

2. PASSIO. *Inc.* B. Dalmatius natus est in provincia Germaniae

citerioris — *Des.* ad hunc usque diem ibidem plurimis fulget signis. Martyrizatus est... [2083

Mon. hist. patriae, Scr. III. 13-18.

3. Epitome.

Petrus de Nat. i. 32.

Dalmatius ep. Rutenus, † cca. 580. — Nov. 18.

Vita. *Inc. prol.* Triumphalem ac venerabilem D-ii Rutenae urbis pontificis vitam — *Inc.* Igitur bb. Dalmatium Rutena urbs civem habuit — *Des.* si quid superfluum fuerit, eiciat. Et D. N. I. C., qui tantam gratiam... [2084

Labbe, *Bibl. mss.* II. appendix, sign. SSSss.4-TTTtt.ij ; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 545-49.
Exc. Bouquet, III. 419-20.

Damasus papa, † 384. — Dec. 11.

1. Vita. *Inc.* Damasus natione Spanus ex patre Antonio... [2085

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 212-13; || ed. Mommsen. 82-84); || *Damasi opera ... et vita,* ed. M. Milesius Sarazanius (Romae, 1638), 39-40; || *Bibl. patr. Lugd.* XXVII. 62.

2. Vita. *Inc.* Quia scriptum est : Quos praedestinavit..., divina clementia Damasum fide sincerum — *Des.* atque signorum ostensione ad fidem Christi revocabat. [2086

Damasi opera (1638), 33-38; || *Bibl. patr. Lugd.* t. c. 61-62.

3. Vita. *Inc.* Post decessum magni Constantini, sub quo — *Des.* una basilica colit in terris, unus Deus coronat in caelis... [2087

Damasi opera (1638), 40-62; || *Bibl. patr. Lugd.* t. c. 62-66.
Exc. Ughelli, I, 2. 200*-201*; 2a ed. I. 1289-90; || Contatore (D. A.), *De historia Terracinensi* (Romae, 1706), 468-70; || Cappelletti, *Chiese,* VI. 522-523. — Fonseca (A.), *De basilica S. Laurentii in Damaso* (Fani, 1745), 101-2.

4. Vita auct. Benedicto presb. *Inc. prol.* Multis tuis precibus constrictus — *Inc.* Anno igitur regni Constantini regis, nepotis Constantini — *Des.* viduae duo minuta. Iterum rogamus... [2088

Damasi opera (1638), 63-76; || *Bibl. patr. Lugd.* t. c. 66-69.
Exc. Fonseca, t. c. 101.

5. Epitomae.

Vinc. Bellov. xv. 49. — Petrus de Nat. i. 56. — Hilarion Mediolanensis, f. 6v-7.

Daniel erem. et m. Gerundae. — April. 24.

Vita. *Inc.*...... — *Des.* qui omnes legentes et videntes vitam et martyrium s. D-is, dixerunt : Benedictus sit Dñus Deus... [2089

Exc. (pars ultima) *Act. SS.* April. III. 268-69; 3a ed. 270-71.

Daniel m. Patavii. — Ian. 3.

1. Inventio an. 1076. *Inc. prol.* Fratres dd., qui ad celebrandam b. D-is festivitatem — *Inc.* Erat in Tusciae Italiae provincia homo quidam utroque lumine caecus — *Des.* Reminiscantur namque fideles cuncti illius annorum Dñi N. I. C. temporis mlxxvi... [2090

Dondi dall' Orologio (Fr.), *Ist. eccl. di Padova*, III (1807), Docum. 47-54.

2. Epitomae. a. *Inc.* Daniel levita et m. Paduae requiescit... [2091

Petrus de Nat. ii. 40.

b. *Inc.* Daniel levita passus est in urbe Patavii, verum quo tempore — *Des.* anno, qui dictus est, dcclxvii. Ubi Christus... [2092

Faber Stapulensis, *Agones mm.*, f. 6-6v; || *Act. SS.* Ian. I. 160.

Daniel, Samuel, Angelus et soc. Ord. S. Franc., mm. Septae in Mauritania Tingitana, † 1227. — Oct. 13.

1. Epistula fr. Mariani a Ianua de eorum martyrio. *Inc.* Ven. in Christo patri Aeliae... Die xxvi septembris venerunt in hanc civitatem Septae — *Des.* in caelis exsultant. Datum apud Septam Saracenorum die xxvii oct. mccxxvii. [2093

Epistola cuiusdam fratris Minoris... ed. Franciscus Antonius a Coriliano (Velitris, 1640), folium unum; || *Act. SS.* Oct. VI. 385-86, n. 5. 6.

2. Passio. *Inc.* Apud Septam civitatem... Praedicti enim fratres de licentia fratris Heliae — *Des.* et reposita honorifice in Alfondagia... ubi ipsorum meritis miracula creberrima ostenduntur. [2094

Analecta Franciscana, III (1897), 613-16. — (**Mut.** et paulum contracta) *Brev. Romanum*, an. 1522; || *Act. SS.* t. c. 390-91; 3a ed. 389-91.

3. Epitomae.

Bartholomaeus de Pisis, *De conformitate*, lib. i, conf. viii, part. ii (ed. Mediol. 1513, f. 64-64v). — Antoninus Florent. *Chronic.* tit. 24, c. 7, § 6.

Darerca (al. **Moninna, Modvenna** etc.) v. in Hibernia, † 517. — Iul. 6.

1. Vita. *Inc.* Virgo ven. nomine Darerca, cognomine Monynna, Conalleorum finibus orta patre Mocteo — *Des.* sufficienter recreati sunt qui potaverunt. [2095

Act. SS. Iul. II. 290-96; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 165-88. Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 604, vii.

2. Vita auct. Conchubrano. *Inc. prol.* Fuit inter hibernenses gentes virgo vitae ven. — *Inc.* De supradicto itaque Conalleorum populo s. Movenna patrem habuit nomine Maugtheum — *Des.* paene omnes ebrii devenirent. Harum virtutum lectorem... testor ut pro me... [2096

Act. SS. t. c. 297-312.

3. Vita et miracula auct. Galfrido ab. Burtoniensi. *Inc. prol.* Diu desideraveram curans animo reperire — *Inc. Vita.* Fuit in Hibernia quaedam v. nomine Modvenna — *Des.* ad regna caelestia regnatura cum Christo Dño in saec. saec. Amen. — *Inc. Mirac.* Et factum est postquam defuncta — *Des.* sponsum tuum Dñm N. I. C., qui... [2097

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 97-98.

4. Epitome Vitae 3. a. *Inc.* B. Modwenna v. de Convalleorum populo — *Des.* poscentibus subsidia praestantur optata. Compilavit autem vitam... [2098

Cf. *ibid.* 100.

b. *Inc.* Fuit in Hibernia v. quaedam nomine Modwenna decora facie — *Des.* confractoque ergastulo, liberatus est. [2099

Capgravius, f. 234-39v.
Exc. Colganus, t. c. 604, viii.

5. Versus. *Inc.* Ortum Modwennae dat — *Des.* ossa tenet. [2100

Act. SS. t. c. 312; || Hardy, t. c. 95 et 100.

Datius ep. Mediolanensis, † 552. — Iun. 14.

Miraculum. a. *Inc.* Eiusdem (*h. e.* Iustiniani) quoque principis tempore, cum D. Mediolanensis ep. — *Des.* atque infidelis abscessit. [2101

* Greg. Magnus, *Dial.* iii. 4 (*P.L.* LXXVII. 224-25); || Mombritius, I. 219; || *Act. SS.* Ian. I. 969, n. 16; 3a ed. II. 251-52, n. 16.

b. (Carmen). *Inc.* Mediolanensis Datius quo robore fultus — *Des.* viduaeque vacatio sedis. [2102

* Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* xiii. 10 (*P.L.* CXXXV. 843-44).

Datus ep. Ravennas, † cca. 185. — Iul. 3.

Vita (in Agnelli *Lib. pont. eccl. Ravenn.,* episc. vii). *Inc.* Datus VII. Hic namque vir religiosus — *Des.* b. Probi sepultus est. Sedit... [2103

* Agnellus (*MG.* Scr. rer. langob. 282-83); || *Act. SS.* Iul. I. 635, n. 3; 3a ed. 558, n. 3.

Davanzatus conf. Barberini in Etruria, † 1295. — Iul. 7.

Testimonia de obitu et miraculis. I. *Inc.* Item anno eodem... Cunctis manifeste appareat quod Guccius Procellotti... [2104

II. *Inc.* Item eodem anno... Nerus, qui Sercosta vocatur... [2105

Act. SS. Iul. II. 525-26, n. 6-8.

David mon. Hemmenrodensis, † 1179. — Dec. 11.

Vita. *Inc. prol.* Gloriosa et veneranda commemoratio bb. D. con-

fessoris — *Inc.* Fuit in quadam domo Cisterciensis ordinis nomine Hemmenrode — *Des.* iram conditoris tam celeriter avertit. [2106

HEESIUS (N.), *Manipulus rerum memorabilium claustri Hemmenrodensis* (1611), 50-61.

David seu **Dewi** ep. Mevennensis, † 601 (?). — Mart. 1.

1. VITA AUCT. RICEMARCHO EP. MEVEN. *Inc.* Dñus noster quamvis omnes suos... Iste itaque s. quem tinctio David, vulgus autem Dewi clamat, veriloquis angelorum oraculis — *Des.* venerabantur. Corpus itaque eius sanctorum fratrum ulnis apportatum... Anima vero... Ipse nos suis... Amen. — *Inc. epil.* Haec et alia plura — *Des.* conspecto sine fine Deo collocent... Amen. [2107

REES, *Cambro British SS.* 117-43.
EXC. WHARTON, *Anglia sacra,* II. 645-47.

2. EIUSDEM EPITOMAE. **a.** *Inc.* Sanctus quem tinctio (*etc. ut* 1). — *Des.* Corpus eius a fratribus et populo honorifice in civitate sua sepultum continuis coruscat miraculis. [2108

Act. SS. Mart. I. 41-45.
EXC. MOLINIER et KOHLER, *Itin. Hieros.* II, 2. 192-93.

b. *Inc.* S. enim David, quem vulgus Dewi appellat, ang[e]lorum oraculis — *Des.* laetitia salusque in regno diffusa sunt. [2109

CAPGRAVIUS, f. 82v-85v.
EXC. *Act. SS.* t. c. 47. — MOLINIER et KOHLER, l. c. 197-98.

c. *Inc.* Dñus N. I. C. quamvis sanctos suos... sic hunc s. ven. David divinis oraculis — *Des.* Corpus vero sanctorum manibus venerabiliter conditum sepulturae in civitate sua... Amen. [2110

COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae,* 425-29.
EXC. COLGANUS, *Trias thaumat.* 208, I. — *Act. SS.* t. c. 46.

d. *Brev. Aberdonense,* pars hiem., Propr. SS. 61-62.

3. VITA AUCT. GIRALDO CAMBRENSI. *Inc. prol.* Vitam s. David archiep., quem vulgares Dewi dicunt — *Inc.* B. itaque David ingenuis natalibus ortus — *Des.* nostrum quandoque volumen extendent. [2111

WHARTON, t. c. 628-40; ‖ *Giraldi Cambrensis opera,* ed. I. S. BREWER (RER. BRIT. SCR. 21), III. 377-404.
EXC. MOLINIER et KOHLER, l. c. 194-95.

4. GENEALOGIA. *Inc.* David fuit filius Sant — *Des.* Fugen filius sororis Mariae. [2112

REES, t. c. 144.

David (al. **Glebus** seu **Hlibus**) princeps Russus. — *Vid.* **Romanus.**

David ab. in Suecia, saec. XI. — Iun. 25 (Iul. 15?).

VITAE EPITOME. *Inc.* Dilectus Deo David... Hic itaque David in Anglia oriundus — *Des.* pro peccatoribus iugiter interpellabat. [2113

Brev. Arosiense (Basileae, 1513); || *Scr. rer. Suecic.* II, 1. 408-11.

Davinus peregrinus Lucae in Etruria, † 1051. — Iun. 3.

VITA ET MIRACULA. *Inc. prol.* Ad laudem et gloriam Dñi N. I. C. qui est mirabilis — *Inc.* Hic denique vir Dei Armeniae partibus exstitit oriundus — *Des.* a periculo tantae praesumptionis. Haec... [2114

Act. SS. Iun. I. 329-31; 3ª ed. 322-24.

Decem milia martyrum crucifixorum in monte Ararath. — *Vid.* **Acacius.**

Decentius et Germanus mm. Pisauri, sub Galerio Maximiano. — Oct. 28.

PASSIO (EX CHRONICO PISAURENSI). *Inc.* Tunc Tarsus proconsul iussit militibus ut ss. D-um et G-um — *Des.* fuit Deo et sanctis consecrata et dictis ss. mm. dicata. [2115

MITTARELLI, *Annal. Camaldul.* III. 335-36; || *Act. SS.* Oct. XII. 573-74.

Declanus ep. Ardmoriae in Hibernia, saec. VI. — Iul. 24.

VITA. *Inc.* Bb. ep. Declanus de nobilissimo Hiberniae regum genere — *Des.* in sua civitate Ardmor in Levitana, quam ipse iussione angelica signavit, sepultum est... [2116

Act. SS. Iul. V. 593-608.
EXC. COLGANUS, *Trias thaumat.* 200-2, VI-XV.

Decorosus ep. Capuanus, saec. VII extr. — Febr. 15.

VITA. *Inc. prol.* Commendabilia sanctorum trophaea — *Inc.* B. igitur Decorosus Capuanae urbis indigena, qui non tantum nomine fuit D. — *Des.* in pace... obdormiens spiritum Altissimo commendavit. [2117

MONACHUS (Mich.), *Sanctuarium Capuanum,* 19-21; || *Act. SS.* Febr. II. 842.

Decumanus erem. et m. in Anglia. — Aug. 27.

VITA. *Inc.* B. Decumanus ex illustri est prosapia — *Des.* sepulturae honorifice tradebatur. Renovantur antiqua miracula... [2118

CAPGRAVIUS, f. 85v-86v; || *Act. SS.* Aug. VI. 24-25.

Dega seu **Daygeus** ep. in Hibernia, † 586. — Aug. 18.

VITA. *Inc.* Vir ven. ac s. ep. Daygaeus in regione Cianactorum — *Des.* CXL aetatis suae anno feliciter obdormivit in Christo... [2119

Act. SS. Aug. III. 658-61; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 891-902.

Deicolus ab. Lutrensis, saec. VII. — Iun. 18.

1. Vita. **a.** *Inc. prol. I.* Qui sanae mentis advortitur mundumque flocci pendere — *Inc. prol. II.* Cum omnium ss. merita veneranda iure meritoque — *Inc.* Cum bb. monarches atque auriga Dñi Columbanus — *Des.* nepos eius Werdolfus illi successit, qui adhuc superest et... ut lampas emicat. [2120

Act. SS. Ian. II. 200-10; 3ª ed. 564-74; || Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 115-25.

Exc. Eccardus (I. G.), *Origines ... familiae Habsburgo-Austriacae* (Lipsiae, 1721), 159-68. — Waitz (G.), in *MG.* Scr. XV. 675-82.

b. *Inc. prol.* Qui se mundumque flocci pendere — *Inc.* Cum monarches atque auriga Dñi Columbanus — *Des.* quantum valeant merita magistri, si tantum discipuli. [2121

Mabillon, *Acta,* II. 103-16; 2ª ed. 95-108.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* III. 422-27. — Bouquet, III. 497; VII. 333-34; IX. 121. — Grandidier, *Hist. d'Alsace,* II, preuves, 55-60.

2. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiv. 2-5. — Petrus de Nat. ii. 98.

Deivota. *Vid.* **Devota.**

Delfina, Delphina. *Vid.* **Dalfina.**

Demetria soror S. Bibianae m. — Iun. 21.

Vid. **Bibiana.** — Iac. Phil. Bergomensis, c. 132.

Demetrius m. Parentinus. *Vid.* **Iulianus.**

Demetrius m. Thessalonicae, sub Maximiano. — Oct. 8.

1. Passio et miracula, interprete Anastasio Bibliothecario. **I.** Passio. *Inc. epist.* Dño piissimo imp. Karolo... B. Demetrii Thessalonicensis m. passionem atque miracula — *Inc.* Cum imp. Maximianus in Thessalonicensium degeret civitate — *Des.* dilatavit eam et erexit ibi oratorium in honore s. m. D-ii... [2122

Mabillon, *Vet. anal.* I. 65-71; 2ª ed. 172-73 (col. 1 extr.); || *Act. SS.* Oct. IV. 87-89; || *P.L.* CXXIX. 715-17; || *P.G.* CXVI. 1167-72.

II. Miracula. *Inc.* Marianus quidam de senatoribus — *Des.* Dedicavit igitur ep. templum quod s. m. D-io construxit... [2123

Mabillon, op. c. I. 71-95; 2ª ed. 173-77; || *P.L.* t. c. 717-26.

2. Passio et miracula. *Inc.* Cum Maximianus Herculeus Gothos et Sarmatas Romanis et suo crudelissimo dominatui — *Des.* et vitae aeternae faciat esse participes in Christo Iesu... [2124

Bibl. Casin. III, Floril. 140-46.

3. Passio interprete Bernhardo presb. *Inc. lemma.* Passio s. Dimitrii... quam ego Iohannes — *Inc.* Cum Maximianus Hercules subiugasset Gothos et Sarmatas Romanis — *Des.* per orbem terrarum sufficienter exinde feratur. Passus est autem... Amen. — Hanc passionem s. D-ii quidam Thessalonicensis sacerdos... [2125

Cf. *Anal. Boll.* XVI. 66-68.

4. Epitomae. a. (Passionis 1). *Inc. ut* 1. — *Des.* et imp. Carolo transmisit. [2126

Vinc. Bellov. xiii. 149, 150; || Mombritius, I. 220-20v.

b. *Inc.* Cum Maximianus Herculii habenas romani teneret — *Des.* Abscondit autem ven. capsellam cum imposito thesauro... [2127

Legendae SS. regni Hungariae, s. l. a. (Hain, 9996), f. 24v-27; || *Vita bb. Stanislai* etc. (Cracov. 1511), f. 121v-25.

c. Petrus de Nat. ix. 110.

Deodatus ab. Blesis, saec. VI. — April. 24.

1. Vita. *Inc.* Titulo nobiliori oppidum Bituricum prae ceteris — *Des.* reddidit ditissimam. Ubi Christus diu noctuque laudatur... [2128

Act. SS. April. III. 274-76; 3a ed. 277-78.
Exc. Bouquet, III. 381-82.

2. Vita. *Inc. prol.* Post humani lapsus exordium — *Inc.* Bb. igitur viri puerilibus incrementis urbs Biturica — *Des.* pretiosis ornamentis et praediis amplissimis ditavit... [2129

Dupré (A.). in *Mélanges historiques,* I (1873) [Collection de documents inédits sur l'hist. de France], 47-71.

3. Vitae epitome. *Inc.* B. Deodatus Biturigiae natus et educatus est — *Des.* basilicam a fundamentis restauravit. [2130

Act. SS. t. c. 273-74; 3a ed. 276-77.

Deodatus ep. [Nivernensis], † 679. — Iun. 19.

1. Vita. a. *Inc. prol.* Dñis patribus et fratribus... Si, attestante Salomone, gesta regum — *Inc.* Catholica fides et christiana pietas — *Des.* Ipsius tandem meritis innitentes... Amen. — *Appendix.* Anno ab inc. Dñi N. I. C. mxlix... per cuncta saecula saeculorum. [2131

(Solus prologus) Guinot (A.), *Les Saints du Val de Galilée* (Paris, 1852), 405-8; || L'Hôte (J. B. E.), in *Anal. Boll.* VI. 156-60.

(Sola Vita) *Beatissimi Deodati ep. vita* (Nanceii, 1619), 36 pp. [non vidimus]; || Riguet (Fr. de), *Mémoires historiques et chronologiques pour la vie de S. Dié* (Nancy, 1680), ii. 1-45 (haec pars ii iam anno 1679 typis impressa erat; cf. *Act. SS.* Iun. III. 870, n. 5; 3a ed. IV. 726, n. 5); || *Act. SS.* Iun. III. 872-83; 3a ed. IV. 727-37; || *P.L.* CLI. 611-34.

Exc. [Belhomme (H.)], *Historia Mediani in monte Vosago monasterii* (Argentorati, 1724), 130-40. — Bouquet, III. 585-86. — Grandidier, *Hist. d'Alsace,* II, preuves, 45-46.

b. *Inc.* Piissimus pater noster D. praecipuo nobis hodie praedicandus est praeconio, qui generoso... [2132

(Mut.) Surius, VII (1581), 539-46; III (1579), 836-43; VI (1618), 275-79; VI (1877), 469-79. — Cf. *Act. SS.* Iun. III. 874, not. *a*; 3a ed. IV. 729, not. *a*. — Est haec Vita **1a**, omissis prol., cap. 1 et quibusdam ex ultimis cap.

2. Vita auct. Richero (*Gesta Senoniensis eccl.* i. 4-9). *Inc.* Fuit igitur eodem tempore cum noster fundator Gundelbertus — *Des.* usque ad hoc tempus a Deodatensibus possideri dinoscitur. [2133

D'Achery, *Spicilegium*, III. 277-83; ‖ Id. ed. de la Barre, II. 605-7; ‖ Mabillon, *Acta*, III, 2. 472-76; 3a ed. 428-32; ‖ Calmet, *Hist. de Lorraine*, II, preuves, 5-7; ed. 2a, III, preuves, 143-46; ‖ Grandidier, l. c. 38-42; ‖ Waitz (G.), in *MG.* Scr. XXV. 259-62.

Exc. *Act. SS.* Iun. III. 883, n. 30; 3a ed. IV. 737, n. 30.

3. Translatio auct. eodem (*ibid.* ii. 15). *Inc.* Postea vero anno Dñi miii... erat quaedam ducissa... [2134

D'Achery, op. c. III. 313; ‖ Id. ed. de la Barre, II. 616; ‖ Mabillon, t. c. 485-46, n. 29; 2a ed. 440; ‖ *Act. SS.* Iun. III. 883-84, n. 31; 3a ed. IV 737, n. 31; ‖ Waitz, t. c. 276-77.

Deodatus ep. Nolanus, † 473. — Iun. 27.

1. Vita. *Inc.* In tam magno mysterio... Fuit hic archipresbyter tempore Paulini — *Des.* fundere preces non desistit; quo magis fidelium corda... [2135

Ughelli, VIII. 60-62; 2a ed. 42-43; ‖ *Act. SS.* Iun. V. 260-61; 3a ed. VII. 232-33.

2. Translatio Beneventum cca. an. 840. *Inc.* Post annorum curricula, Christo volente, temporibus... Sichardi principis — *Des.* At vero Paschalis pontificis romanae ecclesiae temporibus... [2136

Borgia (St.), *Memorie istor. di Benevento*, I. 356-58.

Deodericus. *Vid.* **Theodericus.**

Deogratias ep. Carthaginiensis, † cca. 456. — Mart. 22.

Vita. *Inc.* Post haec factum est, supplicante Valentiniano augusto — *Des.* nesciente multitudine sepeliretur. [2137

*Victor Vitensis, *Hist. pers. Wandal.* i. 8 (*P.L.* LVIII. 191-92; ‖ ed. Halm, 7; ‖ ed. Petschenig, 11-13); ‖ *Act. SS.* Mart. III. 384; 3a ed. 382.

Desideratus ep. Bituricensis, † 550. — Mai 8.

Vita. *Inc.* Temporibus Clotarii principis, tenente illo sceptra — *Des.* terris vero pretiosum corporis thesaurum relinquens. [2138

(Mut. ?) Labbe, *Bibl. mss.* II. 26-28; ‖ *Act. SS.* Mai II. 303-5; 3a ed. 300-2.

Exc. Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* I. 754-62. — Bouquet, III. 444-45.

Desideratus presb. Cabillonensis, † ante 580. — Mart. 17.

1. Vita. *Inc.* Fuit in hac urbe et Desid. presb., quem ego... [2139

* Greg. Turon. *Glor. conf.* 85 (86).

2. Elevatio. *Vid.* **Agricola** ep. Cabillonensis.

Desideratus ep. Vesontionensis, saec. IV. — Iul. 27.

Vita. *Inc.* Desideratus vir summae castitatis splendore praecipuus — *Des.* caelestium coheres effectus. [2140

Chiffletius (I. I.). *Vesontio*, II. 54-55; || *Act. SS.* Iul. VI. 432-33.

Desiderius ep. Autissiodorensis. — Oct. 27.

Vita. *Inc.* Desiderius natione Aquitanus ex matre Nectaria — *Des.* et sepultus est iuxta s. Aunarium in basilica b. Germani. [2141

Hist. ep. Autisiod. 20 (Labbe, *Bibl. mss.* I. 422-26; || Duru, *Bibl. hist. de l'Yonne*, I. 332-40; || *P.L.* CXXXVIII. 236-42); || *Act. SS.* Oct. XII. 361-67.

Desiderius soc. S. Ianuarii Beneventani. *Vid.* **Ianuarius.**

Desiderius ab. in dioec. Bituricensi, † cca. 700. — Oct. 19.

Vita. *Inc.* Igitur bb. et gloriosissimus vir D. Blavianensi territorio — *Des.* sociari voluit in gloria, ut regnans gauderet cum ipso, qui cum Patre... [2142

Labbe, *Bibl. mss.* II. 367-69; || *Act. SS.* Oct. VIII. 512-14.

Desiderius ep. Cadurcensis, † 655. — Nov. 15.

1. Vita. *Inc.* Igitur Desiderius Caturcensis ep. Obrege Galliarum oppido oriundus fuit — *Des.* tota simul planxit ecclesia. [2143

Gallia christ. 1ª ed. II (1656), f. 460-66ᵛ; || Labbe, *Bibl. mss.* I. 699-712; || *P.L.* LXXXVII. 219-39. — Var. lect. (quibus supplentur etiam verba quae desunt in tribus editionibus) Labbe, op. c. II, appendix sign. SSSss.

Exc. *Act. SS.* Febr. II. 172, n. 19, 20; 3ª ed. 171-72, n. 19, 20. — Bouquet, III. 527-32.

2. Miracula. *Inc.* Perductus itaque ad suum monasterium ac sepultus est — *Des.* te Caturci positum lector agnoscat. [2144

Gallia christ. t. c. f. 466ᵛ-68ᵛ (desunt nonnulla); || Labbe, I. 712-16 (item); || *P.L.* t. c. 239-46 (item). — Quae deerant in editis suppleta sunt omnia apud Labbe, II, appendix, sign. SSSssᵛ-SSSss.ij; partim tantum in *Catal. Paris.* III. 377.

3. Epitomae.

a. La Croix (G. de), *Series et acta episcoporum Cadurcensium* (1617, iterum 1627), 30. — b. Ibid. 30-31.

Desiderius ep. et soc. mm. apud Lingonas, saec. II med. (?). — Mai 23.

1. Passio auct. Warnahario. *Inc. prol.* Quantae sint in electis ac praedestinatis Dei — *Inc.* Tempore illo, cum Wandalorum barbara et gentilis ferocitas — *Des.* violare propter m. sui gloriam Dei omnipotentia non permisit... [2145

Act. SS. Mai V. 244-46; 3ª ed. 246-48; || *P.L.* LXXX. 195-200.
Exc. Bouquet, I. 641-42.

2. Epitomae.

Vinc. Bellov. xx. 1, 2. — Petrus de Nat. v. 31.

3. Translatio (lectiones antiquae?). *Inc.* Post multorum annorum curricula ven. Guido de Menenlis — *Des.* deportata atque in argento honorifice recondita. Eodem denique die... [2146

Brev. Lingonense, an. 1614; || *Act. SS.* t. c. 246-47; 3ª ed. 248-49.

Desiderius erem. Pistorii. *Vid.* **Barontus.**

Desiderius ep. et Reginfridus diac. (Rhedonenses?), mm. in Alsatia, an. 670/673. — Sept. 18.

Passio. *Inc.* Bb. Desiderius Rhodonis civitatis indigena non exiguis parentibus — *Des.* et super tumulum posuit. Passi sunt... [2147

Act. SS. Sept. V. 789-91.
Exc. Grandidier, *Hist. d'Alsace,* II, pièces justif. 88-90. — Trouillat *Monum. de l'hist. de l'anc. évêché de Bâle,* I. 56-60.

Desiderius ep. Viennensis, † 606/7. — Mai 23.

1. Vita vel Passio auct. Sisebuto rege. *Inc. prol.* Pro imitatione praesentium — *Inc.* Hic vir de stemmate claro Romanis a parentibus — *Des.* et audientibus vobis gratiam tribuat copiosam. [2148

Florez, VII. 337-46; 2ª ed. 328-38; || *P.L.* LXXX. 377-84; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 630-37.

2. Passio. *Inc. prol.* Inter diversa confessorum miracula — *Inc.* Et quidem ipse s. et incomparabilis, apostolorum ordinem — *Des.* protinus vidit et ductorem itineris ulterius non quaesivit. Nam et ego peccator cunctis audientibus... [2149

Anal. Boll. IX. 252-62; || Krusch, t. c. 638-45.

3. Passio auct. Adone ep. Viennensi. *Inc. prol.* Ado peccator... Bb. Desiderii patris vestri vitam — *Inc.* Desiderius Viennensis ecclesiae clarissimus pontifex fuit — *Des.* in ecclesia b. Petri agitur iii id. febr. — *Inc. epil.* Haec vos, bb. fratres et filii — *Des.* glorificationis vestrae. [2150

Canisius, *Ant. lect.* VI, 1. 444-51; || Id. ed. Basnage, II, 3. 5-8; || Surius, II (1618), 119-21; || *P.L.* CXXIII. 435-42.

Exc. *Act. SS.* t. c. 254-55; 3ª ed. 256-57. — Bouquet, III. 490. — Krusch, t. c. 646-48.

4. Epitome.

Notkerus, 23 mai.

5. Passio. *Inc. prol.* Magna sanctorum praemia...; ut est namque b. Desiderius athleta mirabilis — *Des.* ulterius ducem itineris non quaesivit. Nam et ego peccator cunctis audientibus (*cf.* 2)... [2151

Mombritius, I. 220ᵛ-21ᵛ.

6. Vita. *Inc.* Hic vir s. in Augustodunensi civitate ex nobili prosapia — *Des.* ossa illius iussit igne cremari, regnante... [2152

Act. SS. t. c. 252-53; 3ª ed. 254-56.
Exc. Bouquet, III. 484-85.

Deusdedit p., † 618. — Nov. 8.

**Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 319; || ed. Mommsen, 166-67).

Deusdedit ep. Cantuariensis, † 664. — Iul. 15.

1. Vita auct. Goscelino. *Inc.* Egregius Dei pontifex Honorius — *Des.* erumpentes tumba enarrant ad laudem Dñi N. I. C... [2153

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 261-62.

2. Epitome. *Inc.* Egregio pontifice Honorio ex hac luce ad Dñum translato — *Des.* de tumba eius erumpens ostentat. [2154

Capgravius, 86ᵛ-87; || *Act. SS.* Iul. IV. 49-50.

Devinicus ep. in Scotia, saec. VI. — Nov. 13.

Vita. *Inc.* Beatissimis patribus Columba et Mauritio in Scotia — *Des.* Banquhory Deuynik senis appellatur; ubi... [2155

Brev. Aberdonense, pars aest., Propr. SS. 160ᵛ-61.

Devota (Deivota) v. m. in Corsica, sub Diocletiano.— Ian. 27.

Passio. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani imp. puella quaedam — *Des.* ibique corpus b. D-ae v. et m. Christi deposuerunt...[2156

Barralis (Vinc.), *Chronologia Lerinensis,* I. 133-35; || *Act. SS.* Ian II. 770-71; 3ª ed. III. 385-86; || Métivier (H.), *Monaco et ses princes* (La Flèche, 1862), I. 316-19.

Diana Andalotis Ord. S. Dominici, Bononiae, † 1236. — Iun. 10.

Vita. *Inc.* Anno igitur Dñi mccxviii percurrente, missi sunt a Roma Bononiam — *Des.* Iordanus et eius successores concesserunt. [2157

Melloni (G. B.), *Atti degli uom. ill. in Bologna,* II, 1 (1773), 363-67; || Cormier (H. M.), *La Bˢᵉ Diane d'Andalò* (Rome, 1892), 149-57.

Didacus ep. Oxomensis, † 1207. — Febr. 6.

1. Vita. *Inc.* In illo tempore erat vir vitae ven. Didacus nomine — *Des.* Eius corpus ss. in Crucifixi aedicula tumulatum... [2158

Tamayo, *Mart. hisp.* I, 2. 65-69.

2. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxx. 93, 103. — Petrus de Nat. xi. 72.

Didymus miles m. Alexandriae. *Vid.* **Theodora.**

Digna, Eumenia (al. **Eunomia**), et **Euprepia** (al. **Eutropia**) mm., sociae S. Afrae. — Aug. 12.

1. Passio. *Vid.* **Afra** m. Augustae Vindel.

2. Inventio saec. XI et XII. *Inc.* Ipso quoque tempore in praedicta ecclesiae structura — *Des.* ipsa Dño et sanctis eius gratias egit. [2159

Gloriosorum Christi confessorum Udalrici et Symperti necnon bb. m. Afrae ... historiae (1516), sign. O.5-5v
Exc. (deest nempe ultima pars) Velserus (M.), *Conversio et passio ss mm. Afre* etc... (Venetiis, 1591), f. 66-66v; || *Velseri opera* (1682), 504; || Surius, VIII (1618), 48, n. 21, 22; || *Act. SS.* Aug. II. 701-2, n. 4, 5.

Digna et Merita (= **Emerita**) vv. mm. Romae. — Sept. 22.

1. Acta auct. Benedicto presb. *Inc. prol.* Carissimis omnibus consacerdotibus... Vultis a mea parvitate scire — *Inc. pars I.* Temporibus Valeriani et Gallieni immanis persecutio fervebat — *Des.* virgines nobilissimae romanae. — *Inc. pars II.* Post haec autem Gaius iudex iussit teneri duas sorores — *Des.* humaverunt eas in cimiterio Commodillae ad S. Felicem et Adauctum via Hostiensi... Amen. [2160

Inc. translatio. Tempore quo a Longobardis premebatur tota Italia — *Des.* in ipsa ecclesia, quam vos, virgines, elegistis... [2161

Exc. Bosio (A.), *Roma sotterranea*, lib. iii, c. v; || Aringhus (P.), *Roma subterranea novissima*, lib. iii, c. iv, § 4, 5. — *Act. SS.* Sept. VI. 303-6, n. 4, 5, 6, 9, 17-19. — Mai, *Spicil. Rom.* IV. 288-89. — *Anal. Boll.* XVI. 30-31, 33, 34-35.

2. Epitome. *Inc.* Gaius iudex iussit teneri duas sorores — *Des.* sepelierunt in coemeterio Commodillae eadem via, ad laudem... [2162

Act. SS. t. c. 307-8.

3. Passio. *Inc.* Factum est ut illustris vir Aurelianus ad petitionem sacratae v. Emeritae — *Des.* leprosus factus est et in vermibus exspiravit. Passae sunt autem... [2163

De qua *Act. SS.* t. c. 303, n. 4; *Anal. Boll.* t. c. 42.

Diodorus, Marianus (al. **Marinianus**) **et soc.** mm. Romae, sub Numeriano. — Dec. 1.

1. Passio et translatio. *Inc. prol.* Gloriosissimos martyrum triumphos venerari — *Inc.* Eo itaque tempore quo b. Stephanus Romanae — *Des.* per diversa largitus est monasteria; ubi plurimis... [2164

Surius, I (1570), 407-9; (1576), 424-26; (1618), 283-84; (1875), 420-23. Exc. Baronius, *Annales*, an. 886, xxxiii-vi.— *Act. SS.* Oct. XI. 446-47, n. 24.

2. Miracula. *Inc.* SS. Diodori et Mariani... dicere duxi. Erat igitur vir quidam illustris, genere et nomine Franco — *Des.* ipso Francone sub protestatione Dñi I. C. nominis narrante didici. [2165

Surius, I (1570), 409-10; (1576), 426-27; (1618), 284-85; (1875), 423-25; || Baronius, l. c. xxxvii-xl.

3. Carmen. *Inc.* Vocibus angelicis resonet polus omnis et aether — *Des.* Laudemus nomen, Spiritus alme, tuum. [2166

Anal. Boll. XI. 232-33 (desunt quaedam in medio carmine).

Dionysia et soc. mm. in Africa, sub Hunerico. — Dec. 6.

* Victor Vitensis, *Hist. pers. Wandal.* v, 1 (*P.L.* LVIII. 241-42; || ed. Halm, 45-46; || ed. Petschenig, 81-83); || Vinc. Bellov. xxi. 87 extr., 88.

Dionysius p., † 268. – Dec. 26.

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 157; || ed. Mommsen, 36).

Dionysius ep. Alexandrinus, † 264/5. — Oct. 3 et Nov. 17.

Hieronymus, *De vir. ill.* 69. — Ado, 17 nov. – Vinc. Bellov. xii. 56, 84. — Petrus de Nat. x. 69.

Dionysius Areopagita. *Vid.* **Dionysius** ep. Parisiensis.

Dionysius ep. Corinthiorum, † cca. 180. — April. 8.

1. Hieronymus, *De vir. ill.* 27.

2. Translatio Parisios an. 1216. *Inc.* Anno ab. inc. Dñi mccxv Innocentius... concilium convocavit — *Des.* veritas certior habeatur. [2167

Act. SS. April. I. 744-45, n. 9. Sequitur bulla Innocentii III "Utrum gloriosus martyr..." (Potthast, *Regesta*, n° 5043).

Dionysius ep. Mediolanensis, † post 355. — Mai 25.

1. Vita. *Inc. prol.* Tanta praerogativa gratiae — *Inc.* Igitur s. et universalis Christi sponsa – *Des.* Quaeso etiam, Christi inclite sacerdos, ut mihi tuo famulo... [2168

Mombritius, I. 230-32v; || *Act. SS.* Mai VI. 44-48; || Muratori, *Rer. ital. scr.* 1, 2. 223-27.

2. De exsilio et morte. *Inc.* In diebus illis regrediente Constantio imp. ab urbe Ariminensi — *Des.* fieret eius itineris socius ad Dñm. Honoremus eius sacratissimum diem... [2169

Muratori, t. c. 222-23.

3. Epitome.

Hilarion Mediolanensis, f. 38ᵛ-39.

4. Translatio Cassanum. *Inc.* Ea tempestate cum bb. Barnabas apost. — *Des.* consecravit et dedicavit. Ad cuius sepulcrum... [2170

Castellionaeus (I. A.), *Mediolanenses antiquitates* (Mediolani, 1625), 16-18; || Id. ap. Graevium, *Thes. ant. ital.* III, 1 (1704), 370-72.
Exc. (pars posterior) *Act. SS.* t. c. 42, n. 16-17.

Dionysius ep. Parisiensis, **Rusticus et Eleutherius** mm., saec. I/III. — Oct. 9.

1. Passio perperam adscripta Fortunato. *Inc. prol. I.* Gloriosae martyrum passiones et pretiosa — *Inc. prol. II.* Post Dñi N. I. C. salutiferam passionem, post resurrectionis... mysterium — *Inc.* Igitur S. Dionysius qui, tradente S. Clemente, Petri successore — *Des.* De quorum passione (*al. add.* vii id. oct.) Dñus gaudere nos voluit... [2171

Bosquet, *Eccl. gall. hist.* II. 68-73; || Félibien (M.), *Hist. de l'abbaye royale de S. Denys en France* (1706), pièces justif. 163-65; || *Act. SS.* Oct. IV. 925-28; || *Fortunati opera*, ed. Luchi, II. 175-80; || *P.L.* LXXXVIII. 577-83; || Arbellot, *Étude sur les origines chrétiennes de la Gaule. I. S. Denys de Paris.* (Paris, 1880), 94-108; || *Fortunati opera pedestria*, ed. Br. Krusch (*MG.* Auct. ant. IV, 2), 101-5; || Narbey, *Supplément aux Acta SS.* I. 200-3.
Exc. *Catal. Paris.* I. 308, 24°. — Narbey, t. c. 55-56.

2. Vita auct. Hilduino. I. Epist. Ludovici imp. ad Hilduinum. *Inc.* In nomine Dñi... Quantum muneris atque praesidii... [2172

Dionysii Ariopagite ... vita, Nurmberge, s. a. (Hain, 6237), sign. B.i-B.iᵛ; || Galenus (M.), *Areopagitica* (Coloniae, 1563), f. 59-62; || Surius, V (1574) 634-35; (1580), 716-17; X (1618), 116-17; || Baronius, *Annales*, an. 834, v-viii; || Sirmondus (I.), *Concilia antiqua Galliae*, II (1629), 629-630; || Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* VIII. 393-94; || Dubois (G.), *Hist. ecclesiae Parisiensis*, I (1690), 363-64; || Mansi, *Concil. coll.* XIV. 521-26; || Bouquet, VI. 347-48; || *P.L.* CIV. 1326-28; || Dümmler (E.), in *MG.* Epist. V. 326-27.
Exc. *Act. SS.* t. c. 696-97, n. 3.

II. Rescriptum Hilduini. *Inc.* Dño... Ludovico... Exsultavit cor meum... [2173

Dionysii Ariop. Vita, ed. c., sign. B.ii-B.7; || Galenus, t. c. f. 62ᵛ-76ᵛ; || Surius, V (1574), 635-40; (1580), 718-23; X (1618), 117-20; || *P.L.* CVI. 13-22; || Dümmler, t. c. 328-35.
Exc. Le Cointe, t. c. 395-96; || Bouquet, t. c. 348-49; || *P.L.* CIV. 1328-30.

III. Epist. Hilduini ad cunctos fideles. *Inc.* Hilduinus humilis... Cum nos scriptura generali diffinitione admoneat... [2174

Galenus, t. c. f. 77-79v; || Surius, V (1574), 641-42; (1580), 723-24; X (1618), 120-21; || *P.L.* CVI. 22-24; || Dümmler, t. c. 335-37.

IV. Passio. *Lemma.* Passio ss. Dionysii, qui a loco Ariopagita — *Inc.* Post beatam ac salutiferam Dñi N. I. C. passionem et adorandam eius ab inferis — *Des.* vitam cum tyrannico principatu, ut par erat, amisit, regnante... [2175

Dionysii Ariop. Vita, ed. c., sign. B.7-E.1; || Mombritius, I. 221v-30 (deest lemma); || Galenus, t. c. f. 80-123; || Surius, V (1574), 642-58; (1580), 725-740; X (1618), 116-30; || *P.L.* CVI. 25-30.

V. Revelatio ostensa papae Stephano et memoria de consecratione altaris, etc. *Inc. epist. Ps.-Stephani.* Sicut nemo se debet iactare —*Inc. narratio de consecratione.* Gesta sunt autem haec in b. Stephano — *Des.* Dionysii sociorumque eius. Quorum cultus... [2176

Surius, V (1574), 658-59; (1580), 740-41; X (1618), 130; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XV. 2-3.

Exc. (epistula et narrationis pars prior usque ad " et unctione sacratissima consecrare „) *Regino, *Chronicon,* post an. 753 (ed. Pertz, *MG.* Scr. I. 556; || ed. F. Kurze, inter Scr. rer Germ. in us. schol 44-45); || *Annalista Saxo. ad an. 753 (ed. G. Waitz, in *MG.* Scr. VI. 556); || Labbeus (Ph.), *Sacrosancta concilia,* VI (1671), 1649 et 1881; || Bouquet, VI. 591 et 436, not *a;* || Mansi, *Concil. coll.* XII. 556-58; || *P.L.* LXXXIX. 1022-24; || Simson (B.), in Forschungen zur Deutschen Geschichte, XIX. 175-78. — (Sola epist.) Sirmondus, t. c. 13.

Eiusdem libelli epitomen (" *Inc.* Huic papae ss. Stephano revelatio et memoria ostensa est... „) ed. Labbeus, t. c. 1649; || Mansi, t. c. 557; || *P.L.* t. c. 1023. [2177

3. Passio. a. *Inc.* Post beatam et gloriosam resurrectionem Dñi N., qua verum — *Des.* cotidie virtutum insignia declarantur — *Inc. epil.* Qui etenim sermo vel quae lingua — *Des.* cotidie dignatur declarare miracula Passi sunt autem... [2178

Act. SS. t. c. 792-94; || Arbellot, t. c. 74-91.

b. *Inc. ut* 3 a. — *Des.* (*sine epil.*) designatis nominibus indicare. Celebrata est autem... eorum passio... anno ab inc. Dñi xcvi... [2179

Exc. (ultima pars, quae sola ab 3a diversa est) *Act. SS.* t. c. 796-97, not. *z.*

c. *Inc.* Cum b. Paulus per gratiam s. Spiritus — *Des.* (*sine epil.*) insignia declarantur. Passi sunt autem... [2180

Cf. Arbellot, t. c. 76, not. 12, et 90, not. 12.

d. (Epitome). *Inc.* Cum b. Paulus apost. Christi nomen — *Des.* et pia vota felici auditione pinguescunt. Passi sunt autem... [2181

Davin, in *Enseignement catholique,* XI (1861), 558-59.

4. Epistula Pseudo-Aristarchi. *Inc.* In Dei nomine Eugyppius

Aristarchus Honosiforo... Apices vestrae caritatis — *Des.* (*mutila*) Paulo iubente, Christi evangelium praedicavit. [2182

Act. SS. Oct. IV. 704-5, n. 33-40. Hoc, quod superest, epistulae fragmentum in sermone, de quo infra **9**, servatum est.

5. TESTIMONIUM PSEUDO-VISBII. *Inc.* Quapropter ego Visbius Lisbii filius — *Des.* et diaboli voluntatem abicio. Amen. [2183

MORINUS (I.), *Commentarius de sacris ecclesiae ordinationibus,* parte II, c. 4, § 4 (ed. Paris. 1655, 39-40; ed. Antverpiae, 1695, 32-33); || *Act. SS.* t. c. 706, n. 44-46.

6. PASSIO AUCT. METHODIO PATRIARCHA CPTANO, INTERPRETE ANASTASIO BIBLIOTHECARIO. *Inc. epist. interpretis.* Dño... Carolo imp... Ecce, imperatorum sollertissime et christianissime — *Inc.* Sermo gratiarum coronat intellectum meum — *Des.* sanitates non desinunt postulantibus. Passi vero sunt semel quidem... [2184

CHIFFLETIUS (P. F.), *Dissertationes tres : De uno Dionysio ...* (Paris. 1676), 7-35. — **Exc.** (sola epist. Anastasii) SURIUS, V (1574), 661-62; (1580), 744-746; X (1618), 132; || *P.L.* CXXIX. 737-39.

Libellus graecus qui editus est tamquam qui a Methodio scriptus esset (cf. *Bibliotheca hagiographica graeca,* p. 37), meram exhibet versionem Vitae latinae **3**.

7. EPISTULA HINCMARI DE SS. DIONYSIO, SANCTINO ET ANTONINO. *Inc.* Dño glorioso Carolo imp... Lecta b. Dionysii passione a Methodio, Cpolim Roma directo, graece dictata — *Des.* Cui Antoninus in episcopatu successit et per plures annos... [2185

SURIUS, V (1574), 659-61; (1580), 741-43; X (1618), 130-31; || LAUNOIUS (I.), *De Areopagiticis Hilduini iudicium,* 2ª ed. inter eiusdem *Varia de duobus Dionysiis ... opuscula* (Paris. 1660), 108-113; || *Ioannis Launoii opera omnia,* II. 1 (1731), 407-8; || CHIFFLETIUS, t. c. 48-57; || *Act. SS.* Oct. V. 586-88, n. 6-13.

Exc. MABILLON, *Vet. anal.* I. 59-62; 2ª ed. 212; || ID. *Annales,* III. 198; 2ª ed. 184; || *P.L.* CXXVI. 153-54.

8. PASSIO METRICA AUCT. HROTSUITA. *Inc.* Cum factor summae, mediae rationis et imae — *Des.* Laus, honor, imperium, semper decus omne per aevum. [2186

* *Hrotsuitae opera* (*P.L.* CXXXVII. 1115-22; || ed. BARACK, 107-116).

9. LAUDATIO. *Inc.* Sanctam atque gloriosam et omni veneratione colendam — *Des.* bb. patrum nostrorum mm. precibus foveamur. Ita ipsius concedente... [2187

De qua *Anal. Boll.* XI. 260-61, 62°; *Catal. Paris.* III. 55, 69°. Cf. supra **4**.

10. EPISTULA PETRI ABAELARDI DE DIONYSIO AREOPAGITA. *Inc.* Adae dilectissimo patri... Saepe unius error multos involvit — *Des.* vel duos Corinthiorum episcopos exstitisse. Valete in Dño, dilectissimi. [2188

* *Abaelardi opera* (*P.L.* CLXXVIII. 311-44).

11. LAUDATIO AUCT. MICHAELE SYNGELO, INTERPRETE WILLELMO MON. SANDIONYSIANO. *Inc. epist. interpretis.* Dño et digne rev. patri Ivoni... Persae, ut aiunt, dños suos manu vacua non salutant — *Inc. prol. I.* Caelestis prorsus et divina lingua — *Inc. prol. II.* Unde igitur laudis et praeconiorum sumam exordium — *Inc.* Porro licet haec a nobis in prooemiis ita dicta sint — *Des.* is qui vere princeps pastorum est et princeps pacis Christus... [2189

Exc. (sola epist.) *Catal. Paris.* I. 124-25.

12. PASSIO RHYTHMICA. *Inc.* Postquam fortis victor mortis genitus per virginem — *Des.* Horum dignus laus et hymnus resonet in saecula. Amen. [2190

Cf. *Catal. Paris.* I. 120, 11°.

13. LIBER DE S. DIONYSII ORTU, DECURSU, LIBRIS, etc. AUCT. IVONE MON. SANDIONYSIANO, libris 3. *Inc. epist. Aegidii ab. Sandionysiani.* Excellentissimo... dño Philippo... regi... Etsi laude dignas patrum memorias — *Inc. prol.* Caelestis prorsus et divina lingua — *Inc. lib. I.* Post beatam ac salutiferam Dñi N. I. C. passionem — *Des. lib. III.* α et ω, principium et finis, huic operi pietate sua initium dedit... Amen. [2191

Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* V. 257-61, 288-89, 395-406, 549-50. — STENZEL, in *Archivo* Pertzii, II. 77-78. — BOUQUET, XVII. 283-84, not.; XX. 45-57, 540-41; XXI. 202-11. — DELISLE (L.), in *Notices et extraits*, XXI, 2. 262-65; cf. 249-61. — *Catal. Paris.* I. 122, 12°. — Cf. etiam infra **14**.

14. NOTA DE SCRIPTORIBUS VITAE S. DIONYSII. *Inc.* Solet quaeri a quibusdam curiosius... a quo vel a quibus — *Des.* ipse vero Atheniensibus nuntiavit. [2192

Catal. Paris. I. 123-24. — Sunt haec paene tota excerpta ex Libro Ivonis (**13**).

15. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XI. 16, 17; || DAVIN, l. c. 559-61. — *Leg. aurea*, c. 153 (148). — PETRUS DE NAT. IX. 41. — Cf. *Anal. Boll.* VIII. 156, 157°.

16. INVENTIO ET TRANSLATIO TEMPORE DAGOBERTI (EX *Gestis Dagoberti I*). *Inc.* Quartus ab Chlodoveo, qui primus regum Francorum ad cultum Dei... [2193

DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 152 sqq.; || STRUVIUS (B. G.), *Acta litteraria ex mss. eruta*, I. 1 (Ienae, 1702 et iterum 1706), 50 sqq.; || BOUQUET, II. 578 sqq.; || *P.L.* XCVI. 1395 sqq.; || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. II. 399 sqq.

In codicibus hagiographicis sub lemmate " Inventio " vel " Revelatio " vel " Translatio S Dionysii " etc.. occurrunt capitula Gestorum Dagoberti modo plura, modo pauciora (nempe vel c. 1-11, 17-19 init., vel c. 1-11, 17, 42, 44, vel c. 1-12, 15, 17, 20, 23, vel c. 1-12, 15, 17, 20, 42-44, vel c. 1-12, 17-20, 23-25, 40-44, etc. etc. Cf. *Catal. Brux.* II. 3, 13; 304, 29°; *Catal. Paris.*

I. 88, 5°; 119, 7°; 121, 9°; III. 48, 5°; 65, 65°; 225, 15°; 418, 16°; *Anal. Boll.* XII. 414. 3°.

Aliquando his excerptis praefixus est prologus Miraculorum (infra **21**), qui *inc.* " Plurima miraculorum Dei... „; cf. *Catal. Paris.* III. 65, 65°; 225, 15°; 418, 6°.

17. TRANSLATIO RATISBONAM SAEC. IX EXTR. ET INVENTIO AN. 1049. **a.** (AUCT. OTHLOHO?). *Inc. prol.* Quod audivimus et vidimus, quod oculis nostris — *Inc.* Arnolfo igitur imp., filio Karlomanni regis Bawariae — *Des.* non immerito... pro patrono veneramur. [2194

HEINEMANN (L. von), in *Neues Archiv*, XV. 340-58.

Exc VITUS ARNPECKIUS, *Chronicon Baioariorum*, III. 12 (PEZ, *Thes. anecd.* III, 3. 128-32).

b. *Inc.* Audite, fideles populi... Bb. namque Dionysius, Athenis quondam ep., quem s. Clemens — *Des.* (*mutila*) multi varia dabant consilia, sed postremo quidam | [2195

[KRAUS] (I. B.), *De translatione corporis s. D-ii Areopagitae* (Ratisbonae, 1750), 66-67; || PEZ, op. c. III, 2. 400; || MASSMANN, *Die deutschen Abschwörungs-... und Betformeln* (1839), 8. not 17; || DU MÉRIL (Ed.), *Poésies populaires latines antérieures au douzième siècle* (1843), 162-63; || *P.L.* CXLVI. 387-90; || KÖPKE (R.), in *MG.* Scr. XI. 345.

c. *Inc. epist.* Ven. ab. Reginwardo... Gratulanti animo epistolas tuas — *Des.* intermixto laudum eius tractatu deflorare. — *Inc. Sermo.* Ss. martyrum praeconia, qui in ecclesiae pratis — *Des.* Deum nobis perconciliatum sentiamus. — *Inc. prol.* Diu opus promissum, non quidem ullo livoris — *Inc. translatio.* S. igitur Dionysius ab ultimo Domitiani anno. — *Des.* Qualiter autem ea Deus revelaverit, alia pagina enarrabit. — *Inc. inventio.* Igitur temporibus Gallorum regis Heinrici — *Des.* (*mutila*) Cumque aliquandiu mutuo aspectu fruerentur, videbatur qui apparuit vir | [2196

KRAUS, t. c. 132-226; || KÖPKE, t. c. 351-71 (omisso sermone). — Emendationes. WATTENBACH (W.), in *Forschungen zur Deutschen Geschichte*, XIII. 393-97.

Exc. *Act. SS.* Oct. IV. 955-56, n. 15-18.

d. (LEGENDA DE TRANSLATIONE). *Inc.* De b. Emmerammo atque Wolfgango nulla umquam intercidit ambiguitas — *Des.* nos quoque meritis suis eisdem impetrent conscribi... [2197

KRAUS, t. c. 70-76.

18. DETECTIO CORPORUM IN MONASTERIO S. DIONYSII CCA. 1050, AUCT. HAYMONE MON. *Inc. epist.* Dño ab. Hugoni... Cum ex testimonio divinarum scripturarum — *Inc.* Liquet nobis, ff. cc., diem imminere celeberrimam — *Des.* hereditatem praeclaram consequi possidereque valeamus, praestante... [2198

FÉLIBIEN (M.), *Hist. de l'abbaye royale de S. Denys en France* (1706), pièces justif. 165-72.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* IV. 157-61; || Bouquet, XI. 467-74. — Köpke, t. c. 371-75. — Davin, t. c. 561-62.

19. Miracula auct. Gregorio Turonensi. **I.** *Inc.* Dionysius vero ep. Parisiorum urbi datus est m. Tempore vero quo Sigibertus... [2199

II. *Inc.* Alius vero super sepulchrum sanctum calcare... [2200

*Greg. Turon. *Glor. mart.* 71 (72).

20. Miracula. *Inc.* Sub Carolo Francorum principe... quidam nomine Godobaldus — *Des.* dignanter efficiat. [2201

Exc. Mabillon, *De re diplomatica* (1681 et 1709), 628, 630; || Id. *Annales,* II. 48, 194; 2a ed. 44, 180; || *Act. SS.* Oct. IV. 932, n. 8, 9; || Krusch (Br.), in *Neues Archiv,* XVIII. 601-2. — Kurth (G.), in *Compte rendu des séances de la Commission royale d'hist.* 5e sér. III (Bruxelles, 1893), 415-16.

21. Miracula, libris 2. *Inc.* Plurima miraculorum Dei, quae in diversis locis — *Inc. lib. I.* Quidam primorum Sigeberti regis — *Des. lib. II.* gratias referentes deposuere. Has, fastidientium taedia vitans... praemia pereunt. [2202

Mabillon, *Acta,* III, 2. 343-59; 2a ed. 311-25.

Exc. Bouquet, V. 452. — *Act. SS.* t. c. 932-33, n. 10-12.

22. Miracula. *Inc. prol.* Quam pretiosa sit in conspectu Dñi mors sanctorum eius — *Inc.* Igitur anno xxxvii regni piissimi Karoli tertii — *Des.* saepius derisisse huius requisitores sancti. [2203

Mabillon, t. c. 360-64; 2a ed. 325-29.

Exc. Bouquet, VII. 365.

Disciola monialis Pictavis, saec. VI. — Mai 13.

*Greg. Turon. *Hist. Franc.* vi. 29 (ed. Arndt, 267-68).

Disibodus ep., saec. VII (?). — Iul. 8.

1. Vita auct. S. Hildegarde. *Inc. prol.* Cum creaturae per iussionem Dei processerunt — *Inc.* In mystica visione, ut Deus voluit... audivi : Electus Dei Disibodus ab infantia sua — *Des.* sed Deus potestatem habet me a lecto erigere, si sibi placuerit. Amen. [2204

(Solus prol.) Pitra (I. B. card.), *Analecta sacra,* VIII. 352-57.

(Sola Vita) *Act. SS.* Iul. II. 588-97; || *P.L.* CXCVII. 1095-1116. — **Var. lect.** Pitra, t. c. 494. — (**Mut.**) Surius, IV (1573), 141-52; (1579), 139-50; VII (1618), 141-47; III (1875), 597-609.

2. Legenda. *Inc. Vita... — Des... — Inc. Miracula.* In viculo Studernhensi erat quaedam mulier — *Des.* et multis admirantibus sospes exstitit muliercula, ad laudem... [2205

Exc. (sola miracula) *Act. SS.* t. c. 567-99. De tota Legenda vid. ibid. 583-584, n. 15, 16.

Dismas s. latro cum Christo crucifixus. — Mart. 25.

Petrus de Nat. iii. 228; || *Brev. Corisopitense,* litt. gothicis, sign. kk.6-6v (nonnullis passim omissis).

Doda. *Vid.* **Bova.**

Dodo de Hascha, Ord. Praem., † 1231. — Mart. 30.

VITA. *Inc.* Cum Dodo adhuc esset saecularis in domo patris sui — *Des.* fundaverunt locum illum, scilicet Hascha, ad serviendum... [2206

Act. SS. Mart. III. 857-58; 3ª ed. 848-49. — (Mut.) CHOQUETIUS (H.), *SS. Belgi ord. Praed.* (1618), 253-57.

Dodo ab. Waslerensis, saec. VIII med. — Oct. 28.

VITA. *Inc. prol. I.* Benignitas nostri Salvatoris semper adest — *Inc. prol. II.* Creator igitur caelorum dñusque angelorum — *Inc.* Hic itaque b. bonorum praeconio dignus, in pago Laomacensi — *Des.* ad domum suam liberum repedare. Multimoda namque... [2207

Act. SS. Belgii, VI. 375-80 (om. prol. I); ‖ *Act. SS.* Oct. XII. 634-37.

Dominicus fundator Ord. Praed., † 1221. — Aug. 4.

1. DICTA TESTIUM IN INQUISITIONE DE VITA ET MIRACULIS. *Inc. prooem.* Testes recepti super vita, conversatione et transitu — *Inc.* Testis I. Fr. Ventura Veronensis presb... dixit quod 13 anni sunt et plus — *Des.* quem ipse viderit vel cognoverit. Andrevander quondam Tebaldi... notarius... [2208

QUETIF et ECHARD, *Scr. ord. Praed.* I. 44-56; ‖ *Act. SS.* Aug. I. 632-44; 3ª ed. 628-40; ‖ MAMACHIUS, *Annal. ord. Praed.* I. appendix, 99-136.

2. EPISTULA INQUISITORUM TOLOSANORUM DE VIRTUTIBUS ET MIRACULIS. *Inc.* Viris ven. et discretis magistro Tancredo... Sicut per vestras litteras — *Des.* episcopatum vel aliam dignitatem. [2209

QUETIF et ECHARD, t. c. 56-58; ‖ *Act. SS.* t. c. 645-47; 3ª ed. 641-43; ‖ MAMACHIUS, l. c. 137-43.

3. VITA AUCT. IORDANE DE SAXONIA. **I.** *Inc. prol.* Filiis gratiae... Flagitantibus plerisque fratrum et scire cupientibus — *Inc.* In Hispaniarum partibus vir erat vitae ven. Didacus nomine — *Des.* Facto voto b. D-o, statim fuit liberata. [2210

Act. SS. t. c. 545-59; 3ª ed. 541-55; ‖ *B. Iordanis de Saxonia opera,* ed. I. I. BERTHIER (Friburgi Helv., 1891), 1-40.

EXC. QUETIF et ECHARD, t. c. 2-23, 93-96, 99.

II. TRANSLATIO AN. 1233 (EPISTULA EIUSDEM). *Inc.* Dilectis in dilecto Dei Filio... Solet divina bonitas — *Des.* Benedictus I. C. ubique resultat. Acta sunt haec in civitate Bononiensi... [2211

BZOVIUS, *Annales,* an. 1233, v; ‖ TAMAYO, *Mart. hisp.* III. 336-38; ‖ *Act. SS.* t. c. 524-26, n. 854-59; 3ª ed. 521-22; ‖ MELLONI (G. B.), *Atti degli uom. ill. in Bologna,* I, 2 (1788), 403-5; ‖ ID. *Vita di S. Domenico dell' ordine de' Predicatori* (Bologna, 1788), 213-15; ‖ MOTHON (J. P.), *Vie du B. Jourdain de Saxe* (Paris, 1883), 351-62; ‖ BERTHIER, t. c. 43-48.

4. Miracula coram Gregorio IX papa probata. *Inc.* Quidam scholaris nomine Nicolaus de Bosco — *Des.* fecit eum iuxta votum gratis in ecclesia fratrum laborare. Multa quidem et alia... [2212

Quetif et Echard, t. c. 58-63.

5. Miracula auct. Angelica moniali (narrata a Caecilia moniali). *Lemma.* Haec miracula b. D-i patris nostri — *Inc.* Quaedam mulier civis romana de parochia S. Salvatoris — *Des.* habebat paucis canis respersam. — *Inc. epil.* Haec omnia quae superscripta sunt — *Des.* quia grammaticam prorsus ignorat. [2213

Mamachius, l. c. 247-63; || Melloni, *Atti,* 392-403; || Id. *Vita,* 202-13.

6. Vita auct. Bartholomaeo Tridentino. I. *Inc.* Dominicus qui [Dñi] custos vel a Dño custoditus etymologicatur... a vico Calagora dioecesis Oxomensis — *Des.* et surdis auditum. Multa quidem et alia... plura sunt sanctitatis eius indicia, quam narrentur. [2214

Act. SS. t. c. 559-61; 3a ed. 556-58; || Melloni, *Atti,* 387-92; || Id. *Vita,* 197-202.

II. Translatio an. 1233, auct. eodem. *Inc.* Translationem s. Dominici... cui ipse interfui, fideliter cupio elucidare. Anno mccxxxiii, ind. vi — *Des.* post vitam b viri suo loco scribentur. [2215

Act. SS. t c. 526, n. 860, 861; 3a ed. 522-23; || Melloni, *Atti,* 392; || Id. *Vita,* 202.

7. Vita auct. Petro Ferrandi. *Inc.* (?). B. Dominicus adhuc puerulus sub nutricis custodia constitutus... [2216

Cf. Bernardus Guidonis, *Libellus de magistris ord. Praed.,* ap. Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 404.

8. Vita auct. Iohanne de Malliaco. *Inc.* B. Dominicus, primus pater ord. Praed. ex Hispania et villa quae dicitur Calaroga — *Des.* iacens corpus. Translatus est s D. anno Dñi mcc[xxx]iii. [2217

Chapotin (M. D.), *Les Dominicains d'Auxerre* (Paris, 1892), 317-24.

9. Vita auct. Constantino Mediceo. *Inc. prol.* Multifarie multisque modis olim Deus electos — *Inc.* Ven. igitur pater b. D., quem tempore mundo pariter occidenti — *Des.* Hi omnes testes omnium quae circa praesens negotium... [2218

Quetif et Echard, t. c. 25-37.

10. Vita auct. Humberto. *Inc. prol. ut in* 9. — *Inc.* B. Dominicus Praedicatorum dux et pater inclitus, qui appropinquante mundi termino — *Des.* Postmodum autem divina inspiratione praemonitus pluribus revelavit. [2219

Mamachius, l. c. 264-99.
Exc. Quetif et Echard, t. c. 25-37, in notis.

11. Vita et miracula auct. Vincentio Bellovacensi. *Inc.* Dominicus ex Hispaniae villa Calaroga, Oxomensis dioecesis, exstitit oriun-

dus — *Des.* et ab ipsa febre se sensit continuo liberatum. Haec de miraculis... ad praesens sufficiant. [2220

Vinc. Bellov. xxx. 94-96 103-105; xxxi. 65-77, 110-20.
Exc. (nempe xxxi. 94-96; xxxi. 65-68, 71, 72, 77, 113-115; *Inc.* ut **11**; *Des.* " quicquam sibi subriperet, circumstabant ") Iacobus de Guisia, *Annales Hannoniae*, xix, 22-34 (ed. Fortia, XIII. 322-66).

12. Narratio Richeri (*Gesta Senoniensis eccl.* iv. 16). *Inc.* Quidam Dominicus nomine de Thusciae partibus — *Des.* esse coeperunt. [2221

D'Achery, *Spicilegium*, III. 372-73; || Id. ed. de la Barre, II. 633-34; || Böhmer, *Fontes rer. Germ.* III. 54; || Waitz (G), in *MG.* Scr. XXV. 306.

13. Translatio an. 1267 (Epistula Bartholomaei ep. Vicentini). *Inc.* Venerabilibus Christi fidelibus... Iustus et pius Dñus — *Des.* Datum Bononiae anno Dñi mcclxvii... [2222

Pio (Gio. Michele), *Delle vite degli huomini illustri di S. Domenico*, 2ª ed. (Bologna, 1620), 118; || *Act. SS.* t c. 533-34 (3ª ed. 530), n. 896, 897; || Melloni, *Atti*, 405-6; || Id. *Vita*, 215-16.

14. Supplementum ad Vitas antiquiores, auct. Gerardo de Fracheto (*Vitae Fratrum ord. Praed.* pars ii). *Inc.* Non debet videri superfluum, si ea quae ab ipsis compilatoribus — *Des.* frater Iacobus, vir magnae famae, magistro ordinis nostri. [2223

Gerardi Lemovicensis Vitae FF. ord. Praed. (Duaci, 1619), 23-36; || *id.* (Valentiae Aragonum, 1657), 63-109; || Quetif et Echard, t. c. 37-44; || *Fratris Gerardi de Fracheto Vitae FF. ord. Praed.*, ed. B. M. Reichert (Lovanii, 1896), 65-98.

15. Vita et miracula auct. Roderico Cerratensi. *Inc. prol.* Multifarie multisque modis olim loquens Deus — *Inc.* Igitur b. Dominicus Praedicatorum dux et pater inclitus, qui appropinquante fine saeculi — *Des.* festum b. D-i coleret, et adepta est protinus sanitatem. [2224

Mamachius, l. c. 312-34.

16. Miracula an. 1261-1270 Rotomagi patrata. *Inc.* Anno Dñi mcclxi placuit Altissimo clarificare miraculis — *Des.* et scripto fideliter commendavi. Actum est hoc anno gratiae mcclxx. [2225

Quetif et Echard, t. c 63-69; || *Act. SS.* t. c. 648-55; 3ª ed. 644-51.

17. Vita auct. Theodorico de Appoldia, libris 8. *Inc. mandatum Munionis.* Dilecto Theodrico... fr. Munio... In remissionem peccatorum — *Inc. epist.* Patri... Nicolao... fr. Theodricus... Libellum quem de patre — *Inc. prol. I ut in* 9. — *Inc. prol. II.* Caritas de corde puro — *Inc.* In nomine Patris... Dominicus humilis servus I. C. segregatus in evangelium — *Des.* verbis non exprimitur, nec depingitur atramento. [2226

Act. SS. t. c. 371-72, n. 77-80; 562-629; 3ª ed. 372, n. 77-80; 558-625. — (**Mut.** et mutila) Surius, IV (1573), 491-551; (1579), 522-77; VIII (1618),

53-83; VIII (1877), 110-63; || ANTONIUS SENENSIS, *Vitae SS. Patrum ord. Praed.* (1575), f. 1-109v.
Exc. QUETIF et ECHARD, l. c. 453, 454.

18. VITA AUCT. IACOBO DE VORAGINE. *Inc. prol.* Dominicus dicitur quasi Dñi custos — *Inc.* Dominicus ordinis Praedicatorum dux et pater inclitus ex Hispaniae partibus — *Des.* habitum ordinis petiit et accepit. [2227

Leg. aurea, c. 113 (108).
Exc. *Bibl. Casin.* I. Floril. 277-79.

19. VITA AUCT. PETRO CALO. *Inc.* Dominicus dicitur primo quasi Dñi acus — *Des.* tam velociter perducere voluit ad effectum. [2228

MAMACHIUS, l. c. 334-58.

20. VITA EX BERNARDI GUIDONIS SANCTORALI. *Inc.* B. Dominicus fratrum Praedicatorum dux et pater inclitus, qui appropinquante mundi termino — *Des.* transmisit praefato conventui Esculano. Multa autem et alia signa... et reliqua duo in provincia Lombardiae. [2229

PERCIN (I. I.), *Monumenta conventus Tolosani ord. Praed.* (1693), I. 30-41.

21. LAUDATIO AUCT. IOHANNE DE COLUMNA (*Lib. de viris illustr.*). *Inc.* Dominicus genere hispanus, dux ac fundator — *Des.* Claruit autem hic b. doctor in primis annis imperii imp. Friderici II. [2230

MAMACHIUS, l. c. 359-62.

22. VITAE EPITOME. *Inc. ut* 10. — *Des.* secundo iterum iniectus ac tertio, aeque prosiliit incombustus. [2231

Cf. *Catal. Paris.* I. 365, 11°.

23. VITA AUCT. PETRO DE NATALIBUS. *Inc.* Dominicus ordinis Praedicatorum dux et fundator inclitus ex Hispaniae partibus — *Des.* Quiescit ibidem s. corpus insignibus miraculis pollens. [2232

PETRUS DE NAT. VII. 22.

24. VITA ET MIRACULA AUCT. ANTONINO FLORENTINO. *Inc. ut* 10. — *Des.* et sanata est in oculis. Multa alia in vita et post mortem... [2233

ANTONINUS FLORENT. *Chronic.* tit. XXIII, c. 4. Sequitur bulla canonizationis.

25. VITA. *Inc.* Dominicus dictus quasi Dñi consecratus — *Des.* quorum ordinis ipse primus exstitit institutor. [2234

Cf. *Anal. Boll.* XIV. 252, 33°.

26. VITA. *Inc. ut* 10. — *Des.* et auditum surdis auribus restauravit. Multa quidem et alia... [2235

MOMBRITIUS, I. 241-49.

27. VITA AUCT. IOHANNE GARZONE. *Inc. prol.* Quantum utilitatis et emolumenti — *Inc.* Adriano IV pont. max. successit — *Des.* seque ab illorum oculis eripuerunt. [2236

ALBERTI (Leander), *De viris illustribus ord. Praed.* (Bononiae, 1517), f. 7-22v; || LIPOMANUS, 2a ed. (Lovanii, 1564), 463-78 (om. prol.).

Dominicus Calciatensis in Hispania, saec. XII. — Mai 12.

Vita et miracula. *Inc.* In Dei omnipotentis honorem... Bb. igitur Dominicus laicae professionis et illitteratus — *Des.* ad propria est cum ingenti gaudio et exsultatione reversus. [2237

Tamayo, *Mart. hisp.* III. 148-50; || *Act. SS.* Mai III. 168-69; 3ª ed. 167-68.

Dominicus ab. Exiliensis seu de Silos, † 1073. — Dec. 14.

Vita et miracula auct. Grimaldo mon., libris 3. *Inc. prol.* Post gloriosum caelestis victoriae triumphum — *Inc. lib. I.* Igitur b. Dominicus ex patre nobili ac religioso nomine Iohanne — *Des. lib. III.* per merita gloriosi D-i patroni nostri et eius ss. oratione. [2238

Vergara (S. de), *Vida y milagros de ... S. Domingo Manso* (Madrid, 1736), 309-452.

Exc. (nempe lib. i, nonnullis tamen omissis) Tamayo, *Mart. hisp.* VI. 494-520; || Mabillon, *Acta,* VI, 2. 294-315; 2ª ed. 300-320.

Dominicus Loricatus mon. Camaldulensis, † 1060. — Oct. 14.

Vita auct. Petro Damiani (adnexa Vitae S. Rudolfi Eugubini). *Inc.* Sed ecce, dum huius epistulae gerulus... Dominicus itaque cum esset in saeculo — *Des.* iucunda societate coniubilat. Obiit autem... [2239

**Petri Damiani opera,* Epist. I. xix, c. 5-13 (ed. Caietanus, II. 487-99; || *P.L.* CXLIV. 1012-24); || Lipomanus, VIII. f. 264-67ᵛ; || Surius, V (1574), 762-68; (1580), 849-55; X (1618), 225-28; X (1879), 412-23; || Yepes (A. de), *Coronica general de la Orden de San Benito,* VI, f. 471ᵛ-74ᵛ; || Mabillon, *Acta,* VI, 2. 143-51; 2ª ed. 150-58; || *Act. SS.* Oct. VI. 621-27.

Dominicus Sarracenus et soc. mm., † cca. 982. — Ian. 31.

Privilegium Veremundi regis II. *Inc.* In nomine... Dicendum est, quod cunctis notum manet, quomodo Dño permittente... [2240

Eulogii Cordubensis opera, ed. Ambr. Morales (Compluti, 1574), f. 116ᵛ-117ᵛ; || Florez, XIV. 397-400; 2ª ed. 410-13.

Dominicus ab. Soranus, † 1031. — Ian. 22.

1. Vita auct. Iohanne eius discipulo. *Inc.* Celebritatis huius sollemnis festivitas .. Hetruria namque illius provincia fuit, civitas vero Fulgidium — *Des.* feliciter migravit ad Dñm. Ego Iohannes, qui cotidianus discipulus... [2241

Anal. Boll. I. 282-98.

2. Miracula. *Inc.* Benedictus quidam nomine, cognomine Crassus — *Des.* Ista de D-o litteris... mandavisse sufficiat... [2242

Ibid. 298-322.

3. Vita. *Inc.* Dominicus ab. civitate Fulginei ducatus Spoleti, patre

Iohanne, matre Apa — *Des.* in sempiternam posterorum memoriam mandasse ad gloriam individuae Trinitatis... et inhabitantis. [2243

De qua ibid. 280, n. 4.

4. Vita auct. Alberico diac. Casinensi. **a.** *Inc. prol.* Ven. patris Dominici ortum, vitam obitumque — *Inc.* Dominicus igitur Fulingae Etruriae oppido oriundus fuit — *Des.* cuius etiam in superioribus facta est mentio. Ubi eius orationibus... [2244

Act. SS. Ian. II. 442-45; 3ª ed. III. 56-58; || Mabillon, *Acta,* VI, 1. 356-360; 2ª ed. 315-19. — Cf. *Bibl. Casin.* II. 417.

b. *Inc.* (*sine prol.*) Vir Dñi Dominicus Fulingae oppido Tusciae oriundus — *Des. ut* 4 a. [2245

Exc. Mabillon, l. c. in notis. — Cf. *Bibl. Casin.* III. 265.

5. Epitome. *Inc.* Almificus itaque Dominicus ex provincia Spoletina — *Des.* miracula quam maxime demonstraret. [2246

Bibl. Casin. III. Floril. 365-66.

Dominicus Vallius puer m. Caesaraugustae, † 1250. — Aug. 31.

Passio. *Inc.* Ad honorem Dñi N. I. C... necnon... Dominici, qui apud civitatem Caesaraugustam natus est — *Des.* participes regni Dei. Amen. Passus est... [2247

Blancas (Hier.), *Aragonensium rerum commentarii* (Caesar-Augustae, 1588), 169-70; || Id. in *Hispan. illustr.* III (1606), 657-58; || Bzovius, *Annales,* an. 1250, xviii; || Tamayo, *Mart. hisp.* IV. 629-30; || Andres (J. F.), *Historia de S. Domingo de Val* (Zaragoza, 1643), 47-50; || Dormer (D. J.), *Dissertacion del martirio de S. Domingo de Val* (Zaragoza, 1698), 1-7; || *Act. SS.* Aug. VI. 782.

Domitianus dux Carinthiae, saec. IX in. (?) — Febr. 5.

1. Vita et miracula. Universis in Christo... Constat itaque b. D-um ducem quondam Quarantanae terrae exstitisse — *Des.* b. D-um glorificans, sanus ad propria remearet. [2248

Act. SS. Febr. I. 702-4; 3ª ed. 709-11.

2. Translatio an. 1441. *Inc.* Ioannes... ep. Gurcensis... Superni altitudo inter multivaria suae bonitatis dona — *Des.* Die xxvii iunii, anno nativ. Dñi mccccxli. [2249

Act. SS. t. c. 705; 3ª ed. 712.

Domitianus ab. in agro Lugdunensi, saec. IV/V. — Iul. 1.

Vita. *Inc. prol.* Igitur b. Domitiani... vitam descripturus — *Inc.* Denique Constantii imp. temporibus in romana urbe — *Des.* Recipiunt ibidem caeci visum... [2250

Gononus (B.), *Vitae Patrum Occid.* 214-17; || Guichenon (S.), *Hist. de Bresse et de Bugey* (1650), 228-32; || *Act. SS.* Iul. I. 49-54; 3ª ed. 44-48.

Domitianus ep. Traiectensis, † cca. 560. — Mai 7.

1. Narrationes. **a.** Auct. Harigero ab. Lobiensi (*Gesta ep. Leodiensium*, c. 28). *Inc.* Vicesimus sedit D., qui iam florente christiana ubique religione... [2251

Köpke (R.), in *MG.* Scr. VII. 176; || *P.L.* CXXXIX. 1033.

b. Auct. Aegidio Aureaevallensi (*Gesta ep. Leodiensium*, i. 32; iii. 40, 43). *Inc.* Post hos vicesimus Traiectensi ecclesiae praesedit ss. pater b. D... Qui iam florente ubique... [2252

Chapeaville, *Gesta pontif.* I. 55-58; II. 124-26, 131-32; || Heller (I.), in *MG.* Scr. XXV. 26-27, 109-10, 112.

2. Vita, translatio, miracula. *Inc.* Vicesimus Traiectensi ecclesiae praesedit... Hic in Galliae partibus ex honestis et secundum terrenae dignitatis gloriam — *Des.* sicut nobis retulerunt duo viri religiosi de ordine Cisterciensi... [2253

Act. SS. Mai II. 147-52; 3ª ed. 147-51. — Excerpta videtur ex **1 b.** Cf. *Catal. Brux.* II. 316, 9°.

Exc. *Act. SS. Belgii*, II. 166-68.

3. Vita. *Inc. prol.* Ad confirmandam fidei catholicae veritatem — *Inc.* Hic in Galliae partibus ex honestis — *Des.* Unde tam ex remotis quam ex vicinis terrarum provinciis... [2254

Exc. (prol.) *Act. SS.* t. c. 146, n. 1; || *Act. SS. Belgii*, t. c. 163, n. 1. — Haec est Vita quae " apud Hoyenses exstabat ", et cuius codices duos inspeximus. Solus prologus editus est; Vita autem similior est Vitae **2** quam Vitae **4**.

4. Vita. *Inc.* B. Domitianus in Galliae partibus ex praeclaris parentibus — *Des.* quae hic brevitatis causa non sunt scripta. [2255

Act. SS. t. c. 146-47, n. 2-5 (om. parte ultima); || *Act. SS. Belgii*, t. c. 163-65, n. 2-5 (item).

Exc. Baluzius, *Nova collectio conciliorum* (Paris, 1707), 1471-72.

Omissa est in utraque editione brevis narratio de miraculis. Cf. *Act. SS.* t. c. 147, annot. *f*; *Act. SS. Belgii*, t. c. 173, annot. *f*; *Anal. Boll.* XIV. 55, 12°.

5. Miracula. *Inc. prol.* Ad illustranda b. D-ni merita, quae Dñus per eum — *Inc.* ... — *Des.* sicque se deliquisse cognoscentes, res ei proprias restituerunt. [2256

Act. SS. t. c. 152-53 (nonnullis omissis); || *Act. SS. Belgii*, t. c. 171-73 (item). — De his quae omissa sunt cf. *Act. SS.* t. c. 153-4 (3ª ed. 153), annot. *a*, *o*; *Act. SS. Belgii*, t. c. 173, annot. *a*, *o*.

Domitilla (Flavia) v. et soc. mm., saec. I extr. — Mai 12.

1. Passio. *Inc.* Factum est autem postquam omnes Dei sanctos tulit a solacio — *Des.* Quarum corpora s. Caesarius... sepelivit. [2257

Ultima pars Passionis SS. Nerei et Achillei. *Vid.* **Nereus.**

2. Iac. Philippus Bergomensis, c. 74.

Domitius conf. in agro Ambianensi, saec. VIII. — Oct. 23.

VITA. *Inc.* Primo tempore alleviata pleniter et sedata valida persecutione — *Des.* ecclesiola fabricatur, in qua usque... [2258

Act. SS. Oct. X. 145-48.

Domitius m. in Syria, sub Iuliano (?). — Iul. 5.

MIRACULUM. Domitius equidem alius m. in hac habetur... [2259

*GREG. TURON. *Glor. mart.* 99 (100).

Domneo et **Domnio** mm. Bergomi, sub Maximiano. — Iul. 16 et Ian. 5.

1. PASSIO DOMNEONIS. *Inc.* Maximiani imp. temporibus erat Bergomi vir quidam — *Des.* sepultum est XVII kal. aug. circa annum Dñi CCCVI. Ibi diversis infirmitatibus... [2260

FINAZZI (GIOV.), *Cenni sulla dedicazione del nuovo tempio di S. Andrea* (Bergamo, 1847), 44-46; || UCCELLI (P. A.), *Dell' autenticità dei corpi e degli atti dei ss. mm. Domneone, Domno ed Eusebia ... Lettera* (Bergamo, 1850), 35-50 et (iterum) 111-13; || ID. *Dei ss. mm. Domno, Domnione ed Eusebia ... Commentario* (Bergamo, 1874), 9-25.

2. PASSIO DOMNEONIS. *Inc.* Bergomea urbe ex radice civium nobilium ortus — *Des.* honorifice conditum est. Ubi multi diversis infirmitatibus... Passus est autem... anno Dñi CCCVI. [2261

UCCELLI, *Commentario*, 27-28, not. An legenda haec saec. XVI sit antiquior, non liquet.

3. PASSIO DOMNIONIS. *Inc.* Sub imp. Maximiano b. Domnio adolescens, s. Domneonis... nepos — *Des.* in Christum crediderunt. Passus est autem b. m. D. anno... CCCVII, die vero V ian. [2262

FINAZZI, t. c. 46-48; || UCCELLI, *Lettera,* 61-74 et (iterum) 113-14; || ID. *Commentario,* 35-51.

Domninus Diniensis ep. (?) et m., saec. IV. — Febr. 13.

VITA. *Inc.* Post ascensionem Dñi N. I. C. temporibus imperatorum... facta est persecutio — *Des.* recesserunt ab idolorum cultura. [2263

CHEVALIER (U.), in *Bulletin d'hist. ecclés. ... des diocèses de Valence ...* XVI (1896), 128-31.

Domninus m. in ducatu Parmensi, sub Maximiano. — Oct. 9.

1. PASSIO. **a.** *Inc.* Tempore Maximiani imp. facta est super christianorum gentem persecutio magna — *Des.* Tunc aeger ille, qui sanus factus est, coepit... Haec nobis in principio comperta sunt; post haec vero... S. vero D. decollatus est nonae nov... [2264

Act. SS. Oct. IV. 991-92. — (**Mut.**) SURIUS, VII (1581), 777-78; V (1580), 744-46; X (1618), 132-33. — **Var. lect.** *Catal. Brux.* II. 286, 19°.

b. *Inc.* Tempore Maximiani imp. facta est persecutio magna super christianorum genus — *Des.* Tunc ille aeger, qui sanus factus fuerat, corde coepit... S. vero D. depositus est VII (*al.* VIII) id. oct... [2265

De qua *Act. SS.* t. c. 988, n. 5 (cod. card. Barberini).

2. PASSIO, INVENTIO, TRANSLATIO. *Inc.* Tempore quo (*al.* Temporibus quibus) Diocletianus, sumpto imperio — *Des.* in Burgensi oppido... conditus requiescit. Et quia gloriosus est Dñus... [2266

MOMBRITIUS, I. 235v-38v; || *Chronica Parmensia sec. XI* (Parmae, 1858), 471-76. — Cf. *Act. SS.* t. c. 988-90, n. 5, 10-12.

3. PASSIO, INVENTIO, TRANSLATIO. *Inc.* Gloriosus miles et m. Christi D. natione Romanus — *Des.* Hoc audito, populus universus laetus efficitur, et ad poculum calicis... Amen. — *Inc. appendix.* Post haec vero... Carolus Magnus — *Des.* et suum scelus ad honorem s. D-i omnibus narraverunt ad laudem Dei. Amen. [2267

De qua *Act. SS.* 988-90, n. 5, 9-12 (Acta Florentina); de appendice ibid. 991, n. 14 extr., 15.

4. EPITOME.

PETRUS DE NAT. IX. 42.

Domnio (al. **Domnius**) ep. Salonitanus et soc. mm., † 299. — April. 11.

Ab hagiographis etiam antiquis saepe permista est huius sancti historia cum legenda S. Domnii, primi Salonitani ep., quem dicunt fuisse discipulum S. Petri apost. Cf. JELIĆ, in *Bullettino di archeologia e storia Dalmata,* XV (1892), 174.

1. PASSIO AUCT. ADAMO PARISIENSI. *Inc.* Domnii archiep. Salonitani... vitam scripturus... Theodosius igitur Antiochiae urbis colonus — *Des.* transtulerunt in eodemque templo collocarunt. Ubi ad hanc usque diem... [2268

Act. SS. April. II. 7-8; || FARLATI, *Illyr. sacr.* I. 418-19.

2. PASSIO. *Inc.* S. Domnius ep., natione Antiochenus, patre Theodosio ex Syria — *Des.* amputavit caput eius V non. mai. [2269

FARLATI, t. c. 414-15.

3. PASSIO. *Inc.* Post gloriosam ascensionem — *Des.* in honorem s. Dei genetricis v. Mariae paulo ante construxerat. Ubi Dñus... [2270

FARLATI, t. c. 420-22.

4. TRANSLATIO SAEC. VII. a. *Inc. prol.* Mirabilis in maiestate sua Deus — *Inc.* Si enim ad historiam transeamus et nostrae credulitatis primordia — *Des.* Date itaque atque concedite ut purgati... [2271

FARLATI, t. c. 471-73.

b. *Inc.* Iohannes huius nominis primus — *Des.* in ecclesia metropolitana Spalatensi honorifice recondita requiescunt. [2272

Act. SS. t. c. 9; 3a ed. 8-9; || FARLATI, t. c. 474.

Domnolus ep. Cenomannensis, † 581. — Mai 16.

1. Vita. *Inc. prol.* S. et individuae Trinitatis freti auxilio — *Inc.* Itaque bb. Domnolus urbi Cenomannicae a Deo destinatus ep. — *Des.* fidelibus sufficere. Et nunc obsecramus eundem bb... [2273

(Mut.) Surius, III (1572), 303-9; (1579), 347-53; V (1618), 221-24; V (1876), 492-500; || *Act. SS.* Mai III. 606-10; 3ª ed. 603-7; || *P.L.* LXXII. 637-48.

2. Vita (= *Actus pont. Cenomann.* 9). *Inc.* Dñus Domnolus, Cenomannicae civitatis ep., natione alienigena — *Des.* Obiit enim praedictus b. dñus D. in pace plenus dierum kal. dec... [2274

Mabillon, *Vet. anal.* III. 96-99; 2ª ed. 251-52; || *Act. SS.* t. c. 610-11; 3ª ed. 608-9; || Cauvin, *Géographie ancienne du dioc. du Mans,* x-xii (paucis in fine omissis); || *P.L.* t. c. 647-50.

Donatianus et Rogatianus mm. Nannetibus, sub Diocletiano. — Mai 24.

1. Passio. *Inc. prol.* Salubre est catholicis — *Inc.* Igitur cum Diocletianus et Maximianus Romanae urbis apicem — *Des.* cervices beatissimorum gladio vibrante praecidit. Sic ad Christi gloriam... [2275

Surius, III (1572), 385-87; (1579), 445-47; V (1618), 297-98; V (1876), 663-666; || *Act. SS.* Mai V. 280-81; 3ª ed. 282-84; || Ruinart (1689), 295-98; (1713), 280-82; (1731), 246-48; (1802), II. 167-73; (1859), 322-24.

2. Lectiones. *Inc.* Cum Diocletianus [et Maximianus] imperii moderamine potirentur — *Des.* lancea militari perfossis cervicibus migraverunt ad Dñum... [2276

Anal. Boll. VIII. 163-64.

3. Epitomae.

Notkerus, 24 mai. — Vinc. Bellov. xiii. 73; || Mombritius, I. 241 (omissa ultima parte).

4. Miraculum. *Inc.* Apud urbem Namneticam duo sunt mm... [2277

*Greg. Turon. *Glor. mart.* 59 (60).

Donatianus ep. Remensis cultus Brugis. — Oct. 14.

1. Epistulae de scribenda eius Vita. a. Arnulfi Flandriae comitis ad Hugonem archiep. Remensem. *Inc.* Reverendissimo patri... Quamquam saeculi rebus — *Des.* nosse gestimus per vos. [2278

Act. SS. Oct. VI. 496-97, n. 34 extr.-36 in.

b. Responsum Hugonis. *Inc.* Omni devotione venerando... Miramur opipare — *Des.* ad perpetuam gloriam perducat. Amen. [2279

Act. SS. t. c. 497, n. 36 in.-38.

2. " Pauca de vita et actibus „ auct. Ratherio Veronensi (?). *Inc.* Septimum gloriosa Remorum civitas, tibi a Deo datum... [2280

De quo sermone *Act. SS.* t. c. 497, n. 38 extr.; *Catal. Brux.* II. 4-5, 28°.

3. Sermo auct. Gervasio ep. Remensi. *Inc. epist.* Dilectissimo filio

Balduino... Petisti a me — *Des.* bonorum fructus extollere. — *Inc. sermo.* Bb. confessorem Christi D-um Remensis metropolis constat septimum... [2281

Exc. *Act. SS.* t. c. 497-98, n. 39-41. — Willems (J. F.), in *Belgisch Museum*, IV (Gent, 1840), 172-76. — *Catal. Brux.* II. 4, 24°, et 10-11. — Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 854-56.

4. Tractatus de ortu et ordine S. Donatiani. *Inc.* Temporibus Aurelii principis, qui post Augustum octavus — *Des.* qui post Aurelium Antonium quartus obtinuit imperiale sceptrum. [2282

Act. SS. t. c. 498-500, n. 43-49 (quibusdam omissis).

5. Miracula. I. *Inc. prol.* Claret theologi Iohannis testimonio — *Inc.* Est igitur pagus ubique gentium conspicuus — *Des.* Unde iucundum sit nobis... [2283

Act. SS. t. c. 503-4, n. 1-5.
Exc. Holder-Egger, t. c. 856.

II. (auct. Riquardo canonico). *Inc. epist.* Dño serenissimo... Perscrutanti mihi et summo cum studio — *Inc.* Cognovimus, ff. cc., quaedam celeberrima — *Des.* laudibus non disiungamus. Ut autem ita celebrare... [2284

Act. SS. t. c. 498, n. 42; 501, n. 53; 504-8, n. 6-21 (paucis omissis, quae suppleta sunt *Catal. Brux.* II. 11-12).
Exc. Holder-Egger, t. c. 856-58; cf. ibid. 1321.

III. *Inc.* Libet nihilominus... Tempore igitur quo innumerabilis christianorum exercitus — *Des.* Credamus et nos... [2285

Act. SS. t. c. 508-9, n. 22-26.
Exc. Holder-Egger, t. c. 858.

IV. (perperam adscriptum Ebrardo). *Inc. prol.* Cum in antiqua Morinorum urbe — *Inc.* Miracula sanctorum, quibus vel corporali praesentia — *Des.* ad populum credibiliter peroravit. Est annus inc. Dñi MLXXXVIII... [2286

Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* III. 817-30; || *Act. SS.* t. c. 510-513, n. 27-44 (ex exemplari aliquantum contracto; om. prol.); || *P.L.* CXLIX. 1533-46; || Holder-Egger, in *MG.* Scr. XIV. 176-82.

V. *Inc.* Tempore prisco mulier quaedam — *Des.* reddiderunt. [2287

VI. *Inc.* Dehinc post non multum tempus quidam eremita — *Des.* magno honore magnoque fletu sepultus est. [2288

Act. SS. t. c. 513-14, n. 45, 46-47.

Donatus ep. et Hilarianus mon. mm. Aretii, sub Iuliano. — Aug. 7.

1. Passio. *Inc.* Erat quidam puer in civitate Romana nomine D. clericus in titulo Pastoris — *Des.* α) Quorum corpora collecta sunt a christianis et sepulta iuxta civitatem Aretinam... [2289

vel β) Quorum... et sepelierunt ea (*al.* eos) iuxta... [2290

vel γ) Tunc collecta sunt corpora bb. mm. a christianis... [2291

vel δ) Cuius corpus sepultum est a fidelibus christianis iuxta sepulcrum s. Hilariani mon. et m. prope muros civitatis... [2292

MOMBRITIUS, I. 234-35v (des. α). — Codices non paucos inspeximus (inde *des.* β, γ, δ).

2. PASSIO. *Inc. prol.* Desideranti tibi, famula Dei Anastasia, ut vitam b. Donati ep. de graeco in latinum — *Inc. ut* 1. — *Des.* martyris vero Hilarini ossa in Ostia civitate tumulata servantur. [2293

De qua *Catal. Brux.* II. 433, 3°. Constat prologo in Vitam S. Donati ep. Euroeae, quem sequitur Passio **1**, cui ante ultimum capitulum inserta est tota Vita Donati ep. Euroeae.

3. PASSIO. *Inc. prol.* Bb. martyrum D-i et H-i narraturus triumphos, o Theophile — *Inc.* Tempore quo Constantinus, qui Cpolim... erat in civitate Romana presb. quidam Pigmenius — *Des.* ubi domum sibi ad sepulturam b. D. designaverat. Ubi multa beneficia... [2294

BUONAMICI (P.), *Discorso sopra la vita di s. Donato* (Firenze, 1607), 25-37; || [DRAGONI (D. A.)], *Monumenti e notizie istoriche riguardante la chiesa d'Arezzo* (Lucca, 1755), 43-58.

4. TRANSLATIO CCA. AN. 1023. *Inc.* Cum tempore Henrici imp. Theobaldus ep. Aretinus b. D-i novam complesset — *Des.* α) His igitur et aliis pluribus bonis exornatus XIII praesulatus sui anno... [2295

vel β) His peractis, fecit alia plura bona, quae infra... ponam. Amen. [2296

BUONAMICI, t. c. 38-41 (des. α); || BURALI (J.), *Le vite de vescovi Aretini* (Arezzo, 1638), 37-39 (des. β); || DRAGONI, t. c. 71-75 (des. α); || CAPPELLETTI, *Chiese*, XVIII. 93-96 (des. β).

5. EPITOMAE.

ADO, 7 aug.; || BURALI, t. c. 2-3; || CAPPELLETTI, t. c. 60-62. — *FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, IX. 14 (*P.L.* CXXXV. 763-64). — VINC. BELLOV. XV. 35, 36. — *Leg. aurea*, c. 115 (110). — PETRUS DE NAT. VII. 33.

Donatus, Felix et soc. (Duodecim fratres) mm. sub Maximiano (?), culti Beneventi. — Sept. 1.

1. PASSIO. *Inc.* Dum furor Maximiani diversis poenis christianos perimeret, Africa — *Des.* cum ingenti honore Beneventi sub uno tegmine collocavit. Qui indesinenter... Quam ob rem... [2297

GIOVARDI (V.), *Acta passionis et translationis ss. mm. Mercurii ac XII fratrum* (Romae, 1730), 77-86; || *Act. SS.* Sept. I. 138-41.

2. EIUSDEM EPITOME. *Inc.* Maximianus caesar crudelissimus audiens famam ss. duodecim fratrum — *Des.* D. et F. decollati sunt in eodem loco die kal. sept. [2298

Act. SS. t. c. 138. — **Var. lect.** *Catal. Paris.* III. 543, 16°.

3. Vita metrica, auct. Alphano. *Inc. prol.* Unde nimis studuit tua nos revocare voluntas — *Inc.* Africa post Latium terrarum maxima quondam — *Des.* Moenibus in propriis summo tumulavit honore. [2299

Lipomanus, IV, f. 4v-15; || Surius, VII (1581), 666-81; V (1580), 5-21; IX (1618), 4-10; IX (1878), 13-32; || Giovardi, t. c. 90-112; || *Act. SS.* t. c. 144-53.

4. Translatio Beneventum an. 760. a. (Carmen). *Inc.* Nam sacra temporibus sanctorum corpora multis — *Des.* Visio tanta ducem spe non titubante reliquit. [2300

Giovardi, t. c. 113-15; || *Act. SS.* t. c. 154-55; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. rer. langob. 574-76.

b. *Inc.* (*mutila*). martyres superare vincuntur. Martyres post laborem quies — *Des.* miraculis coruscare conspicimus. Ss. mm. duodecim fratrum sollemnia celebraturi... [2301

Giovardi, t. c. 69-71.
Exc. *Act. SS.* t. c. 137, n. 36.

c. *Inc.* (*mutila*) situm est, quod est Christus Iesus, ut quicquid boni operis — *Des.* collocavit anno sui principatus II. [2302

Giovardi, t. c. 118-23.
Exc. *Act. SS.* t. c. 142-43.

Donatus et soc. mm. Concordiae, sub Diocletiano. — Febr. 17.

Passio. *Inc.* In diebus illis sub Maximiano et Diocletiano imp. anno XII exiit edictum — *Des.* Cives vero Concordiae non eos permiserunt... Martyrizati sunt... Passi sunt... [2303

Passio ss. septuaginta duorum apud civitatem Concordiensem (Portogruaro, 1894), 3-9.

Donatus ep. Euroeae in Epiro, † cca. 387. — April. 30.

1. Vita (interprete Anastasio Bibliothecario?). *Inc. prol.* Desideranti tibi, famula Dei Anastasia, ut vitam b. D-i ep. de graeco in latinum — *Inc.* Temporibus Theodosii principis erat in provincia Ephiria (*al.* Syriae) veteri, in civitate quae dicitur Euria — *Des.* et designavit oratorii domum sibi ad sepulturam. Ubi et positae sunt reliquiae... [2304

Mombritius, I. 232v-34; || *Bibl. Casin.* III. Floril. 375-77 (paucis sub initio omissis, iis nempe quae leguntur apud Martene).
Exc. *Act. SS.* April. III. 765-66, n. 6, 7; 3a ed. 774-75, n. 6, 7. — Mabillon, *Mus. ital.* I, 2. 85-86. — Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 775-76.

2. Vitae 1 epitome.

Petrus de Nat. VII. 34; || Buonamici (P.), *Discorso sopra la vita di s. Donato* (Firenze, 1607), 5-6.

Donatus ep. Faesulanus, † 876. — Oct. 22.

1. VITA. *Inc. prol.* α) Bb. Christi sacerdos ac ven. hodie Donatus occurrit... *vel* β) Sanctus et sollemnis, cc. ff., adest dies — *Inc.* Iste nempe, ff. mei, iste est ille... Scotia vero et Hibernia proximae sunt — *Des.* saltem inter supplicia inveniamus solacia, praestante... [2305

Act. SS. Oct. IX. 655-62 (ibi prol. α).
EXC. OZANAM (A. F.), *Documents inédits pour servir à l'hist. littéraire de l'Italie* (Paris, 1850), 50-57 (ibi pars prol. β). — Cf. BANDINIUS, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae*, I. 780, VI.

2. VITA. *Inc. prol.* Litterarúm luce perfusa — *Inc.* In nomine igitur Patris... Hic itaque vir christianissimus — *Des.* ut pervenire mereamur ad aeterna, ipso praestante... [2306

De qua *Act. SS.* t. c. 654, n. 16 (ms. card. Strozzi); cf. BANDINIUS, *Bibl. Leopoldina Laurentiana*, II. 277, LIV.
EXC. *Act. SS.* t. c. 655-62, passim inter annotata.

3. VITA. *Inc.* Donatus ex Scotia nobilibus catholicisque parentibus — *Des.* montis in descensu honore maximo tumulavit. [2307

De qua *Act. SS.* t. c. 654, n. 16 (cod. Mediceus VI plutei XX); cf. BANDINIUS, *Catal. cod. lat. bibl. Medic.* I. 617, XII.
EXC. *Act. SS.* t. c. 655-62, passim inter annotata.

Donatus conf. cultus Foro Cornelii, saec. V. — Aug. 7.

FRAGMENTUM VITAE VEL MIRACULORUM. *Inc.* (*mutilum*) nostrae regulae inditum; sicque “ Regem cui omnia vivunt „ ipse, ut mos erat, incipiens — *Des.* nec ulterius quicquam tale admittere praecipiebant. Decessit autem... [2308

De quo *Catal. Brux.* I. 21, 117°.

Donatus, Romulus et soc. mm. Foro Iulii, sub Diocletiano. — Aug. 21.

PASSIO. *Inc.* In diebus illis regnantibus Diocletiano et Maximiano imp. decreverunt — *Des.* sepelierunt eum prope corpora ss. martyrum. Passi sunt autem bb... [2309

Act. SS. Aug. IV. 412-13.

Donatus erem. in monte Lura, saec. VI. — Aug. 19.

VITA. *Inc. prol.* Ven. virorum gesta quibus, victo humani generis hoste — *Inc.* B. igitur Donatus urbis Aurelianensis exstitit oriundus — *Des.* una cum Florentino eum ibidem, ut decuit, digna veneratione sepelivit. Ad cuius tumulum... [2310

Catal. Paris. I. 309-15.

Donatus erem. m. ad fluvium Mortensem in Lotharingia. — April. 7.

Charta Henrici ep. Tullensis. *Inc.* In nomine... Henricus... Commissarum nobis ecclesiarum sollicitudini... [2311

Calmet, *Hist. de Lorraine,* II, preuves, 328-31; 2ª ed. V, preuves, 329-32.

Donatus ep. Vesontionensis, † cca. 660. — Aug. 7.

1. Vita.

Exc. Chiffletius (I. I.), *Vesontio* (1618), II. 152-53; || *Act. SS.* Aug. II. 198, n. 5.

2. Epitome. *Inc.* Bb. itaque conf. Christi D. alto parentum genere editus — *Des.* a quo sumpsit principium, qui vivit... [2312

Exc. *Act. SS.* t. c. 198, n. 5 extr.

Dormientes (Septem) Ephesi mm., sub Decio. — Iul. 27.

1. Passio auct. Gregorio Turonensi. **a.** *Inc.* Tempore Decii imp. (*alias om.* T. D. i.) cum per universum orbem persecutio christianorum exagitaretur — *Des.* Convocatisque episcopis celebravit festivitatem sanctorum... [2313

Mombritius, II. 268ᵛ-70; || *Act. SS.* Iul. VI. 389-91; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. I. 848-53; || Id. in *Anal. Boll.* XII. 377-87.

b. *Inc.* Septem vero germanorum... Tempore Decii imp. cum persecutio in christianos ageretur — *Des.* Quod passio eorum... plenius pandit. [2314

*Greg. Turon. *Glor. mart.* 94 (95).

2. Passio. **a.** *Inc.* Regnante impio Decio, facta est ingens persecutio christianorum. Decius autem oppugnans christianos descendit — *Des.* Et in gaudio fidei ipsorum secuti sunt imperatorem in Cpolim, glorificantes... [2315

Bibl. Casin. III. Floril. 252-59. — Passionis huius, quae ex graeco translata est, occurrunt in codicibus exempla non parum inter se diversa. Sic v. g. alibi *inc.* " In illo tempore regnavit Dec. imp. et descendit... „ [2316

vel " Eodem tempore regnans Dec. crudelissimus imp. descendit... „ [2317

vel " In diebus illis cum regnaret Dec. imp., descendit... „ [2318

Cf. *Act. SS.* t. c. 386, n. 47; *Catal. Brux.* II. 217, 13°; *Catal. Paris.* I. 65, 3°; 492, 66°; 574, 58°; etc. etc.; *Anal. Boll.* XVII. 122, 348°.

b. *Inc.* Sub Decio imp. fuerunt viri septem conspicui in eius palatio — *Des.* Qui cum e diversis fuissent revocati locis, secuti sunt imperatorem occurrentes illi in civitatem magnam Cpolitanam, glorificantes... [2319

Cf. *Catal. Paris.* I. 110, 5°; II. 470.

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xii. 45; xxi. 31-33; || *Leg. aurea*, c. 101 (96); || Unger (C. R.), *Heilagra manna sögur*, II (1877), 240-44. — Petrus de Nat. vii. 51.

Dormientes (Septem) monachi in Maiori Monasterio prope Turonos, saec. IV extr. — Nov. 12.

Vita auct. Pseudo-Gregorio Turonensi. *Inc. epist.* Bb. patri Sulpicio... Gregorius... Apud poetam sub figura apum — *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani, crudelitate eorum exigente — *Des.* Qui sepulti terris in Christo se vivere manifestant... [2320

Clichtoveus (Hier.), *Sulpicii Severi de vita divi Martini* etc. (Paris. 1511), f. 163-66; || B[alesdens] (I.), *Divi ... Gregorii episcopi Turonici operum priorum pars II* (Paris. 1640), 1080-98; || *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XI. 959-961; || *Greg. Turon. opera*, ed. Ruinart, 1270-82; || *P.L.* LXXI. 1105-18; || Bordier, *Les Livres des miracles de Grégoire de Tours*, IV (1864), 105-24.

Dorothea v. m. Alexandriae in Aegypto, saec. IV in. — Febr. 6.

Vinc. Bellov. xiv. 10. — Petrus de Nat. iii. 102.

Dorothea v. et Theophilus scholasticus mm. Caesareae Cappadociae, sub Diocletiano. — Febr. 6.

1. Passio. **a.** *Inc.* In provincia Cappadocia in civitate Caesarea orta est quaedam Dei puella — *Des.* meruit cum his qui a i hora usque xi in ecclesia laboraverunt, aequalem mercedem recipere... [2321

Catal. Paris. II. 608-10.

Praecedunt (p. 607) sex versiculi, qui inc. " Quod non crediderit... „ [2322

b. *Inc.* In provincia Cappadociae apud Caesaream civitatem erat quaedam puella — *Des.* meritus fuit cum iis aequam portionem, qui a i hora usque ad xi operati sunt... [2323

Act. SS. Febr. I. 773-76; 3ª ed 781-84. — (**Mut.**) Surius, I (1570), 866-70; (1576), 896-900; II (1618), 64-66; II (1875), 141-47.

2. Passio. **a.** *Inc.* Gloriosa v. et m. Dorothea ex patre Doro et matre Thea fuit progenita — *Des.* Theophilus vero sacro baptismate... perrexit ad Christum, qui glorificat sanctos suos... [2324

Leg. aureae appendix, c. 210 (207).

b. *Inc.* Gloriosa v. Dorothea m. Christi ex patre Doroth et matre Thea progenita est — *Des.* Theophilus autem primitus sacro baptismate... ad Christum perrexit. Alibi legitur quod postquam Theophilus (*sequitur brevis epitome ultimae partis Passionis* 1 b). [2325

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 244ᵇ-45ᵃ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 23ᵛ-24ᵛ.

c. Cf. *Catal. Brux.* I. 255, 25°. — **d.** Cf. ibid. II. 158, 19°.

3. Epitomae.

Ado, 6 febr. — Vinc. Bellov. xiii. 47; || Mombritius, I. 249. — Petrus de Nat. iii. 101. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 106.

Dorothea Montoviensis vid. inclusa Quidzini in Prussia, † 1394. — Iun. 25 (Oct. 30).

1. Vita maior auct. Iohanne Marienwerder, libris 7.

Exc. Töppen (M.), in *Scr. rer. Pruss.* II. 350-60. — *Act. SS.* Oct. XIII. 567-75.

2. Septililium B. Dorotheae, auct. eodem. *Inc. oratio.* Prima pars. Impretiabilis caritas. Dñe Deus — *Inc. prol.* De caritativis gradibus — *Inc. tractatus I.* Caritas ignis divinus — *Des. cap. 6 tractatus VII.* in suo vulgari, scilicet theotunico sunt relicta. — *Sequuntur cap. 7-28 tractatus VII, quae germanica lingua conscripta sunt.* [2326

α) (pars prior, nempe latina) Hipler (F.), in *Anal. Boll.* II. 383-472; III. 113-40, 408-48; IV. 207-51. — Exc. Töppen, t. c. 360-67. — *Act. SS.* t. c. 575-79.

β) (pars ultima, nempe germanica) Hipler (F.), *Christliche Lehre und Erziehung in Ermland* (Braunsberg, 1877), 68-103 (excerptum ex Zeitschrift für die Geschichte und Alterthumskunde Ermlands, VI. 148-83).

γ) (utraque pars) Hipler (F.), *Septililium b. Dorotheae* (Bruxellis, 1885), 3-237.

3. Apparitiones B. Dorotheae (al. Liber de festis, Liber de sanctis) auct. eodem.

Exc. Töppen, t. c. 367-74. — *Act. SS.* t. c. 579-84.

4. Scriptum ab eodem Iohanne in processu canonizationis prolatum. *Inc.* Frater Iohannes Marienwerder, decanus — *Des.* quas credit esse honestas et veraces. [2327

Linda (A. A. de), *Vita magnae b. Dorotheae* (Typis monasterii Olivensis, 1702, et Dantisci, 1745), II. 125-68.

5. Vita adscripta eidem Iohanni. *Inc. prol.* Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt — *Inc.* Licet tota vita huius electae sponsae Christi — *Des.* caritas sancta promovet et exornat per gratiam Dei omnipotentis, cui laus... [2328

Linda, op. c. I, octo folia non signata et p. 1-140; || *Act. SS.* t. c. 499-558.

6. Vita adscripta eidem. *Inc. prol.* Mos hominum esse dignoscitur — *Inc.* Anno igitur inc. piissimi Dñi N. I. C. mccclxxxxiv de modio — *Des.* immolemus, dicentes : Gloria tibi, Dñe. [2329

Act. SS. t. c. 493-98.

7. Vitae 6 epitome. *Inc.* (*sine prol.*) Anno inc. Dñi N. I. C. mcccxciv de modio — *Des.* ac debitae gratiarum actiones referantur. [2330

De qua Töppen, t. c. 191; *Act. SS.* t. c. 478, n. 22'; 494, annot. *a.*

8. Relatio Romam ad procuratorem Ord. Teutonici missa an.

1395. *Inc.* In Christo Iesu... Dñe procurator multum dilecte, ad incrementum fidei — *Des. ut* 6. [2331

VOIGT (I.), *Codex diplomaticus Prussicus*, V (1857), 82-84; cf. etiam ibid. 74 sqq.

9. PROCESSUS CANONIZATIONIS. *Inc.* In nomine Dñi. Amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCCLXXXVI... [2332

Exc. LINDA, op. c. II, 2-124. — LILIENTHAL (Th. Chr.), *Historia b. Dorotheae* (Dantisci, 1744), passim, praesertim vero 128-44. – TÖPPEN, t. c. 182-183 et 202-331 subinde in notis, 375. — Cf. etiam supra, **4**.

10. MIRACULA. *Inc. prol.* Deus docuit patres nostros enarrare — *Inc.* Bercko Grobeling et Dorothea uxor sua legitima in Meisenburch — *Des.* irrigat Ecclesiam, in aliquibus partibus arefactam. Amen. [2333

Act. SS. t. c. 560-67.

Dorotheus m. Nicomediae. *Vid.* **Gorgonius.**

Dorotheus ab. Thebanus, saec. IV extr. — Iun. 5.

*PALLADIUS, A. 1 (*Vitae Patrum*, ed. ROSWEYDUS, 937; 2ª ed. 943; || *P.L.* LXXIV. 252-53). — * PALLADIUS, B. 1 (*Vitae Patrum* ed. ROSWEYDUS, 979; 2ª ed. 985; || *P.L.* t. c. 344-45). — MOMBRITIUS, I. 249 (pars prior exscripta est ex CASSIODORI *Hist. trip.* VIII. 1; *P.L.* LXIX, 1108).

Dositheus mon. in Palaestina, † cca. 530. — Febr. 19, 23.

VITA. *Inc.* Bb. vere ab. Dorotheus monachicam vitam cum Dei auxilio cum dilexisset — *Des.* tenuit obedientiam et dimisit propriam voluntatem in honorem Iesu Christi... [2334

Bibl. Casin. III. Floril. 318-22.

Drausius ep. Suessionensis, † cca. 680. — Mart. 5.

VITA. *Inc. prol.* In describendis explanandisque ss. patrum gestis — *Inc.* Bb. igitur Drausius, Dei disponente gratia — *Des.* et animarum nostrarum mederi dignetur languoribus. Amen. [2335

Act. SS. Mart. I. 405-11; 3ª ed. 403-9 (desunt prol. et alia etiam, ut videtur; cf. GERMAIN, op. c. 287). — Supplementum (prol. et unus locus) [GERMAIN (M.)], *Hist. de l'abbaye royale de Notre-Dame de Soissons* (Paris, 1675), 426, 427.

Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 679-80; || BOUQUET, III. 609-11.

Droctoveus ab. Parisiensis, † cca. 580. — Mart. 10.

VITA AUCT. GISLEMARO MON. S. GERMANI PARISIENSIS. *Inc. prol.* Priscorum permaxima semper cura fuit — *Inc.* Inter agmina christicolarum, quorum dogmate edocta — *Des.* (*mutila*) et morari inter ambitum terrae morientium penitus | [2336

Act. SS. Mart. II. 37-40, 3ª ed. 36-39 (quibusdam omissis et clausula

ab ipso editore adiecta); || MABILLON, *Acta*, I. 252-57; 2ª ed. 239-43; || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 537-43 (non paucis omissis).

EXC. BOUQUET, III. 436-38. — LENORMANT (C.), in *Bibliothèque de l'École des chartes*, I (1839-40), 328-34.

Drogo reclusus Seburgi in Hannonia, † 1186. — April. 16.

VITA. *Inc. prol.* Qui sanctorum merita — *Inc.* Igitur in patria, quae vulgari nomine Carenibant nuncupatur — *Des.* persoluturus accessi, et iterum sanatus sum, adiuvante... [2337

Act. SS. April. II. 443-45; 3ª ed. 439-41; || IACOBI DE GUISIA *Annales Hannoniae*, XVIII. 24-30, al. 25-31 (ed. FORTIA, XII. 356-60). — Pauca verba ex ultimis desunt apud Iacobum; verum et ipse locos quosdam habet qui desunt in *Act. SS*; cf. ibi, 445 (3ª ed. 442), annot. *c*, *l*.

Drostanus ab. in Scotia, saec. VII in. — Iul. 11, Dec. 14.

VITA. *Inc.* B. Drostanus regali Scotorum progenie ortus — *Des.* Ossa vero ss. conf. D-i apud Aberdowyr in tumba... [2338

Brev. Aberdonense, pars hiem., Propr. SS. 19-19ᵛ; || *Act. SS.* Iul. III. 199-200, n. 6 et (ultima sententia) n. 5 extr.; 3ª ed. 191.

Dubricius ep. Landavensis, † 612, — Nov. 14.

1. VITA. *Inc.* Quidam rex fuit Ercychi regionis Pepiau nomine, Clavorauc vocatus — *Des.* omnibus auxiliaturus inceptum opus. [2339

The Liber Landavensis, ed. W. J. REES (1840), 75-83; || *The Text of the Book of Llan Dâv*, ed. J. G. EVANS (1893), 78-86. — **Var. lect.** EVANS, t. c. 359-60.

EXC. DUGDALE, *Monasticon anglic.* III (1673), 188-91; 2ª ed. VI, 3 (1830), 1218-30.

2. VITA AUCT. BENEDICTO MON. CLAUDIOCESTRENSI. *Inc. prol.* SS. patrum conversationes et gesta ideo memoriae — *Inc.* Igitur quidam regulus Ertici regionis Pepiau vocatus, britannice vero Clavorauc — *Des.* ad inceptum opus beneficia et suppetias praestantibus. [2340

WHARTON, *Anglia Sacra*, II. 654-61.

3. EPITOME VITAE 2. *Inc.* Lucius Britannorum rex ad Eleutherium papam legatos misit — *Des.* calor laticis auctus est et sonus ferventis undae auditus. [2341

CAPGRAVIUS, f. 87-88ᵛ.

Dunstanus ep. Cantuariensis, † 988. — Mai 19.

1. VITA AUCT. B.... PRESB. *Inc. prol.* Perprudenti dño archonti Albrico... Te quidem, pastor praecelse — *Inc.* Cum multorum temporum a vero cultu christianae religionis — *Des.* His ille legibus avitae mortis, ut nunc dixi, praeventus... [2342

Act. SS. Mai IV. 346-58; 3ª ed. 345-57 (desunt pauca in fine); || *P.L.*

CXXXIX. 1423-56 (item); || STUBBS (W.), *Memorials of S. Dunstan* (RER. BRIT. SCR. 63), 3-52. — **Var. lect.** STUBBS, t. c. 458-72.
Exc. *Act. SS.* Oct. X. 218-19.

2. VITA AUCT. ADELARDO MON. BLANDINIENSI. *Inc. epist.* Dño vere s. Aelfego... Patrem tuum s. D-um voluisti — *Inc.* Quia sollemnibus excubiis — *Des.* pro nobis introivit. Ubi et te dic hodierna... [2343

STUBBS, t. c. 53-68.
Exc. WHARTON, *Anglia sacra*, II. 148 (epist.).

3. ACTA AUCT. OSBERNO MON. CANTUARIENSI. **I.** VITA. *Inc. prol.* Universis catholicae matris... Multorum saepe ac ven. patrum — *Inc.* Regnante magnifico Anglorum rege Aethelstano — *Des.* ab alio principio sumi possit. [2344

II. MIRACULA. *Inc. prol.* Diximus in superiore libello — *Inc.* Vicus est urbi Cantuariae vicinus — *Des.* et obsequio venerari. Gloria... [2345

MABILLON, *Acta*, V. 659-701; 2ª ed. 644-84; || *Act. SS.* Mai IV. 359-84; 3ª ed. 358-83; || WHARTON, t. c. 88-121 (Vita et prologus in Miracula); || *P.L.* CXXXVII. 413-74; || STUBBS, t. c. 69-161.
Exc. *Act. SS.* Oct. X. 220-21.

4. ACTA AUCT. EADMERO MON. CANTUARIENSI. **I.** VITA. *Inc. prol.* Quia Deum in sanctis suis mirabilem — *Inc.* B. ergo Dunstanus ex nobilissima gentis Anglorum prosapia — *Des.* sit nomen tuum, Deus Israel, benedictum in saecula. Amen. [2346

SURIUS, III (1572), 309-32; (1579), 358-80; V (1618), 231-44; V (1876), 534-569 (omisso toto paene prol.; Vita adscripta est cuidam Osberto); || STUBBS, t. c. 162-222.
Exc. MABILLON, t. c. 701-8; 2ª ed. 684-91. — *Act. SS.* Mai IV, passim in annotatis ad Vitam **3**. — WHARTON, t. c. 211-21; || *P.L.* CLIX. 785-800.

II. MIRACULA. *Inc. prol.* Nonnulla quae de vita — *Inc.* Caecus quidam prope civitatem Cantuariam — *Des.* ab adipiscenda sanitate praepediantur. Pro his igitur... [2347

STUBBS, t. c. 223-49. — (**Mut.** et contracta) SURIUS, III (1572), 332-36; (1579), 380-84; V (1618), 244-46; V (1876), 569-76.
Exc. MABILLON, t. c. 708-12; 2ª ed. 691-95. — *Act. SS.* Mai VII. 812-16; 3ª ed. 799-802.

5. VITA ET MIRACULA AUCT. WILLELMO MALMESBIRIENSI, libris 2. *Inc. prol.* Dñis suis... In bb. patris vestri Dunstani amore et honore — *Inc. lib. I.* Annus igitur regis Athelstani primus produxit in mundum — *Des. lib. II.* curare debeo ne mea laceretur opinio. [2348

STUBBS, t. c. 250-324.

6. VITA ET MIRACULA. *Inc.* Regnante rege Ethelstano, anno regni sui primo — *Des.* brutis etiam plurimis in periculis subveniendo. [2349

CAPGRAVIUS, f. 88ᵛ-97; || STUBBS, t. c. 325-53.

7. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxv. 72-81, 94-96; xxvi. 43. — Petrus de Nat. viii. 49. — Stubbs. t. c. 445-50 (ex breviariis).

8. Translatio in monasterium Glastoniense an. 1022 (*Ex ms. Historia monast. Glastoniensis*). [2350

Mabillon, t. c. 713-15; 2ª ed. 695-97; || *Act. SS.* Mai VII. 810-11; 3ª ed. 796-97. — Haec narratio paene tota ad verbum exscripta est ex * Willelmo Malmesbiriensi, *De antiquitate Glastoniensis ecclesiae* (*P.L.* CLXXIX. 1694-96.

Duodecim fratres mm. *Vid.* 1° **Carpophorus**; 2° **Donatus** cultus Beneventi.

Duthacus ep. Rossensis in Scotia, † cca. 1250. — Mart. 8.

Vita. *Inc.* Duthacus electus Dei pontifex non ex ignobili Scotorum familia — *Des.* et languidi sanitati restituti sunt. [2351

Brev. Aberdonense, pars hiem., Propr. SS., 65-66ᵛ; || *Act. SS.* Mart. I. 799-800; 3ª ed. 798-99.

Dympna v. et Gerebernus presb. mm. Gelae in Brabantia, saec. VII. — Mai 15.

1. Vita auct. Petro canonico Cameracensi. *Inc. prol.* Suave redolentis memoriae... Stephano de Brava... Semel aut secundo vel tertio flagitatus — *Inc.* Post resurrectionis et ascensionis Dñi completa — *Des.* Quod cernentes ad oculum, discutiendo diutius... [2352

Act. SS. Mai III. 479-86; 3ª ed. 478-84; || *Act. SS. Belgii*, V. 309-35; || Kuyl (P. D.), *Gheel vermaerd door den eerdienst der heilige Dimphna* (Antwerpen, 1863), Bylagen, 1-13.

2. Miracula auct. eodem. *Inc. prol.* Multo cum sit utilius dictatoris cuiuslibet *Inc.* Traditis sepulturae divinitus, ut dictum est — *Des.* Haec autem paucula de multitudine signorum... [2353

Act. SS. t. c. 486-89; 3ª ed. 484-87; || Kuyl, t. c. 14-20.
Exc. *Act. SS. Belgii*, t. c. 325-29.

3. Vitae epitome. **a.** *Inc.* (*sine prol.*) *ut* 1. — *Des.* in Ghele afferuntur, ubi haec ss. v. et m. Dympna suam passionem sustinuit et corpore requiescit. Insuper haec Christi virgo... [2354

Legenda s. Dympne, Antwerpie, 1496 (Hain, 6523), f. 2-6 (deest ultima sententia: "Insuper..."); || Messingham, *Florilegium*, 343-49. — (**Mut.**) Surius, III (1572), 299-303; (1579), 343-47; V (1618), 216-18; V (1876), 466-72.

b. *Inc.* Rex quidam gentilis in Britannia fuit — *Des.* ubi daemoniaci deportantur et liberantur. [2355

De qua *Act. SS.* t. c. 477 (3ª ed. 476), n. 2 (ex ms. Ultraiectino S. Salvatoris).

Eadburga, Eadgitha, Eadmundus. *Vid.* **Edburga, Editha, Edmundus.**

Eanswida, Earcongota, Earconwaldus, Easterwinus. *Vid.* **Enswida, Ercongota, Erkenwaldus, Eosterwinus.**

Eata ep. Hagulstadensis et Lindisfarnensis, † 686.—Oct. 26.

Vita. **a.** *Inc.* Anno ab inc. Dñi N. I. C. dcxxxiii, interfecto in pugna Eadwyno rege — *Des.* sicque infecto negotio pro quo venerat, cum clericis suis Eboracum reversus est. [2356

[Raine (J.)], *Miscellanea biographica* (Surtees Society, VIII. 1838), 121-125; || Id. *The Priory of Hexham* (Ibid. XLIV. 1864), 211-15.

b. *Inc.* Anno ab inc. Dñi dcxxxiii, interfecto rege Edwino — *Des.* et infecto negotio ad suam ecclesiam rediit. [2357

Capgravius, f. 98v-99; || *Act. SS.* Oct. XI. 927-28.

Ebba abb. Coludensis in Scotia, † cca. 680. — Aug. 25.

1. Vita. *Inc.* S. virgo Ebba ex regali progenie orta, soror regis Oswi — *Des.* Coldingham vocatur et a monachis Dunelmensis ecclesiae inhabitatur. [2358

Capgravius, f. 99-101; || *Act. SS.* Aug. V. 196-98.

2. Vita. Ebba v. gloriosa s. Oswaldi Northumbriae regis soror — *Des.* ab omni infirmitate se reperit solutam. [2359

Brev. Aberdonense, pars aest., Prop. SS. 87-88.

Ebbekestorpenses martyres. *Vid.* **Theodericus** ep. Mindensis.

Ebbo ep. Senonensis, † cca. 750. — Aug. 27.

Vita. *Inc.* S. igitur Ebbo, ut traditum est a patribus, Ternodorensis castri — *Des.* corpus cum hymnis et lacrimosis laudibus. [2360

Mabillon, *Acta,* III, 1. 649-52; 2a ed. 603-5; || *Act. SS.* Aug. VI. 98-99. Exc. Bouquet, III. 650-51.

Eberhardus mon. Ord. Cist., fundator monasterii de Commeda, † 1191. — Nov. 30.

Vita. *Inc. prol.* Nullo umquam saeculi tempore defuisse viros — *Inc.* Oriundus fuit b. E. de sub castro Stalecka — *Des.* sed pro vobis stet in adiutorium salutis. [2361

De Visch (C.), *Vita ... D. Adriani Cancellier ... Accesserunt Vitae aliorum duorum veterum monachorum Ord. Cist.* (Brugis, 1655), 87-166.

Eberhardus ep. Salisburgensis, † 1164. — Iun. 22.

1. Vita. *Inc. prol.* Cum vitas multorum de privatis — *Inc.* Igitur Eberhardi patria Norica, clarissimum genus — *Des.* Hic nempe vel sola eius forma sciunt quid sit bonum... [2362

α) Wattenbach (W.), in *MG.* Scr. XI. 77-84.

β) (eadem interpolata paucis sententiis ex 2 desumptis) Canisius, *Ant. lect.* II, 1. 287-303, et iterum VI, 2. 1194-1206; Id. ed. Basnage, III, 2. 299-305, et iterum 408-14; || Surius, VI (1618), 288-92; || *Act. SS.* Iun. IV. 261-67; 3ª ed. V. 224-29; || Gufl (V.), *Vitae divorum Priflingensium* (Ratisbonae, 1755), II. 1-28.

2. Vita. *Inc.* B. Eberhardus natione Bawarus, ex illustri prosapia — *Des.* Mortuus est autem, vel potius cum Christo vivit... [2363

Wattenbach, t. c. 97-101.

3. Miracula. *Inc.* Post obitum igitur Deo dilecti antistitis — *Des.* et faciens mirabilia solus. Et haec facit ad laudem... [2364

Canisius, op. c. II, 1. 303-9, et iterum VI, 2. 1206-11; Id. ed. Basnage, III, 2. 305-7, et iterum 414-17; || Surius, t. c. 292-93; || *Act. SS.* Iun. IV. 267-69; 3ª ed. V. 229-31; || Gufl, t. c. 28-36; || Wattenbach, t. c. 101-3.

Ebregiselus (Ebregisus, Evergislus), ep. Coloniensis, saec. VI extr. — Oct. 24.

1. Vita et translatio. *Inc. prol.* Magnifica ss. patrum merita — *Inc. Vita.* Intra quorum consortium bb. praesul Evergislus accrevit — *Des.* valeat explicare. Ergo ne legenti... dicere sufficiat. [2365

Inc. Translatio. Centesimo octogesimo dñicae inc. octavo lustro... regnare coepit Otto — *Des.* adesse largioribus beneficiis. [2366

Epil. Ergo corde et animo profusis lacrimis... [2367

Anal. Boll. VI. 193-98 (omissa transl.). — (**Mut.** et contracta) Surius, V (1574), 928-30; (1580), 1027-29; X (1618), 367-68; X (1879), 667-70: Translationis historia, quae ibi omissa est, apud eundem Surium legitur integra nec mutata in Vita Brunonis auct. Ruotgero (vid. **Bruno** ep. Colon. 1) cap. xxvii. Eodem loco aliquando invenitur in mss.; cf. *MG.* Scr. IV. 266, not. *e.* — **Var. lect.** (ad Transl.) Simson (B.), in *Archiv für die Geschichte des Niederrheins*, VII (1870), 173.

Exc. (sola translatio) Chapeaville, *Gesta pontif.* I. 67-68 (omisso initio); || Leibnitius, *Scr. rer. Brunsv.* I. 291; || Pertz, *MG.* Scr. IV. 279-80; || *Act. SS.* Oct. X. 660, annot. *q* (omissa prima sententia).

2. Eiusdem epitomae. **a.** *Inc.* Evergislus ex nobili parentum prosapia progenitus Tungris — *Des.* ut praesentem credat unusquisque beneficiis largioribus. [2368

Act. SS. t. c. 657-58.

b. *Inc.* Evergislus praesul b. ex nobili parentum prosapia secundum saeculi fastum — *Des.* dignatus est sufferre dona salutis. [2369

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 356ᶜ-57ᵇ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 167ᵛ-68ᵛ.

3. Narratio Aegidii Aureaevallensis (*Gesta ep. Leodiensium,* i. c. 36). *Inc.* Post s. Perpetuum Traiectensi ecclesiae substituitur... [2370

Chapeaville, t. c. 65-67; || Heller (I.), in *MG.* Scr. XXV. 29-30.

Ebremundus ab. Fontanetensis, saec. VI. — Iun. 10.

Vita. *Inc.* Tempore gloriosissimi regis Chilperici claruerunt duo strenui viri — *Des.* Ebrulfum consecravit abbatem cum concordia et electione monachorum... [2371

Act. SS. Iun. II. 285-86; 3ª ed. 282-83.

Ebrulfus ab. Bellovacensis, saec. VI extr. — Iul. 25.

1. Vita. *Inc.* Religiosorum virorum memoria... Qui vir s. genere Francorum — *Des.* Ad cuius tumbam si quis petenda postulans... [2372

Mabillon, *Acta,* I. 366-68; 2ª ed. 349-51; || *Act. SS.* Iul. VI. 194-96; || Renet, *S. Lucien et les autres SS. du Beauvaisis,* III, 2 (1895), 621-24.
Exc. Bouquet, III. 464.

2. Miracula. *Inc. prol.* O summa et inaestimabilis omnipotentis Dei bonitas — *Inc.* Eo enim tempore dum ab inc. Dñi post millesimum revolvebantur 457 anni — *Des.* Omnipotenti siquidem Deo a nobis et cuncto populo Dei bene visum est... [2373

Act. SS. t. c. 196-98 (deest prol. paene totus); || Renet, t. c. 645-50.

Ebrulfus ab. Uticensis, † 596. — Dec. 29.

1. Vita. *Inc.* Fuit beatae recordationis vir nomine E., inclitis genere parentibus editus — *Des.* Ven. pater in basilica b. Petri, quam ipse... reatuum veniam cunctorum, auxiliante Dño I. C., cui est... [2374

Additamenta. *Inc.* Quaedam mulier — *Des.* tentaverunt. [2375

Exc. Delisle (L.), apud A. Le Prevost, *Orderici Vitalis ... Hist. eccl.,* V (1855), lxxx-lxxxiii, not. 3. — (Tota Vita, at mut. et contracta) Surius, VI (1575), 1045-47; (1581), 1166-68; XII (1618), 363-65; XII (1880), 578-82.

Prologus. *Inc.* Omnipotens Deus inter cetera sanctorum... [2376

Cf. Delisle, l. c. lxxxiii.

2. Vita. a. *Inc. prol.* Sublime divinitatis consilium — *Inc.* Ven. igitur pater E admodum nobili ortus prosapia — *Des.* Itaque ven. pater E. in basilica s. Petri apostolorum principis... proveniunt consolationes; cui est honor... [2377

Mabillon, *Acta,* I. 354-60; 3ª ed. 335-40.
Exc. Bouquet, III. 438.

b. (Eadem ab Orderico Vitali interpolata). *Inc.* (*sine prol.*) *et des. ut* a. [2378

Ordericus Vitalis, *Hist. eccl.* vi. 9 (ed. Le Prevost, III. 50-83).
Exc. (ex locis interpolatis) Mabillon, t. c. 360-61; 2ª ed. 340-41.

3. Translatio (Ebrulfi et Ansberti mon.) Resbacum saec. X. *Inc. prol.* Dicendum est nobis — *Inc.* Ortum est aliquando bellum supradicto regi Roberto — *Des.* et argenti quantitatem donavit. [2379

Mabillon, *Acta,* V. 226-27; 2ª ed. 227-28.
Eandem translationem prorsus aliter narravit Ordericus Vitalis, aliaque multa de reliquiis et de miraculis S. Ebrulfi tradidit (*Hist. eccl.* vi. 10; viii. 19; ed. Le Prevost, III. 86-122, 384-86), ex quibus nonnulla excerpsit Mabillon, t. c. 227-32, n. 5-15; 2ª ed. 228-32, n. 5-15.

4. Miraculum. *Inc.* Henricus, Guilelmi Rufi regis filius, contra Robertum — *Des.* sine scrupulo credimus. [2380

Delisle, t. c. 181-82.

Ecclesius ep. Ravennas, † 532. — Iul. 27.

Vita (in Agnelli *Lib. pont. eccl. Ravenn.*, episc. xxiii). *Inc.* Ecclesius XXIII, sanctus vas — *Des.* seu similes. Sedit... [2381

* Agnellus (*MG.* Scr. rer. langob. 318-22).
Exc. *Act. SS.* Iul. VI. 445-46, n. 7-10.

Echeria (al. **Egeria, Etheria**), monialis in Gallecia.

Epistula S. Valerii ab. in laudem eius. *Inc.* Quaeso ut intento corde — *Des.* ut recipiat unusquisque secundum opera sua. [2382

Morales (Ambr.), *Opuscula historica* (1793), III. 154-59; || Florez, XVI. 366-70; || *P.L.* LXXXVII. 421-26.

Eckenbertus seu **Erkanbertus** camerarius episcopi Wormatiensis, † 1132. — Dec. 23.

Vita (in Chronico Wormatiensi, c. 27-34). *Inc.* Felicissimus et omni laude dignissimus Dei cultor — *Des.* Cuno subdiac., filius E-i minor, obiit vi kal. iun. Hi sunt ex viris... [2383

Ludewig, *Reliquiae mss.* II (1720), 78-100; || Boos (H.), *Monumenta Wormatiensia,* III (1893), 129-42.

Edburga seu **Bugga** abb. Thanetensis, † 751. — Dec. 27 (al. 13).

1. Vita.

Exc. Leland, *Collectanea,* III. 165-66.

2. Vita (epitome Vitae 1 ?). *Inc.* Post s. Mildredae consummationem v. nobilis Edburga — *Des.* litteris mandare decrevi. [2384

Capgravius, f. 101-2.

Edburga, filia Eduardi I regis, monialis Wintoniensis, cca. 960. — Iun. 15.

1. Vita auct. Osberto Clarensi. *Inc. epist.* Fidelibus... Dedi novis

studiis operam — *Inc. prol.* Apud Albanos in templo — *Inc.* Imperante populo Anglorum... Alvredo... [2385

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 564-65.
Exc. Leland, *Collectanea*, I. 277-78.

2. Vita. *Inc.* In civitate Wintoniensi est quoddam monasterium — *Des.* haberi praedicatur. [2386

Cf. Hardy, t. c. 565.

3. Miracula. *Inc. prol.* Miracula bb. v. E-ae — *Inc.* Temporibus igitur ven. patrum Rogeri — *Des.* procul dubio professus est. [2387

Cf. Hardy, t. c. 565.

Edgarus rex Anglorum, † 975. — Iul. 8.

Vinc. Bellov. xxv. 83-85 (ex Willelmo Malmesbiriensi). — Petrus de Nat. xi. 65; || Capgravius, f. 334v; || *Act. SS.* Iul. II. 660, n. 5-7.

Ediltrudis. *Vid.* **Etheldreda.**

Editha seu **Eadgitha** ab. Wiltoniensis, † 984. — Sept. 16.

1. Vita auct. Goscelino. *Inc. prol.* Omnium offerentium ad tabernaculum — *Inc.* Regnabat regnorum pietas Edgarus — *Des.* cum probatissimis virtutum sequentiis. [2388

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 592.
Exc. (ex hac Vita?) Leland, *Collectanea*, III. 168-69.

2. Translatio. *Inc.* Annus iam xiii — *Des.* plebs laetatur unanimis et adoratur Deus ab omnibus... [2389

Cf. Hardy, t. c. 593.

3. Epitomae. **a.** *Inc.* Interveniente igitur s. Wintoniensi pontifice Athelwoldo — *Des.* Sed tandem laetus erubuit... [2390

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 328d-29d; || *id.* (Lovan. 1485), f. 130v-131*bis*.

b. *Inc.* B. v. Editha filia fuit Edgari regis et Wlftrudis — *Des.* Reddita autem terra, sine mora spiritum emisit. [2391

Capgravius, f. 102-3v; || *Act. SS.* Sept. V. 369-71. — (**Mut.**) Surius, V (1574), 257-59; (1580), 287-89; IX (1618), 168-69; IX. 399-403; || Mabillon, *Acta*, V. 637-40; 2a ed. 623-26; || *P.L.* CLV. 111-16.

c. Petrus de Nat. xi. 70.

Edmundus rex Angliae Orientalis m., † 870. — Nov. 20.

1. Passio auct. Abbone Floriacensi. *Inc. epist.* Dño... Dunstano... Postquam a te, ven. pater, digressus sum — *Inc.* Asciti aliquando in Britanniam — *Des.* Cuius terrore sententiae permoti... [2392

Surius, VI (1575), 465-72; (1581), 506-13; XI (1618), 440-44; || *P.L.* CXXXIX. 507-20; || Arnold (Th.), *Memorials of St. Edmunds Abbey* (Rer. Brit. scr. 96), I. 3-25.

2. Liber de infantia S. Edmundi, auct. Gaufrido de Fontibus. *Inc. epist.* Regiis excubiis a puero insistenti dño Ordingno... Saepius me praesente — *Inc.* Angliae regnum plurimis regibus olim — *Des.* vir disertus Abbo descripsit Floriacensis ad laudem... [2393

Arnold, t. c. 93-103.

3. Vita metrica auct. Gulielmo mon. Ramseiensi. *Inc. prol.* Plus volo quam valeo regis memorando triumphos — *Inc.* Bellorum varios experta Britannia motus — *Des.* Sancto nunc et per saecula laus et honor. Amen. [2394

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 528.

4. Miracula auct. Hermanno archidiac. I. *Inc. prol.* Ad memorandum Christi Dñi testamentum in saeculum confiteamur Dño. Per sanctum enim — *Inc.* Universae viam carnis ingresso Eadmundo glorioso — *Des.* Iam synaxi matutinorum instante... Amen. [2395

Arnold, t. c. 26-50.

Exc. Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 821-34 (ex cod. Parisino lat. 2621, in quo exscripta sunt capitula nonnulla huius libelli). — Liebermann (F.), *Ungedruckte Anglo-Normannische Geschichtsquellen* (1879), 231-39 (ea ipsa quae desunt apud Martene).

II. *Inc.* Benedictus Dñus die cottidie repraesentans suis — *Des.* (*mutila*) mediae noctis in spatio periclitantur. [2396

Liebermann, t. c. 239-81; || Arnold, t. c. 50-92.

5. Miracula auctore, ut videtur, Osberto Clarensi, libris 2. *Inc. prol.* Cum multorum gesta saecularium — *Inc. lib. I.* Pretiosus rex et m. Aedmundus in huius mundi arena — *Inc. lib. II.* Cum igitur ferocissima Dacorum — *Des.* (*mutilus?*) cum eis gratiarum actiones obtuli Deo et suo martyri egregio, cui sit honor... [2397

De quibus Arnold, op. c. III. xxxviii-ix.

6. Miracula collectore Samsone ab. S. Edmundi, libris 2. *Inc. prol. ut in* 5. — *Inc. lib. I ut in* 5. — *Des.* pro facultate prosecuturi. — *Inc. prol.* Cum laureatus urbem ingreditur — *Inc. epist. Osberti de Clare.* In Exodo legitur — *Inc. lib. II.* Regnante rege Willelmo Normannorum comite. — *Des.* (*mutilus*) Cum vero de morte territus... innumeram daemonum multitudinem | [2398

Arnold, op. c. I. 107-208.

7. Vita et Passio, miracula, translatio " excerpta de cronicis et diversis historiis „. *Inc.* Erat quondam in Saxonia quidam rex Alkmundus — *Des.* meritis S. E-i a lupis omnino non laeduntur. [2399

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 530, n. 1103, 1104; Arnold, op. c. I. lxvi.
Exc. Arnold, op. c. I. 358-77; II. 362-68; III. 318-48.

8. Epitomae. a. *Inc.* Gloriosus rex Edmundus ex antiquorum Saxo-

num nobili prosapia — *Des.* Quo tandem recedente... competenti mausoleo, ad laudem... [2400

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 529; *Catal. Brux.* I. 121-22, 70°.

b. *Inc.* Rex quidam in Saxoniae regno, Alkmundus nomine, ex uxore sua — *Des.* monachos instituit et praedia multa donavit. [2401

Capgravius, f. 107-8ᵛ; || Arnold, op. c. III. 348-53.

c. (auct. Guilelmo Curteys ab. S. Edmundi). *Inc. prol.* Quia quidam voluntarie ignari — *Inc.* Anno Dñi dcccxli s. E. filius Alkmundi — *Des.* praescindere et in capsella devote recondere. [2402

Battely (I.), *Antiquitates S. Edmundi Burgi* (Oxoniae, 1745), 118-24.

d. *Inc.* Provinciae, quae Estanglia nuncupatur, praefuit ss. atque Deo acceptus — *Des.* posita super altare eiusdem ecclesiae. [2403

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 382ᵃ-83ᵃ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 209-10ᵛ.

e. Petrus de Nat. x. 89.

Edmundus rex Anglorum, † 946.

Petrus de Nat. x. 90.

Edmundus Rich, ep. Cantuariensis, † 1240. — Nov. 16.

Vitarum **1**, **2**, **3**, **4** auctores, quorum in ipsis Vitis nomina non traduntur, fuisse asserunt Robertum Rich fratrem Edmundi, Bertrandum priorem Pontiniacensem, Eustachium monachum Cantuariensem, Robertum Bacon, Matthaeum Parisiensem. Verum minime consentiunt viri docti ubi iam decernendum est quamnam Vitam horum quisque scripserit, ita ut v. g. Vitam **1** alii a Bertrando alii a Roberto Rich, Vitam **2** alii ab Eustachio alii a Matthaeo compositam esse censuerint. Ideo nulla nomina singulis adscribere maluimus.

1. Vita. *Inc.* Excellentis ingenii et fecundae facundiae oratores — *Des.* prudentia meruit honorari. Quod fieri voluisti ad laudem... [2404

Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* III. 1775-1826.

2. Vita. *Inc.* B. Edmundus Cantuariensis archiep. ex piissimis parentibus fortunae mediocris — *Des.* de ignorantia propria fructuose postea paenitentes. [2405

Wallace (W.), *Life of St. Edmund of Canterbury* (London, 1893), 543-83. Exc. Paravicini (Frances de), *Life of S. Edmund of Abingdon* (London, 1898), xxxii-v.

Huic Vitae adiecta sunt **I.** Bulla canonizationis (Innocentii IV, 11 ian. 1247). *Inc.* Novum matris ecclesiae gaudium... [2406

II. Testimonium Richardi ep. Cicestrensis de translatione S. Edmundi. *Inc.* R(icardus)... Ut de elevatione... [2407

III. Sermo S. Edmundi in capitulo Pontiniacensi. *Inc.* Qui est ex Deo, verba Dei audit — *Des.* faciem Dñi N. I. C. [2408

IV. Oratio S. Edmundi. *Inc.* Sancti nominis tui... O beata et intemerata — *Des.* et post vitae huius cursum ad gaudia ducat... [2409

Wallace, t. c. 534-38, — 583-84, — 584-86, — 586-88. — Legitur etiam bulla I in fine primae partis tractatus 9; alias eiusdem editiones recensitaș vid. apud Potthast, *Regesta*, n° 12392.

3. Vita. *Inc. prol.* Ad honorem salvatoris Dñi N. I. C. suorum gesta sanctorum — *Inc.* B. igitur Cantuariensis archiep. gratia Iesu Christi praeventus — *Des.* Ex quo facto didicimus... [2410

Wallace, t. c. 614-24.

4. Vita. *Inc.* Decus et gloria suae gentis b. archiep. Cantuariensis Eadmundus — *Des.* in iucunditate messurus quod in doloribus seminarat, migravit ad Dñm... [2411

Wallace, t. c. 589-612.

5. Quadrilogus de vita et moribus S. Edmundi, auct. Richardo de Dunstapel, Stephano subdiac., Roberto canon. et Eustachio mon. *Inc.* Gloriosissimi conf. Eadmundi felicis memoriae nuper Cantuariae archiep. vitam et mores... [2412

De qua Coxe (H. O.), *Catalogus codicum mss. qui in collegiis aedibusque Oxoniensibus hodie adservantur*, II (1852), iv. 61; Wallace, t. c. 9-10; Paravicini, t. c. xv-xvi.

6. Epitomae.

(Vitae 1) Cf. *Anal. Boll.* I. 523-24, 12°. — (**Mut.**) Surius, VI (1576), 366-376; (1580), 407-17; XI (1618), 368-73; XI (1880), 520-23. — Vinc. Bellov. xxxii. 67-88. — Capgravius, f. 103v-7. — Petrus de Nat. x. 68. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 372b-373a; || *id.* (Lovan. 1485), f. 196v-98v.

(Vitae 3) *Brev. Eboracense*, Venetiis, 1493 (iterum editum Surtees Society, LXXV. 1883), II. 695-99; || Wallace, t. c. 446-52.

7. Miracula. *Inc. prol.* Sacramentum regis abscondere bonum est — *Inc.* Sicut initium peccati a muliere defluxit — *Des.* et videns cum matre vidente ad propria remeabat. [2413

Martene et Durand, t. c. 1881-90.

Exc. Tromby, *Storia del patriarca s. Brunone e del suo ordine*, V (1775) append. ii. 155-58.

8. Miracula. *Primum factum est in gratiam Thomae de Leigniaco, ultimum in gratiam Anselmi de Limeigny.* [2414

Summarium horum 195 miraculorum ed. Martene et Durand, t. c. 1890-98.

9. Historia canonizationis et translationis, auct. Alberto archiep. Livoniae. *Inc. prol.* Reverendissimis ac Deo dilectis fratribus... Rerum digne gestarum seriem descripturi — *Inc. pars I* (*de canonizatione*). Flores apparuerunt in terra nostra — *Des.* multo amplius ampliare. Cuius epistolae tenor talis. (*Sequitur bulla canoni-*

zationis). — *Inc. prol.* Ordo deposcit — *Inc. pars II* (*de translatione*) Similem fecit Dñus sanctum suum — *Des.* Laudetur ergo Deus... [2415

MARTENE et DURAND, t. c. 1831-74. Praemissus est (1827-31) sermo eiusdem Alberti in translatione habitus, et qui *inc.* " Placens Deo factus est dilectus... " [2416

10. TRACTATUS DE PROMISSIONE S. THOMAE CANTUARIENSIS FACTA PONTINIACENSIBUS. *Inc.* Qui gubernationem huius mundi Deo attribuunt — *Des.* et prae omnibus praedicari; cui est honor... [2417

MARTENE et DURAND, t. c. 1873-82.

Eduardus rex Anglorum m., † 978. — Mart. 18.

1. PASSIO ET MIRACULA. *Inc.* Inclitus rex Eadwardus alto et nobilissimo regum stemmate — *Des. Passio.* qui erat annus Dñi MI, regnante eodem Dño... Amen. — *Inc. Mirac.* Plurima miracula per s. Edwardum patrata sunt — *Des.* perfrui mereamur, regnante... [2418

Cf. HARDY, *Descr. catal.* I. 579-80.
(**Mut.** et omissis miraculis) SURIUS, II (1571), 276-79; (1578), 309-11; III (1618), 201-2; III (1875), 349-54. — **Exc.** (ex Surio) *Act. SS.* Mart. II. 641-42, n. 11; 3ª ed. 641, n. 11.

2. EPITOMAE. **a.** *Inc.* Mortuo autem rege Edgaro successit Edwardus — *Des.* anno martyrii sui XXI et inc. dñicae anno MI. [2419

CAPGRAVIUS, f. 115ᵛ-16.

b. *Inc.* S. Edwardus rex in regni solio sublimatus, a rege regum Dño — *Des.* in caelesti curia a Christo susciperetur. [2420

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 261ᶜ-62ª; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 45ᵛ-46ᵛ; ‖ *Act. SS.* t. c. 644; 3ª ed. 643-44 (quae sequuntur ibi, ex Chronico Bromptoni exscripsit editor).

c. PETRUS DE NAT. IX. 58.

Eduardus rex Anglorum, dictus Confessor, † 1066. — Ian. 5 et Oct. 13.

1. VITA PARTIM METRICA. *Inc. prol.* Surgens, musa, tuis comitata decenter alumnis — *Inc.* Virga aequitatis Dei ubi quod sibi displicuerat — *Des.* insignia pietatis suae rex regum Deus operatur. [2421

LUARD (H. RICHARDS), *Lives of Edward the Confessor* (RER. BRIT. SCR. 3), 389-435.

2. VITA ET MIRACULA AUCT. OSBERTO CLARENSI. *Inc. epist.* Innocentii summi pontificis... legato venerabili Alberico — *Inc. prol.* Insignia virorum fortium gesta — *Inc.* Pretiosus athleta Dñi et rex insignis Eadwardus — *Des.* Hinc superno regi laus et gloria... [2422

Exc. (Capitula) LUARD, t. c. XXV-XXVI, not. — Cfr. HARDY, *Descr. catal.* I. 636-37.

3. Vita auct. Aelredo Rievallensi ab. libris 2. **a.** *Inc. prol.* Multis veterum studio fuisse didicimus — *Inc. epist.* Dilecto... dño Laurentio Westmonasteriensi ab... Factus sum insipiens — *Inc. lib. I.* Gloriosi ac Deo dilecti regis E-i vitam litteris tradituri — *Des. lib. II.* omnium corda commovit, ad laudem... [2423

Twysden, *Hist. angl. scr.* I. 369-414; || *P.L.* CXCV. 737-90.

b. *Inc. ut lib. I Vitae* 3 a. — *Des.* visitato sancti sarcophago, quasi in momento curati sunt. [2424

(Eadem Vita, verum omissis prol. et epist., et in epitomen coactis cap. ultimo libri i ac toto libro ii) Capgravius, f. 108v-15v; || Surius, I (1570), 127-38; (1576), 127-38; (1618), 72-78; X (1879), 361-79; || *Act. SS.* Ian. I. 293-302.

4. Vita metrica perperam adscripta Aelredo, libris 6. *Inc. lemma.* Quid velit ex prologo — *Inc. prol.* Cum tibi, Laurenti, cogar parere iubenti — *Inc. lib. I.* Aetatem primam primus liber exsiliumque — *Des. lib. VI.* Percipiat bravii debita dona sibi. Amen. [2425

Exc. Luard, t. c. 381-83. — Hardy, t. c. 640-41.

5. Vita metrica. *Inc. prol.* Quid faciat virtus, quae spes speciosa beatis. — *Inc.* Cum dolor, ira, nefas, strages, lis, impetus, error — *Des.* Per quem nos scimus, quo sine scire nequimus. [2426

Luard, t. c. 361-77.

6. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxvi. 20. — Petrus de Nat. ix. 57. — *Hist. SS.* (Colon. 1483). f. 234c-35b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 11-11v.

7. Canonizatio et translatio. *Inc.* (*acephala*). Alexander ep... Illius devotionis constantiam — *Des.* praesidente iam dicto eiusdem loci rev. patre Laurentio. [2427

Surius, I (1570), 139-41; (1576), 139-41; (1618), 78-79; X (1879), 380-83; || *Act. SS.* t. c. 303-4, n. 5-14. — Initium nunc sumit libellus mutilus a bulla canonizationis ab Alexandro III data 7 febr. 1261 (Jaffé-Loewenfeld, n° 10653).

Edwinus rex Nordhanhymbrorum, † 633. — Oct. 4, 12.

1. Beda, *Hist. eccl.* ii. 9-17, 20.

2. Vita. *Inc.* Anno Dñi dlx Elle, pater Accae matris s. Oswaldi, coepit — *Des.* positumque est in porticu s. Gregorii papae. [2428

Capgravius, f. 116v-20.

Edwoldus erem. in Anglia, saec. X (?). — Nov. 28.

Vita. *Inc.* Miles Christi Edwoldus s. regis Edmundi perhibetur fuisse germanus. — *Des.* sub altari arcuato fontis origo consistit. [2429

Capgravius, f. 120-20v.

Efflamus. *Vid.* **Euflamus.**

Egbertus presb. in insula Hiensi, † 729. — April. 24.

VITA. *Inc.* Anno autem inc. dñicae DCLXIV subita pestilentiae lues — *Des.* immo idipsum sine fine celebrare non desinit. [2430

CAPGRAVIUS, f. 121-22. — Sunt haec excerpta, nonnullis resectis, ex narratione BEDAE, *Hist. eccl.* III. 27; V. 9, 10, 22.

Egbinus. *Vid.* **Ethbinus.**

Egburgis v. Aroldensis, saec. XII.

VITA. *Inc.* S. Egburgis, Aroldensis ecclesiae incola, reliquiis — *Des.* cereum caput spopondit, et eadem die sanitatem recepit. [2431

Catal. Brux. II. 120-22.

Egeria. *Vid.* **Echeria.**

Egwinus ep. Wigorniensis, † 717. — Ian. 11.

1. VITA ADSCRIPTA BRIHTWALDO VEL ETIAM BERCHTWALDO. *Inc. prol.* Cum (*desunt quaedam*)... Chaldaici regni innocuos detruderet — *Inc.* Immensas summo salvatori — *Des.* reliquiae eius servarentur per Christum in arvis. — *Inc. epil.* His explicitis et vulgi sermone editis — *Des.* a quo angelorum laus processit, Dño nostro, qui... Amen. [2432

GILES (I. A.), *Vita quorundam Anglo-Saxonum* (CAXTON SOCIETY, 1854), 349-96 (deest paene totus epilogus).

EXC. GODWINUS (F.), *De praesulibus Angliae commentarius* (Londini, 1616), 501-2; 2ª ed. (Cantabrigiae, 1743), 448-49; || *Act. SS.* Ian. I. 711; || MABILLON, *Acta*, III, 1. 338; 2ª ed. 324. — LELAND, *Collectanea*, II. 298-300. — MACRAY (W. DUNN), *Chronicon abbatiae de Evesham* (RER. BRIT. SCR. 29), XIV-XVII. — HARDY, *Descr. catal.* I. 415, not. (pars epilogi quae deest apud Giles).

2. VITA, TRANSLATIO ET MIRACULA, AUCT. DOMINICO PRIORE EVESHAMENSI, CONTRACTA A THOMA PRIORE EVESH. **I.** VITA. *Inc. prol.* Divinorum series et altitudo mysteriorum — *Inc.* Temporibus regum Ethelredi atque Kenredi, qui Merciorum regimen — *Des.* b. Ecgwinum, immo Deum laudabit, qui... [2433

MACRAY, t. c. 1-27.

Ia. NARRATIO THOMAE " DE COMPOSITIONE LEGENDAE „. *Inc.* Rogatus fui aliquando a fratribus ut vitam eximii m. Wistani — *Des.* ad finem qualemcumque usque perduxi, illo adiuvante... [2434

MACRAY, t. c. 27-29.

II. TRANSLATIO. *Inc.* Magnifico rege Canuto de hac vita decedente — *Des.* eadem translatio quotannis celebraretur. [2435

MACRAY, t. c. 36-38.
EXC. LELAND, t. c. 300.

III. Miracula. *Inc. prol.* Cum divina omnipotentis Dei miracula — *Inc.* Regnum Angliae pater s. Eadwardi regis — *Des.* periit consumpta. Hinc itaque rogemus Dñm virtutum... [2436

Macray, t. c. 39-67.
Exc. Leland, t. c. 300-301.

3. Vitae epitome auct. Thoma priore (Lectiones in festo translationis). *Inc.* Cum virtus divina, fides praeclara — *Des.* Celebremus igitur, ff. dd., devotissime tanti patris translationem... [2437

Macray, t. c. 30-36.

4. Epitomae Vitae 2. **a.** *Inc.* (*sine prol.*) *ut* 2, i. — *Des.* Ipse super omnia benedictus Deus in saecula. Amen. [2438

Exc. Macray, t. c. xviii-xix, not. 1. — Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 417.

b. *Inc.* (*sine prol.*) *ut* 2, i. — *Des.* Eodem ordine, quo intraverant, cum processione regressi sunt. [2439

Capgravius, f. 123-26; || *Act. SS.* t. c. 707-11; || Mabillon, t. c. 331-37; 2a ed. 318-23.

Eigil seu **Aegil,** ab. Fuldensis, † 822. — Dec. 17.

1. Vita auct. Candido mon. *Inc. epist.* Dilectissimo... Modesto... De cetero quoque notum facio — *Inc.* Ex eo igitur tempore, quo me ven. pater Aegil... Hic igitur vir parentibus ingenuis — *Des.* Fratres vero post haec secundum consuetudinem patrum... [2440

Browerus (Chr.), *Vita Aegil ab. Fuldensis* (inter Sidera Germ., Moguntiae, 1616), 7-24; || Mabillon, *Acta,* IV, 1. 228-42; 2a ed. 217-29; || Schannat (I. F.), *Historia Fuldensis* (1729), probat. 88-99; || *P.L.* CV. 383-402; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XV 223-33.
Exc. Browerus, *Fuldensium antiquitatum libri IIII* (1612), 21, 92, 93, 193. — Duchesne, *Hist. Franc. scr.* III. 409. — Bouquet, VI. 275-76. — Dümmler (E.), in *MG.* Poet. lat. II. 94-95.

2. Vita metrica auct. eodem. *Inc. prol.* Hoc carmen cecinit Candidus ecce — *Inc.* Ex quo me pater ille... Hic iuvenis Norica quondam regione — *Des.* Hunc in perpetua requie conservet in aevum. [2441

Browerus, *Vita,* 25-49; || Mabillon, t. c. 242-59; 2a ed. 230-46; || Schannat, l. c. 99-114; || *P.L.* t. c. 401-18; || Dümmler, t. c. 96-117.
Exc. Browerus, *Fuld. antiq.,* passim. — *Act. SS.* Ian. I. 490-91 (3a ed. 482-83), n. 14-18.

El... *Vid.* **Hel...**

Eladius ep. Autisiodorensis, † cca. 385. — Mai 8.

Hist. ep. Autisiod. 5 (Labbe, *Bibl. mss.* I. 415; || Duru, *Bibl. hist. de l'Yonne,* I. 313; || *P.L.* CXXXVIII. 222); || *Act. SS.* Mai II. 300; 3a ed. 297.

Elaphius ep. Catalaunensis, saec. VI extr. — Aug. 19.

Vitae epitome (antiqua?). *Inc.* Elaphius in urbe Lemovica claro

genere natus, patre Leone — *Des.* Eius autem corpus relatum Cathalaunum, ubi nunc... quiescit. [2442

Act. SS. Aug. III. 747.

Eldradus seu **Elderadus (Heldradus, Hildradus),** ab. Novaliciensis, † cca. 840. — Mart. 13.

1. VITA RHYTHMICA.

Eam ope Vitarum **3** et **4** restituere conatus est L. BETHMANN, in *MG.* Scr. VII 128-30. — Cf. C. CIPOLLA, *Monumenta Novaliciensia vetustiora,* I (FONTI PER LA STORIA D'ITALIA, 31), 372-73.

2. LAUDATIO MARTYROLOGICA. *Inc.* Novalicii monasterio depositio b. Helderadi ab. Hic vir egregius ex Gallicana provincia fuit indigena — *Des.* qui Christo nihil carius habuit. [2443

CIPOLLA, *Ricerche sull' antica biblioteca del monastero della Novalesa* (Torino, 1894), 35 (= MEMORIE DELLA REALE ACCADEMIA DELLE SCIENZE DI TORINO, XLIV. 127); || ID. *Monumenta,* I. 375.

3. VITA (LECTIONES). *Inc.* Igitur b. Eldradus ex Gallicana patria, quae dicitur Provincia — *Des.* et munerabat saepius. [2444

CIPOLLA, *Monumenta,* I. 356-60.

Exc. ROCHEZ (J. L.). *La Gloire de l'abbaye et vallée de la Novalèse* (Chambéry, 1670), praecipue 99-101, 103, 109.

4. VITA. *Inc. prol.* Ad laudem et gloriam Dei et salvatoris nostri — *Inc.* Igitur b. Heldradus *etc. ut* 3. — *Des.* et venti et mare illi obediunt, cuius regnum... [2445

Act. SS. Mart. II. 333-37; 3ª ed. 328-32; || *Mon. hist. patriae,* Scr. III. 173-88; || CIPOLLA, *Monumenta,* I. 382-98.

5. EPITOME. *Inc.* Iste s. Eldradus ex Gallica natione, quae dicitur Provincia — *Des.* (*mutila*) qui post Hugonem filium praelibati Caroli Magni imp. | [2446

CIPOLLA, *Monumenta,* I. 443-44.

Eldrita. *Vid.* **Etheldreda.**

Elesmus. *Vid.* **Adelelmus.**

Eleucadius ep. Ravennas, saec. II in. — Febr. 14.

1. VITA (IN AGNELLI *Lib. pont. eccl. Ravenn.,* episc. II). *Inc.* Eleucadius II, cui nomen latine — *Des.* sepultus sit. Sedit... [2447

*AGNELLUS (*MG.* Scr. rer. langob. 281).

2. SERMO S. PETRI DAMIANI. *Inc.* Hodierna festivitas, ff. cc., geminum — *Des.* Nos etiam, dd., imitatorum Christi... [2448

**Petri Damiani opera* (ed. CAIETANUS, II. 29-36; || *P.L.* CXLIV. 534-542); || SURIUS, VII (1581), 122-26; VII (1586), 72-77; II (1875), 377-85.

Exc. *Act. SS.* Febr. II. 748-49.

3. VITA. *Inc.* Eleucadius, id est bonum cantans... Ss. ac bb. Apollinaris, natione Antiochenus — *Des.* Quaeramus ergo haec pascua... Amen. Defunctus est autem... [2449

MURATORI, *Rer. ital. scr.* I, 2. 548-49.

Eleutherius papa, † 189. — Mai 26, Sept. 6.

* *Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 136; || ed. MOMMSEN, 17). — PETRUS DE NAT. V. 46. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 39-39ᵛ.

Eleutherius ep. Autisiodorensis, saec. VI med. — Aug. 16.

Hist. ep. Autisiod. 16 (LABBE, *Bibl. mss.* I. 419; || DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne*, I. 325; || *P.L.* CXXXVIII. 230-31).

Eleutherius m. Nicomediae, sub Diocletiano. — Oct. 2.

ADO, 2 oct.

Eleutherius ep., **Antia** mater eius et soc. mm. Romae, sub Hadriano. — April. 18, Dec. 15.

1. PASSIO AUCT. PSEUDO-EULOGIO ET PSEUDO-THEODULO. *Inc.* Vigesimo quinto anno imperii Adrianus imp. dum ab Oriente — *Des.* energumeni veniunt et liberantur. Haec nos duo fratres compresbyteri Eulogius et Theodulus... [2450

Act. SS. April. II. 530-32; 3ª ed. 526-29.
EXC. *Catal. Paris.* II. 7-11.

2. PASSIO. *Inc.* Eleutherii nobilissimi viri fama nos oblectat... Huius etenim pater — *Des.* et sic mitigatus est furor Romanorum. Acta sunt autem haec circa sanctos Dei... Amen. [2451

MOMBRITIUS, I. 250-51ᵛ. — Var. lect. *Catal. Brux.* I. 148, 72°.
EXC. *Act. SS.* t. c. 533-34 (3ª ed. 529-31), inter annotata.

3. PASSIO (ANTIQUA?). *Inc.* Rem nostram ferro persequi acriter coeptum est — *Des.* quae filium tam pie praeclareque instituisset. Certamen finivere... [2452

(Mut.) CAIETANUS, *Vitae SS. Sicul.* I. 38-40.

4. EPITOMAE.

* FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, III. 9 (*P.L.* CXXXV. 663-44). — PETRUS DE NAT. IV. 61.

5. TRANSLATIO. *Inc.* (*mutila*) imbecilles horribilibus aspectibus invadebat — *Des.* perpetuo duraturam. Praedictae quoque translationis festivitas... [2453

Act. SS. t. c. 535, 536 (3ª ed. 532, 533), n. 27, 29-31.
EXC. UGHELLI, I. 114*; 2ª ed. 1202.

Eleutherius ab. Spoletanus, † Romae cca. 580/590. — Sept. 6.

1. Acta. *Inc.* Eleutherius pater monasterii b. evangelistae Marci — *Des.* quibus ipse minime interfuissem. [2454

*Greg. Magnus, *Dial.* iii. 33 (*P.L.* LXXVII. 296-300); || Surius, V (1574), 95-96; (1580), 118-19; IX (1618), 71-72; IX (1878), 171-72; || Mabillon, *Acta*, I. 305-6; 2ª ed. 289-90; || *Act. SS.* Sept. II. 685.

2. *Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, xiv. 6 (*P.L.* CXXXV. 857).

Eleutherius ep. Tornacensis, † 531. — Febr. 20.

1. Vita. *Inc.* Temporibus imp. Diocletiani et Maximiani per universum orbem maxima seditio — *Des.* miracula patraverat. Igitur, ff., de praesentia corporis mei gaudete... exsultat in astris. [2455

Act. SS. Febr. III. 187-89; 3ª ed. 190-92; de ultimis verbis cf. 189 (3ª ed. 192), annot. *k*; || *Act. SS. Belgii*, I. 475-81. — Var. lect. *Anal. Boll.* III. 173, 5°.

Additamenta. I. *Inc.* Ego autem Eleuth... *Des.* Valete in pace. [2456

II. *Inc.* In nomine Dñi Iesu. Haec divina manu — *Des.* et quia per me civitas liberata est. [2457

III. (De tributis). *Inc.* Omnem victum meum proprium — *Des.* incertos faciat. Iterum valete omnes in pace. [2458

Act. SS. t. c. 189 (3ª ed. 192), annot. *l*.

2. Vita. I. *Inc.* Temporibus imp. Diocletiani et Maximiani per universum orbem maxima persecutio — *Des.* miracula patraverat, regnante... Amen. [2459

II. *Inc.* Oboediens igitur discipulus magistro — *Des.* illi honeste ministravit, quae cum filio suo... Amen. [2460

III. *Inc.* Igitur in una dierum praesulatum Tornacensis ecclesiae Heydilone... possidente, quaedam matrona nomine Thecla — *Des.* ut cedrus Libani et flos liliorum. [2461

IV. *Inc.* Anno autem secundo post haec... Libertinus Tornacensis tribunus — *Des.* quae viderat, illis manifestavit. [2462

V. *Inc.* Nunc igitur, cc., ne vobis fastidium... In diebus illis cives — *Des.* quem rex caelestis perenni ditat corona I. C. ... [2463

Act. SS. t. c. 189-95; 3ª ed. 192-98; || *Act. SS. Belgii*, I. 482-94 (omissa parte iv).

Exc. Bouquet, III. 387. — Le Groux (I.), *Summa statutorum synodalium cum praevia synopsi vitae episcoporum Tornacensium* (Insulis, 1726), II. i-vii (inest integer sermo de S. Trinitate; cf. *Act. SS.* t. c. 192, annot. *h*; 3ª ed. 195); || Hartzheim (I.), *Concilia Germaniae*, I (1759), 9-12 (item).

2a. Transitus S. Eleutherii. *Inc.* In illis temporibus, dum b.

Eleutherius... praeesset secundus, litigatio magna — *Des.* Sic unda sacri sanguinis perfusa... Haec acta sunt ab haereticis... Amen. [2464

Bibl. patr. Colon. XV (1622), 168-69; || *Bibl. patr. Lugd.* VIII. 1125-27; || *P.L.* LXV. 86-91.

Haec narratio, paucis exceptis, cum parte Vitae **2**, II ad verbum convenit; inest autem integer sermo de Trinitate (cf. **2**, exc.).

2 b. Elevatio corporis. *Inc.* Praesulatum Tornacensis ecclesiae Heidilone... possidente, basilica b. Stephani... Igitur in una dierum — *Des.* si in eius mandatis perseveraveritis, qui cum Patre... [2465

Exc. *Act. SS.* t. c. 193-94 (3a ed. 196-97) in annotatis ad c. VI. — Cf. **2**, III.

2 c. Translatio. *Inc.* Igitur ep. Heidilo, convocatis episcopis, missarum sollemnia frequentavit — *Des. ut* 2, v. [2466

Bibl. patr. Colon. XV. 174-76. — Cf. **2**, IV. V; *Act. SS.* t. c. 195 (3a ed. 197), annot. *a*; *Catal. Paris.* III. 525, 8°.

3. Vita auct. Guiberto Ord. Min. *Inc. prol.* Rev. patri ac dño Iohanni... Petistis, dñe rev., ut actus — *Inc.* Recensentes diligentius cosmographias — *Des.* Unde et illis diebus caeci 7 consecuti sunt beneficium visionis... [2467

Bibl. patr. Colon. XV. 176-84; || *Act. SS.* t. c. 196-206; 3a ed. 199-208; || *P.L.* t. c. 59-82.

4. Vita. *Inc.* Passo Tornaci Diocletiani et Maximiani persecutione... b. Piato — *Des.* adhuc testantur atque docent. [2468

Act. SS. t. c. 206-8; 3a ed. 208-10; || *Act. SS. Belgii,* I. 495-500.

5. Revelatio facta Henrico canonico an. 1141. *Inc.* Quidam adulescens concanonicus noster nomine Henricus — *Des.* quae cum libro vitae eius scripta apud nos habetur. [2469

Act. SS. t. c. 195-96; 3a ed. 198-99.

6. Testimonium Eleutherii de S. Feriolo et de translato suo ipsius capite. *Inc.* Feriolus post haec Viennam a Tornaco regressus — *Des.* Adiuvet autem incredulitatem cordis vestri... [2470

Bibl. patr. Colon. XV. 176; || *Act. SS.* t. c. 186-87 (3a ed. 190), n. 30; || *Act. SS. Belgii,* I. 473-74, n. 30.

Elfegus. *Vid.* Elphegus.

Elfleda et Merwinna abb. Rumeseienses, † saec. XI med. et saec. X extr. — Oct. 29.

1. Vita. *Inc.* Regnante illustri ac christianissimo rege Eadgaro — *Des.* translata digno cum honore; ubi Christus... [2471

Act. SS. Oct. XII. 922-23.

2. Vita. Regnante nobilissimo Anglorum rege Edgaro — *Des.* terrena relinquens conscendit. Floruit autem circa annum DCCCCLIX. [2472

Capgravius, f. 126-26v; || *Act. SS.* t. c. 925.

Elgarus erem. in Anglia.

VITA. *Inc.* Fuit vir Aggligena natione Elgarus natus regione Devunsira — *Des.* recepti sunt in ecclesiam Landaviam. [2473

The Liber Landavensis, ed. W. J. REES (1840), 3-7; || *The Text of the Book of Llan Dâv*, ed. J. G. EVANS (1893), 1-5.

Elias erem. prope Antinoum, saec. IV. — Nov. 1.

RUFINUS, *Hist. mon.* 12 (inter **Vit. Patrum*, ed. ROSWEYDUS, 171-72; || *P.L.* XXI. 432); || *Act. SS.* Nov. I. 656. — Alios locos de eo vid. *Act. SS.* l. c.

Eligius ep. Noviomensis, † 659. — Dec. 1.

1. VITA ADSCRIPTA S. AUDOENO, libris 2. *Inc. prol.* Cum gentiles studeant sua figmenta prolixis — *Inc. lib. I.* Igitur Eligius Lemovicas Galliarum urbe — *Des. lib. II.* His itaque singulis ita dispositis, hunc librum... Tibi ergo laus... [2474

Sequuntur epistulae. I. *Inc.* Dño sancto... Rodoberto papae Dado salutem. Vitam b. Eligii, quam nuper... [2475

II. *Inc.* Dño vere sancto... Dadoni papae Rodobertus peccator. Decreveram quidem... [2476

D'ACHERY, *Spicilegium*, V. 147-302 (cf. etiam *Anal. Boll.* XVIII. 44, 4°); ID. ed. DE LA BARRE, II. 76-123; || *Act. SS. Belgii*, III. 198-311; || *P.L.* LXXXVII. 479-594. — (Mut. et omisso prol.) SURIUS, VI (1575), 629-85; (1581), 709-65; XII (1618), 1-31; XII (1880), 5-62.

Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 627-34. — LABBE, *Bibl. mss.* II. 517-518. — *Act. SS.* Ian. I. 154-55, n. 4-10. — BOUQUET, III. 552-61. — *Act. SS.* Oct. XIII. 740-41, n. 51-55.

2. VITA. *Inc. prol.* Summo studio et magna cum sollicitudine mentis — *Inc.* S. itaque Eligius in Lemodicino pago ex ingenuis parentibus — *Des.* cornu eius exaltabitur in gloria. [2477

Exc. *Catal. Brux.* II. 419, 54°.

3. CARMEN DE VITA. *Inc. prol.* Innumeros homines sublimia facta ferentes — *Inc.* Fuit igitur in diebus Lotharii regis venerandus — *Des.* omnibus perpetuis altis saecula saeclis. Amen. — *Epil.* Satisfecisse me reor... Cur autem haec metrica voluerim... [2478

Catal. Brux. I. 470-83.

4. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXIV. 85-90. — *Leg. aureae* appendix, c. 239 (210). — PETRUS DE NAT. I. 17.

5. TRANSLATIO AN. 1155. *Inc.* Anno dñicae inc. MCLV, regnante Ludovico iuniore — *Des.* Actum anno praesignato... VII kal. iul. [2479

MARLOT (G.), *Metropolis Remensis hist.* (1679), II. 370-71; || BOUQUET, XIV. 395-96.

6. INVENTIO AN. 1183 ET MIRACULA. *Inc. prol.* Cum omnipotens Deus profusiorem gratiam sanitatum — *Inc.* Confluente igitur ex more multitudine — *Des.* gubernante ven. ab. Rainaldo. Nos itaque universi rogemus... [2480

Anal. Boll. IX. 423-36.
EXC. *Gallia christ.* IX (1751), 1058-59.

Eliphius m. Tulli Leucorum, sub Iuliano apostata. — Oct. 16.

1. PASSIO. Iulianus apostata apicibus sacri eloquii — *Des.* et in futuro illum firmiter habeat. Passus est sane... [2481

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 350c-52d; || *id.* (Lovan. 1485), f. 159v-62v; || *Act. SS.* Oct. VII. 812-15.

2. PASSIO AUCT. RUPERTO TUITIENSI. *Inc. prol.* Qui primus noctisque temporibus longe anterior — *Inc.* Ea tempestate, qua Romani imperii maiestatem — *Des.* praestantur beneficia virtutum. [2482

* *Ruperti Tuitiensis opera* (*P.L.* CLXX. 427-36); || SURIUS, V (1574), 797-803; (1580), 884-90; X (1618), 246-49; X (1879), 433-42.

3. RECOGNITIO RELIQUIARUM (LITTERAE HERMANNI COLON. EP. AN. 1485). *Inc.* Hermannus... Gloriosus Deus in sanctis suis — *Des.* sigillique nostri fecimus appensione communiri. Datum... [2483

SURIUS, X (1618), 249-50; || *Act. SS.* t. c. 808, n. 32-34.

Elisabeth monialis in Erkenrode, Ord. Cist., saec. XIII. — Oct. 19, Nov. 19.

VITA AUCT. PHILIPPO AB. CLAREVALLENSI. *Inc. prol.* Quoniam, ut legitur in Ecclesiastico — *Inc.* Sciendum igitur est quod praefata puella — *Des.* necessario claudit stilum. [2484

Catal. Brux. I. 362-78.

Elisabeth abb. Schonaugiensis, † 1165. — Iun. 18.

1. NARRATIO ECKEBERTI AB., FRATRIS IPSIUS. *Inc.* Fuit in diebus Eugenii papae in finibus Treverensis dioeceseos... [2485

Haec narratio legitur in ipso principio *Visionum* B. Elisabeth, quas edidit Eckebertus : FABER STAPULENSIS (Iac.), *Liber trium virorum et trium spiritualium virginum* (Paris. 1513), f. 119; || *Revelationes ss. vv. Hildegardis et Elizabethae Schoenaugiensis* (Coloniae, 1628), 167; || *Act. SS.* Iun. III. 607; 3a ed. IV. 501; || *P.L.* CXCV. 119; || ROTH (F. W. E.), *Die Visionen der hl. Elisabeth* (Brünn, 1884), 1; || ID. *Die Visionen und Briefe der hl. E.* (Brünn, 1886), 1.

2. EPISTULA EIUSDEM ECKEBERTI DE OBITU BEATAE. *Inc.* Virginibus Deo sacratis in Anturnacensi congregatione... sinite ut plangam pau-

lulum — *Des.* Reposita est in loculo secus altare... in ecclesia B. Florini, anno aetatis suae XXXVI... [2486

FABER STAPULENSIS, t. c. f. 146-50v; || *Revelationes* (1628), 218-25; || *Act. SS.* Iun. III. 636-43; 3a ed. IV. 525-32; || *P.L.* t. c. 178-94; || ROTH, op. c. (1884 et 1886), 263-78.

3. EPISTULA SIMONIS AB. *Inc.* S...... Dei gratia minister... significastis mihi per litteras vestras — *Des.* gaudiis reddidit inhaesuram caelestibus. Haec de b. E... [2487

ROTH, op. c. (1884 et 1886), 154-55.

Elisabeth landgravia Thuringiae, † 1231. — Nov. 19.

1. " FORMA DE STATU MORTIS LANTGRAVIAE DE THURINGIA „. *Inc.* Dominica ante octavam Martini post matutinas — *Des.* per ipsam visum recepit. [2488

MARTENE et DURAND, *Vet. scr. ampl. coll.* I. 1254-56.

2. MIRACULA AN. 1232 CONSCRIPTA. *Inc. prol.* Ss. patri ac dño G(regorio)... In partibus Alamanniae, ubi fides orthodoxa — *Inc.* Sophiae de Veltpach filius — *Des.* nobis videntibus est curatus. — *Inc. epil.* Praeter haec multa et magna — *Des.* credimus expedire. [2489

HENKE (E. L. Th.), *Konrad von Marburg* (Marburg, 1861), 53-58; || ID. *Zur neueren Kirchengeschichte* (Marburg, 1867), 54-58; || WYSS (A.), *Hessisches Urkundenbuch,* I (Leipzig, 1879), 25-29.

3. EPISTULA CONRADI MARBURGENSIS DE VITA. *Inc. prol.* Vestrae innotescat sanctitati — *Inc.* Duobus annis antequam mihi commendaretur — *Des.* me praesente et plebano de Marburch. Datum XVI kal. dec., anno aetatis suae XXV. [2490

Inest in editionibus Miraculorum **4**, post epistulam examinatorum; seorsim edita est apud WYSS, t. c. 31-35, in quo solo legitur clausula: " Datum... „

4. MIRACULA ALIA AN. 1232 CONSCRIPTA. *Inc. epist. examinatorum.* Ss. patri ac dño Gregorio... Paternitatis vestrae litteras accepimus — *Sequitur epistula Conradi* (*supra,* 3). — *Inc. miracula.* Isentrudis de Slitzenrode, Moguntinae dioecesis — *Des.* adeo quod vix fuit ad medietatem ovi. [2491

ALLATIUS (L.), Σύμμικτα, ed. B. NIHUSIUS (Colon. 1653), I. 269-93; || ID. in *Corp. Byzantinae historiae,* XXXII (Venetiis, 1733), 60-69; || KUCHENBECKER (I. Ph.), *Analecta Hassiaca,* IX (Marburg, 1735), 107-47. — Vide infra **9 c**, II.

Exc. PRAY (G.), *Vita S. Elisabethae viduae* (Tyrnaviae, 1770), 9-10 (epist. exam.).

5. BULLA CANONIZATIONIS (GREGORIUS IX, 1 IUNII 1235). *Inc.* Gloriosus in maiestate sua... [2492

Cf. POTTHAST, *Regesta,* n° 9929. — Editionibus ibi citatis adde: LAMBECIUS, *Comment. de Bibl. Vindob.* II. 880-83; || FONTANINUS (I.), *Codex canoniza-*

tionum (Romae, 1729), 73-75; || MONTALEMBERT, *Hist. de Ste E. de Hongrie* (Paris, 1836 [saepe postea ed.]), appendice VII, n° 4; || *Leben der hl. E.* ... aus dem Französischen des Grafen v. Montalembert ... übersetzt ... von J. Ph. STAEDTLER, 2ª ed. (Aachen, 1845 [saepe postea ed.]), Anhang, XI; || WYSS, t. c. 51-53.

6. LIBELLUS DE DICTIS QUATTUOR ANCILLARUM. *Inc. processus et ordo canonizationis.* Cum bb. famulae Dei E. longe lateque diffusa fama — *Inc. prol.* Ad decus et honorem divinae clementiae ampliandum — *Inc. pars I.* Guda v. religiosissima, quae cum esset circiter quinque annos — *Des. pars IV.* aliquid de multis fecimus conscribi. — *Inc. epil.* Licet autem veridica tam testium iuratorum — *Des.* in quem firmiter credidit I. C. D. N., cui est... Amen. Ego Nicolaus scripsi hanc vitam... Amen. [2493

MENCKENIUS, *Scr. rer. Germ.* II. 2007-34 (omissis priore et longiore parte prologi ac posteriore parte epilogi).
Exc. (ultima verba) *Catal. Brux.* I. 294, 4°.

7. VITA AUCT. CAESARIO HEISTERBACENSI. *Inc. epist.* Ven. et in Christo carissimis Ulrico... Monachus noster Christianus post translationem patronae vestrae — *Inc.* Ven. ac Deo cara E. de generosis natalibus exorta — *Des.* in capella modica sepultum est. Obiit autem bb. E... Agamus ergo gratias... [2494

Exc. STAEDTLER, op. c. (1837), CXLVI-VIII, 23, 48, 59, 120-21, 185, 398, 421, 424; *id.* (1845), 569-76 [ceteras edit. Städtleri omittimus; desunt haec excerpta apud Montalembert]. — BOERNER (G.), in *Neues Archiv*, XIII. 503-6; cf. etiam passim in notis ad p. 456, 466-71, 483-84.

8. SERMO DE TRANSLATIONE, AUCT. EODEM. *Inc.* Non potest civitas abscondi... Verba sunt salvatoris — *Des.* ut et nos Dñus Deus super montem caeli ponere dignetur I. C. D. N., qui... [2495

Exc. STAEDTLER, op. c. (1837), 393-94, 585-91; — ID. (1845), 576-82.

9. VITA AUCT. THEODERICO DE APPOLDIA, libris 8. **a.** *Inc. prol.* Cum de vita et moribus et morte miraculisque — *Inc. lib. I.* Eo tempore quo Philippus Suevorum dux — *Des. lib. VIII.* sed tangendo quaedam breviter generaliter duximus annotanda — *Epil.* Porro sicut electa Dei famula... Amen. [2496

CANISIUS, *Ant. lect.* V, 2. 147-217; ed. BASNAGE, IV. 116-52; || SURIUS, XI (1618), 424-40.
Exc. QUETIF et ECHARD, *Scr. ord. Praed.* I. 413-14 (prol.).

b. (RECENSIO RHEINHARDSBRUNNENSIS). *Inc. prol. ut in* a. — *Inc. lib. I ut in* a. — *Des. lib. VIII.* duximus annotanda. *Tum sequitur miraculum* De puella mortua... *quod inc.* In Strigonensi etiam civitate *et des.* mirabilem Dño exhibet famulatum, qui est... Amen. — *Epil. ut in* a. [2497

Exc. MENCKENIUS, t. c. 1987-2006 (hi nempe loci quibus recensio **b** a recensione **a** differt, et praeterea multae lectiones variantes. Miraculum

quod inc. " In Strigonensi... „ in recensione **c** etiam legitur, sed alio loco. — Pray, t. c. 10-12, 18-21.

c. (Recensio Rheinhardsbrunnensis altera). **I.** Vita, libris 8. *Inc. prol. ut in* a. — *Inc. lib. I ut in* a. — *Des. lib. VIII.* sed nulla, vel tam levis, cui facillime resistebat. [2498

Pray, t. c. 33-163. — Haec Vita plerumque convenit cum libris i-vii et priore parte libri viii recensionis **b**; quaedam tamen paragraphi diversae sunt.

Exc. Struvius (B. G.), *Acta litteraria ex mss. eruta,* II, 1 (1717), 4-18.

II. Miracula " a sede apostolica approbata „. *Inc. prol.* Nunc nimirum et alia, quae non fidelibus — *Inc.* Guda de Bytenkop, Moguntinensis dioecesis — *Des.* Hartmundus balneator iuratus per totum concordat cum Marcolfo. [2499

Pray, t. c. 164-218; cf. Struvius, t. c. 18. — Prologus recentior videtur libello miraculorum; is vero capitulis 49 constat, ex quibus 30 ad verbum conveniunt cum totidem paragraphis libelli **4**, praeterquam quod in fine singulorum capitulorum huius libelli nonnulla fere de testibus interrogatis subiecta sunt, quae in libello **4** desunt. Pauca capitula in **4** leguntur, quae in **8 c.** ii absint, multo vero plura exstant in **8 c.** ii, quae absunt in **4**, eaque ceteris similia. Tandem ordo capitulorum in utroque libello diversus est, cum collector libelli **8 c.** ii ea sub certis rubricis disposuerit, v. g. *De caecis illuminatis, De contractis...*

Sequuntur **III.** Sermo angeli ad S. Elisabeth. *Inc.* Apparuit s. Elisabeth angelus Dñi — *Des.* vestros oculos avertatis. [2500

Lambecius, t. c. 879-80; || Kollarius, *Anal. Vindob.* I. 885-88; || Pray, t. c. 152, not. *a.*

IV. Bulla Gregorii IX. *Vid. supra,* 5.

V. Litterae Innocentii IV papae de translatione, 4 novembris 1249. *Inc.* Dilectorum filiorum magistri... [2501

Cf. Potthast, *Regesta,* n° 13856. — Editionibus ibi citatis adde : Montalembert, op. c. appendice vii, n° 6; || Wyss, t. c. 81-82.

VI. Narratio de eadem translatione. *Inc.* Huius mandati auctoritate translatae sunt — *Des.* Ad hoc in praedicto religiosorum loco... Amen. [2502

Lambecius, t. c. 883-84; || Kollarius, t. c. 894-95.

VII. Apparitio. *Inc.* Est in Thuringia coenobium quoddam sollemne... Reynersbrunnen — *Des.* Dñum benedixit. [2503

Lambecius, t. c. 884-85; || Kollarius, t. c. 896-97. — Inest eadem narratio in Vita **9 b**, libro viii (Menckenius, t. c. 2004-5).

VIII. De Conrado landgravio. *Inc.* Dulcis memoriae frater Conradus, olim magister domus theutonicae — *Des.* et aeternam gloriam percepturum. [2504

Lambecius, t. c. 885-86; || Kollarius, t. c. 897-98. — Inest et in Vita **9 b** (Menckenius, t. c. 2003-4).

d. (Recensio brevior). *Inc.* (*sine prol.*) *ut* a. — *Des.* mirabilem Dño exhibuit famulatum (*cf.* 9 b). [2505

Exc. Heydenreich (E.), in *Neues Archiv für Sächsische Geschichte,* XIII (1892), 96-98. — Inest capitulum (ibid. 97-98), quod alibi non legitur et quod *inc.* " Matrona quaedam nobilis Irmegardis... ".

10. Vita et miracula. *Inc. prol.* Elizabeth interpretatur Deus meus cognovit — *Inc.* Elizabeth illustris Ungariae regis filia, genere nobilis — *Des.* gratias agens laetus ad propria remeavit. [2506

Leg. aurea, c. 168 (163); || Mombritius, I. 267v-72v (om. prol.); || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 374d-380b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 199v-207; || *Legenda SS. regni Hungariae,* s. l. a. (Hain, 9996), f. 29-35 (om. prol.); || Douhet, *Dictionnaire des légendes* (Paris, 1855), 331-44 (item).

11. Vita et miracula, libris 2. *Inc. prol. I.* Dñus ac salvator noster apostolos — *Inc. prol. II.* Nos ergo nostris nunc temporibus — *Inc. prol. III.* Cum aliquando fortuitu in manus incidisset libellus — *Inc. lib. I.* Igitur b. Elizabeth, de Ungaria oriunda, regis ac reginae — *Des. lib. II.* veneratione dignam manifeste declaravit. Concedat... [2507

Catal. Brux. I. 398-445.

12. Vita. *Inc. prol.* Cum vitam b. Elizabeth eo modo, quo apud nos habetur, relegendo percurrerem — *Inc.* B. igitur Elizabeth de Ungaria, de populo barbaro oriunda fuit — *Des.* Beati enim misericordes... Quod nobis b. Elizabeth meritis... [2508

Exc. (solus prol.) *Catal. Brux.* I. 296-97.

13. Vita. *Inc. prol.* Cum multi discant verba scholae — *Inc.* Guoda v. religiosa, quae cum esset circiter 5 annos — *Des.* Dñm nostrum sic balneando, reficiendo, amplexando contrectavimus. [2509

Exc. (solus prol.) Montalembert, op. c. inde ab ed. 3a (Paris, 1841), cxxxv; || Staedtler, ed. 2a (1845), clii.

14. Vita. *Inc.* Vas admirabile... Haec quidem E. regis Ungariae filia — *Des.* non sunt eiusmodi venerationis expertes. Obiit... [2510

Catal. Paris. I. 355-58.

15. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxxi. 136. — Montalembert, op. c. (1836, etc.), appendice viii, 1°; || Staedtler, op. c. Anhang x. — Petrus de Nat. x. 79. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 148.

16. Miraculum. *Inc.* Cum vero fama bonitatis eius ubique volaret — *Des.* cruce signatus transmarinas partes aggrediar. [2511

Catal. Brux. I. 295-96.

17. Translatio. *Inc.* Quamquam autem tam nobilibus et praeclaris miraculorum indiciis — *Des.* praerogativa privilegii singularis. Laetetur insuper et omnis devota congregatio... [2512

Schoettgenius (Chr.) et Kreysigius (M. G. Chr.), *Diplomataria et scr. hist. Germanicae,* I (1753), 107-8. — Videtur haec esse ultima pars longioris libelli.

18. Narratio Richeri (*Gesta Senoniensis ecclesiae,* iv. 33-35). *Inc.* Citra Rhenum in regno Alamanniae quoddam castrum — *Des.* a langoribus suis curati sunt in nomine Dñi N. I. C. [2513

Waitz (G.), in *MG.* Scr. XXV. 319-22.
Exc. D'Achery, *Spicilegium,* III. 399-401 ; || Id. ed. de la Barre, II. 641-642 ; || Boehmer, *Fontes rer. Germ.* III. 56-58.

19. Revelationes. *Inc.* Die quadam devota Christi famula cum dilectum suum mente devota — *Des.* se potius mortem eligere quam negare vera non esse. [2514

Exc. Montalembert, op. c. passim in notis ad cap. xix, et appendice v.

Eloquius ab. Latiniacensis, post med. saec. VII. — Dec. 3.

1. Vita. *Inc. prol.* Diem hodiernam, ff. cc., sacrosanctae festivitatis. — *Inc.* Igitur anno Verbi carnem scilicet facti... dclvi, regnante Clodoveo iam christianissimo rege, venit b. E. — *Des.* ipsius sancti intercessionibus. Subveniat nobis... [2515

Barbier (J.), in *Analectes hist. eccl. Belgique,* V. 344-54 (deest prol.). — *Catal. Brux.* I. 519 (solus prol.).

2. Epitome. *Inc.* Regnante Clodoveo christianissimo rege, venit b. E. — *Des.* est reversus. Illius itaque translationis... [2516

Surius, VII (1581), 997-98 ; VI (1581), 769-70 ; XII (1618), 120-21 ; III (1875), 735-37.
Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* III. 435.

3. Translatio in monasterium Walciodorense saec. X (charta spuria Eilberti comitis). *Inc.* In nomine Dei summi. Ego comes Eilbertus notum facio... [2517

Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* I. 287-89 (data fingitur an. 946) ; || Barbier (J.), *Analectes hist. eccl. Belgique,* II. 266-68 (data fingitur an. 976) ; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XIV. 516-17, not. 3 (item).

Elphegus (Aelphegus, Alphegus) ep. Cantuariensis, † 1012. — April. 19.

1. Vita auct. Osberno. *Inc. prol.* Omnibus in fide Christi manentibus... Si caelestis sententia — *Inc.* Principium nascendi splendidissimis natalibus — *Des.* Portas mortis et inferi nesciant tui... [2518

Act. SS. April. II. 631-41 ; 3ª ed. 628-39 ; || Wharton, *Anglia sacra,* II. 122-42.
Exc. Langebek, *Scr. rer. Dan.* II. 439-52. — Mabillon, *Acta,* VI, 1. 115 ; 2ª ed. 104 (solus prol.) ; || *P.L.* CXLIX. 375-76 (item).

2. Translatio auct. eodem. *Inc. prol.* Quia venerandam b. m. Elphegi passionem — *Inc.* Anno igitur ab inc. Dñi N. I. C. mxii, ind. x,

advesperascente sabbato — *Des.* et nobis in terra propitius donavit, qui cum Patre... [2519

WHARTON, t. c. 143-47; || MABILLON, t. c. 123-27; 2ª ed. 111-15; || LANGEBEK, t. c. 452-58; || *P.L.* t. c. 387-94.

Exc. *Act. SS.* t. c. 641-42; 3ª ed. 640-41 (pars posterior, quia codex mutilus erat, ex moderno auctore suppleta est; cf. ibi, annot. *b*).

3. VITAE ET TRANSLATIONIS EPITOME. *Inc.* (*sine prol.*) *ut* 1. — *Des.* deducunt in sarcophago veneranter collocantes. [2520

CAPGRAVIUS, f. 126ᵛ-30ᵛ; || SURIUS, II (1571), 667-72; (1578), 770-75; IV (1618), 188-91; IV (1876), 352-61; || MABILLON, t. c. 115-23; 2ª ed. 104-11; || *P.L.* t. c. 375-86.

4. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXVI. 1-8. — PETRUS DE NAT. II. 12. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 269ᵈ-70ᵇ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 56-56ᵛ.

Elzearius de Sabrano, comes Ariani, † 1323. — Sept. 27.

1. LIBELLUS SUPPLEX PRO CANONIZATIONE OBLATUS AN. 1327, AUCT. FRANCISCO MAYRONIO. *Inc.* Anno Dñi MCCCXXVII, videlicet III die mensis mai, Raymundus Boti... Angelus Dñi descendit — *Des.* tantis virtutum insigniis decoravit. Amen. [2521

PAGIUS (A.), *Divi Antonii Paduani Ord. Min. sermones hactenus inediti* (Avenione, 1684), 477-84; || *Act. SS.* Sept. VII. 557-59, n. 171-78; 3ª ed. 521-22, n. 171-78.

2. SUMMARIUM PROCESSUS CANONIZATIONIS. *Inc.* In nomine Dñi. Amen. Dum ex parte rev. patrum dñorum Aquensis et Arelatensis — *Des.* Praedicta supponens ego, qui feci et scripsi haec... [2522

Exc. *Act. SS.* t. c. 535-93 passim, nempe n. 41, 54, 146, 184-93, 197, 213-215, 217-20, 226-29, 231, 233, et in annotatis ad Vitam **3**; 3ª ed. 501-55, locis iisdem.

3. VITA. *Inc.* Temporibus istis novissimis, in quibus tenebrae vitiorum erant — *Des.* exstitit modo mirabili quietatum. [2523

Act. SS. t. c. 576-93; 3ª ed. 539-54. — (Mut.) SURIUS, V (1574), 374-89; (1580), 412-28; IX (1618), 284-93; IX (1878), 635-60; || SEDULIUS, *Hist. seraphica*, 636-56.

4. EPITOME. *Inc. prol.* Divinae munificentiae praeconia — *Inc.* Temporibus istis, in quibus tenebrae exstant vitiorum — *Des.* ubi et b. Garsenda... tumulata quiescit in Dño. [2524

De qua *Anal. Boll.* XIV. 63, 8°.

Emanus presb., Maurilius et Almarus, mm. in agro Carnoteno, saec. VI. — Mai 16.

PASSIO. *Inc. prol.* Laudis divinae frequentationem — *Inc.* Igitur b. Emanus m. Cappadociae regionis exstitit oriundus — *Des.* Palmam itaque victoriae gloriosam ob sanctos labores... [2525

Act. SS. Mai III. 596-99; 3ª ed. 593-96.

Embrosius ep. Regiensis. — Iun. 28.

VITA. *Inc.* In Lombardia civitas est quaedam, quae vocatur Regia — *Des.* in patria Poemantensi honorabiliter. [2526

Anecdota Ioh. Gielemans, 10-13.

Emerentiana v. m. Romae, saec. III. — Ian. 23.

1. PASSIO. *Inc.* Emerent. autem, quae fuerat collactanea eius... [2527

Est haec pars posterior Passionis **1** S. Agnetis. *Vid.* **Agnes** v. m. Romae.

2. EPITOMAE.

HILARION MEDIOLANENSIS, f. 18-18v. — IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 95.

Emericus seu **Heinricus** dux, filius S. Stephani regis, † 1031. — Sept. 2, Nov. 4, 5.

VITA. *Inc. prol.* Postquam unigenitus Dei filius — *Inc.* Beatus itaque Henricus modico contentus sopore — *Des.* cum honore elevavit. Qua die et postmodum in multis miraculorum virtutibus... [2528

Legendae SS. regni Hungariae, s. l. a. (HAIN, 9996), f. 27-29; || *Vita bb. Stanislai* etc. (Cracov. 1511), f. 125-27v; || PRAY (G.), *Dissertationes historico-criticae de ss. Salomone rege et Emerico duce* (1774), 87-100; || ENDLICHER, *Rer. Hungar. monum. Arpadiana* (1849), 193-201 (om. prol.); || FLORIANUS (M.), *Hist. Hung. Fontes,* I. 129-39; || *Act. SS.* Nov. II, 1. 487-90. — (**Mut.**; cf. *Act. SS.* t. c. 478, n. 5) SURIUS, VI (1575), 81-83; (1581), 86-88; XI (1618), 62-63; || [BONGARSIUS (I.)], *Rer. Hung. scr. varii* (1600), 281-83; || PRILESZKY (I. B.), *Act. SS. Hungariae,* II. 307-11; || SCHWANDTNER (I. G.), *Scr. rer. Hung.* I. 429-32.

Invenitur et prologus alter (*Act. SS.* t. c. 487-88, not. 11), qui *inc.* " Inclitus dux Hemericus ex illustri prosapia sicut cedrus ex Libano... „ [2529

Emerita. *Vid.* **Digna.**

Emeritenses (sancti).

VITAE ET MIRACULA PATRUM EMERITENSIUM, ADSCRIPTA PAULO DIAC. EMERITENSI. *Inc. prol.* Virorum orthodoxorum maximeque catholicorum — *Inc.* Puerulus quidam non grandi adhuc aetate — *Des.* vera procul dubio veraciter exposuisse. Uni in trinitate... [2530

MORENO DE VARGAS (B.), *Pauli diac. Emer. liber de vita et miraculis Patrum Emer.* (Matriti, 1633), f. 1-63v; || TAMAIUS DE VARGAS (Th.), *Paulli diac. Emer. liber de vita et miraculis Patrum Emer.* (Antverpiae, 1638), 1-74; || AGUIRRE (I. S. de), *Collectio maxima conciliorum Hispaniae,* II (1694), 639-57; 2a ed. IV (1754), 218-35; || FLOREZ, XIII. 335-86; || *P.L.* LXXX. 115-64; || *Act. SS.* Nov. I. 316-38.

Exc. BIVARIUS (F.), *Comment. in M. Maximi Chronicon* (1651), 507-8, 515-21, 532-34, 585-90, 645-46, 653, 661-64, 668, 711-713 (desunt prima cap.). — TAMAYO, *Mart. hisp.* V. 616-17 (de S. Nuncto); VI. 30-43 (de S. Masona). — *Act. SS.* Febr. II. 64-66; 3a ed. 63-66 (de S. Fideli); Mart. III. 908-9; 3a ed. 903-4 (de S. Renovato); Oct. IX. 599-600 (de S. Nuncto).

Emerius ab. et **Candida** eius mater in Hispania, saec. VIII extr. — Ian. 27.

Vita. *Inc.* In illo tempore cum esset persecutio — *Des.* sepultus fuit iuxta altare per Patricium et alios ministros, et anima eius... [2531

Act. SS. Ian. II. 781-83; 3ª ed. III. 396-98 (desunt passim nonnulla verba); || Tamayo, *Mart. hisp.* I. 316-19.

Emetherius et Celedonius mm. Calaguri. — Mart. 3.

1. Carmen auct. Prudentio. *Inc.* Scripta sunt caelo duorum mm. vocabula — *Des.* sit dies haec festa nobis, sit sacratum gaudium. [2532

*Prudentius, *Peristephanon* i (*P.L.* LX. 275-93); || Lipomanus, II. f. 193-194ᵛ; || Surius, II (1571), 50-52; (1578), 47-49; III (1618), 36-37; || Tamayo, *Mart. hisp.* II. 51-54; || *Act. SS.* Mart. I. 229-30; 3ª ed. 228-29; || Florez, XXXIII. 421-24; || La Fuente (Vic. de), *Hist. eccl. de España,* 2ª ed. I (1873), 322-25.

2. Passio. *Inc. prol.* Etsi priscarum antiquitatem passionum — *Inc.* Legionarios fuisse milites E-um et C-um fama est — *Des.* Et quidem haec omnia luculentis aliorum sermonibus adornanda... [2533

Tamayo, t. c. 55-57; || *Act. SS.* t. c. 231-32; 3ª ed. 229-30; || Florez, t. c. 426-30.

3. Epitomae.

*Greg. Turon. *Glor. mart.* 92 (93). — Ado, 3 mart. — Petrus de Nat. iii. 172. — *Act. SS.* t. c. 232-33; 3ª ed. 231.

4. Translatio Cardonam an. 1399. *Inc.* In nomine... Cum quaedam duo corpora sanctorum — *Des.* dictae villae Cardonae. [2534

Florez, t. c. 436-38.

Emigdius ep. Asculanus m. sub Diocletiano. — Aug. 5.

1. Passio auct. Pseudo-Valentino diac. *Inc. prol.* Melchiadi urbis Romae... Opus perarduum et non mearum virium — *Inc.* B. igitur Emygdius de nobili prosapia Gallorum — *Des.* retinuit apud se in mundissimo loco cum ingenti veneratione. Passus est autem... [2535

Tuber (Hier.), *Ss. martyris Migdii ep. Asculani metropolitani officium una cum legenda* (Anconae, 1522), sign. b-d.3; || Appiani (P. A.), *Vita di S. Emidio* (Roma, 1702), append.: " Vetustissima S. Emidii... Acta... ", 7-20; || *Act. SS.* Aug. II. 28-36; || Colucci (Gius.), *Delle antichità Picene,* XIV (1792), 279-301; || Masdèu (G. F.), *Difesa critica degli antichi atti del s. m. Emidio* (Ascoli, 1794), 8-49.

Exc. (solus prol.) Appiani, op. c. 2ª ed. (Roma, 1704), 263-65; || 3ª ed. (Ascoli, 1832), 154-55.

2. Epitome eiusdem. *Inc.* (*sine prol.*) *ut* 1. — *Des.* ad Truntum fluvium puellam duxit, et baptizavit eam. [2536

Tuber, t. c. sign. a.ijᵛ-a.4; || *Act. SS.* t. c. 17-18, n. 7-8; || Colucci, t. c. 277-78; || Masdèu, t. c. 50-53.

Exc. Appiani, op. c. (1702), l. c. 4-6.

3. VITA. *Inc.* Factum est, dum moraretur in Germania provincia, scilicet Austri-Francia, rex Polimius — *Des.* ut construeret ecclesiam in nomine S. Migdii ep. et conf. Passus est autem... [2537

De qua *Act. SS.* t. c. 19; n. 13, 14 (ms. Vallicellense secundum).

4. EPITOME.

PETRUS DE NAT. VII. 24.

Emila et Hieremias mm. Cordubae, † 852. — Sept. 15.

*EULOGIUS, *Mem. SS.*, II. 12 (*P.L.* CXV. 793); || *Act. SS.* Sept. V. 105, n. 15, 16.

Emmerammus ep. m. in Baioaria, saec. VII. — Sept. 22.

1. VITA AUCT. ARBEONE (ARIBONE, HEREDE, CYRINO) EP. FRISINGENSI. **a.** *Inc.* In perpetuum regnante Dño N. I. C. qui sanguine suo pretioso... Erat enim in Aquitaniae provinciae partibus — *Des.* ut intercedendo misero Cyrino subveniat peccatori, et quo ipse cum gloria intravit, eum mereamur imitari, per... [2538

SEPP (B.), in *Anal. Boll.* VIII. 220-55; || ID. in *Verhandlungen des hist. Vereines von Oberpfalz und Regensburg*, XLIII (1889), 182-210.— Quamvis haec recensio **a** antiquior et melior sit recensione **b**, non tamen videtur genuina Arbeonis verba referre.

Exc. *Catal. Brux.* I. 236-38.

b. *Inc.* In nomine Dei summi. In perpetuum regnante... In cuius Aquitaniae praedictae partibus Pictavis — *Des.* ut misero subveniat Cyrino peccatori. [2539

Act. SS. Sept. VI. 474-84. — (**Mut.**) SURIUS, V (1574), 335-45; (1580), 367-377; IX (1618), 227-33; IX (1878), 547-64.

2. VITA AUCT. MEGINFREDO PRAEPOSITO MAGDEBURGENSI. *Inc. epist.* Sanctorum dicta quae videntur simplicia — *Inc. prol.* Militiam Christi licet varius pugnandi modus — *Inc.* Est in Aquitaniae partibus urbs virorum illustrium titulis — *Des.* industriam premerent. [2540

CANISIUS, *Ant. lect.* II, 1. 11-32; ed. BASNAGE, III, 1. 92-101; || *Act. SS.* t. c. 448-94; || *P.L.* CXLI. 971-86.

Exc. (sola epist.) WAITZ (G.), in *MG.* Scr. IV. 548, not. 5.

3. ARNOLDI (*al.* ARNOLFI) MONACHI LIBRI DE S. EMMERAMMO. *Inc. carmen.* Emmeramme, tuis dignator adesse ministris — *Inc. epist.* Dño Burchardo... Imprimis cum bb. m. E-mi non ego solus — *Sequitur tota Vita* 2. — *Inc. prol. lib. I.* Vivunt merita sanctorum in ecclesiis — *Inc. lib. I* (" *De Miraculis* „). Igitur m. Christi E-mi corpore sacro apud Ratisbonam — *Des.* tecum viventem atque in unitate Spiritus s. regnantem... Amen. — *Inc. prol. lib. II.* Inter cetera mysteriorum caelestium sacramenta — *Inc. lib. II* (" *De memoria b. Emme-*

rammi et eius cultorum „). Humanis rebus exempto, ut in calce libri prioris — *Des.* petit occasum. Ammonicius. Feliciter. Amen. [2541

Canisius, l. c. 1-10, 34-170 (omisso carmine; perperam loco mutata sunt ultima pars lib. I et prologus in lib. II; cf. *Act. SS.* t. c. 456, n. 13; 506, annot. *q*; 507, annot. *a*); || Id. ed. Basnage, l. c. 88-91, 105-60 (ut apud Canisium); || Waitz, t. c. 545-74 (nonnullis passim omissis); || *P.L.* t. c. 989-1090. Exc. Mabillon, *Acta,* VI, 1. 5-25; 2ª ed. 5-23 (de B. Ramuoldo, ex lib. II); 476-79; 2ª ed. 419-22 (de S. Gunthero, ex lib. II). — *Act. SS.* t. c. 485-87, 495-511 (carmen, epist., lib. I integer et quaedam ex lib. II); — *Ibid.* Iun. III. 415-20, n. 2-16; 3ª ed. IV. 338-42 (de B. Ramuoldo, ex lid. II); — *Ibid.* Oct. IV. 1062-64, n. 27-34 (de S. Gunthero, ex lib. II); — *Ibid.* Nov. II. 558-565 (de S. Wolfkango, ex lib. II). — Pez, *Thes. anecd.* VI, 2. 37-38 (carmen). — Piter (B.), *Thesaurus absconditus ... S. Guntherus* (Brunae, 1762), 44-53 (de S. Gunthero, ex lib. II).

4. Vita metrica. *Inc.* Altrix sanctorum patria profudit Aquitania — *Des.* (*imperfecta*). Sparsusque grex in medio patrem liquid periculo. [2542

Dümmler (E.), in *Neues Archiv,* VII. 605-8.

Endeus ab. Araniensis, † 542. — Mart. 21.

Vita. *Inc.* Mirabilis Deus in sanctis suis... Ipse enim fuit filius Conalli — *Des.* animam suam commendans exspiravit. [2543

Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 705-10 (deest cap. I); || *Act. SS.* Mart. III. 269-74; 3ª ed. 267-72 (omisso uno cap. in media Vita).

Eneco ab. Oniensis, † 1057. — Iun. 1.

1. Vita. *Inc.* Sanctius Cantabrorum rex cum Mahometanorum — *Des.* evolavit in caelum kal. iunii anno Dñi MLVII. [2544

Act. SS. Iun. I. 110; 3ª ed. 107; || Mabillon, *Acta,* VI, 2. 104-5, n. 3, 4; 2ª ed. 107-8.

2. Sermo adscriptus Dominico ab. Oniensi. *Inc.* Temporibus Garciae regis et Ferdinandi — *Des.* mereamur cum eo in aeterna beatitudine Christum Dei Filium collaudare, qui cum Patre... [2545

Dameto (I. B.), *Historia de S. Iñigo abad ... de Oña* (Çaragoça, 1612), f. 40-43ᵛ; || *Act. SS.* t. c. 119-21 (3ª ed. 115-18), nn. 33, 35, 36, 38-41.

Engelbertus ep. Coloniensis m., † 1225. — Nov. 7.

1. Vita auct. Caesario Heisterbacensi, libris 2. *Inc. prol.* Rev. dño suo Heinrico... Excellentiae vestrae praecepto obediens — *Inc. lib. I.* Ad honorem Dei Patris et Filii eius — *Des. lib. II.* et de his satis. Nunc autem de miraculis et beneficiis... [2546

(Mut.) Surius, VI (1575), 137-55; (1581), 148-66; XI (1618), 185-94; XI (1880), 316-34; || Gelenius (Aeg.), *Vindex libertatis ecclesiasticae et martyr S. Engelbertus* (Coloniae, 1633), 1-186; || Böhmer, *Fontes rer. Germ.* II. 294-329. — Lacinias textus genuini protulit E. Ranke, in *Neues Archiv,* IV. 203-4.

Exc. Röhricht (R.), *Testimonia minora de quinto bello sacro* (1882), 159-60.

2. Miracula auct. eodem (= liber iii). *Inc. prol.* Oculi Heli caligaverant — *Inc.* Referunt militem quendam esse in villa quae dicitur Glibach, Hermannum nomine — *Des.* α) Ioseph oculorum dolore graviter infirmato, per impletionem voti praefati... [2547

vel β) Rettulit mihi dñus Henricus... tantis miraculis pontificem suum glorificat. [2548

(Mut. et contracta) Surius, VI (1575), 155-63; (1581), 166-76; XI (1618), 194-200 (des. α); ‖ Gelenius, t. c. 191-280 (des. α). — Verba genuina in **1** et **2** ex mss. restituimus.

Engelmarus erem. m. in Bavaria, saec. XII. — Ian. 14.

* *Primordia Windbergensia*, c. 3 (ed. Ph. Jaffé, in *MG*. Scr. XVII. 561-562); ‖ *Act. SS.* Ian. I. 977; 3ª ed. II. 259.

Engelmundus presb. Velsenae in Hollandia, saec. XIII. — Iun. 21.

Miracula (antiqua?).

Act. SS. Iun. IV. 116, n. 8; 3ª ed. V. 101, n. 8.

Engratia seu **Encrate (Encratis)** v. m. Caesaraugustae. *Vid.* **Caesaraugustani (martyres).**

Ipsius gesta tum in Prudentii carmine de XVIII martyribus, tum in Passione innumerabilium martyrum narrata sunt; quin etiam aliquando haec Passio inscripta est : *Passio S. Engratiae et sociorum.*

Enimia v., dicta filia Chlodovei regis, abb. in dioec. Mimatensi.— Mai 7.

1. Vita. *Inc. prol.* Victorias martyrum et sanctorum triumphos — *Inc.* Ss. Enimiae v. illustrissimam prosapiam — *Des.* Hac de re, mater Enimia, ne differas clamare... [2549

Pourcher (P.), *Acta s. v. Enimiae* (Sancti Martini de Bobalibus, 1883), 9-75.

2. Inventio. *Inc.* Cum rex Clodoveus vir strenuus — *Des.* ss. virginem summis laudibus extulere. [2550

Pourcher, t. c. 75-80.

3. Miracula. *Inc. prol. I.* Quae autem infirmitatum virtutes meritis ipsius — *Inc. prol. II* (*rhythmicus*). Per ampla cosmi climata — *Inc.* Mimatense est oppidum — *Des.* mensuram excederet codex. [2551

Pourcher, t. c. 81-108.

Exc. Delisle (L.), in *Revue des sociétés savantes*, 2e sér. VIII (1862), 69.

4. Vita. *Inc.* Asserit historicus Francorum regem Chlodoveum

eiusque uxorem Eustorgiam — *Des.* Omnibus itaque prius bene dispositis... [2552

Pourcher, t. c. 109-28.

5. Vita. *Inc. prol.* B. Enimiae vitam vel actus ad honorem Creatoris — *Inc.* S. igitur virgo regione Germania, quae Francia dicitur, orta — *Des.* Ordinatis ergo religiose ac sapienter omnibus suis... [2553

Pourcher, t. c. 129-44.

Ennodius ep. Ticinensis, † 521. — Iul. 17.

Ennodii Eucharisticum de vita sua. *Inc.* Oraculum est scientissimi doctoris gentium — *Des.* secutura dispone. Gloria Patri... [2554

* *Ennodii opera* (*P.L.* LXIII. 245-50; || ed. G. Hartel, in *Corp. scr. eccl. lat.* VI. 393-401; || ed. F. Vogel, in *MG.* Auct. ant. VII. 300-4); || *Bibl. patr. Colon.* VI, 1. 267-68; || Morel, *Suppl. bibl. patr.* (1639), I. 308-10; || *Bibl. patr. Lugd.* IX. 395-96; || Gallandius, XI. 159-61.

Enswida seu **Eanswitha** abb. in Anglia, saec. VII. — Aug. 31.

Vita. *Inc.* Ethelbertus rex Angliae per s. Augustinum ep. — *Des.* et carnem prorsus a dolore purgavit. [2555

Capgravius, f. 97-98; || *Act. SS.* Aug. VI. 685-86, n. 1-10 ante med.

Eoganus ep. Ardsrathensis. *Vid.* **Eugenius.**

Eosterwinus (Easterwinus, Esterwinus), ab. Wiremuthensis, † 686. — Mart. 7. *Vid.* **Wiremuthenses.**

Eovaldus et Sixtus mm. prope Gerundam, sub Daciano. — Mai 7.

Inventio. *Inc.* Tempore quo Dacianus crudeliter fideles — *Des.* et agricolae sua munera Deo et martyri ss. reddiderunt. [2556

Tamayo, *Mart. hisp.* III. 93-95; || *Act. SS.* Mai II. 134-35, n. 3-6; 3a ed. 133-34, n. 3-6.

Eundem libellum, omissa ultima parte, ed. Tamayo, op. c. IV. 153-54; verum paulum diversus est sermo, neque definire est utrum in alterutra editione an etiam in utraque sermonem mutaverit editor.

Eparchius reclusus Engolismensis, † 581. — Iul. 1.

1. Narrationes Gregorii Turonensis. I. *Inc.* Obiit et Ebarchius reclausus Ecolesinensis... Petrocoricae urbis incola fuit — *Des.* in eius processit exsequiis. [2557

* Greg. Turon. *Hist. Franc.* vi. 8; || *Act. SS.* Iul. I. 111 (3a ed. 98), n. 8-10.

II. *Inc.* Sed et ad E-i... sepulchro saepius infirmi sanantur... [2558

* Greg. Turon. *Glor. conf.* 99 (101); || *Act. SS.* t. c. 115-16; 3ª ed. 102.

2. Vita. a. *Inc. prol.* Potissimum autem (*al. om.*) est illas enarrare virtutes — *Inc.* Eparchius igitur Petragoricae urbis genitus fuit; cuius pater Felix — *Des.* noctu redundavit expleta. Haec et alia... [2559

α) Labbe, *Bibl. mss.* II. 519-22; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 553-60.

β) (ex exemplari passim diverso, cf. Krusch, 552; ceterum prima et ultima verba eadem sunt atque in α) Mabillon, *Acta*, I. 267-70; 2ª ed. 252-255; || *Act. SS.* t. c. 112-15; 3ª ed. 99-102. — (Mut.) Surius, IV (1573), 29-32; (1579), 28-31; VII (1618), 17-19; VII (1877), 63-69.

b. *Inc. prol. ut in* a. — *Inc.* Eparchius bb. in Petragorico pago praesentis vitae sumpsit exordium, patre genitus Felice — *Des.* Certamen enim bonum certasti, cursum consummasti... [2560

(Pars prior) Gononus (B.), *Vitae Patrum Occid.* 428-30, usque ad *aegritudo deminuit* (430, col. 2, § 2); — (et pars posterior) *Catal. Paris.* II. 227-228. — Inter hanc utramque partem intercedunt in codice paucae lineae, quae editae non sunt; in neutro autem loco editus est prologus.

3. Miracula. a. *Inc. prol.* Tempore illo peracto felici, transitum bb. E-ii presb. immemorem caritatem vestram esse non reor — *Inc.* Igitur quodam tempore cum inclitae memoriae Haribertus rex — *Des.* et villa(m) reddidit et vitam finivit. — *Epil.* Sed quanta Dñus per servum suum... [2561

Krusch, t. c. 560-64.

b. *Inc. prol.* De bb. E-ii presb. virtutibus et operibus... immemorem carit. vestr. esse non reor — *Inc.* Igitur cum incl. mem. Cariber(t)us rex — *Des. ut* a. — *Epil.* Quanta autem Dñus per servum suum... [2562

Labbe, t. c. 522-25; || *Act. SS.* t. c. 116-17; 3ª ed. 103-4.

c. *Inc. prol.* Immemorem, ff. cc., carit. vestr. non ambigimus, qualiter in praecedenti libello — *Inc. ut* a. — *Des.* et villam invitus reddidit et vitam non volens finivit. [2563

Catal. Paris. II. 200-202 (omisso ultimo cap.); — (ult. cap.) Delisle (L.), *Notice sur les mss. originaux d'Adémar de Chabannes,* in Notices et extraits, XXXV, 1. 345.

Exc. Gononus, t. c. 430-31 (perturbato ordine capitulorum; sequitur epílogus ut in **3a**, verum parte media omissa).

Ephebus, Ephebius. *Vid.* Euphebius.

Ephraem Syrus Edessae, † 378. — Febr. 1.

1. Narratio auct. Pseudo-Amphilochio, in Vita Basilii (*Vid. supra* **Basilius**, 1 a, b, c). a. *Inc.* Fratres, narrationem volo facere de Basilio nobili scilicet et E. Syro... E. nobilis exsistens in eremo... [2564

b. *Inc.* Fratres, enarrationem volo facere de Basilio memorabili et Effrem Syro... E. memorabilis cum esset in eremo... [2565

c. *Inc.* De duobus equis velociter currentibus... narrationem volo facere... Igitur E. iste mirabilis dum maneret in deserto... [2566

2. EPITOMAE.

*HIERONYMUS, *De vir. ill.* 115. — *PALLADIUS, A. 28 (*Vitae Patrum*, ed. ROSWEYDUS, 965; 2ª ed. 971; || *P.L.* LXXIV. 313-14). — VINC. BELLOV. XV. 86, 87; XVIII. 87. — PETRUS DE NAT. III. 70.

Ephysius m. Carali, sub Diocletiano. — Ian. 15.

PASSIO AUCT. PSEUDO-MARCO PRESB. *Inc.* In tempore illo, regnante Diocletiano impiissimo — *Des.* in suam rediit civitatem. Martyrizatus est autem... Cuius passionem ego presb. Marcus... [2567

Anal. Boll. III. 362-77. — (**Mut.**) *Act. SS.* Ian. I. 998-1004 (3ª ed. II. 280-86), n. 1-37.

Epictetus presb. **et Astion** mon. mm. in Scythia, sub Diocletiano. — Iul. 8.

VITA. *Inc.* Temporibus Diocletiani profanissimi imp. erat quidam presb. — *Des.* perducere dignatus est. Pertulerunt autem martyrium... sub duce Latroniano... [2568

Vitae SS. Patrum (Colon. 1548), sign. M.-Nᵛ; || *Vitae Patrum*, ed. ROSWEYDUS, 211-23; || SURIUS, VII (1618), 148-55; || *Act. SS.* Iul. II. 540-51; || *P.L.* LXXIII. 393-414.

Epiphanius ep. Constantiae seu Salaminae in Cypro, † 403. — Mai 12.

1. VITA. *Inc.* Bb. pater noster E. genere quidem Hebraeus — *Des.* Praecipue tamen precare pro eo qui tuo nomini basilicam... [2569

De qua *Anal. Boll.* XVII. 61.

2. EPITOME.

PETRUS DE NAT. IV. 157.

Epiphanius ep. Ticinensis, † 496. — Ian. 21.

1. VITA AUCT. ENNODIO. *Inc. prol.* Quamvis me urgeat suscipiendi operis — *Inc.* Igitur praefatus vir insignis E. oriundo — *Des.* in divinam repromissionem redde participem. [2570

**Ennodii opera* (*P.L.* LXIII. 207-40; || ed. G. HARTEL, in *Corp. scr. eccl. lat.* VI. 331-83; || ed. F. VOGEL, in *MG.* Auct. ant. VII. 84-109); || GRYNAEUS, *Monum. ss. patrum orthodoxographa*, II. 331-38 (deest pars Vitae posterior; cf. VOGEL, 92, not. ad lin. 41); || SURIUS, I (1618), 346-55; || *Bibl. patr. Colon.* VI, 1. 255-61; || MOREL, *Suppl. bibl. patr.* (1639), I. 295-306; || *Act. SS.* Ian. II. 364-77; 3ª ed. 729-41; || *Bibl. patr. Lugd.* IX. 383-92; || GALLANDIUS, XI. 142-56.

Exc. Surius, I (1570), 526-29; (1576), 545-48; (1875), 546-52. — Surius, VII (1581), 56-61; (1586), 28-33. — Bouquet, I. 648; III. 370-71. — Vorburg, *Hist. rom. germ.* V (1754), 483-92.

2. Dictio in natale S. Epiphanii, auct. eodem. *Inc. prol.* Sentio quid plerique taciti — *Inc. carmen.* Vatibus antiquis dicendi maxima virtus — *Des.* Usquam ne fallax nutaret syllaba. Dixi. [2571

**Ennodii opera* (*P.L.* t. c. 322-26; || ed. Hartel, 531-39; || ed. Vogel, 40-45); || Grynaeus, t. c. 298-301; || *Bibl. patr. Colon.* t. c. 294-95; || Morel, t. c. 337-39; || *Bibl. patr. Lugd.* t. c. 421-22; || Gallandius, t. c. 194-95.

3. Narratio de ultimis diebus Epiphanii, auct. clerico Hildesheimensi. *Inc.* B. itaque Epiphanius dissolutionis suae tempus — *Des.* Decessit autem LVIII aetatis anno, episcopatus vero XXXII... [2572

Anal. Boll. XVII. 124-27.

4. Translatio Hildesheimium an. 962/964, auct. eodem. *Inc. prol.* Divinae gratiae sapientem — *Inc.* Cum Beringarius una cum filio suo Adelberto — *Des.* et inertiae notam meo studio abstergerem. [2573

Browerus (Chr.), *Vita S. Bernwardi* (inter Sidera Germ., Moguntiae, 1616), 75-81; || Surius, I (1618), 356-58; || Leibnitius, *Scr. rer. Brunsv.* I. 257-60; || *Act. SS.* t. c. 378-80; 3ª ed. 742-44; || Pertz, *MG.* Scr. IV. 248-51.

Epipodius et Alexander mm. Lugduni, † 177/178. — April. 22 et 24.

Passio. I. (Epipodii). *Inc.* Si merito virorum fortium facta — *Inc.* Igitur principis Antonini Veri XVII imperii anno cum per provincias — *Des.* remunerator reciperet, qui est benedictus in saecula. [2574

II. (Alexandri). *Inc. prol.* Bb. martyres E-um et A-um primum coniunxit infantia — *Inc.* Interempto ergo E-o martyre, persecutor — *Des.* Idcirco non ambigamus vera esse... [2575

Surius, II (1571), 715-17, 841-42; (1578), 818-20, 958-59; IV (1618), 229-30, 316-17; IV (1876), 428-31, 573-75; || *Act. SS.* April. III. 8-10; || Ruinart (1689), 62-67; (1713), 74-78; (1731), 63-67; (1802), I. 162-72; (1859), 120-123; || *P.G.* V. 1455-62.

Eptadius presb. Cervidunensis, saec. VI. — Aug. 24.

Vita. *Inc.* Igitur s. Eptadius Augustidunense Aedue Gallearum oppido civis fuit — *Des.* Et Dñus qui vocat ad gloriam... [2576

Labbe, *Bibl. mss.* II, appendix, ultimo loco (multis omissis propter exemplaris corruptelas); || *Act. SS.* Aug. IV. 778-80 (integra; conatus est editor corruptelas removere, at non feliciter); || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 186-94 (libellum arte coniciendi acriter adhibita emendavit editor). — **Emendationes.** Thomas (A.), in *Mélanges Julien Havet* (1895), 596, 601.

Exc. Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* I. 211. — Bouquet, III. 380-81.

Equitius ab. in Italia, saec. VI. — Mart. 7.

1. Vita. *Inc.* Fortunati viri ven... didici relatione, quod narro. Vir ss. Equitius nomine in Valeriae provinciae partibus — *Des.* remedium illuc fugientibus praestitit. [2577

* Greg. Magnus, *Dial.* i. 4 (*P.L.* LXXVII. 165-77); || Surius, II (1571), 65-68; (1578), 107-10; III (1618), 77-79; VIII (1877), 256-60; || Mabillon, *Acta,* I. 655-58; 2ª ed. 633-36; || *Act. SS.* Mart. I. 650-51; 3ª ed. 648-50.

2. Epitomae.

* Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* xiii. 4 (*P.L.* CXXXV. 835). — Petrus de Nat. xi. 96.

Erardus. *Vid.* **Erhardus.**

Erasmus ep. m. in Campania, sub Diocletiano. — Iun. 2.

1. Passio. *Inc.* Facta est (*al.* In Antiochia civitate facta est) persecutio christianorum a Diocletiano imp. — *Des.* α) recipiat mercedem sabbato et dominica, cui est honor... [2578

vel β) et cum illis penetrabat caelum. Quievit autem b. m... [2579

vel γ) et c. i. caelum penetrabat iii (*al.* iv) non. iun., regnante... [2580

vel δ) ubi tu, Deus, promisisti sanctos tuos possessuros, qui... [2581

vel ε) et epulare cum iustis et electis Dei in saecula saeculorum. Amen. Passus est... [2582

Leg. aureae appendix, c. 199 (196) (des. γ); || Mombritius, I. 272ᵛ-74ᵛ (des. ε); || Surius, VI (1618), 38-41 (des. ε); || *Act. SS.* Iun. I. 213-16; 3ª ed. 208-11 (ultima verba ab editore ex variis composita sunt). — Cf. *Act. SS.* t. c. 217 (3ª ed. 211), annot. *k* (des. α); — *Anal. Boll.* III. 188, 4° (des. δ); || *Catal. Paris.* II. 208, 28° (des. β).

2. Vita metrica. *Inc. epist.* O felix semper, magne Egilmare magister — *Inc. prol.* Quisquis in orbe manet, curis constringitur atris — *Inc.* Iam venerandus erat praesul, cui nomen Erasmus — *Des.* Gloria cum sanctis cui sit sine tempore cunctis. [2583

Harster, *Novem Vitae SS. metricae* (1887), 20-37.
Exc. Duemmler (E.), in *Neues Archiv,* V. 430.

3. Passio auct. Iohanne Caietano (qui fuit postea Gelasius II papa). *Inc. prol.* Dño... Iohanni avunculo suo... Cum scriptum sit: Quasi peccatum ariolandi — *Inc.* Cum Numerianus Cari Narbonensis filius — *Des.* non est huius scriptionis evolvere. Fiunt autem... [2584

Caietanus (Const.), *Sanctiss. D. N. Gelasii papae II... Vita* (Romae, 1638), 155-67; || Gaetani (Cost.), *Vita del pontifice Gelasio II* (Roma, 1802), append. 11-29.

4. Passio. *Inc. prol.* Triumphales victorias et gloriosa certamina — *Inc.* Huius igitur ss. viri patria Antiochia fuit — *Des. ut* 3. [2585

De quibus *Act. SS.* t. c. 211 (3ª ed. 206), n. 1.

5. EPITOMAE.

ADO, 3 iun. — FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, VIII. 4 (*P.L.* CXXXV. 733-36). — VINC. BELLOV. XIII. 27-30; || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 288c-89c; || *id.* (Lovan. 1485), f. 78-79v. — PETRUS DE NAT. V. 75. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 46-47v.

6. MIRACULUM. *Inc. prol.* Deus noster lux vera — *Inc.* Sane meritis et virtute mirabilis — *Des.* protegat, ac etiam auditorem. [2586

Act. SS. t. c. 218 n. 19-20; 3a ed. 212-13, n. 19-20.

Ercongota v. regia, saec. VII extr. — Febr. 23.

* BEDA, *Hist. eccl.* III. 8; || SURIUS, VII (1581), 574-75; IV (1579), 115-16; VII (1618), 118-19; VII (1877), 148-49; || *Act. SS.* Febr. III. 387-88, n. 3-5; 3a ed. 393-94, n. 3-5.

Erconwaldus. *Vid.* Erkenwaldus.

Erembertus ep. Tolosanus, † post 684/685. — Mai 14.

VITA. *Inc.* Erembertus igitur s. atque religiosus ortus est in territorio Pincinacensi — *Des.* in oratorio S. Martini pontificis. [2587

CATEL (G. de), *Mém. de l'hist. du Languedoc* (1633), 840-41; || MABILLON, *Acta*, II. 604-6; 2a ed. 578-80; || *Act. SS.* Mai III. 390; 3a ed. 388-89.
EXC. BOUQUET, III. 578.

Erendrudis abb. Salisburgi in Bavaria, † cca. 718. — Iun. 30.

1. VITA. *Inc.* Misericordia Dei per climata orbis diffusa — *Des.* Sepulta est autem in crypta eiusdem monasterii... [2588

CANISIUS, *Ant. lect.* VI, 2. 1125-28; ed. BASNAGE, III, 2. 331-32; || SURIUS, VI (1618), 361-62, I-X; || MABILLON, *Acta*, III, 1. 348-49; 2a ed. 333-34.
EXC. *Act. SS.* Iun. V. 581, n. 5; 3a ed. VII. 533, n. 5.

2. MIRACULA AUCT. CAESARIO CAPELLANO. *Inc. prol.* Cum his quae ad cultum divinum — *Inc.* Primo et principaliter de curatione s. Henrici imp. — *Des.* libere obtulerunt ob dicti census refusionem. [2589

CANISIUS, l. c. 1128-37; ed. BASNAGE, l. c. 333-37; || SURIUS, t. c. 362-65; || MABILLON, t. c. 350-55; 2a ed. 335-39; || *Act. SS.* Iun. V. 582-85; 3a ed. VII. 534-37.

Erenfridus. *Vid.* Ezo.

Erhardus ep. cultus Ratisbonae, saec. VIII in. (?) — Ian. 8.

1. VITA ET MIRACULA AUCT. PAULO (IUDAEO MON. FULDENSI), libris 2. *Inc. prol.* Inter lilia virtutum pascenti... matri Heilikae... Attentare iubes — *Inc. lib. I.* Erhardus, qui gloria fortis interpretari potest — *Des. lib. II.* nemo vel ascendere potest. Pro tantis itaque... [2590

Act. SS. Ian. I. 535-39; || COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae*, 22-32.

2. Eorundem epitome. *Inc.* Erhardus genere Gothus, parentibus licet gentilibus — *Des.* culpa eius non habuit celationem. [2591

Act. SS. t. c. 539-41.

3. Vita auct. Conrado de Monte-puellarum. *Inc.* Erhardus Christi confessor egregius et praesul eximius — *Des.* ac legendam ipsius in hoc compendium transformavi. [2592

Act. SS. t. c. 541-44.

4. Narratio Richeri (*Gesta Senoniensis ecclesiae,* i. 15).

D'Achery, *Spicilegium,* III. 288-89; || Id. ed. de la Barre, II. 608; || Mabillon, *Acta,* III, 2. 479-80; 2ª ed. 434; || Calmet, *Hist. de Lorraine,* II, preuves, 8-9; 2ª ed. III, preuves, 148; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XXV. 264.

Ericus Plovpenning, rex Daniae, † 1250.

Miracula auct. Iohanne de Othonia mon. *Inc.* Anno Dñi mccl, in vigilia S. Laurentii, b. Ericus rex Daniae captus est in Hethæby — *Des.* qui eam caecam noverunt, et videntem. Et ego Io. de Othonia praesens fui, et in scriptum redegi. [2593

Versionem danicam libelli inediti protulit H. Olrik, *Danske Helgeners Levned* (1893/94), 381-403.

Ericus erem. *Vid.* **Henricus.**

Ericus rex Sueciae m., † 1161. — Mai 18.

1. Vita. *Inc.* Gloriosi martyris Christi... Exstitit enim tam regali prosapia — *Des.* Reliqua vitae eius... Passus est autem... [2594

Brev. Upsaliense (Holmiae, 1496) (deest ultimum cap.); || Schefferus (I.), *Israel Erlandi fil. de vita et miraculis s. Erici* (Holmiae, 1675), 1-14; || *Act. SS.* Mai IV. 188-89; 3ª ed. 187-88; || *Scr. rer. Suecic.* II, 1. 272-76.

Exc. *Brev. Othiniense* (Lubecae, 1497); || Langebek, *Scr. rer. Dan.* IV. 606-7.

2. Miracula auct. Israele Erlandi. *Inc.* α) Rusticus quidam in Attunlaland, Olavus nomine... — *vel* β) Nobilis vir dñus Magnus Iohannis Angeli filius — *Des.* gloriosi martyris patrocinio antea liberatam. — *Inc. epil.* Ecclesiam Christi alii sanctitatis exemplis — *Des.* misericordia mea, Deus meus. [2595

Alius est tum in codicibus (cf. *Scr. rer. Suecic.* l. c. 290, not. *z*), tum in editionibus ordo capitulorum; ideo initia α et β distinximus.

Schefferus, t. c. 117-84 (inc. α); || *Act. SS.* t. c. 190-96; 3ª ed. 189-95 (inc. α; deest tum unum cap. sub initio, tum epil.); || *Scr. rer. Suecic.* l. c. 278-316 (inc. α).

Exc. *Brev. Upsalense* an. 1496 (inc. α). — Quetif et Echard, *Scr. ord. Praed.* I. 545 (epilogus).

3. Recognitio reliquiarum an. 1359. *Inc.* Anno Dñi mccclix... Nos Laurentius praepositus... [2596

Scr. rer. Suecic. l. c. 316-17.

4. Miracula saec. XV. I. *Inc.* Anno Dñi mccccIII... quidam Ioan Andersson... [2597

II. *Inc.* Anno Dñi mccccXI... quidam Hanis Waltarsson... [2598

Schefferus, t. c. (solum mirac. I); || *Act. SS.* t. c. 196; 3ª ed. 195-96; || *Scr. rer. Suecic.* l. c. 315.

Erkanbertus. *Vid.* **Eckenbertus.**

Erkembodo ep. Tarvannensis et ab. Sithivensis, † 742. — April. 12.

Vita auct. Iohanne mon. Sithivensi. *Inc. prol.* Venerabilibus fratribus... Cum frequenter de reverendis actibus — *Inc.* B. igitur Erkembodo monasticis et regularibus disciplinis — *Des.* precibus s. E-onis confessoris sui I. C. Dñus, qui... [2599

Act. SS. April. II. 93-94; 3ª ed. 93-95.
Exc. Bouquet, III. 648.

Erkenwaldus (Earconwaldus) ep. Londinensis, † 693. — April. 30.

1. Vita. *Inc.* Post passionem et resurrectionem dñicam cum catholica fides — *Des.* Quotquot autem gestatorium s. viri tetigerunt... [2600

Dugdale (W.), *History of St. Pauls Cathedrale in London* (London, 1658), 181-84; *id.* ed. E. Maynard (London, 1716), append. 5-8; *id.* ed. H. Ellis (London, 1818), 289-91; || Id. *Monasticon anglic.* III (1673), 299-301.

2. Miracula. *Inc. prol.* Eloquentiae virtus — *Inc.* Fuit itaque in doctoris gentium familia — *Des.* ad libertatem caelestis gloriae perducat I. C. D. N... [2601

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 294-95.
Exc. Leland, *Collectanea,* I. 20-21.

3. Epitome Vitae et Miraculorum. *Inc.* Temporibus antiquis, quando regnum Angliae — *Des.* posteaque paulatim plene curatur, ad laudem... [2602

Capgravius, f. 130-33; || *Act. SS.* April. III. 781-87; 3ª ed. 790-96.

Erluinus ab. Gemblacensis, † 987. — Mai 23.

1. Vita metrica auct. Richario mon. *Inc. prooemium...* — *Inc. Vita.* Ottonis fuit ad tempus hic regis in aula... [2603

Exc. Versiculos triginta sex exscripsit Sigebertus Gemblacensis in *Gestis abb. Gemblacensium,* c. 3 (cf. infra **2**); sed et ibid. c. 2 agnoscere est reliquias alias eiusdem Vitae metricae (cf. M. Manitius, in *Neues Archiv,* XIII. 210).

2. Vita auct. Sigeberto Gemblacensi (*Gesta abb. Gemblacensium,* c. 1-22). *Inc. prol.* Vitam Erluini, primi Gemmelacensium ab., Richa-

rius — *Inc.* Ven. itaque Erluinus patris proprii studio — *Des.* Transiens ergo ab hoc mundo iv id. aug., sepultus est... [2604

Pertz, *MG.* VIII. 523-34; ‖ *P.L.* CLX. 595-614.
Exc. D'Achery, *Spicilegium*, VI. 505-17; ‖ Id. ed. de la Barre, II. 759-63.— *Act. SS.* Mai VII. 844-46; 3ª ed. 829-31.

Ermagoras. *Vid.* Hermagoras.

Ermelindis v. in Brabantia, saec. VI extr. — Oct. 29.

1. Vita. *Inc.* B. v. Ermelindis ex Ermenoldo patre et Ermesende matre — *Des.* laeti et alacres remeantes ad propria. Amen. [2605

Surius, VII (1581), 795-97; V (1580), 1078-80; X (1618), 398-99; ‖ *Act. SS.* Oct. XII. 849-50.

2. Vita. *Inc.* Igitur ven. v. Hermelendis nobilis genere — *Des.* perpetui luminis obtinet gloriam per infinita saecula. Amen. [2606

De qua *Act. SS. Belgii*, II. 215, n. 26.
Exc. *Act. SS.* Febr. III. 257-58, n. 43-45; 3ª ed. 261, n. 43-45. — *Act. SS. Belgii*, II. 218-19, n. 34. — *Act. SS.* Oct. XII. 854-55, n. 11.

Invenitur et prologus (cf. *Anal. Boll.* XIV. 49, 59°), qui *inc.* " Virtutum omnium caelestium operatorem... „ [2607

Ermenfredus ab. Cusantiensis, saec. VII. — Sept. 25.

Vita auct. Egilberto praeposito. *Inc. epist.* Dñis in Christo Loetrico... Vestrae itaque quorundam iam dudum — *Inc.* Temporibus igitur Clotarii regis Francorum b. vir Eustasius — *Des.* Sed et alio adhuc tempore asserunt se similia ibi audisse. Nos vero... [2608

Act. SS. Sept. VII. 116-22; 3ª ed. 106-12.

Ermengaudus ep. Urgellensis, † 1035. — Nov. 3.

1. Vita. *Inc.* B. Ermengaudus regis aeterni athleta et signifer — *Des.* iuxta Dei matris Mariae altare reconditur cum gloria... [2609

Villanueva, *Viage literario*, X. 306-12; ‖ *Act. SS.* Nov. II, 1. 83-85.

2. Vita et miracula. *Inc.* Sol iustitiae rex regum Christus... [2610

Brev. Urgellense (Venetiis, 1487); ‖ Villanueva, t. c. 314-21; ‖ *Act. SS.* l. c. 87-88.

Ermenilda regina Merciae et abb. Eliensis, † cca. 700. — Febr. 13.

1. Vita. *Inc.* De b. et Deo digna Ermenilda eadem fere recensemus — *Des.* largiente ipso Dño salvatore nostro, qui omnium saeculorum dominatur... [2611

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 368-69.

2. Eiusdem epitome. *Inc.* S. enim Ermenilda Erconberti regis Cantiae... filia — *Des.* Delatus post haec ad tumulum sanctae, saluti pristinae restituitur. [2612

Capgravius, f. 135-35v; || *Act. SS.* Febr. II. 691; 3a ed. 691-92.

3. Translatio. *Vid.* **Etheldreda** 5.

Ermenlandus. *Vid.* **Hermenlandus.**

Ermina vid. Remis, † 1396. — Aug. 25.

Vita auct. Radulfo suppriore, interprete Iohanne de Balayo, libris 4. *Inc. prol.* Apparuit gratia Dei... in ancilla sua Ermina — *Inc. lib. I.* Virago quaedam E. nomine de Picardia trahens originem — *Des. lib. IV.* per humilem obedientiam secuta est in vita sua. Explicit historia... de gallico in latinum. [2613

De qua *Act. SS.* Aug. V. 5; *Anal. Boll.* XIV. 65, 26°.

Erminus ep. et ab. Lobiensis, † 737. — April. 25.

1. Vita auct. Ansone ab. Lobiensi. *Inc. prol.* Dum apostolorum praecepta — *Inc.* Igitur s. Erminus oriundus fuit in pago Laudunensi — *Des.* anno dccxxxvii ab inc. Dñi vii kal. maias perrexit ad Dñm, cui est honor... [2614

Mabillon, *Acta*, III, 1. 564-68; 2a ed. 527-30; || *Act. SS.* April. III. 375-376; 3a ed. 378-80; || *Act. SS. Belgii*, VI. 348-52.
Exc. Bouquet, III. 643-44.

2. Miracula. *Vid.* **Ursmarus.**

Erminoldus ab. Pruveningensis, † 1121. — Ian. 6.

Vita, libris 2. *Inc. prol.* Novissime diebus istis, in quibus — *Inc. lib. I.* Igitur cum apostolicae praedicationis in omnem terram — *Des. lib. II.* sui oleum non deficiet Helisei, praestante... Amen. [2615

Sequitur epitome vitae, quod inc. Cum fidelium pia devotio — *et des.* Cursim ista perstrinximus et summatim... Amen. [2616

Canisius, *Ant. lect.* II, 1. 508-64 (deest cap. 19 editionis Jaffeianae); ed. Basnage, IV. 93-112 (item); || Surius, I (1618), 80-90 (item); || *Act. SS.* Ian. I. 335-47 (item); || Gufl (V.), *Vitae divorum Priflingensium* (Ratisbonae, 1755), I. 1-71 (item); || Jaffé (Ph.), in *MG.* Scr. XII. 481-500.
(Mut. et contracta) Surius, VII (1581), 8-13; I (1576), 141-46; II (1875), 552-68.

Ernestus ep. Pragensis. *Vid.* **Arnestus.**

Ernestus ab. Zwifaltensis m., † 1148. — Nov. 7.

Passio. *Inc. prol.* Anno dñicae inc. mcxlviii ven. ab. Ernest in Persidis regione — *Inc.* B. igitur Ernest in Alemannia parentibus non

infimis — *Des.* iuxta ecclesiam ss. apost. Simonis et Iudae multis miraculis clarum est sepultum. [2617

SULGER (A.), *Annales imperialis monasterii Zwifaltensis,* I (1698), 116-19.

Erneus ab. in dioec. Cenomannensi, saec. VI. — Aug. 9.

VITA. *Inc.* Fuit s. Erneus vir vitae ven., et Aquitanicae provinciae — *Des.* Qui vocatus a fratribus sancti loci venit... [2618

Act. SS. Aug. II. 426-27.

EXC. GONONUS (B.), *Vitae Patrum Occid.* 251-52. — BOUQUET, III. 455.

Erthadus. *Vid.* **Irchardus.**

Eskillus ep. m. in Suecia, † cca. 1076. — Iun. 12.

1. VITA. *Inc. prol.* Vinea Dñi Sabaoth — *Inc.* De gestis autem b. E-i... S. iste Eskillus post infantiae rudimenta quasi oliva — *Des.* in caeleste rosarium est translatus. Cuius meritis... [2619

Brev. Strengnense (Holmiae, 1495); || *Act. SS.* Iun. II. 599-600; 3ª ed. III. 95-96; || BENZELIUS (E.), *Monumenta vetera ecclesiae Sueogothicae,* I (Upsaliae, 1709), 29-33; || *Scr. rer. Suecic.* II, 1. 391-95.

2. VITA. *Inc.* S. Eskillus post infantiae rudimenta, contemptis illecebris — *Des.* Passus est autem ... tempore passionis Christi. [2620

Brev. Scarense (Norimb. 1498); || SPEGEL (H.), *Skriftelige Bewis hörande til Swenska Kyrckio-Historien...* (Upsala, 1716), 154-55; || *Scr. rer. Suecic.* l. c. 395-96.

Esterwinus. *Vid.* **Eosterwinus.**

Ethbinus (al. **Egbinus, Idiunetus**) mon., discipulus S. Winwaloei, saec. VI. — Oct. 19.

1. VITA. *Inc.* B. Ethbini (*al.* Idiuneti) conf. vitam scripturus... In Britanniae partibus natus exstitit s. E. — *Des.* Ita pacificatis omnibus ante altare spiritum reddidit XIV kal. nov. Sepultus est... [2621

Act. SS. Oct. VIII. 487-88; || LA BORDERIE (A. de), *Cartulaire de l'abbaye de Landevenec* (1888), 137-41. — (Paululum contracta) VINC. BELLOV. XXII. 114, 115; || CAPGRAVIUS, f. 122-23. — (**Mut.**) SURIUS, V (1574), 871-73; (1580), 964-65; X (1618), 307-8.

2. EPITOME.

PETRUS DE NAT. IX. 84.

Ethelbertus (Ethelbrictus) m. in Anglia. *Vid.* **Ethelredus** m.

Ethelbertus rex Cantiae, † 616. — Febr. 24.

1. *BEDA, *Hist. eccl.* I. 25-II. 5 passim. — Vita ex Beda compilata est *Act. SS.* Febr. III. 474-77; 3ª ed. 479-82.

2. Vita et translatio auct. Iohanne Goscelino. *Inc.* Translatus est etiam s. ac Deo amabilis rex E... Tertius quidem regum Anglorum — *Des.* et incredulae caecitatis culpam. Haec de b. rege largius texuimus... [2622

Goscelinus, *De translatione s. Augustini Cantuariensis* (vid. **Augustinus** Cantuar., **4**), libro ii, n. 23-30.

3. Epitome Vitae 2. *Inc.* Ethelbertus autem rex Deo amabilis tertius erat regum Cantiae — *Des.* et incredulae caecitatis culpam. [2623

Capgravius, f. 136-36v; || *Act. SS.* t. c. 477-78; 3a ed. 483.

4. Vita. *Inc.* Gloriosus Christi conf. Athelbertus rex Anglorum tertius — *Des.* et sociis suis sollemniter est translatus. [2624

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 252a-52c; || *id.* (Lovan. 1485), f. 33-34.

5. Historia donationum. *Inc.* S. Ethelbertus rex Angliae qui suscepit... [2625

Act. SS. t. c. 478-79; 3a ed. 483-84. — Haec narratio ab editore composita est ex laciniis desumptis a variis libellis, quos invenit apud Spelman (H.), *Concilia, decreta, leges, constitutiones in re ecclesiarum orbis Britannici,* I (Londini, 1639), 125-26, 113-14, 191-92, 121-22.

Ethelbertus rex Orientalium Anglorum m., † 794. — Mai 20.

1. Vita et miracula auct. Giraldo Cambrensi. *Inc. prol.* Si quis vero deliciarum horto — *Inc...* — *Des.* cum a testibus fide dignis nobis oblata fuerint, Dño propitiante, tractaturi. [2626

Exc. *Act. SS.* Mai V. 241* (3a ed. 72*), n. 3; 243* sqq. (3a ed. 73* sqq.) inter annotata ad Vitam **5**; 246*-47* (3a ed. 76*-78*); || Brewer (J. S.), *Giraldi Cambrensis opera* (Rer. Brit. scr. 21), III. 409-10, n. 3; 414 sqq. inter annotata ad Vitam **5**; 425-30. Cf. ibid. xlv-vi. — Leland, *Itinerary,* VIII. 55-57.

2. Passio auct. Osberto Clarensi. *Inc.* Gloriosus ac summo regi acceptus rex Athelberhtus — *Des.* devotissima congaudent. Quod ipse praestare dignetur... [2627

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 494-95.
Exc. Leland, *Itinerary,* VIII. 57-58.

3. Vita et miracula. *Inc.* Gloriosus orientalium Anglorum rex E. secundum dignitatem saeculi — *Des.* ornamentis decoravit. [2628

Capgravius, f. 136v-39.

4. Epitome. *Inc. ut* 3. — *Des.* cum aliis gavisus interfuit. [2629

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 287d-88a; || *id.* (Lovan. 1485), f. 77-77v.

5. Vita (ex Chronico adscripto Iohanni Brompton). *Inc.* Post regem Annam Adelherus frater suus — *Des.* illud regnum Estangliae dominio West-Saxiae contingebat. [2630

Twysden, *Hist. angl. scr.* I. 747-54; || *Act. SS.* t. c. 241*-46*; 3a ed. 72*-76*; || Brewer, t. c. 410-24.

Ethelburga abb. Berecingensis, † 664? 676? — Oct. 11.

1. *Beda, *Hist. eccl.* iv. 6-9.

2. Vita. *Inc.* S. Ethelburga in provincia Lindeseie in villa de Stalington — *Des.* Quidam in extremis... vitae restituitur. [2631

Capgravius, f. 139-41; || *Act. SS.* Oct. V. 649-51 (paucis in fine omissis).

Etheldreda (Aeldrith, Aetheldreda, etc.) regina, abb. Eliensis, † 679. — Iun. 23.

1. Vita auct. Beda. *Inc.* Accepit autem rex Ecgfrid coniugem nomine Aedilthrydam — *Des.* carnis originem duxerat. [2632

*Beda, *Hist. eccl.* iv. 17 (19); || Surius, III (1572), 739-40; (1579), 851-52; VI (1618), 299; VI (1877), 492-95; || *Act. SS.* Iun. IV. 491-92; 3ª ed. V. 419-420.

2. Carmen auct. eodem. *Inc. prol.* Videtur opportunum huic historiae — *Inc.* Alma Deus Trinitas — *Des.* Quam affectu tulerat nullus ab Altithroni. [2633

Beda, l. c. 18 (20); || *Alchvvini opera*, ed. A. Quercetanus [Duchesne] (1617), 1685-86; || *Alcuini opera*, ed. Frobenius (1777), II. 548-49; || *Catal. Paris.* II. 363-64. — Exscriptum est carmen in Vita **3**.

3. Vita auct. Thoma Eliensi (*Historia Eliensis*, liber i). *Inc. prol. in Hist. Eliensem.* Cum animadverterem excellentiam Eliensis insulae — *Inc. de situ Eliensis insulae.* Omnes praeclari et nobiles suum penitus — *Inc. prol. in Vitam.* Nonnullos apud veteres floruisse — *Inc.* Igitur Angli secundum veteres historias — *Des.* ut loquendi vires interim per silentium reparentur. [2634

Mabillon, *Acta*, II. 739-74; 2ª ed. 707-42 (desunt prolegomena; *inc.* " Angli secundum veteres "); || *Act. SS.* Iun. IV. 493-522; 3ª ed. V. 420-45 (deest prol. in Vitam); || [Stewart (D. J.)], *Liber Eliensis* (Anglia christiana Society, Londini, 1848), I. 1-93.

Exc. Wharton, *Anglia sacra*, I. xxxix-xli.

4. Genealogia et Vita, etc. (Librorum i et ii *Historiae Eliensis* epitome). *Inc. chronicula.* Anno Dñi clvi Lucius illustris rex Britonum — *Des.* per b. Ethelwoldum ep. annis xlix. [2635

Inc. libellus. Anna rex Orientalium Anglorum, filius Eli — *Des.* Tamen non ipse, sed qui ei successerat, negotium peregit. [2636

Wharton, t. c. 593-614.

Exc. Dugdale, *Monasticon angl.* I (1655), 87-93; 2ª ed. (1817), 470-74. — *Act. SS.* Mart. II. 606; 3ª ed. 604 (de S. Withburga). — Ibid. Iun. IV. 527-534, n. 15-39; 3ª ed. V. 449-55, n. 15-39.

De ipso libro ii *Historiae Eliensis* cf. infra **Ethelwoldus**, 5.

5. Translatio SS. Etheldredae, Sexburgae, Ermenildae et Withburgae anno 1106, auctore Thoma Eliensi. *Inc.* Glorioso et illustri Anglorum rege Willielmo primo — *Des.* unus Christus, una fides et

una caritas. — *Sequitur carmen, quod inc.* Aetheldreda ducem rogat, *et des.* maneat per saecula Christo. [2637

Act. SS. Iun. IV. 535-38; 3ª ed. V. 456-58; — et quae ibi n. 46 omissa sunt (nempe de translatione S. Withburgae) *Act. SS.* Mart. II. 608, n. 2-6; 3ª ed. 606, n. 2-6. — Cf. eiusdem Thomae *Hist. Eliensem,* II. 143-48 et 150 (ed. Stewart, 288-99), ubi bene magna pars ad verbum convenit cum hac narratione 5; pars tamen (c. 146-148) quae est de S. Withburga, post carmen legitur.

6. Miracula, auct. eodem. *Inc. prol.* Cum os regium et propheticum — *Inc.* Multiplex est peccandi necessitas — *Des.* per scriptum vobis revelatum innotuit. [2638

Act. SS. Iun. IV. 538-76; 3ª ed. V. 459-90. Capita duo, de quibus IV. 542 (3ª ed. V. 461) annot. *b,* edita sunt IV. 523-25 (3ª ed. V. 446-48), n. 3-11. — Sequuntur ibid. (IV. 577-81; 3ª ed. V. 491-94) nonnulla miracula excerpta ex continuationibus Historiae Eliensis, quae editae sunt apud Wharton, t. c. 615-74.

7. Vita et miracula metrica auct. Gregorio mon. Eliensi, libris 2. *Inc. prol.* Qui Iovis ardores, rapti Ganymedis amores — *Inc. lib. I.* Caelum sideribus decoratur, lumine Phoebus — *Des. lib. II.* Virginis ut meritum testantia nobile factum. [2639

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 280-81.

8. Epitomae. a. *Inc.* B. virgo E. Orientalium regis Anglorum Annae filia — *Des.* vel qualiter interierit, sciri potuit. [2640

Capgravius, f. 141-42ᵛ.

b. Petrus de Nat. v. 142 et xi. 67. — c. *Brev. Aberdonense,* pars aest., Propr. SS. 2ᵛ-3.

Ethelfleda. *Vid.* Elfleda abb. Rumeseiensis.

Ethelredus et Ethelbertus (Ethelbrictus) fratres mm. in Anglia, † cca. 670. — Oct. 17.

1. Passio et translatio auct. Goscelino (?). I. Passio. *Inc. prol.* Postquam mundo venialis indulgentiae — *Inc.* Tempore illo quo per divinae gratiae — *Des.* eis contulit honoris gratia, regnante... [2641

II. Translatio. Igitur praedicti s. martyris Dñi — *Des.* binas stolas caelestis gloriae, largiente Christo... [2642

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 263-64.

2. Passio auct. Symeone Dunelmensi (*Historia regum,* § 1-9). *Inc.* Anno ab inc. Dñi dcxvi, qui est xxi ex quo ss. Augustinus — *Des.* est properandum, retinentes ordinem narrationum. [2643

Twysden, *Hist. angl. scr.* I. 85-90; || Petrie (H.), *Monum. hist. Britannica,* I (1848), 645-49; || *Act. SS.* Oct. VIII. 96-99 (omisso ult. cap.); || *Symeonis Dunelmensis opera,* ed. I. Hodgson Hinde (= Surtees Society LI. 1868), 1-8; || *Symeonis monachi opera,* ed. Th. Arnold (= Rer. Brit. scr. 75), II. 1-13.

3. Passio. *Inc.* Edbaldus rex Cantiae, filius Ethelberti, per s. Augustinum — *Des.* Facta est autem eorum translatio... xvi kal. nov. [2644

Capgravius, f. 142v-43v; || *Act. SS.* t. c. 90-94, n. 3, 8-10, 19.

Ethelredus (Aelredus, Ealredus) ab. Rievallensis, † 1166. — Ian. 12.

Vita. *Inc.* Ven. Alredus cum infantulus in cunis iaceret — *Des.* lenire studuit furorem irascentis in se sine causa. [2645

Capgravius, f. 11-13; || *Act. SS.* Ian. I. 749-51; 3a ed. II. 31-33; || *P.L.* CXCV. 197-204.

Ethelwoldus ep. Wintoniensis, † 984. — Aug. 1.

1. Vita auct. Alfrico ab. *Inc. prol.* Alfricus ab... honorabili ep. Kenulfo... Dignum ducens denique aliqua — *Inc.* Erant autem parentes s. Athelwoldi habitatores civitatis Wentae — *Des.* indemnem dimisit eum abire. Claret ergo fides s. Trinitatis... [2646

Stevenson (J.), *Chronicon monasterii de Abingdon* (Rer. Brit. scr. 2), II. 255-66; || *Catal. Paris.* II. 356-63.

Exc. (prologus), Mabillon, *Acta,* V. 606; 2a ed. 594; || Hardy, *Descr. catal.* I. 586, not.

2. Vita auct. Wolstano mon. *Inc. prol.* Postquam mundi Salvator Christus — *Inc.* Erant igitur parentes s. pontificis Adelwoldi ex ingenua christianorum propagine — *Des.* sivit eum abire indemnem. Constat ergo hunc sanctum aeternae vitae coniunctum... [2647

Mabillon, t. c. 608-24; 2a ed. 596-612; || *Act. SS.* Aug. I. 88-98; || *P.L.* CXXXVII. 81-104.

3. Epitome Vitae 2. *Inc.* Erant enim parentes s. E-i ex ingenua — *Des.* sivit eum abire indemnem. [2648

Capgravius, f. 143v-46. — (Mut.) Surius, IV (1573), 459-64; (1579), 492-496; VIII (1618), 23-25; VIII (1877), 52-58. — Male assuit Capgravius suae epitomae pauca quaedam “ ex chronicis „ excerpta, quae pertinent ad Alfwoldum ep. Shireburnensem.

4. Libellus quorundam insignium operum b. Aedelwoldi. *Inc. prol.* Cum praeteritarum notitia rerum — *Inc.* Tempore quo rex Aedgarus gubernacula regni Anglorum — *Des.* et per furtum facta erat transgressioni obnoxia. [2649

Gale, *Hist. Brit. scr.* 463-88.

Exc. [Stewart (D. J.)], *Liber Eliensis* (Anglia christiana Society, Londini, 1848), I. 94-95.

5. Historia Eliensis, auct. Thoma, liber ii. *Inc. prol.* In praecedenti monstratum est opere — *Inc.* Nunc quoque restat scribendum de reparatione — *Des.* dans vires universorum imbecillitati. [2650

Stewart, t. c. 95-299.

Exc. Wharton, *Anglia sacra,* I. 682. — Gale, t. c. 489-516. — *Act. SS.*

Iun. IV. 523-27 (3ª ed. V. 445-49), n. 1, 2, 12-14. (De nn. 3-11 cf. supra **Etheldreda**, 6).

De epitome huius libri cf. supra **Etheldreda**, 4.

6. CARMEN WOLSTANI MON.

De Ethelwoldo multa profert Wolstanus in epistula ad Elphegum, quam praemisit Vitae metricae S. Swithuni. *Vid.* **Swithunus.**

7. NARRATIO (IN *Historia monasterii de Abingdon*). *Inc.* Nunc vero restat ut de viro ven... In primis itaque b. Athelwoldus regnante rege Eadgaro — *Des.* consecravit die v kal. ian. [2651

DUGDALE, *Monasticon anglic.* I (1655), 103-5; 2ª ed. (1817), 516-17; || STEVENSON, op. c. I. 343-49.

Etheria. *Vid.* Echeria.

Ethernanus ep. in Scotia. — Dec. 2.

VITA. *Inc.* Ethernanus ep. ex Scotis non ignobili familia genitus — *Des.* IV non. dec. convaluit (*sic*) ad superos. [2652

Brev. Aberdonense, pars hiem., Propr. SS. 6ᵛ-7ᵛ.

Ethildritha. *Vid.* Etheldritha.

Etto seu **Etho** ep. Hibernus in Hannonia, saec. VII. — Iul. 10.

1. VITA. *Inc.* Sancta fidelium mater ecclesia sacrosancti lateris — *Des.* At vero anima angelicis manibus evecta... [2653

Act. SS. Iul. III. 59-62; 3ª ed. 57-60.

2. INVENTIO RELIQUIARUM. *Inc.* Est in confinio urbis Atrebatis villa Bugunvillare — *Des.* solis pontificibus soleat assignari. [2654

Act. SS. t. c. 49, n. 4, 5; 3ª ed. 47-48, n. 4, 5.

Eucharius (Dec. 8) **et Valerius** (Ian. 29) Treverenses ep. saec. III, **et Maternus** (Sept. 14) Coloniensis ep. saec. IV in.

1. VITA FALSO ADSCRIPTA GOLDSCHERO MON. *Inc. prol.* Quamvis beata vita sanctorum apud omnipotentem Deum — *Inc.* Igitur postquam bb. Petrus apost. Antiochenam ecclesiam — *Des.* non longe a reliquiis ss. Eucharii et Valerii honorabiliter posuerunt [die XVIII kal. oct.] — *Inc. epil.* Haec de gestis ss. patrum — *Des.* et his potiora se percepisse laetatur, praestante... Amen. [2655

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 393ᶜ-96ᵈ (ante epilogum insertae sunt ex *Gestis Treverorum*, c. 16, et ex Legendis recentioribus quaedam narratiunculae de S. Materno); || *id.* (Lovan. 1485), f. 224-28 (item); || BOSQUET, *Eccl. gall. hist.* II. 39-50 (deest epil.); || *Act. SS.* Ian. II. 918-22; 3ª ed. III. 533-537; || HILLAR (M.), *Vindiciae historiae Trevirensis* (Metis, 1763), 146-59 (omissis nonnullis ante epilogum).

Exc. Surius, I (1618), 548-49 (de S. Valerio). — Narbey, *Supplément aux Acta SS.* I. 123-24 (de S. Materno).

Additamenta. I. *Inc.* Sanctorum, ff. dd., Trevirorum episcoporum — *Des.* custodiant. [2656

II. Nos quoque, o civitas Trev. — *Des.* saeculorum. Amen. [2657

Bosquet, t. c. 49-50; || *Act. SS.* Ian. II. 1153; 3ª ed. III. 757-58; || Hillar, t. c. 158-59, 161-62.

2. Vita. a. Auct. Harigero ab. Lobiensi (*Gesta ep. Leodiensium*, c. 5-14). *Inc.* Sub ipso enim tempore b. Petrus — *Des. ut* 1 (*ante epil.*). [2658

Köpke (R.), in *MG.* Scr. VII. 167-71; || *P.L.* CXXXIX. 1010-20.

b. Auct. Aegidio Aureaevallensi (*Gesta ep. Leodiensium*, I, c. 5-16). *Inc. ut* 2a. — *Des.* non longe a corporibus ss. Eucharii et Valerii honorabiliter sepulturae tradiderunt. Floruit... [2659

Chapeaville, *Gesta pontif.* I. 9-22; || Heller (I.), in *MG.* Scr. XXV. 15-18.

Eucherius ep. Aurelianensis, † 738 vel 743. — Febr. 20.

1. Vita. *Inc. prol.* Quoniam undique prolixius pollet — *Inc.* Fuit vir vitae ven. et Deo dignus E. — *Des.* Dehinc prolixum est tendere historiam... [2660

Act. SS. Febr. III. 217-19; 3ª ed. 220-23; || Mabillon, *Acta*, III, 1. 596-600; 2ª ed. 555-59 (om. prol.). — (Mut.) Surius, I (1570), 1026-29; (1575), 1055-58; II (1618), 172-73; II (1875), 418-22.

Exc. Bouquet, III. 655-57.

In *Act. SS.* t. c. 217 (3ª ed. 220) praemissus est prologus Iohannis Gielemans, qui *inc.* " Libet hic coeptum propositum... „ [2661

2. Inventio et translatio in monast. S. Trudonis. *Vid.* **Trudo**, 5, 6, 7.

Eucherius ep. Lugdunensis, † 450/55. — Nov. 16.

Gennadius, *De vir. illustr.* 64. — Ado, 16 nov.

Eudaldus m. Aquis in Novempopulania, saec. VIII (?). — Mai 11.

1. Translatio ad coenobium Rivipollense an. 978. *Inc.* Anno igitur dccccLXXVIII... erat quidam ab. nomine Guidisclus Rivipollensis coenobii — *Des.* ex sanctorum corporibus secum asportari concedat. [2662

Villanueva, *Viage literario*, VIII. 234-36.

2. Translatio eadem et miracula. *Inc.* Anno Dñi N. I. C... currente dccccLXXVIII, aera MVI,... Idisclus ab. Rivipollensis — *Des.* ut ilico exanimis in terram collapsus occumberet. [2663

Tamayo, *Mart. hisp.* II. 170-71; || *Act. SS.* Mai II. 640-41, n. 2, 3; 3ª ed. 637-40, n. 2, 3.

Euf... *Vid.* Euph...

Euflamus erem. in Britannia Armorica, saec. VI. — Nov. 6.

VITA. *Inc.* B. igitur Euflamus, natione Hiberniensis, patre rege natus — *Des.* gratias agit summo altitonanti medico, cui sit... [2664

LA BORDERIE (A. de), *S. Efflam* (1892), 8-22 (= ANNALES DE BRETAGNE, VII. 282-96). — **Var. lect.** ID. in tribus pagellis separatis eodem anno editis.

Eugendus ab. Iurensis, † 516/517. — Ian. 1.

VITA. *Inc. prol.* Quantum, bb. ff., desiderio fervorique vestro — *Inc.* S. namque famulus Christi E., sicut bb. patrum — *Des.* Christo opitulante, luculenter explebunt. [2665

SURIUS, I (1570), 57-63; (1576), 56-63; (1618), 29-33; (1875), 59-68; || *Act. SS.* Ian. I. 50-54; || MABILLON, *Acta*, I. 570-76; 2ª ed. 554-59; || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 154-66.
Exc. BOUQUET, III. 396.

Eugenia, Prothus et Hyacinthus mm. Romae, sub Valeriano. — Dec. 24, 25.

1. PASSIO. **a.** *Inc.* In septimo consulatu suo Commodus imp. direxit illustrissimum virum Philippum ad Aegyptum — *Des.* hymnum dicebant Deo inenarrabilibus vocibus. Hoc solum intelligebatur... [2666

* *Vitae Patrum* (ed. ROSWEYDUS, 340-49; || *P.L.* LXXIII, 605-20); || * *Rufini opera* (ed. VALLARSIUS, 563-80; || *P.L.* XXI. 1105-22). — **Var. lect.** *Anal. Boll.* XVII. 120, 333°.
Exc. MOMBRITIUS, I. 140ᵛ (de S. Basilla).

b. *Inc.* Septimo consulatu Commodus imp. illustrem virum Philippum dirigit in Aegyptum — *Des.* Denique de ipso capitolio paratos ad sacrificandum homines... [2667

MOMBRITIUS, II. 214-17ᵛ.
Exc. (finis) *Catal. Brux.* I. 119, 64°; 283, 8°.

c. *Inc.* Philippus illustrissimus vir Romanus ab imp. Commodo ad Aegyptum — *Des.* multos paganorum converterunt et tandem ad gaudia pervenerunt. [2668

VINC. BELLOV. XI. 115-18; XII. 3, 4, 76, 77.
Exc. MOMBRITIUS, I. 252-52ᵛ.

2. CARMEN AUCT. ALDHELMO. *Inc.* Eugeniam porro claris natalibus ortam — *Des.* ubi est Deus horum. [2669

* ALDHELMUS, *De laude virg.* 35 (*P.L.* LXXXIX. 271-72).

3. CARMEN AUCT. FLODOARDO. *Inc.* Carbasa nunc zephyris inflantibus — *Des.* Damna parant Erebo, densissima fenora caelo. [2670

FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, V. 2 (*P.L.* CXXXV. 675-84).

4. Epitomae.

Ado, 25 dec. et 11 sept. — *Leg. aurea,* c. 136 (129). — Petrus de Nat. ii. 3. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 89.

Eugenius I papa, † 657. — Iun. 2.

**Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 341; || ed. Mommsen, 185).

Eugenius III papa, † 1153. — Iul. 8.

1. Vita auct. Bosone card. *Inc.* Eugenius III, natione Tuscus, patria Pisanus — *Des.* coram maiori altari tumulatus. [2671

Muratori, *Rer. ital. scr.* III, 1. 439; || Watterich, *Pont. Rom. Vitae,* II. 281-83; || Duchesne (L.), *Le Liber pontificalis,* II. 386-87.

2. Vita (ex ms. Bernardi Guidonis). *Inc.* Eugenius III, natione Pisanus, a cardinalibus eligitur — *Des.* et ex illa sua Claravalle ascendit ad montem claritatis aeternae. [2672

Muratori, t. c. 437-39.

3. Vita auct. Amalrico Augerio. *Inc.* Eugenius III, natione Pisanus, post dictum Lucium — *Des.* Conrado imp. II tunc regnante. [2673

Eccard, *Corp. hist. med. aevi,* II. 1739-41 (deest finis); || Muratori, op. c. III, 2. 368-70.

4. Epitome (ex Martino Polono). *Inc.* Eugenius III, natione Pisanus, sedit annos 8 — *Des.* circa maius altare sepultus est. [2674

Muratori, op. c. III, 1. 437; || Duchesne, t. c. 449.

5. Miracula. *Inc. prol.* Pauca de pluribus quae Dei operatione — *Inc.* Iohannes quidam nomine, cognomine Ritius — *Des.* ad sepulcrum eius, licet invitus, et protinus liberatus est. [2675

Henriquez, *Fasciculus sanctorum Ord. Cisterciensis,* I (1631), 211-12; || *Act. SS.* Propyl. Mai, Conatus chron.-hist. ii. 22*; || Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 1139-42; || *P.L.* CLXXX. 1009-12.

6. Miraculum. *Inc.* Romae quidam presbyter erat, qui vitam reprehensione dignam agebat — *Des.* cum magna confusione latenter aufugit. [2676

Henriquez, t. c. 212; || *Act. SS.* l. c. 22*-23*; || *Anal. Boll.* X. 455-56.

Eugenius seu Eoganus ep. Ardstratensis, saec. VI. — Aug. 23.

Vita. *Inc.* S. ac ven. pontifex Eugenius patre Cainnecho — *Des.* His finitis, duobus choris fratrum cum melodia... [2677

Act. SS. Aug. IV. 625-27; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 915-24.

Eugenius ep. Carthaginiensis, † 505. — Iul. 13.

1. Acta auct. Victore Vitensi. *Inc.* Mortuo igitur Geiserico, Huniricus — *Des.* Nicasius in brevi simili morte periit. [2678

* Victor Vitensis, *Hist. pers. Wandal.* ii et iii, al. ii-v (*P.L.* LVIII. 201-

260; || ed. Halm, 13-58; || ed. Petschenig, 24-107); || Surius, IV (1573), 191-206; (1579), 193-208; VII (1618), 174-82; VII (1877), 232-56 (nonnullis subinde omissis); || *Act. SS.* Iul. VII. 495-508; 3ª ed. 471-83 (item).

Exc. Vinc. Bellov. xxi. 74-98.

2. Vita (narrationes Gregorii Turon.). *Inc.* Prosequentes ordinem temporum — *Des.* Et haec dicens a loco recessit. O ff. dd., spem in solo redemptore figite... [2679

* Greg. Turon. *Hist. Franc.* ii. 3, 4; *Glor. mart.* 57 (58). — Cf. *Act. SS.* t. c. 487-88 (3ª ed. 463), n. 4; *Catal. Paris.* I. 144, 23° (ex codice, de quo ibi, prima et ultima verba exscripsimus).

3. Passio. *Inc.* Cum orta fuisset persecutio... ab impiissimo Honorio — *Des.* Et ita s. E. pervenit inter alia multa in partes Liguriae...[2680

Catal. Brux. I. 63-66.

Appendix. *Inc.* Post haec autem, cum audisset in loco, in quo corpus eius — *Des.* reddat pro hoc rationem in die iudicii. Amen. [2681

Cf. ibid. 30, 38°.

4. Epitomae.

Gennadius, *De vir. ill.* c. 97. — Petrus de Nat. vi. 96.

Eugenius diac. Florentinus, saec. V in. — Nov. 17.

1. Vita. *Inc.* Temporibus summi patris nostri Ambrosii erat in partibus Tusciae quidam Clarus nomine — *Des.* sed super candelabrum posita lucerent, ad laudem... [2682

Brocchi, *Vite de' SS. e BB. Fiorentini,* I (1742), 52-56.

2. Epitome. *Inc.* Eugenius Florentiae claris parentibus ortus — *Des.* ecclesia eius nomine consecrata est. [2683

Brocchi, t. c. 49-51.

Eugenius ab., † Mediolani, saec. IX in. — Dec. 30.

1. Vita. *Inc.* Caroli secundi temporibus cum idem apud Romam — *Des.* Unde usque in praesentem diem, Deo annuente,... summa cum devotione celebratur, regnante... [2684

Mombritius, I. 261-62ᵛ. — Exscripta est fabulosa haec narratio ex * Landulfo seniore, *Hist. Mediol.* ii. 10-14 (ed. W. Wattenbach, in *MG.* Scr. VIII. 49-51; || *P.L.* CXLVII. 852-58); cf. Wattenbach, t. c. 49, not. *s*; *P.L.* t. c. 851, not. 269.

2. Epitome.

Hilarion Mediolanensis, f. 59-60.

Eugenius ep. Toletanus (?) m., saec. I/III. — Nov. 15.

1. Passio. *Inc.* Dum rerum genitor tam visibilium — *Des.* α) ac cellulam desuper construxerunt, ubi multis miraculorum signis effulget. Quod si quis sequentia perlegerit, cognoscere poterit. [2685

vel β) ac cellulam... signis effulget, largiente Dño N. I. C... [2686

DAVIN (V.), in *Annales de philosophie chrétienne*, 5e sér. X (1864), 370-78 (des. α); || LA FUENTE (Vic. de), *Hist. eccl. de España*, 2a ed. I (1873), 303-6, 312-13 (des. α); || *Anal. Boll.* II. 131-38, c. 1-17 (des. β); || NARBEY, *Supplément aux Acta SS.* I. 220-23 (des. α).

Exc. RENET, *S. Lucien et les autres SS. du Beauvaisis*, I (1892), 504-5.

2. MIRACULA DIOGILI OSTENSA. *Inc.* Temporibus gloriosissimi primi Pipini regis dum adhuc b. martyris — *Des.* α) daemon inferno deputaretur, ad laudem... [2687

vel β) deputaretur. Nos quoque petimus, Eugeni martyr... [2688

DAVIN, t. c. 78-83 (des. β); || LA FUENTE, t. c. 306-10 (des. β); || *Anal. Boll.* III. 58-64 (des. α).

Exc. HEINEMANN (L. de), in *MG.* Scr. XV. 653-54. — NARBEY, t. c. 223-25 (des. α).

3. TRANSLATIO BRONIUM AN. 914/918 ET MIRACULA. *Inc. prol.* Cum plures vestra habeat paternitas didascalos — *Inc.* Tempore igitur quo monarchiam totius regni Francorum Pipinus — *Des.* et benedicens illorum suoque Dño, qui vivit et regnat [in] saecula. Amen. [2689

Anal. Boll. III. 29-54, c. 1-33. — Var. lect. MORIN (G.), in *Anal. Boll.* V. 388-90, 394; — HEINEMANN, t. c. 1318.

Exc. HEINEMANN, t. c. 646-52, c. 1-26.

ADDITAMENTA. I. *Inc.* Unum adhuc valde stupendum... Eademque tempestate, qua timor Hungrorum — *Des.* oblationum xenia. [2690

Anal. Boll. III. 54-55, c. 34; || HEINEMANN, t. c. 652, c. 27. — Var. lect. MORIN, t. c. 390.

II. *Inc. prol.* Cunctarum igitur opifex — *Inc.* Erat enim quidam nomine Rikardus — *Des.* per longa postmodum vixit tempora. [2691

Anal. Boll. III. 55-57 (initium; var. lect. MORIN, t. c. 390-91); — MORIN, t. c. 391-94 (reliqua).

Exc. HEINEMANN, t. c. 652, 1318-19.

4. SERMO DE ADVENTU ET TRANSLATIONE. *Inc.* Nosse convenit, ff. cc., qualiter corpus... Post haec temporibus Ludovici gloriosissimi regis — *Des.* Deinde pergens ad portam... atque Agathae virginis. [2692

Exc. (ultima pars) MORIN, t. c. 395.

5. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XI. 35. — PETRUS DE NAT. X. 62.

Eulalia v. m. Barcinone, sub Diocletiano. — Febr. 12.

Num haec martyr ab Eulalia Emeritensi diversa sit, non est huius loci inquirere. Legendae saltem utriusque seorsim recensendae sunt.

1. PASSIO. *Inc.* In diebus illis Eulalia s. Barcinonensium civis et incola nobilis — *Des.* Et ad voces psallentium multi de populo convenerunt et mox cum laetitia sepelierunt eam, benedicentes... [2693

TAMAYO, *Mart. hisp.* I, 1. 103-5; || *Act. SS.* Febr. 577-78; || PONSICH Y

Camps (R. de), *Vida, martyrios y grandezas de S. Eulalia* (Madrid, 1770), 396-403, et iterum 404-13; || Florez, XXIX. 371-75.

2. Passio. *Inc. prol.* Exsecranda trophaea principum — *Inc.* Fuit ergo haec v. E. admirandae sanctitatis — *Des.* Et ad voces canentium et psallentium multi a populo convenerunt ad sepulcrum Eulaliae virginis, benedicentes... [2694

Florez, t. c. 375-90.

3. Passio. a. *Inc.* Fuit christianis orta tempestas, et tunc b. levita Vincentius... Et erat quaedam v. nomine E. — *Des.* Sepelivit eam Donatus presb... Celebremus igitur natalem... [2695

De qua *Anal. Boll.* VIII. 121.

b. Passio. *Inc.* In Barcellona... saeva christianis fuerat orta tempestas. Iam enim benedictus Vincentius... Illic enim etiam erat virgo quaedam — *Des.* Sepelivit autem eam Donatus presb... Celebratur ergo natalis... [2696

Catal. Brux. I. 261-63.

4. Epitomae.

Petrus de Nat. i. 54. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 96.

5. Translatio an. 878. *Inc.* Anno inc. Dñi N. I. C. dccclxxviii... b. Sigebodo Narbonensis archiep. — *Des.* Celebratur vero haec translatio omni anno... [2697

Villanueva, *Viage literario,* XVIII. 290-93.

6. Translatio an. 1339. *Inc.* In nomine... Ineffabilis altitudo prudentiae — *Des.* Signum mei Marci Mayolli... et clausi rogatus. [2698

Ponsich, t. c. 446-74.

Eulalia v. m. Emeritae, sub Diocletiano. — Dec. 10.

1. Carmen auct. Prudentio. *Inc.* Germine nobilis E., mortis et indole nobilior — *Des.* carmine propitiata fovet. [2699

*Prudentius, *Peristephanon* iii (*P.L.* LX. 340-57); || Vicelius, *Hagiol.* f. 45-46v; || Lipomanus, II, f. 192-93; || Surius, VI (1575), 819-21; (1581), 913-14; XII (1618), 199-201; XII (1880), 250-55; || Tamayo, *Mart. hisp.* VI. 437-43; || Ruinart (1689), 497-500; (1713), 452-54; (1731), 397-99; (1803), III. 71-76; (1859), 480-82; || Florez, XIII. 392-98.

2. Passio. *Inc.* Innumerus populus et infinita est multitudo... Haec ergo v. bb. sanctimonialis puella Deo timorata — *Des.* credulitatis exempla monstravit, regnante... (*al.* monstravit. Passa est...) [2700

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 248a-49d (pauca in principio desunt); || *id.* (Lovan. 1485), f. 28v-30v (item); || Florez, t. c. 398-406.
Exc. Ponsich, t. c. 413-20.

3. Epitomae.

*Aldhelmus, *De laude virg.* 38 (*P.L.* LXXXIX. 273). — Vinc. Bellov. xiii. 123; || Mombritius, I. 251v-52.

4. MIRACULUM. *Inc.* Eulalia gloriosa apud Emeritam... [2701

* GREG. TURON. *Glor. mart.* 90 (91).

5. MIRACULA. *Vid.* **Emeritenses,** Libellus Pauli diac. [2702

6. RECOGNITIO RELIQUIARUM IN ECCLESIA HELENENSI AN. 1286. *Inc.* Noverint praesentes ... quod ego Guillelmus Cerra... [2703

Gallia christ. VI (1739), instrum. 489.

Eulogius presb. Cordubensis m., † 859. — Mart. 11.

VITA AUCT. PAULO ALBARO. *Inc. prol.* Bb. m. et doctoris Eulogii passionem disponens scribere — *Inc.* Igitur b. m. Eulogius nobili stirpe — *Des.* tibi vel ceteris dñis meis sociis tuis condonatus. Amen. [2704

Eulogii opera, ed. Ambr. MORALES (Compluti, 1574), f. 1-7v; || SCHOTT, *Hisp. illustr.* IV (1608), 223-30; || SURIUS, III (1618), 95-99; || TAMAYO, *Mart. hisp.* II. 167-73 (initio et fine omissis); || *Act. SS.* Mart. II. 90-96; 3a ed. 89-95; || LORENZANA (F. de), *SS. PP. Toletanorum opera,* II. 394-408; || FLOREZ, X. 543-60; 2a ed. 565-83; || *P.L.* CXV. 705-20. — **Var. lect.** TRAUBE (L.), in *MG.* Poet. lat. III. 122, 124-25.

Euphebius seu **Ephebus** ep. Neapolitanus, saec. III. — Mai 23.

MIRACULA. *Inc. prol.* Sciendum namque est, ff. cc., quod sancti Deo placentes — *Inc.* Enim vero cum quidam presbyter extra Neapolitana moenia — *Des.* omnipotenti Deo et s. E-o gratias referebat. [2705

Officium S. Ianuarii etc. (Neapoli, 1525), f. 62v-65v (paucis in initio et in fine omissis); || *Act. SS.* Mai V. 236-38; 3a ed. 238-40; || PARASCANDOLO, *Mem. della chiesa di Napoli,* I. 189-93; || CAPASSO, *Monum. Neapol.* I. 331-35. **Exc.** CARACCIOLUS (A.), *De sacris eccl. Neapolitanae monumentis* (Neapoli, 1645), 147-48; || UGHELLI, VI. 38-39; 2a ed. 28-29.

Euphemia, Dorothea, Thecla et Erasma vv. mm. Aquileiae, sub Nerone. — Sept. 3.

1. PASSIO. *Inc.* Regnante Nerone in urbe Roma et Sevasto praeside residente — *Des.* ita ut tres partes civitatis paene viderentur christianorum esse. Passae sunt autem... XIV kal. oct. [2706

Exc. (initium) KANDLER (P.), *Codice diplomatico Istriano,* I (1847), f. 10. — De qua cf. *Act. SS.* Sept. I. 608, n. 17; *Anal. Boll.* XVII. 81.

2. PASSIO. *Inc.* Eufemia et Dorothea fuerunt filiae Valentii divitis — *Des.* ita ut tres partes civitatis paene viderentur esse christianorum, et occurrebant die noctuque ad ecclesiam, ubi dictae virgines sunt sepultae. [2707

Exc. *Act. SS.* t. c. 608, n. 15, 16 (ex Petro Calo).

3. EPITOME.

PETRUS DE NAT. VIII. 29.

Euphemia v. m. Chalcedone, sub Diocletiano. — Sept. 16.

1. Passio. *Inc.* Sub Diocletiano imp., proconsule autem Prisco, in Europa erat congregatio magna in civitate Calcedonia — *Des.* et torquebatur. Completum est autem martyrium... Omnes ergo qui pro nomine Dñi N. I. C. sanctae martyri congaudemus... [2708

Mombritius, I. 255v-58.

2. Passio. a. *Inc.* Quinto persecutionis anno Diocletiani imp., Prisco proconsule, in Europa civitate Calcidoniae erat congregatio magna — *Des.* usque in hodiernum diem. Completum est autem martyrium... Omnes ergo qui pro nomine Iesu martyrium s. E-ae complemus... [2709

De qua *Anal. Boll.* XVII. 80-81.

b. *Inc. ut* 2a. — *Des.* et cum angelis in caelis est coronata, regnante... [2710

De qua *Catal. Paris.* I. 494, 8°.

c. *Inc. ut* 2a. — *Des.* Et fabricaverunt basilicam super sepulturam b. E-ae... [2711

De qua ibid. 562, 14°.

d. (Epitome). *Inc.* Quinto persecutionis anno Diocletiani in Europa in civitate Calcidonia erat — *Des.* Completum est autem martyrium s. E-ae xvi kal. oct. in confessione... [2712

De qua *Catal. Brux.* I. 44-45, 109°.

3. Passio. *Inc.* Temporibus Diocletiani imp. cum fervor impietatis eius ubique saeviret, erat apud urbem Calcedonam congregatio non modica — *Des.* miliario uno plus minus a civitate Calcedona. Completum est autem gloriosum martyrium... [2713

Martinengo (T. P.), *Theotocodia sive Parthenodia* (Romae, 1589), 403-6; || *Bibl. Casin.* III. Floril. 114-16.

4. Laudatio auct. Asterio ep. Amaseae, interprete Anastasio Bibliothecario. *Inc.* Pridem, o viri, Demosthenem habebam in manibus — *Des.* nisi multum post narrationem venimus. [2714

**Syn. II Nic.*, act. iv (Mansi, *Concil. coll.* XIII. 15, 18; || *P.L.* CXXIX. 278-80).

5. Epitomae.

* Ennodius, *Carmen* i. 17 (cf. Chevalier, *Repert. hymn.* n° 15923). — Ado, 16 sept. — Vinc. Bellov. xiii. 77, 78. — *Leg. aurea*, c. 139 (133). — Petrus de Nat. viii. 84. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 104.

6. Translatio in Istriam. *Inc.* Temporibus [Diocletiani] caesaris imp. quibus innumera christianorum multitudo — *Des.* miracula frequenter ostendit. Celebratur autem... [2715

Kandler (P.), *Codice diplomatico Istriano,* I (1847), f. 58-59v; || Caenazzo (T.), in *Atti e memorie della Società istriana di archeologia e storia patria,* I (1886), 326-30.

7. Translatio Venetiis Rubinum an. 1401. *Inc.* In diebus illis cum classis saevissima Ianuensium — *Des.* tempore regiminis egregii viri dñi Iustiniani Iustiniano. [2716

Caenazzo, l. c. 343-44.

Euphemia et Thecla vv. mm. Tergesti, sub Valeriano. — Nov. 17.

Passio. *Inc.* Temporibus illis cum imperium obtinerent Valerianus et Gallienus, praeceperunt — *Des.* Et accipiens corpora ipsarum, condiens cum aromatibus... Amen. Passae sunt autem... [2717

Kandler (P.), *Atti dei ss. mm. Tergestini,* tertio loco; || Id. *Codice diplomatico Istriano,* I (1847), f. 14-15.

Euphrasia seu **Eupraxia** v. in Thebaide, post 410. — Mart. 13.

1. Vita. a. *Inc.* In diebus Theodosii imp. piissimi fuit vir quidam in regia civitate senator — *Des.* quae caelesti senatui interesse promeruit. Festinemus igitur et nos tam fratres quam sorores huiusmodi conversationem... [2718

Vitae Patrum* (ed. Rosweydus, 351-61; || *P.L.* LXXIII. 623-42); || Surius, III (1618), 164-71; || *Act. SS.* Mart. II. 265-74; 3ª ed. 261-70. — (Mut.**) Surius, II (1571), 216-27; (1578), 252-61; III (1875), 270-84.

b. *Inc. ut* 1 a. — *Des.* quae caelestem senatum in terra promeruit. Festinemus igitur, fratres, et nos... [2719

De qua *Catal. Paris.* II. 13, 13°.

c. Vita. *Inc.* Erat aliquis de senatoribus in regia urbe — *Des.* Festinemus et nos ipsam religiositatem imitare... [2720

Bibl. Casin. V. Floril. 211 - ... (ultima pars nondum prodiit).

d. (Epitome) *Inc.* In diebus Theodosii imp. fuit vir quidam — *Des.* et persequitur nos. Festinemus igitur et nos huiusmodi conversationem... [2721

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 245c-48a; || *id.* (Lovan. 1485), f. 25-28v.

2. Epitomae.

Petrus de Nat. iii. 197. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 118.

Euphronius ep. Turonensis, † 573. — Aug. 4.

*Greg. Turon. *De episcopis Turonicis,* episc. 8; || Id. *Glor. conf.* 18, 19 (19, 20).

Euphrosyna v. Alexandrina, saec. V. — Febr. 11, Sept. 15.

1. Vita. a. *Inc.* Fuit in Alexandrinae civitate vir magnificus, nomine Paphnutius, curam habens pauperum — *Des.* Et in ipsa retricione decim annus consistens migravit ad Dñm... [2722

Boucherie (A.), in *Revue des langues romanes,* II (1870), 26-40.

b. *Inc.* Fuit vir in Alexandria, nom. Paphn., honorabilis omnibus et custodiens mandata Dei — *Des.* Vixit autem Paphnutius in s. proposito annos decem et emigravit ad Dñm... Dies autem migrationis eorum... [2723

* *Vitae Patrum* (ed. Rosweydus, 363-68; || *P.L.* LXXIII. 643-52); || *Act. SS.* Febr. II. 537-41.

Exc. Boucherie, t. c. 26, not. 2.

c. *Inc.* Fuit vir quidam in Alexandria, Paphn. nom., dives valde et honorabilis Deumque vehementer timens — *Des.* octo in s. religione decursis annorum curriculis, migravit ad Dñm, cui est honor... [2724

Bibl. Casin. III. Floril. 221-25.

d. *Inc.* Fuit in urbe Alexandria magna quidam vir dives valde et gloriosus nimis, nom. Paphn., omnino efficax in praeceptis Dei — *Des.* Vixit ergo in eodem monasterio et ipse per decem annorum spatium... Reliquiae namque eius... [2725

Mombritius, I. 253-55v.

e. *Vid.* etiam **Castissima.**

2. Vita metrica. *Inc. prol.* Euphrosyna, tuam fer opem mihi — *Inc.* Civis Alexandrinae Paphnutius fuit urbis... [2726

Exc. *Act. SS.* t. c. 536, n. 7.

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xvi. 76-78. — Petrus de Nat. iii. 113. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 122.

Euphrosynus ep. Pamphiliae (?), cultus Panzani in Tuscia, saec. I. — Nov. 3.

Vita. *Inc.* Eufrosinus civitatis Babyloniae illustri prosapia ortus — *Des.* et incolumes ad propria redierunt. [2727

Brocchi, *Vite de' SS. e BB. Fiorentini,* II, 1 (1572), 34-36.

Euplus seu **Euplius** diac. m. Catanae, sub Diocletiano. — Aug. 12.

1. Passio. a. *Inc.* Diocletiano ix et Maximiano viii coss., pridie id. aug. in Catanensium civitate, cum esset extra velum secretarii — *Des.* et a carnifice decollatus est. Sublatum est postea corpus eius a christianis et conditum aromatibus sepultum est. [2728

Baronius, *Annales,* an. 303, cxlvi-ix ; || Surius, VIII (1618), 105-6 ; || Caietanus, *Vitae SS. Sicul.* I. 106 ; || Ruinart (1689), 438-40; (1713), 406-8 ; (1731), 361-62 ; (1802), II. 430-33 ; (1859), 437-38 ; || *Act. SS.* Aug. II. 721-722 ; || Amicus et Statella (V. M.), *Catana illustrata,* IV (1746), 56-58.

Exc. *Act. SS.* Febr. I. 598-99 (3a ed. 603), n. 20, 21.

b. *Inc.* Sub Diocletiano *etc. ut* 1 a. — *Des.* et decollatus est bb.

Euplus. Tunc sempiternam coronam fidei accepit exsultans... Et repositum est corpus eius... [2729

Mombritius, I. 252v-53.
Exc. (pars posterior) Ruinart (1689), 440-41; (1713), 408-9; (1731), 362-363; (1802), II 433-35; (1859), 438-39.

c. *Inc.* In civitate Cathanensium temporibus sceleratissimorum principum... quidam vir fidelis — *Des.* et sic decollatus est. Tanti ac talis certaminis remunerationem accepit coronam... Et repositum est corpus eius... [2730

Catal. Brux. II. 309-14.

2. Epitome.

Ado, 12 aug.

3. Miracula. *Inc.* Igitur dum bb. Eupli... praeclara gloriosaque miracula cunctis innotescerent — *Des.* Quae, oratione facta, commendans se sancto... [2731

Capasso (B.), *Monum. Neapol.* I. 329-31. — (**Mut.**) Caietanus, t. c. 108-9; || *Act. SS.* t. c. 720-21, n. 51-57; || Sabbatini (L.), *Il vetusto calendario Napoletano*, VIII (1747), 66-68.

Eupuria v. Caietae. — Mai 16, 17.

Miracula. *Inc. prol.* Secretum regis celare bonum est — *Inc.* Fuit in hac praedicta civitate vir quidam nomine Martinus — *Des.* quod videntes admirati sunt ac gratias Deo et b. E-ae dederunt. [2732

Act. SS. Mai III. 575-77; 3a ed. 573-74.

Eusanius et soc. mm. apud Furconium, sub Maximiano. — Iul. 9.

1. Passio. *Inc.* Temporibus Maximiani imp. erat in Apuliae partibus iuxta Sipontinam civitatem quidam presbyter — *Des.* unusquisque revertit ad propria. [2733

Coppola (Gius.), *Relazione dello scoprimento del corpo e degli atti antichi del glorioso ... S. Eusanio* (Roma, 1749), 67-112.

2. Passio (antiqua ?). *Inc.* In provincia Apuliae in civitate Sipontina gloriosus conf. — *Des.* Deinde sepelierunt eum in ecclesia... [2734

De Auria (Marcellus), *Vita ss. mm. Eusanii et soc.* (1607) [non vidimus]; || *Act. SS.* Iul. II. 692-96.

3. Translatio (antiqua ?). *Inc.* Post transitum vero s. E-ii accidit ut illud propheticum — *Des.* dantes gloriam Deo, qui vivit... Amen. [2735

De Auria, t. c.; || *Act. SS.* t. c. 696-97.

Eusebia abb. Hammaticensis, † cca. 680. — Mart. 14.

1. Vita. *Inc. prol.* Cum primum animum ad scribendum appuli —

Inc. Francorum regnum a primordio sui — *Des.* in designato loco recondidere. Qui quamdiu commendato pignore est perfruitus... [2736

Act. SS. Mart. II. 452-55; 3ª ed. 447-50; || *Act. SS. Belgii,* IV. 557-64.

2. VITA METRICA, libris 2. *Inc. prol.* Quam candore refert raro theoremate fulget — *Inc. lib. I.* Textus principio Francorum quae sit origo. (I)lius incensis — *Des.* Hinc sudor. Quare respira, lector amice. — *Inc. prol.* Finito primo, praefatio danda secundo. Fecundam — *Inc. lib. II.* Indolis egregiae felix Rictrudis amore — *Des.* qua propelluntur ab aede. — *Inc. epil.* O decus egregium — *Des.* summo per te prece iudice flexo. [2737

Exc. *Act. SS.* Febr. I. 301-2; 3ª ed. 304 (ex libro I). — *Ibid.* Mart. II. 455-57; 3ª ed. 450-52 (liber II, omissis prol. et epil.).

3. MIRACULA. *Inc.* Ecclesia Hamaticensis 4 stadiis distat a litore — *Des.* salvatus sum. Ex his paucis quae rettulimus... [2738

Act. SS. Mart. II. 457-61; 3ª ed. 452-56; || MABILLON, *Acta,* II. 984-90; 2ª ed. 944-51.

Exc. *Act. SS. Belgii,* IV. 564-70.

Eusebius papa, † 309/310. — Sept. 26.

**Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 167; || ed. MOMMSEN, 45). — PETRUS DE NAT. VIII. 122.

Eusebius ep. m. Cibali. — *Vid.* **Pollio.**

Eusebius Cremonensis, discipulus S. Hieronymi, † cca. 423. — Mart. 5.

PETRUS DE NAT. VII. 54.

Eusebius m. in Palaestina, sub Maximiano. — Aug. 14.

PASSIO. *Inc.* Imperante Maximiano, Maxentius quidam Palaestinae provinciae — *Des.* nec saeculo potuit placere, nec Christo. [2739

MARTENE et DURAND, *Thes. nov. anecd.* III. 1649-52; || *Act. SS.* Aug. III. 150-51.

Eusebius presb. Romanus, † cca. med. saec. IV. — Aug. 14.

1. PASSIO. *Inc.* Eodem tempore, quo Liberius de exilio revocatus fuerat — *Des.* et cessavit persecutio, non tamen multum tempus, donante Dño N. I. C... [2740

MOMBRITIUS, I. 258-58ᵛ; || BALUZIUS, *Misc.* II. 141-42; 2ª ed. I. 33; || *Act. SS.* Aug. III. 166-67, n. 5-7 (desunt pauca in fine); || [PAOLI (P. A.)], *Di san Felice secondo papa* (Roma, 1790), appendix, XXXIV-V (desunt paulo plura in fine).

Exc. *Anal. Boll.* V. 327-28, 44° (ea quae deerant in *Act. SS.*); || *Catal. Paris.* I. 471, 78° (eadem).

Aliquando etiam in codicibus quaedam desunt in fine, et Passio *des.* " posuerunt pro commemoratione eius : Eusebio homini Dei " (cf. *Anal. Boll.* VI. 177, 61°; *Catal. Paris.* III. 267, 56°). [2741

Exscripta est paene tota Passio in fine Passionis 3 Felicis II papae.

2. Epitomae.

Ado, 14 aug. — Vinc. Bellov. xv. 12. — Petrus de Nat. vii. 62. — Hilarion Mediolanensis, f. 74-74v.

Eusebius, Pontianus, Vincentius, Peregrinus, mm. Romae, sub Commodo. — Aug. 25.

1. Passio. *Inc.* Regnante iniquissimo Commodo, huius praeceptione sic divulgatum est — *Des.* Quos perduxit quaedam matrona impositos in birotis vehiculo, ubi florent... [2742

Act. SS. Aug. V. 115-16.

2. Passio. *Inc. ut* 1. — *Des.* Et ut auditum est eo quod Commodus tyrannus a daemonio strangulatus inventus esset... [2743

De qua ibid. 112-13, n. 10.

3. Passio. *Inc.* Regnante Commodo rege, eius praeceptione divulgatum est — *Des.* Quorum corpora collegit Beatus presb. ... Transacto deinde multo tempore corpora... ad Gallias translata... [2744

De qua ibid. 111, n. 5 (ex Passionali Bodecensis monasterii).

4. Passio. *Inc. prol.* Dum constet religio christianitatis — *Inc.* Temporibus Commodi regis saeva persecutio christianorum innotuit orbi — *Des.* Quos etiam quaedam matrona cum b. Ruffino impositos in birotis vehiculis illuc perduxit. Sed non post multo tempore... membra ad Gallias translata... [2745

De qua ibid. 112, n. 9.

5. Passio. *Inc.* Temporibus Commodi, saeviente persecutione — *Des.* Quorum corpora b. Rufinus collegit... viii kal. sept. [2746

Vinc. Bellov. xi. 119-23; || Surius, VII (1581), 648-50; IV (1579), 909-11; VIII (1618), 262-63; VIII (1877), 601-4.

Exc. Mombritius, I. 253.

6. Translatio Eusebii et Pontiani in Galliam an. 865. *Inc. prol.* Quod a me, vir illustrissime ac coniunx tua — *Inc.* Igitur genere praeclarissimi et, quod multo gloriosius est — *Des.* (*mutila*). Tu multis peccatis me tibi obnoxium optinentibus | [2747

Anal. Boll. II. 368-77.

7. Epitomae.

Ado, 25 aug. — Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam.* iv. 2 (*P.L.* CXXXV. 653-54). — Petrus de Nat. vii. 111.

Eusebius ep. Vercellensis, † 371. — Dec. 16 et Aug. 1.

1. Vita. *Inc. prol.* Quae Dño auctore in hoc primo nostro opere —

Inc. Diocletiano igitur et Maximiano imp. Romanorum — *Des.* raro inveniuntur eius reliquiae. Celebratur autem... Amen. [2748

ADDITAMENTUM. *Inc.* Praecepit enim — *Des.* misertus sit omnipotens Dñus. Amen. [2749

UGHELLI, IV. 1030-48; 2ª ed. 749-61. — **Var. lect.** *Anal. Boll.* III. 173, 7°.
Exc. MOLINIER et KOHLER, *Itin. Hieros.* II, 1 (1885), 59-61.

2. EPITOME. **a.** *Inc.* Hic Eusebius olim temporibus Diocletiani adhuc cathecuminus cum parentibus Romam venit — *Des.* in ecclesia quam ipse construxerat. Vixit autem... [2750

VINC. BELLOV. XV. 52-54.

b. *Inc.* Eusebius semper virgo exsistens, dum adhuc catechumenus esset — *Des.* quam ipse construxerat, sepultus est. Fertur quoque hanc gratiam suae civitati... Vixit autem... [2751

Leg. aurea, c. 108 (103) (praemissus est prol. qui *inc.* " Eusebius ducitur ab eu „ ...); || MOMBRITIUS, I. 258ᵛ-59. — (Epitome) PETRUS DE NAT. VII. 5.

3. MIRACULA. *Inc.* Eusebius vero... Nam in die natalis sui... [2752

* GREG. TURON. *Glor. conf.* 3.

Eusicius ab. Cellensis in dioecesi Bituricensi, † cca. 542. — Nov. 27.

1. NARRATIO. *Inc.* Fuit in hoc territurio et E. vir virtutum... [2753

* GREG. TURON. *Glor. conf.* 81 (82).

2. VITA. *Inc. prol.* Dum sol iste corporeus imperato sibi — *Inc.* Locuturi ergo de vita et virtutibus — *Des.* in oratorio quod sibi aedificaverat, a fratribus sepultus est. In quo loco... congrua vota. — *Appendix.* Bb. igitur Eusicio felicibus meritis aulam paradisi... [2754

LABBE, *Bibl. mss.* II. 372-76.
Exc. BOUQUET, III. 429-30.

3. VITA. *Inc.* Cum saevissimo errore infidelitatis apud Hispanias — *Des.* corpus b. viri in crypta, quae nunc usque manet, cum hymnis et laudibus collocaverunt. [2755

Catal. Paris. II. 132-52.
Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 534-35; || BOUQUET, t. c. 428-29.

4. MIRACULA. *Inc. prol.* Libellum de vita b. confessoris Christi E-i flagitante Odulfo — *Inc.* Dilectissimo fratre nostro Rainardo... referente cognovi. Quidam paralyticus, nomine Maynerius — *Des.* indeque ad propria incolumis gaudensque... sub festinatione repedavit. [2756

LABBE, t. c. 463-66.

Euspicius conditor monasterii Miciacensis, † saec. VI in. — Iul. 20.

1. VITA. *Vid.* **Maximinus** ab. Miciacensis, 1.

2. Vita. *Inc. prol.* In laudibus s. et individuae Trinitatis praeconia — *Inc.* Hic patria Belgicus, civis Viridunensis, quae urbs dinoscitur — *Des.* ibi per beatorum memorias operari dignatur... [2757

Exc. Mabillon, *Acta*, VI, 1. 313, n. 1; 2ª ed. 278, n. 1. — *Act. SS.* Iul. V. 75-76, annot. *b*; cf. 74, n. 8.

3. Translatio an. 1029. *Inc.* Libet praeterea annotare... conditoris omnium mxxix... anno — *Des.* Mandatis obsequentes fratres... [2758

Mabillon, t. c. 314; 2ª ed. 278-79; || *Act. SS.* t. c. 78.
Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* IV. 147. — Bouquet. X. 370.

4. Miracula. *Inc. prol.* Quia sanctorum gloria eo amplius dilatatur — *Inc.* A patre itaque illius loci — *Des.* ex integro, quod amiserat, complevit officium. [2759

Mabillon, t. c. 314-15; 2ª ed. 279-80; || *Act. SS.* t. c. 78-79.

Eustachius patriarcha Cptanus. *Vid.* **Eutychius.**

Eustachius (al. **Placidus**), **Theopiste uxor et filii** mm., sub Hadriano. — Sept. 20, Nov. 1, 2.

1. Vita et passio. *Inc.* In diebus Traiani imp., daemonum praevalente fallacia, erat quidam magister militum — *Des.* deposuerunt in celeberrimo loco; et postquam sedata est persecutio, ibidem oratorium construxerunt... Omnes ergo qui merentur celebrare... [2760

Mombritius, I. 262ᵛ-66; || *Act. SS.* Sept. VI. 123-35.

2. Vita et passio. *Inc.* In diebus Traiani imp. idolorum cultura, ipso auctore, pollebat. Erat autem ea tempestate magister militum — *Des.* et in uno loco sepulti. Ubi pacis tempore, quiescente persecutione, basilica fabricata est. Quorum natalicia sacra mensis mai die xx celebramus... [2761

Bibl. Casin. III. Floril. 351-54.

3. Vita et passio. **a.** *Inc.* Eustachius antea Placidus vocabatur. Hic erat magister militum — *Des.* et in loco celeberrimo recondentes, ibidem oratorium construxerunt. Passi sunt... [2762

Leg. aurea, c. 161 (156).

b. *Inc.* Traianus imp. regnavit, in cuius imperio erat quidam miles — *Des. ut* 3 a. — *Sequitur " moralizacio „ quae inc.* Carissimi, iste imperator... [2763

* *Gesta Romanorum* 110, al. 102 (ed. H. Oesterley, 444-51).

4. Vita metrica auct. Petro Riga. **a.** *Inc.* Tempore Traiani studii cultura profani — *Des.* corpora torret. Corpora clam tumulant... Sanctos deponunt exorto mense novembris. [2764

Fierville (Ch.), in *Notices et extraits*, XXXI, 2. 64-78.

b. *Inc. ut* 4a — *Des.* regis abhorret. Corpora clam tumulant... Sanctos deponunt in prima luce novembris. [2765

FIERVILLE, t. c. 78-81 (pars ultima inde a versu 305; priores versus 304 iidem sunt atque in **4a**).

c. *Inc.* Tempore Traiani moris cultura profani — *Des.* timore laborat. Corpora clam... Sanctos deponunt sub prima luce nov. [2766

FIERVILLE, t. c. 81-86 (pars ultima inde a versu 327; priores versus 326 iidem sunt atque in **4a**).

5. VITA METRICA. *Inc. prol.* Rex aeterne poli — *Inc.* Temporibus Romana quis Traianus in urbe — *Des.* Nempe die prima mense incipiente novembre. — *Inc. epil.* Eustachii certamen hoc est... [2767

VARNHAGEN (H.), in *Zeitschrift für deutsches Alterthum*, XXV (1881), 4-25.

6. VITA METRICA. *Inc. prol.* De mea segnitie quae vitae ignavia fertur — *Inc.* Cum sub Traiano regeretur caesare mundus — *Des.* Et condita loco posuere decenter honesto. [2768

De qua *Catal. Paris.* II. 627-28.

7. VITA METRICA. *Inc. prol.* (*ad Arnaldum*) Ut sitiens madidum queat area sugere vellus — *Inc.* Claruit in Roma Traiano sceptra regente — *Des...* [2769

De qua *Act. SS.* t. c. 107, n. 3.

8. VITA METRICA. *Inc.* Christe Deus, summa bonitas, moderamine miro — *Inc.* Imperii Romae Traiano sceptra gerente — *Des.* Horum per merita nos rege, fac sit ita. [2770

VARNHAGEN (H.), in *Zeitschr. für deutsches Alterthum*, XXIV (1880), 242-54.

9. VITA RHYTHMICA. *Inc.* Placidas fuit dictus magister militum — *Des.* Tunc toti quattuor missi in bovem aereum... [2771

DÜMMLER (E.), *ibid.* XXIII (1879), 273-80. — **Emendationes.** EBERT (A.), *ibid.* XXIV. 148-50. SEILER (F.), *ibid.* XXV. 27-28; XXVI. 197-99. ZARNCKE (F.), *ibid.* XXVI. 96-98.

10. EPITOMAE.

*FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, III. 8 (*P.L.* CXXXV. 643-44). — VINC. BELLOV. XI. 58-61, 82. — PETRUS DE NAT. V. 22.

Eustadiola abb. Bituricensis, saec. VII. — Iun. 8.

VITA. *Inc.* Fuit in urbe Biturigensium illustrissima quaedam femina — *Des.* Quae et pro nobis solita pietate sua dignetur... [2772

LABBE, *Bibl. mss.* II. 376-79; || *Act. SS.* Iun. II. 133-34; 3ª ed. 131-33.

Eustasius. *Vid.* **Eustachius.**

Eustasius ab. Luxoviensis, † 629. — April. 2, Mart. 29.

VITA AUCT. IONA. *Inc.* Igitur ven. Eustasius reversus, ut superius diximus, a b. Columbano ab Italia, paterno affectu et aequo iure —

Des. religionisque exemplum dimisit. Ipse cum victoriae partae ope aetherea penetravit regna duce Christo, cui est... [2773

Act. SS. Mart. III. 785-90; 3ª ed. 783-87; || Mabillon, *Acta*, II. 116-23; 2ª ed. 108-14; || *P.L.* LXXXVII. 1045-56; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. IV. 119-30 (Vita Columbani discipulorumque eius, lib. ii, c. 7-10). — (Mut.) *Bedae opera* (Basileae, 1563), III. 335-42; *id.* (Coloniae, 1612 et 1688), III. 243-48; || Surius, III (1618), 278-81. — (Aliter mut.) Surius, II (1571), 421-28; (1578), 449-55; III (1875), 551-60.

In *Act. SS.* (et in editionibus omnibus Surii, ubi tamen mut.) praemissus est prologus spurius, qui *inc.* " Scripturus vitam S. E-i ... habitatorem eius invoco... „ [2774

Exc. Bouquet, III. 499-501. — (ex Surio) Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 565-67.

Eustathius. *Vid.* **Eustachius.**

Eustochia v. m. Tarsi, sub Iuliano. — Nov. 2.

1. Passio. *Inc.* Anno dclvii ab urbe condita Iulianus imp. iussit — *Des.* in crypta aptissima in sepultura nova. Martyrizata est... [2775

Act. SS. Nov. I. 530-31.

2. Epitome.

Petrus de Nat. x. 10.

Eustochium v. Romana in Bethleem, † 420. — Sept. 28.

*Aldhelmus, *De laude virg.* 41 (*P.L.* LXXXIX. 275-76). — Petrus de Nat. x. 11. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 133.

Eustorgius ep. Mediolanensis, saec. IV. — Sept. 18.

1. Vita. *Inc.* Fuit apud Cpolim urbem ante tempus Ambrosii — *Des.* Sepultus est autem b. Eustorgius in ven. ss. regum ecclesia... Nos ergo, ff. cc., tanto patri... [2776

Mombritius, I. 266-67ᵛ.

2. Vita. *Inc.* S. Eustorgius natione graecus archiep. decimus — *Des.* Iacet praedictus Eustorgius in ecclesia sua. [2777

De qua *Act. SS.* Sept. V. 776, n. 10.

3. Epitomae.

Petrus de Nat. iv. 45. — Hilarion Mediolanensis, f. 83ᵛ-84ᵛ.

Eustratius, Auxentius et soc. mm. in Armenia, sub Diocletiano. — Dec. 13.

1. Passio auct. Eusebio mon. *Inc. prol.* In una eademque scripturarum serie — *Inc.* Imperantibus igitur Diocletiano et Maximiano, universitas romani imperii — *Des.* Pontifex ergo nihil oblitus mandatorum eius curavit reliquias illius... Amen. — *Inc. epil.* Ego post haec indignus et peccator Eusebius... — *Des.* Ob id omnes peto... [2778

Bibl. Casin. III. Floril. 193-205.

2. EPITOME.

PETRUS DE NAT. I. 61.

Euthymius ab. in eremo sanctae civitatis, † 473. — Ian. 20. *Vid.* **Sabas.**

Euticius. *Vid.* **Eutychius.**

Euticius presb. m. apud Surianum in Tuscia, sub Diocletiano (?). — Mai 15.

1. PASSIO. *Inc.* Temporibus Claudii augusti caesaris persecutio — *Des.* Caeci illuminantur... ubi florent orationes... Amen. [2779

Inc. appendix. Post multos annos pace data ecclesiae — *Des.* ictu percussus est, et migravit ad Dñm, cuius potestas... [2780

Act. SS. Mai III. 460-61; 3ª ed. 458-60; || PENNAZZI (S. A.), *Vita del glorioso S. Eutizio* (Montefiascone, 1721), 279-88 (sine append.), et iterum 289-303 (cum append.), et tertio 304-18 (item); || ASSEMANI (I. S.), *De SS. Ferentinis in Tuscia Bonifacio* etc. (Romae, 1745), 151-57 et iterum 157-63.

EXC. (appendix) GERMANO DI S. STANISLAO, *S. Eutizio di Ferento* (Roma, 1883), 265-66.

2. APPARITIO REDEMPTO EP.

* GREG. MAGNUS, *Dial.* III. 38 (*P.L.* LXXVII. 316-17); || *Act. SS.* t. c. 459, n. 5; 3ª ed. 458, n. 5; || ASSEMANI, t. c. 149-50.

3. RECOGNITIO RELIQUIARUM AN. 1496. *Inc.* In nomine Dñi. Amen. Cum populus et universitas terrae Suriani... [2781

Act. SS. t. c. 461-62; 3ª ed. 460-61; || PENNAZZI, t. c. 319-23; || ASSEMANI t. c. 163-67; || GERMANO DI S. STANISLAO, t. c. 267-71.

Eutropia m. *Vid.* **Nicasius** ep. Remensis.

Eutropius ep. Arausicanus, † post 475. — Mai 27.

1. VITA AUCT. VERO EP. *Inc. epist.* Dño s. papae Stephano Verus. Diu est quod serviri tibi officio — *Inc. prol.* Quotiens quis sanctorum virorum vitam — *Inc.* Igitur s. Eutropius antiquae urbis Arausicae et sub cultu gentilitatis — *Des.* sicut dictum superius recolitis, indicavit. Et quia tanti viri gesta... suffragio valeatis. [2782

VARIN (P.), *Vie de S. Eutrope* (Paris, 1849), 4-16 (= BULLETIN DU COMITÉ HIST. DES MONUMENTS ÉCRITS DE L'HIST. DE FRANCE, I. 52-64).

EXC. *Act. SS.* Mai VI. 700-1; 3ª ed. 693-94.

2. VITA. *Inc.* Cum per orbis climata lividus anguis — *Des.* Idcirco estote parati, ut in illa die cum vestro patre Eutropio... [2783

De qua *Act. SS.* t. c. 699-700 (3ª ed. 692), n. 3; *Catal. Paris.* I. 40-41, 5°.

3. EPITOME.

PETRUS DE NAT. V. 57.

Eutropius ep. Sanctonensis, saec. III. — April. 30.

1. Passio auct. Ps.-Dionysio ep. Paris. *Inc. epist. Ps.-Calixti II papae.* Via s. Iacobi in urbe Sanctonensium b. Eutropii corpus... visitandum est — *Inc. prol.* Dionysius Francorum antistes... Eutropium, quem mecum in his oris — *Inc.* Gloriosissimus itaque Christi m. E., Sanctonensis antistes venustus — *Des.* suspenduntur. Ipse ergo suis dignis meritis... [2784

Audiat (L.), *S. Eutrope et son prieuré* (Saintes-Paris, 1877), 5-16; || Fita (F.) et Vinson (J.), *Le Codex de S. Jacques de Compostelle* (1882), 35-43 (= Revue de linguistique et de philologie comparée, XV. 239-48).

Exc. *Act. SS.* April. III. 735, n. 6; 3ª ed. 743-44, n. 6.

Vix non tota exscripta est ad verbum apud Vinc. Bellov. xi. 18-21.

2. Vita. *Inc. prol.* Cum sanctorum praecedentium ad memoriam gesta reducimus — *Inc.* Inter quos b. E. a successoribus apostolorum — *Des.* perscrutantes invenimus. Cuius sanctissimi precibus... [2785

Exc. *Catal. Paris.* II. 225-26.

3. Epitomae Vitae 1.

Petrus de Nat. iv. 105. — Antoninus Florent. *Chronic.* tit. vi, c. 28, § 3; || Audiat (L.), *S. Eutrope, premier évêque de Saintes dans l'hist., la légende, l'archéologie* (Paris-Saintes, 1887), 459-68.

4. Inventio corporis. *Inc.* Eutropis quoque m. Sanctonicae urbis... Sed quia eo tempore — *Des.* quia non aderat historia passionis. [2786

* Greg. Turon. *Glor. mart.* 55 (56). — Inde brevius Ado, 30 april.

5. Miracula. *Inc. prol.* Ad superni regis honorem magnificum — *Inc.* Iuvenes quidam clerici civitatis Sanctonicae venerant — *Des.* solvit Deo et b. E-io gratiarum uberrimas actiones. — *Inc. epil.* Haec sane miracula, sollemniter, ut dictum est, approbata — *Des.* Quod nobis de tuae bonitatis... [2787

Act. SS. April. III. 736-44; 3ª ed. 744-52.

6. Donatio reliquiarum an. 1385. *Inc.* Universis... Noveritis quod nos, ad instantiam... dñi Ludovici, Dei gratia ducis Borbonii... [2788

Delisle (L.), in *Revue des sociétés savantes*, 2ᵉ sér. VII (1862), 429-30.

Eutyches soc. S. Ianuarii Beneventani. *Vid.* **Ianuarius.**

Eutyches, Victorinus et Maro mm. saec. I extr. — April. 15.

Acta. *Inc.* Eutyches... Marcello. Sicut venerunt litterae tuae ad ss. Nereum et Achilleum — *Des.* in qua praestantur beneficia... usque in hodiernum diem. [2789

Paenultima pars Passionis SS. Nerei et Achillei. *Vid.* **Nereus.**

Eutychianus papa, † 283. — Dec. 8.

**Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 159; || ed. Mommsen, 38). — *Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, vi. 1 (*P.L.* CXXXV. 691-92). — Petrus de Nat. i. 45.

Eutychianus conf. apud montem Olympum, saec. IV in.

Petrus de Nat. i. 46.

Eutychius. *Vid.* **Euticius.**

Eutychius (al. **Eustachius**) patriarcha Cptanus. — April. 6 (April. 22, Febr. 19).

Vita interprete Fabiano Cretensi. *Inc. prol.* Omnium quidem praeclara gesta sanctorum — *Inc.* S. itaque pater magnusque Eustachius, cuius hodie festa — *Des.* a monachis devotissime colitur. [2790

Cornelius (Flam.), *Eccl. Venet. illustr.* VIII. 151-56.
Exc. *Act. SS.* April. I. 549, n. 3; 3ª ed. 546-47, n. 3.

Eutychius et Florentius mon. apud Nursiam, † cca. 540 et 547. — Mai 23, Dec. 28, etc.

1. Vita auct. Gregorio Magno. *Inc.* Neque hoc sileam... Eodem quoque tempore in Nursiae — *Des.* iram Conditoris averteret. [2791

*Greg. Magnus, *Dial.* iii. 15 (*P.L.* LXXVII. 249-57); || Surius, VII (1581), 1039-41; VI (1581), 1138-40; XII (1618), 344-45; || Mabillon, *Acta*, I. 120-122; 2ª ed. 113-14; || *Act. SS.* Mai V. 250-51; 2ª ed. 252-53.

2. Epitomae.

*Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, xiii. 15 (*P.L.* CXXXV. 845-48). — Petrus de Nat. ii. 11.

Evaristus papa, † 108 (?). — Oct. 25.

**Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 126; || ed. Mommsen, 9). — Petrus de Nat. ix. 111. — Hilarion Mediolanensis, f. 102ᵛ.

Evasius ep. Astensis m., saec. VIII ante med. — Dec. 1.

Passio. *Inc.* In die magnae festivitatis erat b. E. in Lugdunensi urbe, quae est Beneventum — *Des.* recessit a praesenti saeculo sub die xii kal. sept. (*al.* dec.) indictione xii, regnante... [2792

Iricus (I. A.), *De S. Evasio* (Mediolani, 1748), 143-61; || Deconti (Gius.), *Notizie della vita e del culto di S. Evasio* (Torino, 1808), 106-19, 159-61.

Evergislus. *Vid.* **Ebregiselus.**

Everildis v. in Anglia, saec. VII (?). — Iul. 9.

Vitae epitome. *Inc.* In diebus illis, regnante Dño N. I. C., s. Birinus ep. — *Des.* et correpta brevi febricula, inter manus virginum... [2793

Brev. Eboracense (Venetiis, 1493); || alt. ed. (Surtees Society, LXXV, 1883), II. 388-90; || *Act. SS.* Iul. II. 713, n. 2-5.

Evermarus occisus in agro Tungrensi, † cca. 700. — Iun. 15, Mai 1.

1. Vita et Passio. *Inc. prol.* Sicut pluribus sanctorum exemplis — *Inc.* Germanicae partis monarchiam a silva Carbonaria — *Des.* Quae viii beatitudo hac vii quae nunc est aetate... [2794

Act. SS. Mai I. 122-26; 3ª ed. 125-29.
Exc. Bouquet, III. 637.

2. Inventio, translatio prior et miracula. *Inc. prol.* B. apost. Paulus in consideratione divinorum operum — *Inc.* Tempore quo Leodiensi ecclesiae praesidebat Euraclus — *Des.* et sibi regnum Dei pro tam divite voluntate comparavit. [2795

Act. SS. t. c. 126-30; 3ª ed. 129-33.

3. Translatio altera et miracula. *Inc. prol.* Gloriosi triumphatores mundi — *Inc.* Postquam de sepulcro, in quo post martyrium — *Des.* patiatur nos inniti nostrae opinioni. [2796

Act. SS. t. c. 130-39; 3ª ed. 133-42.
Exc. *Act. SS. Belgii*, V. 281-86.

4. Epitome Vitae et translationis i. *Inc.* Germaniae monarchiam a silva Carbonaria — *Des.* per se ingens volumen efficerent. [2797

Act. SS. t. c. 121-22; 3ª ed. 124-25; || *Act. SS. Belgii*, V. 278-80. — (**Mut.**) Surius, VII (1581), 354-55; III (1579), 15-16; V (1618), 10; V (1876), 30-32.

Evodius ep. Rotomagensis, ante 450. — Oct. 8, 10; Iul. 8.

Vita. *Inc. prol.* Bb. Evodii confessoris vitam scripturus, habitatorem — *Inc.* Fuit illo in tempore, quo Chlotarius filius incliti regis Francorum — *Des.* Sepultus est autem s. Dei in ecclesia B. M. V... [2798

Act. SS. Oct. IV. 246-48.

Evurtius ep. Aurelianensis, saec. IV. — Sept. 7.

1. Vita auct. Lucifero subdiac. *Inc. prol.* Sicut mercedis est ad erudiendum animas — *Inc.* Desinianus vir bb. ecclesiae Aurelianensis Dei nutu tunc temporis praesul — *Des.* et nulli fuit facultas libere vivendi. In quo loco frequentissime... Amen. — *Epil.* Ego Lucifer subdiac. haec gesta... non peieravi. [2799

[D'Achery, *Spicilegium*, ed. 1ª, t. V, pagellae 118-31 impressae, non autem editae; cf. *Anal. Boll.* XVIII. 43 sqq.]; || *Act. SS.* Sept. III. 52-58. — (**Mut.**, omissis prol. et epil.) Surius, V (1574), 98-103; (1580), 123-27; IX (1618), 83-85; IX (1878), 179-84.

2. Vita. *Inc.* In illo tempore post discessum b. Dissiniani ep. orta est — *Des.* inter ss. et electos pontifices. Ad cuius sepulcrum... [2800

Catal. Paris. II. 312-19. — De ea *Act. SS.* t. c. 46, n. 7.

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xiv. 83-88. — Petrus de Nat. viii. 48.

4. Translationes saec. VIII. *Inc.* Gloriosus Christi conf. E., qui, ut in sacris eiusdem gestis — *Des.* Et responderunt omnes : Fiat, fiat. — *Sequuntur subscriptiones.* Agius ep... Actum Aurelianis publice... [2801

Act. SS. t. c. 59-60; cf. 60, annot. *p.*

Exc. (Diploma spurium Caroli Magni) *Gallia christ.* VIII (1744), instrum. 480-81.

5. Inventio corporis saec. XII, auct. Rogerio ab. *Inc. prol.* Dilectis in Christo dñis et amicis F. abbati... Quod b. et gloriosum patrem — *Inc.* Praedecessores nostri saeculares canonici — *Des.* usque ad adventum dñi regis differretur. [2802

Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* I. 413-14; || *Act. SS.* t. c. 61; || *P.L.* CXCIX. 1125-28.

Ewaldi duo presb., mm. in Saxonia, saec. VII extr. — Oct. 3.

1. Passio auct. Beda. *Inc.* Ut autem vidit vir Dñi Ecgberct... Horum secuti exempla duo quidam presbyteri — *Des.* fluenti sui dona profundat. [2803

* Beda, *Hist. eccl.* v. 10; || Surius V (1574), 500-1; (1580), 554-55; X (1618), 17-18; X (1879), 81-82; || Baronius, *Annales*, an. 693, ix-xi; || *Act. SS.* Oct. II. 205-6.

In Legendariis mss. saepe occurrit Bedae narratio, at nonnullis resectis, quibusdam initio praesertim mutatis, addito nonnumquam libri v cap. 11; *vid.* 2.

2. Passio (ex Beda, *Hist. eccl.* v. 10, 11). a. *Inc.* In Germania plurimae noscuntur esse nationes — *Des.* tota mente suspirans. [2804

Cf. *Anal. Boll.* I. 621-22.

b. *Inc.* Temporibus pristinis Romanae praesidente sedi Sergio — *Des.* fulget virtutum insigniis, operante Spiritu sancto. [2805

Cf. *Catal. Brux.* I. 105, 60°.

c. (ex solo cap. 10). *Inc.* Cum autem Willibrordus pater ven. cum sociis suis de Anglia — *Des.* fluenti sui dona perfundit. [2806

Capgravius, f. 178v-79.

d. (ex eodem). *Inc.* Tempore Pipini regis Francorum erant duo sacerdotes — *Des.* illo in caelo fonte vivo satiari. [2807

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 334c-34d; || *id.* (Lovan. 1485), f. 138-38v.

Exuperantius ep. Cingulanus. — Ian. 24.

Vita. *Inc. prol.* Bb. Exuperantii ep. ac conf. narraturus historiam — *Inc.* Nativitas igitur s. Exuperantii, ut exactis scripturis accepimus, in

Africa — *Des.* et virtutem quam fecit post exitum de sepultura, dñica I mensis sept. Deprecemur ergo... [2808

Act. SS. Ian. II. 1148-50; 3a ed. III. 753-55; || CAPPELLETTI, *Chiese*, VIII. 448-54.

EXC. [FANCIULLI (LUCA)], *Osservazioni critiche sopra le antichità di Cingoli* (Osimo, 1769), 99-103.

Exuperantius ep. Ravennas, saec. V. — Mai 30.

VITA (IN AGNELLI *Lib. pont. eccl. Ravenn.*, episc. XIX). *Inc.* Exuperantius XIX, vir grandaevus — *Des.* pirfiretico lapide. Sedit... [2809

* AGNELLUS (*MG.* Scr. rer. langob. 296-97).

Exuperius ep. Baiocensis, saec. I/IV. — Aug. 1.

1. VITA. *Inc.* Post consummatum in passione dñicum agonem — *Des.* de pugna ad palmam transmigravit. Sepelierunt autem... [2810

LAIR (J.), *Étude sur les origines de l'évêché de Bayeux*, in BIBLIOTHÈQUE DE L'ÉCOLE DES CHARTES, 5e série, IV (1863), 303-8.

2. LEGENDA. **I.** *Inc.* Igitur postquam Dei Filius relinquens — *Des.* devotis precibus commendaret custodiendas. — **II.** *Inc.* Post b. quoque E-ii ab huius carcere mundi discessiones — *Des.* cecinit... Davidis versum : Ecce quam bonum... s. Exuperium. — **III.** *Inc.* Quidam fideles Christi ad eius famulantes — *Des.* concedent remissionem omnium peccatorum, quatenus... [2811

Catal. Paris. III. 326-32 (sola pars I; pars II est de S. Regnoberto; parte III narratur translatio SS. Exuperii et Lupi).

3. LEGENDAE 2 EPITOME. **I.** *Inc.* Cum post ascensionem Dñi salvatoris nostri b. Clemens — *Des.* construxit ecclesiam. — **II.** *Inc.* Post cuius transitum — *Des.* auditus est replicare versiculum : Ecce quam bonum... in unum. — **III.** *Inc.* Operae pretium duximus... Fideles quidem in ecclesia b. E-ii — *Des.* in perpetuum possidenda contulit, ad laudem... [2812

Catal. Paris. III. 235-36 (sola pars III). Cf. 232, 42°.

4. VITAE EPITOME. *Inc.* Cum sub magna tyrannidis persecutione... Gallia torqueretur, b. Clemens — *Des.* adstruxit ecclesiam. [2813

Do, *Recherches hist. et crit. sur S. Regnobert* (Caen, 1861), 208-9.

Exuperius ep. Tolosanus, † post 410. — Sept. 28.

VITA AUCT. BERNARDO GUIDONIS (?). *Inc.* B. Exuperius dignissimus successor... b. Saturnini — *Des.* de territorio Morvalensi. [2814

De qua *Act. SS.* Sept. VII. 584, n. 6, 9.

Exuperius ep. in Dania. *Vid.* **Ketillus.**

Ezo seu **Erenfridus** comes palatinus, **Mathildis** uxor et **Richeza** filia, † 1034, 1025, 1063. — Mai 21.

VITA (= ACTUS FUNDATORUM MONASTERII BRUNWILARENSIS), AUCT. G... MON. **a**. *Inc. epist.* Dño ven... Wolfelmo... Omnium artifex rerum Deus — *Inc. prol.* Multi cum legunt — *Inc.* Vir itaque praeclarissimi generis Ezo — *Des.* numquam solido antea cibo uti valuit. [2815

HARLESS, in *Archiv für die Geschichte der Niederrheins*, IV. 164-217; || PABST (H.), in *Archivo* Pertzii, XII. 147-92; || WAITZ (G.), in *MG*. Scr. XIV. 123-44.

b. (RECENSIO IN QUA DESUNT PARS PROLOGI ET CAPITULA MULTA). *Inc.* Fundator monasterii S. Nicolai in Bruwilre erat praeclarissimus dñus — *Des. ut* a. [2816

α) KÖPKE (R.), in *MG*. Scr. XI. 396-408; || BIELOWSKI (A.), *Mon. Pol. hist.* I. 336-57 (paucis omissis).

β) (ordine capitulorum ab editore inverso) *Act. SS.* Mai V. 49-58; || LEIBNITIUS, *Scr. rer. Brunsv.* I. 313-22 (omissis duobus cap. editis *Act. SS.* t. c. 55-56 in " embolismo "); || BÖHMER, *Fontes rer. Germ.* III. 362-82 (item).

EXC. GELENIUS (Aeg.), *Historia et vindiciae b. Richezae* (Coloniae, 1649), 12, 17, 43-46. — TOLNER (C. L.), *Hist. palatina* (Francofurti, 1700), 230-74 passim.

Fabianus papa m., † 250. — Ian. 20.

**Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 148; || ed. MOMMSEN, 27). — *Leg. aurea*, c. 22 et 64. — VINC. BELLOV. XII. 36; || MOMBRITIUS, I. 297. — PETRUS DE NAT. II. 105.

Fabiola vid. Romae, † 400. — Dec. 27.

1. VITA AUCT. HIERONYMO. *Inc. prol.* Plures anni sunt, quod super dormitione Blaesillae — *Inc.* In praesentiarum tradis mihi Fabiolam — *Des.* Cui plus dimittitur, plus amat. [2817

*HIERONYMUS, epist. 77, al. 30 (*P.L.* XXII. 690-98); || *Vitae SS. Patrum* (Colon. 1548), sign. V-V.iiij^v; || *Vitae Patrum*, ed. ROSWEYDUS, 396-400.

2. EPITOME.

IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 125.

Fabius vexillifer m. Caesareae in Mauritania, sub Diocletiano. — Iul. 31.

1. PASSIO. *Inc. prol.* Cum martyrum gloriae passionibus acqui-

sitae — *Inc.* Erat igitur Fabius bb. hic Christi iuvenis — *Des.* foedera communia sociemus. Fabius bb. pro Christo passus est... [2818

Anal. Boll. IX. 123-34.

2. EPITOMAE.

ADO, 31 iul. — FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam,* III. 5 (*P.L.* CXXXV. 547-48). — PETRUS DE NAT. VI. 162.

Facundinus ep. Tadini in Umbria, saec. VII/IX/X. — Aug. 28.

VITA. *Inc.* In provincia Umbriae quae nunc dicitur ducatus Spoletanus — *Des.* fuit ep. in ipso Tadinato vel Tayno, ubi in multa vixit sanctitate. [2819

Act. SS. Aug. VI. 471-84.

Facundus et Primitivus mm. in Galecia, sub Marco Aurelio. — Nov. 27.

1. PASSIO. *Inc.* In temporibus illis dum orbem universum — *Des.* Multi autem ex eis videntes quae facta sunt, gavisi sunt... [2820

FLOREZ, XXXIV. 390-98.

2. PASSIO. *Inc.* In Spania praeses Dacianus super ripam fluvii qui dicitur Ceia — *Des.* quod videntes multi crediderunt in Dño I. C. [2821

FLOREZ, t. c. 398-400.

Faelanus. *Vid.* **Fillanus.**

Faltonius Pinianus. *Vid.* **Anthimus.**

Famianus erem. Galesii, Ord. Cist., † 1150. — Aug. 8.

VITA. *Inc.* B. Famianus Alemanae gentis et Coloniensis patriae — *Des.* In cuius nomine in dicto loco ven. ecclesia constructa est... [2822

PENNAZZI (S. A.), *Vita del glorioso S. Famiano* (Orvieto, 1723), 136-41. — Var. lect. ibid. 141-52, passim.

Fandila mon. m. Cordubae, † 853. — Iun. 13.

ACTA. *Inc.* Dum ergo nos... insultarent... adolescens quidam Fandila — *Des.* patibulo ultra amnem suspendi praecepit. [2823

*EULOGIUS, *Mem. SS.* III. 7 (*P.L.* CXV. 804-5); || SURIUS, VI (1618), 196 (praemissis Eulogii c. 1, 6); || VORBURG, *Hist. rom. germ.* XI (1660), 529-34 (item); || *Act. SS.* Iun. II. 698-99; 3ª ed. III. 191-92 (item); || FLOREZ, VII. 303-4; 2ª ed. 298-99.

Fantinus conf. Tauriani in Calabria, saec. IV in. (?) — Iul. 24.

1. VITA ET MIRACULA. *Inc.* Syracusis natus est Fantinus Fantio ac

Deodata nobilibus — *Des.* (*mutila*) religiosam vitam traduxit. Ei Gregoriae nomen fuit. [2824

(**Mut.**) Caietanus, *Vitae SS. Sicul.* I. 149-52; || *Act. SS.* Iul. V. 553-56 (omissis miraculis).

2. Epitome.

Petrus de Nat. vi. 160.

Fara. *Vid.* Burgundofara.

Faro ep. Meldensis, † cca. 672. — Oct. 28.

1. Vita auct. Hildegario ep. *Inc.* Laus sanctorum, si studio celebretur divini amoris — *Des.* hunc locum ab incendio servasti. Ideo laudes in excelsis... [2825

Mabillon, *Acta,* II. 607-25; 2ª ed. 581-97 (nonnullis resectis).
Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 567-71; III. 420-22. — Bouquet, III. 501-6; VI. 293; VII. 356-58.

2. Vita. *Inc.* Bb. Faronis vitam descripturi... Etenim genitor huius s. viri Hagnericus — *Des.* cuius in excubiis saepius inservimus, adiuvante Christo... [2826

Act. SS. Oct. XII. 609-16.

3. Vita metrica auct. Fulcoio Bellovacensi. *Inc. prol.* Praeclarus quidam praeclaram condidit arcem — *Inc.* Binis sideribus fulsit Burgundia tellus — *Des.* praeclaram Faronis scandit in arcem. [2827

Appendix (*de Hildeverto ep.*). *Inc.* Signipotens Faro praesul vibramine — *Des.* Utque Deo gratus fuerat prius, est reparatus. [2828

Exc. Suchier (H.), in *Zeitschrift für romanische Philologie,* XVIII (1894), 193-94. — Cf. Mabillon, t. c. 607 (2ª ed. 580), n. 2.

4. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiv. 17-19. — Petrus de Nat. ix. 117.

5. Vita. *Inc.* B. Faronis genitor Hagnericus nomine ex gente Burgundionum — *Des.* viam universae carnis gloriose ingressus est. Huius natale celebratur... [2829

De qua *Act. SS.* t. c. 594-95, n. 6 (ex cod. Ultraiectino). Vix non tota exscripta est ex Vinc. Bellov. xxiv. 15, 17-19. — (**Mut.**) Surius, V (1574), 972-75; (1580), 1070-76; X (1618), 395-96 (adsunt in ultimo cap. quaedam miracula quae aliunde desumpta sunt).

6. Miracula. *Inc.* Anno ab inc. Dñi mcxl, regnante Ludovico iuniore — *Des.* erigit elisum et humilem spiritu salvabit. [2830

Act. SS. t. c. 616-19.

7. Conversio Othgerii militis. *Inc. prol.* Faronis ss. ac gloriosissimi Meldensium pontificis — *Inc.* Praefatus igitur Othgerius, vir

generosa nobilitate clarissimus — *Des.* quam super 99 iustis non indigentibus paenitentia. Ipsi soli, qui peccatores... [2831

MABILLON, *Acta*, IV, 1. 662-64; 2ª ed. 622-24 (omissa parte prologi); || *Act. SS.* t. c. 620-22.

EXC. BOUQUET, V. 468-69.

Fausta v. m. in Aquitania. — Ian. 4.

TRANSLATIO AN. 864. *Inc.* Tempore quo post Dñi N. I. C. inc. DCCCLXIV annus impletus est — *Des.* quae pie ac fideliter detulerant. Ubi immensa beneficia... [2832

Act. SS. Ian. I. 1091-92; 3ª ed. 727-28; || LABBE, *Bibl. mss.* II. 525-27; || MABILLON, *Acta*, IV, 2. 73-75; 2ª ed. 75-77.

EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* II. 400. — BOUQUET, VII. 344-45.

Fausta et Evilasius mm. Cyzici in Hellesponto, sub Maximiano. — Sept. 20.

1. PASSIO. *Inc.* Cum pervenisset ad aures Maximiani imp. quod quaedam virgo — *Des.* Sepelierunt corpora sanctorum et abierunt in domum suam, glorificantes et laudantes Dñm... [2833

Act. SS. Sept. VI. 144-46.

2. PASSIO. *Inc.* Sub Maximiano imp. in Cyzico sanctorum metus pervenit ad aures eiusdem imp., quoniam quaedam virgo — *Des.* Et haec audientes, unusquisque cum magno gaudio abierunt in domos suas, glorificantes... [2834

MOMBRITIUS, I. 297-98ᵛ.

3. PASSIO. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani crudelissimorum principum saevissima persecutio orta est — *Des.* et sic tradiderunt spiritum. Erat autem s. F., ut dixi, circiter annorum 13... [2835

De qua *Act. SS.* t. c. 141, n. 6 (ex ms. Narniensi), 144, n. 24.

4. EPITOMAE.

ADO, 20 sept. — VINC. BELLOV. XIII. 155. — PETRUS DE NAT. VIII. 97. — IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 102.

Fausta uxor Maxentii imp., m. Alexandriae. — Nov. 23.

PETRUS DE NAT. X. 100. — *Vid.* passiones **Catharinae** Alexandrinae.

Faustinus et Iovita mm. Brixiae, sub Hadriano. — Febr. 15.

1. LEGENDA MAIOR. **I.** *Inc.* In diebus illis veniente Adriano imp. in partibus Italiae — *Des.* nulli cuiquam respondentes. — **II** et **III.** (*Passio S. Caloceri*) *Inc.* Adstans unus de ministris, nomine Calocerus — *Des.* circa contemptores legum vestrarum. — **IV.** (*Passio SS. Marciani et Secundi*) *Inc.* Erat eodem tempore quidam nomine Sapricius — *Des.* cui cum omnia relecta fuissent, placuerunt valde. —

V. *Inc.* Eodem tempore quo Adrianus ordinavit Sapricium primicerium — *Des.* dixerunt sibi invicem vale, et profecti sunt. — **VI.** *Inc.* Tunc bb. m. F. et I. benedicentes Altissimum — *Des.* Acta sunt haec tam in civitate Brixiana quam in ceteris... [2836

SAVIO (F.), in *Anal. Boll.*, XV. 65-72, 113-59.

2. EPITOMAE. **a.** *Inc.* Bb. viri F. et I., nobilissimis in civitate Brixiana orti parentibus — *Des.* Facta sunt haec tam in Brixiana quam in ceteris... Et consummata est gloriosissima eorum passio... [2837

SURIUS, I (1570), 1003-8; (1576), 1033-37; II (1618), 156-58; II (1875), 385-393; || *Act. SS.* Febr. II. 809-12; 3ª ed. 810-14.

b. *Inc. prol.* Dum crebra ss. martyrum acta revolvimus — *Inc.* Eodem quoque tempore, quo perfidus Adrianus imp. — *Des.* Purpureo namque suo sanguine passum Christum Dñm venerantes... [2838

Act. SS. t. c. 813-17; 3ª ed. 814-18. — Cf. etiam *Anal. Boll.* XVII. 46.

c. ADO, 15 febr. — **d.** VINC. BELLOV. XI. 83. — **e.** GUIFREDUS DE BUXERO, *Notitia SS. Mediolani* (SAVIO, t. c. 10-15). — **f.** PETRUS DE NAT. III. 127. — **g.** HILARION MEDIOLANENSIS, f. 23ᵛ-24.

3. INVENTIO AN. 1187. *Inc.* In Christi nomine, anno... Cum non solum ex scriptura — *Des.* Et alia multa miracula... sunt facta. [2839

FAINO (B.), *Dimostrationi della vera essistenza de santi Faustino e Giovita* (Brescia, 1670), 51-52. — Cf. ibid. 54-57 litteras hac de re datas ab Urbano III (JAFFÉ-LOEWENFELD, n. 16000), et a Clemente III (26 ian. 1188; *inc.* " In eminentia sedis ").

4. RECOGNITIO RELIQUIARUM AN. 1223. *Inc.* Anno ab inc. Dñi MCCXXIII... aperta est arca — *Des.* Victor Maurus... civibus suis. [2840

MARTINENGO (A.), *Vite de' gloriosi ss. mm. Faustino et Giovita* (Brescia, 1602), 57; || *Act. SS.* t. c. 809 (3ª ed. 810), n. 17; || FAINO (B.), *Vita delli santi ... Faustino e Giovita* (Brescia, 1670), II. 25; || FAINO, *Dimostrationi*, 61-62 et iterum 64.

5. RECOGNITIO RELIQUIARUM AN. 1455 (DOCUMENTA ALIQUOT).

FAINO, *Dimostrationi* ... 18-24.

Faustinus m. Romae. *Vid.* **Simplicius.**

Faustus, Ianuarius et Martialis mm. Cordubae. — Oct. 13, Sept. 28.

PASSIO. *Inc.* Cum Eugenius sacrilega mente et impio spiritu — *Des.* tradiderunt Deo spiritum. In exemplum nobis ista sunt... [2841

RUINART (1689), 597-99; (1713), 535-36; (1731), 469-71; (1803), III. 242-47; (1859), 556-57; || FLOREZ, X. 508-10; 2ª ed. 521-24; || *Act. SS.* Oct. VI. 193-194. — Hanc passionem paululum contraxit, servatis fere eisdem verbis *LUC. MARINEUS, *De rebus Hispaniae memorabilibus*, lib. V (postrema ed. in *Hispan. illustr.* I. 339); quae epitome recusa est apud SURIUM, X (1618), 209.

Faustus, Pigmenius et soc. mm. Romae sub Iuliano. — Dec. 2.

PASSIO. *Vid.* **Bibiana.**

Aliquando (cf. *Catal. Paris.* I 518, 9°) initium Passionis desumptum est ex Passione Gallicani. *Inc.* " Sub Constantino augusto et Gallicano duce... „ [2842

Febronia v. et soc. mm. Sibapoli in Mesopotamia, sub Diocletiano. — Iun. 25.

PASSIO AUCT. THOMAIDE. **a.** (INTERPRETE IOHANNE DIAC. NEAPOLITANO). *Inc. prol. interpr...* — *Inc.* Diocletianus imp. sectam christianorum destruere cupiens — *Des.* Ego denique Thomais... quae ipsa videre non potui a dño Lysimacho didici. Propterea omnem illius vitam... [2843

De qua *Act. SS.* Iun. V. 14 (3ª ed. VII. 13), n. 1, 2.

b. *Inc.* Factum est in diebus Diocletiani imp. Antimus eparchus — *Des.* Nos vero qualiter a dño Lysimacho didicimus... [2844

MOMBRITIUS, f. 298v-303.

Felanus. *Vid.* **Fillanus.**

Fechinus ab. Fovarensis, † 664. — Ian. 20.

VITA AUCT. AUGUSTINO GRADINO. *Inc.* S. ac ven. ab. Fechinus, nobili parentum schemate illustris — *Des.* Frigore membra domans, in aquis vigilare solebat. [2845

Act. SS. Ian. II. 330-32; 3ª ed. 694-96; || COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae*, 130-32.

Felicianus ep. Fulginas m., sub Decio. — Ian. 24.

1. PASSIO. *Inc.* Felicianus quidam nobili familia ortus, cum in Foro Flaminiensi — *Des.* et posuerunt corpus eius... super pontem Caesaris sub die IX kal. febr.; ubi praestantur beneficia... [2846

Act. SS. Ian. II. 582; 3ª ed. III. 196-97.

2. PASSIO. **a.** *Inc.* Igitur Felicianus Foris Flaminae, civitatis Umbriae provinciae, oriundus fuit, scilicet tempore Gordiani — *Des.* et sepelierunt illud... erga pontem Caesaris, in quo loco positus est in pace IX kal. febr. In eodem vero loco signa... [2847

Anal. Boll. IX. 381-92.

b. *Inc.* Felicianus Nursiae provinciae oriundus fuit sub temporibus Gordiani — *Des.* (*mutila*) Ubi multas urbes, scilicet Pinnem... convertit ad Dñum. [2848

OCTAVIUS A S. FRANCISCO ep. Assis., *Assisiensis ecclesiae prima quatuor luminaria* ... (Fulginei, 1715), 5-8.

3. Passio. a. *Inc.* Tempore quo Gordianus caesar imperii romani arcem tenebat — *Des.* super pontem Caesaris ibique posuerunt. Ubi multimoda coruscant miracula... [2849

Bodemann (E.), in *Zeitschrift für Kirchengeschichte,* XII (1891), 78-81.

b. *Inc. ut* 3 a. — *Des.* sed in ipso itinere remigravit a saeculo. [2850

Act. SS. Ian. II. 583-84; 3ª ed. III. 197-98.

4. Nota de translatione, auct. Theoderico ep. Metensi (?). *Inc.* Quem vobis integritate sui sacratissimi corporis — *Des.* ab ipsis transalpinis regnis delegavit. [2851

Act. SS. Ian. II. 589, n. 3; 3ª ed. III. 203, n. 3.

Felicissimus et Agapitus diac. mm. Romae, sub Decio. — Aug. 6.

1. Passio. *Vid.* **Sixtus** II papa.

2. Translatio (ipsorum ?) in Isarnhofen (?). *Inc.* (*mutila*) Ac primo sanctos, deinde sanctorum reliquias — *Des.* sed nec reliquias saltim dedisse. [2852

Schepss (G.), *Die ältesten Evangelienhandschriften der Würzburger Universitätsbibliothek* (1887), 31-32 not.; || Wattenbach (W.), in *Neues Archiv,* XIII. 235; cf. Id. *Deutschlands Geschichtsquellen,* I⁶. 290.

Felicitas m. Carthagine. *Vid.* **Perpetua.**

Felicitas monialis Patavii. — Mart. 26. *Vid.* **Maximus** ep. Patav.

Felicitas cum septem filiis mm. Romae, sub Antonino. — Iul. 10, Nov. 23.

1. Passio. *Inc.* Temporibus Antonini imp. orta est seditio pontificum — *Des.* Qui pro Dei amore minas hominum, et paenas et verbera contemnentes... [2853

Surius, IV. (1573), 155-56; (1579), 153-54; VII (1618), 156-57; VII (1877), 204-6; || Dinnerus (C.), *Catalogus et descriptio abbatum monasterii Divae Felicitatis, vulgo Munsterschwarzach* (Wirtzburgi, 1586), sign. H.8ᵛ-I.2ᵛ; || Ruinart (1689), 21-23; (1713), 26-27; (1731), 22-24; (1802), I. 54-57; (1859), 72-74; || *Act. SS.* Iul. III. 12-13; || Gallandius, I. 673-74; || Doulcet (H.), *Étude sur les rapports de l'église chrétienne avec l'état romain ...* (Paris, 1883), 190-93; || Künstle (K.), *Hagiographische Studien über die Passio Felicitatis* (Paderborn, 1894), 60-63.

2. Passio et translatio Beneventum. *Inc.* Temporibus Antonini principis erat quaedam Felicitas illustris femina — *Des.* Ursus, Beneventanae sedis electus eadem Sanctorum corpora... collocavit. Horum vero martyrum festivitas colitur... [2854

Ughelli, VIII. 56-59; 2ª ed. 40-42. — Pars prior proxime accedit ad Pas-

sionem 1, posterior vero (translatio) paene ad verbum convenit cum fine Passionis 3.

3. Passio. *Inc. prol.* Sciendum est, dd. ff., quoniam de eximiae F-is martyrio — *Inc.* A Caesare Augusto, cuius in tempore Christus — *Des.* Ursus... collocavit. Horum autem martyrum natalis... [2855

Act. SS. t. c. 14-18; 3ª ed. 13-18; || Künstle, t. c. 133-44.

4. Epitomae.

Ado, 23 nov. — Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, iii. 15 (*P.L.* CXXXV. 647-50). — Vinc. Bellov. xi. 103; || Mombritius, I. 306-6ᵛ. — *Leg. aurea*, c. 91 (86). — Petrus de Nat. x. 99 et vi. 77. — Hilarion Mediolanensis, f. 112ᵛ. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 81.

Felicula v. m. Romae, sub Domitiano. — Iun. 13.

1. Passio. *Vid.* **Petronilla**.

2. Passio. *Inc.* Videns impiissimus Flaccus nihil sibi in Petronillam pedissequam effecisse — *Des.* via Ardeatina sepeliret. Ex voluntate Dei bonum votum... Rogemus ergo... [2856

De qua *Catal. Paris.* II. 350, 7°.

3. Epitomae.

Ado, 13 iun. — Petrus de Nat. v. 112.

Felix I papa, † 274. — Mai 30.

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 158; || ed. Mommsen, 37). — *Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, vi. 1 (*P.L.* CXXXV. 691). — *Anal. Boll.* VIII. 155, 151°. — Petrus de Nat. v. 68. — Hilarion Mediolanensis, f. 39ᵛ-40.

Felix II papa, † 358. — Iul. 29.

1. * *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 211; || ed. Mommsen, 80-81).

2. Passio. *Inc.* Fuit autem temporibus Constantii (*al.* Constantini)... ad Constantium augustum Liberius quidam papa — *Des.* Exinde raptum corpus eius a presbyteris et clericis... [2857

Mombritius, I. 306ᵛ-7; || [Paoli (P. A.)], *Di san Felice secondo papa* (Roma, 1790), appendix, lxv-vi. — Exscripta est Passio haec vix non tota ex *Libri pontificalis* notitiis de Liberio et de Felice II.
Exc. Baluzius, *Misc.* II. 497; 2ª ed. I. 76-77.

3. Passio. *Inc.* Fuit temporibus Constantii... Liberius quidam tertius a b. Silvestro — *Des.* Felicis vero et Eusebii fidem approbavit catholicam fuisse... [2858

Anal. Boll. II. 322-24. — In fine exscripta est Passio Eusebii presb. romani.

4. Epitomae.

Ado, 29 iul. — *Leg. aurea*, c. 103 (98). — Petrus de Nat. vi. 154.

Felix III papa, † 492. — Febr. 25.

**Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 252; || ed. Mommsen, 114-15). — Petrus de Nat. ii. 21.

Felix IV papa, † 530. — Ian. 30.

**Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 279; || ed. Mommsen, 138). — Petrus de Nat. vi. 155.

Felix ep. Abbiritanus m. *Vid.* **Cyprianus et Felix.**

Felix ep. Anglorum Orientalium, † 647/648. — Mart. 8.

1. *Beda, *Hist. eccl.* ii. 15; iii. 18, 20.

2. Vita. *Inc.* Historiographus gentis Anglorum Beda — *Des.* ubi usque in hodiernum diem, Christo donante, quiescit. [2859

Capgravius, f. 146-46v; || *Act. SS.* Mart. I. 781; 3a ed. 779-80.

Felix et Fortunatus mm. Aquileiae, sub Diocletiano. — Iun. 11.

1. Passio. *Inc.* Sub Diocletiano et Maximiano imp. exiit edictum — *Des.* ut unum tenerent apud semetipsos et alium... relinquerent (*al.* relaxarent). Martyrizati sunt... [2860

Mombritius, I. 305-5v; || Barbarano de Mironi (F.), *Historia ecclesiastica della città ... di Vicenza,* I (1602), 85-88; || *Act. SS.* Iun. II. 461-62; 3a ed. 456-57; || Kandler (P.), *Codice diplomatico Istriano,* I (1847), f. 22-23v.

2. Epitomae.

Ado, 11 iun. — *Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* viii. 14 (*P.L.* CXXXV. 739). — Petrus de Nat. iv. 167. — Hilarion Mediolanensis, f. 73v-74.

Felix presb. in castro Bilibio, saec. VI. — Nov. 6.

1. Translatio in monasterium S. Aemiliani Cucullati an. 1090, auct. Grimaldo mon. *Inc. prol.* Pastorali auctoritate et paterna pietate — *Inc.* Cum igitur gloriosus rex Aldefonsus — *Des.* inenarrabili pietate. Gaudere igitur et exsultare... Facta est haec translatio... [2861

Sandoval, *Primera parte de las fundaciones de los monesterios de S. Benito en España* (Madrid, 1601), monesterio de S. Millan, f. 30v-34; || Mabillon, *Acta,* VI, 2. 670-74; 2a ed. 669-74; || Florez, XXXIII. 439-49.

2. Miracula auct. eodem. *Inc.* Quodam dñico die, omni populo festivitatem b. Martini Turonici ep. celebrante — *Des.* His dictis ad propria recessit incolumis... [2862

Florez, t. c. 450-58.

Felix ep. Bituricensis, † cca. 580. — Ian. 1.

Miraculum. *Inc.* Post transitum Felicis Biturigi ep... [2863

*Greg. Turon. *Glor. conf.* 100 (102).

Felix m. Gerundae, sub Diocletiano. — Aug. 1.

1. Passio. **a.** *Inc.* In diebus illis sub Diocletiano et Maximiano coss., tempore quo in christianos saeva — *Des.* dignissime sepelitum. Et quia iam a nobis auferri non potuit, de eius cruore una cum gestis reliquias detulimus... [2864

Act. SS. Aug. I. 26-28.

b. *Inc.* In diebus illis sub Diocl. et Max. imp. talis orta est persecutio christianis — *Des.* gaudia decuplantur. Nos vero de cruore sanguinis eius reliquias nobiscum detulimus una cum eius passione... [2865

Exc. *Catal. Brux.* I. 34-35, 61°. — Aliquando (cf. ibid. II. 526, 61°) omisso fine, ita Passio *des.* " basilicam nomini sancto titulavit, ut sit nomen Dñi benedictum. „ [2866

2. Epitomae.

Ado, 1 aug. — Vinc. Bellov. xiii. 134-35.

3. Miracula. *Inc.* Quodam tempore F-cis m. basilica a furibus... [2867

* Greg. Turon. *Glor. mart.* 91 (92).

4. Inventio et translatio (extr. saec. X?). *Inc.* Ecce in hac bb. martyris decentissima translatione... Huius namque praetaxati m. ven. tumba — *Des.* viriliter certando caelestis consortii bravium secius perciperet. [2868

Florez, XLV. 273-74.

Felix ep. Nolanus m., sub Marciano. — Nov. 15.

Passio. *Inc.* In diebus illis erat quidam puer nomine F. in civitate Nola — *Des.* Helfius vero presb. homo iustus a Deo commonitus venit... Ubi ab omnibus christianis... [2869

De qua *Catal. Paris.* II. 57-58, 113°.

Felix presb. Nolanus m. — Ian. 14.

1. Paulini Nolani carmina natalicia. **IV.** *Inc.* Annua vota mihi remeant — *Des.* quas et modo cernimus, auxit. — **V.** *Inc.* Tempora temporibus subeunt — *Des.* non clausit saecula vitae. — **VI.** *Inc.* Lex mihi iure pio — *Des.* gemini victoria voti. — **VII.** *Inc.* Ver avibus voces — *Des.* de munere lumen haberes. — **VIII.** *Inc.* Ecce dies nobis — *Des.* quae flamma vel unda refugit. [2870

* *Paulini Nolani opera* (*P.L.* LXI. 468-83, 490-502, 608-15, 638-48; || ed. G. de Hartel, in *Corp. scr. eccl. lat.* XXX. 51-81, 96-118, 194-206, 246-61); || Lipomanus, II, f. 111ᵛ-31ᵛ. — (Sola carmina iv et v) Ruinart (1689), 258-73; (1713), 249-62; (1731), 216-230; (1802), II. 112-29; (1859), 295-305.

X (XI). *Inc.* Sidera si caelo — *Des.* et de cruce nancta coronam. — **XI (XII).** *Inc.* Saepe boni domini — *Des.* quem signis muta loquun-

tur. — XII (XIII). *Inc.* Candida pax grata nobis — *Des.* felices vivere Felix. [2871

MURATORIUS, *Anecdota ex Ambrosianae bibliothecae codicibus*, I (1697), 1-112; || *Paulini Nolani opera*, ed. MURATORIUS (Veronae, 1736), 447-552; || MINGARELLIUS (I. A.), *Anecdotorum fasciculus* (Romae, 1756), 1-56 (omissa est longe maior pars carminis ultimi); || MURATORI, *Opere*, XI, 1 (Arezzo, 1770), 1-94; || GALLANDIUS, VIII. 211-27 (desunt eadem quae apud Mingarellium); || *P.L.* t. c. 509-603; || HARTEL, t. c. 118-86.

Cetera carmina natalicia omisimus, cum rerum narratarum vel parum vel nihil contineant.

2. EORUNDEM EPITOME AUCT. GREGORIO TURONENSI. *Inc.* De Felice Nolano m., quia historia passionis non est in promptu — *Des.* saepius scripsit hic auctor. [2872

*GREG. TURON. *Glor. mart.* 103 (104); || *Act. SS.* Ian. I. 941-42; 3ª ed. II. 223-24. — Var. lect. KRUSCH (Br.), *MG.* Scr. rer. merov. I. 472.

3. VITA AUCT. BEDA. *Inc. prol.* Felicissimum b. Felicis triumphum — *Inc.* Igitur Felix natus est in Nola quidem Campaniae — *Des.* percepit coronam vitae, quam repromisit Deus diligentibus se. [2873

**Bedae opera* (*P.L.* XCIV. 789-98); || SURIUS, I (1570), 306-11; (1576), 312-17; (1618), 217-19; (1875), 254-62; || *Act. SS.* Ian. I. 943-46; 3ª ed. II. 225-28.

4. VITA AUCT. MARCELLO PRESB. *Inc. prol.* Dño... Leoni ep. Marcellus presb. Studium me tuae sollicitudinis — *Inc.* Ad gloriam Dñi N. I. C... Qui ex Oriente ad nos — *Des.* Post longos itaque... agones... [2874

Act. SS. Ian. I. 946-48; 3ª ed. II. 228-30.

5. LEGENDA AUCT. ADONE. *Inc.* Apud Nolam... Hic a Maximo Nolanae urbis ep. presbyterii honore — *Des.* Sepultusque iuxta urbem in loco qui dicitur Pincis... [2875

ADO, 14 ian. — Cf. *Anal. Boll.* XVI. 23.

6. EPITOMAE.

*FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, XIV. 3. (*P.L.* CXXXV. 855-56). — VINC. BELLOV. XIX. 39. — *Leg. aurea*, c. 19 (media pars). — PETRUS DE NAT. VII. 138.

7. MIRACULA. *Inc.* In principio narrationis nostrae adesse nobis... Quidam igitur ep. Xistus nomine — *Des.* Et omnes qui audierunt, nobiscum Christo gratias egerunt, qui vivit... [2876

Bibl. Casin. III. Floril. 220.

Felix in Pincis. *Vid.* **Felix** presb. Romanus.

Cf. *Anal. Boll.* XVI. 22-23.

Felix presb. Pistoriensis. — Aug. 26.

VITA ET INVENTIO CORPORIS AN. 1414. *Inc.* Gloriosus Deus in sanctis

suis... Qui dum in praesenti saeculo viveret — *Des.* quae depicta erant retro altare dicti s. Felicis. [2877

Act. SS. Aug. V. 839-40.

Felix et Adauctus mm. Romae, sub Diocletiano. — Aug. 30.

1. Passio. **a.** *Inc.* Romae via Ostiensi... natale bb. mm. F-cis et A-i... et iudice Dracco. Fuere autem duo fratres nomine et opere Felices — *Des.* Ubi postea pacis tempore basilica fabricata est et martyrum memoria digne exculta. Compleverunt autem... [2878

Ado, 30 aug.; || Mombritius, I. 307; || [Valesio (F.)], *Gli atti de' gloriosi mm. Felice et Adautto* (Roma, 1733), vii-viii; || *Act. SS.* Aug. VI. 546-47 n. 5, 6.

In legendariis ita nonnumquam haec Passio *inc.* " Bb. martyres Christi F. et A. passi sunt... iudice Dracco. Fuere autem duo fratres... „ [2879

b. *Inc.* Cum fervor (*al.* furor) Diocletiani et Maximiani sanctos Dei diversis poenis interficeret, duos fratres Felices nomine et opere — *Des.* Ubi postea per pacis tempora basilica fabricata est, in qua beneficia divina exuberant... Passi sunt autem... [2880

Faber Stapulensis, *Agones mm.* f. 26-26v; || Surius, VII (1581), 653; IV (1579), 1012-13; VIII (1618), 330; VIII (1877), 748-49. — In ultimis verbis est in editionibus aliqua lectionum varietas. Ea ex codicibus exscripsimus.

c. *Inc.* Cum fervor Diocletianae persecutionis Romae de die in diem magis magisque ingravesceret, Felix presb. — *Des.* Tandem reddita pace ecclesiis, super martyrum sacras reliquias... et additum coemeterium; ubi florent orationes eorum... [2881

De qua *Act. SS.* t. c. 547, n. 7 (" aliud apographum...)

2. Passio. *Inc. ut* 1 a *vel* b. — *Des.* Post duodecim vero annos ipsa die dñica, confectis mysteriis dansque pacem... [2882

Cf. *Catal. Brux.* II. 301, 15°; 434, 12°; *Anal. Boll.* XVI. 23; infra **Felix** presb. Romanus, **1**.

3. Passio. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani sceleratorum principum gravissima persecutionis — *Des.* Horum fidei constantiam sequentes, in hac convalle lacrimarum... [2883

Catal. Brux. II. 68-70.

4. Passio rhythmica adscripta Marbodo. *Inc.* Felix fide, felix actu, Felix quidam nomine — *Des.* Quia se s. Felici iunxit ad martyrium. — *Inc. oratio.* Sancte F. et A-e — *Des.* mihi sit propitius. Amen. [2884

Beaugendre (A.), *Hildeberti Cenoman. opera. Accesserunt Marbodi Redonensis ep. opuscula* (Paris. 1708), 1544-46; || *P.L.* CLXXI. 1633-36.
Exc. (oratio) *Act. SS.* t. c. 547, n. 8.

5. Epitomae.

Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, vii. 9 (*P.L.* CXXXV. 719-722). — Vinc. Bellov. xiii. 80. — *Leg. aurea*, c. 126 (121). — Petrus de Nat. ii. 74 et vii. 135.

Felix presb. Romanus (frater praecedentis). — Ian. 14.

1. Passio. *Inc.* Factum est post completionem bb. Felicis presb. alius Felix germanus eius iunior — *Des.* Post duodecim vero annos ipsa die dñica, confectis mysteriis dansque pacem... [2885

Mombritius, I. 303-3v; || *Act. SS.* Ian. I. 951; 3a ed. II. 233.

2. Epitomae.

Ado, 14 ian. (pars posterior). — Vinc. Bellov. xix. 40. — *Leg. aurea*, c. 19 (pars ultima). — Petrus de Nat. ii. 75.

Felix ludimagister Romae. — Iun. 14.

Leg. aurea, c. 19 (pars prior). — Petrus de Nat. ii. 73.

Felix ep. Spellatensis m., † 299. — Mai 18.

Passio. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani, dum dura persecutionis ira — *Des.* Christiani vero occulte cum laudibus... [2886

Compendium seu Legendarium sanctorum diversorum (Papiae, 1523), f. 37-38 [non vidimus]; || Donnola (Thad.), *De loco martyrii s. Felicis* (Venetiis, 1620), 47-50; || *Act. SS.* Mai IV. 168-69; 3a ed. 167-68.

Felix presb. m. prope Sutrium in Tuscia, sub Aureliano. — Iun. 23.

Passio narratur in initio Passionis SS. Irenaei et Mustiolae. *Vid.* **Irenaeus.**

Felix, Regula et soc. mm. Tiguri in Helvetia, sub Maximiano. — Sept. 11.

1. Passio. a. *Inc.* Tempore illo bb. F. et germana sua s. R. et socii eorum cum consilio bb. Mauritii — *Des.* pro diversis necessitatibus obtinent effectum. Explicit sanctorum passio, quae in sancto agone s. Florentio mon. per Spiritum s. est revelata. Celebrantur... [2887

Vögelin (S.), in Mittheilungen der antiquarischen Gesellschaft in Zürich, I (1841), iv : *Der Grossmünster in Zürich. Geschichte*, 1-4.

b. *Inc. ut* a. — *Des.* obtinent medicinam mentis et corporis. Haec denique passio revelata est s. Florentio mon. a s. Spiritu, et eorum festivitas celebratur... [2888

Act. SS. Sept. III. 772-73. — (**Mut.** et interpolata) Hottingerus (I. H.), *Hist. ecclesiastica Novi Testamenti*, VIII [= saec. XVI pars iv] (Tiguri, 1667), 1040-55. — **Var. lect.** *Anal. Boll.* XVII. 16.

c. *Inc.* Bb. Felix et germana sua s. Regula, qui de comitibus Thebeorum mm. fuisse affirmantur — *Des. ut* 1 b. [2889

Exc. *Catal. Brux.* II. 296-97.

d. *Inc.* Tempore nequissimi Maximiani imp. bb. Felix et germana eius Regula sociique — *Des.* Et nunc si fides petentium... [2890

De qua *Catal. Paris.* II. 238, 3°.

2. Passio. *Inc.* Multorum innumerabilium per orbem... E quorum consortio b. Felix cum felicissima germana sua Regula partibus Germaniae — *Des.* Nam cadavera iam sua capita... portaverunt, ubi hactenus cum magna gloria requiescunt. Quo in loco... Passi sunt autem... Celebritas vero... [2891

Hottingerus, t. c. 1056-61 (desunt clausulae: " Quo in loco... „ etc.). — Cf. *Anal. Boll.* XVII. 114, 222°.

Exc. *Act. SS.* t. c. 766, n. 17; 767, n. 25; 773-74 inter annotata.

3. Epitome.

Notkerus, 11 sept.

Felix ep. Treverensis, saec. IV extr. — Mart. 26.

1. Vita. *Inc. prol.* Cum plurima divinae miserationis operatio — *Inc.* De huius namque viri sanctitate et ordinationis tempore Sulpicius — *Des.* Neque enim digna aestimatione quisquam... [2892

Act. SS. Mart. III. 622-25; 3a ed. 620-23.

2. Epitome. *Inc.* Multos in ordine pontificali Felices... De cuius vitae sanctitate et ordinationis tempore — *Des. ut* 1. [2893

De qua ibid. 622 (3a ed. 620), n. 2.

Felix ep. Tubzacensis m., sub Diocletiano. — Oct. 24.

1. Passio. a. In diebus illis Diocletiano viii et Maximiano vii coss. augustis, exivit edictum eorundem caesarum vel imp. — *Des.* et positae in via quae dicitur Scillitanorum. In eodem vero ven. loco... [2894

Faber Stapulensis, *Agones mm.* f. 26v-27; || D'Achery, *Spicilegium*, XII. 634-37; || Id. ed. de la Barre, II. 68-69; || Baluzius, *Misc.* I. 77-81; 2a ed. I. 18-19; || *Lactantii de mortibus persecutorum liber. Accesserunt Passiones ss. Perpetuae* etc. (Oxonii, 1680), 47-56; || *Optati Milevitani de schismate Donatistarum*, ed. L. E. Dupin (Paris. 1702), 146-47; || Gallandius, V. 511-513; || *P.L.* VIII. 679-85; || *Act. SS.* Oct. X. 625-28 (col. 2).

b. *Inc.* Diocletiano viii et Maximiano vii coss. augustis exivit edictum imperatorum et caesarum — *Des.* tibi cervicem meam ad victimam flecto, qui permanes (*al.* invictus et permanens) in aeternum, cui est claritas... [2895

Surius, V (1574), 927-28; (1580), 1026; X (1618), 366-67; || Baronius, *Annales*, an. 302, cxviii-cxxiii; || Ruinart (1689), 376-78; (1713), 355-57; (1731), 313-14; (1802), II. 323-26; (1859), 390-91; || Dupin, t. c. 149-50; || Gallandius, t. c. 514-15; || *P.L.* t. c. 686-88; || *Act. SS.* l. c. (col. 1).

2. Epitomae.

Vinc. Bellov. xiii. 37; || Mombritius, I. 310v. — Petrus de Nat. ii. 85.

Felix, Fortunatus et Achilleus diac. mm. Valentiae in Gallia, sub Aureliano. — April. 23.

1. Passio. *Inc.* Igitur bb. Irenaeus, Lugdunensis urbis ep., conse-

quenti tempore m., in quo dispositione divina — *Des.* ubi... assidue exsistere miracula comprobantur. Ibidem fletuum nostrorum... [2896

Surius, II (1571), 823-26; (1578), 920-23; IV (1618), 287-89; IV (1876), 538-44; || *Act. SS.* April. III. 98-100; 3ª ed. 89-101.

2. *Inc.* Eodem tempore cum summus sacerdos et m. ecclesiae Lugdunensis s. Hyrenaeus Christum lumen aeternum — *Des.* ubi cottidie virtus Dñi declaratur. Acta sunt haec circa sanctos Dei... [2897

Cf. *Catal. Paris.* II. 48, 41°.

3. Epitomae.

Ado, 23 april. — Petrus de Nat. iv. 83.

Ferdinandus III rex Castellae et Legionis, † 1252.—Mai 30.

Vita auct. Aegidio Zamorensi. *Inc.* Ferdinandus III fuit nobilissimi Aldephonsi regis Legionis filius — *Des.* et multa alia, quorum nomina longum esset enarrare. [2898

Fita (F.), in *Boletín de la real Academia de la Historia,* V (Madrid, 1884), 308-19; || Id. *Estudios históricos,* II (1884), 155-66. Quaedam e reliquis gestis Ferdinandi narrat Aegidius in Vita Aldephonsi Sapientis (apud Fita, *Boletín,* t. c. 319-21; *Estudios,* t. c. 166-68). Quod autem ea in ipsa Ferdinandi Vita non comprehenderit, inde est quod in ista satis habuit narrationem Roderici Toletani et Lucae Tudensis exscribere et in epitomen cogere; cf. Fita, *Boletín,* t. c. 319; *Estudios,* t. c. 166.

Fergusianus seu **Fergusus** ep. in Scotia, saec. VIII (?). — Nov. 18.

Vita, translatio et miracula. *Inc.* Fergusianus postquam in Ybernia dignitate episcopali per multos annos frueretur — *Des.* baculusque s. viri sub eadem incurvatus inveniebatur. [2899

Brev. Aberdonense, pars aest., Propr. SS. 164, 164ᵛ.

Ferreolus ep. Lemovicensis, † post 591. — Sept. 18.

Vita. *Inc.* B. Ferreolus vir illustris ex dioecesi Lemovicensi, sicut posteritati — *Des.* Deinde in ecclesia parochiali apud Annexonium supra altare in capsa deaurata repositum... [2900

Labbe, *Bibl. mss.* II. 527-28; || *Act. SS.* Sept. V. 785-86.

Ferreolus ep. Ucecensis, † 581. — Ian. 4.

1. Vita. *Inc.* Ferreolus vir Dei confessorque bb. post transitum s. Firmini — *Des.* et cum decore magno. Multas etiam virtutes... Amen. — *Inc. appendix.* Si quis vero de parentibus s. Ferreoli inquirere voluerit — *Des.* quae etiam fertur mortuum suscitasse. [2901

Catal. Paris. II. 100-3.

Exc. Dominicy (M. A.), *Ansberti familia rediviva* (1648), appendix, 27-29.

2. Vita. *Inc.* S. Ferreolus natione Narbonensis a nobilissimis parentibus originem duxit. Huius genitor Ansbertus... [2902

Exc. Du Bouchet (J.), *La véritable origine de la maison royale de France* (1646), preuves, 30-31.

Ferreolus presb. **et Ferrucio** diac. mm. Vesontione, sub Aureliano. — Iun. 16.

1. Passio. a. *Inc.* Eodem tempore, cum sacerdos et m. ecclesiae Lugdunensium s. Irenaeus ep. missus fuisset — *Des.* ut cum eis in aeterna felicitate gaudeamus. Acta sunt haec circa sanctos Dei... [2903

Surius, VII (1581), 536-38; VII (1586), 166-68; VI (1618), 243-44; VI (1877), 370-73; || *Act. SS.* Iun. III. 7-8; 3ª ed. IV. 6-7.

b. *Inc. prol.* Cum summa veneratione quos sui Redemptoris — *Inc.* Ea tempestate cum b. Iohannes apost. et evang. — *Des.* ut cum eis in aeterna patria gaudere valeamus. Facta sunt haec... [2904

Exc. Chiffletius (I. I.), *Vesontio*, II (1618), 17-23 (omisso solo initio). — *Act. SS.* Iun. III. 5 (3ª ed. IV. 5), n. 3; 8-9 (3ª ed. IV. 7-8), annot. *a*, *c*, *g*, *h*, *i*. — Narbey, *Supplément aux Acta SS.* I. 409, not. 2; 415-16, not. 3; 447, 449.

c. *Inc.* In diebus Aureliani sceleratissimi imp. s. Hireneus, Lugdunensis ecclesiae ep., Christi lumen — *Des.* eorum martyrium declaramus. Acta sunt haec... [2905

Exc. *Anal. Boll.* I. 513.

2. Miracula. *Inc.* Visonticorum quoque civitas propriis... [2906

*Greg. Turon. *Glor. mart.* 70 (71).

3. Inventio et translatio saec. IV post med. (?). a. *Inc. prol.* Opportunum valde est et ad mentes fidelium aedificandas — *Inc.* In civitate quae... Chrysopolis appellata est (tanti enim cultus et ornatus exstitit, ut... nomen acceperit) bb. mm. Ferreolus et Ferrucius — *Des.* eumque... qui haec oboedienter composuit, remunerare dignentur, ipso adiuvante... [2907

Act. SS. Iun. III. 11-12 (3ª ed. IV. 9-10), n. 1-6. Deest prol. in editis. Exc. Chiffletius, t. c. 47-49.

b. *Inc.* In civitate... acceperit (*ut* a) opinione quoque pristina veterum — *Des.* et eius remuneratione, qui oboedienter legenda composuit, ipso adiuvante... [2908

Exc. *Catal. Brux.* II. 205-7.

c. *Inc.* Et hi cum consanguinitate carnales fratres essent... In civitate quae temp. ant. Chrys. nominata est, tantus cultus et ornatus fuit ut... acceperit. Opinione quoque pristina veterum — *Des.* de ore et mente hominum numquam cesset in terris. [2909

Exc. *Catal. Paris.* I. 483-84.

4. TRANSLATIO AN. 1063. *Inc.* Priorum patrum moralis institutio — *Des.* in altari bb. Dei genetricis Mariae gloriose recondidit; ubi... [2910

Act. SS. Iun. III. 13-14 (3ª ed. IV. 11-12), n. 1-6.

Exc. CHIFFLETIUS, t. c. 217-19. — *Vie des Saints de Franche-Comté*, I (Besançon, 1854), 579-80.

Ferreolus tribunus m. Viennae in Gallia, sub Diocletiano (?). — Sept. 18.

1. PASSIO. a. *Inc.* Cum per universas provincias genus christianorum Deo carum — *Des.* non longe a Rhodano cum summa veneratione tumulavit. Cuius beneficia per civitates... [2911

SURIUS, V (1574), 295-96; (1580), 325-26; IX (1618), 193-94; IX (1878), 438-40; ‖ RUINART (1689), 509-11; (1713), 462-64; (1731), 406-8; (1803), III. 92-96; (1859), 489-91; ‖ *Act. SS.* Sept. V. 764-65.

b. *Inc. ut* a. — *Des.* ut ad baptismi consummationem cum patrocinio martyris perveniret. Ubi hodie fusis Dño orationibus... [2912

Act. SS. t. c. 766-67.

2. INVENTIO CORPORIS AUCT. GREGORIO TURON. *Inc.* Quodam tempore dum ad occursum b. Niceti — *Des.* vobis hinc pars rediit patroni. [2913

* GREG. TURON. *Virt. S. Iuliani*, 2. — Cf. *Catal. Brux.* II. 284, 12°.

3. EPITOME.

ADO, 18 sept.

Ferrucius m. Moguntiae cultus. — Oct. 28.

PASSIO SEU SERMO AUCT. MEGENHARTO MON. FULDENSI. *Inc. prol.* Dño Adelgero... Iuxta laudem Sapientiae veridicam — *Inc.* Cum per organum Spiritus s. familiare — *Des.* quae Deus ante tempora saecularia praeparavit dilectoribus; cuius honor... [2914

SURIUS, V (1574), 967-72; (1580), 1068-74; X (1618), 392-95; X (1879), 732-741; ‖ *Act. SS.* Oct. XII. 538-42.

Exc. SERARIUS, *Rer. Mogunt.* 288-91, 606-7; *id.* ed. IOANNIS, I. 184-86 373-74. — HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 149-50.

Ferrus ep. Ravennas, saec. IV extr. — Iun. 3.

VITA. *Inc. prol.* Ferrus dicitur a far, farris — *Inc.* Erat namque in quadam civitate Italiae sita supra mare — *Des.* ac postmodum in pace quievit III die mensis iunii... [2915

Anecdota Ioh. Gielemans, 15-18.

Festus soc. S. Ianuarii Beneventani. *Vid.* **Ianuarius.**

Fiacrius erem. in dioecesi Meldensi, saec. VII. — Aug. 30.

1. VITA ET MIRACULA. *Inc. prol.* Egregius Christi conf. F. perfectae evangelicae perfectionis — I. *Inc. Vita.* B. Fiacrius eremita magnifi-

cus in Meldensi territorio — *Des.* Ad cuius sacrum tumulum frequenter membra languentum... in saecula saeculorum. — **II.** *Inc. Mirac.* Homo quidam de Montiniaco — *Des.* Cuius meritis et precibus habere mereamur accessum... [2916

Act. SS. Aug. VI. 604-15.

2. Vita et miracula. **I.** *Inc. Vita.* Gloriosus atque bb. Fiacrius eremita magnificus de Hibernia Scotorum — *Des.* Ad cuius gloriosum tumulum si quis devote accesserit... Amen. [2917

Catal. Paris. II. 352-54.

II. *Inc. Miracula.* In territorio Ambianensi erat quidam homo — *Des.* Dum esset ante ecclesiam... et sic ad propria cum gaudio remeavit. [2918

De quibus *Act. SS.* t. c. 602, n. 20 (" miracula partim eadem "); *Catal. Paris.* II. 349-50, 6°.

III. Miracula facta Divione in capella ducis Burgundiae. *Inc. prol.* Mirabilis Deus in sanctis suis — *Inc.* In parochia S. Nicolai de Divione — *Des.* et sic cum gaudio ad propria remeavit. [2919

Act. SS. t. c. 616-19.

3. Epitomae. **a.** *Inc.* B. Fiacrius ex Hibernia nobilibus ortus — *Des.* quod de singulis non est nostrae possibilitatis scribere. [2920

Surius, VII (1581), 651-53; IV (1579), 1010-12; VIII (1618), 329; VIII (1877), 745-47; || Mabillon, *Acta,* II. 599-600; 2ª ed. 573-74.
Exc. Messingham, *Florilegium,* 391-92.

b. *Inc.* S. Fiacrius conf. vir vita mirabilis in Hiberniae partibus — *Des.* Et ad eius tumulum membra languentum... Transiit... [2921

Capgravius, f. 147-47ᵛ; || Messingham, t. c. 390-91.

Fidelis, Exantus et Carpophorus mm. Comi, sub Maximiano. — Oct. 28.

1. Passio. *Inc.* Cum Maximianus sacrilegus imp. in urbe Mediolano resideret — *Des.* quae Deus per fidelissimum suum m. ostenderat. Decollatus est... [2922

Mombritius, I. 308ᵛ-9; || Tatti (P. L.), *Annali sacri della città di Como,* I (1663), 897-98; || Zaccaria (F. A.), *De' ss. mm. Fedele, Carpoforo, Gratiniano e Felino* (Milano, 1750), 43-46; || *Act. SS.* Oct. XII. 563-64.

2. Passio. *Inc. prol.* Supplicationibus catholicae fidei — *Inc.* Temporibus igitur crudelissimi atque saevissimi imp. Maximiani — *Des.* Passi sunt... in loco qui dicitur Silvula sub urbe Cumensi; ubi... [2923

De qua *Anal. Boll.* XI. 313, 53°.

3. Sermo Petri Damiani. *Inc.* Nostis, ff. cc., quia idcirco ad audiendas martyrum... victorias — *Des.* Ille quippe eum remunerat... [2924

**Petri Damiani opera* (ed. Caietanus, II. 286-90; || *P.L.* CXLIV. 807-

811); || Surius, X (1618), 390-91; || Tatti, t. c. 899-903; || Zaccaria, t. c. 48-54; || *Act. SS.* t. c. 567-69.

4. Inventio et translatio cca. an. 964. *Inc. prol.* Vere quidem actionis labore instruimur — *Inc.* In fine igitur Cumanum lacus quondam christianorum habitatio fuerat — *Des.* Constitutum namque Dei providentia est ut in ecclesia s. Euphemiae... [2925

Anal. Boll. IX. 354-59.

5. Translatio an. 1489 (Instrumentum). *Inc.* In nomine Dñi. Anno... mcccclxxxix... Reverendus in Christo pater Iacobus de Vulterris... [2926

Zaccaria, t. c. 55-56; || *Act. SS.* t. c. 555-56, n. 24.

Fidelis ep. Emeritensis, † cca. 565. — Febr. 7. *Vid.* **Emeritenses.**

Fidentius ep. et conf. (Patavinus?). — Nov. 16.

1. Petrus de Nat. x. 66.

2. Inventio corporis saec. X. *Inc.* Placuit tandem divinae bonitati ... detegere ep. Gauslino — *Des.* s. Fidentii appellatur. [2927

Cappelletti, X. 483-84 (videtur esse pars longioris libelli).

Fides v., Caprasius, Primus et Felicianus mm. Aginni, sub Maximiano. — Oct. 6.

1. Passio. *Inc.* S. igitur Fides Agennensium civitate (*al.* civitatis) oriunda fuit — *Des.* simul pervenire meruerunt. De quorum passione ii non. oct. nos gaudere et illustrare voluit... [2928

Act. SS. Oct. III. 288-89. — In hac Passione nihil de Caprasio; auctor nomina sociorum S. Fidis se ignorare fatetur.

2. Passio. a. *Inc.* S. Fides de Agenno civitate oriunda fuit — *Des.* inenarrabili claritate perfruuntur. De quorum passione... Amen. — *Inc. appendix* (*de translatione facta a Dulcitio ep.*) Horum ergo corpora tormentis miserabilibus — *Des.* Quorum meritis ad salutem omnium innumera... [2929

Labbe, *Bibl. mss.* II. 528-31.

b. *Inc. prol.* Magnorum atque inclitorum mm. Caprasii et Fidis v. dum insignia passionum merita conamur evolvere — *Inc. ut* 2a. — *Des.* divinae visionis iucunditate perfruuntur (*al.* potiuntur). De quorum passione... — *Appendix ut in* 2a. [2930

Surius (deest prol.) VII (1581), 785-87; V (1580), 966-68; X (1618), 308-9; X (1879), 574-79; || *Act. SS.* Oct. VIII. 823-25.

c. *Inc. prol.* Magnorum atque inclitorum Caprasii, Fidei, Primi et Feliciani passionum merita revolventes — *Inc. ut* 1. — *Des.* Fulget

virtutibus muneris sui ornata religione s. Caprasius. Per ipsum nobis optemus... [2931

De qua Labbe, *Bibl. mss.* II. appendix, sign. SSSss.iij; || *Catal. Paris.* III. 374, 101°.

d. *Inc. prol.* Passio sanctorum magnorum atque inclitorum mm. Caprasii et Fidei dum eorum passionum merita volumus referre — *Inc. ut* 2 a. — *Des.* et gloriosum certamen meruit habere et sepulturam. De quorum martyrum passione... [2932

Exc. *Act. SS.* Oct. VIII. 817, n. 9; 826, annot. *k, l, n.*

e. *Inc. prol.* Passio sanctorum, magnorum atque inclitorum mm. Caprasii et Fidei magnam nobis hodie celebritatem praestat — *Inc. ut* 2 a. — *Des. ut* 2 a. — *Inc. appendix.* Eodem in loco martyrii sui propter terrorem gentilium — *Des.* Tantum autem beneficii... [2933

Exc. *Act. SS.* Oct. VIII. 825, annot. *c.*

f. *Inc. prol.* Cum sanctorum passiones et merita recolentes — *Inc. ut* 1. — *Des.* Ille denique priori sepulturae locus exceptione... [2934

Cf. *Anal. Boll.* VIII. 152, 118°.

g. *Inc.* Post venerabilem dñicae resurrectionis triumphum atque ineffabilem — *Des.* pervenerunt ad palmam martyrii. De quorum passione... — *Inc. appendix.* Horum ergo corpora plebs Deo devota colligens — *Des.* sociale cacumen, par imperium manet in saecula saeculorum. Amen. [2935

De qua *Catal. Paris.* II. 575, 14°.

h. *Inc. ut* 2 g. — *Des. ut* 2 b. — *Appendix ut in* 2 a. [2936

Exc. *Anal. Boll.* I. 623-25; cf. 496, 10°.

4. Fragmentum passionis metricae. *Inc.* Dixerat, at iudex altrinsecus instat — *Des.* Illa velut regina micans in vestibus albis. [2937

Dümmler (E.), in *Neues Archiv*, X. 337-38. — **Emendationes.** Winterfeld (P. von), ibid. XXIII. 741.

5. Passio metrica. *Inc.* Cum rex insanus regnaret Maximianus — *Des.* Vivit ab aeterno, regit omnia iure superno. [2938

Act. SS. Oct. VIII. 826-28.

6. Epitomae.

Vinc. Bellov. xiii. 133; || Mombritius, I. 310v; || *Act. SS.* Oct. VIII. 816, n. 6, 7. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 335a-36a; || *id.* (Lovan. 1485), f. 138v-39v.

7. Translatio ad monasterium Conchacense, paulo ante an. 883. a. *Inc. prol.* Magnificus et perpes rex caelorum — *Inc.* Temporibus igitur Diocletiani et Maximiani romuli regni sceptra regentium — *Des.* omnisque aestuantis diei serenitatem. Ipsi quoque ingenito... — *Sequitur carmen, quod inc.* Omnium alpha Deus — *Des.* hoc spiritus annuat almus. [2939

Act. SS. Oct. III. 294-99. — Aliquando (cf. *Act. SS.* t. c. 300, annot. *u*) sequitur oratio, quae *inc.* „ S. et benedicta Fides, virgo gloriosa... „ [2940

b. (Rhythmus). *Inc.* Post revelatum corporis thesaurum Fidis martyris — *Des.* In quo Christo sit gloria per infinita saecula. [2941

Act. SS. t. c. 289-92.

Exc. Barrère, *Hist. religieuse et monumentale du diocèse d'Agen*, I (1855), 193-95.

8. Miracula auct. Bernardo Andegavensi scholastico, libris 2. *Inc. epist.* SS. atque hominum doctissimo Fulberto Carnotano ep... Cum dudum Carnoti vestra sincera conversatione — *Inc. lib. I.* Igitur adhuc in pago Rotenico, ubi et bb. v. requiescit Fides — *Des. lib. II.* et etiam fastidiosis lectoribus succinctam addidissem. [2942

Bouillet (A.), *Liber miraculorum S. Fidis* (Paris, 1897), 1-125.

Exc. Labbe, *Bibl. mss.* II. 531-44 (c. 1-14); || *P.L.* CXLI. 127-52 (c. 1-14 et epist. ex Mabillonio). — Mabillon, *Annales*, IV. 703; 2ª ed. 645-46 (sola epist.). — Devic et Vaissete, *Hist. du Languedoc*, II, pr. 6-7; Id. ed. Privat, V. 8-14. — Bouquet, X. 379-80. — *Act. SS.* t. c. 300-317, 321-23 (n. 78-84), 325-29 (n. 2-6, 8-10, 14-20). — *Anal. Boll.* VIII. 65-71, 75-76 (c. 1, 2, 6).

9. Miracula auct. monacho Conchacensi, libris 2. *Inc. prol.* Nemo sollicitis indagationum curis miretur — *Inc. lib. I (III).* S. Spiritus virtute, cuius inspiratione — *Des. lib. II (IV).* Cuius virtutes gloriosissimas devotis mentibus exoramus... [2943

Bouillet, t. c. 126-222.

Exc. Labbe, t. c. 544-551 (c. 15-22); || *P.L.* t. c. 152-64 (c. 15-22). — Bouquet, t. c. 380. — *Act. SS.* t. c. 318-21, 323 (n. 68-77, 85, 86). — *Anal. Boll.* t. c. 71-75, 76-77 (c. 3-5, 7). — Servières, in *Albia christiana*, III (1895), 59-60.

10. Miracula. I. (De fure resuscitato). *Inc. mutilum...* betur malefactis, multos retraheret a laqueo iustae damnationis... [2944

II. Nunc quoque quia martyr... Hunc namque Arnaldum... [2945

III. Ecclesiam, quae Campaniacus dicitur, multi... [2946

IV. Inter medios fines bipoleos, Albiensis videlicet... [2947

V. Sed neque illud silendum... Ecclesiae illius... [2948

Bouillet, t. c. 223-30.

11. Miracula. I. Quoniam nostrae orationis... Rusticus... [2949

II. Nuper quidem quaedam iuvenis puella simili passione... [2950

III. Obviat semper factiosa... Castrum Filigerias... [2951

Bouillet, t. c. 230-37. Sequebatur in cod. ultima pars libri II auctore monacho Conchacensi (supra, 9).

12. Miracula. I. Quidam vicus in pago Tolosano... [2952

II. Bb. Fidis miraculorum... Erat igitur quidam paganus... [2953

III. Si inter innumerabilia... Quidam igitur de castello... [2954

IV. In Normannorum regionis confinibus... [2955

Anal. Boll. t. c. 77-85; || Bouillet, t. c. 237-47.

13. Miracula. I. Nefarium... Rusticus quidam Gerundensis... [2956

II. Nostrae v. sublime meritum... Quondam quidam miles... [2957

III. Nullatenus declinamus...Rodbertus Rotenensium comes... [2958

IV. Nam quia insignis... Ut saepe casu contigit, in eodem... [2959

V. Dum summo affectu... Remensis quidam indigena... [2960

VI. Dum solito more... Nuper strenuissimorum cura virorum — *Des.* ante sacram imaginem dependens sudarium. [2961

BOUILLET, t. c. 247-68.

14. MIRACULA. **I.** *Inc.* (*mutilum*) sima s. Fidis magnificentia. Nam omnibus s. Fidis potentiam deprecantibus — *Des.* in praesentia eius corporea gratias relaturus. [2962

BOUILLET (A.), in *Mémoires de la Société nationale des Antiquaires de France,* LVIII (1899), 223-25.

II. *Inc.* In tanta s. Fidis miraculorum copia... Erat igitur in Hierosolymitanorum confiniis quidam paganus — *Des.* (*mutilum*) pluribus nodis circum eius | [2963

BOUILLET, in *Mémoires,* t. c. 226-27. — Est haec recensio antiquior miraculi de quo supra **12,** II.

15. MIRACULUM SAEC. XI (FUNDATIO MONASTERII S. FIDIS SELESTADIENSIS). **a.** *Inc. prol.* Licet virtutes et miracula suae m. Fidis — *Inc.* Tempore igitur dñi Begonis ab. — *Des.* Sicque factum est ut monachi... divites facti totum possederunt. [2964

HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* XV. 997-1000.
EXC. BOUILLET, in *Mémoires,* t. c. 230 (ms. de Rodez).

b. *Inc. prol.* Anno Dñi MLXXXVII... Licet virtutes — *Inc. ut* a. — *Des.* Sicque factum est... totum possederunt, omnipotentem magnificantes, qui ducit... [2965

DORLAN (A.), *Notices hist. sur l'Alsace et principalement sur la ville de Schlestadt* (Colmar, 1843), I. 48-53; || BOUILLET, *Liber miraculorum,* 269-275. — Cf. HOLDER-EGGER, l. c. in notis; BOUILLET, in *Mémoires,* t. c. 230 (ms. de Schlestadt).

Fides, Spes, Caritas (Pistis, Elpis, Agape) et earum mater **Sophia (Sapientia)** mm. Romae. — Aug. 1.

1. PASSIO. **a.** *Inc. prol.* Licet omnium ss. veneranda gesta — *Inc.* Illis itaque temporibus, quibus idolorum cultus duce perditionis Adriano — *Des.* sibi cum uxore et filiis venerabiles praeparavit sepulturas. Ad sanctarum vero memoriam... Obsecro vos omnes legentes... Confortamini in Dño... [2966

MOMBRITIUS, II. 205v-11.

b. *Inc.* Regnante Adriano imp. cum idolorum cultus ubique eius auctoritate — *Des.* sibi et uxori suae ac filiis decenter constituit. Ad memoriam autem... [2967

Bibl. Casin. III. Floril. 276-83.

2. Comoedia " Sapientia „ auct. Hrotsuita. *Inc. argum.* Passio ss. vv. F. S. et C., quas earundem veneranda genetrice — *Inc.* Antiochus. Tuum igitur esse, o imp. Adriane — *Des.* Matronae. Suscipe, Dñe, Amen. [2968

**Hrotsuitae opera* (*P.L.* CXXXVII. 1045-62; || ed. Barack, 271-98).

3. Passio. a. *Inc. prol.* Cumque evangelicis sermonibus illuminatio esset — *Inc.* Mulier quaedam, nomine Soffia, genere illustris... adveniens Romae simul cum filiabus tribus — *Des.* Et haec dicens magnissime ululans discrepuit... Consummatae sunt... [2969

De qua *Catal. Paris.* III. 486, 77°.

b. *Inc.* Mulier igitur quaedam nomine Sapientia de genere primo... Romam advenit cum filiabus suis — *Des.* Et cum haec dixisset, in magno eiulatu exclamans crepuit... Passae sunt... [2970

De qua *Catal. Paris.* II. 55, 95°.

c. *Inc.* Cum verbi Dei praedicatio per totum curreret orbem... Eo tempore mulier quaedam nobilis nomine Sophia cum tribus filiabus suis adveniens Romam — *Des.* Ad ultimum doloris impatientia ululans crepuit medius... Finitur martyrium ss. trium vv... [2971

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 443ª-44ᶜ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 286ᵛ-89ᵛ.

d. *Inc.* Eo quoque tempore mulier (*etc. ut* c.) — *Des. ut* b. [2972

Vinc. Bellov. xi. 84, 85.

4. Passio. *Inc.* Haec dum esset de una civitate Italia centurionis filia — *Des.* quod spiritus eius susceptus esset in caelis. [2973

Cf. *Catal. Paris.* III. 8, 41°.

5. Epitomae.

Leg. aurea, c. 48. — Petrus de Nat. vii. 7. — Iac. Philippus Bergomensis, c. 91.

Fidolus ab. Trecensis, saec. VI. — Mai 16.

1. Vita. a. *Inc. prol.* Congrue igitur adgrediamur sancti praeconium — *Inc.* Is itaque ex Arvernis urbi incola, ad Theodorico — *Des.* qui in modum caritatis excesserant, ille vir eos sanavit, qui semper firmus est in Dño... [2974

Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 428-32.

b. *Inc. prol.* Dilectissimi ff., gaudete in Dño — *Inc.* Hunc unde oriundus... Fuit enim ex Arvernis urbis incola — *Des.* qui fallaci mente modum caritatis excesserat. Longum est de singulis suis... [2975

Camuzat, *Promptuarium Tricass.* f. 340ᵛ-44ᵛ (omisso uno cap. et sermone aliquantum correcto); || Surius, V (1618), 227-29 (item); || *Act. SS.* Mai III. 589-90; 3ª ed. 586-87.

Exc. Labbe, *Bibl. mss.* II. 588. — *Act. SS.* Febr. I. 475 (3ª ed. 480-81), n. 9, 10.

2. Vita. *Inc. prol.* Ven. patris Fidoli vitam ad laudem nominis Christi — *Inc.* Vir igitur vitae ven. Fidolus ex praeclara Arvernorum urbe — *Des.* nos sibi concessi socios assiscat honoris, largiente... [2976

Labbe, t. c. 551-57 ; || Mabillon, *Acta,* I. 196-202 ; 3ª ed. 189-97. Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 552-53; || Bouquet, III. 406-7. — *Act. SS.* Febr. I. 474-75 (3ª ed. 480), n. 7, 8. — *Ibid.* Mai III. 590-91 (3ª ed. 587-588), in annot.

Filibertus. *Vid.* **Philibertus.**

Fillanus (al. **Faelanus, Felanus, Foelanus**) ab., saec. VIII. — Ian. 9.

Vita. *Inc.* Foelanus ex Scotorum nobili familia — *Des.* quae inter Straphillane dicitur, honorifice traditus sepulturae. [2977

Brev. Aberdonense, pars hiem., Propr. SS. 26ᵛ-27ᵛ.

Fimbarrus, Fimberrus. *Vid.* **Findbarrus.**

Fina v. in Tuscia, † 1253. — Mart. 12.

Vita auct. Iohanne a S. Geminiano Ord. Praed. *Inc. prol.* Religioso... f. Goccio... Tua dudum a me fraternitas — *Inc.* Postquam mundo sol iustitiae Christus — *Des.* suis oculis conspexerunt. Multa quidem et alia... Amen. — *Sequuntur testimonia, quae des.* Ego Lupardus de S. Gervasio in Forcolo. [2978

Act. SS. Mart. II. 236-41 ; 3ª ed. 232-38.

Finanus ab. in Kenn Hittich, saec. VII. — April. 7.

1. Vita. *Inc.* Finanus s. de genere Corcoduibne ortus fuit — *Des.* ubi fulget sicut sol in regno Dei in saecula saeculorum. Amen. [2979

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 305-18.

2. Vita. *Inc.* Finanus s. de plebe, quae Corcodubne dicitur, ortus fuit — *Des.* sicut sol fulget in conspectu Dñi in saec. saec. Amen. [2980

Cf. Smith (Ch.), *The antient and present state of the County of Kerry* (Dublin, 1756), 127, not.; Hardy, *Descr. catal.* I. 128, n. 384 b.

Finanus ep. Lindisfarnensis, † 661. — Febr. 17.

Vita. *Inc.* Anno citra virginei partus dc et l vir vitae ven. — *Des.* Anno autem episcopatus sui x... Dño relaxabat. [2981

Brev. Aberdonense, pars hiem., Propr. SS. 55ᵛ-56. — Cf. Beda, *Hist. eccl.* iii. 17, 21, 22, 25.

Finanus = Findianus, Finianus, Finnianus, Fridianus.

Findanus reclusus Rhenaugiensis, † 878. — Nov. 15.

VITA. *Inc. prol.* Cum Deus omnipotens electos suos — *Inc.* Vir igitur quidam nomine Findan, genere Scottus — *Des.* ex parte videntur fore cum cautela exaratae. [2982

GOLDASTUS, *Rer. Alamann. scr.* I (1606), 318-22; 2ª ed. I. (1661), 204-7; 3ª ed. I (1730), 203-6; || MABILLON, *Acta*, IV, 1. 378-82; 2ª ed. 356-60; || ZAPF (G. W.), *Reisen in einige Klöster Schwabens* (1786), 243-54; || MONE, *Quellensammlung*, I. 56-61; || HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 503-6.
EXC. GONONUS (B.), *Vitae Patrum Occid.* 455-56. — *Act. SS.* Febr. I. 336 (3ª ed. 340), n. 39-41. — ZIMMER (H.), *Glossae hibernicae* (1881), 272-74.

Findbarrus (al. **Finbarrus, Fimberrus, Barrus, Barreus,** etc., al. **Lochanus,** al. **Maculinus**) ep. Corcagiensis, † 623. — Sept. 25.

1. VITA. *Inc.* S. Dei electus atque dignus pontifex Barrus de gente Connactorum — *Des.* inter choros angelorum migravit ad Dñm. [2983

CAULFIELD (R.), *The Life of St. Fin Barre* (London, 1864), 7-23.

2. VITA. *Inc.* Ss. Dei electus atque dignissimus pontifex Barrus de gente Connacteorum — *Des.* ad caelum pertingere. Migravit autem ss. pontifex B. ex hac vita... [2984

CAULFIELD, l. c. in infimis pagellis.
EXC. *Act. SS.* Sept. VII. 144 (3ª ed. 132), n. 15; 145 (3ª ed. 133-34), n. 23.

3. VITA. *Inc.* Erat quidam rex in Hibernia nomine Tegernacus — *Des.* ab eius ven. successore collectae. Quibus in aeternis sedibus... [2985

De qua *Act. SS.* t. c. 143-45 (3ª ed. 131-34), n. 8, 9, 13, 14, 15, 21, 22, 25.

4. VITA.

EXC. COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae*, 607; || ibid. 629-30; || *Act. SS.* t. c. 146 (3ª ed. 134), n. 28. — COLGANUS, t. c. 221, col. 2.

5. VITA. *Inc.* Fimberrus ex Cathania insula, quae ad occidentalem Scotiae plagam — *Des.* plurima fieri contingebant miracula. [2986

Brev. Aberdonense, pars aest., Propr. SS. 115, 115ᵛ.
EXC. *Act. SS.* t. c. 147 (3ª 135), n. 36.

6. VITA (MACULINI EP.). *Inc. prol.* Venerabilem huius diei sanctissimi memoriam recolentes — *Inc.* Rex etenim quidam nobilissimis Brumensium natalibus ortus — *Des.* et cum iustitiae sole electos congregabit, qui cum Patre... [2987

De qua *Act. SS.* t. c. 144 (3ª ed. 132-33), n. 16.

Fingar (al. **Guignerus**) et soc. mm. in Britannia, cca. med. saec. V. — Mart. 23.

PASSIO AUCT. ANSELMO. *Inc. prol.* Poscis fideliter satis, carissime — *Inc.* Gloriosus equidem et praedicandus ubique Dñi confessor Patri-

cius — *Des.* et perficit sanitates. Haec ego servus Christi Iesu Anselmus... [2988

Messingham, *Florilegium,* 211-18; || Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 387-390; || *Act. SS.* Mart. III. 456-59; 3ª ed. 454-57; || *Anselmi Cantuariensis opera,* ed. G. Gerberon, 2ª ed. (1721), 508-11 (var. lect. et emend. 703); || *P.L.* CLIX. 325-34.

Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 202-3, xx, xxi. — Crombach, *S. Ursula vindicata* (1647), 136-38.

Finnianus seu **Findianus,** ab. Clonardensis, † 548. — Dec. 12.

Vita. *Inc.* Vir erat de nepotibus Loscain, nomine Fintanus — *Des.* et mortuus est, sicut dixit Finnianus, eodem anno. [2989

Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 393-97; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 189-210.

Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 457, ix; 604-5, xii.

Finnianus seu **Findianus** (al. **Finanus,** al. **Winninus,** al. (?) **Findbarrus**) ep. Magbilensis, saec. VI. — Sept. 10 (Ian. 21, Febr. 11, Mart. 18, Nov. 18).

Utrum sub variis nominibus, quae his diversis diebus in kalendariis leguntur, unus an plures sancti lateant, disputant docti. Neque consentiunt num hic Finnianus a S. Frigdiano, de quo infra, distinguendus sit. Certe legendae, quae ceteroqui antiquae non sunt, multa permista exhibent.

1. Vita. *Inc.* Reverentissimus pontifex Finanus, qui et wallico nomine Winninus appellatur, patre Capreo — *Des.* in loco qui ab eis wallico nomine Kilwinni appellatur. [2990

Capgravius, f. 147ᵛ-89.

Exc. Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 438-39.

2. Vita. *Inc.* Wynninus Scotica provincia ortus ex illius illustri regum stirpe — *Des.* pristinae sanitati restitutus est. [2991

Brev. Aberdonense, pars hiem., Propr. SS. 38-39.

Finnianus ab. Surdensis, saec. VI in. — Mart. 6.

Vita. *Inc.* Fuit vir vitae ven. nomine Finianus, in Hibernia quidem natus — *Des.* quievit in pace. Apud cuius reliquias crebra... [2992

Act. SS. Mart. II. 445-47; 3ª ed. 441-42.

Fintanus ab. Clonenaghensis, † 595. — Febr. 17.

Vita. a. *Inc.* S. ab. Fintanus, vir vitae ven., de provincia Lageniensium oriundus fuit. Pater eius vocabatur Gabhrenus — *Des.* et accepto dñico sacrificio obdormivit in pace xiii kal. mai, atque inter choros angelorum anima felicissima... [2993

Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 349-53; || *Act. SS.* Febr. III. 17-21.

Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 460, xix, xxx.

b. *Inc.* Fintanus s., filius Crumthini, genere Maccu Edagur, a finibus Lagensium oriundus fuit — *Des.* et accipiens sacrificium, dormivit in pace Christi, atque inter chor. ang. suavia carmina canentium... [2994

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmanticensi, 289-304.

Fintanus ab. Dunblescensis, saec. VI. — Ian. 3.

VITA. *Inc.* Nimis honorati sunt... De quorum numero est... Fintanus, nobili prosapia ortus, filius Pipani — *Des.* in magna gloria fulget in caelis sicut sol. [2995

COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae,* 11-12; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 225-34.

EXC. COLGANUS, *Trias thaumat.* 461-62, XLII.

Fintanus seu **Munnu,** ab. in Hibernia, † 634. — Oct. 21.

1. VITA. a. *Inc.* Fintanus s. summi Dei sacerdos, filius Tulcani de nepotibus Neill, de genere Conalli ortus fuit; mater vero — *Des.* In adventu autem Fintani tota caeli familia gavisa est. Ubi in conspectu aeterni regis... [2996

Act. SS. Oct. IX. 333-40; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 393-414.

b. *Inc.* Fuit vir vitae ven. nomine Munna de claro genere Hiberniae, id est de nepotibus Neill. Pater eius vocabatur Tulchanus, qui de semine Conalli filii Neill ortus fuit; mater quidem sancti — *Des.* spiritum suum, praesentibus discipulis suis, feliciter inter choros angelorum XII kal. nov. emisit... [2297

EXC. USSERIUS (I.), *Britannicarum ecclesiarum antiquitates* (1639), 936-37; 2ª ed. (1687), 485. — COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae,* 452, IV; 606, not. 3. — ID. *Trias thaumat.* 373, not. 23; 460-61, XXXIV-VII. — FLEMING, *Collectanea,* 315, n. 67.

c. *Inc.* Fuit vir vitae ven. nomine Munnu (*etc. ut* b)... Neill. Cuius pater vocabatur Tulcanus, mater vero — *Des.* inter manus discipulorum spiritum caelo reddidit XII kal. nov. Ubi cum angelis... [2998

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 489-504.

EXC. *Act. SS.* t. c. inter annotata.

2. VITA. *Inc.* Ven. pater Mundus, monachorum ab., ex patre Tulcano, matre vero — *Des.* sepulturae traditur. [2999

Brev. Aberdonense, pars aest., Propr. SS. 131ᵛ-32; || *Act. SS.* t. c. 341-42.

Firmanus seu **Firmianus** ab. in dioec. Firmana, † 992. — Mart. 11.

1. VITA. *Inc.* Firmanus igitur, ut comperimus, indigena Firmanorum genere exstiterat oriundus... [3000

De qua *Anal. Boll.* XVIII. 26, not.

2. Vita auct. Theodorico mon. Amorbacensi. *Inc. prol.* Cum plurima doctissimorum virorum opuscula —*Inc.* Dilectus Deo et hominibus b. Firmanus mitissimus monachorum heguminus — *Des.* glorioso gaudent mercimonio. — *Inc. epil.* B. Firmani conf. Dñi gloriosa gesta in unum congerentes — *Des.* Euge, b. pater Firmane, vige memoria... Amen. — *Sequitur carmen, quod inc.* Pange sacerdoti — *et des.* o Firmane sacerdos. Amen. [3001

[Marsiglianus (Golmarius)] [= Girolamo Lagomarsini], *Vita b. Firmani* (Tarvisii, 1726), 4 ff. et 1-51.
Exc. *Anal. Boll.* XVIII. 24-28.

Firminus ep. Ambianensis m., sub Diocletiano. — Sept. 25.

1. Passio. a. *Inc.* Temporibus Maximiani et Diocletiani imp., quo tempore tyrannica rabies — *Des.* Faustinianus vero... linteaminibus condidit. In quo loco... — *Inc. epil.* Sebastianus denique non post multos dies — *Des.* Vixit autem annos 67; sub die x kal. sept. feliciter a saeculo migravit... [3002

Bosquet, *Eccl. gall. hist.* II. 146-56.
Exc. *Act. SS.* Sept. VII. 24 (3a ed. 22), n. 2; 52-57 (3a ed. 48-52), passim in annotatis; || Maceda (M. I.), *De celeri propagatione evangelii in universo mundo ... Accedit commentarius bollandianus de S. Firmino* (Bononiae, 1798), 214, n. 2; 302-19 passim in annotatis. — Salmon (Ch.), *Hist. de S. Firmin* (Arras-Amiens, 1861), 410. — *Catal. Brux.* I. 48°, 120.

b. *Inc.* Temporibus priscis, quibus fides christiana — *Des.* Veneranda est itaque illius praeclara sollemnitas... [3003

Act. SS. t. c. 51-55 (3a ed. 46-50); || Maceda (M. J. de), *Actas sinceras ... de los sanctos Saturnino, Honesto y Fermin* (Madrid, 1798), 277-306; || Id. *De celeri propagatione,* 297-311; || Salmon, t. c. 399-409.

2. Epitomae. a. *Inc.* Erat in urbe Pampilona vir primus — *Des.* ecclesiam construxit; in qua crebra fiunt miracula. [3004

Salmon, t. c. 473-77.

b. *Inc.* Temporibus priscis erat in urbe Pampilona vir primus — *Des.* (*imperfecta*) ut populum iam Deo devotum confirmaret. [3005

Salmon, t. c. 478-79.

c. *Inc. ut* 1 b. — *Des.* (*imperfecta*) ipsumque Faustinianum cum magno christianorum gaudio baptizavit. [3006

Salmon, t. c. 473-77, in infimis pagellis.

d. *Inc. ut* 1 b. — *Des.* cum aromatibus sepelivit. Ibidemque... [3007

Brev. Ambianense an. 1485, an. 1528; || Salmon, ibid.

e. Vinc. Bellov. xiii. 79; || *Leg. aureae* appendix, c. 234 (205). — f. Petrus de Nat. viii. 119. — g. *Brev. Aberdonense,* pars aest., Propr. SS. 115-15v, lect. iv-vi.

3. Inventio et translatio saec. VII. a. *Inc. prol.* Quoniam multorum sanctorum corpora in huius Ambianis civitatis praedio — *Inc.* Post glorificationem quoque Dñi et salvatoris nostri primus b. F. — *Des.* Hodie baptizatus est Christus in Iordane... [3008

Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* IV. 182-84 (omissa parte prol.); || Salmon, t. c. 423-28.

Exc. *Act. SS.* t. c. 34-35 (3ª ed. 31), n. 46-48; || Maceda, *De celeri propagatione*, 245-47, n. 46-48. — (Quae omissa erant a Le Cointe) *Anal. Boll.* III. 175, 12°.

b. *Inc. prol.* Sollerti indagatione intuendum valde est — *Inc.* In illo tempore, quo Theodericus gloriosissimus princeps — *Des.* Tota igitur aula regis commota... [3009

De qua *Act. SS.* t. c. 35 (3ª ed. 32), n. 51; Maceda, *De celeri propagatione*, 249, n. 51; *Catal. Brux.* II. 268, 6°.

c. (epitome) Vinc. Bellov. xvii. 90, 91. — d. (epitome) Petrus de Nat. ii. 70.

4. Translatio in monasterium S. Dionysii. *Inc.* Tempore gloriosi ac piissimi regis Francorum Dagoberti Hunnorum gens — *Des.* sublimiter et honorifice collocavit. [3010

Doublet (J.), *Hist. de l'abbaye de S. Denys en France* (Paris, 1625), 315-316; || D'Achery (L.), *Guiberti ... de Novigento opera* (Paris. 1651), 567; || Le Cointe, op. c. III. 47-48; || *P.L.* CLVI. 1029-30.

5. Miracula saec. XII in. *Inc.* S. Firmini miracula, quae in textu passionis... Nostris itaque temporibus cum prata et campi — *Des.* ad propria detulerunt. Sic et hic et ubique omnipotens Deus... [3011

Exc. *Act. SS.* t. c. 40-41 (3ª ed. 37), n. 73, 74; || Maceda, *De celeri propagatione*, 264-66, n. 73, 74.

Firminus ep. Ambianensis, saec. IV (?). — Sept. 1.

1. Vita. a. *Inc.* Regnante Dño et salvatore nostro I. C. in saecula, anno ab Urbe condita dccclxvii — *Des.* in ecclesia s. Dei genetricis, quam ipse construxit. Ubi recta fide petentibus... [3012

Act. SS. Sept. I. 178-80.

b. *Inc. prol.* Apostolica auctoritate sanctorumque traditione — *Inc. ut* a. — *Des.* in ecclesia s. Dei genetricis et perpetuae v. Mariae, quam ipse construxit. Ubi recta fide petentibus... [3013

Alterum exemplar de quo *Act. SS.* t. c. 175, n. 3, et 180-81 in annotatis; cf. etiam *Catal. Paris.* I. 410, 11°.

2. Epitomae.

Vinc. Bellov. xvii. 89. — Petrus de Nat. vii. 137.

3. Translatio an. 1279. *Inc.* Universis... Guillermus archiep. Rotomagensis... Noverint omnes quod anno inc. dñicae... [3014

De Lestocq, *Dissertation sur la translation du corps de S. Firmin le confesseur* (Amiens, 1711), 237-38; || *Act. SS.* t. c. 190, n. 35; || *Gallia christ.* X (1751), instrum. 343.

Firminus ep. Ucecensis, † 563. — Oct. 11.

1. Vita. *Inc.* Fuit vir quidam in civitate Narbona, qui de parentibus honestis — *Des.* perseveravitque in episcopatu 46 annos. [3015

Act. SS. Oct. V. 640-41.

Exc. Du Bouchet (J.), *La véritable origine de la maison royale de France* (1646), preuves, 23-24.

2. Vita et miracula. *Inc.* Regnante in perpetuum Dño N. I. C., dum constantissime fides floreret — *Des.* Tunc munera ad sepulcrum b. F-i unanimiter deferentes... [3016

Exc. *Catal. Paris.* II. 95-100; cf. 88-89, 14°.

3. Epitome. *Inc. ut* 2. — *Des.* gratiam pro sanitate, quam receperat, agebat. [3017

Lambecius, *Comment. de bibl. Vindob.* II. 914-16; || Kollarius, *Anal. Vindob.* I. 941-44; || *Act. SS.* t. c. 636, n. 2-4.

Firminus ep. Virdunensis, saec. VI in. — Dec. 3.

1. Translatio Flaviniacum post an. 952. *Inc.* Successerant equidem bb. patrono nostro Vitono — *Des.* infuscato percurrere sermone disposuimus. [3018

Calmet, *Hist. de Lorraine*, 2e éd. III (1748), preuves, 337-39.

Exc. Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 804-5.

2. Miracula, libris 2. *Inc. lib. I.* Die sancto penthecoste, dum ab ecclesia b. Petri — *Des.* Iam nunc animante suo opifice Christo... Amen. — *Inc. prol.* Gloria Salvatoris nostri Dei — *Inc. lib. II.* Noverit omnium sanctae Dei ecclesiae communitas — *Des.* sedis romanae summum pontificium est sortitus. [3019

Calmet, l. c. 339-72.

Exc. Holder-Egger, t. c. 805-11.

Firmus et Rusticus mm. Veronae, sub Maximiano. — Aug. 9.

1. Passio et translationes. a. *Inc. Passio.* In diebus illis regnante impiissimo Maximiano imp.... Tunc nuntiaverunt imperatori dicentes : Piissime imp. — *Des.* Tunc regressi sunt in civitatem Veronensem... et baptizati sunt... [3020

Inc. transl. Post haec igitur bb. mm. transvecti sunt in Carthaginiensem provinciam — *Des.* incommoditate detenti. Quod patrare nullus ambigat... Amen. Martyrizati sunt autem... [3021

[Maffei (Sc.)], *Istoria diplomatica* (Mantova, 1727), 303-14; || Ruinart (1731), 545-49; (1803), III. 429-43; (1859), 636-42; || Finazzi (Giov.), *Atti dei ss. mm. Fermo e Rustico* (Bergamo, 1852), 2-28.

Exc. Mombritius, I. 303v-5 (sola Passio). — Volpi (A. T.), *Dell' identità de' sagri corpi de' ss. Fermo, Rustico e Procolo* (Milano, 1761), 376-78 (solae transl.).

b. *Inc. Passio.* In diebus *etc*... Nuntiatum est autem imperatori a templorum pontificibus quod Firmus — *Des.* Regressi sunt ergo Cancarius... et baptizati sunt... [3022

Inc. transl. ut in a. — *Des.* incommoditate detenti, per virtutem Dñi N. I. C... [3023

Act. SS. Aug. II. 419-22.

2. EPITOMAE.

PETRUS DE NAT. VII. 42. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 69v-70r.

Flannanus ep. Killaloensis, saec. VII (?). — Aug. 28.

VITA. *Inc. prol.* Simillima proportione vitae praesentis — *Inc.* Flannanus itaque eiusdem Theodricii filius, paternarum traditionum — *Des.* Tunc cunctis innotuit quid inimicis Dei ac s. F-ni... [3024

Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant. 643-80.
EXC. *Act. SS.* Aug. VI. 489-91.

Flavia Domitilla. *Vid.* **Domitilla.**

Flavianus m. Romae. *Vid.* **Bibiana.**

Flavianus et soc. mm. Romae, sub Maximiano.—Ian. 28, 29.

PETRUS DE NAT. III. 41.

Flavitus conf. in Campania gallica, saec. VI/VII (?). — Dec. 18.

VITA. *Inc. prol.* Post amissam aeterni regis gloriam — *Inc.* Igitur cum coessentibus sibi ven. vir Deo plenus F. — *Des.* multa cupiens largiri bona, quae bb. recusavit omnia. Requievit autem... [3025

De qua *Catal. Paris.* III. 60, 6°. Integra in hoc cod. Vita legitur, deficiente tamen prologo. Alios quoque codices inspeximus.

Flora et Maria vv. et mm. Cordubae, † 851. — Nov. 24.

1. PASSIO AUCT. EULOGIO. *Inc. prol.* Cum ad laudem Christi pertineat — *Inc.* Primum igitur specie decoris et venustate corporis — *Des.* ab squalore carceris eruerunt, aera qua supra, per Christum Dñum nostrum... [3026

*EULOGIUS, *Mem. SS.* II. 8 (*P.L.* CXV. 835-42); || SURIUS, XI (1618), 520-523; || FLOREZ, IX. 388-96; 2a ed. 424-32.

2. DE EARUM PASSIONE EPISTULAE EIUSDEM. I. *Inc.* Carissimo... Alvaro Eulogius. Magnificavit Dñus misericordiam suam — *Des.* nosque per digna illarum merita liberavit in pace... Amen. [3027

* *Eulogii opera* (*P.L.* t. c. 841-44); || FLOREZ, XI. 292-95.

II. *Inc.* Carissimae... Baldegotoni salutem. Notum tibi sit, dña soror — *Des.* et ora pro nobis, carissima soror. [3028

* *Eulogii opera* (*P.L.* t. c. 844-45); || FLOREZ, IX. 397; 2a ed. 433.

Flora v. m. Romae. *Vid.* **Lucilla.**

Florbertus ab. S. Petri Gandavensis, ante 650. — Nov. 1.

1. Epistula encyclica monachorum S. Petri. *Inc.* Omnibus s. matris ecclesiae filiis... Habemus, cc., in archivis — *Des.* scripta, quae pro nobis loquantur, habeamus. [3029

Vande Putte (F.), *Annales abbatiae S. Petri Blandiniensis* (Gandavi, 1842), 26-27 ; || *Act. SS.* Nov. I. 368-69, n. 72; || Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 642, lin. 10-35; cf. 1318.

2. Translationes an. 975, 1049, 1077. a. *Inc.* De certissima s. Florberti translatione... Hunc ven. patrem a S. Amando Blandinio — *Des.* provideat clementia vestra. [3030

Vande Putte, t. c. 28-30; || *Act. SS.* t. c. 370-71, n. 81-84; || Holder-Egger, t. c. 642-44; cf. 1317-18.

b. (et translatio an. 1258). *Inc.* Pro certissima s. F-i Blandiniensis sive Gandensis ab. elevatione... Hunc ven. patrem a s. Amando ep. Blandinio — *Des.* nosmet ipsos vera dicendo excusemus. [3031

Cf. *Act. SS.* 371-72, n. 85-88; Holder-Egger, 642-44 in notis, et 1318.

Floregius ep. — Iul. 1.

Legenda. *Inc.* Post multa annorum curricula nuntiatum fuit in urbe Romana — *Des.* Et his dictis, emisit spiritum, et cum summa diligentia sepelierunt eum... [3032

Act. SS. Iul. I. 45-46; 3a ed. 40-41.
Exc. Labbe, *Bibl. mss.* II. 558-59.

Florentinus et Hilarius mm. Pseudini in Aeduis, saec. III/V. — Sept. 25.

1. Passio. *Inc. prol.* Arduam rem et difficilem adeo mihi reverentia tua — *Inc.* Bb. mm. Florentini et Hilarii historia... Cum rabies Wandalorum persecutionis et insania hostilis — *Des.* Curata sunt autem eorum corpora v kal. oct... [3033

Act. SS. Sept. VII. 420-22; 3a ed. 392-94.

2. Eiusdem epitome. *Inc.* Cum rabies Wandalicae persecutionis Galliarum populos — *Des. ut* 1. [3034

Act. SS. t. c. 423; 3a ed. 395.

3. Translatio S. Florentini ad castrum S. Florentii, ante med. saec. IX. *Inc.* Ut veridica relatione comperimus... Quapropter notificamus duas sorores — *Des.* in praefata ecclesia decesserunt. Sepultae sunt autem... [3035

Mabillon, *Annales*, II. 741-42; 2a ed. 690-91.

4. TRANSLATIO ATHANACUM ET INDE BONAM-VALLEM, POST MED. SAEC. IX. I. *Inc.* SS. mm. Florentini et Hilarii corpora venerabiliter quidem ab antiquis — *Des.* videre Deum deorum in Sion. [3036

MABILLON, *Acta*, IV, 2. 494-96 (2ª ed. 502-4), c. 1-6; || *Act. SS.* t. c. 423-25 (3ª ed. 395-97), n. 1-9.

II. MIRACULA. *Inc.* Precibus sanctorum... Gaudius quidam aetate 10 annorum — *Des.* ad retributionem sempiternam non desistat. [3037

MABILLON, t. c. 496-97 (2ª ed. 504), c. 7; || *Act. SS.* t. c. 425 (3ª ed. 397), n. 10.

5. TRANSLATIO SAXIACUM POST MED. SAEC. IX. *Inc.* Emergentibus diebus, ven. abbas monasterii S. Martini — *Des.* Altera, quae nomen habet Christina... [3038

Act. SS. t. c. 426-27; 3ª ed. 398-99.

6. TRANSLATIO LATINIACUM AN. 1094. *Inc. prol.* Patribus antiquis fuit olim consuetudo — *Inc.* Hac itaque aemulatione permotus quidam ab. Latiniacensis, nomine Arnulfus — *Des.* illata sibi superare tormenta, qui vivit... Amen. Acta sunt haec... [3039

MABILLON, *Acta*, VI, 2. 805-10; 2ª ed. 794-99.

Florentius ep. Arausicanus, † 524/527. — Oct. 17.

1. VITA. a. *Inc.* Dignum atque laudabile... B. igitur Florentius natione Gallus civisque Turonensis fuit, nec procul — *Des.* qualiter hic scripta leguntur. Nos ergo, dd. ff., unanimiter... [3040

De qua *Act. SS.* Oct. VIII. 76-77, n. 2, 3.

b. *Inc.* B. igitur *etc. ut* a. — *Des.* Quod ille sanctitatis illius ignarus fieri posse negavit. [3041

De qua *Catal. Paris.* I. 368, 38°.

c. *Inc.* B. Florentius, natione gallicus, civis Turonensis civitatis, mediocris condicionis — *Des.* feliciter obdormivit in Dño. [3042

ANTONINUS FLORENT. *Chronic.* tit. XXIV, c. 13, § 2.

Florentius ep. Argentoratensis, saec. VII. — Nov. 7.

1. VITA. *Inc.* Temporibus Dagoberti regis, s. Fl., comitantibus secum s. Arbogasto, Theodato atque Hildulfo — *Des.* Elapso vero tempore Rachio Argentinensis ep... suum famulum mirificavit. Amen. [3043

(**Mut.**) SURIUS, VI (1575), 136-37; (1581), 147-48; XI (1618), 184. — Verba genuina ex mss. accepimus.
Exc. (ex Surio) LE COINTE, *Ann. eccl. Franc.* III. 767-68; — (ex textu genuino) *ibid.* 768 (" cod. Coloniensis ").

2. VITA. *Inc.* Temporibus illustris Francorum regis Dagoberti prae-

clarus pater F. ineffabili tam odore quam decore virtutum — *Des.* Obtemperat ergo, sicque somno excitatus surgit sanus... [3044

Exc. Le Cointe, t. c. 767 (" cod. Bodecensis "); prima tamen sententia et initium secundae sententiae non ex codice Bodecensi, sed ex Vita alia (nempe ex Vita **3 b** vel simili) desumpta est, ut conferentibus nobis constitit.

3. Vita. **a.** *Inc. prol.* Gloriosi ac bb. conf. atque pontificis F-ii virtutes — *Des.* felici fine migravit ad Dñm. Confluentibus quam pluribus... ecclesia, quam vivus rexit, corporis humatione decoratur. [3045

Schmidt (C.), *Hist. du chapitre de S. Thomas de Strasbourg* (1860), 283-85.

b. (Epitome). *Inc. ut* 3 a. — *Des.* felici fine migravit ad Dñm. [3046

Grandidier, *Hist. de l'église de Strasbourg*, I (1777), preuves, xxxviii-ix.

Florentius presb. in Glonna monte, saec. V in. — Sept. 22.

1. Vita. **a.** *Inc. prol.* Mirabilem Deum in suorum sanctificatorum — *Des.* Dño propitio accingamur. — *Inc. pars I* (*Passio Floriani*). Temporibus priscis sacrilega vel ignorantia vel crudelitate — *Des.* Ibi igitur mulier secrete... In quo loco miracula... Amen. — *Inc. pars II.* Factum est autem post b. m. Floriani excessum — *Des.* atque turba mulierum. His ergo pro tempore maerentibus... Amen. [3047

Exc. Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* IV. 300-301 (pars i paene tota); 303-5 (initium partis ii). — *Act. SS.* Sept. VI. 428-30 (prol. et pars ii). — Cf. *Catal. Paris.* I. 410, 6°; III. 127, 15°.

b. *Inc. prol.* Scripturus vitam b. Florentii, habitatorem eius — *Des.* tradere curabo. — *Inc. pars I* (*Passio Floriani*). Tempore igitur Diocletiani et Maximiani facta est persecutio — *Des. ut* 1 a, i. — *Inc. et des. pars II ut* 1 a, ii. [3048

De qua Br. Krusch, in *MG.* Scr. rer. merov. III. 67, et minus accurate *Catal. Paris.* III. 147, 59°.

2. Miracula. *Inc. pars I* (*III*). Post b. Florentii ab hac luce digressum — *Des.* Haec pro tempore perstrinximus... Amen. — *Inc. pars II* (*IV*). Multa praeterea divinorum miraculorum signa — *Des.* cum gaudio ad propria reversus est. [3049

Act. SS. t. c. 430-32.

3. Sermo auct. Marbodo ep. *Inc.* In s. huius patris nostri F-ii sollemni — *Des.* Consolidemus itaque et conquadremus... [3050

Act. SS. t. c. 432-38; || *P.L.* CLXXI. 1579-92.

4. Translationes et miracula.

Narrata sunt cum aliis multis in libellis de Historia monasterii S. Florentii Salmuriensis; cf. Potthast, *Bibliotheca hist. medii aevi*, 2. Aufl. 465 (Fragm. vet. hist.), 613 (Hist. monasterii S. Flor.), 608 (Hist. eversionis). Ex duobus postremis non pauca excerpta sunt in *Act. SS.* t. c. 416-23 passim.

5. Divisio reliquiarum an. 1496. *Inc.* Universis... Ludovicus humilis ab... Notum facimus per praesentes quod controversia quaedam fuit agitata... [3051

Act. SS. t. c. 425-26, n. 73-80.

6. Epitomae.

Vinc. Bellov. xiv. 100 (cf. etiam **Florianus** Laureac., 5). — Petrus de Nat. viii. 107.

Florentius, Iulianus et soc. mm. Perusii, sub Decio. — Iun. 1.

Passio. *Inc.* Sub die v id. aug. in Coloniaco... Eodem tempore erat quidam F. — *Des.* sub die v id. aug. Quorum orationes florent...[3052

Sunt haec ipsa Acta SS. Secundiani et sociorum (cf. **Secundianus**, 1), mutato sanctorum nomine.

Florentius m. Thebaeus. *Vid.* **Gereon.**

Florentius et Vindemialis ep. Afri, culti Tarvisii, saec. V. — Mai 2.

1. Acta auct. Pseudo-Titiano ep. *Inc.* Dum universalis synodus apud Carthaginem ab Honorico rege — *Des.* collocavimus in basilica S. Iohannis Baptistae; ubi usque hodie... [3053

Act. SS. Mai I. 271-72; 3ª ed. 276-77.

2. Epitome.

Petrus de Nat. iv. 116.

Florianus et soc. mm. Eleutheropoli, saec. VII. — Dec. 17.

Petrus de Nat. i. 73.

Florianus m. Laureaci in Norico, sub Diocletiano. — Mai 4.

1. Passio. *Inc.* In illis diebus sub Diocletiano et Maximiano imp. facta est persecutio — *Des.* secrete cum festinatione sub terra deposuit. In quo loco fiunt sanitates... Acta sunt haec... [3054

α) Krusch (Br.), in *MG.* Sc. rer. merov. III. 68-71.

β) (exemplaria interpolata) *Vita bb. Stanislai* etc. (Cracov. 1511), f. 98ʳ-99ᵛ (clausula " Acta... „ legitur fol. 100 post med.); || *Act. SS.* Mai I. 462-63; 3ª ed. 467-68.

γ) (exemplar magis interpolatum) cf. *Anal. Boll.* I. 507, 8°; II. 287-88.

Inserta est passio haec, nonnullis mutatis, in Vita **1** Florentii presb. in Glonna monte.

2. Epitome eiusdem. **a.** *Inc.* In diebus Diocletiani et Maximiani imp. facta est persecutio — *Des.* perduxit ad locum et sepelivit. In quo loco fiunt sanitates... Vitae etenim sanctitas... [3055

Pez, *Scr. rer. austr.* I. 36-37; || Filz (M.), in *Jahrbücher der Literatur,*

LXX (Wien, 1835), Anzeige-Blatt, 51-52. — (Mut.) SURIUS, III (1572), 78-79; (1579), 85-86; V (1618), 49-50; V (1876), 90-91.

Exc. *Catal. Brux.* I. 150-51, 88°.

b. *Inc.* In illis diebus sub Diocl. et Max. imp. cum esset persecutio — *Des.* secrete cum festinatione sub terra eum deposuit. In quo loco fit sanitas magna... Acta sunt autem haec... [3056

LAMBERTINI (Prosp.), *Trattato sopra gli atti d' alcuni santi de' quali si fa l'offizio in Bologna* (Padova, 1748), 293-98.

3. PASSIO METRICA. *Inc. prol.* Adgrediar metricis Floriani m. almi — *Inc.* Vinea plantata iustis in patribus olim — *Des.* Gaudeat in caelis per opem s. Michaelis. [3057

PEZ, t. c. 52-61.

4. PASSIO. *Inc. prol.* Eliminatis primis parentibus — *Inc. de nomine eius.* Dicitur autem Florianus a flore et anno — *Inc. Passio.* Hic nimirum Florianus genere Teutonicus imperialis militiae — *Des.* sanitatis beneficium acceperunt. Acta sunt autem haec circa annum Dñi ccc... — *Inc. laudatio.* Sciendum quod pretiosissimus Christi m. F. sortitus est nomen — *Des.* et credimus esse facta. — *Inc. miracula.* In quodam monasterio sibi dedicato — *Des.* cottidie operatur. Igitur, bb. Floriane, purpuree flos... [3058

Act. SS. t. c. 463-66; 3ª ed. 468-71 (desunt prologus, nota de nomine, laudatio); || PEZ, t. c. 39-50.

5. EPITOMAE.

NOTKERUS, 4 mai. — PETRUS DE NAT. IV. 121. — *Leg. aureae* appendix, c. 198 (195); || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 277ª-77ᵇ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 64ᵛ. (De SS. Floriano et Florentio) VINC. BELLOV. XIII. 68; || MOMBRITIUS, I. 305ᵛ-6; || *Vita bb. Stanislai* etc. (Cracov. 1511), f. 99ᵛ-100.

6. TRANSLATIO CRACOVIAM AN. 1184. a. *Inc.* Nam ut annales... tradunt, corpus sive ossa s. F-i tempore illustris Kazimiri — *Des.* D. N. I. C. multa operatur miracula. [3059

KĘTRZYŃSKI (W.), in *Mon. Pol. hist.* IV. 757-58.

b. *Inc.* Ut autem annales... tradunt, corpus sive ossa b. F-i militis et m. gloriosi tempore illustrissimi principis Kazimiri — *Des.* multa operatur beneficia. [3060

Vita bb. Stanislai etc. (Cracov. 1511), f. 131-31ᵛ (Exc. ibid. f. 100-100ᵛ); || KĘTRZYSŃKI, t. c. 758-61.

c. *Inc.* Qualiter autem ipsius reliquiae devenerunt in Cracoviam, sic scribitur in chronicis, quod fuerunt duo scholares — *Des.* ubi hodie Deus in suo s. m. Floriano glorificatur; cui sit laus... [3061

KĘTRZYŃSKI, t. c. 761-62.

Floridus ep. Tifernae Tiberinae, † cca. 600. — Nov. 13.

VITA. *Inc.* Floridus itaque Tiferninae Tiberinae civitatis civibus

ortus — *Des.* qui tam stupendis miraculis pontificem suum Floridum clarificare voluit. Ipsi honor... [3062

Officium S. Floridi (Romae, 1519 et iterum 1546) [non vidimus]; || M[UZI] (G.), *Memorie civili di Città di Castello,* II (Città di Castello, 1844), 232-53.

Florinus presb. in Rhetia. — Nov. 17.

1. VITA. *Inc.* B. Florini... praeconia tacere non debemus. Huius itaque genitor oriundus ex Britannia regione, quae est sita — *Des.* divina sunt misericordia laetificati. Pro quibus beneficiis... Fer opem... Quod ipse nobis... [3063

Anal. Boll. XVII. 199-204.

2. VITA. *Inc.* Vir quidam de Britannia oriundus ad urbem — *Des.* mundationis munere sunt ibi potiti. Nunc igitur, quoniam eis exterius ostendenda sunt... Efflagitemus etiam... [3064

Catal. Brux. I. 122-27; || ROTH (F. W. E.), apud VOLLMÖLLER, *Romanische Forschungen,* VI (1891), 475-81.

3. MIRACULA. *Inc. prol.* Cum per omnia ss. conf. F-i meritorum miracula — *Inc.* Longe videlicet lateque gloriosi conf. virtutibus divulgatis — *Des.* Ad quod translatae sunt postmodum de Lichtsbron reliquiae s. F-ni. [3065

ROTH (F. W. E.), *Die Visionen der hl. Elisabeth* (Brünn, 1884), 155-57; || ID. *Die Visionen und Briefe der hl. E.* (Brünn, 1886), 155-57; || CONRADY (L.), in *Annalen des Vereins für Nassauische Altertumskunde,* XXIV (1892), 103-5.

EXC. WIDMANN (S.), in iisdem *Annalen,* XVIII (1883), 39-40.

Florus ep. Lodovensis. — Nov. 4.

1. VITA (EX *Sanctorali* BERNARDI GUIDONIS). *Inc.* B. Florus ex transmarinis partibus — *Des.* praestantur remedia sanitatum. [3066

Act. SS. Nov. II, 1. 268-69.

2. VITA. *Inc.* Florus igitur Lodovensis ep. in ecclesia sua divina voce est monitus — *Des.* multi infirmi ac debiles prosperantur. [3067

Act. SS. l. c. 269-70.

Floscellus puer m. — Sept. 16.

1. PASSIO. *Inc.* Passionem b. Floscelli pueri, qui tempore Antonini caesaris et Maximiani publice praesentium — *Des.* Praeterea ad eius memoriam multi delictorum veniam... [3068

Catal. Paris. II. 320-27; || PIGEON (E. A.), *Vies des SS. du diocèse de Coutances,* I (1892), 19-29.

2. PASSIO. *Inc.* Eo igitur tempore quo Antoninus caesar et Maximianus Romae praefuerunt — *Des.* divitias vitae perenni postposuisset. [3069

De qua *Act. SS.* Sept. V. 480, n. 14.

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xi. 105; || Mombritius, I. 306v; || *Act. SS.* t. c. 481. — Petrus de Nat. viii. 92.

Focas. *Vid.* **Phocas.**

Foelanus. *Vid.* **Fillanus.**

Foillanus m. Fossis in Belgio, † cca. 655. — Oct. 31.

Vid. etiam infra **Furseus**, 1 a.

1. Vita auct. Paulo (?). *Inc.* Divinae operationis miracula licet sint ante saecula — *Des.* a devotis percipitur, praestante... [3070

Act. SS. Oct. XIII. 383-85.

2. Vita. a. *Inc. prol.* Benignum Dñum Deum nostrum in suis laudare sanctis — *Inc.* Plurimorum quidem sanctorum, quos ecclesiae suae — *Des.* quae salutifera sunt poscentium, praestante... [3071

Act. SS. t. c. 385-90.

Exc. Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 99-100.

b. (epitome). *Inc.* B. puer Foillanus in sanctorum futurus collegio — *Des. ut* 2 a. [3072

Barbier (J.), in *Analectes hist. eccl. de la Belgique,* V (1868), 414-20.

3. Vita. a. *Inc.* Circa tempora, quibus in Francia regnaverunt filii vel nepotes Ludovici — *Des. ut* 2 a. [3073

Exc. (pars prior) *Act. SS.* t. c. 391-95; cf. 395, annot. *d.*

b. (epitome). *Inc. prol.* Descriptiones vitae atque occasus sanctorum — *Inc.* Fuit in Hibernia insula quidam rex Phimologa — *Des.* propriis humeris devote portavit, ad laudem... [3074

Act. SS. Belgii, III. 16-19 (sine prol.). De prologo cf. *Anal. Boll.* XIV. 58, 44°.

Exc. Colganus, t. c. 99.

c. (epitome). *Inc.* B. Foillanus in Hibernia ex regali prosapia ortus — *Des.* et perficiuntur desideria fideliter poscentium. [3075

Capgravius, f. 149-50.

4. Vita metrica auct. Hillino cantore Fossensi. *Inc. lemma.* His ita litterulis libet insinuare notatis — *Inc. prol.* Quo dictante mihi lenis fuit ira magistri — *Inc.* Praesul Foillanus martyrque Dei venerandus — *Des.* Ecclesiaeque sanctus, detque pius Dñus. [3076

Act. SS. t. c. 395-408.

5. Vita auct. Philippo Harvengio. *Inc. prol.* Rogatus et instanter rogatus — *Inc.* Ut vita martyris, de quo me loqui vultis — *Des.* Ipse quippe sic in caelis, sic inter angelos... [3077

D. Philippi abbatis Bonae-Spei opera, ed. N. Chamart (Duaci, 1621), 759-766; || *P.L.* CCIII. 1325-38; || *Act. SS.* t. c. 408-16.

Exc. Colganus, t. c. 100-2.

6. MIRACULA AUCT. HILLINO. *Inc. prol.* Gesta sanctorum humana pietas — *Inc.* In pago Hainaugia nomine, in nemore nuncupato Charbeneria — *Des.* alleviare morbum in semet ipso sensit. [3078

Act. SS. t. c. 417-26.

EXC. *Act. SS. Belgii,* III. 21-24. — HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 925-28.

Folcuinus ep. Tarvannensis, † 855. — Dec. 14.

VITA AUCT. FOLCUINO AB. LAUBIENSI. *Inc. prol.* Dilectissimis in Christo s. Sithiensis coenobii fratribus... Memor vestri, ff., semper — *Inc.* Benigna et ineffabilis omnipotentissimaque Deitas — *Des.* Multis etiam et aliis indiciis Dominus sanctum suum... [3079

MABILLON, *Acta,* IV, 1. 624-29; 2ª ed. 588-93 (paucis omissis); ‖ *P.L.* CXXXVII. 533-42 (item); ‖ HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 424-30.

EXC. DU BOUCHET (J.), *La véritable origine de la maison royale de France* (1646), preuves, 88-89. — *Catal. Brux.* II. 28-29 (ea quae omiserat Mabillon).

Forannanus ab. Walciodorensis, † 982. — April. 30.

1. VITA AUCT. ROBERTO MON. *Inc. epist.* Inclito... Wiboldo... Non, o rector inclite, vestrae auctoritatis — *Inc. responsum Wiboldi.* Frater Wiboldus... dño Theoderico... Gratias agimus — *Inc. prol.* Quoniam in culmine candelabri — *Inc.* Gloriosus igitur Dñi sacerdos F. nobili ex Scotinensium prosapia — *Des.* Ipsum ergo, quem tantis talibusque a Dño scimus... [3080

Act. SS. April. III. 807, n. 2, 3; 808-14; 3ª ed. 816, n. 2, 3; 817-23; ‖ MABILLON, *Acta,* V. 586-95; 2ª ed. 575-83.

EXC. (epistulae) D'ACHERY, *Spicilegium,* VII. 21-24; ‖ ID. ed. DE LA BARRE, II. 708; ‖ JAFFÉ (Ph.), *Mon. Corbeiensia* (= BIBL. RER. GERM. I), 99-101. — LAHAYE (L.), *Étude sur l'abbaye de Waulsort,* in BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ D'ART ET D'HIST. DU DIOCÈSE DE LIÈGE, V (1889), 306 (index capitulorum).

2. VITA narrata est etiam in *Historia monasterii Walciodorensis* (D'ACHERY, *Spicilegium,* VII. 513 sqq.; ‖ ID. ed. DE LA BARRE, II. 709 sqq. — et plenius G. WAITZ, in *MG.* Scr. XIV. 505 sqq.), ex qua EXC. *Act. SS.* t. c. 814-22; 3ª ed. 823-31 (ibi praemissus est prologus, qui alibi deest), tum MABILLON, t. c. 595-603; 2ª ed. 584-91.

Fortunata v. et soc. mm. Caesareae in Palestina, sub Diocletiano. — Oct. 14.

1. PASSIO ADSCRIPTA AUTPERTO PRESB. a. *Inc. prol.* Ss. martyrum passiones idcirco minoris habentur — *Inc.* Igitur sacratissimae v. F-ae Caesarea... patria fuit — *Des.* gaudia sempiterna. Passa est... [3081

Officia S. Fortunatae virg. et mart. et S. Gaudiosi ep. et conf. (Neapoli, 1568), sign. A.2ᵛ-E.3 (deest prol.); ‖ *Act. SS.* Oct. VI. 453-56 (deest prol.).

EXC. MARTENE et DURAND, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 776-77 (prologus et initium). — MAI, *Spicil. Rom.* IV. 289-90 (prologus, prima et ultima verba).

b. *Inc.* (*sine prol.*) *ut* a. — *Des.* Quo facto, meritis bb. martyrum beneficia divina cunctis... [3082

Exc. *Anal. Boll.* XVII. 85.

2. TRANSLATIO IN AUGIAM AN. 874. *Inc.* Qualiter autem corpora sanctorum... Lotharius rex duos filios — *Des.* consequi non valuerunt. Passa est... [3083

WATTENBACH (W.), *Deutschlands Geschichtsquellen* (1858), 150-51, not. 1; || HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 473.

Exc. et var. lect. MONE, *Quellensammlung,* I. 232.

Fortunatus ep. Fanensis, † cca. 620. — Iun. 8.

1. VITA AUCT. IOHANNE AB. NONANTULANO. *Inc.* Gloriosi praesulis Fortunati, dd. ff., festum venerabile — *Des.* cum exsultatione laborum suorum manipulos colligent. [3084

Act. SS. Iun. I. 106-12; 3ª ed. 105-11.

2. EIUSDEM EPITOME. *Inc.* Inter sacros dñicaeque vineae cultores — *Des.* commonitus nullatenus emendatur. [3085

UGHELLI, I. 705-10; 2ª ed. 658-61; || CAPPELLETTI, *Chiese,* VII. 339-45.

Fortunatus, Gaius et Anthes mm. Salerni, sub Diocletiano. — Aug. 28.

TRANSLATIO. *Inc. prol.* Deus omnipotens, qui in sanctis suis gloriosus — *Inc.* Tempore quo Salerni Inolphus (*al.* Gisulphus) vir illustris — *Des.* se sentiret caliginem amisisse. Exsulta igitur... [3086

Act. SS. Aug. VI. 165-66, n. 12-22.

Fortunatus presb. dioecesis Spoletanae, † cca. 400. — Iun. 1.

VITA AUCT. AUDELAO PRESB. *Inc. prol.* Gregorius, romanae urbis antistes — *Inc.* Fuit quidam vir ven., F. nomine, Turritanae ecclesiae presb. — *Des.* Quare usque hodie locus Ad arborem sanctam ab incolis nuncupatur... [3087

Act. SS. Iun. I. 75-76; 3ª ed. 72-73.

Fortunatus ep. Tudertinus, † 537. — Oct. 14.

1. VITA AUCT. GREGORIO MAGNO. *Inc.* Alius quoque vir vitae ven. in eisdem (Tusciae) partibus fuit, F. nomine, Tudertinae antistes ecclesiae — *Des.* omnipotenti Deo placere. Sed cur multa... [3088

*GREG. MAGNUS, *Dial.* I. 10 (*P.L.* LXXVII. 200-9); || LIPOMANUS, I, f. 426ᵛ-428; || SURIUS, V (1574), 738-41; (1580), 825-27; X (1618), 212-13; || *Act. SS.* Oct. VI. 523-25.

2. EPITOMAE.

*FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam,* XIII. 5 (*P.L.* CXXXV. 835). — PETRUS DE NAT. IX. 64. — *Leg. aureae* appendix, c. 227 (198).

Fortunatus m. Valentiae. *Vid.* **Felix.**

Frambaldus ab. cultus Silvanecti, saec. VI. — Aug. 16.

1. VITA. a. *Inc.* B. Frambaldus nobili genere in Aquitania exortus — *Des.* in membris suis Deum persequentes. Sed vos christiani... [3089

Habemus apographum " ex ms. S. Mariae de Victoria ".

b. *Inc.* B. Frambaldus ex regione Aquitaniae non ab infimis parentibus procreatus est — *Des.* qui obiit in pace... XVII kal. sept. [3090

LABBE, *Bibl. mss.* II. 559; || *Act. SS.* Aug. III. 301.

2. RECOGNITIO RELIQUIARUM (S. FRAMBALDI ET ALIORUM) AN. 1177. *Inc.* In nomine... Ego Ebroinus decanus... Quoniam expedit... [3091

LABBE, t. c. 560; || *Act. SS.* t. c. 301; || BOUQUET, XIV. 484.

Franca abb. Ord. Cist. Placentiae, † 1218. — April. 25.

1. EPISTULA LANFRANCI PRIORIS DE FRANCAE GLORIA. *Inc.* Dñae Carentiae... frater Lanfrancus... Quanta dulcedinis suavitate — *Des.* dignatus sit revelare. Dignum est igitur... [3092

Act. SS. April. III. 380-81; 3a ed. 384-85.

2. VITA AUCT. BERTRAMO REOLDO. *Inc. prol.* Franchae sacrae v... mores, vitam ac miracula descripturo — *Inc.* Dña Franca sacra orta fuisse dicitur de nobili parentela — *Des.* in meo corpore tale quid non inveni. Deo gratias. Amen. Multa et alia miracula... [3093

Act. SS. t. c. 382-98; 3a ed. 386-401.

Francisca Romana vid., † 1450. — Mart. 9.

VITA AUCT. IOHANNE MATTIOTTI. *Inc. pars I* (*De vita et miraculis*). B. Francisca illustris ex nobili prosapia — *Des.* reliquit eam febris, nec amplius passa est. — *Inc. pars II* (*De visionibus*). Inter ceteras Dñi gratias — *Des.* cum malignis spiritibus. — *Inc. pars III.* In nomine... In illo principio, quando illa Dei famula — *Des.* desiderabat vivere et mori. Laus sit Deo. — *Inc. epil.* Postquam superius dictum est — *Des.* horae sui exitus. Laus sit Deo... Amen. [3094

Act. SS. Mart. II. *92-*176; 3a ed. *93-*178. Ordinem partium mutavit editor; cf. ibid. *89 (3a ed. *90), n. 4.

Franciscus Assisiensis, fund. Ord. Min., † 1226. — Oct. 4.

1. EPISTULA ENCYCLICA FR. ELIAE DE EIUS OBITU. — *Inc.* Dilecto... Fr. Gregorio... Antequam loqui incipiam, suspiro — *Des.* vigiliam in communi. Amen. Frater Helias peccator. [3095

SPOELBERCH (G.), *Speculum vitae B. Francisci* (Antverpiae, 1620), II. 103-106; || WADDINGUS (L.), *Annales Minorum*, I (1625), 355-56; 2a ed. II. 149-150; || [MICHAEL ANGELUS DE NEAPOLI], *Chronologia historico-legalis sera-*

phici ordinis, I (Neapoli, 1650), 20-21; || *Act. SS.* Oct. II. 668-69, n. 649-652; || Papini (N.), *La storia di S. Francesco d'Assisi* (Fuligno, 1825), I. 166-68; || Melchiorri (St.), *Leggenda di S. Francesco d'Assisi* (Recanati, 1856), 245-49; || Amoni (L.), *Legenda S. Francisci... quae dicitur " Legenda trium sociorum "* (Romae, 1880), 104-8.

2. Vita prior auct. Thoma de Celano, libris 3. **I.** Vita. *Inc. prol.* Actus (*al.* Decus) et vitam bb. patris nostri F-i pia devotione — *Inc. lib. I.* Vir erat in civitate Assisii, quae in finibus vallis Spoletanae sita est, nomine F., qui a primaevo — *Des.* ineffabili caritate dedit seipsum nobis, cum Patre... Amen. — *Inc. prol.* Superiori quidem tractatu — *Inc. lib. II.* Anno siquidem dñicae inc. MCCXXVI — *Des. lib. III.* persolvunt sacrarum munera gratiarum. Amen. Facta sunt haec... VII kal. mensis aug. [3096

II. Miracula. *Inc. prol.* Iesu Christi D. N. suppliciter gratiam — *Inc.* Eo namque die quo sacrum et s. corpus — *Des.* patris F-i gratia est ditatus, ad laudem... Amen. Diximus pauca ... Obsecro... [3097

Act. SS. t. c. 683-723; || [Rinaldi (St.)], *Seraphici viri s. F-i Assisiatis Vitae duae auct. B. Thoma de Celano* (Romae, 1806), 3-121; || Amoni (L.), *La Vita prima di S. Francesco scritta dal B. Tommaso da Celano* (Assisi, 1879), 2-270; || Id. *id.* (Roma, 1880), 12-224; || Id. *Vita prima S. Francisci auct. B. Thoma de Celano* (Romae, 1880), 9-104.

Exc. Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* I. 956. — Röhricht (R.), *Testimonia minora de quinto bello sacro* (1882), 246-47.

3. Legenda brevis auct. eodem. *Inc. epist.* Rogasti me, frater Benedicte, ut de legenda... quaedam exciperem — *Inc.* B. Franciscus de civitate Assisii ortus a puerilibus annis — *Des.* (*incompleta*) remittitur tamen de infidelibus ad fideles. [3098

[Papini], *Notizie sicure della morte, sepoltura, canonizzazione e traslazione di S. Francesco d'Assisi*, 2ª ed. (Fuligno, 1824), 239-43.

4. Vita auct. Iohanne (de Ceperano?) apostolicae sedis notario. **a.** *Inc.* Quasi stella matutina... [3099

Cf. Denifle (H.), in *Archiv für Litteratur- und Kirchen-Geschichte*, I (1885), 148; Sabatier (P.), *Vie de S. François d'Assise* (1894), LXXIX-LXXX.

b. Lectiones inde excerptae. *Inc.* B. Franciscus de patria Tuscia, civitate Assisii, natus parente mediocri — *Des.* In huius autem nomine mirae magnitudinis construi curavit... Obiit autem... [3100

Édouard d'Alençon, *Spicilegium Franciscanum. Legenda brevis S. Francisci nunc primum edita* (Romae, 1899), 7-15.

Exc. Denifle, l. c.

5. Vita metrica. **a.** *Inc. prol.* Gesta sacri cantabo ducis, qui monstra domandi — *Inc.* Francisci natale solum perfunditur huius — *Des.* Sancto maiestas et gloria nunc et in aevum. Amen. [3101

Cristofani (A.), *Il più antico poema della vita di S. Francesco d'Assisi* (Prato, 1882), 2-286.

b. (EADEM POSTEA INTERPOLATA), libris 14. *Inc. praefatio* (*prosa*) Historiam bb. patris F-i, Christi signiferi — *Inc. prol. ut in* a... [3102

Praefationem et varias lectiones recensionis interpolatae ed. ÉDOUARD D'ALENÇON, in *Miscellanea Francescana*, IV (1889), 34-35; V (1890), 73-76, 123-26; VI (1895), 26-31. At codex Versaliensis, in quo haec reperta est, solos priores libros novem, eosque non integros, continet.

6. VITA AUCT. IULIANO SPIRENSI. *Inc. prol.* In nomine Dñi... Ad hoc quorundam, quos speciali meritorum praerogativa — *Inc.* Fuit igitur in vallis Spoletanae finibus, civitate Assisio; vir quidam nomine F., negotiator officio — *Des.* Sed et multi mirifice suscitantur... [3103

(Vix non integra, sed in particulas discerpta) *Act. SS.* Oct. II. 548, n. 15; 560-683 (n. 76, 78, 79, 87, 94, 95, 98, 107-9, 112, 114-16, 119, 122-24, 128, 138, 160-65, 168, 170, 172, 173, 182, 184, 202-4, 206, 219, 230, 235, 247, 248, 250-56, 260-62, 264-68, 273-76, 292-95, 298, 306, 344, 345, 400-2, 406-8, 411-426, 433-35, 440, 441, 514-17, 535-37, 543-45, 593, 594, 596, 597, 599, 600, 608, 615, 617-21, 635, 643, 645, 646, 655, 666, 668, 669, 671, 673, 674, 677, 717, 718, 727); — cf. *Catal. Paris.* II. 251, 28° (in codice, de quo hoc loco, deest pars posterior Vitae); III. 232, 53°.

7. DIALOGUS SANCTORUM FRATRUM AUCT. CRESCENTIO DE AESIO. *Inc.* Venerabilia gesta patrum dignosque memoria — *Des.* non indigne feram me quemcumque reperisse consortem. [3104

Cf. SABATIER (P.), *Vie de S. François d'Assise* (1894), LX; *Analecta Franciscana,* III. 263, not. 8.

8. VITA ALTERA AUCT. THOMA DE CELANO. **I.** VITA, libris 3. *Inc. prol.* Placuit sanctae universitati olim capituli — *Inc. lib. I.* Franciscus servus et amicus Altissimi — *Des.* exhibere non cessat. — *Inc. prol.* Insignia patrum praecedentium — *Inc. lib. II.* B. pater mundana quadam elevatione — *Des.* impossibile est caelestia non videre. — *Inc. lib. III.* In valle lacrimarum positus pater — *Des.* Deo gratias inexplebiles fecit. — *Inc. epil.* Ecce, b. pater noster, simplicitatis studia — *Des.* Christum crucifixum semper amasti... Amen. [3105

RINALDI, t. c. 137-273; || AMONI (L.), *La Vita seconda ovvero appendice alla Vita prima di S. Francesco d'Assisi del B. Tommaso da Celano* (Roma, 1880), 4-312; || ID. *Vita secunda S. Francisci Ass. auct. B. Thoma de Celano* (Romae, 1880), 5-141. — Var. lect. *Vita S. Francisci de Assisio...* (Pisauri, 1831), 63-65.

EXC. SABATIER (P.), *Speculum perfectionis seu S. Francisci Assisiensis legenda antiquissima* (Paris, 1898), 323-26.

II. MIRACULA. *Inc. prol.* Religiosa nostra sollicitudo — *Inc.* In primo narrationis ordine — *Des.* et nostrorum perfici iussit auctoritas praelatorum. Amen. [3106

Anal. Boll. XVIII. 113-74. Deest prologus, de quo cf. *Analecta Franciscana,* III. 276; *Anal. Boll.* t. c. 82, 88.

EXC. SABATIER, in *Miscellanea Francescana,* VI. 40-43. — *Analecta Franciscana,* t. c. 199-209.

9. Vita auct. S. Bonaventura. a. (Legenda maior). I. Vita. *Inc. prol.* Apparuit gratia Dei Salvatoris nostri... in servo suo Francisco omnibus vere humilibus — *Inc.* Vir erat in civitate Assisii, F. nomine, cuius memoria in benedictione est — *Des.* Sed et multis mortuis per eum mirifice suscitatis... Amen. [3107

Mombritius, I. 275-96v; || *Legenda maior bb. patris F-i* (Paris. Cl. Chevalon, s. a.), sign. a.2-i.1v; || *Legenda maior b. F-i* (Paris. Symon Vostre, 1507), f. 2-48; || *Aurea leg. mai. b. F-i* (Papiae, 1508, in ed. 1058!) f. 2-52v; || *id.* (Florentiae, 1509), f. 1-72v; || *id.* (Papiae, 1554, item 1556 [non vidimus]; || Lipomanus, IV. 233-68; || Surius, V (1574), 523-66; (1580), 577-619; X (1618), 31-55; X (1879), 112-79; || *Bonaventurae opera* (Romae, 1596), VII. 295-321; *id.* (Moguntiae, 1609), VII. 275-99; *id.* (Lugduni, 1668), VII. 274-99; || Sedulius (H.), *S. Bonaventurae ... de vita s. patris Francisci* (Antverpiae, 1597), 3 ff. et p. 1-117; || Id. *Hist. seraphica* (1613), 16-63; || Waddingus (L.), *B. P. F-i Assisiatis opuscula* (Antverpiae, 1623), 525-575; || *S. F-i Assisiatis ... necnon S. Antonii Paduani ... opera omnia*, ed. I. de la Haye (Paris. 1641), inter prolegomena, c. i-xv; *id.* (Lugduni, 1653), item; *id.* (Pedeponti, 1739), II. 23-47 [omissae sunt ultimae paragraphi, pro quibus posuit editor brevem historiam canonizationis ex Vita priore auct. Thoma de Celano contractam]; || *Vita S. F-i a divo Bonaventura ... composita* (Romae, 1686), 1-196; || Wissingh (A.), *Vita seraphici patris F-i* (Coloniae, 1698), 9-160; || *S. F-i Ass. vita per S. Bonaventuram* (Romae, 1710), 3-139; || *Act. SS.* t. c. 742-83; || Wichart (H.), *Vita seraphici patris s. F-i* (Susati, 1847), 18-136; || *B. P. F-i Assisiatis opera omnia*, ed. I. I. von der Burg (Coloniae, 1849), 314-99; || Horoy, *Medii aevi bibliotheca patristica*, VI (1880), 65-157; || Amoni (L.), *Vita S. F-i a divo Bonaventura composita* (Roma, 1880), 8-13, 16-208; || *S. Bonaventurae opera omnia*, VIII (Quaracchi, 1898), 504-49; || *Seraphici doctoris S. Bonaventurae Legendae duae* ... (Quaracchi, 1898, 8°), 1-161.

Exc. Iacobi de Guisia *Annales Hannoniae*, xix. 64-67, al. 63-66 (ed. Fortia, XIII. 472-84). — Röhricht (R.), *Testimonia minora de quinto bello sacro* (1882), 249-51.

Subiunctum est apud Mombritium, I. 296v, capitulum *de stigmatibus*, quod *inc.* : " Ad huius stupendi miraculi... „ et *des.* : " supra fidem credentium elucescat. „ [3108

II. Miracula. *Inc.* Ad omnipotentis Dei honorem... Novus igitur homo Franciscus — *Des.* Quo nos introducat verus populi ductor et salvator I. C. crucifixus per merita servi sui F-i, ad laudem... [3109

Legenda ... (Paris. Cl. Chevalon, s. a.), sign. i.1v-... [supererat solum primum folium exemplaris quod vidimus : Paris. Bibl. nat., Inv. rés. H. 2095]; || *Legenda* ... (Paris. 1507), f. 48v-65v; || *Aurea leg.* ... (Papiae, 1508), f. 52v-72; || *id.* (Florentiae, 1509), f. 72v-98v; || Lipomanus, IV. 268-80v; || Surius, V (1574), 566-81; (1580), 620-35; X (1618), 55-64; || *Bonaventurae opera* (Romae, 1596), VII. 321-31; *id.* (Moguntiae, 1609), VII. 299-308; *id.* (Lugduni, 1668), VII. 299-308; || Sedulius, *De vita* ... (1597), 117-60; || Id. *Hist. ser.* (1613), 63-80; || I. de la Haye, t. c. (Paris. 1641), inter prolegomena, c. xvi; *id.* (Lugduni, 1653), item; *id.* (Pedeponti), II. 50-62 [paucis omissis et praemissa epitome miraculorum quam ex libro tertio Vitae prioris auct. Thoma de Celano ipse editor confecit]; || *Vita S. Francisci* (Romae,

1686), 196-265; || *S. F-i Vita* (Romae, 1710), 140-84; || *Act. SS.* t. c. 783-798; || Wichart, t. c. 137-79; || I. I. von der Burg, t. c. 400-429; || Horoy, t. c. 157-90; || Amoni, t. c. 209-74; || *S. Bonaventurae opera,* VIII (Quaracchi, 1898), 549-64; || *Legendae duae* (Quaracchi, 1898), 162-217.

Exc. Wissingh, t. c. 161-65.

b. (Legenda minor). *Inc. prol.* Apparuit gratia Dei Salvatoris nostri... in servo suo Francisco, quem pater misericordiarum — *Inc.* Hic nimirum de vallis Spoletanae partibus, civitate Assisii, trahens originem — *Des.* Quo nos introducat per b. patris suffragia inclitus ille salvator et ductor Iesus, cui cum Patre... [3110

Iacobi de Guisia *Annales Hannoniae,* xix. 35-62, al. 35-61 (ed. Fortia, 368-466; || ed. E. Sackur, in *MG.* Scr. XXX. 246-58); || Bonelli (B.), *S. Bonaventurae operum omnium supplementum,* III (Tridenti, 1774), 1065-1116; || *S. Bonaventurae opera,* VIII (Quaracchi, 1898), 565-79; || *Legendae duae* (Quaracchi, 1898), 218-70.

Exc. *Breviarium Franciscanum* (saepius editum), in festo S. Francisci et per octavam. — Amoni, t. c. 14-16.

10. Narratio Richeri (*Gesta Senoniensis ecclesiae,* iv, 17). *Inc.* Franciscus igitur, quem superius... de Assisia civitate vallis Spoletanae oriundus fuit. Filius quidem cuiusdam fuit — *Des.* de quibus melius arbitror silere quam loqui. [3111

D'Achery, *Spicilegium,* III. 373-75; || Id. ed. de la Barre, II. 634; || Boehmer, *Fontes rer. Germ.* III. 55-56; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XXV. 306-7.

11. Testimonium Thomae archidiac. Spalatensis. *Inc.* Eodem anno... cum essem Bononiae in studio... [3112

Thomas archidiac., *Historia pontificum Salonitanorum et Spalatensium,* in c. 26, al. 27 (O. Holder-Egger, in *MG.* Scr. XXX. 580; || Fr. Rački, inter *Monumenta spectantia historiam Slavorum Meridionalium,* XXVI. 98); || Sigonius (C.), *De episcopis Bononiensibus* (Bononiae, 1586), 113; || *id.* inter *Carolii Sigonii opera omnia,* III (1733), 432; || Waddingus (L.), *Annales Minorum,* I (1625), 226; 2ª ed. (1731), 337; || Farlati, *Illyr. sacr.* III. 259; || *Act. SS.* t. c. 842, n. 148.

12. Liber de laudibus B. Francisci, auct. Bernardo a Bessa. *Inc. prol.* Plenam virtutibus b. F-i vitam scripsit in Italia — *Inc.* Quasi sol oriens mundo b. F. — *Des.* de subitatione insperatae salutis. [3113

Hilarinus a Lucerna, *Liber de laudibus B. Francisci* (Romae, 1897), 1-92; || *Analecta Franciscana,* III. 666-92.

13. " Legenda trium sociorum ". **a.** *Inc. lemma.* Haec sunt quaedam scripta — *Inc. epist.* Reverendo... Crescentio... Cum de mandato proximi (*al.* Christi) praeteriti capituli generalis — *Inc.* Franciscus de civitate Assisii oriundus, quae in finibus Spoletanae vallis sita est, Iohannes prius est vocatus — *Des.* gratiae se conformantes, ut ad caelestem gloriam pervenirent. Amen. [3114

Act. SS. t. c. 723-42.

b. *Lemma et epist. ut in* a. — *Inc. prol.* Praefulgidus ut lucifer — *Inc.* B. igitur et evangelicus vir F. patrem habuit nomine Petrum — *Des.* gratiae se conformantes. Unde de ipso non immerito... [3115

Vita S. Francisci de Assisio a Leone, Rufino, Angelo eius sociis scripta (Pisauri, 1831), 16-62; || Amoni (L.), *Legenda S. F-i ... quae dicitur "Legenda trium sociorum"* (Roma, 1880), 6-102; || Marcellino da Civezza e T. Domenichelli, *La Leggenda di S. Francesco scritta da tre suoi compagni (legenda trium sociorum)* pubblicata per la prima volta nella vera sua integrità (Roma, 1899), 2-94, 102-10, 168-78, 225-29 (om. prol.).

c. *Lemma et epist. ut in* a. — *Inc. ut* a. — *Des. ut* b. [3116

Faloci Pulignani (M.), in *Miscellanea Francescana*, VII, 3 (1898), 84-106; || inde seorsim Id. *S. Francisci Legenda trium sociorum ex cod. Fulg.* (Fulginiae, 1898), 17-95.

d. Recensio brevior ("Anonymus Perusinus"). *Inc. prol. I.* Altissima, lucida et praeclara — *Inc. prol. II.* Quoniam servi Dñi non debent ignorare — *Inc.* Postquam impleti sunt anni... 1207 — *Des.* (*mutila*) et habitabunt nobiscum. Rogo autem vos, ff. cc., qua | [3117

Exc. *Act. SS.* t. c. 549-650 (n. 20, 88, 99, 100, 129, 138, 141, 167, 187-90, 196-200, 207-15, 221-25, 234, 236-40, 284-88, 290, 321-23, 333, 335, 453, 454, 518, 520, 524, 526, 527, 547).

14. Antiqua legenda S. Francisci et aliorum BB. Fratrum sui ordinis, partibus 3. *Inc. prol.* Fac secundum exemplar... Summum ac principium virtutis — *Inc. pars I.* B. Franciscus fecit tres regulas — *Des.* perseverabunt usque in finem. Benedicat eis Pater, et Filius, et Spiritus sanctus. Amen. — *Inc. prol.* Sanctorum splendor et gloria Dei Filius — *Inc. pars II.* In provincia B. Francisci in peculiari Dñi civitate — *Des.* cum corona martyrii est ingressus. Amen. — *Inc. pars III* ("*Actus S. Francisci et sociorum eius*"). *Prol.* Ad laudem et gloriam Dñi N. I. C.. Hic scripta quaedam notabilia — *Inc.* Primo ergo sciendum est quod b. pater noster F. in omnibus actibus — *Des.* Claruit etiam... et qui haec scripsit, expertus est in seipso. Amen. [3118

Prima haec et ultima verba desumpsimus e codice Vaticano 4354.

Pars I (dempto prologo) magnopere convenit cum *Speculo perfectionis* (infra, **15**).

Pars II edita est in editionibus *Speculi vitae* (infra, **16**), nempe fol. 198v-206v in edit. Parisina s. a., Veneta 1504 et Mettensi 1509; ibi tamen quaedam addita sunt, ita ut *des.* "Fr. Petrus Hungarus ... multa miracula facit continue". [3119

Pars III edita est tota, at perturbato prorsus ordine, in iisdem editionibus, nempe fol. 2, 5v-7v, 34v-37, 38-40, 45v-46v, 52v-66v, 84v-99, 101v-114v, 118-19, 126, 131v-33, 137-56v, 158-67, 172, 174-81, 225v-26v.

Exc. Perlbach (M.), in *Neues Archiv*, VI (1881), 608-9. — Manzoni (M.), *Di una nuova edizione dei Fioretti di S. Francesco secondo il testo di Amaretto Mannelli* (Bologna, 1887), 74-76. — Ehrle (Fr.), in *Zeitschrift für katholische Theologie*, XII (1888), 117-20. — Sabatier (P.), *Speculum perfectionis* (1898), clvii-ix, clxxviii-cxcviii.

15. Speculum perfectionis status fratris minoris, scilicet B. Francisci. *Inc.* α) Istud opus compilatum est per modum legendae... Et nota quod b. F. fecit tres regulas, videlicet illam quam confirmavit papa Innocentius... — *vel* β) B. Franciscus fecit tres regulas, scilicet illam quam confirmavit sibi papa Innocentius — *Des.* Et his dictis, portatus est ad S. Mariam; ubi completis xl annis aetatis suae... [3120

Sabatier (P.), *Speculum perfectionis seu s. F-i Assisiensis legenda antiquissima auct. fratre Leone* (Paris, 1898), 1-246 (inc. β); cf. 250-51 (inc. α); || Marcellino da Civezza et T. Domenichelli, t.-c. 94-102, 110-68, 180-220 (perturbato ordine et nonnullis coniectura interpolatis). — Vix non totum opus (exceptis nempe cap. 11, 103, 105-8, 120 et 123) excusum est per dispersa capitula in editionibus *Speculi vitae* (infra **16**). Cf. editionem P. Sabatier, in qua post singula capitula diligenter notati sunt loci qui cum ipsis in editione Mettensi conveniant (Mettensi autem simillimae sunt editiones Parisina et Veneta).

Exc. Faloci Pulignani (M.), in *Miscellanea Francescana*, VI (1895), 47-50.

16. Speculum vitae B. Francisci et sociorum eius. *Inc. prol.* Ad laudem... Hic scripta (*ut in* 14, *parte* iii) — *Inc.* Primo ergo (*ut ibid.*) — *Des.* de tali panno, qualis est iste quem ego porto, invenietis ubique. [3121

Speculum etc... (Paris. Ioh. Barbier, s. a.), f. 1-235v; || *id.* (Venetiis, 1504), f. 1-235v; || *id.* (Metis, 1509), f. 1-235v; || *id.* ed. G. Spoelberch (Antverpiae, 1620), I. 1-181; II. 1-174 (multis omissis, additis, ordine mutatis); || Bosquierus (H.), *Antiquitates Franciscanae seu Speculum...* (Coloniae, 1623), 1-473 (item, sed alia est series omissorum et additorum, alius ordo capitulorum); || *Antiquitates Franciscanae seu Speculum...* (Raab, 1752), 1-568 (item).

17. Actus B. Francisci in Valle Reatina, perperam adscripta B. Angelo Tancredi. *Inc.* Vidi alterum angelum ascendentem — *Des.* et lu spiritu santo. Amen. Amen. [3122

Exc. Mazzatinti (G.), in *Inventari dei manoscritti delle biblioteche d'Italia*, IV (1894), 132-33. — Sabatier, *Speculum* (1898), 255-61.

18. Narrationes Ubertini de Casali. **I**. (*De vita*). *Inc.* Abundantibus in fine quinti iumentis lasciviae — *Des.* transgressionis undas faciat nos calcare. [3123

II. (*De stigmatibus*). *Inc.* Postquam vir s. et Deo carus F. vitam redemptoris — *Des.* et porta caeli. [3124

Ubertinus de Casali, *Arbor vite crucifixe Iesu* (Venetiis, 1485), f. 210-16v et 216v-21; nempe libri v cap. 3 (" Iesus Franciscum generans ", in quo recitantur *Dicta Leonis*) et cap. 4 (" Iesus seraph alatus ").

19. " Verba quae referuntur a s. fratre Corado de Offida ". *Inc.* B. Coradus de Offida audivit a b. fratre Leone — *Des.* et longaeva conversatione probatos. Amen. [3125

Faloci Pulignani (M.), in *Miscellanea Francescana*, VII, 4 (1899), 132-36.

20. LEGENDA AUCT. ANGELO DE CLARENO. *Inc.* Vitam pauperis et humilis viri — *Des.* omnis boni inimicus ordinavit et movit. [3126

DÖLLINGER (Ign. von), *Beiträge zur Sektengeschichte des Mittelalters,* II. Dokumente ... (München, 1890), 417-60. — Est hoc initium *Chronici de persecutionibus Fratrum Minorum.*

21. VITA (IN CHRONICA XXIV GENERALIUM ORD. MIN.) *Inc.* Primus itaque omnium generalis minister fuit gloriosissimus pater — *Des.* ex quo scilicet coepit habere fratres. [3127

Analecta Franciscana, III. 1-32.

22. MIRACULA (IN EADEM). *Inc.* Cum b. Franciscus de S. Iacobo rediens — *Des.* sine difficultate magna exstitit liberatus. [3128

Ibid. 199-209. — Vid. supra **8**, II. exc.

23. EPITOMAE. **a.** (VITAE 6). *Inc.* Eodemque tempore b. Franciscus... Hic quondam in vallis Spoletanae finibus, civitate Assisio, negotiator fuit officio — *Des.* ubique primitus praedicaverat, est sepultum. [3129

VINC. BELLOV. XXX. 97-99; XXXI. 99-109, 121, 122.

b. (VITARUM 8 ET 2). *Inc. prol.* Franciscus prius dictus est Iohannes — *Inc.* Franciscus servus et amicus altissimi in civitate Assisii ortus — *Des.* nec aquae gutta proximavit ad tunicam. [3130

Leg. aurea, c. 149 (144).

Exc. *Bibl. Casin.* I. Floril. 281-83. — *Anal. Boll.* XVIII. 93-94, not. 3.

c. (VITARUM 23 a ET 23 b). *Inc.* Circa annos Dñi 1208 bb. patriarcha F... Hic igitur, ut refert Vincentius in Speculo — *Des.* guttur vulneratum demulcens, perfecte sanavit. [3131

ANTONINUS FLORENT. *Chronic.* tit. XXIV, c. 2.

d. (VITAE 2). *Inc.* Spoletanae vallis urbe Assisio b. F. exstitit oriundus. Qui dum discretionis aevum — *Des.* egressus de carnis ergastulo obdormivit in Dño. [3132

ÉDOUARD D'ALENÇON, in *Miscellanea Francescana,* IV (1889), 187-88.

e. (VITAE 23 b). *Inc.* Franciscus ordinis Minorum dux et fundator... filius Petri Bernardonis — *Des.* et multis miraculis claret. [3133

PETRUS DE NAT. IX. 18.

24. DE CONFORMITATE VITAE B. FRANCISCI AD VITAM DOMINI IESU CHRISTI AUCT. BARTHOLOMAEO DE PISIS, libris 3. [3134

Ed. Mediolani, 1510, 256 ff.; || ibid. 1513, 229 ff.; || Bononiae, 1590, 330 ff. (de hac editione cf. *Act. SS.* t. c. 553, n. 38).

Exc. RÖHRICHT (R.), *Testimonia minora de quinto bello sacro* (1882), 267-69.

25. INSTRUMENTUM DE STIGMATIBUS. *Inc.* Anno Dñi MCCLXXXII, V non. oct., ego fr. Philippus, minister Thusciae — *Des.* et fr. Bernardini de Colle. In cuius rei testimonium... [3135

Act. SS. t. c. 860-61, n. 246-55; || *Analecta Franciscana,* III. 641-45.

26. DE SECRETIS B. FRANCISCO REVELATIS. *Inc.* Sicut ego depraeda-

tus sum infernum — *Des.* festum de sacris stigmatibus impressionis stigmatizet. [3136

Analecta Franciscana, III. 646.

27. Indulgentia de Portiuncula. *Vid. supplementum huius Bibliothecae.*

Franciscus de Fabriano Ord. Min., † 1322. — April. 22.

Vita et miracula auct. Dominico Bonaventura Fessis de Fabriano. *Inc. prol.* Venerabiles olim patres, qui sanctorum vitas — *Inc.* Et primo [claruit] in genitoribus suis, scilicet magistro Compagno medico — *Des...* [3137

Act. SS. April. III. 984-90; 3ª ed. 992-98. Parata est editio ex codice qui saec. XVI nonnihil erat interpolatus; huius autem codicis, qui lectu difficilis videbatur, apographum multis locis mutilum acceperunt maiores nostri; qui insuper capitulorum ordinem perverterunt.

Franciscus seu **Ciccus** tertii Ord. S. Franc. Pisauri, saec. XIV. — Aug. 4.

Vita. *Inc.* Gratia et benignitas Salvatoris... nuperrime in servo suo b. Ciccho refulsit — *Des.* Mortuus est autem vir Dei Cicchus anno Dñi mccl... Ubi eius corpus... [3138

Act. SS. Aug. I. 660-62; 3ª ed. 656-58.

Franciscus Patritius de Senis Ord. Serv. B. M., † 1328. — Iun. 8.

1. Vita et miracula auct. Christophoro de Parma. *Inc. prol.* Multifarie multisque modis olim, ff. cc., loquens Deus — *Inc.* B. itaque pater et almus conf. Christi F. de civitate Senensi — *Des.* propriis brachiis baiulavi. Haec de multis pauca... beneficia sanitatis. — *Inc. appendix auct. Benedicto Gerii.* Hucusque hanc scripsit legendam... fr. Christophorus de Parma... — *Des.* hunc ordinem sum ingressus... sub anno Dñi mcccxli... Amen. [3139

Soulier (P.), in *Anal. Boll.* XIV. 174-95.
Exc. *Senensis canonizationis B. Francisci Patritii.* Positio super dubio an sententia lata... (Romae, 1743), 15-28.

2. Miraculorum epitome. *Inc. prol.* Ut non deficiat tantorum mirabilium — *Inc.* Quaedam dña Gulielma, uxor olim Andreae — *Des.* ad quem fuit prius per manum notarii roboratum testimonio. [3140

Soulier, l. c. 195-97.

3. Vita auct. Nicolao Burghesio. *Inc.* Franciscus patria Senensis, Arrigo non humillimae sortis patre natus — *Des.* veluti sollemnia monumenta testantur. [3141

Incunabula Ordinis Servorum sub Deiparae Virginis vessillo militan-

tium (Senis, 1532), f. 11v-15v; || Canali (B. A. M.), *Vita de' bb. Gioachino Piccolomini e Francesco Patrizi Senesi* (Lucca, 1725), 205-17.

Francovaeus mon. in dioecesi Nivernensi. — Mai 16.

Vita (antiqua?). *Inc.* B. Francovaeus Gallus ex quodam pago comitatus Nivernensis — *Des.* ubi animam multis miraculis claram Deo reddidit. [3142

Act. SS. Mai III. 627; 3a ed. 624.

Francus erem. Asserici in Aprutio, saec. XI. — Iun. 5.

Vita. *Inc.* Quo tempore Rogerius Siciliae rex de genere Normandorum — *Des.* in lapideo tumulo cum pretioso corpore viri Dei. [3143

Act. SS. Iun. I. 553-55; 3a ed. 544-46.

Fratres (Septem). *Vid.* **Felicitas** m. Romae.

Fratres (Duodecim). *Vid.* **Donatus, Felix et soc.** mm.

Fredaldus ep. Mimatensis, † 814/840. — Sept. 4.

Vita. *Inc.* Temporibus Ludovici Magni, Charoli imp. filii — *Des.* Et ut ferunt quidam quod detulisset caput truncatum... usque in hodiernum diem. [3144

Pourcher (P.), *Manuscrit ou livre de S. Privat* (1898), 368-80.

Fredericus. *Vid.* **Fridericus.**

Fremundus rex m. in Anglia, saec. IX? — Mai 11.

1. Vita et inventio corporis. **a.** *Inc.* Temporibus regum antiquorum erat quidam rex in Anglia, Offa nomine — *Des.* oratorium fabricavit, ad laudem Dñi N. I. C... [3145

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 523, n° 1092.

b. *Inc.* Temporibus regum antiquorum fuit in Anglia quidam rex nomine Offa — *Des.* oratorium fabricavit. Diebus enim nostris in prioratu de Dunstaple s. eius corpus... habetur. [3146

Capgravius, f. 150-52. — De ea Leland, *Itinerary*, VIII. 73.

2. Vita metrica auct. Guilelmo Ramesiensi. *Inc.* Anglorum rex Offa fuit, regina Botilda — *Des.* honor per saecula cuncta. [3147

Cf. Hardy, t. c. 523, n° 1093.

Exc. (ex hac Vita?) Camden (G.), *Britannia* (Londini, 1607), 424 (ubi de Warwick-shire), et in ceteris editionibus; || *Act. SS.* Mai II. 656 (3a ed. 652-53), n. 1.

Friardus reclusus Vindonittensis, † 573. — Aug. 1, 2.

Vita auct. Gregorio Turonensi (*Vit. Patrum*, x). *Inc. prol.* Multi

enim sunt gradus — *Inc.* Fuit igitur apud insulam Vindunittam urbis Namneticae — *Des.* relinquens terrigenis exempla virtutum. [3148

**Greg. Turon. opera* (ed. Ruinart, 1201-6; || *P.L.* LXXI. 1054-58; || ed. Krusch, 705-9); || Surius, IV (1573), 456-58; (1579), 489-91; VIII (1618), 21-23; VIII (1877), 47-51; || *Act. SS.* Aug. I. 57-59.

Fridenbertus ep. Hagulstadensis, † 766. — Dec. 23. *Vid.* **Hagulstadenses.**

Fridericus de Hallum ab. Horti B. Mariae in Frisia, † 1175. — Mart. 3.

1. Vita auct. Sibrando ab. *Inc. prol.* Venerabilibus... Gertrudi... et sorori suae Bernildi... Considentibus aliquando nobis — *Inc.* Recolendae memoriae Frethericus ortus Frisia de villa quae Hallem dicitur — *Des.* Et multas agens gratiarum actiones confitebatur Dño... Multa quidem et alia fecit Dñus per eum... [3149

Wijbrands (Aem. W.), *Gesta abbatum Orti S. Mariae* (Leeuwarden, 1879), 1-75.

2. Epitome. *Inc.* Recolendae memoriae Fredericus ortus in Frisia de villa Hallum — *Des.* in pago Merrum puer resuscitatus est. [3150

Act. SS. Mart. I. 289-93; 3ª ed. 287-91.

Fridericus ep. Leodiensis, † 1121. — Mai 27.

1. Vita auct. Nizone mon. S. Laurentii Leod. **a.** *Inc. prol.* Omnibus s. catholicae ecclesiae filiis... Benedictus pater misericordiarum — *Inc.* Antistite Leodiensium Oberto universae carnis viam ingresso — *Des.* (*mutila*) ad tumulum sancti erigens sanam. [3151

Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* IV. 1023-30; || Wattenbach (W.), in *MG.* Scr. XII. 502-6, lin. 45.

b. Exemplar editum ab Aegidio Aureaevallensi (*Gesta ep. Leodiensium,* iii, c. 20, 21). *Inc.* Igitur, ut diximus, antistite Oberto universae *etc. ut* a. — *Des.* collatam sibi sanitatem mirata est. [3152

Chapeaville, *Gesta pontif.* II. 56-63; || Heller (I.), in *MG.* Scr. XXV. 95-97. Exc. Wattenbach, t. c. 506, lin. 46, -508.

c. (perperam adscripta Reinero mon. S. Laurentii). *Inc.* Defuncto Oberto ep. Leodiensi, orta est magna dissensio — *Des.* et gratias Deo sanctoque praesuli egit. [3153

Act. SS. Mai VI. 725-27; 3ª ed. 717-19.

2. Epitaphium et Vita metrica. *Inc. epitaph.* Clauditur hac tumba simplex sine felle columba... [3154

Inc. Vita. Latius hic tanti refero certamina sancti — *Des.* Et Symon et Symonis fautores excruciantur. [3155

Kurth (G.), in *Anal. Boll.* II. 264-69.

Exc. (epitaphium solum). Ceteras editiones et earum varias lectiones recenset Kurth, l. c. 264, not. 1; cf. 262.

3. Epitome (antiqua?) *Inc.* Fredericus Leodiensis ep. xxvii successit Oberto — *Des.* dicitur multis miraculis claruisse. [3156

Act. SS. t. c. 727-28; 3ª ed. 719-20.

Fridericus ep. Traiectensis, † 835/841. — Iul. 18.

1. Vita auct. Odberto. *Inc. prol.* Qualiter Odbertus... Parvulus Odbertus dum veni — *Inc.* S. igitur Fredericus, Fresonicae gentis archyereus... In prima etenim aetate magis angelicam — *Des.* nocte et die viriliter non desinit te defendere, praestante... [3157

Act. SS. Iul. IV. 457-58, n. 20, et 460-70; || Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 344-56. — (**Mut.**; deest prol.) Surius, IV (1573), 233-44; (1579), 232-43; VII (1618), 215-21; VII (1877), 311-28.

Exc. Bouquet, VI. 327-30.

2. Epitomae. **a.** *Inc.* S. Fredericus Frisonicae gentis ep... Hic in prima aetate ad ecclesiam frequenter currebat — *Des.* Talibus signis et prodigiis... ac cottidie magnificat. [3158

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 302ª-4ᵇ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 95-97ᵛ.

b. *Inc.* S. Fredericus viii ep. Traiecti inferioris post s. Willibrordum — *Des.* qui populum Dei non interimere sed regere debent. [3159

Cf. *Catal. Brux.* II. 424, 5°.

c. *Inc.* Fredericus huius patriae, scilicet Traiectensis, puer ingenuus — *Des.* Sed Dani, Deo permittente, praevalentes Triboldum... abduxerunt. [3160

De qua *Anal. Boll.* XIV. 250, 10°.

3. Nota de elevatione reliquiarum. *Inc.* Anno autem Dñi mcccclxii — *Des.* et dicti m. ampliorem venerationem et honorem. [3161

Act. SS. t. c. 454, n. 9; || Holder-Egger, t. c. 356. — (**Mut.**) Surius in fine Vitae **1**.

Frideswida v. Oxonii, med. saec. VIII. — Oct. 19.

1. Vita. *Inc. prol.* De vita et virtutibus bb. et omni veneratione dignissimae — *Inc.* Anno itaque ab inc. Dñi N. I. C. regis omnium saeculorum dcc circiter xxvii — *Des.* nec scriptorum posset colligere sollicitudo, praestante... [3162

De qua Hardy, *Descr. catal.* I. 462, n° 1003; Parker (J.), *The early History of Oxford, 727-1100* (Oxford, 1885), 95-101.

Exc. Leland, *Collectanea*, I. 279; || Dugdale, *Monast. anglic.* I (1655), 173-74; 2ª ed. II (1819), 143; || *Act. SS.* Oct. VIII. 536, n. 9, 10.

2. Vita. *Inc.* (*sine prol.*) *ut* 1. — *Des.* (*mutila*) cum detrimento integritatis quaeram. [3163

Mabillon, *Acta*, III, 1. 561-63; 2ª ed. 524-26.

3. VITA. *Inc.* Igitur postquam populus Anglorum b. Augustini praedicatione edoctus — *Des.* ubi fiunt multa miracula propter merita eius a Dño N. I. C... [3164

De qua HARDY, t. c. 462, n° 1005; PARKER, l. c.

4. VITA. *Inc.* Frideswida virgo sancta Didani subreguli et Safridae uxoris suae filia exstitit — *Des.* ipsos accusatores ad misericordiam movit. Floruit autem s. F. circa annum Dñi DCCL... [3165

CAPGRAVIUS, f. 152ᵛ-53ᵛ; || *Act. SS.* t. c. 564-66.

5. VITA. *Inc.* Tempore illo quo Anglia diversis regibus — *Des.* promisit iniuriis, cui sit laus... [3166

De qua HARDY, t. c. 459.

6. VITA. *Inc.* Erat quaedam v. nomine F. Oxoniae nata — *Des.* in ecclesia B. Mariae Oxoniae, ubi... praestantur beneficia. [3167

Exc. *Act. SS.* t. c. 566, annot. *b, k.* — Cf. HARDY, t. c. 462, n° 1004.

7. VITA METRICA. *Inc.* Praefuit australi plagae Bretonum sine naevo — *Des.* Hunc tueare chorum, pia mater, servula Christi. [3168

Exc. *Act. SS.* t. c. 566-67; cf. etiam 566, annot. *a, k.*

8. TRANSLATIO AN. 1180 ET MIRACULA AUCT. PHILIPPO PRIORE. *Inc. prol.* Dñi ac salvatoris nostri virtus et sapientia — *Inc.* Scripturus itaque miracula quae temporibus nostris — *Des.* nobis in tantae virtutis testimonium ostenderunt. [3169

Act. SS. t. c. 568-89.
Exc. HARDY, t. c. 461-62.

Fridolinus conf. Seckingensis, saec. VI. — Mart. 6.

1. VITA ET MIRACULA AUCT. BALTHERO. *Inc. prol.* Nokero doctrina sophiae... Iam dudum vero, ut vos optime nostis — *Inc.* B. Fridolinus ab extremis partibus inferioris Scottiae — *Des.* ut ulterius eo pondere gravati minime queant abire. [3170

Vita S. Fridolini, s. l. a. [Basileae, 1490] (HAIN et COPINGER, 2350), sign. a-b.2ᵛ; || COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae,* 481-88; || *Act. SS.* Mart. I. 433-41; 3ª ed. 432-39; || MONE, *Quellensammlung,* I. 4-17; || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 354-69.

Exc. BOUQUET, III. 388-89. — LÜTOLF (A.), *Die Glaubensboten der Schweiz* (1871), 293-95.

2. MIRACULUM. *Inc.* B. igitur Fridolinus cum construeret claustrum sanctimonialium — *Des.* dormivit in Dño pridie non. mart. [3171

In quibusdam codicibus Vitae **1** insertum est, et in editionibus eiusdem comparet. Sed et seorsim in aliis codicibus exscriptum est.

3. EPITOME. *Inc.* S. Fridolinus ex Hibernia inferioris Scotiae oriundus — *Des.* sanctus sua iura redemit. [3172

GOLDASTUS, *Rer. Alamann. scr.* I (1606), 384; 2ª ed. I (1661), 247-48; 3ª ed. I (1730), 247-48.

Frigdianus (al. **Fridianus, Frigidianus, Frigianus**) ep. Lucensis, saec. VI. — Nov. 18.

Vid. supra, p. 448, notam de S. **Finniano** ep. Magbilensi.

1. Narratio Gregorii Magni. *Inc.* Sed neque hoc sileam... Lucanae nempe ecclesiae — *Des.* ultra non laederet. [3173

* Greg. Magnus, *Dial.* iii. 9 (*P.L.* LXXVII. 233, 236); || Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 641. — Cf. * Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* xiii. 11 (*P.L.* CXXXV. 845).

2. Vita. *Inc.* B. igitur Fridianus, sicut prisci catholici tradiderunt, ex Hibernia Scotiae insula fuit oriundus; qui sacris apicibus a primaeva aetate — *Des.* in his aquis moriatur. Quod usque in hodiernum diem ita esse probatum est. [3174

Colganus, t. c. 634-37.

3. Vita. *Inc. prol.* Summae Trinitati, Patri Filioque — *Inc.* B. igitur F., sicut... tradiderunt, ex Hibernia Scotiae partibus oriundus exstitit. Sacris itaque apicibus a primaeva aetate — *Des.* civitas Lucana decoratur. Veneremur ergo b. viri corpus... [3175

Exc. *Anal. Boll.* XI. 262-63, 78°.

4. Vita. *Inc.* S. ergo Fridianus, sicut... tradiderunt, a primaeva aetate imbutus sacris apicibus — *Des.* et desuper altare constituit. In quo loco multa exuberant beneficia... [3176

Colganus, t. c. 640-41.

5. Vita. *Inc.* S. igitur Fridianus, mente pius ac genere clarissimus — *Des.* transitoria concedat despicere et sibi adhaerere, qui vivit... [3177

Colganus, t. c. 638-40.

Frodobertus ab. Cellensis prope Trecas, † cca. 673. — Ian. 8.

1. Vita (adscripta Adsoni ab. Dervensi). *Inc.* Fuit vir vitae valde ven. egregiae ac pretiosae memoriae — *Des.* et miraculis indeficientibus perornaret, horum omnium auctore, auspice... [3178

Camuzat, *Promptuarium Tricass.* f. 1-18; || *Act. SS.* Ian. I. 506-13; || Mabillon, *Acta,* II. 627-39; 2ª ed. 600-11; || *P.L.* CXXXVII. 601-20. Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 670-71; || Bouquet, III. 576-77.

2. Carmen de elevatione corporis an. 872. *Inc.* Est operae pretium iamiamque stilo referendum — *Des.* Post haec a somnis corpus rapit auctor herilis. [3179

Anal. Boll. V. 59-66.

Froilanus ep. Legionensis in Hispania, † 905. — Oct. 5.

Vita auct. Iohanne diac. *Inc.* Fuit vir vitae ven. Froianus ep. in

suburbium Lucense ortus — *Des.* Vixit annos 73, quinque ex eis episcopale gessit officium. Obiit era DCCCCXIII. [3180

FLOREZ, XXXIV. 422-25.

Frontasius et alii socii S. Frontonis Petragoricensis.—Ian. 2.

PASSIO. *Inc.* SS. Frontasius, Severinus, Severianus atque Silanus a b. Frontone — *Des.* honorifice tumulavit. Passi sunt ss. mm. IV non. ian. Claudio imperante. [3181

Act. SS. Ian. I. 79; cf. *ibid.* 1085; 3ª ed. 79; cf. *ibid.* 721. — Excerpta est haec Passio ex Vita **3** S. Frontonis.

Fronto ep. Petragoricensis. — Oct. 25.

1. VITA AUCT. GAUZBERTO CHOREP. *Inc.* B. igitur Fronto terminis urbis Petrocoricae ex loco qui dicitur Linicassio — *Des.* Brevia ergo de tanto viro ad vestrum augmentum suscipite... [3182

BOSQUET, *Eccl. gall. hist.* II. 5-13.
Exc. FAILLON, *Monuments inédits,* II. 427, 429, 431.

2. VITA AUCT. PSEUDO-SEBALDO EP. PETRAGOR. *Inc.* Salvator noster Dñus I. C. conditor... nostris condolens — *Des.* Cum ego Sebaldus ep... quantum potui abbreviavi, ad laudem... Amen. [3183

Sequuntur miracula, quae inc. Anno Unigeniti Dei... DCCCCIV, ind. IV — *Des.* Posito denique in sublimi... Amen. [3184

Exc. *Act. SS.* Oct. XI. 409-14, passim inter annotata (“ codex B ”). — MATHARAN, *Les Traditions chrétiennes sur S. Georges* (1877), 255-70.

3. VITA. *Inc.* B. Fronto ex tribu Iuda, patre Simone, matre vero Frontonia genitus — *Des.* ipso igne exstincto, sanati. Conscripserunt autem s. F-is vitam et gesta Anianus... [3185

Act. SS. Oct. XI. 407-13.

4. VITA. *Inc. ut* 2. — *Des.* usque in hodiernum diem devotissime honoratur. Martyrizati fuerunt... sub Claudio caesare IV non. ian. [3186

PERGOT (A.-B.), *La Vie de S. Front* (Périgueux, 1861), 456-85.
Exc. FRUGÈRE (F.-P.), *Apostolicité de l'église du Velay* (Le Puy, 1869), 228-32.

5. VITA (FRONTONIS ET GEORGII EP. VELLAVENSIS). *Inc.* B. Fronto et b. Georgius hi fuerunt lingua facundi — *Des.* crebra miracula sanitatum, festumque eius recolitur IV id. nov. [3187

CHASSAING (A.), *Chroniques d'Étienne Médicis,* I (1869), 7-13; || MATHARAN, t. c. 168-91.

6. EPITOMAE.

ADO, 25 oct. — VINC. BELLOV. X. 43, 44. — PETRUS DE NAT. IX. 109; || BARRALIS, *Chronologia Lerinensis,* I. 136-37.

7. Recognitio reliquiarum an. 1261. *Inc.* Petrus Dei gratia Petragoricensis ep... Cum de corpore b. F-is primi pontificis... [3188

Dupuy (J.), *L'Estat de l'église du Périgord* (Périgueux, 1629), II. 90-93; || *Act. SS.* t. c. 403, n. 39, 40.
Exc. Matharan, t. c. 272-75.

Frontonius seu **Fronto** ab. in Aegypto, saec. II. — April. 14.

1. Vita. *Inc. prol.* Quoniam saepe desiderastis audire — *Inc.* Igitur Frontonius verus Dei servus studio Dei timoris — *Des.* Mercedem autem a C. I. Dño N. recipiet, qui eleemosynam... Amen. Haec sub Antonino imp... [3189

* *Vitae Patrum* (ed. Rosweydus, 238-41; || *P.L.* LXXIII. 437-42); || Surius, IV (1618), 158-59; || *Act. SS.* April. II. 201-3.

2. Vita. **a.** *Inc. prol.* Aedificationis vestrae memor et mei solatii curam ferens — *Inc.* Erat quidam senex monachus a prima aetate Deo devotus — *Des.* sua sanctificatione consummat. Brevia ergo de tanto viro ad vestrum augmentum suscipite, gratias agentes... [3190

Exc. (initium) Faillon, *Monuments inédits*, II. 428, 430, 432.

b. *Inc. prol.* Ad aedificationem itaque vestram — *Inc. ut* 2. — *Des.* sua sanctificatione consumat. Amen. [3191

Cf. Bandinius, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae,* IV. 86, v; Id. *Bibl. Leopoldina Laurentiana,* II. 694, viii.

c. *Inc. prol.* Qui homo Dei et Christi esse iam coepit — *Inc. ut* 2 a. — *Des.* illorum gradiamur via. Breviter ergo de tanto viro ad vestrum augmentum suscipite scriptum et universis fratribus legite, gratias agentes... [3192

Alia acta, de quibus *Act. SS.* t. c. 201, n. 1.

3. Vita. *Inc. prol.* Sanctorum gloriam ut prudentes audite — *Inc.* Quidam vir prudens spiritu Dei repletus, non terrenam gloriam — *Des.* Accepturi sunt vitam aeternam, quam promisit Deus diligentibus se. Ipsi... [3193

Cf. *Catal. Paris.* I. 169, 4°.

4. Epitome.

Notkerus, 14 april.

Fructuosus ep. Bracarensis, † cca. 665. — April. 16.

1. Vita adscripta Valerio ab. *Inc. prol.* Postquam antiquas mundi tenebras — *Inc.* Hic vero beatus ex clarissima regali progenie — *Des.* Ad sacratissimum s. corporis eius sepulcrum euntibus... [3194

Sandoval, *Primera parte de las fundaciones de los monesterios de S. Benito en España* (Madrid, 1601), monesterio de Sahagun, f. 79-84v; || Tamayo, *Mart. hisp.* II. 668-75; || Mabillon, *Acta,* II. 583-90; 2a ed. 557-564; || *Act. SS.* April. II. 431-36; 3a ed. 427-32; || Morales (A.), *Opuscula historica,* III (1793), 135-53; || Florez, XV. 450-64; 2a ed. 451-66; || Fortu-

NATUS A D. BONAVENTURA, *Comment. de Alcobacensi mss. bibliotheca* (Conimbricae, 1827), 459-74; || *P.L.* LXXXVII. 459-70.

2. TRANSLATIO COMPOSTELLAM, AUCT. HUGONE ARCHIDIAC. *Inc.* Anno igitur inc. dñicae MCII ven. pater Didacus — *Des.* et posteris in memoriam fideliter tradidit, regnante... [3195

Act. SS. t. c. 436-37; 3ª ed. 433-34; || AGUIRRE (I. S. de), *Collectio maxima conciliorum omnium Hispaniae,* II (1694), 622-24; 2ª ed. IV (1754), 196-98; || FLOREZ, t. c. 464-70; 2ª ed. 467-72.

Fructuosus ep. Tarraconensis, **Augurius et Eulogius** diac., mm. sub Gallieno. — Ian. 21.

1. PASSIO. *Inc.* α) Valeriano et Gallieno imp., Aemiliano et Basso coss., XVII kal. febr. die dñico comprehensus est — *Des.* α) crederet futuros quos cerneret gloriosos. — *vel* β) exsultantes in Dño honorifice sepelierunt. — *Epil.* O bb. mm., qui igne probati sunt... [3196

MOMBRITIUS, I. 307ᵛ-8, col. 2, lin. 2 (inc. δ, des. α); || FABER STAPULENSIS, *Agones mm.* f. 53-54 (inc. γ, des. β); || SURIUS, I (1570), 496-97; (1576), 514-16; (1618), 343-44; (1875), 538-40 (inc. β, des. α); || BARONIUS, *Annales,* an. 262, LX-LXIX (inc. β, des. α); || *Act. SS.* Ian. II. 340; 3ª ed. 704-5 (inc. et des. α); || TAMAYO, *Mart. hisp.* I, 1. 202-3 (inc. η, des. β; om. epil.); || RUINART (1689), 220-23; (1713), 219-22; (1731), 191-93; (1802), II. 50-56; (1859), 264-67 (inc. et des. α); || FLOREZ, XXV. 183-86 (item).

Magna est lectionum varietas, eaque in primis etiam verbis Passionis:

β) Die dñico comprehensus est Fr. ep. (cf. *Catal. Brux.* I. 139, 23°)... [3197
γ) Valeriano... Basso coss., adveniens Aemilianus praeses... [3198
δ) Temporibus Haemyliani imp. Fr. ep., A. et E. diac. in die dñico... [3199
ε) In diebus illis, cum esset Fr. ep. (cf. *Catal. Paris.* II. 587, 34°)... [3200
ς) Cum esset Fr. in cubiculo suo, ierunt (cf. ibid. III. 406, 23°)... [3201
ζ) Cum a Valeriano... imp. data esset iussio (cf. ibid. 64, 44°)... [3202
η) In tempore illo erat quidam civis Tarracone, nomine Fr... [3203

2. CARMEN AUCT. PRUDENTIO. *Inc.* Felix Tarraco, Fructuose, vestris — *Des.* Dulces hendecasyllabos revolvens. [3204

* PRUDENTIUS, *Peristephanon* VI (*P.L.* LX. 411-24); || LIPOMANUS, II, f. 182-83ᵛ; || SURIUS, VII (1581), 48-50; (1586), 20-23; || FLOREZ, t. c. 187-91.

3. PASSIO. *Inc.* Dñus N. I. C. cum in principio creaverit hominem — *Des.* eo quod calcaverunt caput diaboli. O bb. mm., qui meruerunt dignam habitationem... [3205

Exc. *Catal. Brux.* II. 301-2, 19°.

4. TRANSLATIO. *Inc.* Duo igitur ex fratribus Iustinus et Procopius presb. — *Des.* vitam finierunt. Dedicata est autem ecclesia... [3206

MOMBRITIUS, 308, col. 2, lin. 2, -308ᵛ.

Frumentius ep. in Aethiopia, † cca. 380. — Oct. 27.

* RUFINUS, *Hist. eccl.,* lib. I (= X), c. 9; || SURIUS, X (1618), 387; || *Act. SS.* Oct. XII. 257-58, n. 2-5. — PETRUS DE NAT. IX. 113.

Fulcrannus ep. Lodovensis, † 1006. — Febr. 13.

VITA (EX SANCTORALI BERNARDI GUIDONIS). *Inc.* B. Fulcrannus ex territorio Lodovensi, quod antiquitus Lutoronense — *Des.* sicut in visione sibi promissum fuerat, recuperata luce videret. [3207

Act. SS. Febr. II. 711-17; 3ª ed. 712-18.

Fuldenses (SS. translati in ecclesias). *Vid.* **Rabanus.**

Fulgentius ep. Astigitanus (Carthaginiensis), † post 619. — Ian. 14.

Vid. **Leander** ep. Hispalensis.

Fulgentius ep. Ruspensis, † 533. — Ian. 1.

1. VITA ADSCRIPTA FULGENTIO FERRANDO DIAC. *Inc. prol.* Omnis novi testamenti fidelissimus dispensator — *Inc.* B. igitur et vere Fulgentius nobili secundum carnem genere — *Des.* Votis itaque continuis et fideli devotione... [3208

* *Fulgentii opera* (*P.L.* LXV. 117-50); || SURIUS, I (1570), 23-43; (1576), 23-42; (1618), 11-21; (1875), 6-37; || *Bibl. patr. Colon.* (1618), VI, 1. 1-12; || RAYNAUDUS (Th.), *Leo Magnus* etc... *Heptas praesulum christiana* (Lugduni, 1633; Parisiis, 1639), parte III [quae etiam seorsim edita est velut *S. Fulgentii Ruspensis ep. opera*] 1-14; || *id.* (Lugduni, 1652), 403-16, etc.; || *Act. SS.* Ian. I. 32-45; || *Fulgentii Ferrandi opera*, ed. P. Fr. CHIFFLETIUS (Divione, 1649), 207-49; || *Bibl. patr. Lugd.* (1677), IX. 4-16; || GALLANDIUS, XI. 383-97.

2. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXI. 104-8; || MOMBRITIUS, I. 309-10. — PETRUS DE NAT. II. 32.

Fulgentius ep. Utriculanus, † 540. — Mai 22.

* GREG. MAGNUS, *Dial.* III. 12 (*P.L.* LXXVII. 240-41); || *Act. SS.* Mai V. 166; 3ª ed. 168. — PETRUS DE NAT. II. 33.

Furseus ab. Latiniacensis, † cca. 650. — Ian. 16.

1. VITA. *Inc.* Fuit vir vitae ven. F. nomine, nobilis quidem genere — *Des.* α) Eligio et Autberto transfertur sine ulla putredine. Ubi etiam recta fide petentibus... [3209

vel β) Eligio scilicet et Autberto et a Foillano et Emiano ab. et aliis sanctis transfertur *etc. ut* α... [3210

α) SURIUS, I (1570), 365-72; (1576), 381-88; (1618), 259-63; (1875), 357-366; || MABILLON, *Acta*, II. 300-309; 2ª ed. 287-96.

β) (paucis locis versus finem ex Beda et ex Vita 3 interpolatis; hos indicat Mabillonius in notis) *Act. SS.* Ian. II. 36-41; 3ª ed. 401-5; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 77-102.

APPENDIX (DE OBITU ET SEPULTURA S. FOILLANI). *Inc.* Post discessum vero bb. viri Fursei — *Des.* Viris undique nobilibus in obviam concurrentibus... Ubi praestantur... [3211

Catal. Paris. I. 195-96.

2. NARRATIO BEDAE PRESB. *Inc.* Verum dum adhuc Sigberct regni infulas teneret, supervenit de Hibernia vir — *Des.* Quae cuncta in libello eius... inveniet. [3212

* BEDA, *Hist. eccl.* III. 19; || *Act. SS.* t. c. 54-55; 3ª ed. 418-19; || COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae,* 87-88.

3. VITA. *Inc. prol.* Rem actam atque gestam, ff. dd., ad memoriam — *Inc.* Pius itaque antistes F. largus et humilis, qui cum esset ex regali semine — *Des.* S. vero Dei Eligius diligenter fabricavit manibus suis... [3213

Act. SS. t. c. 41-44; 3ª ed. 406-8; || MABILLON, t. c. 309-14; 3ª ed. 296-301; || *Act. SS. Hiberniae ex cod. Salmant.* 101-12 (deest initium).
Exc. BOUQUET, III. 539-40.

4. VITA. *Inc.* Laudabilis Dei nostri virtus et sapientia — *Des.* bb. Furseo patri celsa erexit fastigia ecclesiae. [3214

Catal. Paris. I. 541-55.
Exc. MABILLON, t. c. in notis ad Vitas 1 et 2.

5. VITA ET MIRACULA, AUCT. SERLONE ET ROTBERTO MON., libris 2. *Inc. epist. Arnulfi ab. Latiniacensis.* Ven. et in Christo dilecto Peronensium clero... Antecessorum nostrorum, rev. ff., neglegentia — *Inc. prol.* Considerans, rev. frater, interioribus oculis — *Inc. lib. I.* Igitur tempore quo apud Hiberniam insulam — *Des. ut* 1 α. — *Inc. prol.* Gloriosi conf. F-i, ven. frater, calamo — *Inc. lib. II.* Egregius itaque Christi conf. F. ordinatis utillime — *Des.* laudabiliter vivens ibi consummavit, annuente trino... Amen. — *Inc. epil.* Elimatis, carissime frater, vita et miraculis — *Des.* ubicumque fideliter proferantur. *Sequitur narratio Bedae* (*supra,* 2). [3215

Act. SS. t. c. 44-54; 3ª ed. 408-18 (deest epist.); || COLGANUS, t. c. 75-87 (item). — Epistulam et clausulam ineditam prologi supplevit HARDY, *Descr. catal.* I. 241-42.

6. EPITOMAE. a. *Inc.* S. Furseus, nobilis genere sed nobilior — *Des.* Eligio et Autberto sine ulla putredine transfertur. Huius natale... [3216

VINC. BELLOV. XXIV. 81-83.

b. *Inc.* Furseus ep., cuius historiam Beda scripsisse creditur, dum omni virtute — *Des.* et in bonis operibus laudabiliter vitam finivit. [3217

Leg. aurea, c. 144 (139); || MOMBRITIUS, II. 227-27ᵛ.

c. *Inc.* Fuit vir vitae ven. F. nomine ex Hibernia natus — *Des.* sine ulla putredine cum honore transfertur. Floruit autem... [3218

CAPGRAVIUS, f. 153ᵛ-55ᵛ; || MESSINGHAM, *Florilegium,* 393-96.

d. *Inc.* Forseus ep. anno v Constantis — *Des.* cuius corpus in villa, quae dicitur Parona, sepultum est, ut dicit Beda. [3219

Petrus de Nat. viii. 126.

e. *Inc.* Furseus ab. devotissimus ex nobilissimo Scotorum genere — *Des.* ibidem digno honore translatum est. [3220

Brev. Aberdonense, pars hiem. Prop. SS. 32ᵛ-33ᵛ.

7. Translatio an. 1256. *Inc.* Anno dñicae inc. mcclvi, xv kal... [3221

Act. SS. t. c. 35 ; 3ª ed. 419.

Fusca v. et Maura mm. Ravennae, saec. III. — Febr. 13.

1. Passio. *Inc.* Cum in temporibus christianae persecutionis — *Des.* fabricaverunt ecclesiam in honorem earundem mm., in qua et sepelierunt corpora earum, laudantes... [3222

Act. SS. Febr. II. 647-48 ; 3ª ed. 646-48.

2. Passio. *Inc.* Temporibus illis cum magnae martyrum virtutes — *Des.* in solitudinem usque in hodiernum diem. Passa est autem... [3223

Act. SS. t. c. 648-49.

3. Epitomae.

Petrus de Nat. iii. 119. — Hilarion Mediolanensis, f. 23-23ᵛ.

Fuscianus, Victoricus et Gentianus mm. Ambianis, sub Maximiano. — Dec. 11.

1. Passio. *Inc. prol.* Cum cursus mundanae molis — *Inc.* Eo tempore ss. viri Fuscianus et Victoricus aliis simili sanctitate praeditis aggregati — *Des.* venia tribuatur. Compleverunt autem... [3224

Salmon (Ch.), *Actes inédits des ss. mm. Fuscien, Victoric et Gentien* (Amiens, 1861), 15-35 (= Mémoires de la Société des Antiquaires de Picardie, XVIII. 123-43).

Exc. Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* I. 813-14. — *Act. SS. Belgii,* I. 169-172, passim inter annotata.

In quibusdam codicibus, omisso prologo et primis capitulis, ita *inc.* " Tempore Rictiovari, impiissimi praesidis, quando persecutio... agitabatur, sancti Dei Fuscianus... " [3225

2. Passio. *Inc.* Eodem igitur tempore, quo Maximianus truculentissimus augustus — *Des.* sub tegmine occulti tumuli condiderunt. Hi itaque mm. sub die iii id. dec... [3226

Bosquet, *Eccl. gall. hist.* II. 156-61 ; || *Act. SS. Belgii,* I. 166-69 ; || Salmon, ll. cc. in infimis pagellis.

3. Passio. *Inc. ut* 2. — *Des. ut* 1. [3227

Cf. *Catal. Paris.* I. 90, 27°.

4. Epitomae. **a.** *Inc.* SS. Dei Fuscianus et Victoricus cum fraterna

caritate coniuncti — *Des.* cum eodem simul in requie dormirent. Passi sunt... [3228

VINC. BELLOV. XIII. 140, 141 ; || MOMBRITIUS, I. 340-40v, 310-10v.

b. *Leg. aureae* appendix, c. 229 (200).

5. INVENTIO. *Inc. prol.* Factum est ergo procul multo post tempore — *Inc.* Lupicinus igitur Ambianensium urbis presb. — *Des.* ab obsessis corporibus daemones effugarent. — *Epil.* O ss. martyrum laudanda constantia... [3229

LE COINTE, t. c. 810-11 (desunt prol. et epil.); || SALMON, t. c. 36-39 (= MÉMOIRES, t. c. 144-47).

Exc. *Act. SS.* Ian. I. 704, n. 6 ; || BOUQUET, III. 472.

Fuscina seu **Fuscinula** soror S. Aviti ep. Viennensis, saec. VI. — Febr. 5.

VITA. *Inc.* Gloriosa laude et praedicabili dignitate b. Hisitius — *Des.* (*mutila*) eam innoxiam eruere dignatus est. [3230

Catal. Paris. III. 563-65.

Gaius seu **Caius** papa, † 296. — April. 22.

* *Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 161 ; || ed. MOMMSEN, 39-40). — * FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, VI. 6 (*P.L.* CXXXV. 697-98). — PETRUS DE NAT. IV. 74. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 28v.

Gaius seu **Caius** ep. Mediolanensis, saec. I. — Sept. 27.

VITA. *Inc.* Caius ergo bb., ut retro redeam inter huiuscemodi — *Des.* Christus... evidenter exstitit et bravii largitor aeterni. [3231

MURATORI, *Rer. ital. scr.* I, 2. 207-10 ; || *Act. SS.* Sept. VII. 394-97 ; 3a ed. 368-70 ; || BIRAGUS, *Datiana historia*, 18-31.

Gabinius presb. m. Romae, sub Diocletiano. — Febr. 19.

PETRUS DE NAT. III. 136.

Galdinus ep. Mediolanensis et S. R. E. cardinalis, † 1176. — April. 18.

1. VITA. *Inc.* Galdinus vir Mediolanensis, civis egregius stirpe — *Des.* Obiit autem G. anno natalis dñici MCLXXVI, aprilis XVIII. [3232

MOMBRITIUS, I. 312v-14 ; || *Act. SS.* April. II. 594-95 ; 3a ed. 590-92.

2. EPITOME.

HILARION MEDIOLANENSIS, f. 27-28.

Galfridus. *Vid.* **Gaufridus.**

Galganus Senensis erem., † 1181. — Dec. 3.

Vita. *Inc. prol.* De vita et conversatione b. G-i veritatem auditoribus — *Inc.* B. igitur Galganus in Tuscia de castro Clusdinensi — *Des.* Post haec eius ecclesia consecratur multa reverentia... [3233

Baluzius, *Misc.* ed. Mansi, IV. 74-75.

Galla vid. monialis Romae, † med. saec. VI. — Oct. 5.

1. Narratio Gregorii Magni. *Inc.* Interea neque hoc silendum... Gothorum namque temporibus — *Des.* huic tam grandi miraculo et ipsae adfuissent. [3234

* Greg. Magnus, *Dial.* iv. 13 (*P.L.* LXXVII. 340-41); || Mabillon, *Acta*, I. 113; 2ª ed. 106; || *Act. SS.* Oct. III. 162-63.

2. Epitome.

Petrus de Nat. ix. 25.

3. *Vid.* **Maria Virgo, mater D. N. I. C.**, 53 (Hist. B.V.M. in Porticu).

Galla v. in dioecesi Valentina. — Febr. 1.

Vita. *Inc. prol.* Ita pietas divina omnes christianos commonet — *Inc.* Nam ipsa bb. G. ex illustribus parentibus orta est — *Des.* longum est per singula scribere. Celebratur autem... [3235

Act. SS. Febr. I. 940-41; 3ª ed. 949-50.

Gallicanus, Iohannes et Paulus mm., sub Iuliano. — Iun. 25, 26.

1. Passio. **I.** (Gallicani). *Inc.* Sub Constantino augusto, Gallicano duce romani exercitus, Persarum gens — *Des.* α) Cuius corpus christiani venerabiliter sepelierunt in Ostia. (*Statim sequitur* II a.) [3236

vel β) Cuius martyrium ex eo colitur in civitate Ostiensi usque in hodiernum diem. Amen. [3237

(**I** des. *α* et **II a**) Mombritius, I. 317-19. — (**Mut.**) Surius, III (1572), 825-828; (1579), 932-35; VI (1618), 333-35; VI (1877), 581-85.
(**I** tantum, des. α) *Act. SS.* Iun. V. 37-39; 3ª ed. VII. 33-34; et etiam, paucis tamen omissis, *ibid.* Febr. III. 67-68 (3ª ed. 68-69), n. 5-9.
De clausula β cf. Bandinius, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae*, I. 588, liii; Id. *Bibl. Leopoldina Laurentiana*, I. 304, xxxviii.

II. (Iohannis et Pauli). **a.** *Inc.* Praeterea Iulianus caesar captus cupiditate sacrilega — *Des.* et ab ipso Terentiano descripta est passio ista sanctorum, ad laudem... [3238

Mombritius... — (**Mut.**) Surius... *Vid.* supra ad **1**, i.

b. *Inc.* Igitur postquam imp. migravit ad caelos... dum esset pessimus Iulianus... effectus caesar, cupiditate pecuniae captus — *Des.*

α) Ipso autem Terentio (*al.* Terentiano) referente ista passio sanctorum scripta est, ad laudem... [3239

vel β) Haec autem, quae scripta sunt, indicante ipso Terentiano cognovimus. Acta autem sunt... [3240

vel γ) et posuerunt in eadem domo ss. Iohannis et Pauli, ad laudem... [3241

vel δ) coeperunt daemones sanctam passionem declarare, ad laudem... [3242

Act. SS. Iun. V. 159-60; 3a ed. 140-41 (des. δ); cf. *ibid.* Iun. V. 258; 3a ed. VII. 230-31, ubi edita est narratio de SS. Crispo, Crispiniano et Benedicta, de qua *ibid.* V. 161 (3a ed. VII. 141), annot. *p.* — In codicibus manuscriptis, quos multos inspeximus, immanis est lectionum diversitas praesertim in ultimis capitulis; editio autem, de qua supra, recensionem mixtam exhibet ex variis codicibus utcumque compilatam. Vid. ceteroqui ibi Papebrochii adnotationes *l, p, r, s, t, x.*

Exc. Mazochius (A. S.), *Commentarii in vetus marmoreum s. Neapolitanae ecclesiae kalendarium,* III. 744-46 (des. α); de hac clausula α cf. etiam *Act. SS.* Iun. V. 161 (3a ed. VII. 141), annot. *x*; Bandinius, *Bibl. Med. Laur.* I. 588, liv; *Bibl. Leop. Laur.* I. 253, iii; 304, xxxix; *Catal. Brux.* I. 12, 41°.

De clausula β cf. *Anal. Boll.* V. 322, 1°.

De clausula γ cf. Bandinius, *Bibl. Leop. Laur.* I. 278, lxxiii; 334, cxc; vid. *Act. SS.* Iun. V. 160 (3a ed. VII. 140), n. 6 sub initio.

2. Comoedia auct. Hrotsuita. Actus I. *Inc. argum.* Conversio Gallicani principis — *Inc.* Constantinus. Taedet me, Gallicane, morarum — *Des.* in unitate Trinitatis. Gallicanus. Amen. [3243

Actus II. *Inc.* Iulianus. Incommodum satis nostro probatur esse imperio — *Des.* in testimonium sui sanctitatis, praestante... [3244

* *Hrotsuitae opera* (*P.L.* CXXXVII. 975-94; || ed. Barack, 143-73).

3. Epitomae.

Ado, 25 et 26 iun. — * Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* ix. 10, 11 (*P.L.* CXXXV. 757-62). — Vinc. Bellov. xv. 33, 34. — *Leg. aurea,* c. 87 (82). — Petrus de Nat. vi. 8, 9.

Gallus ab. in Alamannia, † saec. VII. — Oct. 16.

1. Vita et miracula. *Inc. Vita* (*mutila*) usque dum venies ad Bobium monasterium, et exquire omnia diligenter — *Des.* Erant dies et anni eius nonaginta et quinque. — *Inc. miracula.* Audiens autem Iohannes pont. urbis Constantiae, quod Gallus frater eius — *Des.* usque in hodiernum diem in ipsa ecclesia perspicue videtur. [3245

Exc. (nempe omnia quae supersunt) Egli (E.), in *Neues Archiv,* XXI. 362-68; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. IV. 251-56.

2. Vita et miracula auct. Wettino, libris 2. *Inc. prol.* (*metricus*) Cum mundus per inania vertatur volitando — *Inc. lib. I.* Fuit vir nobilitate pollens — *Des.* qui dixit: Ego ero in ore tuo. — *Inc. lib. II.*

Fama nempe aures multorum sublevans Iohanni praefato Constantiensi praesuli — *Des.* ipse lapis ibi usque in hodiernum servatur, quatenus... Innumerabilia... In his tantum paucis... Amen. [3246

ARX (Ild. von), in *MG.* Scr. II. 33-34 (prol.) et 5-21; || *Act. SS.* Oct. VII. 884-98; || MEYER VON KNONAU (G.), *St. Gallische Geschichtsquellen,* I (= MITTHEILUNGEN ZUR VATERLÄNDISCHEN GESCHICHTE, XII. St. Gallen, 1870), x (prol.) et 1-61; || KRUSCH, t. c. 256-80.

Exc. (prol.) DÜMMLER (E.), in *MG.* Poet. lat. II. 476-77; cf. 701.

3. VITA ET MIRACULA AUCT. WALAHFRIDO STRABONE, libris 2. *Inc. prol.* Nisi me sanctarum auctoritas Scripturarum — *Inc. lib. I.* Cum praeclara ss. viri Columbani, qui et Columba, conversatio — *Des.* non mediocriter frequentaretur a populis. Quia igitur, o bb. patres, vita et virtutes... comprehendenda reservet. [3247

Inc. lib. II. Meritis bb. Galli cottidie per miraculorum signa — *Des. pars prior.* mira celeritate cunctis innotuit. [3248

Inc. pars altera. Descriptis his quae priscorum sollertia de vita... Post ven. patris... gloriosam depositionem — *Des. lib. II.* hactenus conservatur. Haec de copiosissima segete... mentem offendant. Obsecramus itaque te, b. Galle... [3249

SURIUS, V (1574), 807-39; (1580), 894-926; X (1618), 252-69; X (1879), 449-79; || GOLDASTUS, *Rer. Alamann. scr.* I (1606), 233-76; 2ª ed. I (1661), 142-76; 3ª ed. I (1730), 146-76; || MESSINGHAM, *Florilegium,* 255-94; || MABILLON, *Acta,* II. 228-68; 2ª ed. 215-57; || *P.L.* CXIV. 975-1030; || THULI (R.), *Walahfridi ab. Augiensis de Vita b. Galli conf.* (= MITTHEIL. ZUR VATERL. GESCH. XXIV. St. Gallen, 1890), 1-73; || KRUSCH, t. c. 280-337.

Exc. (sola pars II libri II) ARX (Ild. von), t. c. 22-31; || *Act. SS.* t. c. 899-908; || MEYER VON KNONAU, t. c. 62-93.

Exc. (alia) MOMBRITIUS, I. 311-12ᵛ. — DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 558-560; III. 376-77. — COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae,* 383-84. — CHIFFLET, *Hist. de l'abbaye de Tournus* (1664), 174-76. — FLEMING, *Collectanea,* 242-243. — BOUQUET, III. 474-76, 663-64.

Aliquando (cf. KRUSCH, t. c. 310, lin. 30) solus liber I in codd. exscriptus est, et sic, omisso nempe capitulo ultimo, *des.* " frequentaretur a populis. „ [3250

Est ubi (cf. *Anal. Boll.* I. 497, 17°) post haec ultima verba addatur etiam cap. 5 (al. 6) libri II: " Tanta autem est miraculorum copia... sentiens dona laetatur, praestante Dño, qui in sanctis suis semper est mirabilis. „ [3251

4. VITA. *Inc.* Hibernia ergo insula inter Britanniam et Hispaniam sita — *Des.* Deprecor itaque te, Gozberte carissime, monasterii S. Galli abba... [3252

De qua *Catal. Brux.* II. 6, 40°.

5. VITA METRICA AUCT. MON. SANGALLENSI. *Inc. prol.* Promissi memor ecce mei, Gotzberte, quod olim — *Inc.* Sol qui multifluo distinguit lumine mundum — *Des.* quas ipse Deus custodiat. Amen. [3253

DÜMMLER (E.), in *MG.* Poet. lat. II. 428-73.

Exc. (prologus) ARX (I. von), t. c. 31; || *Act. SS.* t. c. 860, n. 18.

6. RHYTHMUS AUCT. TEUTONICO RATPERTO, INTERPRETE LATINO EKKE-

HARDO IV AB. *Inc.* Nunc incipiendum est mihi magnum gaudium — *Des.* in tremendo examine. Gloria tibi, Dñe. [3254

GRIMM (Iac.) und SCHMELLER (A.), *Lateinische Gedichte des X. und XI. Jh.* (Göttingen, 1838), XXXI-III; || DU MÉRIL (Ed.), *Poésies populaires latines antérieures au douzième siècle* (Paris, 1843), 156-61; || DANIEL (H. A.), *Thesaurus hymnologicus*, IV (Lipsiae, 1855), 165-67; || MÜLLENHOFF (K.) und SCHERER (W.), *Denkmäler deutscher Poesie und Prosa*, 3. Ausg. von E. STEINMEYER, I (1892), 27-31.

Exc. ARX (Ild. von), t. c. 33.

7. LAUDATIO AUCT. ERMENRICO MON. *Inc. oratio I.* Summe Deus mundi plasmator — *Inc. oratio II.* O regnans Deitas — *Inc. praef.* Primo sane antequam vitam s. Galli tangamus — *Inc. carmen.* Nunc primum loca tangentes — *Des.* da carminis odas. [3255

DÜMMLER (E.), *Ermenrici epistola ad Grimoldum archicapellanum* (Halis Saxonum, 1873), 40-46: || ID. in *MG.* Epist. V. 573-79.

Exc. ARX (Ild. von), t. c. 31-33.

8. DIALOGUS DE VITA. *Inc.* Notkerus. Nunc te Hartmanne diu quiescentem — *Des.* quomodolibet singultire temptabo. [3256

Exc. CANISIUS, *Ant. lect.* V, 2. 790-92; ed. BASNAGE, II, 3. 233-34. — WEIDMANN, *Geschichte der Bibliothek von St. Gallen* (St. Gallen, 1841), 482-93.

9. GENEALOGIA. **I.** *Inc.* Fuit ergo in Scottia — *Des.* lege gesta eius, et omnia recognoscis. (*Sequitur genealogia S. Brigidae*). [3257

GOLDASTUS, t. c. 385-86; 2ª ed. 248; 3ª ed. 248-49; || ARX (Ild. von), t. c. 34; || *Act. SS.* t. c. 863, n. 31, 32; || KRUSCH, t. c. 241.

II. *Inc.* Fertur, prout a quodam Hibernico ore accepi, quod mater S. Galli — *Des.* est oppidum praefatum in Hibernia. [3258

GOLDASTUS, t. c. 386; 2ª ed. 249; 3ª ed. 249.

10. EPITOMAE.

NOTKERUS, 16 et 17 oct. — *Leg. aureae* appendix, c. 192 (190). — PETRUS DE NAT. IX. 72. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 94-98ᵛ.

Gallus ep. Arvernensis, † 551. — Iul. 1.

VITA AUCT. GREGORIO TURON. (*Vit. Patrum*, VI). *Inc. prol.* Nobilitatis mundanae fastigium — *Inc.* S. denique Gallus ab adolescentia sua devotus Deo — *Des.* qui Lazarum vocavit de monumento. [3259

* *Greg. Turon. opera* (ed. RUINART, 1168-77; || *P.L.* LXXI. 1029-36; || ed. KRUSCH, 679-86); || SURIUS, IV (1573), 23-26; (1579), 22-25; VII (1618), 13-15; VII (1877), 54-60; || MABILLON, *Acta*, I. 116-19; 2ª ed. 109-12; || *Act. SS.* Iul. I. 105-8; 3ª ed. 93-96.

Galterius. *Vid.* **Walterius.**

Gamulbertus presb. in Bavaria, saec. VIII extr. — Ian. 27.

VITA. *Inc. prol. I.* Opusculum quoddam iamdudum incepturus fueram — *Inc. prol. II.* Cum genus humanum ad Dei similitudinem —

Inc. Hic itaque vir Dñi s. de Baioaria exstitit oriundus — *Des.* integrae restitutus est sanitati. [3260

Act. SS. Ian. II. 783-87; 3ª ed. III. 398-402 (omissa est pars prologi II).

Gandolphus a Binasco Ord. S. Franc., † cca. 1260. — Sept. 17.

1. DIALOGUS DE VITA AUCT. IACOBO NARNIA, EP. CEPHALUDENSI. *Inc.* Sanctorum nos ad exemplum... B. itaque pastor noster Gandolphus sic carnem suam — *Des.* magno die sabbati post parasceven obdormivit in Dño, regnante... [3261

Processus auctoritate ordinaria ... formatus ... super sanctitate vitae, miraculis et veneratione piae memoriae B. Gandolphi a Binasco (Politii, 1632), 44-60.

Exc. *Act. SS.* Sept. V. 704-6 (rescissa sunt ea quae ad rationem dialogi pertinent). — *Cephaludensis ... Confirmationis cultus ... praestiti servo Dei Gandulpho a Binasco* (Romae, 1877), Summarium, 10-17 (nonnullis passim omissis).

2. MIRACULA ANTE CORPORIS INVENTIONEM, AUCT. EODEM (?). *Inc.* Post cuius obitum tantus de ore eius et corpore odor — *Des.* nullum potuerit pater modicum vestigium reperire. [3262

Processus ... (1632), 61-69; ‖ *Act. SS.* t. c. 707-9.

3. INVENTIO ET TRANSLATIO AN. 1320. *Inc.* Sanctissimi dñi Ioannis papae XXII, serenissimi principis dñi Federici — *Des.* ac sollemniter agit. Unde translationis die... [3263

Processus (1632), 70-72; ‖ *Act. SS.* t. c. 709-10; ‖ *Confirm. cultus* (1877), summ. 103-5.

4. MIRACULA POST INVENTIONEM. *Inc.* Gualterius Claramontensis a Politio vinum — *Des.* anno Dñi 1320. Et alia duo anno Dñi 1322. [3264

Processus (1632), 73-103; ‖ *Act. SS.* t. c. 710-19.

Gangolfus. *Vid.* **Gengulfus.**

Garembertus ab. Montis S. Martini Ord. Praem., † 1141. — Dec. 31.

VITA. *Inc.* De monimentis coenobii Montis S. Martini... tractaturus... Ille igitur vir admirabilis — *Des.* Tertius ergo abbas Montis S. Martini exstitit ven. Godescaldus... [3265

[DEVILLERS (Ch.-L.)], *Histoire du vén. serviteur de Dieu le B. Garembert* (Cambray, 1769), 98-127.

Gatianus ep. Turonensis, saec. III extr. — Dec. 18.

1. NARRATIONES GREGORII TURONENSIS.

* *Hist. Franc.* x. 31. — * *Glor. conf.* 4.

2. VITA. *Inc. prol.* Ad s. ac bb. patris nostri G-i, cuius hodie — *Inc.* Anno enim imperii Decii primo primus est a romanae sedis antistite — *Des.* seris divini timoris obstruxit. [3266

Exc. CHEVALIER (C.), *Les Origines de l'église de Tours* (= MÉMOIRES DE LA SOCIÉTÉ ARCHÉOLOGIQUE DE TOURAINE, XXI, 1871), 574-75 et 575-76.

3. VITA. *Inc. prol.* Liquet, dd., quod dum in corpore retinemur — *Inc.* Gloriosus igitur Christi conf. G., postquam Dñus N. I. C. carneam formam — *Des.* in parte dextra coronandi, praestante... [3267

CHEVALIER, t. c. 577-89. — Epitome : *ibid.* t. c. 603-4.

4. VITA. *Inc. prol.* Catholica mater ecclesia ubique terrarum — *Inc.* Postquam igitur Dñus salvator noster I. C. humanos miseratus errores — *Des.* in parte dextera coronandi, ad gloriam... [3268

CHEVALIER, t. c. 593-98. — Epitomae : *ibid.* 599-600, 600-602, 603-4, 606-8.
Exc. *Anecdota Ioh. Gielemans,* 18-19.

5. VITA. *Inc. prol.* Catholica mater ecclesia longe lateque per orbem terrarum — *Inc.* Postquam vero Dñus N. I. C. carneam formam — *Des.* cum eis feliciter percepturi, ad laudem... [3269

CHEVALIER, t. c. 617-25.

6. MIRACULA. *Inc. prol.* Postquam bb. Martinus tertius Turonensis archiep. — *Inc.* Fervente Anglorum cupiditate ad regnum Franciae subiugandum — *Des.* Recurramus ergo devote ad ipsum... [3270

CHEVALIER, t. c. 610-17.
Exc. GRANDMAISON (Ch. de), in *Bulletin de la Société des Antiquaires de l'Ouest,* 2ᵉ série, VIII (1898), 154-55.

Gaucherius prior Aurelii in dioec. Lemovicensi, † 1140. — April. 9.

1. VITA. *Inc. prol.* Grave et insolitum mihi, ff. cc., iniungitis opus — *Inc.* Igitur G. Meothlensis oppidi indigena fuit — *Des.* mereamur habere protectorem et in caelis intercessorem per Dñm N. I. C... [3271

De qua *Catal. Paris.* II. 626.

2. VITA. *Inc.* Gaucherius territorio Rotomagensi Mellentensis oppidi indigena fuit — *Des.* dinumerare longum esset. Floruit autem... In cuius sancti revelatione miracula... [3272

LABBE, *Bibl. mss.* II. 560-63; || *Act. SS.* April. I. 851-53; 3ª ed. 842-44.

Gaudentius ep. Absarensis in Istria, † 1044. — Iun. 1.

VITA. *Inc.* Refulgente gratia individuae Trinitatis — *Des.* apud Portum Novum; ubi tumulatus est, et ubi multa praestantur... [3273

FARLATI, *Illyr. sacr.* V. 186-87; || PAULOVICHIUS LUCICHIUS (I.-I.), *Acta sincera S. Gaudentii Auxerensis ep.* (Venetiis, 1802), VII-XIV.

Gaudentius ep., Culmatus diac. et soc. mm. Aretii, sub Valentiniano. — Iun. 19.

Passio. *Inc.* Tempore quo Quadratianus augustalis praecepto Iuliani caesaris Romam — *Des.* ubi dantur beneficia... usque in praesentem diem. Passi sunt autem... [3274

Act. SS. Iun. III. 848-49; 3ª ed. IV. 706-7.

Gaudentius ep. Ariminensis m., † 360. — Oct. 14.

1. Vita. *Inc.* Constantio imperante, vir fuit... Hic natus in civitate Ephesi — *Des.* in loco, qui ad Lacum dicitur; ubi eius memoria erecta cernitur, glorificante servum suum Dño N. I. C... [3275

Nardi (L.), *Cronotassi dei pastori della s. chiesa Riminese* (Rimino, 1813), 12-13; || Tonini (L.), *Rimini dal principio dell' era volgare...*, II (Rimini, 1856), 449-50.

2. Vita. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani anno iv regnorum, cum per diversas partes — *Des.* cum fustibus et lapidibus proiecerunt. Martyrizatus est autem... [3276

Act. SS. Oct. VI. 467-72.

3. Inventio. *Inc.* lxx anno post mortem clarissimi viri G-i — *Des.* in marmoreo sarcophago reposuit et devote dein... obtulit subiectionem Dño Deo, cui est... [3277

Act. SS. t. c. 473.

4. Epitome.

Petrus de Nat. ix. 63.

Gaudentius ep. Novariensis, † 417. — Ian. 22.

1. Vita. *Inc. prol.* Cum ss. praecedentium vitam — *Inc.* B. ergo Gaudentius Eboregiensis (*al.* Yporediensis) urbis regionis Hesperiae — *Des.* Et quidem indigni famuli dum imitari non possumus... [3278

Mombritius, I. 314-17; || Surius, I (1618), 370-73; || *Act. SS.* Ian. II. 418-421; 3ª ed. III. 31-34. — **Var. lect.** Zacharias (F.-A)., *Excursus litterarii per Italiam*, I (Venetiis, 1754), 137-45.

2. Epitome.

Petrus de Nat. iii. 78.

Gaudentius ep. m.

Vita. *Inc. prol.* Dum ad excolendam divinae vineam sanctificationis — *Inc.* Fuit in civitate Persidae Melchitas quidam nomine — *Des.* fideles religiosique exinde permanserunt in Dño, qui... [3279

De qua *Catal. Paris.* III. 118.

Gaudiosus ep. Salernitanus, † ante med. saec. VII. — Oct. 26.

1. Vita (antiqua?) *Inc. prol.* Gloriosus Deus in sanctis suis — *Inc.*

Igitur gloriosissimus G. Parthenopensi oriundus civitate — *Des.* in qua mirifice collocatur. In qua praestat sui festum colentibus... [3280

Officium S. Fortunatae virg. et mart. et S. Gaudiosi ep. et conf. (Neapoli, 1568), sign. F.2ᵛ-G.3ᵛ.

2. VITA (ANTIQUA?) *Inc. prol.* Exivit homo ad opus suum — *Inc.* Porro, sicut ex claris sententiis comprobatur, ex magnis principibus trahens originem — *Des.* O vos, virgines, pulsate patrem... [3281

Officium (1568), sign. Iᵛ-K.4ᵛ; || UGHELLI, VIII. 490-96; 2ª ed. 354-57; || *Act. SS.* Oct. XI. 906-9.

Gaudus ep. Ebroicensis, saec. VII. — Ian. 31.

INVENTIO AN. 1131. *Inc.* Tempore illo quo rex Henricus regnum Angliae — *Des.* tunc advenerant. Post haec facta sunt et adhuc cottidie fiunt miracula... [3282

PIGEON (E.-A.), *Vies des SS. du diocèse de Coutances,* I (1892), 89-96.

EXC. TOUSTAIN DE BILLY (R.), *Hist. eccl. du dioc. de Coutances,* I (1874). 172-74.

Gaufridus ab. Castaliensis, † 1125. — Oct. 6.

VITA, libris 3. *Inc. prol.* Cum sanctorum gesta narrantur, torpens animus — *Inc.* Gaufridus vir ven., genere quidem humilis — *Des.* de tanto et tam manifesto miraculo, quod fecerat sanctus Dei. [3283

BOSVIEUX (A.), in *Mémoires de la Société des sciences ... de la Creuse,* III (1862), 75-119.

EXC. ARBELLOT, *Les Chevaliers limousins à la première croisade* (Paris, 1881), 69-72 (= BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ ARCHÉOL. ET HIST. DU LIMOUSIN, XXIX. 69-72).

Gaufridus ep. Cenomannensis, † 1255. — Aug. 3.

VITA. *Inc. prol.* In nomine... Legimus in parabolis Salomonis : Maiora te ne quaesieris — *Inc.* Igitur ven. pater et pastor ecclesiae Cenomannensis G. de Loduno — *Des.* suppellectilibus convenientibus, immo et abundantibus non desertas. [3284

MABILLON, *Vet. anal.* III. 375-91; 2ª ed. 331-35.

EXC. *Act. SS.* Aug. I. 280-81; 3ª ed. 281-82.

Gaufridus ab. Saviniacensis, † 1139. — Iul. 8.

VITA. *Inc. prol.* Sublime divinitatis consilium sicut velle — *Inc.* B. igitur Gaufridus ex illustri prosapia secundum saeculi dignitatem — *Des.* in caeli palatio feliciter intromissus recepit. Ss. vero corpus eius sepultum est... [3285

SAUVAGE (E.-P.), in *Anal. Boll.* I. 390-409.

Gaugericus ep. Cameracensis, † 623/627. — Aug. 11.

1. Vita. *Inc.* Igitur bb. Gaugericus ep. Germaniae oppido Ebosio castro oriundus fuit — *Des.* excusatus exinde egressus est et paucos postea vixit annos. O magna et inenarrabilis Dei... [3286

Anal. Boll. VII. 388-98; ‖ Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 652-58.

2. Vita. *Inc.* B. igitur Gaugericus Ebosio Galliarum oppido, quod ecclesiae Trevirensi subiacet, oriundus — *Des.* et celeberrimis nundinis longe lateque institutorum ore vulgatus; ubi etiam usque... [3287

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 313^{d}-14^{b}; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 109^{v}-11 (nonnullis passim resectis); ‖ *Act. SS.* Aug. II. 672-75; ‖ *Act. SS. Belgii,* II. 271-77. — (Mut.) Surius, IV (1573), 603-6; (1579), 629-32; VIII (1618), 103-104; VIII (1877), 261-66.

Exc. Iacobi de Guisia *Annales Hannoniae,* ix. 18-21 (ed. Fortia, VI. 412-426). — Bouquet, III. 487-88. — Hontheim, *Prodr. hist. Trev.* I. 423. — (Ex Surio) Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 552.

Prologus metricus. *Inc.* Ut patrio de corde satus — *Des.* stringit et angustis comprendit grandia dictis. [3288

Catal. Brux. II. 512-13.

3. Vita, libris 3. *Inc. epist.* Praesulis almiflui... Cum olim, pater ss., de vita patris nostri — *Inc. prol.* Talis epistolicae... Largiente Dño decursurus — *Inc. lib. I.* Praesulis en almi clarissima vita... B. igitur vir Dñi G. caelestis videlicet gaudii — *Des. lib. III.* notam sui criminis suomet opprobrio testabatur. [3289

Act. SS. t. c. 675-90; ‖ *Act. SS. Belgii,* II. 278-310.

Exc. (lib. iii sine prol.) Iacobi de Guisia *Annales Hannoniae,* ix. 22-24 (ed. Fortia, VI. 426-36).

4. Miracula addita. *Inc.* Quaedam quae iam ipse iuvenculus vidi, annectere ratum duxi. Praeter quamplurimos — *Des.* Alardo Rogerus successit. [3290

Act. SS. t. c. 691-92; ‖ *Act. SS. Belgii,* II. 311-15.

5. Sermo de elevatione corporis. *Inc.* Hodiernam festivitatem quam colimus, ff. cc., elevatione corporis b. G-i — *Des.* Postremo etiam hoc imploremus, ut quemadmodum sua festivitate... [3291

Catal. Brux. II. 513-17.

Gauzlinus ep. Tullensis, † 962. — Sept. 7.

* *Gesta ep. Tullensium,* c. 31-33 (Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* III. 1000-3; ‖ Calmet, *Hist. de Lorraine,* I, preuves, 131-32; 2^{a} ed. 172-174; ‖ G. Waitz, in *MG.* Scr. VIII. 639-41); ‖ *Act. SS.* Sept. III. 143-44.

Gebehardus ep. Constantiensis in Suevia, † 995. — Aug. 27.

Vita perperam adscripta Felici Manilio, libris 2. *Inc. prol.* Cum rerum conditor protoplastum in paradiso — *Inc. lib. I.* B. igitur

Gebehardus ex nobilissima Alamannorum stirpe — *Des. lib. II.* si quis lector in hoc eum deprehendat. Ad extremum vero pio supplicamus Christo... [3292

CANISIUS, *Ant. lect.* VI, 1. 477-500; ed. BASNAGE, IV. 822-35; ‖ PISTORIUS, *Rer. Germ. scr.* III (1607), 648-62; 2ᵃ ed. III (1653), 648-62; 3ᵃ ed. III (1726), 722-38; ‖ SURIUS, VIII (1618), 295-301; ‖ *Act. SS.* Aug. VI. 115-23; ‖ WATTENBACH (W.), in *MG.* Scr. X. 583-94.

Gebehardus ep. Salisburgensis, † 1088. — Iun. 16.

1. VITA. *Inc.* Nobiliter natus fuit ex Suevis G. — *Des.* huic, cui ille favebat, parti sociaret. [3293

WATTENBACH (W.), in *MG.* Scr. XI. 25-27.

2. VITA. *Inc. prol.* (*in Vitas Gebehardi et quattuor eius successorum*). Studiis quorumlibet tam prisci quam moderni temporis — *Inc.* Gloriosus igitur G. alto Suevorum stemmate — *Des.* et Christum sibi inibi heredem instituerunt. [3294

CANISIUS, *Ant. lect.* VI, 2. 1226-37; ed. BASNAGE, III, 2. 434-39 (deest prol.); ‖ SURIUS, VI (1618), 226-29 (item); ‖ *Act. SS.* Iun. VI, 1. 147-54, n. 1-24; 3ᵃ ed. IV, appendix, 4*-10*, n. 1-24; ‖ WATTENBACH, t. c. 34-40. — (**Mut.**) [IOHANNES ab. Lambac.], *Vitae et miracula SS. Adalberonis, Altmanni et Gebehardi* (Aug. Vindel., 1619), 101-38.

EXC. CANISIUS, *Ant. lect.* II, 1. 320-23; ed. BASNAGE, III, 2. 314-15.

Gebizo mon. Casinensis, † 1078/1087. — Oct. 21.

1. VITA AUCT. PAULO MON. CASIN. *Inc. prol.* Plerisque scripturarum incrementum taedio esse scio — *Inc.* Quanti meriti apud omnipotentem fuerit G. — *Des.* cum aliis multis locavit. Nec dubium quin ab angelis in Abrae sinum... [3295

GATTULA (E.), *Hist. abbatiae Cassinensis,* I (1793), 174-79; ‖ *Act. SS.* Oct. IX. 398-403.

2. EPITOME.

PETRUS DIAC. CASINENSIS, *Liber de ortu et obitu iustorum coenobii Casin.* 51 (MAI, *Scr. vet. nova coll.* VI, 2. 274-77; ‖ *P.L.* CLXXIII. 1107-10).

Gelasius I papa, † 496. — Nov. 21.

* *Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 255; ‖ ed. MOMMSEN, 116-18). — PETRUS DE NAT. x. 77.

Geminianus ep. Mutinensis, † cca. 348. — Ian. 31.

1. VITA. *Inc. prol.* Post passionem Dñi et s. eius resurrectionem — *Inc.* Inter plurimos Dei famulos qui ad exemplum — *Des.* Sic aqua illa, sicut diximus... Super omnia mirabilis et gloriosus Deus... [3296

BORTOLOTTI (P.), *Antiche Vite di S. Geminiano* (Modena, 1886 = MONUMENTI DI STORIA PATRIA DELLE PROVINCIE MODENESE, XIV, 1) 63-75.

Exc. *Catal. Brux.* I. 20, 107°. In codice, de quo ibi, solum initium Vitae legitur.

2. Vita. **a.** *Inc.* Post gloriosos apostolorum et martyrum... triumphos — *Des.* α) Celebratur autem eius... festivitas II kal. febr., quoniam bonus Dñus et in aeternum misericordia eius, praestante... [3297

vel β) Celebratur... febr. in honorem eius, cui est honor... [3298

Mombritius, I. 333v-36 (des. β); || *Act. SS.* Ian. II. 1097-1100; 3a ed. III. 712-15 (des. β). — De clausula α cf. Bortolotti, t. c. 4 et 101, not. 4.

b. *Inc. ut* a. — *Des.* apud te fidissimum interpellatorem sentire (*al.* semper habere) valeamus, per Dñm N. I. C... [3299

Exc. (scilicet ipsa pars quae recensioni **a** adiecta est) *Act. SS.* Ian. II. 1160; 3a ed. III. 765; || Muratori, *Rer. ital. scr.* II, 2. 691-92.

c. *Inc. prol.* Nostri officii, ff. cc., est plebi Christi — *Inc.* Igitur post gloriosos *etc. ut* a. — *Des.* et ad supernorum civium festivitatem feliciter pervenire mereamur, praestante... [3300

Bortolotti, t. c. 79-104.
Exc. (prol. et clausula) Cavedoni (C.), *Cenni storici intorno alla vita, ai miracoli ed al culto del glorioso S. Geminiano* (Modena, 1856), 141-42; || Bortolotti, t. c. 11-12.

3. Epitomae. **a.** *Inc.* Geminianus ep. Mutinensis vir Deo carus — *Des.* exivit laudans Deum, qui est benedictus in saecula. Amen. [3301

Bortolotti, t. c. 107-8.

b. Petrus de Nat. III. 57. — **c.** Hilarion Mediolanensis, f. 18v-19v.

4. Translatio an. 1106. *Inc. prol.* Quia, ff. cc., de vita et moribus — *Inc.* Iam vero quia, teste scriptura, 750 et eo amplius annorum transierunt curricula — *Des.* et extenditur apostolica benedictio. [3302

Muratori, *Rer. ital. scr.* VI. 89-92; || Bortolotti, t. c. 111-16.

Gemma v. m. apud Santonas. — Iun. 20.

Passio. *Inc. prol.* Martyrum victorias memoriae commendare — *Inc.* Tempore quo Blanduadus imp. in Eycimia regnabat regione — *Des.* Sic virgo regia, praeclaris orta... Tua sunt haec, Christe... [3303

De qua *Act. SS.* Iun. IV. 10 (3a ed. V. 9), n. 6.

Gendulfus. *Vid.* **Genulfus.**

Genebaudus ep. Laudunensis, med. saec. VI. — Sept. 5.

Petrus de Nat. I. 41 (ex Vita S. Remigii Remensis, auct. Hincmaro).

Genesius notarius m. Arelate, saec. IV in. — Aug. 25.

1. Passio adscripta Paulino ep. **a.** *Inc. prol.* Proprium atque indigenam Arelatensis urbis — *Inc.* S. itaque Genesius in iuventutis flore

— *Des.* ei, qui instructioni vestrae ista composuit, patrocinetur, orate, adiuvante Dño... [3304

Surius, IV (1573), 891-92; (1579), 911-13; VIII (1618), 263-64; VIII (1877), 604-6; || *Martirio di S. Genesio martire Arelatense* (Novara, 1596) [non vidimus]; *id.* (Novara, 1645), sign. B.4-C; || *Paulini ep. Nolani opera,* ed. H. Rosweydus (Antverpiae, 1622), 445-48; || *Bibl. patr. Lugd.* (1677), VI. 251; || Quaranta (O.), *La Vita di S. Genesio notaro e martire* (Roma, 1682), 57-58; || *Paulini Nolani ep. opera,* ed. I. B. Le Brun (Paris. 1685), I. 322-324; || Ruinart (1689), 603-5; (1713), 539-41; (1731), 473-75; (1803), III. 251-254; (1859), 560-62; || *Paulini Nolani opera,* ed. L. Muratorius (Veronae, 1736), 314-16; || *Act. SS.* Aug. V. 135; || *P.L.* LXLI. 418-20; || *Paulini Nolani opera,* ed. G. de Hartel, I (= Corp. scr. eccl. lat. XXVIIII), 425-28.

b. *Inc. prol.* Genesius s. urbis Arelatensis civis — *Inc.* S. ergo Genesius in iuventutis flore — *Des. ut* a. [3305

Catal. Paris. I. 371-73.

2. Sermo de Vita. *Inc.* Hodie natale s. G-ii celebramus, et merito — *Des.* ac delictis nostris non interitus faciat, sed profectus. [3306

D. Eusebii Emisseni ep. homeliae (Paris. 1547, etiterum 1561 et 1589), f. 129-31; || Surius, IV (1573), 893-95; (1579), 914-16; VIII (1618), 265-66; VIII (1877), 608-11; || *Divi Eusebii Emisseni ep. opera* (Paris. 1575), f. 323-324v; || *Martirio di S. G.* (Novara, 1596); *id.* (Novara, 1645), sign. C.3-C.4v; || *Bibl. patr. Colon.* (1618), V, 1. 590-92; || *Bibl. patr. Lugd.* (1677), VI. 670-671; || Quaranta, t. c. 58-61; || *Act. SS.* t. c. 131-32, n. 40-46.

3. Passionis epitome.

Vinc. Bellov. xiv. 33; || Mombritius, I. 341v. — Cf. etiam **Genesius** m. Romae, 1, i.

4. Miracula. a. Adscripta Hilario ep. Arelatensi. *Inc.* Opera Dñi enarrare honorificum est... Natali enim ipsius die — *Des.* Quod soli Deo adscribimus, qui omnium conditor... [3307

Surius, IV (1573), 892-93; (1579), 913-14; VIII (1618), 264-65; VIII (1877), 606-8; || *Martirio di S. G.* (Novara, 1596); *id.* (Novara, 1645), sign. Cv-C.3; || Quaranta, t. c. 61-63; || Salinas (I.), *SS. Vincentii Lirinensis et Hilarii Arel. opera* (Romae, 1731), 207-10; || *Act. SS.* t. c. 133-34, n. 54-59; || *S. Leonis Magni opera,* ed. P. et H. Ballerinii, II (Venetiis, 1756), 371-73; || *P.L.* L. 1273-76.

b. Auctore Gregorio Turonensi. **I.** Hic vero m. Genesius decisione cervicis... Est autem ibi arbor... [3308

II. Sed et pons quondam super Rhodanum fluvium... [3309

III. Ferunt etiam in hac urbe fuisse mulierem... [3310

*Greg. Turon. *Glor. mart.* 67, 68 (68, 69).

Genesius ep. Arvernensis, † cca. 662. — Iun. 3.

1. Vita. *Inc.* B. Genesius Arvernicae civitatis exstitit oriundus — *Des.* Sepultus est igitur in suburbio Arvernicae civitatis in ecclesia b. Symphoriani... [3311

Act. SS. Iun. I. 323-24; 3a ed. 316-17.

2. Vita. *Inc. ut* 1. — *Des.* Romana gubernata est ecclesia. [3312

Vita fabulosa, de qua ibid. 323 (3ª ed. 315), n. 2.

Genesius ep. Brixelliensis. — Aug. 25.

Inventio corporis. *Inc.* Regnante in perpetuum Dño N. I. C., cum nascentis ecclesiae fides — *Des.* quod pro admiratione satis videtur memoria dignum. [3313

Affò (I.), *Illustrazione di un antico piombo del Museo Borgiano ...* (Parma, 1790), 45-56; || Cappelletti, *Chiese,* XV. 448-60.

Genesius et Eugenius mm. Hierosolymis.

Forsan idem est Genesius qui alias dicitur **Senesius**. Vid. ad h. v.

Translatio S. Genesii in Alamanniam post an. 800 et miracula. *Inc.* Tempore quo Carolus rex inclitus miro sub regimine — *Des.* ibidem iugiter tradidit permanendum. [3314

Wattenbach (W.), in *Zeitschrift für die Geschichte des Oberrheins,* XXIV (1872), 8-21.

Exc. Waitz (G.), in *MG.* Scr. XV. 169-72; || Bortolotti (P.), *Antica vita di S. Anselmo abbate di Nonantola* (Modena, 1892), 178-85 (= Monumenti di storia patria delle provincie Modenese, XIV, 2. 310-17).

Genesius mimus m. Romae, sub Diocletiano. — Aug. 25.

1. Passio. **a.** *Inc.* B. Genesius cum esset in urbe Romae magister mimithemelae artis — *Des.* iussit eum ilico decollari. Et decollatus est b. m. G. viii kal. sept... [3315

Ruinart (1689), 283-84; (1713), 270-71; (1731), 236-37; (1802), II. 145-47; (1859), 312-13; || *Act. SS.* Aug. V. 122; || Lami (Giov.), *Atti della passione di S. Genesio* (Firenze, 1751 = Deliciae eruditorum, XVI, pars ultima seu appendix), sign. B.4-C.4; || Colucci (Gius.), *Delle antichità Picene,* XXIII (Fermo, 1795), 339-40.

b. *Inc.* Romae natale s. G-i m., qui prius in urbe mimus themelae artis magister fuit — *Des.* miles accessi. Martyrii coronam capitis obtruncatione promeruit viii kal. sept. [3316

Ado, 25 aug.

In legendariis saepe ita *inc.* " B. igitur Genesius prius in urbe... " [3317

c. *Inc.* Temporibus Diocletiani imp. fuit in civitate Roma homo quidam nomine G. — *Des.* capite truncatus est. Complevit autem martyrium suum... sub die viii kal. sept... [3318

Mostert (W.) u. Stengel (E.), *L'Ystoire et la vie de S. Genis* (Marburg, 1895), 40-51.

d. *Inc.* Fuit ingens persecutio christianorum. Cessavit episcopatus annis 4 — *Des.* Super cuius sanctitatis sarcophagum arbor... Cuius beatitudinis passio... [3319

De qua *Catal. Paris.* III. 368, 40°.

e. *Inc.* Imperante Diocletiano, cum cessassent per annos 4 ecclesiae episcopi... fuit quidam in civitate Romana (Arelato *Mombritius et quidam codd.*) mimus — *Des.* iussit eum capite caedi. Quam sententiam cum omni gaudio suscepit s. G. VIII kal. sept... [3320

MOMBRITIUS, I. 333-33ᵛ.
Aliquando etiam (cf. *Catal. Brux.* I. 14, 66°) ita *inc.* : „Imperante Diocl. erat per annos 4 insecutio ecclesiarum... In hoc tempore fuit quidam...„ [3321

f. *Inc.* Tempore illo (*al.* T. i. *om.*) sub imperio Diocletiani cum per annos 4 ecclesiae clausae essent, fuit in Romana civitate mimus — *Des.* iussit eum decollari. Quam sententiam cum omni gaudio suscipiens s. G. martyrizatus est VIII kal. sept... [3322

(**Mut.**) SURIUS, IV (1573), 895-97; (1579), 916-17; VIII (1618), 266-67; VIII (1877), 611-14. — Verba genuina ex codd. accepimus.

g. *Inc.* Ea quoque tempestate passus est (Temporibus Diocletiani erat... *ita in Legendariis*). Qui cum esset in urbe magister artis mimicae — *Des.* sicque cum gaudio coronam martyrii capitis obtruncatione promeruit VIII kal. sept. [3323

VINC. BELLOV. XIII. 104, 105.

h. *Inc.* S. Genesius in urbe Romana eo tempore fuit, quo sub persecutione Diocletiani — *Des.* iussit sanctum decollari, et sic Christo animam suam obtulit. [3324

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 320c-21a; || *id.* (Lovan. 1485), f. 119-19ᵛ.

i. *Inc.* Genesius m. apud Arelatensem urbem passus est... qui ex eadem civitate oriundus artem mimostellam exercens — *Des.* iussit eum capite caedi. Qui decollatus est et in civitate Arelatensi sepultus VIII kal. sept. [3325

PETRUS DE NAT. VII. 110.

2. CARMEN AUCT. FLODOARDO. *Inc.* Mimorum princeps lepidaeque Genesius artis — *Des.* capit ense coronam. [3326

*FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, VII. 6 (*P.L.* CXXXV. 715-18).

Genesius m. Tigerni in Arvernia. — Oct. 28.

MIRACULUM. *Inc.* Nuperrimo autem tempore... Pauper quidam boves... [3327

*GREG. TURON. *Glor. mart.* 66 (67).

Gengulfus seu **Gangolfus** m. Varennis, † cca. 760. — Mai 11.

1. PASSIO. *Inc. prol.* Ven. commemoratio b. Gengulfi egregii conf. — *Inc.* Vir itaque Dñi Gengulfus alto parentum germine — *Des.* timeretur elatio. Haec breviter scripsimus pro memoria... [3328

Act. SS. Mai II. 644-48; 3ª ed. 643-47. — Additamentum : *Catal. Brux.* II. 276-77; cf. *Act. SS.* t. c. 646 (3ª ed. 545), annot. *f.* — (Mut. et contracta) SURIUS, III (1572), 163-66; (1579), 212-15; V (1618), 141-42; V (1876), 322-26.
Exc. *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 283c-85b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 72-74 (Desunt prologus, ultimum cap. et alia quaedam passim). — BOUQUET, III. 635.

2. PASSIO METRICA AUCT. HROTSUITA. *Inc. argum.* Gangolfus ex nobili Burgundiorum regum familia — *Inc. prol.* O pie Lucisator — *Inc.* Tempore quo regni gessit Pippinus eoi — *Des.* Indicium proprii scilicet opprobrii. [3329

**Hrotsuitae opera* (*P.L.* CXXXVII. 1083-94; || ed. BARACK, 43-62).

3. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXIV. 159. — PETRUS DE NAT. IX. 27. — *Leg. aureae* appendix, c. 204 (201).

4. MIRACULA AUCT. GONZONE AB. FLORINENSI. *Inc. prol. I.* Gengulfi meritis, o doctor Spiritus, adsis — *Inc. prol. II.* Matribus ubique terrarum ecclesiis... Vita excellentiori reverendissimae ecclesiae matres — *Inc.* In pago Ardennensi villa Geldina — *Des.* qui hoc quoque annuntiavit dño nostro Gerardo eiusdem urbis antistiti venerando. [3330

Act. SS. t. c. 648-55; 3ª ed. 647-52. — Additamentum : *Catal. Brux.* II, 480, 3°.

Exc. HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 791-96.

5. EPISTULA APOLOGETICA DE LEGENDA S. GENGULFI. *Inc.* R. et omnibus pie legentibus... Vitam b. G-i apud nos scientes repositam — *Des.* incultum sonuerit, parcite. [3331

Catal. Brux. II. 482-85.

Genitus pater S. Genulfi, saec. III. — Oct. 28. *Vid.* **Genulfus.**

Genius conf. et 30 milites mm. Lactorae. — Mai 3.

1. VITA. *Inc. prol.* O vos omnes qui hoc audituri vel lecturi estis — *Inc.* Hic autem b. Genius ex nobili familia — *Des.* Denique loci illius incolae patrocinia eius... [3332

LABBE, *Bibl. mss.* II. 564-66; || *Act. SS.* Mai I. 384-86; 3ª ed. 388-90.

2. EPITOME. *Inc.* Genius genere nobilis, corpore castus — *Des.* qui ad iudicandum ad dexteram assistat. [3333

Act. SS. t. c. 384 (3ª ed. 388), n. 4.

Genovefa filia ducis Brabantiae, uxor Sigfridi palatini.

LEGENDA. *Vid.* **Maria Virgo, mater D. N. I. C.**, 41 (Fundatio capellae de Frauenkirchen).

Genovefa v. Parisiensis, † cca. 500. — Ian. 3.

1. VITA. **a.** *Inc.* B. Genovefa in Nemetodorense parrochia nata fuit,

quae septem — *Des.* et unitatem in trinitate confitemur, incessanter obsecremus fidelissimam Dei famulam G-am... [3334

Act. SS. Ian. I. 138-43 (ad editionem adhibiti sunt codices recensionum **1 a** et **1 b**); || [LALLEMAND et CHARPENTIER], *Histoire de ce qui est arrivé au tombeau de Ste Geneviève* (Paris, 1697), appendice, 1-35 (adhibiti sunt codd. recensionum **1 a**, **1 b** et Vitae **3**); || SAINTYVES (P.-M.-B.), *Vie de Ste Geneviève* (Paris, 1846), pièces justif. XXXIII-CX (" mss. de 1re et de 4e classe "; cf. etiam " mss. de 2e classe "); || KOHLER (Ch.), *Étude critique sur le texte de la Vie latine de Ste Geneviève* (Paris, 1881 = BIBLIOTHÈQUE DE L'ÉCOLE DES HAUTES ÉTUDES, XLVIII), 5-47.
Exc. BOUQUET, III. 369-70.

b. *Inc.* Igitur Genovefa in Nymptoderinse (*al.* Nemetodorense) parochia nata, quae septem — *Des.* et unitatem et trinitatem, quia tota regalis est in unitatem, confitemur, sine intermissione orantes saepenumero nuncupata(m)... Genuvefa(m) obsecremus... [3335

NARBEY (C.), in *Bulletin du comité d'hist. et d'archéol. du diocèse de Paris*, II (1884), 187-208; || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 215-38.
Exc. *Catal. Brux.* II. 62, 36°.

2. VITA. *Inc.* S. igitur Genovefa in Nemetodorense parochia nata est, quae septem — *Des.* α) fulget in virginis dignitatem ante Christum, qui cum aeterno Patre... [3336
vel β) ingentem virgini construxit basilicam, ad laudem... [3337

Act. SS. t. c. 143-47 (des. α). — (**Mut.**) SURIUS, I (1570), 102-8; (1576), 102-9; (1618), 55-59; (1875), 87-97 (ultima tamen duo capitula ex Vita **1** desumpta sunt). — Epitome : *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 386b-87c : || *id.* (Lovan. 1485), f. 214v-16. — De clausula β cf. KOHLER, t. c. CVIII.

3. VITA. *Inc.* Tempore quidem quo ad describendam b. v. Genovefae vitam accessi — *Des.* peccatorum labe praeteritorum purgavit. Quapropter iam dignum est ut dignis eam laudibus... [3338

CHIFFLETIUS (P.-Fr.), *Bedae presb. et Fredegarii scholastici concordia* (Paris. 1681), 453-69; || SAINTYVES, l. c. XXXIV-CXI (" mss. de 3e classe "); || KOHLER, t. c. 49-72.
Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 523.

4. VITA ET MIRACULA. *Inc. prol.* Genovefa dicitur a genos et efa — *Inc.* B. v. Genovefa honestis parentibus, patre Severo — *Des.* et pro tota christianitate. Nos igitur suorum mirabilium... [3339

Leg. aureae appendix, c. 216 (213); || DOUHET, *Dictionnaire des légendes* (Paris, 1855), 413-24.

5. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXI. 46-48. — PETRUS DE NAT. II. 38.

6. MIRACULA. *Inc.* Est ibi et s. G... Ad cuius tumulum... [3340

*GREG. TURON. *Glor. conf.* 89 (91).

7. MIRACULA SAEC. IX PATRATA. **a**. *Inc. prol.* Anno regni septimo dñi nostri magnifici regis Francorum Karoli — *Inc.* Primum itaque

nulli maneat ignotum... Unde et pagus Belvacensis — *Des.* (*mutila ?*) narrat qualiter exstiterit sospitati redditus. [3341

SAINTYVES, l. c. CXIII-CXVII, in infimis pagellis. Cf. ibid. XVI (lemma).

b. *Inc.* Post transitum bb. v. G-ae sepulcro eius — *Des.* exsultantes pro reddita virgine, dederunt ei gloriam et honorem, qui cum... [3342

Act. SS. t. c. 147-51; || SAINTYVES, l. c. CXII-CXXVII.
Exc. BOUQUET, XIV. 235-37.

8. MIRACULUM. *Inc.* Quodam igitur tempore dum quidam... vir campanam ipsius ecclesiae ferream... [3343

Anal. Boll. XVII. 12.

9. MIRACULUM " ARDENTIUM „ AN. 1129. a. *Inc.* Regnante Ludovico, fortissimo Francorum rege, Philippi regis filio — *Des.* et memoria eorum de libro vitae non deleatur in saeculum saeculi. Amen. [3344

Act. SS. t. c. 151-52; || SAINTYVES, l. c. CXXVIII-CXXXIII.

b. *Inc. prol.* Quoniam regnare est Deo omnipotenti servire — *Inc.* Summi et regnantis in aeternum et ultra Dei cultore Ludovico Philippi... regis filio — *Des.* et eruantur ab omnibus incendiis temporalibus et aeternis, regnante... [3345

Cf. *Catal. Paris.* III. 571-72, 3°.

10. REVELATIO CAPITIS AN. 1161, AUCT. GUILELMO AB. *Inc.* Anno ab inc. Dñi N. I. C. MCLXI, regnante piissimo rege Ludovico — *Des.* lapis offensionis et petra scandali. [3346

Act. SS. t. c. 152-53; 3ª ed. 153; cf. *Catal. Paris.* II. 248-49, 8°; || SAINTYVES, l. c. CXXXIII-VI, || *P.L.* CCIX. 741-44.
Exc. BOUQUET, XIV. 409-10.

11. MIRACULA SAEC. XIII (AUCT. IACOBO DE DINANT ?). I. *Inc. prol.* Gloriosus Deus in sanctis suis — *Inc.* Anno igitur Verbi inc. MCCVI... flagellavit Deus regnum Francorum — *Des.* ad aeternae vitae suspiremus praemium. Amen. [3347

LABBE, *Bibl. mss.* I. 662-63 (desunt pauca quaedam ante verba : " Huius rei testis est... „, p. 663 init.); || BOUQUET, XVIII. 797-98 (desunt eadem).

II. *Inc.* Auctoritatem eiusdem miraculi confirmat illud miraculum quod etiam vidimus — *Des.* Ego sum ille cui Deus hoc miraculum fecit per auxilium gloriosae v. Genovefae. [3348

Exc. LEBEUF, *Dissertations sur l'histoire ecclésiastique et civile de Paris,* III (1743), XXXVI-XLIII. — BOUQUET, XXIII. 136-38.

12. TRANSLATIO AN. 1242, AUCT. IACOBO DE DINANT. a. *Inc. prol.* Translationem sacratissimae v. Genovefae devotissime celebrantes — *Inc.* Fuit siquidem rex illustris Francorum... Philippus — *Des.* Tandem morientes... transferamur ad aeternam gloriam, praestante... [3349

Exc. BOUQUET, XXIII. 139-42.

b. *Inc.* Tempore abbatis Herberti, cuius anima — *Des.* reposuerunt. Haec autem sunt nomina fratrum... Dñus Robertus... [3350

Gallia christ. VII (1744), instrum. 244-45 (omissa sunt in fine pleraque nomina canonicorum).

Gentianus m. Ambianis, sub Maximiano. — Dec. 11.

1. Passio et inventio. *Vid.* **Fuscianus,** 1-5.

2. Translatio Corbeiam saec. IX extr. *Inc. prol.* Elegans est sententia filiorum ecclesiae — *Inc.* Tempore quo rex Odo Francorum agebat in sceptris — *Des.* non deserere. Gratias illis et tibi... [3351

Mabillon, *Acta*, IV, 2. 487-89; 2ª ed. 494-96; ‖ Salmon (Ch.), *Vies des SS. Fuscien et Victoric ... et Gentien* (Amiens, 1853), 139-45.

Genuinus. *Vid.* **Ingenuinus.**

Genulfus (al. **Gennulfus, Gendulfus**) ep. in Gallia, saec. III. — Ian. 17, Nov. 13.

1. Vita. *Inc.* Temporibus Decii imp. persecutio christianorum — *Des.* longius est dicere. Hoc autem parvulum ex eius gestis scripsimus opusculum, ut alios... regna caelestia hereditetis, praestante... [3352

(Partim) *Act. SS.* Oct. XII. 792-94, n. 5-11, 13, 15; — (partim) *Catal. Paris.* II. 253-55 (nempe ea quae in *Act. SS.* l. c. omissa erant, exceptis paucis quae ibid. 792, n. 8 sub initio, desunt et manent inedita). — **Var. lect.** *Catal. Paris.* III. 117.

Aliquando (cf. *Catal. Paris.* III. 306, 37°), omissa ultima parte, ita *des.* " migravit ad Dñm sub die id. nov., qui vivit... Amen. " [3353

Prologus. *Inc.* Quia Deus omnipotens ab ipso mundi... [3354

Catal. Paris. II. 252-53. Non legitur in codicibus antiquioribus.

2. Vita et miracula. **I.** *Inc. ut* 1. — *Des.* Sed videte, fratres, ut semper sit caritas... qui vos ducat ad vitam aeternam. [3355

Exc. (quae huic Vitae sunt propria) *Catal. Paris.* III. 184-86.

II. *Inc.* Enarremus aliquid de virtutibus... Fuit quidam homo nec multum dives — *Des.* hoc adimplevit pastor G., praestante... [3356

Catal. Paris. III. 186-91.

3. Vita et miracula, libris 2. *Inc. prol.* Mirabilis Christi virtus et sapientia — *Inc. lib. I.* Hoc in tempore fuit quidam nomine et merito vocitatus Genitus — *Des.* consolatione caelitus relevetur. [3357

Act. SS. Ian. II. 82-91; 3ª ed. 446-55. Miracula duo in fine omissa sunt (cf. t. c. 91, annot. *e*; 3ª ed. 455), quae vid. ibid. 106 (3ª ed. 470), n. 45, 46. **Exc.** Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 1210-13, in nota *.

4. Vita. *Inc.* Igitur inc. dñicae anno ccxlvii, millesimus ab urbe Roma condita completus est annus — *Des.* et cum sanctis suis heredes faciat, qui cum Deo Patre... [3358

Bosco (Io. a), *Bibl. Floriac.* II. 1-24; ‖ *Act. SS.* t. c. 92-97; 3ª ed. 456-61.

5. Miracula. *Inc.* Galliae situs ad orientalem plagam — *Des.* vino potati pristinae sunt sanitati restituti. [3359

Bosco (Io. a), t. c. 25-64; || *Act. SS.* t. c. 97-107; 3ª ed. 461-71; || Mabillon, *Acta*, IV, 2. 226-37; 3ª ed. 235-49 (omisso initio).

Exc. Duchesne, *Hist. Norm. scr.* 21-22. — Id. *Hist. Franc. scr.* III. 455-465. — Du Bouchet (J.), *La véritable Origine de la maison royale de France* (1646), preuves, 244, 252-53. — Labbe, *Bibl. mss.* II. 364. — Bouquet, V. 469-70; VI. 330-31; VII. 377-78; IX. 144-45; X. 361. — Holder-Egger, t. c. 1204-13.

Georgia v. apud Arvernos. — Febr. 15.

*Greg. Turon. *Glor. conf.* 33 (34).

Georgius ep. Aniciensis seu Podiensis, saec. I/III. — Nov. 10.

Vid. etiam **Fronto** ep. Petragoricensis.

1. Vita. *Inc.* Cum b. Petrus princeps apostolorum Romanae ecclesiae cathedram — *Des.* sepulcrum eius iuxta altare prominens ostenditur et devotione congrua honoratur, fiuntque... [3360

Bosquet, *Eccl. gallic. hist.* II. 13-17; || Frugère (F.-P.), *Apostolicité de l'église du Velay* (Le Puy, 1869), 153-56, 233-37; || Matharan (M.-M.), *Les Traditions chrétiennes sur S. Georges, premier évêque du Velay* (Le Puy, 1877), 305-19.

Exc. Faillon, *Monuments inédits* (1848), II. 401, not. *b.* — *Act. SS.* Oct. XI. 399, n. 25. — Narbey, *Supplément aux Acta SS.* I. 347-48.

2. Vitae epitome. *Inc.* Aeterni verbi praedicator Georgius — *Des.* decenti traditum sepulturae. In quo loco florent... [3361

Furet (J.), in *Tablettes historiques du Velay*, IV (1874), 231-32; || Matharan, t. c. 202-9.

3. Translatio extr. saec. IX. *Inc. prol.* Praeclaras actiones sanctorum — *Inc.* Gloriosus Dñi conf. Georgius Iesu Christi salvatoris auditor — *Des.* in qua tot evidentiis declaratum est et ostensum. Celebratur autem... [3362

Chassaing (A.), *Chroniques d'Étienne Médicis*, I (1869), 56-62.

Exc. Matharan, t. c. 200-202.

Georgius Cappadox m. — April. 23.

1. Passio auct. Pseudo-Passecrate. **a.** *Inc.* In illo tempore arripuit diabolus regem Persarum et regem super 4 cedros saeculi — *Des.* claritatem quae inluxit super corpus s. G-i. — *Inc. epil.* Ego Passecras, servus dñi mei G-i, qui in omni passione sua... praesens fui... [3363

Arndt (W.), in *Berichte über die Verhandlungen der kön. Sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften zu Leipzig*, philol.-hist. Classe, XXVI (1874), 49-70.

Exc. *Act. SS.* April. III. 101 (3ª ed. 102), n. 4, 5; || et inde recusum Papebrochius (D.), *Vita S. Georgii megalomartyris* (Monachii, 1737), 4-5, n. 4, 5. — Vetter (F.), *Der heilige Georg des Reinbot von Dorne* (Halle a. S. 1896), xix, not. 82; xx-xxiii.

b. *Inc.* In diebus illis arripuit diabolus Datianum regem, civem Persarum, qui regnavit super 4 cedros — *Des.* et claritatem quae luxit super corpus famuli Dei. — *Inc. epil.* Ego servus G-i dñi mei, qui interfui passioni eius... [3364

De qua *Catal. Paris.* II. 495, 8°.

c. *Inc.* In illo tempore arripuit diabolus regem Datianum, civem *etc. ut* b. — *Des.* ita ut nullus astantium ferre potuisset. — *Inc. epil.* Haec ego servus G-ii Passigradis secutus dñm meum scripsi gesta... [3365

De qua *Catal. Paris.* I. 404-5, 11°.

d. *Inc.* Regnante impiissimo Daciano imp., cive Persarum, et ipse praeerat super quatuor saeculi partes — *Des.* Protege profugio, pastor opime pio. Martyrizatus est... [3366

De qua *Act. SS.* t. c. 101 (3a ed. 102), n. 3; PAPEBROCHIUS, *Vita* (1737), 3-4, n. 3; VETTER, t. c. XIX, not. 81.

e. *Inc.* In tempore illo erat rex paganorum, nomine Datianus, qui fuit persecutor christianorum et posuit tribunal suum — *Des.* multa autem milia paganorum crediderunt in Dño. Coronatus est... [3367

ZARNCKE (F.), in *Berichte ... der kön. Sächs. Ges. der Wiss. zu Leipzig*, phil.-hist. Cl., XXVII (1875), 265-77.

EXC. ZARNCKE, in *Berichte* ... XXVI. 42. — VETTER, t. c. XIX, not. 82; XX-XXIII.

f. *Inc.* Erat quidam rex paganorum, nomine Dacianus, qui scripsit litteras — *Des.* ut aeternae simul cum eo beatitudinis gloria participemur... [3368

De qua KIRPIČNIKOF (A.), *Sv. Georgij i Egorij Khrabryj* (S.-Petersburg, 1879), 19-20 (= ŽURNAL MINISTERSTVA NARODNAVO PROSVĚTČENIJA, CC, otd. 2, 286-87); *Catal. Brux.* II. 358, 21°; VETTER, t. c. LX.

g. *Inc.* Factum est sub tempore Daciani imp., qui fuit persecutor christianorum vel ecclesiarum Dei, et dum persequeretur — *Des.* Videbant autem omnes suscipi animam eius et portari ab angelis in caelis. Acta sunt haec in provincia Capadociae... [3369

Cf. *Anal. Boll.* VIII. 175, 26°.

h. *Inc.* Tempore illo Dacianus imp., qui fuit persecutor christianorum et ecclesiarum Dei, cum tribunis et militari manu — *Des.* α) Et viderunt cuncti suscipi animam eius ab angelis et portari in caelis. Martyrizatus est autem... [3370

vel β) videntibus cunctis, angeli susceperunt animam eius et portaverunt in caelos. Acta sunt haec... [3371

EXC. *Catal. Brux.* I. 204-6 (des. β), et *Anal. Boll.* XI. 309, 18° (des. α).

i. *Inc. prol.* (*brevissimus*). Tantas itaque ac tales martyrum passiones — *Inc.* Datianus igitur imp. diabolica dominatione arreptus omnem provinciam — *Des.* α) flammeo globo (*al.* gladio) devorati sunt. B. vero G. ab angelis coronatus est in caelis... [3372

vel β) f. g. devorati sunt, et ultio divina venit persecutoribus repente. Martyr vero egregius G. ab angelis assumptus est in caelis... [3373

vel γ) f. g. devorati sunt, et ultus est Dñus in persecutoribus ictu repentino. B. vero G... [3374

vel δ) flammis est devoratus. Martyr vero G. ab angelis in caelo coronatus... [3375

Cf. *Catal. Brux.* II. 479, 5°; *Anal. Boll.* VIII. 139, 28°; *Catal. Paris.* III. 516, 13°.

k. *Inc. prol.* Ss. martyrum laudes non sunt omittendae — *Inc.* Erat igitur quidam rex paganorum, nomine Datianus, qui diabolica ambitione arreptus omnes, quas potuit, provincias — *Des.* Unde oportet ut, si passionis eius non possumus esse consortes, tamen... [3376

Exc. (initium) *Anal. Boll.* I. 615-17. — Cf. *Catal. Brux.* II. 304, 36° (ubi de exemplari integro huius Passionis).

l. *Inc.* Imperante igitur impio Datiano Medorum et Persarum diversisque erga regiones civibus — *Des.* Eorum autem summa qui per b. G-um Christum Dñum sunt confessi... dicuntur fere fuisse triginta milia. Passus est autem... [3377

Cf. *Anal. Boll.* XI. 303, 10°.

m. *Inc.* In diebus illis hic tribunus coepit militum esse sub tempore Datiani, qui fuit persecutor — *Des.* angeli susceperunt animam eius. Studeamus ergo... [3378

Cf. *Catal. Brux.* II. 463, 27°.

n. *Inc.* In illis diebus cum tribunus militaret (*al.* hic tribunus militavit) sub tempore Datiani imp., qui fuit persecutor — *Des.* et portaverunt in caelis. Acta sunt haec in provincia Cappadociae... [3379

Cf. *Anal. Boll.* VIII. 127, 15°; *Catal. Paris.* I. 403.

o. *Inc.* In illo tempore, cum tribunus militaret sub Datiano imp., qui fuit persecutor — *Des.* et animam eius psallentes portaverunt. Ego autem servus eius, qui per omnes dies vitae eius... [3380

Cf. *Catal. Paris.* II. 484, 13°.

p. *Inc.* Erat quidam miles nobilis et dives valde tribunus, nomine G. — *Des.* populus videns mirabilia haec dedit gloriam Deo. [3381

Cf. Kirpičnikof, *Sv. Georgij,* 20 (= Žurnal, l. c. 287); Vetter, t. c. lxi.

q. *Inc.* Virtutum meritis insignis b. G... Igitur in provincia Cappadociae dignitatem tribuniciae potestatis gerens sub Datiano imp. — *Des.* ac inter sanctos Dñi, quod merebatur, suscipi. Acta sunt vero haec in provincia Cappadociae... [3382

Cf. *Catal. Paris.* III. 143, 7°.

r. *Inc.* In temporibus illis facta est persecutio... et cum excitasset

diabolus regem quendam, nomine Datianum — *Des.* spiculator gladio caput eius amputavit. Complevit autem... [3383

Cf. *Catal. Paris.* III. 480, 35°.

s. EPITOME.

VINC. BELLOV. XIII. 131, 132.

2. PASSIO. a. *Inc.* Romanorum imperatorum XXV regnavit Decius imp., persecutor et inimicus christianorum. Erat quidam tribunus nomine G. — *Des.* amputavit caput eius IX kal. mai in provincia Cappadocia, regnante... [3384

Bibl. Casin. II. Floril. 7-11.

b. *Inc.* In eodem tempore sub Decio imp. cum populus vel gens idolorum culturas — *Des.* b. G. decollatus est. Venientes angeli susceperunt animam illius... [3385

Cf. *Catal. Paris.* II. 49, 48°.

3. PASSIO. a. *Inc.* Cum saevissimorum principum Diocletiani et Maximiani in Dei famulos immanis tyrannitas — *Des.* haec atque alia multa, quae relicta sunt, peregit miracula, qui cum Patre... [3386

EXC. KIRPIČNIKOF, *Sv. Georgij*, 52-53 (= ŽURNAL, l. c. 319-20). — VESELOVSKIJ (A. N.), in *Sbornik otdělenija russkavo jazyka i slovenosti imperatorskoj Akademiï nauk*, XXI, 2 (1880), 210-16.

b. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani talis furor a sacrilegis exardescebat per cunctam Italiam — *Des.* et sepelivit eum, et condidit balsamo cum nardo et aromatibus pretiosis... [3387

Catal. Paris. I. 292, 2°.

c. *Inc.* Tempore (*al.* Eo t.) quo Diocletianus romani orbis gubernandum suscepit imperium — *Des.* flammeo globo (*al.* gladio) devorati sunt. At vero s. G. cum gloriosissimo triumpho... [3388

EXC. KIRPIČNIKOF, *Sv. Georgij*, 26-29 (= ŽURNAL, l. c. 293-96). — Cf. *Catal. Brux.* I. 148, 74°; 236, 7°; *Catal. Paris.* I. 489, 27°; 560, 57°; II. 206, 7°.

Est ubi praefixus sit prologus (cf. *Anal. Boll.* XVII. 57), qui *inc.* : " Triumphales martyrum laudes... " [3389

d. *Inc.* Cum Diocletianus romani culmen imperii nullis virtutum arripuisset meritis — *Des.*... [3390

De qua *Act. SS.* t. c. 102 (3ª ed. 103), n. 9; PAPEBROCHIUS, *Vita* (1737), 9-10, n. 9.

e. *Inc.* Cum ad vastandas undique ecclesias Diocletianus videlicet — *Des.* Acta sunt autem haec in provincia Cappadociae... [3391

Cf. *Catal. Paris.* I. 78, 5°.

f. *Inc.* Vir iste regione Cappadocia, quae Christo multos et fortes athletas — *Des.* qui venientes terreat, Diocletianus, sed qui vocet... [3392

De qua *Catal. Brux.* II. 41, 76°.

g. (AUCT. PETRO DIAC. PARTHENOPENSI). *Inc. prol.* Plerique illustrium caelestis patriae amatores — *Inc.* Postquam Dñus et Salvator noster sua praesentia — *Des.* percussus gladio migravit ad Dñm XXIII die mensis apr., qui inscribitur IX kal. maias, regnante... [3393

Bibl. Casin. III. Floril. 341-48.

Sequuntur versiculi, quorum partem edidit UGHELLI, VI. 165; 2ª ed. 111 (cf. etiam *Act. SS.* t. c. 103-4, n. 13; 3ª ed. 105, n. 13; PAPEBROCHIUS, *Vita*, 15, n. 13), et qui *inc.* " Haec tibi gesta dedit, Georgi m. opime, Petrus... „ [3394

h. (AUCT. IACOBO A VORAGINE). *Inc. prol.* Georgius dicitur a geos, quod est terra — *Inc.* Georgius tribunus genere Cappadocum pervenit quadam vice in provinciam Libyae — *Des.* civitatem ceperunt et Saracenos occiderunt. [3395

* *Leg. aurea*, c. 58 (56); || DOUHET, *Dictionnaire des légendes* (Paris, 1855), 429-36.

i. (AUCT. HILARIONE MON. S. GEORGII VENETI). *Inc. prol.* Historiam divi Georgii licet inter apocryphas — *Inc.* Georgius Melitina Cappadociae urbe exortus — *Des.* et meritis optimis et precibus saluberrimis tuearis. Amen. [3396

De qua *Act. SS.* t. c. 104 (3ª ed. 105), n. 14; PAPEBROCHIUS, *Vita* (1737), 16, n. 14.

k. EPITOME.

PETRUS DE NAT. IV. 81.

4. MIRACULUM. *Inc.* Multa de G-o m. miracula gesta... [3397

*GREG. TURON. *Glor. mart.* 100 (101).

5. INVENTIO CAPITIS ROMAE SAEC. VIII MED.

Brevem narrationem exhibet Vita Zachariae papae in * *Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 435).

6. RELIQUIAE FONTANELLAM ADVECTAE SAEC. VIII MED. (ex *Gestis abb. Fontanel.* 14). *Inc.* Sub huius igitur tempore, ut videri potest, magnum miraculum — *Des.* in romulea urbe scriptum constat. [3398

D'ACHERY, *Spicilegium*, III. 222-25; || ID. ed. DE LA BARRE, II. 276; || MABILLON, *Acta*, III, 2. 133-35; 2ª ed. 121-23; || PERTZ, *MG.* Scr. II. 288-89; || LOEWENFELD (S.), *Gesta abbatum Fontanellensium* (SCR. RER. GERM. IN US. SCHOL. 1886), 40-42. — **Emendationes.** HOLDER-EGGER (O.), in *Neues Archiv*, XVI. 604.

EXC. PIGEON (E.-A.), *Vies des SS. du diocèse de Coutances*, II (1898), 314-16.

7. MIRACULA IN ECCLESIA ROYENSI PATRATA SAEC. XI. *Inc. prol.* Ad commendationem vitae sanctorum — *Inc.* Ea ergo tempestate, qua Philippo... regnum Franciae suberat — *Des.* et prorumpat in huiusmodi voces... : O Georgi pretiose... per aeterna saecula. [3399

Act. SS. t. c. 149-51 (3ª ed. 151-52), n. 69-77; || PAPEBROCHIUS, *Vita* (1737), 200-206, n. 69-77.

8. TRANSLATIO BRACHII AQUICINCTUM CCA. AN. 1100. *Inc. prol.* In nomine Patris... Paucis verbis, si possum, et humili sermone — *Inc.*

Eo igitur tempore quo de universis fere mundi partibus exercitus — *Des.* Unde ipsi Salvatori nostro, ff. cc., nos pusilli et humiles... [3400

Act. SS. t. c. 134-36 (3ª ed. 136-37), n. 10-16; || PAPEBROCHIUS, *Vita* (1737), 140-46, n. 10-16; || *Rec. hist. crois.* Occid. V. 248-52.

9. TRANSLATIO BRACHII VENETIAS AN. 1296. *Inc.* Vir quidam nomine Franciscus a summo pontifice papa Caelestino — *Des.* Nos itaque, ff. cc., decet laudare Dñm... Deo gratias. [3401

CORNELIUS (Flam.), *Eccl. Venet. illustr.* VIII (1749), 161-63.

10. TRANSLATIONES ET MIRACULA. a. (AUCT. HILARIONE MON. S. GEORGII VENETI). I. TRANSLATIO CAPITIS VENETIAS AN. 1462. *Inc. prol.* Cogis me, pater Theophile, id ipsum quod datur otii — *Inc.* Aegina insula, quam ita Aeacus — *Des.* cuius auxilio haec omnia feliciter gesserant anno Dñi MCCCCLXII, id. dec., Pio II pontifice maximo, duce vero Venetiarum Christophoro Mauro... Amen. [3402

II. MIRACULA. *Inc.* Non erit autem abs re duo martyris ipsius miracula... Pervenerat ad Alphonsi Aragonum regis aures — *Des.* cultoribus suis praesto esse. [3403

III. TRANSLATIO BRACHII VENETIAS AN. 1296. *Inc.* Nunc unde et a quo hominum... In ea ora Italiae, quae Calabria nuncupatur — *Des.* orationum brachio... tuetur et protegat, cui est honor... [3404

Act. SS. t. c. 132-34 (3ª ed. 133-35), n. 2-5, n. 6, n. 6 extr.-8; || PAPEBROCHIUS, *Vita* (1737), 130-38, iisdem num.

b. (AUCT. IOHANNE ANTONIO MON. S. GEORGII VENETI). I. (UT a. I). *Inc. prol.* Rev. in Christo patri D. Theophilo... Postquam sic animo decrevisti — *Inc.* Apud Peloponnesum, quam provinciam vulgus — *Des.* Facta autem fuit translatio haec anno Dñi *etc. ut* a. I... [3405

II. (*ut* a. II). *Inc.* Audierat Alphonsus Aragoniae rex — *Des.* itidem adiuvari merebimur, praestante Dño N. I. C... [3406

CORNELIUS, t. c. 174-80, 181-83.

11. NOTA BERNARDI GUIDONIS DE DIVERSIS SANCTI PASSIONIBUS.

DELISLE (L.), *Les manuscrits de Bernard Gui,* in NOTICES ET EXTRAITS, XXVII, 2. 289, not. 3.

Georgius, Aurelius, Felix et soc. mm. Cordubae, † 852. — Iul. 27.

1. PASSIO AUCT. EULOGIO. a. *Inc.* Fuit praeterea quidam iuvenis nomine Aurelius — *Des.* ad aeternam immortalitatem producti sunt, regnante... [3407

*EULOGIUS, *Mem. SS.* II. 10 (*P.L.* CXV. 777-92); || SURIUS, VII (1618), 332-37; || *Act. SS.* Iul. VI. 451-58. — (Mut.) SURIUS, IV (1573), 916-23; (1579), 936-43; VIII (1877), 641-53.

b. *Inc.* Fuit quidam iuvenis temporibus Abdirama regis, nomine Aurelius — *Des.* Factumque est ut quod saeculo iam mortuus promiserat, vivens cum Christo adimpleret, praestante... [3408

De qua *Catal. Paris.* II. 250, 21°; III. 197, 6°; 228, 2°.

2. TRANSLATIO PARISIOS AN. 858 ET MIRACULA AUCT. AIMOINO, libris 3. *Inc. prol.* Si miraculorum cuncta, quae Deus et Dñus — *Inc. lib. I.* Agente inc. Dñi N. I. C. annorum cursu DCCCLVIII, regni vero Caroli... XVIII — *Des. lib. III.* eo amplius inspiciuntur profunda. [3409

MABILLON, *Acta,* IV, 2. 46-58; 2ª ed. 46-61; || *Act. SS.* t. c. 459-69; || LORENZANA (F. de), *SS. PP. Toletanorum opera,* II. 621-37; || FLOREZ, X. 513-43; 2ª ed. 534-65; || *P.L.* t. c. 939-60. — (Mut. et contracta) DU BREUL (Iac.), *Supplementum antiquitatum urbis Parisiacae* (Paris. 1614), 40-57.
Exc. BOUQUET, VII. 353-55.

Georgius ep. Suellensis in Sardinia, † 1117. — April. 23.

VITA AUCT. PAULO. *Inc.* Quo tempore tota Sardinia in quattuor partes erat divisa — *Des.* Ille nobis patronus sit semper... [3410

ARCA (I.), *De sanctis Sardiniae* (Calari, 1598), III. 47-60; || *Act. SS.* April. III. 215-17; 3ª ed. 217-18.

Geraldus. *Vid.* **Gerardus, Giraldus.**

Geraldus comes Auriliacensis, † 909. — Oct. 13.

1. VITA ET MIRACULA AUCT. ODONE AB. CLUNIACENSI, libris 4. *Inc. epist.* Affectu recolendo... dño Aymoni... Libellum, ven. pater, quem de conversatione — *Inc. prol.* Plerique dubitare solent utrum vera sint — *Inc. lib. I.* Vir igitur Dñi Geraldus ea parte Galliarum — *Des. lib. IV.* Ex illa hora et deinceps incolumis mansit. [3411

MARRIER et DUCHESNE, *Bibl. Clun.* 65-114; || SURIUS, X (1618), 189-207; || *Act. SS.* Oct. VI. 300-31; || *P.L.* CXXXIII. 639-704.
Exc. BESLY (J.), *Hist. des comtes de Poictou* (1647), 205-7, 236.

2. EORUNDEM EPITOME. *Inc. epist.* Rev. patri et dño Aimoni... Rogaveras, pater, una cum dño Turpione — *Inc. Vita.* Geraldus igitur Aquitaniae provincia oriundus fuit — *Des.* omni dolore liberatus incolumis surrexit. [3412

Inc. Miracula. Quoniam signorum virtutibus — *Des.* α) sanitatem accipere meruit, Deo donante et b. confessore intercedente. [3413

vel β) Unde aperte datur intelligi quod virtus tanti viri fuerit. [3414

BOUANGE (C. M. F.), *S. Géraud d'Aurillac et son illustre abbaye* (1870), 361-87; 2ª ed. (1881), I. 370-97 (des. β); cf. p. 382, not. 2; 2ª ed. p. 392, not. 1 (des. α). — Ipsa folia editionis 2ᵃᵉ anno 1899 venumdata sunt, solo titulo mutato in hunc modum : *Histoire de l'abbaye d'Aurillac précédée de la Vie de S. Géraud...*
Exc. *Catal. Paris.* I. 354 (prol.). — *Ibid.* II. 392-401 (sola Vita).

3. Vita rhythmica.

Exc. Dominique de Jésus, *Hist. parénétique des trois saints protecteurs du haut Auvergne* (Paris, 1635), subinde in cap. 10, 11, 14, 18, 19; || Bouange, op. c. 389-91; 2ª ed. I. 398-401.

4. Epitome.

Petrus de Nat. ix. 45.

Geraldus ep. Bracarensis, † 1109. — Dec. 5.

Vita auct. Bernaldo archidiac. *Inc. prol.* Cupientes minus eruditos — *Inc.* B. igitur Geraldus, nobili prosapia ortus, Cadurcensis regionis — *Des.* Omnes itaque qui diversorum criminum vulneribus... [3415

Baluzius, *Misc.* III. 179-205; 2ª ed. I. 131-37; || *Mon. Portug. hist.* Scr. I (1856), 53-59.

Geraldus ab. Elitheriensis et Mageonensis, † cca. 730. — Mart. 13.

Vita. *Inc.* Fuit vir vitae ven. G. nomine, multorum monachorum abbas — *Des.* Deus pavit. In his et aliis multis signis... [3416

Colganus, *Act. SS. Hiberniae*, 599-602.
Exc. *Act. SS.* Mart. II. 290-92 (3ª ed. 286-88), n. 11-25.

Geraldus ab. Silvae Maioris, † 1095. — April. 5.

1. Vita et miracula. *Inc. prol.* Christianae religionis habitum gerens... Quoniam video multa — *Inc.* Geraldus igitur Corbeiae parentibus non ignotis oriundus — *Des.* ad illuminationem regionis istius mirabiliter destinavit, cui est honor... [3417

Act. SS. April. I. 414-23; 3ª ed. 412-21; || Mabillon, *Acta*, VI, 2. 877-92; 2ª ed. 851-63; || *P.L.* CXLVII. 1023-46.

2. Vita et miracula auct. Christiano mon. I. *Inc. prol.* Licet ss. et iusti viri bonorum nostrorum non egeant — *Inc.* Regnante Dño N. I. C... fuit in Corbeiae pago b. G. ex fidelibus parentibus procreatus — *Des.* dignatus est immensa sua clementia deputare, qui est... [3418

II. *Inc. prol.* Dum diligentibus Deum — *Inc.* Quaedam mulier nobilis duos filios habens — *Des.* finis sine fine. Amen. [3419

Act. SS. t. c. 423-30; 3ª ed. 421-28.

Gerannus ep. Autisiodorensis, † 914. — Iul. 28.

Vita. *Inc.* Gerannus ep. natione Francus, Suessionis oppidi indigena — *Des.* sortitus est urnam. Fuit ecclesia sine episcopo... [3420

Hist. ep. Autisiod. (Labbe, *Bibl. mss.* I. 438-41; || Duru, *Bibl. hist. de l'Yonne*, I. 366-71; || *P.L.* CXXXVIII. 259-63); || *Act. SS.* Iul. VI. 596-99.

Gerardesca de Pisis oblata Camaldulensis, † cca. 1269. — Mai 29.

VITA. *Inc. prol.* Mirabilis Deus in sanctis suis, qui abscondit — *Inc.* Fuit quaedam his diebus in Pisanis partibus sanctimonialis — *Des.* (*mutila*) Similiter ostendit ei maritum | [3421

Act. SS. Mai VII. 165-80; 3ª ed. 162-76 (deest prol. et nonnullae passim intercedunt lacunae).

Exc. MITTARELLI, *Annal. Camaldul.* V. 97-98, 100-101 et 102 (ibi legitur prologus).

Gerardus. *Vid.* **Geraldus, Giraldus.**

Gerardus ab. Broniensis, † 959. — Oct. 3.

VITA. *Inc. epist.* Ad Dñi velle... Dño et patri... dño Gontero... Iubet paternitas vestra — *Inc. prol.* Virtus Dñi tanto gloriosius praedicatur — *Inc.* Vir itaque Dñi dñus ab. G. gerendis — *Des.* Praenitet octobris quando lux tertia mensis, anno ab inc. Dñi DCCCCLIX... feria II. [3422

MABILLON, *Acta,* V. 252-76; 2ª ed. 252-75 (om. prol.); || *Act. SS.* Oct. II. 300-18; 3ª ed. 300-19 (om. prol.); || HEINEMANN (L. de), in *MG.* Scr. XV. 655-673. — (**Mut.**) SURIUS, V (1574), 502-19; (1580), 556-73; X (1618), 18-28; X (1879), 83-107.

Exc. LEIBNITIUS, *Scr. rer. Brunsv.* I. 290-91. — BOUQUET, IX. 123. — *Anal. Boll.* I. 524, 2° (prologus).

APPENDIX. *Inc.* Inter cetera divinae largitatis beneficia... Cum licentiam — *Des.* Ergo fides exigit ut communicantes... [3423

MABILLON, t. c. 276; 2ª ed. 275-76; || *Act. SS.* t. c. 238, n. 72, 73.

Exc. HEINEMANN, t. c. 673, not. *.

Gerardus ep. Chanadensis seu Morisenus, m. † 1046. — Sept. 24.

1. VITA. *Inc.* Gerardus natione Venetus de civitate Veneciensi — *Des.* in veteri Buda in claustro monialium, quod ipsa fundaverat. [3424

BATTHYAN (I. de), *S. Gerardi ep. Chanadensis scripta et acta* (Albae Carolinae, 1790), 301-59; || ENDLICHER, *Rer. Hungar. monum. Arpadiana* (1849), 205-34.

2. VITA. *Inc.* Cuius pater Gerardus nomine de familia Sagredo, cum esset inter alios nobiles concives nobilis — *Des. ut* 1. [3425

(**Mut.** et interpolata) WION (A.), *S. Gerardi Sagredo patricii Veneti... Vita* ([Venetiis], 1597), 1-21; cf. *Annotationes* huic Vitae subiunctas, p. 2, ubi de primis verbis Vitae genuinae.

3. VITAE 2 EPITOME. **a.** *Inc.* Gaudia, quae Christi participibus... Is enim huius lucis lumen per Venetos parentes sortitus — *Des.* per miraculorum exhibitionem largius coruscat, praestante... [3426

Legendae SS. regni Hungariae, s. l. a. (HAIN, 9996), f. 22-23ᵛ; || *Vita bb. Stanislai* etc. (Cracov. 1511), f. 119ᵛ-21ᵛ; || *Act. SS.* Sept. VI. 722-24; ||

Endlicher, t. c. 202-4. — (Mut.) Surius, V (1574), 348-51; (1580), 391-94; IX (1618), 266-67; IX (1878), 598-602; || Gononus (B.), *Vitae Patrum Occid.* 333-34; || Daniel a Virgine Maria, *Speculum Carmelitanum*, II. 672-74; || Mabillon, *Acta*, VI, 1. 628-31; 2ª ed. 550-53.

Exc. Batthyan, t. c. 360-61.

b. Vita. *Inc.* Gerardus huius lucis lumen per Venetos parentes Sagredae prosapiae sortitus — *Des.* post b. Thomam m. Cantuariensem ep., qui illo tempore fuit. [3427

Cornelius (Flam.), *Eccl. Torcell. illustr.* II. 74-78; || *Act. SS.* t. c. 726-27.

4. Vitae epitome auct. Pelbarto de Themesvar. *Inc.* Gerardus a Gerar, quod est sacrum... Is natione Venetus — *Des.* ubi et innumera miracula coruscare coeperunt ad laudem Dñi I. C. [3428

**Sermones pomerii fratris Pelbarti de Themesvar ... de Sanctis*, pars aestivalis, sermo lxvi; || Batthyan, t. c. 362-68.

5. Epitome.

Petrus de Nat. iii. 145; || *Act. SS.* t. c. 725-26.

Gerardus ep. Potentinus, † 1119. — Oct. 30.

Laudatio auct. Manfredo ep. Potentino. *Inc.* Sicut enim in omnibus libris divinis — *Des.* Veniunt itaque Potentiam... [3429

Ughelli, VII. 178-84; 2ª ed. 135-38; || *Act. SS.* Oct. XIII. 467-69.

Gerardus conf. in castro Gallinario dioec. Soranae, † cca. 1100. — Aug. 12.

Vita et miracula. *Inc.* Tertio anno postquam omnis spiritalis potentia — *Des.* (*mutila*) infirmitate, quae vocatur fistula, iuxta annum. Longa suspiria | [3430

Act. SS. Aug. II. 695-97.

Gerardus ep. Tullensis, † 994. — April. 13.

1. Vita auct. Widrico ab. S. Apri. *Inc. epist.* Dño patri Brunoni... Sicut dum aliquis rem difficilem — *Inc. carmen.* Ad senium mundo per longa volumina ducto — *Inc. prol.* Quicumque ss. patrum gloriosos actus — *Inc.* Ven. igitur Gerardus Agrippinensi oriundus regione — *Des.* Haec igitur nos ex multis eius meritis descripsimus... [3431

Act. SS. April. III. 206-13; 3ª ed. 208-14 (ex cod. manco; unde desunt prologi et nonnulla capitula); || Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* III. 1048-74; || Calmet, *Hist. de Lorraine*, I. preuves, 132-53; 2ª ed. 174-96; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. IV. 490-505 (paucis sub finem omissis).

Exc. Benoît [Picart] de Toul, *Hist. ecclésiastique et politique de la ville et du diocèse de Toul* (1707), 311, 313-14.

2. Miracula et canonizatio auct. eodem. *Inc. prol.* Quoniam divinitatis suppeditante gratia — *Inc.* Nam quoniam ab ipso eiusdem magnifici praesulis transitu — *Des.* inserere huic operi duximus.

Sequitur bulla canonisationis, quae inc. Virtus divinae operationis... *et "nomina patrum qui interfuerunt" synodo romanae 2 mai 1050.* [3432

MARTENE et DURAND, t. c. 1074-83; || CALMET, t. c. 153-60; 2ª ed. 196-203. EXC. WAITZ, t. c. 505-8. — De bulla cf. JAFFÉ-LOEWENFELD, *Reg.* nº 4219.

3. TRANSLATIO AN. 1050 ET MIRACULA AUCT. EODEM. *Inc. prol.* Cum igitur s. mater ecclesia — *Inc.* His vero per excursum praelibatis... Siquidem Deo devotissimus ac religiosissimus papa Leo — *Des.* in vocem exsultationis iubilant. [3433

MARTENE et DURAND, t. c. 1083-88; || CALMET, t. c. 160-64; 2ª ed. 203-8. EXC. BOUQUET, XI. 474. — WAITZ, t. c. 508-9.

4. NARRATIO RICHERI (*Gesta Senoniensis ecclesiae,* II. 13). *Inc.* Defuncto denique... Gonzelino ep.— *Des.* Multa quidem et alia... [3434

D'ACHERY, *Spicilegium,* III. 311-12; || ID. ed. DE LA BARRE, II. 615-16; || *Act. SS.* t. c. 213; 3ª ed. 215; || WAITZ, *MG.* Scr. XXV. 276.

Gerardus de Valentia Ord. Min., † 1345. — Dec. 30.

VITA ET MIRACULA. *Inc.* In dicto loco Panormi iacet... Hic siquidem ortus de Valentia — *Des.* Ego ipse qui haec scripsi... Et si miracula sanctum indicant... [3435

BARTHOLOMAEUS DE PISIS, *De conformitate,* lib. I, conf. VIII, part. II (ed. Mediol. 1513, f. 64ᵛ-65).

Gerdrudis. *Vid.* **Gertrudis.**

Gerebernus presb. m. *Vid.* **Dympna.**

Gereboldus ep. Baiocensis.

VITA. *Inc.* B. Gereboldus in primo iuventutis flore — *Des.* Sepelierunt autem eum in ecclesia. Pro cuius amore Christus... [3436

Anecdota Ioh. Gielemans, 19-21.

Geremarus ab. Flaviacensis saec. VII. — Sept. 24.

1. VITA. *Inc.* Tempore Dagoberti (*al.* Hlotarii) Francorum regis cum fideles christiani... Genitor eius... nobili orta. Merito enim praedicatur — *Des.* a variis languoribus sanantur, praestante... [3437

MABILLON, *Acta,* II. 475-82; 2ª ed. 455-62; || *Act. SS.* Sept. VI. 698-703; || RENET, *S. Lucien et les autres SS. du Beauvaisis,* III, 2 (1895), 730-42. EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 655-56. — BOUQUET, III. 550-52.

2. EIUSDEM EPITOMAE. **a.** *Inc.* Tempore Dagoberti regis Francorum cum fideles Christi... Genitor eius... nobili orta. Ortus denique illustribus parentibus — *Des. ut* 1. [3438

Guiberti de Novigento opera, ed. L. D'ACHERY (Paris. 1651), 665-71; || *P.L.* CLVI. 1203-10.

b. *Inc.* S. quoque Geremarus villa Guarandra, quae sita est in confinio Belvacensium — *Des.* necessitas vagandi foras. [3439

Vinc. Bellov. xxiv. 98.

c. Petrus de Nat. xi. 61.

d. *Inc. prol.* Sanctorum merita hoc habent proprium — *Inc.* B. Geremarus villa Guaranda, quae sita est in finibus Belvacensium — *Des.* necessitas vagandi extra. In quo loco...refertam efflavit. [3440

De qua *Anal. Boll.* XIV. 52, 76°.

3. Vita. *Inc.* Anno xxx Dagoberti gloriosissimi regis — *Des.* fures ibi non latitant. Illi vero qui ferro adstricti... [3441

De qua *Catal. Paris.* II. 44, 5°.

4. Translatio an. 1132. **a.** Litterae Petri ep. Bellov. *Inc.* Petrus... Noverit dilectio vestra... [3442

Louvet (P.), *L'histoire de la ville et cité de Beauvais* (Rouen, 1614), 561-563 in marginibus; || *Act. SS.* t. c. 697, n. 28, 29.

b. Narratio. *Inc.* Quod olim diuque patrum nostrorum praesuspiravit affectus — *Des.* qui et Innocentius est cognominatus. [3443

Act. SS. t. c. 704-7 (omisso initio; cf. ibid. 707, annot. *a*).

5. Recognitio reliquiarum an. 1375. *Inc.* Per hoc praesens publicum instrumentum... anno eiusdem Dñi mccclxxv... [3444

Renet, t. c. 789-90.

6. Translatio capitis in novam thecam. *Inc.* Anno mccccLxxix, ind. iii... mensis vero novembris die xi — *Des.* quae una cum eodem capite intra thecam positae fuerunt ac reconditae. [3445

Renet, t. c. 787-88.

Gereon, Victor, Cassius, Florentius et soc. Thebaeae Legionis, mm. Coloniae Agrippinae, Sanctis et Bonnae. — Oct. 10.

1. Passio auct. Helinando. *Inc. prol.* Thebaeorum mm. sacratissimam legionem hodierna die — *Inc.* Igitur dum inc. dñicae annus fere i post ccxc verteretur, Diocletianus imp. — *Des.* Ita fiet ut et in praesenti saeculo necessariis non destituamur... [3446

Surius, V (1574), 671-74; (1580), 755-58; X (1618), 141-43; || *Act. SS.* Oct. V. 36-40; || *P.L.* CCXII. 759-72.

2. Epitomae.

Vinc. Bellov. xiii. 4. — Mombritius, I. 218v; || Stolle (Fr.), *Das Martyrium der thebaischen Legion* (Breslau, [1890]), 109-10. — Petrus de Nat. ix. 146-48. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 336d-37b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 141-41v.

3. Inventio an. 1121, auct. Rudolfo ab S. Trudonis. *Inc.* Rudolfus... Anno ab inc. Dñi mcxxi, turbatis iam ante per aliquot annos — *Des.* de sepulcro Dñi. Datum xviii kal. oct. [3447

SURIUS, VI (1575), 574-76; (1581), 618-21; XI (1618), 523-24; || MARTENE et DURAND, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 1015-20; || *Act. SS.* t. c. 58-60; || KOEPKE (R.), in *MG.* Scr. X. 330-32; || *P.L.* CLXXIII. 433-38.

Geretrudis. *Vid.* **Gertrudis.**

Gerius conf. apud Montem Sanctum in Piceno, saec. XIII (?). Mai 25.

VITA AUCT. MATTHAEO MASIO. *Inc. epist.* Dilecto... Martino priori... Vestra mihi caritas sedulo affatu — *Inc.* Gerius ex nobili prosapia Francigenarum, de gente comitum de Lunello — *Des.* laudabilem in Christo vitam finivit apud insulam Rhodianam. [3448

Act. SS. Mai VI. 159-61; 3ª ed. 158-59.

Gerlacus eremita Falcoburgensis, † cca. 1170. — Iun. 5.

VITA ET MIRACULA, libris 2. *Inc. lib. I.* Gerlacus in territorio Traiectensis oppidi, quo b. Servatii reliquiae — *Des. lib. II.* et firmiter in pedibus consistendi facultatem recepit. [3449

GHOYEE (Er.), *Divi Gerlaci ss. eremitae vita* (Traiecti ad Mosam, 1600), 5-49; || *Act. SS.* Ian. I. 306-20.

Gerlandus ep. Agrigentinus, † 1100/1101. — Febr. 25.

VITA, TRANSLATIO ET MIRACULA.

Exc. (et quidem mut.) CAIETANUS, *Vitae SS. Sicul.* II. 128-30.

Gerlandus eques Hierosolymitanus, saec. XIII. — Iun. 18.

MIRACULA. *Inc. prol.* Miracula quae pius ac misericors — *Inc.* Lofredus de Aydono, habitator terrae praedictae — *Des.* et incolume invenit. Huius rei testes sunt... et Iacoba de Maniachi. [3450

Act. SS. Iun. III. 655-65; 3ª ed. IV. 541-50.

Germana v. m. prope Barrum ad Albam in Gallia. — Oct. 1.

PASSIO. *Inc.* Sicut audivimus et patres nostri narraverunt nobis, tempore quo crudelium Wandalorum — *Des.* incendium penitus exstinctum mirabiliter cessavit. [3451

Act. SS. Oct. I. 34-35.

Germanus ep. m. prope Ambianos, saec. V. — Mai 2.

VITA. *Inc. prol.* Cum universae machinae molis — *Inc.* Temporibus dñi Ioviniani gloriosi atque mitissimi imp. — *Des.* ecclesiamque desuper aedificare. Virtutes autem multas... [3452

LABBE, *Bibl. mss.* I. 716-23 (deest prol. et locus sat longus post primam sententiam); || *Act. SS.* Mai I. 261-69; 3ª ed. 266-73.

Germanus ep. Autisiodorensis, † 448. — Iul. 31.

1. VITA AUCT. CONSTANTIO PRESB. **a**. *Inc. epist. ad Patientem ep.* Dño bb. apostolico... Patienti... Merito inter omnes virtutes oboedientia — *Inc.* Igitur Germanus Autisiodorensis oppidi indigena fuit — *Des.* propriae redditur civitati. Ubi sepultus corpore cottidianis miraculis... — *Inc. epil.* Ego duplicem veniam a te, lector — *Des.* succinctum magis me arbitror fuisse, quam nimium. [3453

Genuinum hunc textum solus adhuc edidit MOMBRITIUS, I. 319-25; desunt quidem ibi epistula et epilogus, quae tamen ad hanc recensionem pertinere, collatis codicibus, nobis visa sunt. Non autem leguntur in hac recensione multa quae in recensione **b** postea ab interpolatore addita sunt, nempe epistula ad Censurium, prologus, et ipsius Vitae [sequor divisionem capitulorum in *Act. SS.* et apud DURU institutam] capitula 2-8 (narratio de S. Amatore), 18-37 (revelatio S. Corcodemi et conversio S. Mamertini), 42-44 (narratio de S. Genovefa), 49 praeter primam sententiam (narratio de S. Albano), 58 (narratio de S. Iuliano), " argumentum libri I et II ", capit. 60 praeter prima et ultima verba (narratio de S. Genovefa), 64 praeter initium (narratio de S. Cassiano), 66 praeter initium et finem (paraenetica quaedam), 77 inde a verbis *Sedit autem...* Sed et in medio cap. 73 (ante *Causam sane...*) exstat narratio de asino resuscitato (vid. infra inter **exc.**), quae in recensione **b** praetermissa est.

Haec recensio in quamplurimis codicibus occurrit; cf. DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne*, I. 90 sqq.; *Catal. Brux.* I. 34, 60°; 216, 52°; II. 320, 52°; *Anal. Boll.* VIII. 87, 5°; 149, 83°; 178, 62°, etc. etc. Nota tamen, quod inspectis iterum nonnullis codicibus deprehendimus, saepe his locis non omnino accurate indicari quid in singulis codicibus adsit vel desit.

Exc. 1° (narratio de asino resuscitato) *Act. SS.* t. c. 288 (3ª ed. 299), n. 4. — 2° (seu potius epitomae). NARBEY (C.), in *Bulletin du comité d'hist. et d'archéol. du diocèse de Paris*, I (1883), 477-80 (epitome facta saec. VIII, in qua leguntur cap. 1, 9, 10 vix non integra et laciniae male assutae capitulorum 11, 48, 67, 72, 74-76); — *ibid.* 469-77 (ipsa capita 1, 9-11, 12ᵐⁱ initium, 47, 48, 62, 74-76, eaque ad verbum exscripta).

b. (RECENSIO INTERPOLATA, libris 2). *Inc. epist. ad Patientem ep. ut in* a. — *Inc. epist. ad Censurium ep.* Dño bb. et mihi apostolico honore ven. Censurio... Prima mihi cura est — *Inc. prol.* Plerique ad scribendum, sollicitante materia — *Inc. lib. I ut* a. — *Des. lib. I.* refert corporis et animae medicinam. — *Argumentum lib. I et II.* Primus, qui praecedit libellus... in pace quievit. — *Inc. lib. II.* Interea ex Britanniis nuntiatur. — *Des.* Ubi sepultus *etc. ut in* a. — *Inc. epil. ut in* a. — *Des.* innumerabilibus virtutibus pollens, summa excolitur gloria. [3454

Sequitur epitaphium, quod inc. Fulgida fulgentem G-um... [3455

SURIUS, IV (1573), 405-27; (1579), 426-47; VII (1618), 358-69; VII (1877), 577-609; || *Act. SS.* Iul. VII. 201-21; 3ª ed. 211-31; || DURU, t. c. 46-89.

Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 520. — BOUQUET, I. 642-43. — MORICE, *Mém. hist. Bretagne*, I. 179-80. — VORBURG, *Hist. rom. germ.* V. 34-39. — NARBEY (C.), t. c. 467-68.

PROLOGUS ALTER, ed. in *Act. SS.* t. c. 201 (3ª ed. 212), annot. *b* et apud DURU, t. c. 96, *inc.* " Vir apostolicae recordationis dñus Germanus... „ [3456

PROLOGUS METRICUS, ed. in *Act. SS.* ibid. et apud DURU, t. c. 96-97, *inc.* " Signat magnificos tomus hic pro parte triumphos... „ [3457

2. VITA METRICA AUCT. HEIRICO MON., libris 6. *Inc. epist.* Immortalibus sceptris praedestinato... Karolo... Quoties memoria replico altitudinem vestram — *Inc. invocatio.* Aeternum specimen decusque rerum — *Inc. allocutio ad librum.* Si te perliquido tuemur ore — *Inc. lib. I.* Celtica qua medios exporgit Gallia tractus — *Des. lib. VI.* Agnus eat dexter, decoretur vellere pulchro. [3458

[PESSELIAERUS (P.)], *Divi Germani, quondam Altisiodorensis ep., vita* (Paris. 1543), f. 3-70; ‖ *Act. SS.* t. c. 221-55; 3ª ed. 232-66; ‖ *P.L.* CXXIV. 1131-1208; ‖ DURU, op. c. II. 2-110; ‖ TRAUBE (L.), in *MG.* Poet. lat. III. 428-517.

Exc. DUCHESNE, op. c. II. 470-72 (sola epist.). — GUNDLACH (W.), in *MG.* Epist. III. 446-48 (ex epist.).

3. VITA. *Inc.* Germanus natione Autisiodorensis, ex patre Rustico — *Des.* Fuit autem civitas sine episcopo annis 4. [3459

Hist. ep. Autisiod. 7 (LABBE, *Bibl. mss.* I. 414-17; ‖ DURU, op. c. I. 315-321; ‖ *P.L.* CXXXVIII. 224-29).

4. EPITOMAE.

Vid. supra, **1a** (exc.). — ADO, 1 oct. — VINC. BELLOV. XXI. 4, 5, 7-15, 17. — *Leg. aurea,* c. 107 (102); ‖ DOUHET, *Dictionnaire des légendes* (Paris, 1855), 437-42 (om. prol.). Inde **exc.** *Act. SS.* t. c. 287 (3ª ed. 298), n. 1. — PETRUS DE NAT. VI. 161; cf. IX. 12.

5. MIRACULUM. *Inc.* Germanus autem... in urbe Roma obiit... [3460

GREG. TURON. *Glor. conf.* 40 (41).

6. MIRACULA (IN *Historia Brittonum* ADSCRIPTA NENNIO ET ALIIS). *Inc.* In tempore illius venit s. G... Aliquanta miracula... Erat quidam rex iniquus — *Des.* omnis regio Povisorum regitur usque in hodiernum diem. [3461

* *Hist. Brittonum,* c. 29-34, al. 30-35 (*Mon. hist. Britannica,* ed. H. PETRIE, I. 63-65; ‖ Th. MOMMSEN, in *MG.* Auct. ant. XIII. 172-76). — Cf. *Catal. Brux.* II. 234, 1°.

7. MIRACULA AUCT. HEIRICO MON., libris 2. *Inc. prol.* Vitam et miracula apostolicae memoriae — *Inc. lib. I.* Itinera s. viri caelestibus semper claruisse miraculis — *Des.* futurorumque discriminum immanitate defendant. [3462

LABBE, t. c. 531-69; ‖ *Act. SS.* t. c. 255-83; 3ª ed. 266-94; ‖ *P.L.* CXXIV. 1207-70; ‖ DURU, op. c. II. 114-83.

Exc. DU BOUCHET (J.), *La véritable Origine de la maison royale de France* (1646), preuves, 347-50. — CHIFFLET (P. F.), *Hist. de l'abbaye de Tournus* (1664), 204-5. — BOUQUET, III. 402, 448; VII. 355-56. — GREMAUD (J.), *Documents relatifs à l'hist. du Vallais,* I (1875), 28-29. — WAITZ (G.), in *MG.* Scr. XIII. 401-4.

8. MIRACULA AUCT. MON. AUTISIODORENSI SAEC. XI IN. *Inc.* Novi factum operis... Unus fratrum coenobii s. Iohannis Reomaensis — *Des.* a malis patrandis suas continuerunt manus. [3463

Act. SS. t. c. 285-87; 3a ed. 296-98; || DURU, op. c. II. 193-99.

9. TRANSLATIO DIGITI AD MONASTERIUM SELEBIENSE CCA. AN. 1069 ET MIRACULA (*Historia Selebiensis monasterii*), libris 2. *Inc. prol.* Dilectionis tuae precibus infinitis — *Inc. lib. I.* Prima quidem lectione de ven. patris et patroni nostri G-i digito — *Des. lib. II.* Actum est autem hoc anno inc. Verbi Dei MCLXXIV... [3464

LABBE, op. c. I. 594-626; || *Act. SS.* t. c. 290-304; 3a ed. 301-15 (omissis iis quae ad S. Germanum non pertinent); || DURU, op. c. II. 208-47 (omissis iisdem).

Germanus ep. Capuanus, † 540/541. — Oct. 30.

1. VITA. *Inc. prol.* Campaniae tellus sicut ad proferendos — *Inc.* B. igitur Germanus patre Amantio, matre Iuliana — *Des.* Istum post abstinentiam et lamenta... [3465

MOMBRITIUS, I. 325v-27; || MONACHUS (M.), *Sanctuarium Capuanum* (1630), 99-106; || *Act. SS.* Oct. XIII. 363-66.

2. EPITOMAE.

PETRUS DE NAT. IX. 125. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 102v-3v.

Germanus, Paulinus, Iustus et Sicicius mm. Gerundae, sub Diocletiano. — Iun. 8.

PASSIO. *Inc.* Flagrante et inardescente persecutione Maximiani et Diocletiani, adfuerunt in civitate Gerundae — *Des.* statim posuerunt ipsam puellam infra confratriam dictorum sanctorum. [3466

Act. SS. Iun. II. 59-61; 3a ed. 60-62.

Germanus ab. Grandivallensis m., † cca. 667. — Febr. 21.

VITA AUCT. BOBOLENO. *Inc. prol.* Dñis eximiis... Deicolo, Leudemundo... Pauci admodum dies sunt quod — *Inc.* Igitur s. Germanus ab. et m. natali solo Treverorum civium urbis — *Des.* Adeo plura sunt a bb. G-o facta miracula, ut vix verbis concipi queant. [3467

Act. SS. Febr. III. 264-65; 3a ed. 267-69; || MABILLON, *Acta*, II. 511-15; 2a ed. 489-93, || TROUILLAT, *Monum. de l'hist. de l'anc. évêché de Bâle,* I. 48-55.

EXC. GRANDIDIER, *Hist. d'Alsace,* II. pièces justif. 84-86.

Germanus ep. Parisiensis, † 576. — Mai 28.

1. VITA AUCT. VENANTIO FORTUNATO. *Inc.* B. igitur Germanus, Parisiorum pontifex, territorii Augustidunensis indigena — *Des.* perpetualiter victurus victor evolavit ad caelos, regnante... [3468

Surius, III (1572), 410-24; (1579), 471-84; V (1618), 314-21; V (1876), 732-749; || Mabillon, *Acta*, I. 234-45; 2ª ed. 222-33; || *Act. SS.* Mai VI. 778-87; 3ª ed. 768-77; || *Fortunati opera*, ed. Luchi, II. 26-53; || *P.L.* LXXII. 55-78, et iterum LXXXVIII. 453-78; || *Fortunati opera*, ed. Krusch, in *MG*. Auct. ant. IV, 2. 11-27.

Exc. Bouquet, III. 443.

Prologus multo recentior. *Inc.* Cunctorum (*an* Sanctorum?) veneranda atque sanctissima vita — *Des.* variata membra patebant. [3469

Catal. Paris. I. 483.

2. Rhythmus de vita et miraculis. *Inc. prol.* Bene supra terminatis, lector constantissime, addam rithmum — *Inc. Vita.* Pagus olim gemmam nobis protulit clarissimam — *Des.* Iesu Christo cum amborum Spiritu paraclito. [3470

Inc. Mirac. Fortunatus vitam scripsit ipsius clarissimam — *Des.* Vita sancti sic processit... Pedibus hoc carmen constat... catalecticum. [3471

Gaudenzi (A.), *La vita e i miracoli di S. Germano vescovo di Parigi* (Bologna, 1886), 9-19; || Winterfeld (P. de), in *MG.* Poet. lat. IV. 124-32. Et cf. infra **4 c**.

3. Vitae epitomae.

Notkerus, 28 mai. — Vinc. Bellov. xxii. 63-65. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 288ª-88ᵇ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 77ᵛ. — Petrus de Nat. v. 59.

4. Translatio an. 755 et miracula. **a. I.** Translatio. *Inc.* Operae pretium esse reor... Etenim cum 200 circiter vel eo amplius annis — *Des.* nisi eas postmodum sagax inquisitio prodidisset. [3472

Ipsa capita 1 et 2 narrationis **4 b. I.** Cf. Holder-Egger (O.), in *Neues Archiv*, XVIII (1893), 274 sqq. — Var. lect. paucae et leves ibid., 274, not. 3.

II. Miracula. *Inc.* Aliud quoque miraculum... Nam quidam iuvenis Italiae provinciae, qui adhuc superest, cum in tantum fuisset — *Des.* quem praecedente vespera contractum viderat. [3473

De quibus Holder-Egger, l. c. — Exc. ibid. 275, 276.

b. I. Translatio. *Inc. ut* a. i. — *Des.* Hactenus digesta serenissimo caesare dño Carolo narrante comperimus. Nunc ad sequentia... vertatur articulus. [3474

Surius, VII (1581), 594-96; IV (1579), 369-72; VII (1618), 302-3; V (1876), 750-54; || Mabillon, *Acta*, III, 2. 94-97; 2ª ed. 87-89; || *Act. SS.* t. c. 788-790; 3ª ed. 778-80; || Waitz, t. c. 5-8.

Exc. Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* V. 433-35, n. 31, 32. — Bouquet, V. 426-28.

II. Miracula. *Inc.* Siquidem eodem ipso anno... quidam iuvenis Italicae regionis adeo fuerat — *Des.* ad propria est incolumis, b. G-o medente, reversus. [3475

Mabillon, t. c. 97-102 (2ª ed. 89-94), c. 7-15; || *Act. SS.* t. c. 790-93 (3ª ed. 780-83), n. 7-20.

Exc. Waitz, t. c. 8-9.

III. Miracula. *Inc.* Praeterea de angustiis... Vir quidam ex nostris nobilis — *Des.* Haec et alia non minus narratione digna... [3476

Act. SS. t. c. 793-96 (3ª ed. 784-86), n. 21-35.
Exc. Mabillon, t. c. 102-4 (2ª ed. 94-95), c. 16-23. — Waitz, t. c. 9.

c. (rhythmus). *Inc. prol. ad Odonem regem.* Credo, rex, vos delectari — *Inc.* De sancti translatione prosequamur... Annis enim plus ducentis — *Des.* in futuro quoque Christi sempiternam gloriam. Amen. — *Sequitur carmen ad regem, quod inc.* Deum semper, rex amate — *et des.* precibus sanctissimis. Amen. [3477

Gaudenzi, t. c. 19-23; || Winterfeld, t. c. 132-36.
Rhythmis enarravit auctor solam translationem, miracula vero praetermisit; pro quibus posuit miraculum breve relatum a *Greg. Turon. *Glor. conf.* 88 (90), quod *inc.* " Ingrediente autem Chilperico rege... " [3478

5. Translatio an. 845 et miracula, auct. mon. Sangermanensi. *Inc. prol.* Plura quidem et stupenda miraculorum signa — *Inc.* Igitur anno inc. Dñi N. I. C. dcccxlv, regis autem praecellentissimi — *Des.* est dignatus monstrare miracula. [3479

Anal. Boll. II. 70-98.
Exc. Waitz, t. c. 10-16.

6. Translationes an. 845, 857, 863 et miracula, auct. Aimoino, libris 2. *Inc. epist.* Studiosis in Christo piisque lectoribus... Quoniam non saturatur oculus visu — *Inc. prol.* Sicut laude dignos credimus — *Inc. lib. I.* Anno inc. Dñi N. I. C. dcccxlvi, regis autem — *Des. lib. II.* ad proprii locum sepulcri. Ubi, auxiliante Deo... [3480

Surius, VII (1581), 597-610; IV (1579), 372-84; VII (1618), 303-11; V (1876), 754-73; || Mabillon, t. c. 104-18; 2ª ed. 96-107; || *Act. SS.* t. c. 796-805; 3ª ed. 786-95; || *P.L.* CXXVI. 1027-50.
Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* II. 655-59. — Bouquet, VII. 348-52. — Langebek, *Scr. rer. Dan.* II. 20-25.

7. Miraculum an. 1061. *Inc.* Miraculis quae Dñus Deus... Is siquidem Philippus, Henrici regis filius — *Des.* divulgatum est. Nos autem posteris nostris id scriptum transmittimus... [3481

Mabillon, t. c. 122; 2ª ed. 111; || *Act. SS.* t. c. 806 (3ª ed. 796), n. 22, 23; || Bouquet, XIV. 24-25.

Germanus m. Polae in Istria, sub Numeriano. — Mai 30.

Passio. *Inc.* In tempore illo, cum imperium obtineret impiissimus Numerianus — *Des.* Eadem nocte veniens quidam vir Dei ven. Elladius diac. occulte... [3482

Anal. Boll. XVII. 173-76.

Germanus ep. Vesontionensis, † cca. 407. — Oct. 11.

Vita. *Inc.* Post gloriosum b. Desiderati ad caelum transitum

Des. ibi enim fundaverat sanctimoniales, ibique obdormivit in Dño I. C. Cetera miracula... [3483

CHIFFLETIUS (I. I.), *Vesontio* (1618), 58-61; || *Act. SS.* Oct. V. 625-26.

Germarus. *Vid.* **Geremarus.**

Germerius ep. Tolosanus, † 543/47. — Mai 16.

1. VITA. *Inc.* Temporibus gloriosissimi Clodovei principis — *Des.* qui talia per servum suum G-um operari dignatur miracula. [3484

Act. SS. Mai III. 592-94; 3ª ed. 589-91; || DOUAIS (C.), *S. Germier, évêque de Toulouse au VIe siècle* (= MÉMOIRES DE LA SOCIÉTÉ NATIONALE DES ANTIQUAIRES DE FRANCE, L. 1889), 81-91.

Exc. BOUQUET, III. 385-86.

2. FRAGMENTUM VITAE (IN CHARTULARIO LESATENSI). *Inc.* Actum est autem cum transiret Francorum regnum — *Des.* et constituit super domum suam viros elemosynas facientes. [3485

DOUAIS, t. c. 91-95.

3. VITAE AUCT. BERNARDO GUIDONIS. **a.** (IN *Sanctorali*). *Inc.* B. Germerius in civitate Iherosolima natus fuit — *Des.* quamvis eius tumulus seu sepulchrum ibidem minime ostendatur. [3486

DOUAIS, t. c. 95-99.

b. (INTER *Nomina episcoporum Tholose*). S. Germerius, ep. Tholosanus, de civitate Iherusalem natus fuit. — *Des.* minime ostendatur. Cuius celebritas est XVII kal. iun. [3487

DOUAIS, t. c. 100-101.

Gerontius m. Aturi in Aquitania, sub Iuliano (?). — Mai 6.

1. PASSIO. *Inc.* Tempore Iuliani apostatae inter Gallias decretum ab ipso exiit — *Des.* et propter vulnera mortuus est v id. dec. [3488

DU BUISSON (P. D.), *Historia monasterii S. Severi* (1876), II. 358-61.

2. PASSIO. *Inc.* Post passionem et resurrectionem caelique ascensionem I. C. Dñi N. exiit inter Gallias — *Des.* (*mutila*) ac deinde perambulaverunt pedestrini dies 123. [3489

CAZAURAN, *Offices antiques d'Aire et de Dax* (Paris, 1893), 16-18.

Gertrudis (Magna) monialis in Helpede, saec. XIV in. — Nov. 17.

NARRATIONES DE VITA.

Passim 1°) in GERTRUDIS libro, qui inscribitur **Legatus divinae pietatis* (REVELATIONES GERTRUDIANAE AC MECHTILDIANAE. I. *S. Gertrudis Magna ... Legatus divinae pietatis*, Pictavii, 1875, 1 sqq.; de aliis editionibus vid. *ibid.* XLVI sqq.).

2°) in S. MECHTILDIS **Libro specialis gratiae* (vid. infra, **Mechtildis** de Hackeborn).

Gertrudis abb. Nivialensis, † 659. — Mart. 17.

1 a. Vita. *Inc. prol.* Sancta et inseparabili caritate — *Inc.* Igitur cum esset in domo parentum s. Dei puella G. — *Des.* in cisterna sua, quam olim sibi praeparaverat... corpus bb. v. Christi G. honorificae traditur sepulturae; ubi cottidie orationum praestantur beneficia... [3490

Act. SS. Mart. II. 594-96; 3ª ed. 592-94; || Mabillon, *Acta*, II. 463-68; 2ª ed. 445-48; || *Act. SS. Belgii*, III. 149-55; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. II. 453-64 (duae recensiones paulum diversae). — (**Mut.**) Surius, I (1571), 270-74; (1578), 302-6; III (1618), 197-99; III (1875), 337-43; || Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* III. 470-77.

Exc. Ryckel (Ios. Geld. a), *Vitae S. Gertrudis ... narrationes tres* (Lovanii, 1632), 1-2 (prologus praeter ultimas sententias); || Id. *Historia S. Gertrudis* (Bruxellae, 1637), 1 (item). — *Act. SS.* Mai II. 307 (3ª ed. 304), n. 2. — Bouquet, III. 517-18.

In quibusdam codicibus recentioribus pro prologo legitur narratiuncula (ed. *Anal. Boll.* XVII. 166) quae *inc.* " Igitur ven. v. G. nobilissimo, ut tradunt historiae... „ [3491

b. Vita. *Inc. prol.* Ven. Dei famulae G. ortum nativitatemque — *Inc.* Cum ergo supradicta Dei famula intra saepta paternae domus — *Des.* Sepulta est in basilica b. Petri apost. in loco quem sibi ipsa paraverat; ubi praestantur cottidiana beneficia... [3492

De qua *Act. SS.* Nov. II, 1. 300, 4, 4º.

c. Vita et miracula, libris 3. *Inc. prol.* Cum sanctorum vita, sacris recondita voluminibus — *Inc. lib. I.* Notissimum est ac celebri fama pervulgatum patrem sanctissimae — *Des.* et septem eius signacula solvere. — *Inc. prol.* Superiore libello explicui illustrissimam generositatem — *Inc. lib. II.* B. virgo Gertrudis patre Pippino ac matre Iduberga — *Des.* Sepulta est in basilica b. Petri...; ubi devote supplicantium fidei... — *Lib. III vid. infra* 2 c. [3493

(Prologus et index capitulorum) *Catal. Brux.* I. 595-97.

(Liber i) Ryckel, *Vitae* (1632), 107-41 (prologus ab editore confectus videtur estque ex prologo genuino excerptus). — **Var. lect.** seu potius emendationes : *Catal. Brux.* I. 597-600. In lectionibus, quae ibi recensentur, prorsus consentiunt non solum codices sex, quos sedulo inspeximus, sed et fragmenta ab aliis edita (vid. infra inter excerpta); genuinum vitae tenorem his locis mutavit, opinor, ipse Ryckelius.

(Liber ii) Ryckel, t. c. 142-43 (prol.) et 35-77 (reliqua).

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 594-99 (ex libro i); || Bouquet, II. 603-8. — *Act. SS.* Febr. III. 260-61; 3ª ed. 263-65 (ex libro i); || *Act. SS. Belgii*, II. 364-67. — *Act. SS.* Mart. II. 601 (3ª ed. 598-99), n. 1 (ex libro ii); || *Act. SS. Belgii*, III. 167-68, n. 1.

d. Vita. *Inc. prol.* De vita et conversatione bb. v. G. non ad plenum — *Inc. cap. I.* Pippinus nobilissimus quondam Karlomanni principis filius — *Inc. cap. II.* Igitur cum esset infantula b. v. G. in domo paterna — *Des.* Sepulta vero est in basilica b. Petri apostolorum principis...; ubi patrantur cottidiana beneficia... [3494

RYCKEL, *Vitae* (1632), 3-18 (deest prol., pro quo positus est prologus Vitae **1 a**); || ID. *Historia* (1637), 2-12 (item).

EXC. (prologus et cap. 1) *Act. SS.* Mart. II. 594 (3ª ed. 592), annot. *a*, *c*. Prologum hunc ad hanc Vitam pertinere, inspectis codicibus, comperimus.

2. MIRACULA. **a.** *Inc. prol.* Cum multos homines cernimus in hoc saeculo — *Inc.* Erat quaedam abb. in monasterio Treverensi, cui nomen erat Modesta — *Des.* et per idoneos testes didici hoc quod scripsi. Nunc autem de virtutibus... [3495

RYCKEL, *Vitae* (1632), 18-31 (om. cap. ultimo); || ID. *Historia* (1637), 12-21 (item); || *Act. SS.* Mart. II. 596-99; 3ª ed. 594-97; || MABILLON, t. c. 468-472; 2ª ed. 448-52; || *Act. SS. Belgii*, III. 156-61; || KRUSCH, t. c. 464-71.

b. *Inc.* Eodem vero die obitus sui eademque hora taliter demonstrata est. Erat quaedam sanctimonialis femina Treviris posita, Modesta nomine — *Des.* ab his, qui haec viderant, his, qui scripsere, narratum est. [3496

Est haec reliqua pars Vitae **1 b**.

c. (LIBER III VITAE 1 c). *Inc. prol.* Sanctorum animas post mortem carnis verius vivere — *Inc.* Erat in civitate Treverensi sanctimonialis quaedam Modesta nomine — *Des.* magnitudinis eius non est finis. [3497

RYCKEL, *Vitae* (1632), 145-81, c. 1-12. — Mutavit, ut videtur, editor capitulorum ordinem; in sex enim codicibus, quos inspeximus, hoc ordine sese excipiunt: 1, 11, 5-7, 2-4, 8-10, 12.

EXC. (c. 10, 12) MABILLON, t. c. 472-75; 2ª ed. 452-55.

d. *Inc.* (*sine prol.*) *ut* 2 c. — *Des.* ibique laus multiplicatur cum iubilatione ei, qui vivit et regnat sine fine. Amen. [3498

RYCKEL, *Vitae* (1632), 77-101. Est haec reliqua pars Vitae **1 d**.

3. MIRACULA. **a.** *Inc.* Sicut et nos scimus, quod multas spirituales lucernas — *Des.* glorificantes in s. virginis miraculo, laudabant et glorificabant Patrem et Filium... [3399

KRUSCH, t. c. 471-74.

b. *Inc.* Nec hoc silendum est, quod Dñus... temporibus Eggeburgae abb. — *Des.* quae pergens cum omnibus glorificabat Deum... atque... in sanitate sibi data permansit. Amen. [3500

Act. SS. t. c. 599; 3ª ed. 597; || *Act. SS. Belgii*, III. 162-63.

c. Eadem miracula narrata sunt in cap. 10 et 12 libelli **2 c**.

4. MIRACULUM DE POTU AMORIS S. GERTRUDIS. *Inc.* Post gloriosissimae v. G. depositionem... cum in totius Austriae et Alemanniae partibus — *Des.* Te Deum laudamus decantaverunt in sanctis semper suis mirabilem, quique etiam... Amen. [3501

RYCKEL, *Vitae* (1632), 181-93, cap. 13.

5. MIRACULUM. *Inc.* Tempore Dagoberti regis Francorum quidam vir nobilis Odelardus — *Des.* α) summa devotione veneratur. [3502

vel β) Quae cum reverteretur... migravit ad Dñm... [3503

Haec narratio, quae in nonnullis codicibus post libellum **2c** descripta est (cf. v. g. *Catal. Brux.* II. 158, 20°), exhibet, verbis tamen subinde mutatis, initium Vitae S. Berlendis (cf. supra **Berlendis**, 1), et quidem partem huius Vitae modo breviorem (cap. 3-6 = des. α), modo longiorem (cap. 3-8 = des. β). Eiusdem narrationis epitome legitur in capite 2 libelli **6**.

6. Recognitio reliquiarum an. 1292 et tria miracula (saec. VII extr., cca. an. 1244, an. 1407). *Inc.* Noverint universi quod anno dñicae inc. mccxcii — *Des.* Te Deum laudamus sollemniter decantaverunt. Multa quidem et alia... [3504

Act. SS. t. c. 599-600; 3ª ed. 597-98; || *Act. SS. Belgii,* III. 164-66. Exc. Mabillon, t. c. 474 (2ª ed. 455), not. *a*.

7. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiv. 117. — Petrus de Nat. iii. 205. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 259ᵈ-61ᶜ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 43ᵛ-45ᵛ.

Gertrudis ab Oosten beghina Delphis, † 1358. — Ian. 6.

1. Vita. *Inc. prol.* Gheertrudis de Oesten, v. ven. et beghina devota — *Inc.* Gheertrudis ista de villa quadam Hollandiae, quae Voerburch dicitur — *Des.* sanctis nos coniungat Deus in caelis. Amen. [3505

Act. SS. Ian. I. 349-53. — (Mut.) Surius, VII (1581), 14-18; VII (1586), 8-12; I (1618), 94-96.

2. Epitome. *Inc.* Ven. ac Deo dilectae sponsae G. van der Oosten vitam — *Inc.* Fuit in Hollandiae partibus, oppido Delft — *Des.* anno Dñi mccclviii pergens ad sponsum suum Dñm N. I. C. [3506

De qua *Act. SS.* t. c. 349, n. 3; *Anal. Boll.* XIV. 63, 13°.

Gerulfus m. Truncinii, saec. VIII med. — Sept. 21.

1. Passio. *Inc. prol.* Cogitis me inertem, nobilissime abbatum ac ven. pater Gerarde — *Inc.* Creator rerum Deus, omnia sapienter condens — *Des.* Contuendum est etiam quod hic b. m., sicut voluit et iussit, translatus est ad monasterium Truncinias... [3507

Sanderus, *Hagiol. Flandriae* (1652), 72-83 (deest prol.); *id.* (1639), 140-155 (item); || *Act. SS.* Sept. VI. 259-63.

2. Translatio Truncinium an. 915. *Inc.* Scripturi adventum b. et gloriosi m. G-i — *Inc.* Ea igitur tempestate, qua brevi sub tumulo latebat — *Des.* Hic quoque exstat illud dictum Iesu filii Sirac... [3508

Sanderus, op. c. (1625), 83-94; *id.* (1639), 155-70; || *Act. SS.* t. c. 264-67 Exc. Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 907.

3. Miracula saec. XIII et XIV in. *Inc.* Quia Dñus in sanctis suis laudari praecipitur — *Des.* Tunc omnes unanimes... quae per merita S. G-i operari dignatus est. [3509

Act. SS. t. c. 268-69 (nonnullis omissis; cf. ibid. 269, annot. *f*).

4. Miracula saec. XIV et XV. *Inc.* Anno Dñi mcccxxxvi... quidam frater Gandensis — *Des.* retulit... praedicta, sicut acciderant. [3510

Anal. Boll. IV. 203-6.

Gervadius ab. in Scotia, saec. X (?). — Nov. 8.

Lectiones. *Inc.* Gervadius conf. Christi eximius, quem tellus hibernica — *Des.* dicta ligna ad cellam b. G-ii transvexit. [3511

Brev. Aberdonense, pars aest. Propr. SS. 148-48ᵛ.

Gervasius diac. Cenomannensis in agro Cabillonensi, saec. IV/VI. — Iul. 6.

Passio. *Inc. prol.* Virtutes, quas rex caelestis — *Inc.* Gloriosus igitur Christi m. G., Cenomannensium partium civis — *Des.* quae et nunc nostris operatur temporibus, ad laudem... [3512

Perry (C.), *Hist. de Chalon-sur-Saône* (1659), preuves, 17-19; || [Cusset (P.)], *L'illustre Orbandale ou l'histoire ecclésiastique de Chalon sur Saône*, II (1662), append.: Vies de quelques saincts, 11-14; || *Act. SS.* Iul. II. 314-15.

Gervasius et Protasius mm. Mediolani, sub Nerone (?). — Iun. 19.

1. Inventio auct. S. Ambrosio (*epist.* xxii). *Inc.* Dñae sorori... Quia nihil sanctitatem tuam soleo eorum praeterire — *Des.* in hodiernum diem differremus reliquias. [3513

* *Ambrosii opera* (*P.L.* XVI. 1019-26; || ed. P. A. Ballerini, V. 157-64); || *Vita S. Ambrosii* etc... Mediolani, Chr. Valdarfer, 1474 (Hain, 910; cf. supra **Agnes**, 1), f. 27-30ᵛ; || *Vita S. Ambrosii,* Mediolani, Ud. Scinzenzeler, 1488 (Hain et Copinger, I. 908, 911), sign. m.1-m.4; || Surius, III (1572), 702-5; (1579), 809-812; VI (1618), 258-60; VI (1877), 463-68.

Exc. *Act. SS.* Iun. III. 817-19 (3ª ed. IV. 680-81), n. 1-10.

2. Inventio et Passio auct. Pseudo-Ambrosio (*epist.* liii, *al.* ii). *Inc. prol.* Ambrosius servus Christi... In divinis voluminibus reus scribitur — *Inc.* In diebus transactae nuper quadragesimae — *Des.* Quod cum factum esset, ego Philippus abstuli cum filio meo... [3514

* *Ambrosii opera* (*P.L.* XVII. 742-47; || ed. Ballerini, VI. 541-44); || *Vita S. Ambrosii* (1474), f. 25-26ᵛ; || Mombritius, I. 337-38; || *Vita S. Ambrosii* (1488), sign. l.7ᵛ-m.1; || Surius, III (1572), 699-701; (1579), 807-9; VI (1618), 257-58; || *Act. SS.* Iun. III. 821-22; 3ª ed. IV. 683-84. — Var. lect. *Anal. Boll.* I. 513, 45°; *Catal. Brux.* I. 12, 39°; II. 272, 46°; *Catal. Paris.* I. 434, 20°.

Aliquando omissa est media pars, quae est de sanctorum martyrum parentibus Vitali et Valeria (cf. *Catal. Paris.* III. 375, 116°; 412, 35°, etc.).

Aliquando (cf. *Catal. Paris.* III. 73, 49°) inserta est in medio hoc libello maior pars Passionis **3**.

3. Passio. **a.** *Inc.* S. Nazarius secundum saeculi dignitatem... [3515

b. *Inc.* Regnante Dño N. I. C. vir quidam Spiritu s. repletus... [3516

Est haec Passio SS. Nazarii et Celsi (vid. infra **Nazarius**, 3), quae non raro in codicibus inscripta est *Passio SS. Gervasii et Protasii* (cf. *Catal. Brux.* II. 194, 17°; *Catal. Paris.* II. 53, 82°; III. 226, 31°; 362, 3°).

4. Passio. **a.** *Inc.* In tempore illo Philippus quidam... G-i et P-i corpora sepelivit. Quorum pater quidem Vitalis et mater Valeria dicti sunt, quos uno ortu geminos — *Des.* diversaque hominum desideria... completa sunt, cui est honor... Amen. [3517

De qua *Catal. Brux.* II. 35, 25°; *Anal. Boll.* VIII. 147, 58°; *Catal. Paris.* I. 491, 48°, etc. Est haec Passio ex libellis **2** et **3 a** compilata. In quibusdam autem exemplaribus aliis etiam locis additis varie aucta est.

b. *Inc.* SS. Gervasii et Protasii mm. pater quidem *etc. ut* 4 a. — *Des.* ut omnium aromatum vinceret suavitatem, ad honorem... [3518

De qua *Catal. Paris.* I. 412, 9°.

c. *Inc. prol. et inc. ut* 2. — *Des. ut* 4 a. [3519

Cf. *Catal. Paris.* I. 571, 33°.

5. Epitome. *Inc. prol.* Gervasius a gerar — *Inc.* G. et P. gemini fratres — *Des.* quos unus uterus maternus effudit. [3520

Leg. aurea, c. 85 (80).

6. De reliquiis passim servatis. *Inc.* In hac enim urbe... De quorum reliquiis quia maxime Turonica urbs... [3521

*Greg. Turon. *Glor. mart.* 46 (47).

7. Sermo de sanctitate et miraculis. *Inc.* . . . . Nunc vero notandum illud etiam a nobis... Fuit enim Argentina in urbe — *Des.* quod... suis temporibus refulserit miraculum, praestante... [3522

Act. SS. Iun. III. 834-35 (3ª ed. IV. 695), n. 79-81 (omissa est pars prior).

Gervinus ab. Centulensis, † 1075. — Mart. 3.

Vita auct. Hariulfo (*Chronicon Centulense*, iv. 13-36). *Inc.* Cum igitur, ut supra dictum est, comperisset Fulconem — *Des.* Mars, tua tertia lux abstulit, itque redux. [3523

D'Achery, *Spicilegium*, IV. 561-610; || Id. ed. de la Barre, II. 337-53; || Mabillon, *Acta*, VI, 2. 319-37; 2ª ed. 324-41 (paucis in initio omissis); || *P.L.* CLXXIV. 1322-60; || Lot (F.), *Chronique de St-Riquier* (1894), 207-74. In *Act. SS.* Mart. I. 283-88; 3ª ed. 282-86, editus est solummodo locus ex *Chronica abbreviata* Iohannis de Capella, quam neglieximus.

Getulius, Cerealis et soc. mm. Romae, sub Hadriano. — Iun. 10.

1. Passio. **a.** Temporibus illis, iam quasi tempestate remota, ab Hadriano principe hoc in mandatis declaratum fuit — *Des.* emisit spiritum. Cuius s. corpus collegit uxor eius, Symphorosa nomine. [3524

Mombritius, I. 327-28; || *Act. SS.* Iun. II. 265-66; 3ª ed. 262-63.

b. *Inc.* Tempore Adriani imp. erat quidam doctissimus in omni lege divina — *Des. ut* a. [3525

(**Mut.**) Surius, III (1572), 575-77; (1579), 679-80; VI (1618), 163-64; VI (1867), 232-34; || Cardulus (Fulv.), *Passio ss. mm. Getulii, Amantii, Cerealis, Primitivi, Symphorosae ac septem filiorum* (Romae, 1588), 1-8. — Genuina verba desumpsimus ex codicibus, de quibus cf. *Anal. Boll.* I. 512, 39°; *Catal. Brux.* I. 49-50, 132°; *Catal. Paris.* II. 208-9, 29°. Recensionum **a** et **b** solum initium diversum est.

2. Epitomae.

Ado, 10 iun. — * Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, iii. 5 (*P.L.* CXXXV. 639-42). — Petrus de Nat. v. 104.

Gibrianus presb. Scotus cultus Remis, saec. VI in. — Mai 8.

1. Vita. *Inc.* Eo tempore, quando fidelium mentes divinae inspirationis gratia — *Des.* rei probavit eventus. [3526

Act. SS. Mai II. 301-2; 3ª ed. 298-99.

2. Miracula facta Remis an. 1145, libris 3. *Inc. prol.* Gestorum mira agonistarum — *Inc. lib. I.* Fuit autem iste s. de Scotia oriundus — *Des. lib. III.* Tunc reddita est ab omnibus laus Patri... [3527

Act. SS. Mai VII. 619-51; 3ª ed. 610-40.

Gilbertus ep. Cathenensis, † 1245. — April. 1.

Vitae epitome. *Inc.* Scotia per illustrissimos principes Guillermum et Alexandrum — *Des.* et clarus miraculis. [3528

Brev. Aberdonense, pars hiem. Propr. SS. 83-84; || *Act. SS.* April. I. 50; 3ª ed. 50-51.

Gilbertus de Sempringham presb., † 1189. — Febr. 4.

1. Historia auct. canonico Gilbertino (editio altera). **I.** Prologus. *Inc.* Reverentissimo dño... Huberto... Divinae largitati gratiae — *Des.* Deo mecum gratias agant. [3529

II. Vita et miracula. *Inc.* Oriens splendor iustitiae — *Des.* et fines nostros pacem aeternam disponat, praestante... [3530

III. Epistulae episcoporum etc. *Inc.* Ss. dño et patri Alexandro — *Des.* gaudium meum coram Deo augeatur. Quod ipse praestare dignetur... Amen. [3531

IV. Canonizatio. *Inc.* Quantum apud se magnificaverit s. G-um — *Des.* pontificante sedem Cantuariae Huberto, imperante ubique Dño N. I. C... [3532

V. Visiones et revelationes (ubi et de translatione etc.) *Inc.* Quod ven. pater G. sanctorum consortio sit aggregatus — *Des.* et debetur ei sacerdotii dignitas in aeternum. [3533

VI. Epistulae pro canonizatione. *Inc.* Exemplaria epistularum a diversis — *Des.* iii id. oct. in perpetuum duratura. [3534

VII. Miracula post mortem. *Inc. prol.* Ne cui veniret in dubium — *Inc.* Simon canonicus, presbyter et canonicus domus de Haverholm — *Des.* plangens tunc primo et sentiens. [3535

VIII. Officium liturgicum. [3536

Exc. Dugdale, *Monasticon anglic.* II (1661), 669-98; 2ª ed. VI, 2 (1830), *v-*xxix (nempe partis ii capitula 1-30 et 51-56, pars iv, aliquot capitula partis v). — Cf. Hardy, *Descr. catal.* II. 468-69; T. A. A(rcher), in *Dictionary of national biography,* XXI (1890), 317; Thurston (H.), *The Life of S. Hugh of Lincoln* (London, 1898), 236, not. 1.

Excerpta a Dugdalio ex codice integro huius alterius editionis prolata priorem illam esse Historiae editionem, quam canonicus Gilbertinus a se olim " quasi breviarium ... qualibuscumque verbis exaratam esse „ in prologo testatur, coniecit v. d. Archer, l. c.; ego quidem, collatis tribus, qui reperti sunt, codicibus, minime mihi probavi.

2. Vitae epitomae. **a.** *Inc.* S. enim Gilbertus in loco Sempingham ab incolis vocato — *Des.* religiosas 1500 Deo famulantes reliquit. [3537

Capgravius, f. 156ᵛ-57ᵛ; || *Act. SS.* t. c. 572-73; 3ª ed. 577-78.

b. *Inc.* B. Gilbertus in Anglia, loco qui dicitur Somplimgeam — *Des.* quae hic causa brevitatis non sunt conscripta. [3538

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 243ᵇ-44ᵇ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 22ᵛ-23ᵛ; || *Act. SS.* Febr. I. 570-71; 3ª 576-77.

Gildardus ep. Rotomagensis, † post 511. — Iun. 8.

1. Vita. *Inc. prol.* Multi ecclesiasticae religionis post ascensionem — *Inc.* Vita tandem b. et ven. patroni nostri... Temporibus igitur Clodovei — *Des.* multo tempore iacuit. In quo etiam loco... [3539

α) *Anal. Boll.* VIII. 393-402. — β) (interpolata) Delisle (L.), apud A. Chéruel, *Normanniae nova chronica* (Cadomi, 1850), 44-47 (in appendice ad Mémoires de la Société des Antiquaires de Normandie, 2ᵉ sér., VIII, 1851).

2. Carmen. *Vid.* **Medardus**, 7.

3. Laudatio. *Vid.* **Medardus**, 11, ii.

4. Translatio Suessiones an. 838/841. *Inc.* Tempore praecedenti, regnante piissimo caesare Cludovico — *Des.* caelestis vitae perpetua gaudia promereri, praestante... [3540

Anal. Boll. t. c. 402-5.

5. Translatio Suessiones an. 838/41 et relatio brachii Rotomagum an. 1090. *Vid.* **Romanus** ep. Rotom. (Translatio brachii).

Gildas sapiens ab. Ruiensis, † 570. — Ian. 29.

1. Vita auct. mon. Ruiensi. *Inc.* B. Gildas Arecluta fertilissima

regione oriundus — *Des.* (*mutila*) episcopus praecepit abbatibus atque canonicis nobilibus qui aderant, ut | [3541

Bosco (Io. a), *Bibl. Floriac.* I. 429-63 (desunt quaedam in prima parte libelli); || *Act. SS.* Ian. II. 958-67 ; 3ª ed. III. 573-82 (desunt eadem) ; || Mabillon, *Acta,* I. 139-52; 2ª ed. 130-42; || Giles (J. A.), *History of the ancient Britons,* II (1847), 427-55 ; || Id. *Vita quorundam Anglo-Saxonum* (London, Caxton Society, 1854), 315-48; || Mommsen (Th.), in *MG.* Auct. ant. XIII. 91-106.

Exc. Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 181-87. — Id. *Trias thaumat.* 605, xvii. — Morice, *Mém. hist. Bretagne,* I (1742), 188-90, 353-55. — Bouquet, III. 449-51 ; IX. 136 ; X. 377-78.

2. Vita auct. Caradoco Lancarbanensi. *Inc.* Nau fuit rex Scotiae — *Des.* in caelesti requie. Amen. Ynisgutrin nominata fuit Vitrea Civitas. Nancarbanensis dictamina... [3542

Gildas de excidio Britanniae, ed. I. Stevenson (Londini, 1838), xxxi-xli ; || Giles, *Hist. of the anc. Britons,* II. 421-26 ; || Id. *Vita quorundam Anglo-Saxonum,* 308-14; || Mommsen, t. c. 107-10.

3. Eiusdem epitome. *Inc.* Rex quidam Albaniae nomine Can — *Des.* sepelitur in medio vetustae ecclesiae pavimento anno Dñi dxii. [3543

Capgravius, f. 156-56ᵛ ; || Colganus, *Acta,* 177-78.

4. Vita. *Inc. prol.* Dominici institutione praecepti summa devotione — *Des.* (*imperfecta*) una cum ceteris ancillis Dei meta tenus Christo famulaturam introduxit. [3544

Catal. Paris. II. 182-91.

Exc. *Act. SS.* Ian. II. 956 (3ª ed. III. 571-72), n. 35, 36; cf. n. 37. — *Ibid.* Febr. I. 114 (3ª ed. 115), n. 95.

Gilduinus canonicus Dolensis, † 1077. — Ian. 27.

Vita, inventio et miracula. *Inc. prol.* Dominum Deum nostrum voce prophetica — *Inc.* Exstitit hic s. in Armorico Dolensium pago — *Des.* et gratias, audientibus multis, devotissime retulerunt. [3545

Partim, Du Paz (A.), *Histoire généalogique de plusieurs maisons illustres de Bretagne* (Paris, 1619), 501-9; || *Act. SS.* Ian. II. 791-93 ; 3ª ed. III. 406-408 ; — partim (nempe reliqua) *Anal. Boll.* I. 150-51, 153-77.

Giraldus. *Vid.* **Geraldus.**

Giraldus de Salis conf. in dioec. Pictaviensi, † 1120. — Oct. 23.

1. Epistula Guilelmi ep. Pictaviensis et abbatum eremicolarum. *Inc.* Vitam religiosissimi... Giraudi tangimus summatim... Puer ingressus est coenobium — *Des.* revertetur in sinum vestrum. [3546

Exscripta est ab auctore Vitae **2**, c. 19 (18); eam solam ed. L. Delisle, *Rouleaux des morts du IXᵉ au XVᵉ siècle* (Paris, 1866), 280-81.

2. Vita. *Inc.* Giraudus igitur noster ortus est de Petragoricensi territorio — *Des.* sed nobis omnia ista fiant praedulcis et perillustris praesentia G-i, per Dñm N. I. C... [3547

Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 989-1014; || *Act. SS.* Oct. X. 254-66.

Exc. Duval (L.), *Cartulaire de l'abbaye royale de Notre-Dame des Châtelliers* (Niort, 1872), xii-xxxiv et lxxiii (in notis).

Girardus mon. S. Albini Andegavensis, † 1123. — Nov. 4.

1. Vita. *Inc. prol.* Cum ss. Girardi notitiae fidelium gesta — *Inc.* Igitur Girardus in pago Andegavensi apud Castellum Gunterii — *Des.* Sepultus est igitur cum grandi honore in basilica B. Albini... Amen. — *Sequitur epitaphium, quod inc.* Transiit e mundo... [3548

Marchegay (P.) et Mabille (É.), *Chroniques des églises d'Anjou* (Paris, 1869), 93-126; || *Act. SS.* Nov. II, 1. 493-501.

2. Miracula. *Inc. prol.* Post transitum b. G-i ob ipsius merita — *Inc.* Quidam itaque languidus nomine Christianus — *Des.* sanior, immo sanissimus, ad sua recessit. [3549

Act. SS. t. c. 502-9.

Girardus de Rosselon, saec. IX.

1. Vita et miracula. *Inc. prol.* Gesta nobilissimi vir G-i de R. quamquam iubilatorio favore — *Inc.* Nobilissimus igitur comes G. civitate Galliae Avinion — *Des.* Te igitur omnibus modis benedicamus, gloriose Christe, qui semper cum Patre... [3550

Meyer (P.), in *Romania*, VII (1878), 178-24.

2. Epitome. *Inc. prol.* Benedictus Deus — *Inc.* Nobilis G. dñus de Rossilum, filius Drogonis — *Des.* qui facit mirabilia. [3551

De qua *Anal. Boll.* XIV. 66, 34°.

Giraudus. *Vid.* **Giraldus.**

Gisislenus. *Vid.* **Schetzelo.**

Gislenus ab. in Hannonia, † cca. 685. — Oct. 9.

1. Vita. *Inc. prol.* Opportunum nobis, ff. cc., ac valde commodum reor — *Inc.* Ven. igitur Dei sacerdos Gislenus in gente Attica inclitis — *Des.* quousque locus rediit in eremi vastitatem. [3552

Iacobi de Guisia *Annales Hannoniae*, x. 67-79 (ed. Fortia, VII. 240-80) (om. prol.); || Mabillon, *Acta*, II. 790-96; 2a ed. 757-63; || *Act. SS.* Oct. IV. 1030-34; || *Act. SS. Belgii*, IV. 375-83.

Exc. Bouquet, III. 524-25.

2. Homilia de actibus vel de praedicatione S. Gisleni, auct. mon. Sangisleniano. *Inc.* Memoriam electorum Dei, ff. cc., semper venera-

bilem — *Des.* in consortio quoque mereamur eorum interventu adscribi per I. C... [3553

Anal. Boll. VI. 257-70. — **Emendationes.** *Anal. Boll.* XII. 415-19.

3. Inventio et miracula, auct. eodem (?). *Inc.* Post multa certamina quae confessor Dñi G. — *Des.* ab incommodo aegritudinis. [3554

Act. SS. t. c. 1035-37; || *Act. SS. Belgii,* IV. 385-89; || Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 576-79. — **Emendationes.** *Anal. Boll.* XII. 420-22.

4. Vita, inventio et miracula, auct. Rainero mon. **I.** Vita. *Inc. epist.* Dño ab. R(athbodo)... Terruit me, pater — *Inc. prol.* In hoc tempestuoso salo positi — *Inc.* Venerandae igitur memoriae conf. Christi G. de christianissima gente Graecorum — *Des.* sanitatem recipiunt, omnipotenti Deo gratias agentes, cui cum aeterno Patre... [3555

Anal. Boll. V. 212-39. — (**Mut.**, om. epist. et prol.) Surius, V (1574), 662-667; (1580), 746-51; X (1618), 133-36; X (1879), 305-13.

Exc. Mabillon, t. c. 789 (2ª ed. 756), n. 2. — Holder-Egger, t. c. 579.

II. (Inventio et) miracula. *Inc. sermo super miracula.* Novit, carissimi, dilectio vestra — *Des.* bonus odor etiam in terris fieret Deo et hominibus — *Inc. mirac.* Unde cum disponeret superna clementia — *Des.* finem postulat arans arundo. [3556

Anal. Boll. V. 239-88.

Exc. Iacobi de Guisia *Annales Hannoniae,* x. 80-85; xiv. 26, 38 (ed. Fortia, VII. 282-98; IX. 334-38, 392-96; cf. etiam E. Sackur, in *MG.* Scr. XXX. 177-78). — Mabillon, t. c. 796-800; 2ª ed. 763-66. — Duvivier (Ch.), *Recherches sur le Hainaut ancien* (Bruxelles, 1865), 365-67. — Holder-Egger, t. c. 579-85.

4a. Eorundem epitome. *Inc.* S. Gislenus clara Graecorum prosapia ortus — *Des.* infinitis refulget miraculis, ad laudem... [3557

De qua *Anal. Boll.* VI. 210 (Vita quarta).

5. Vita metrica auct. W... monacho. *Inc. epist.* Praeceptori O. particulari et praelato... Exhortatione tua — *Inc. argumentum.* Artius ascisci — *Inc.* Arcibus e policis fixit rex lumina terris — *Des.* (*mutila*) Nox equidem validis terram obtexerat umbris. [3558

Harster (G.), *Novem Vitae SS. metricae* (1887), 148-78.

6. Vita auct. Philippo Harvengio. *Inc. prol.* Sancti qui de huius carnis ergastulo — *Inc.* Auctor rerum omnium Deus — *Des.* devotis mentibus gratiorem. Et nos ergo... [3559

D. Philippi abbatis Bonae-Spei opera, ed. N. Chamart (Duaci, 1621), 766-773; || *P.L.* CCIII. 1337-50.

7. Laudatio. *Inc.* Semper et ubique venerabilem electorum Dei memoriam — *Des.* et adorare valeamus in saecula saeculorum. [3560

Anal. Boll. VI. 271-89.

8. Vita metrica. *Inc.* Supplex oro... Gislenus natus fuit olim sanguine graeco — *Des.* It strabo sospes, cui iam fuit ex oculo spes. [3561

Anal. Boll. VI. 291-300.

Glodesindis abb. Mettis, † cca. 610. — Iul. 25.

1. VITA, TRANSLATIONES, MIRACULA. *Inc. prol.* Deus, qui tuae virtutis potestate —*Inc.* Dicitur tamen haec s. v. G. fuisse temporibus Childerici — *Des.* ut nostri misereantur, continuis precibus exoremus. [3562

Act. SS. Iul. VI. 203-10.

2. VITA, TRANSLATIONES ET MIRACULA AUCT. IOHANNE AB. (S. ARNULFI?). **I.** VITA. *Inc. prol.* Multa iam diu prece sanctitatis vestrae — *Inc.* Temporibus Childerici, apud historicos celebratissimi — *Des.* Mansit ven. pignus per annos circiter 25... Amen. [3563

LABBE, *Bibl. mss.* I. 724-27; || MABILLON, *Acta,* II. 1087-90; 2ª ed. 1040-1043; || *Act. SS.* t. c. 210-12; || *P.L.* CXXXVII. 211-18. — (Mut.) SURIUS, IV (1573), 359-62; (1579), 366-69; VII (1618), 300-302; VII (1877), 514-18.

Exc. BOUQUET, III. 461-62. — HONTHEIM, *Prodr. hist. Trev.* I. 423.

II. TRANSLATIONES, MIRACULA. *Inc. prol.* Patribus primis gestorum sacrae virginis — *Inc.* Ut superior narrationis series comprehendit — *Des.* inde aliquando vacuo fructu reversas. [3564

LABBE, t. c. 727-40; || MABILLON, *Acta,* IV, 1. 436-48; 2ª ed. 416-26; || *Act. SS.* t. c. 213-24; || *P.L.* t. c. 219-40.

Exc. BOUQUET, VII. 332-33; IX. 113. — HONTHEIM, t. c. 448-49. — PERTZ, *MG.* Scr. IV. 236-38. — WAITZ (G.), in *MG.* Scr. XXIV. 506-7, not. 1.

Glycerius ep. Conseranensis. *Vid.* **Licerius.**

Goar presb. in dioec. Treverensi, saec. VI. — Iul. 6.

1. VITA. *Inc.* In diebus Childeberti regis Francorum, filii Clodovei — *Des.* in ipso loco, ubi fluviolus Vvocara vocatur super ripam Rheni fluvii; ibique Dñus N. I. C... [3565

α) *Act. SS.* Iul. II. 333-37. — **Exc.** CRECELIUS, in *Jahrbücher des Vereins von Alterthumsfreunden im Rheinlande,* XLII (1867), 210-11.

β) (recensio paululum diversa; iisdem verbis *inc.* et *des.*) MABILLON, *Acta,* II. 276-80; 2ª ed. 264-69. — **Exc.** LE COINTE, *Ann. eccl. Franc.* III. 119-23. — BOUQUET, III. 540-41. — HONTHEIM, *Prodr. hist. Trev.* I. 424-25.

γ) (nonnullis omissis vel contractis; iisdem verbis *inc.*; sed *des.* "...Rheni fluvii.") *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 298ᵈ-300ᶜ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 90ᵛ-93.

2. VITA ET MIRACULA AUCT. WANDALBERTO PRUMIENSI. **I.** VITA. *Inc. epist.* (*ad Marcwardum ab.*) Miracula divinorum operum — *Inc.* Goar igitur Aquitaniae provinciae — *Des.* sepulturae mandarunt. Haec habui de vita s. viri Goaris quae scripturae mandarem... [3566

Legenda et miracula S. Goaris ... impensis Iohannis GISEN DE NASTEDEN, Moguntiae, 1489 (HAIN, 7788 et 16142), sign. a.ij-b.iiij; || SURIUS, IV (1573), 92-100; (1579), 90-98; VII (1618), 104-9; VII (1877), 114-27; || MABILLON, t. c. 281-88; 2ª ed. 269-75; || *P.L.* CXXI. 639-54.

Exc. HONTHEIM, t. c. 430. — HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 362-63 (sola epist.).

II. Miracula. *Inc. prol.* Explicitis iam quae de vita — *Inc.* Sed ut ad narrationem veniam, Cella S. Goaris — *Des.* quae inserenda prudens aliquis aestimaverit, opportune possit inserere. [3567

III. Appendix. " Quemadmodum et a quo Cella S. Goaris fuerit monasterio Prumiae sociata „. *Inc.* Decursis iam quae de miraculis — *Des.* ab eodem abbate se audisse est testatus. [3568

Legenda vel miracula (1489), sign. b.iiij-d.i (deest appendix); ‖ Surius, IV (1573), 100-110; (1579), 98-108; VII (1618), 109-15; VII (1877), 127-38 (deest ultimum cap. partis ii); ‖ Mabillon, t. c. 288-99; 2ª ed. 275-86; ‖ *Act. SS.* t. c. 337-46; ‖ *P.L.* t. c. 655-74; ‖ Holder-Egger, t. c. 363-73.

Exc. Le Cointe, op. c. V. 729-30, n. 44. — Bouquet, V. 453-54; VI. 308-309. — Hontheim, t. c. 430-31.

3. Epitomae.

Notkerus, 6 iul. — Vinc. Bellov. xxiii. 13-16.

Gobanus presb. Hibernus m. in Gallia, saec. VII (?). — Iun. 20.

Vita. *Inc.* Mundi salvator, humanae calamitati compatiens — *Des.* Fuit autem postea humatus cum cereis et cantu... [3569

Act. SS. Iun. IV. 23-24; 3ª ed. V. 20-22.

Gobertus comes Asperi-montis, mon. Villariensis, † 1263/64. — Aug. 20.

1. Vita, libris 3. *Inc. prol. I.* Si propheta Hieremias — *Inc. prol. II.* Credo nonnullos esse meum miraturos opusculum — *Inc. prol. III.* Piissimus ac summe bonus Dñus Deus — *Inc. lib. I.* Reverendus igitur ac inclitus piusque G., vir virilis corde — *Des.* ac ceterorum fratrum deplangentium. [3570

Act. SS. Aug. IV. 377-94.

2. Vita (*Gesta sanctorum Villariensium,* altera editio, c. 2). *Inc.* Dñus Gobertus pius ac reverendus primo dñus atque comes — *Des. ut* 1. — *Sequitur epitaphium, quod inc.* Haec qui metra legit... *et des.* pro nobis omnibus ora. Amen. [3571

Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* III. 1318-33.
Exc. Waitz (G.), in *MG.* Scr. XXV. 226-29.

Godeberta v. Novioduni, † cca. 700. — April. 11.

Vita (adscripta Radbodo II ep. Noviomensi). *Inc. prol.* Diem hanc gloriosam egregiae v. G-ae — *Inc.* Haec quidem in pago Ambianensium christianis edita parentibus — *Des.* Christo Dño nostro concorporari concedat in caelesti collegio... [3572

Act. SS. April. II. 32-36; ‖ *P.L.* CL. 1517-28. — (Mut. et contracta) Surius, VII (1581), 270-72; II (1578), 692-95; IV (1618), 145-46; II (1875), 681-84.

Exc. Bouquet, III. 578. — (Ex Surio) Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 671.

Godefridus ep. Ambianensis, † 1118. — Nov. 8.

VITA AUCT. NICOLAO MON. SUESSIONENSI, libris 3. *Inc. epist.* Rev. patri Rohardo... Saepius, pater amantissime, tua sanctitas parvitatem meam — *Inc. prol.* Moris antiquorum exstitit recolere praeclara dicta — *Inc. lib. I.* Igitur ven. Godefridus pago Suessionico oriundus fuit — *Des.* Pausavit autem piissimus pastor... inc. autem Verbi Dei MCXVIII... Amen. [3573

APPENDIX DE TRANSLATIONE. *Inc.* Anno humaniti Verbi Dei MCXXXVIII translatum est — *Des.* exhibebit rempublicam. [3574

(**Mut.** et contracta) SURIUS, VI (1575), 179-214; (1581), 190-225; XI (1618), 209-27; XI (1880), 338-69. — Verba genuina ex ms. desumpsimus.

Exc. (ex Surio) BOUQUET, XIV. 174-81. — (ex eodem) LE VASSEUR (L.), *Ephemerides ordinis Cartusiensis,* IV (Monstrolii, 1892), 99-102.

Godefridus comes Capenbergensis, Ord. Praem., † 1127. — Ian. 13.

1. VITA. *Inc. prol.* Inaestimabilem beneficiorum Dei magnitudinem — *Inc.* Temporibus gloriosi Heinrici, qui huius nominis quintus — *Des.* benedicenda et promovenda indubitanter confidimus. [3575

ADDITAMENTA. I. *Inc.* Porro de antiquis possessoribus — *Des.* lumen effulsit. — II. *Inc.* Praeterea factum est — *Des.* laudibus excitetur. — III. Pater comitum G-i et Ottonis — *Des.* matrem comitis Simonis de Tytneburg. [3576

SERARIUS (N.), *Comitum par genere, potentia, opibus heroicaque virtute inclytum* ... (Moguntiae, 1605), 1-91; || ID. *Opusculorum theologicorum* tomus I (1611), 346-61; || SURIUS, I (1618), 208-17; || *Act. SS.* Ian. I. 846-55; 3ª ed. II. 128-37; || JAFFÉ (Ph.), in *MG.* Scr. XII. 514-30.

2. VITA METRICA. *Inc.* Spiritus aspira mea tu pius intima gyra — *Des.* Ut demum videam te patriamque tuam. [3577

Act. SS. Ian. I. 860-63; 3ª ed. II. 142-45.

3. VITA. *Inc.* Temporibus b. Ludgeri primi ep. Monasteriensis — *Des.* et citato gradu sequitur praecedentes. [3578

Act. SS. Ian. I. 857-60 et 1111-13; 3ª ed. II. 139-42 et 754-56; || ROTH (F. W. E.), apud K. VOLLMÖLLER, *Romanische Forschungen,* VI, 3 (1891), 435-44. — (**Mut.** et contracta) SURIUS, VII (1581), 21-26; (1586), 12-17; || KOHEL, *Praemonstratensis ordinis nonnullorum patrum Vitae* (Typis Lucensibus ad fluvium Diae, 1608), sign. T.1-X.3ᵛ.

Exc. JAFFÉ, l. c. in notis.

Godefridus mon. sacrista Villariensis, saec. XII. — Oct. 2.

VITA (*Gesta sanctorum Villariensium,* c. 2, al. 4, 5). **a.** *Inc.* Est monasterium in sancta Colonia monachorum nigrorum — *Des.* quae nunc Camera appellatur, fundavit et aedificavit. [3579

MARTENE et DURAND, *Thes. nov. anecd.* III. 1339-44.

Exc. WAITZ (G.), in *MG.* Scr. XXV. 227-30.

b. *Inc.* Est monasterium S. Panthaleonis in sancta Colonia *etc.* — *Des. ut* a, *sed add.* Nunc igitur, vir beate, mihi haec scribenti... tandem aggregari valeam. [3580

Act. SS. Oct. I. 534-36.

Godehardus ep. Hildesheimensis, † 1038. — Mai 4.

1. Narratio Wolfherii (in fine Vitae S. Bernwardi). *Vid.* **Bernwardus,** 1 b.

2. Vita prior auct. eodem. *Inc. epist.* Dño suo ac praeceptori diserto A... Quoniam quidem divinae stabilitatis — *Inc. prol.* Lector quique studens dictamen cernere prudens — *Inc.* Divinae potentiae semper est — *Des.* lucrum exoriri posse cognovit. [3581

Pertz, *MG.* Scr. XI. 167-96.

3. Vita posterior auct. eodem. *Inc. prol.* Summae reverentiae... Albwino... Historiam de vita et institutione — *Inc.* Quia evangelica veritatis voce praecipitur — *Des.* eam celerius meritis eius suffragantibus impetra [per eum qui omnia operatur... Amen]. [3582

Vita bb. patris Godehardi (Lipsi[ae], 1518), sign. A.1ᵛ-Dᵛ (deest unum caput, quod est in editione Pertzii 33um); || Browerus (Chr.), *Vita D. Godehardi* (inter Sidera Germ., Moguntiae, 1616), 8-51 (deest idem); || Surius, V (1618), 55-67 (deest idem); || *Act. SS.* Mai I. 502-18 (var. lect. VII. 581-582); 3a ed. I. 507-24 (var. lect. VII. 572-73) [deest idem]; || Mabillon, *Acta*, VI, 1. 396-425; 2a ed. 351-75 (deest idem); || Leibnitius, *Scr. rer. Brunsv.* I. 482-502 (deest idem); || [Tentzelius], *Supplementum Historiae Gothanae quartum* (Ienae, 1716), 12-77 (deest idem); || *P.L.* CXLI. 1161-1202 (deest idem); || Pertz, t. c. 196-218. — (Mut.) Surius, VII (1581), 362-82; III (1579), 95-115; V (1876), 107-30 (deest idem caput).

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* III. 376. — Bouquet, III. 662.

4. Miracula in vita patrata. *Inc.* Iohannes quidam, civis Pataviensis — *Des.* ad loca sua remeaverunt, et quieverunt. [3583

Browerus, l. c. 52-58; || Surius, V (1618), 67-69; || *Act. SS.* Mai I. 519-521; 3a ed. 524-26; || Mabillon, t. c. 425-30; 2a ed. 375-79; || Leibnitius, t. c. 502-5; || Tentzelius, t. c. 77-85; || *P.L.* t. c. 1201-8; || Pertz, t. c. 218-21.

5. Canonizatio, elevatio et miracula saec. XII. *Inc. prol.* Gloria summo Creatori humani generis reparatori — *Inc.* Anno dñicae inc. mcxxviii, obitus vero b. G–i xc, Bertholdus — *Des.* in ecclesia nostra suspendi rogabat. [3584

Vita bb. patris Godehardi (Lipsiae, 1518), sign. Dᵛ-E.ij; *des.* " et illuminatum fuisse cognoverunt " ; sequitur narratio **6**, iii. (Multa in posteriore parte libelli omissa sunt, quaedam etiam capitula loco mutata); || Browerus, l. c. 59-78, || Surius, V (1618), 69-75; || *Act. SS.* t. c. 521-28; 3a ed. 526-33; || Mabillon, t. c. 430-44; 2a ed. 380-91; || Leibnitius, t. c. 505-15; || Tentzelius, t. c. 86-114; || *P.L.* t. c. 1207-24; || Pertz, *MG.* Scr. XII. 639-50.

Exc. Bouquet, XIV. 237.

6. Miracula saec. XIII, XIV, XV. **I.** *Inc.* Interea dum haec aguntur — *Des.* et in pristinum statum restitueretur. [3585

II. *Inc.* Vir quidam honestus, cuius nomen Theodoricus — *Des.* et s. G-o se commendans. [3586

III. *Inc.* Magister Iohannes decanus Aquensis — *Des.* de eadem infirmitate citius convaluit. [3587

IV. *Inc.* Anno Dñi mcccxxxviii civitas Pataviensis — *Des.* subito fuerint liberati. [3588

V. *Inc.* Scire volentibus... Honorabilem virum abbatem in Dokinge — *Des.* in dedicatione videlicetipsius ecclesiae. [3589

Browerus, l. c. 78-81; || Surius, V (1618), 75-76; || *Act. SS.* t. c. 529-30; 3ª ed. 534-35; || Mabillon, t. c. 444-46; 2ª ed. 392-94; || Leibnitius, t. c. 515-517; || Tentzelius, t. c. 114-19; || *P.L.* t. c. 1225-30; || Pertz, t. c. 650-52.

Exc. (pars iii) *Vita bb. patris Godehardi* (Lipsiae, 1518), sign. E.ij.

Cum desit harum narrationum editio critica, omnesque posteriores ex Broweriana manaverint, de huius libelli, — si vere libellus dici debet, — natura nihil definire volumus, donec exemplar eius manuscriptum repperimus. Certe videtur pars i libello **5** adiungenda esse; partes ii et iv ex Vita **7** ad verbum exscriptae sunt (vid. edit. Lipsiensem anni 1518, sign. F.4v et G.ij); pars iii est ipsum caput 7 libri octavi *Miraculorum* auct. Caesario Heisterbacensi.

7. Vita et miracula (antiqua?). *Inc.* S. Godehardus de Bavaria genitus ab honestis — *Des.* subito fuerint liberati — *Epil.* Potest igitur meritis s. G-i devenire... reddantur digniores. Amen. [3590

Vita bb. patris Godehardi (Lipsiae, 1518), sign. E.ijv-G.ijv.

Exc. Miraculorum, de quibus supra **6**, partes ii et iv.

8. Epitomae.

Chronicon episc. Hildes. c. 14 (Leibnitius, t. c. 744; || Pertz, *MG.* Scr. VII. 852-53; || *P.L.* t. c. 1244-45). — Petrus de Nat. iv. 129. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 279a-79c; || *id.* (Lovan. 1485), f. 67-67v.

9. Carmen. *Inc.* Cuncta suis donis refovens qui cuncta creavit — *Des.* Sicque beata soloque poloque Deoque fruatur. [3591

Baecker (L. de), *Les Flamands de France* (Gand, 1850), 244; || Pertz, *MG.* Scr. XI. 221; || *Catal. Brux.* II. 264-65.

Godeleva v. m. Ghistellae, † 1070. — Iul. 6.

1. Vita auct. Drogone mon. *Inc. epist.* Dño Rabodoni... Tui nominis et tuae nobilitatis fama — *Inc.* B. igitur Godeleva in Boloniensi provincia — *Des.* cadit baculus, mulier sana domum redit. [3592

Act. SS. Iul. II. 402-9; 3ª ed. 404-10. — (**Mut.**) Surius, IV (1573), 111-13; (1579), 109-13; VII (1618), 115-17; VII (1877), 138-45; || *Act. SS.* t. c. 409-413; 3ª ed. 411-14.

2. Vita. *Inc. prol.* Godeleva v. Deo cara de illustri prosapia ex ter-

ritorio Boloniensi — *Inc.* B. igitur Godeleva puellaribus sub annis — *Des.* decenti illius venerationi loco collocavit, ad laudem... [3593

Act. SS. t. c. 413-36; 3ª ed. 414-36.

Godo ab. Augiensis seu Oyensis in dioec. Trecensi, saec. VII. — Mai 26.

1. Vita. *Inc.* Gloriosus igitur conf. Dñi Godo ante saecularia tempora praeelectus — *Des.* annuales reditus ordinavit illis. [3594

Act. SS. Mai VI. 444-45; 3ª ed. 440-41.

2. Vita. *Inc.* Gloriosus Dñi conf. Godo ante saecularia divinae maiestatis — *Des.* Sic hoc celebri miraculo apud omnes populos... [3595

Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 795-804.

Godricus erem. Finchalae in Anglia, † 1170. — Mai 21.

1. Vita auct. Reginaldo mon. Dunelmensi. **a.** (prima recensio). *Inc. prol.* Virtutes et vitam bb. heremitae Godrici de Finchale... [3596

Exc. (index capitulorum et prologus) [Stevenson (I.)], *Libellus de vita et miraculis S. Godrici, heremitae de Finchale* ... (Surtees Society, XX, 1847), xxviii-xxxiv; cf. ix-x.

b. (altera recensio). I. Vita. *Inc. prol.* Cunctorum animos novitas aliqua succendit — *Inc.* Tactu digiti Spiritus sancti — *Des.* cum exsultatione ducatur eius regnaturus in patria, cui est honor... [3597

II. Miracula. *Inc. prol.* Hactenus de capitulis omnibus magni voluminis illius — *Inc.* Instante vigilia S. Iohannis convenit ad s. Godrici sepulcrum — *Des.* et quid ei... pietas divina fecisset, ostendit. [3598

Exc. Stevenson, t. c. 17-332 (Vita) et 372-471 (Miracula) in infimis pagellis; cf. ibid. x-xi, xxxiv-v. — Vereor equidem ne erraverit Stevenson, atque haec recensio **b**, quam recensione **c** antiquiorem existimat, sit mera eiusdem epitome. Quod ex prologo in miracula constare videtur.

c. (tertia recensio). I. Vita. *Inc. epist.* Sacri pontificatus honore praedito dño et patri Hugoni... Cum ceteri per Angliam episcopi — *Inc. argumentum.* Aulam ecclesiae qui incolimus — *Inc. prol. ut in* b. — *Inc. ut* b. — *Des.* Dñm videre mereamur in regno spirituum beatorum, cui honor... [3599

Stevenson, t. c. 1-332.

II. Appendix. *Inc. prol.* Ne lectoris animo in hoc opusculo poneretur offendiculum — *Inc.* Quidam adolescens aetate, sed tamen maturus — *Des.* et de Eboraco venientes plures hoc verum fuisse sacramentis affirmaverunt. [3600

Stevenson, t. c. 333-70.

III. Miracula. *Inc. prol.* Defuncto viro Dei G-o, virtutum opera —

Inc. Instante vigilia s. Iohannis Baptistae, praecursoris Dñi, confluxere in Finchale — *Des.* omnibus applaudentibus sibi remeabant. [3601

STEVENSON, t. c. 371-481.

2. VITA AUCT. GALFRIDO MON. DUNELMENSI. *Inc. prol.* Dilectis in Christo dñis Thomae priori... Petit a me, immo compellit me caritas vestra — *Inc.* Reginaldus. Venerabilis conf. Dñi G. ex provincia, quae Northfolc dicitur — *Des.* feria v, octava die ascensionis Dñi. Cuius merita... [3602

Act. SS. Mai V. 70-85. — **Var. lect.** STEVENSON, t. c. XXI-XXVII. **Exc.** STEVENSON, t. c. XVII-XIX.

3. VITA. *Inc.* Pater s. Godrici dictus est Ailwardus — *Des.* et magister ille discipulis suis visionem in crastino propalavit. [3603

CAPGRAVIUS, f. 157v-67.

4. RHYTHMUS. *Inc.* Ada mundi qui elegit, hic G-um praeelegit — *Des.* ubi locus iugis vita tecum claros gloria. [3604

STEVENSON, t. c. XXXVII-XL.

Godscalcus ep. Novariensis. — Aug. 7.

VITA. *Inc.* B. Godscalcus Yporregiensis regionis ex parte quae vicina Alpium — *Des.* lambere s. episcopi pedes affectuose coepit. [3605

Exc. *Anecdota Ioh. Gielemans,* 21-22.

Goericus seu **Abbo** ep. Mettensis, † 642/643. — Sept. 19.

1. VITA. *Inc.* S. igitur ac ven. Goericus vir in Deo — *Des.* α) et febricitantes pristinae sanitati restituti. In omnibus et per omnia... [3606

vel β) restituti. Post multa vero annorum curricula Deodericus... felicissimum praeparavit. In omnibus et per omnia... [3607

Act. SS. Sept. VI. 48-54. — De clausulis α et β cf. ibid. 455, annot. *o*; *Catal. Paris.* I. 473, 104° etc.

2. EPITOMAE.

a. VINC. BELLOV. XXIV. 74; || SURIUS, VII (1581), 707; V (1580), 342; IX (1618), 203-4; IX (1878), 466-68 (paucis resectis); || *Act. SS.* t. c. 47 (item).

b. PETRUS DE NAT. VIII. 94.

Goeznoveus ab. in Britannia Armorica, saec. VI. — Oct. 25.

1. VITA AUCT. GUILLELMO PRESB. LEONENSI. *Inc.* Ven. dño et patri in Christo Eudoni ep... Legimus in Ystoria Britanica quod, cum Britani sub Bruto et Corineo — *Des.*... [3608

Exc. LA BORDERIE (A. de), *L'Historia Britonum attribuée à Nennius et l'Historia Britannica* ... (Paris, 1883), 91-94. — ID. *Hist. de Bretagne,* I (1896), 397, not. 3; II (1898), 525-26.

2. Epitome. B. Goeznoveus, ex liberiore genere Britonum exortus — *Des.* refici multotiens exigebant. [3609

Act. SS. Oct. XI. 691.

Gohardus. *Vid.* **Gunhardus.**

Golvenus ep. Leonensis, saec. VI. — Iul. 1.

Vita. *Inc.* Glaudanus, relictis Britonibus transmarinis — *Des.* Obiit autem s. G. kal. iul., annis ab inc. elapsis circiter 600, regnante... [3610

La Borderie (A. de), *S. Goulven*, in Mémoires de la Société d'Émulation des Côtes-du-Nord, XXIX (1892), 216-28.

Gom... Gon... *Vid.* **Gum... Gun...**

Gonerius erem. in Britannia Armorica, saec. VI. — Iul. 18.

Vita. *Inc.* Eodem tempore, quo s. G., cuius diem ss. migrationis — *Des.* ecclesiasticae sepulturae xv die kal. aug., regnante... Amen. [3611

Lucas (Y.-M.), in *Revue historique de l'Ouest*, IV (1888), Documents, 10-15. — **Emendationes.** La Borderie (A. de), *ibid.* 255-56.

Gordianus et Epimachus mm. Romae, sub Iuliano.

1. Passio. *Inc.* Tempore Iuliani impiissimi imp. divulgati sunt — *Des.* α) ubi iam pridem s. Epimachum sepelierant. In quo etiam loco beneficia eorum ac virtutes... Amen. [3612

vel β) ubi... sepelierant. Hic Epimachus apud Alexandriam... Cuius reliquiae... Et a fidelibus... In quo etiam loco... Dies autem... [3613

Mombritius, I. 336-37; || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 449b-50b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 295v-97; || *Act. SS.* Mai II. 552-53; 3a ed. 551-52. — (**Mut.**) Surius, III (1572), 151-52; (1579), 198-99; V (1618), 131-32; V (1876), 303-6. — Ubique clausula α.

De clausula β cf. *Anal. Boll.* I. 508, 10°; tum etiam *Act. SS.* t. c. 552 (3a ed. 550), n. 4; *Catal. Brux.* II. 317, 12°, etc.

2. Epitomae.

Ado, 10 mai. — Vinc. Bellov. xv. 37. — Petrus de Nat. iv. 149.

Gorgonius et Dorotheus mm. Nicomediae, sub Diocletiano. — Sept. 9.

1. Narratio Eusebii. *Inc.* Ante nostri temporis persecutionem — *Des.* universa paene gregis sui multitudo prosequitur. [3614

*Eusebius, *Hist. eccl.* interprete Rufino, lib. viii, c. 1 et pars prior c. 6. — Cf. *Catal. Paris.* I. 562, 7°; *Anal. Boll.* XI. 219, 8°.

2. Passio. *Inc.* Passio beatorum... Horum prior D. magister — *Des.* Compleverunt autem martyrium suum v id. sept. [3615

Ado, 9 sept.; || *Anal. Boll.* XVIII. 14-15.

3. PASSIO AUCT. ADELBERTO EP. I. *Inc. epist. Adelberti ad Milonem.* Dño Miloni... Suavissima vobis s. caritatis adiunctione conexus... [3616

KOLBERG (A.), *Ein Brief des hl. Adalbert von Prag* ... (1897), 4-5 (= ZEITSCHRIFT FÜR DIE GESCHICHTE UND ALTERTHUMSKUNDE ERMLANDS, XI. 491-92); || VOIGT (H. G.), *Adalbert von Prag* (1898), 345-50; || KRÁSL (F.) a JEŽEK (J.), *Sv. Vojtěch* (v Praze, 1898), 257-58; || *Anal. Boll.* XVIII. 6-7.

II. PASSIO. *Inc. prol.* Magnum summopere studium in perquirendis sanctorum passionibus — *Inc.* Diocletiano igitur in rebus publicis agente — *Des.* quanti meriti martyrium eorum apud divinam clementiam exsistat — *Inc. epil. de translationibus.* Interiectis dehinc aliquot annorum curriculis — *Des.* α) ecclesiae Mindonensi patrocinatur. Ubi subvenientibus... — *vel* β) e. M. patrocinatur, regnante... [3617

Act. SS. Sept. III. 340-42; || VOIGT, t. c. 350-52 (prol. et epil.) et 352-58 (Passio); || KRÁSL a JEŽEK, t. c. 258-59 (prol. et epil.) et 260-65 (Passio). — **Var. lect.** (locus in cap. 10 Passionis interpolatus) *Catal. Brux.* I. 281-82, 6°.
Exc. KOLBERG, *Ein Brief* ... 5-6, 8-9 (= ZEITSCHRIFT, t. c. 492-93, 495-96).

III. EPISTULA MILONIS EP. MINDONENSIS AD GORZIENSES. *Inc.* S. Gorziensis ecclesiae ven. abbati Immoni... Quod me quidem olim vestrae regionis fines ingressum... [3618

MABILLON, *Acta*, III, 2. 204-5 (2ª ed. 184-85), n. 3; || ID. *Annales*, III. 652 (2ª ed. 605-6), n. 77; || KOLBERG, *Ein Brief* ..., 6-7 (= ZEITSCHRIFT, t. c. 493-494); || VOIGT, t. c. 349-50, in not.; || KRÁSL a JEŽEK, t. c. 266-67; || *Anal. Boll.* XVIII. 17-19.
Exc. *Act. SS.* Febr. III. 688 (3ª ed. 693), n. 15. — LAGER, in *Studien und Mittheilungen aus dem Bened.- und dem Cist.-Orden*, VIII (1887), 343, not. — FINKE (H.), in *Zeitschrift für vaterländische Geschichte*, XLVII (Münster, 1889), 210-11.

4. PASSIO (GORGONII). *Inc.* Cum Maximianus imp. apud Nicomediam degeret civitatem — *Des.* inter duos lauros, via Lavicana. Commendet nos suis precibus... [3619

De qua *Act. SS.* Sept. III. 329, n. 6-8.

5. LAUDATIO. *Inc.* Salvatoris omnipotentia, ff. dd., recte a fidelibus — *Des.* quo totum possideret perpetuum. Et nos, ff., veri efficiamur bb. patris nostri Gorgonii imitatores... [3620

De qua *Catal. Paris.* II. 498, 4°.

6. EPITOMAE.

*FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, IX. 5 (*P.L.* CXXXV. 749). — VINC. BELLOV. XIII. 20. — *Leg. aurea*, c. 135 (128); || MOMBRITIUS, I. 340. — PETRUS DE NAT. VIII. 55.

7. GORGONII TRANSLATIO GORZIAM AN. 764/765 ET MIRACULA (ADSCRIPTA IOHANNI AB. GORZIENSI). *Inc. prol.* Descripturus miracula patroni nostri b. G-i, quae visu — *Inc.* Aggrediar ergo... Temporibus Childerici regis

exstitit quidam — *Des.* qui ab initio mundi creati sunt; ad quos nos citius perducere dignetur... [3621

Mabillon, *Acta,* III, 2. 206-17; 2ª ed. 186-95; || *Act. SS.* t. c. 343-54; || Pertz, *MG.* Scr. IV. 238-47.
Exc. Bouquet, IX. 122-23.

Gorgonius et soc. mm. Sebaste. *Vid.* **Sebasteni** (martyres).

Gorgonius m. cultus Turonibus (idem ac Sebastenus ?) — Mart. 11.

Translatio in Maius Monasterium an. 846. *Inc. prol.* Plerique ad scribenda gesta priscorum — *Inc.* Anno igitur inc. Dñi N. I. C. dcccxlvi... contigit ut Rainaldus — *Des.* Quamvis sit nobis incognitum quomodo corpora sanctorum 40 mm. Romae sunt delata... [3622

Act. SS. Mart. II. 56-59; 3ª ed. 55-58; || Mabillon, *Acta,* IV, 1. 592-96; 2ª ed. 560-64.

Goslinus ab. S. Solutoris prope Taurinum, † 1061. — Febr. 12.

Inventio an. 1472 et miracula. *Inc.* Clementissimus Deus, qui in omni bono opere — *Des.* et publicam notam recepisse. Anno, die, quo supra, in episcopali palatio. [3623

Act. SS. Febr. II. 632-38.
Exc. Mabillon, *Acta,* VI, 2. 140-42; 2ª ed. 147-49.

Goswinus puer m. — Mai 28.

Passio. *Inc.* Sanctus Dei Goswinus cum esset infans — *Des.* in civitate Sapreni translatum est. Martyrizatus est... [3624

Anecdota Ioh. Gielemans, 22-27.

Goswinus ab. Aquicinctinus, † 1166. — Oct. 9.

1. Vita (adscripta Alexandro ab. Aquic.), libris 2. *Inc. prol.* Suo suus seipsum. Quia talis a me crederis, ut de secretis meis nihil — *Inc.* Magni futurus apud homines nominis — *Des.* quem vivens amplius amasse putabatur. [3625

Gibbonus (R.), *B. Goswini vita* (Duaci, 1620), 1-189.
Exc. *Act. SS.* Mart. II. 752; 3ª ed. 942. — *Ibid.* Oct. IV. 1085-93 passim, nempe n. 2, 3, 5-8, 14-22, 24, 26, 28-31, 34-39. — Bouquet, XIV. 442-48.

2. Vita. *Inc. epist.* (*ad W. priorem Hisdiniensis ecclesiae*). Vilius argentum... Principatum amoris — *Inc. prol.* Illustrium virorum vitas memoriae litterarum — *Inc.* Dñs igitur G. cum adhuc esset in saeculo — *Des.* in cuius nomine et honore ipsa ecclesia fundata est. [3626

Gibbonus, t. c. 193-259.
Exc. *Act. SS.* Oct. IV. 1085-92, n. 2, 5, 27, 29, 31-34.

Gothalmus conf. cultus Mellicii in Austria, † cca. 1020. — Iul. 26.

VITA AUCT. BERNHARDO DAPIFERO. *Inc. prol.* Ego Bernhardus professus Medlicensis coenobii mon. — *Inc.* Cum bb. Christi m. Cholomannus patriam — *Des.* dicto Dapifero, pro dolor, absente. [3627

LAMBECIUS, *Comment. de bibl. Vindob.* II. 618-21; || KOLLARIUS, *Anal. Vindob.* I. 856-60; || PEZ, *Scr. rer. austr.* I. 110-12; || *Act. SS.* Iul. VI. 339-340; || HUEBER (Ph.), *Austria ex archivis Mellicensibus illustrata* (Viennae 1743), 303-5.
EXC. SCHRAMB (A.), *Chronicon Mellicense* (1702), 35-36, 251.

Gothardus, Gothehardus. *Vid.* **Godehardus.**

Grata vid. Bergomi, saec. IV (?). — Sept. 4.

1. VITA ET TRANSLATIO AUCT. PINAMONTE PEREGRINO DE BREMBATE. *Inc. prol.* Omnipotentis Dei filiis... Antiquorum sollertia — *Inc.* Anno igitur Dñi CCXCIX, praesidente Dei ecclesiae in urbe Roma b. Marcello — *Des.* pro me misero peccatore fr. Pinimonte orare dignentur. Orate, inquit b. Iacobus... [3628

Act. SS. Sept. II. 241-51.

2. EPITOME.

IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 111.

Gratianus m. in agro Ambianensi. — Oct. 23.

MIRACULUM (SERMO DE CORYLO). *Inc.* Celebrantes hodie, ff. cc., b. G-i praeclara sollemnia — *Inc.* Est igitur in Ambianensi pago brevis ambitu — *Des.* me vidente, comedit. [3629

MABILLON, *Annales,* V. 694-96 et (finis) 619-20; 2ª ed. 659-61 et 583.
EXC. *Act. SS.* Oct. X. 20-22, n. 8-11 et 7.

Gratianus et Felinus. *Vid.* **Gratinianus.**

Gratilianus et Felicissima mm. Faleriae in Tuscia, sub Claudio (?). — Aug. 12.

PASSIO. **a.** *Inc.* In eo tempore quo Claudius caesar per omnem orbem terrarum — *Des.* Parentes vero eius dum vidissent quod completum erat id quod filius suus in visione dixerat... [3630

PENNAZZI (S. A.), *Vita del glorioso S. Eutizio* (Montefiascone, 1721), 342-349; || *Act. SS.* Aug. II. 728-30; || ASSEMANI (I. S.), *De SS. Ferentinis in Tuscia Bonifacio* etc. (Romae, 1745), 175-81; || GERMANO DI S. STANISLAO, *Memorie archeologiche e critiche sopra gli atti e il cimitero di S. Eutizio di Ferento* (Roma, 1886), 226-59.

b. *Inc.* Tempore (*al.* Eodem tempore) quo *etc. ut* a. — *Des.* Parentes vero eius dum vidissent quia impletum est quod eis per visionem dictum fuerat... [3631

De qua *Act. SS.* t. c. 728, n. 14 (ms. apud Olivetanos Neapoli; ms. S. Maximini Trev.).

c. *Inc.* Claudius Caesar per orbem terrarum — *Des.* Parentes vero s. G-i cum vidissent impletum quod per visionem audierant... [3632

De qua *Catal. Brux.* II. 295, 92°.

Gratinianus et Felinus mm. Perusii, sub Decio. — Iun. 1.

1. Passio. *Inc. prol.* Ss. martyrum G-i scilicet et F-i passiones... scripturi — *Inc.* Cum igitur Decius caesar Romani imperii monarchiam — *Des.* liber vitae in caelis scripta continet. Passi sunt... [3633

Act. SS. Iun. I. 25-30; || Zaccaria (F. A.), *De' ss. mm. Fedele, Carpoforo, Gratiniano e Felino* (Milano, 1750), 62-82.

2. Translatio. *Inc.* Multorum itaque annorum labente curriculo — *Des.* ubi usque hodie illorum clarent miracula. Quorum patrociniis... Actum anno dñicae inc. dccccLXIII... [3634

Act. SS. t. c. 23-24, n. 5; cf. n. 3; || Zaccaria, t. c. 85-86.

Gratus ep. Augustae Praetoriae, saec. V extr. — Sept. 7.

Vita.

Exc. (narratio de translatione capitis S. Iohannis Baptistae) *Act. SS.* Iun. IV. 762 (3ª ed. V. 654), n. 269-74.

Gratus ep. Cabillonensis, saec. VII med. — Oct. 8.

Vita. *Inc.* Sub temporis illius spatio, quo bonae memoriae pontifex Cabilonensis Gebderinus — *Des.* dum a Ludovici Balbi gloriosissimi Francorum regis a se facta rediret consecratione... [3635

Perry (C.), *Hist. de Chalon-sur-Saône* (1659), preuves, 23-25; || [Cusset (P.)], *L'illustre Orbandale ou l'histoire ecclésiastique de Chalon sur Saône*, II (1662), append. : Vies de quelques saincts, 18-21; || *Act. SS.* Oct. IV. 286-88; 3ª ed. 286-87.

Gregorius I papa dictus Magnus, † 604. — Mart. 12.

1. Vita. *Inc.* Gregorius natione Romanus, ex patre Gordiano... [3636

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 312; || ed. Mommsen, 161-62).

2. Vita. *Inc. prol.* Cum suos sancta per orbem ecclesia catholica — *Inc.* Fuit igitur iste natione Romanus, ex patre Gordiano — *Des.* Cuius corporis et sanguinis secreta nobis initiavit sacramenta... [3637

Exc. Ewald (P.), *Die älteste Biographie Gregors I,* in Historische Aufsaetze dem Andenken an G. Waitz gewidmet (Hannover, 1886), 47-54; cf. etiam 27-28.

3. Vita. *Inc.* His temporibus, id est anno dñicae inc. dcv... Erat autem natione Romanus, a patre Gordiano — *Des.* suis exhortationibus ac precibus adiuvans. [3638

*Beda, *Hist. eccl.* ii. 1.

4. Vita auct. Paulo diac. **a.** *Inc.* Gregorius urbe Romulea (*al.* urbe Roma, *al.* in u. Roma) patre Gordiano editus — *Des.* facilius poterat haec etiam ipse promereri. — *Inc. epil.* Haec breviter de vita vel actibus — *Des.* Sepultus vero est in ecclesia B. Petri... [3639

Grisar (H.), in *Zeitschrift für katholische Theologie,* XI (1887), 162-73.

b. (interpolata). *Inc.* Gregorius hac urbe Romana (*al.* in h. u. Romana, *al.* urbe Roma) patre — *Des.* Cuius dolore... defunctus est. — *Inc. et des. epil. ut in* 4 a. [3640

Mombritius, I. 328-32v; || *Act. SS.* Mart. II. 130-37; 3a ed. 130-36; || Mabillon, *Acta,* I. 386-97; 2a ed. 379-89; || *Gregorii Magni opera,* ed. P. Gussanvillaeus (Paris. 1675), I. 1-9; || *id.* ed. Maurin. IV. 1-16; || *P.L.* LXXV. 41-59.

5. Vita auct. Iohanne diac. **a.** (libris 4). *Inc. prol.* Bb. ac felicissimo dño Iohanni... Nuper ad vigilias b. G-i — *Inc. lib. I.* Gregorius genere Romanus, arte philosophus — *Des. lib. IV.* Saltem verba, quae valeo, minime denegasse cognoscar. [3641

Inc. carmen. Suscipe Romuleos, pastor venerande, triumphos — *Des.* Da mihi sub pedibus posse iacere tuis. [3642

Lipomanus, IV, f. 59v-148v; || Surius, II (1571), 95-205; (1578), 137-241; III (1618), 100-158 ; III (1875), 121-252; || *Act. SS.* t. c. 137-210; 3a ed. 136-208; || Mabillon, t. c. 398-496; 2a ed. 389-484; || *Gregorii Magni opera,* ed. Gussanvillaeus, I. 11-112 (deest carmen); || *id.* ed. Maurin. IV. 19-188; || *P.L.* t. c. 59-242. — Carmen in *Act. SS.* post Vitam, in ceteris edit. ante Vitam legitur.

Exc: Caietanus (C.), *De S. Gregorii Magni ... monachatu benedictino* (Salisburgi, 1620), 3-6 et postea passim. — Bouquet, III. 473-74; V. 445.

b. (epitome). *Inc. ut lib. I Vitae* 5 a. — *Des.* inter verba verae confessionis spiritum coram omnibus emisit. [3643

Canisius, *Ant. lect.* VI, 1. 461-73; ed. Basnage, II, 3. 256-62.

6. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Inclita Gregorii subeunt hinc culmina, caulis — *Des.* querulae tutela catervae. [3644

*Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam,* x. 14-25 (*P.L.* CXXXV. 773-86).

7. Vita. *Inc.* B. Gregorius qui fuit praesul s. romanae ecclesiae, antequam fieret patriarcha, erat monachus — *Des.* Fiat autem omnibus nobis tam legentibus quam audientibus... Amen. [3645

De qua *Catal. Brux.* I. 9, 20°; ast perperam h. l. scriptum est hanc Vitam in *P.L.* LXXXV (lege LXXV), 496-98 esse editam. Quae enim non solum ibi, sed et apud Lipomanum, VII. f. 12v-13, et saepe in capite *Operum*

Gregorii (ed. Maurin. IV. 194-96) impressa est, ea est recens versio latina Vitae graecae, cuius antiquam versionem in codice Bruxellensi 64 (vid. *Catal. Brux.* l. c.) reperire est.

8. Epitomae. **a.** *Inc. prol.* Gregorius dicitur a grex — *Inc.* Gregorius senatoria stirpe progenitus — *Des.* relicto lumine abierunt. [3646

Leg. aurea, c. 46.

b. Petrus de Nat. iii. 192.

9. Translatio Suessiones an. 826 et Miracula saec. IX-XI. *Vid.* **Sebastianus**, 4, 5.

10. Visio Taionis ep. (De inventione librorum Moralium S. Gregorii). **a.** *Inc.* B. Gregorius papa librum b. Iob, petente S. Leandro — *Des.* Hanc visionem... praescribi instituit. [3647

**Gregorii Magni opera*, ante libros Moralium (ed. Maurin. I. xxi-xxii; || *P.L.* LXXV. 507-10).

b. *Inc.* Chindasvindus Gothorum rex in Toletanam urbem — *Des.* qui ante despicabatur ut ignavus. [3648

Loaisa (G.), *Collectio conciliorum Hispaniae* (Madriti, 1593), 414-15; || Baronius, *Annales*, an. 649, lxxxi-ii; || Aguirre (I. S. de), *Collectio maxima conciliorum omnium Hispaniae*, II (1694), 528-29; 2ª ed. III (1753), 427-428; || saepe in * *Collectionibus omnium conciliorum*, in notis ad concilium Toletanum VII, an. 646 (Mansi, X. 773-74); || *P.L.* LXXX. 989-90.

11. Fabulae " de Gregorio peccatore ". **a.** *Inc. prol.* Gratia potentis, quae cunctarum moderatur — *Inc.* Rex recto ritu regendo regna tenebat — *Des.* Mater salvatur, Gregorius almificatur. [3649

Schmeller (J. A.), in *Zeitschrift für deutsches Alterthum*, II (1842), 487-500.

b. *Inc.* (*mutila*) sic loca venustissima caede vastant maxima — *Des.* ut praepararent se diluculo | [3650

Leo (H.), in *Blätter für literarische Unterhaltung*, 1837, II. 1431-32; || Grimm (Jac.) und Schmeller (A.), *Lateinische Gedichte des X. und XI. Jh.* (Göttingen, 1838), xlv-xlvi.

c. *Inc.* Marcus regnavit prudens valde, qui tantum unicum filium — *Des.* et infra pauca tempora ambo animas Deo reddiderunt — *Sequitur " Moralizacio ", quae inc.* Carissimi, iste imp... [3651

**Gesta Romanorum*, c. 81, al. 73 (ed. H. Oesterley, 399-409).

Gregorius II papa, † 731. — Febr. 13.

**Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 396-410). — *Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, xi. 5 (*P.L.* CXXXV. 793-96). — Petrus de Nat. x. 117.

Gregorius III papa, † 741. — Nov. 28.

**Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 415-21). — *Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, xi. 5 (*P.L.* CXXXV. 796-98). — Petrus de Nat. x. 118.

Gregorius VII papa, † 1085. — Mai 25.

Libellos pro Hildebrando vel contra eundem in controversia praesertim de investitura conscriptos, quamvis ad Gregorii VII historiam nonnulla passim praebeant, recensere huius loci non erat. Eosdem collectos optimeque editos invenire est in *MG.*, Libelli de lite imperatorum et pontificum. Vid. praesertim I. 532-67, 571-620; II. 184-284, 369-403; III. 325-29.

1. VITA AUCT. PAULO BERNRIEDENSI. *Inc.* Igitur Gregorius VII, super quem vere primi Gregorii requievit spiritus — *Des.* quousque cleri populique spectaculum fierent. [3652

GRETSERUS (I.), *Commentarius Pauli Bernriedensis, antiqui scriptoris, de vita Gregorii VII* (Ingolstadii, 1610), 19-254; || *Act. SS.* Mai VI. 113-43; 3ª ed. 112-41; || MABILLON, *Acta*, VI, 2. 407-59; 2ª ed. 410-60; || MURATORI, *Scr. rer. ital.* III, 1. 317-51; || *Gretseri opera omnia*, VI. 127-63; || WATTERICH, *Pont. Rom. Vitae*, I. 474-546 (var. lect. 752-53); || *P.L.* CXLVIII. 39-104; || *Gregorii VII epistolae et diplomata* (Paris. 1877), I. 3-66.

2. VITA (ADSCRIPTA PANDULFO VEL PETRO PISANO). *Inc.* Gregorius, qui vocatur Ildebrandus, natione Tuscus, de oppido Raouaco — *Des.* animam reddidit VIII kal. iun. [3653

Act. SS. t. c. 154-58; 3ª ed. 153-57 (omisso initio); || MURATORI, t. c. 304-313; || WATTERICH, t. c. 293-308; || *P.L.* t. c. 129-40 (omisso initio ut in *Act. SS.*); || DUCHESNE (L.), *Le Liber pontificalis*, II. 282-90.

3. VITA AUCT. BOSONE. *Inc.* Gregorius VII natione Tuscus, patria Suanensis, oppido Rovaco — *Des.* miracula dignatus est operari. [3654

Act. SS. t. c. 148-54; 3ª ed. 146-52; || *P.L.* t. c. 113-28; || WATTERICH, t. c. 308-43 (var. lect. 750-51); || HOROY, *Medii aevi bibliotheca patristica*, I (1879), 571-92; || DUCHESNE, t. c. 360-68. — Exscripta est haec Vita, nonnullis mutatis, ex * BONIZONIS EP. SUTRINI *Libro ad amicum*, VII (*MG.* Libelli de lite, I. 601 sqq.).

Exc. (ex recensione Nicolai card. de Aragonia) MURATORI, t. c. 304-13 in notis.

4. NARRATIONES DE MORTE GREGORII. **a.** (IN CODICE UDALRICI). *Inc.* Piae memoriae dñus G. papa VII cum apud Salernum — *Des.* propterea morior in exsilio. [3655

ECCARD, *Corpus hist. med. aevi*, II. 176; || WAITZ (G.), in *MG.* Scr. V. 563, not. 59; || JAFFÉ (Ph.), *Mon. Bambergensia* (BIBL. RER. GERM. V), 143-44.

b. *Inc.* Volumus vos scire, qui ecclesiasticae curae — *Des.* et amicos Heinrici ascendere. Teste Moguntino archiepiscopo. [3656

WAITZ, in *MG.* Scr. V. 563, l. 16-27; || PERTZ, *MG.* Scr. VIII. 170-71, not.*.

c. *Inc.* Episcopus Augustidunensis post biennium rediens — *Des.* modicae quam habebat substantiae. [3657

WAITZ, in *Archivo* Pertzii, VII. 220-21; || ID. in *MG.* Scr. V. 563, not. 58.— (**Mut.**) MABILLON, *Annales*, V. 214; 2ª ed. 200.

Gregorius X papa, † 1276. — Ian. 10.

1. VITA. *Inc. prol.* Gesta virorum fortium — *Inc.* Sane fuit ado-

lescens, Tedaldus nomine — *Des.* salutiferum munus percepisse cognoscimus et fatemur. Amen. [3658

Campi (P. M.), *Dell' historia ecclesiastica di Piacenza,* II (1651), 343-49; || Muratori, *Rer. ital. scr.* III, 1. 599-605.

2. Vita auct. Ptolomaeo de Luca. *Inc.* Anno Dñi mcclxxi Gregorius X in cathedra Petri — *Des.* Hanc autem visionem ego audivi... cum quadam laetitia. [3659

Ptolomaeus Luc. *Hist. eccl.* xxiii. 1-16 (Muratori, op. c. XI. 1165-73).

3. Vita (ex Bernardi Guidonis *Flor. chron.*). *Inc.* Gregorius X, natione Lombardus, de Placentia civitate fuit electus — *Des.* Vacavit autem sedes diebus 11. [3660

Muratori, t. c. 597-98.
Exc. Bouquet, XXI. 702-3.

4. Vita auct. Amalrico Augerio. *Inc.* Gregorius X, natione Lombardus, de Placentia civitate post dictum Clementem — *Des.* Deus ostendit plura et diversa miracula. [3661

Eccard, *Corp. hist. med. aevi,* II. 1784-86; || Muratori, op. c. III, 2. 424-26.

5. Vita (in continuatione Chronici Martini Poloni). *Inc.* Gregorius X, natione Lombardus, de civitate Placentia, sedit — *Des.* Mortuus est Arecii et sepultus ibidem. [3662

*Martini Chronicon (ed. L. Weiland, in *MG.* Scr. XXII. 442); || *Act. SS.* Propyl. Mai, Conatus chron.-hist. II. *56, n. 2; || Muratori, t. c. 598, not. 1; || Duchesne (L.), *Le Liber pontificalis,* II. 456-57.

6. Miracula. *Inc. praeambulum.* Apud Aretinam civitatem Tusciae depositio... — *Inc.* In nomine Dei aeterni. Amen. Anno Dñi mcclxxvi... infra scripta sunt miracula... Die martis... — *Des.* qui sibi plenos codices miraculorum praedicti bb. papae libenter ostendet. [3663

Campi, t. c. 486-88; || Bonucci (A. M.), *Istoria del pontifice ottimo massimo il B. Gregorio X* (Roma, 1711), appendix : " B. Gregorii papae decimi Placentini vitae, virtutum ac miraculorum relatio... „ xlviii-liii.

Gregorius ep. Armeniae, † 325/330. — Sept. 30.

Vita. *Inc. prol.* Insignes Christi philosophos — *Inc.* Cum Persarum et Assyriorum regnum Artabanus — *Des.* plenus dierum ad Dñum in pace migravit. Cuius festum celebratur iv non. dec... [3664

Act. SS. Sept. VIII. 402-13; || Lagarde (P. de), *Onomastica sacra,* 2ª ed. (1887), 2-24.

Gregorius ep. Lingonensis, † 539/540. — Ian. 4.

1. Vita auct. Gregorio Turon. (*Vit. Patrum,* vii). *Inc. prol.* Egregiae sanctitatis viri — *Inc.* Igitur s. Gregorius ex senatoribus primis — *Des.* qui se virtutibus manifestis saepius declaravit. [3665

α) **Greg. Turon. opera* (ed. Ruinart, 1177-82; || *P.L.* LXXI. 1036-40; ||

ed. Krusch, 686-90); || Surius, I (1570), 108-10; (1576), 109-11; (1618), 59-60; (1875), 98-101.

β) *Act. SS.* Ian. I. 168-70 : recensio passim interpolata, quae *des.* : " fertur amica salus. Acta sunt haec pridie non. ian... „ [3666

γ) Invenitur etiam (cf. *Catal. Paris.* I. 329, 3°) recensio magis interpolata, in qua nempe passim inserti sunt loci ex Greg. Turon. *Hist. Franc.* III. 15, 19; v. 5.

2. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxii. 53; || Mombritius, I. 332v-33. — Petrus de Nat. vi. 45.

Gregorius Nazianzenus, ep. Cpolitanus, † 389/390.— Mai 9.

1. Vita auct. Gregorio presb. **a.** (interprete Ademaro lectore Beneventano). *Inc. prol. interpretis.* Annorum 903 a I. C. Dñi N. incarnatione serie iam devoluta — *Inc. prol.* Advocati igitur, o dd. ff., a summo pontifice nomine theologo, accedamus — *Inc.* Igitur patria b. G-i eximii conf., qui theologus cognominatus est, secunda Cappadocia fuit — *Des.* apparens quasi eruditissimus, cum esset miser deceptor animarum. [3667

Exc. (prol. interpretis) *Catal. Paris.* II. 226-27.

b. (interprete Ambrosio Traversari). *Inc. prol. interpretis.* Dño venerabili... Iuliano, Ambrosius. Vetus consuetudo est — *Inc. prol.* Invitat nos quidem, religiosissimi viri, G. ille eximius, cui a theologia cognomen fluxit — *Inc.* Patria illi secunda Cappadocum fuit — *Des.* Deo gratum esse quod illi iuxta vires offertur. [3668

Exc. (prol. interpretis) *Catal. Paris.* II. 487-88. — Cf. Bandinius, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae,* II. 816.

2. Epitomae.

Hieronymus, *De vir. ill.* 117.— Ado, 9 mai. — * Aldhelmus, *De laude virg.* 13 (*P.L.* LXXXIX. 251). — Petrus de Nat. ii. 69.

Gregorius ep. Nicopolitanus in Armenia, cultus Pitiveri in Gallia, saec. XI in. — Mart. 16.

Vita. *Inc.* Macarius Gregorius Armeniorum Nicopolitanus archiep. morum probitate decorus — *Des.* putantes vivere, cognovimus. Laudetur inde summa... [3669

Saussayus (Car.), *Annales ecclesiae Aurelianensis* (1615), 749-70; || *Act. SS.* Mart. II. 462-64; 3ª ed. 457-59.

Exc. Bouquet, XI. 457.

Gregorius ep. Ostiensis, † 1044. — Mai 9.

Miracula auct. Aegidio Cabregensi. *Inc.* Anno Dñi mccxcviii armiger equitis cuiusdam Navarri — *Des.* elemosynam, quantamcumque potuit, ad ecclesiam misit. [3670

(**Mut.**, ut videtur) Caietanus (C.), *SS. trium episcoporum... Isidori Hispa-*

lens., Ildefonsi Tolet., Gregorii card. Ost. vitae et actiones (Romae, 1606), 152-53; || Tamayo, *Mart. hisp.* III. 134-35; || *Act. SS.* Mai II. 466 (3ª ed. 464), n. 5-9.

Gregorius ab. Porcetensis, saec. X extr. — Nov. 4.

1. Vita. *Inc.* Cum divinae pietatis operante clementia — *Inc.* Igitur Ottonum tertio, caesarum augustissimo — *Des.* (*mutila*) nostri piissimi caesaris augendae saluti reservavit. [3671

Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 1187-90; || *Act. SS.* Nov. II, 1. 463-66.

2. Vita. *Inc.* B. Gregorius magno secundum saeculi dignitatem — *Des.* adiuvari supplices deposcimus. Amen. [3672

Additamenta. I. *Inc.* Non longe post translationem b. G-i — *Des.* a Dño cottidie curantur, cui est honor... Amen. [3673

II. *Inc.* Item accidit, ut quaedam dña de Mosella — *Des.* praestitit obsequium servitutis. [3674

Act. SS. t. c. 467-77 (var. lect. *ibid.* 599).
Exc. Holder-Egger, t. c. 1191-99.

Gregorius, Theodorus et Leo conf. in insula Samo, † cca. 360. — Aug. 24.

1. Vita auct. Petro Calotio. *Inc.* Gregorius, Theodorus et Leo, orti in Oriente — *Des.* quo die pretiosas animas Deo dederunt. [3675

Act. SS. Aug. IV. 771-72; || Cornelius (Flam.), *Eccl. Venet. illustr.* XI. 323-27.

2. Epitome. *Inc.* Gr. Th. et Leo conf. tempore Constantii imp. — *Des.* apud Samum adhuc habetur. [3676

Petrus de Nat. vii. 106.

Gregorius presb. m. Spoleti, sub Diocletiano. — Dec. 24.

1. Passio. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani imp. talis furor a sacrilegis exardescebat — *Des.* et rivum qui Sanguinarius appellatur iuxta muros civitatis... dicens : Mirabilis Deus... Ipsi honor... [3677

(Mut.) Surius, VI (1575), 951-53; (1581), 1051-53; XII (1618), 307-8; XII (1880), 394-97. — Verba genuina ex codd. exscripsimus.

2. Epitomae.

Ado, 24 dec. — * Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, viii. 12 (*P.L.* CXXXV. 737-40). — Vinc. Bellov. xiii. 54; || Mombritius, I. 341^{v}. — *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 232^{c}-33^{a}; || *id.* (Lovan. 1485), f. 8-8^{v}. — Petrus de Nat. i. 88.

Gregorius thaumaturgus ep. Neocaesariensis, † cca. 270. — Nov. 17.

1. Vita auct. Gregorio ep. Nysseno. *Inc. prol.* Gregorius divina gratia Nisenae sedis ep... Gloriosa miracula et admirabilem vitam —

Inc. Igitur Gregorius Neocaesarea Ponti urbe genitus — *Des.* cum Atenodoro fratre suo mirabilis apparuit. Depositus est vero... [3678

Bibl. Casin. III. Floril. 168-79.

2. LAUDATIO ADSCRIPTA EIDEM. *Inc.* Festivitatem hodiernam — *Des.* ad caelestia regna gloriosus migravit. Huius rei gratia... [3679

De qua *Anal. Boll.* XVII. 90.

3. EPITOMAE.

HIERONYMUS, *De vir. ill.* 65. — ADO, 3 iul. — VINC. BELLOV. XII. 80-82. — PETRUS DE NAT. VI. 44.

Gregorius ab. Traiectensis, † 775 (?). — Aug. 25.

1. VITA AUCT. S. LIUDGERO. *Inc. prol.* Sacrarum scripturarum praeceptis monemur — *Inc.* Est enim mihi sermo iste de dño Gregorio ab. — *Des.* migravit ad Dñm, cui tanto tempore sincera mente servivit, praestante... [3680

BROWERUS (Chr.), *Vita S. Gregori Ultraiectensis antistitis et ab.* (inter SIDERA GERM., Moguntiae, 1616), 1-18; || SURIUS, VIII (1618), 277-83; || MABILLON, *Acta*, III, 2. 320-33; 2ª ed. 290-302; || *Act. SS.* Aug. V. 254-64; || *P.L.* XCIX. 752-70; || PARIS (G.), *Disquisitio de Ludgero Frisiorum Saxonumque apostolo* (Amstelaedami, 1859), 158-82; || HOLDER-EGGER (O.). in *MG.* Scr. XV. 66-79.

Exc. SERARIUS, *Rer. Mogunt.* 457-64, 514-17; *id.* ed. IOANNIS, I. 286-89, 323. — *Act. SS.* Iun. I. 483-87; 3ª ed. 476-79. — BOUQUET, III. 670.

2. EPITOME. *Inc.* Cum s. Bonifatius Traiectensis ep. a Deo admonitus ad Hessos — *Des.* sincera mente servivit. Eius autem translatio... facta est. [3681

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 321ª-21ᵈ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 119ᵛ-20ᵛ.

Gregorius ep. Turonensis, † 594. — Nov. 17.

1. TESTIMONIUM IPSIUS GREGORII.

*GREG. TURON. *Hist. Franc.* X. 31.

2. VITA. *Inc. prol.* Omnium quidem sanctorum iure memoria veneratur — *Inc.* Gregorius celtico Galliarum tractu fuit exortus — *Des.* Martino iunctus in caelo consummaret, praestante... [3682

CLICHTOVEUS (Hier.), *Sulpicii Severi de vita divi Martini*, etc. (Paris. 1511), f. 71-77: || LIPOMANUS, III, f. 137-43; || SURIUS, VI (1575), 378-87; (1581), 419-27; XI (1618), 376-80; || *Greg. Turon. opera*, ed. RUINART, in initio, sign. zᵛ-bbᵛ; || BOUQUET, II. 129-35; || *P.L.* LXXI. 115-28; || BORDIER, *Les Livres des miracles de Grégoire de Tours*, IV. 212-33.

3. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXII. 124, 125. — PETRUS DE NAT. X. 72.

Gregorius a Veruculo, Ord. Erem. S. Augustini, † 1343. — Mai 4.

VITAE EPITOME. *Inc.* Notum sit igitur b. G-um oriundum esse ex terra Veruculi — *Des.* non repetam. [3683

Act. SS. Mai I. 535-36; 3ª ed. 541-42.

Grimbaldus ab. Wintoniensis, † 903. — Iul. 8.

CAPGRAVIUS, f. 167; || *Act. SS.* Iul. II. 651, n. 3.

Gua... *Vid.* **Wa...**

Gudila v. culta Bruxellis, saec. VII. — Ian. 8.

1. VITA AUCT. HUBERTO. *Inc. prol.* Dilectissimo fratri Alberto... Attulisti ad nos nuperrime quaternium — *Inc.* B. igitur Gudila v. dignissimum habuit ortum — *Des.* (*mutila*) nepotis, de quo praelocuti sumus, ducis Karoli. [3684

Act. SS. Ian. I. 514-23; || *Act. SS. Belgii*, V. 689-715.
Exc. HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 1200-3.

2. VITA. **a.** *Inc.* Igitur Sigiberti regis temporibus, qui fuit Dagoberti regis filius, exstitit quidam comes Witgerus — *Des.* quae me scribentem et te, christiane, respiciat legentem. Amen. [3685

SURIUS, I (1570), 162-71; (1576), 167-76; (1618), 121-26; II (1875), 561-72; || *Act. SS.* t. c. 524-30; || *Act. SS. Belgii*, V. 716-34.
Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 656-57; III. 385-86, 427-28, 438. — HONTHEIM, *Prodr. hist. Trev.* I. 458. — BOUQUET, III. 628-29; V. 480-81; IX. 149-50; XI. 463. — HOLDER-EGGER, t. c. 1203, not. **.

b. *Inc. prol.* Universis sub iugo levi Christi militantibus — *Inc.* Igitur ss. virginis Gertrudis temporibus vir quidam fuerat ven. nomine Witgerus — *Des.* quae me scribentem ac omnes audientes respiciat et legentes. Amen. [3686

Exc. (prologus) *Catal. Brux.* I. 391, 44°. — Cf. etiam *Anal. Boll.* XIV. 46, 27°.

Gudwalus ep. Britannus cultus Gandavi, saec. VII. — Iun. 6.

1. VITA, libris 3. *Inc. prol.* Angelico comprobante testimonio — *Inc. lib. I.* In illis igitur diebus cum christiani imperii maiestas — *Des.* cum tanto decore collocavit. Quod actum constat III non dec., Lothario quidem rege... [3687

Act. SS. Iun. I. 729-42; 3ª ed. 718-30. — (**Mut.** et plurimum contracta) SURIUS, III (1572), 509-18; (1579), 616-22; VI (1618), 108-11; VI (1877), 146-57.

2. MIRACULA. *Inc. prol.* Benedictus Deus, qui facit mirabilia solus — *Inc.* Anno incarnati Verbi MXLIII, VIII id. iun., II feria — *Des.* immo velut debriatio quaedam populis orta est. [3688

Act. SS. t. c. 743-48; 3ª ed. 732-36.

3. SERMO IN TRANSLATIONE SS. GUDWALI ET BERTULFI. *Inc.* Quicumque memoriam sanctorum agit — *Des.* in loco Blandinium dicto. [3689

Act. SS. t. c. 742-43; 3ª ed. 730-31.

4. EPITOME. *Inc.* S. Gudwalus Britanniae finibus ortus — *Des.* et pluvias statim largissime caelum dedit. [3690

CAPGRAVIUS, f. 167-68.

Gue... *Vid.* **We...**

Guesnoveus. *Vid.* **Goeznoveus.**

Guethnocus. *Vid.* **Iacutus.**

Gui... *Vid.* **Wi...**

Guignerus. *Vid.* **Fingar.**

Gulielmus. *Vid.* **Willelmus.**

Gumbertus ep., fundator monasterii Ansbacensis, saec. VIII. — Iul. 15.

VITA. *Inc.* B. Gumbertus nobilium secundum carnem parentum stirpe — *Des.* in hoc mundo coruscat miraculis, praestante... [3691

Act. SS. Iul. IV. 69-71; || STREBEL (I. S.), *Franconia illustrata,* I (1761), 188-201.

Gumbertus m. Avennaci in agro Remensi, saec. VII. — April. 29.

VITA. *Inc.* Tempore quo gubernabat Francigena sceptra rex potentissimus Childericus — *Des.* triumphat cum angelis laureatus, donante Dño N. I. C... [3692

Officium SS. Tresani, Gumberti et S. Berthae (Rhemis, 1557), 67-111; || *Act. SS.* April. III. 622-24; 3ª ed. 630-31 (ea quae editor interpolata censuit, inter annotationes reiecta sunt vel etiam prorsus omissa).

Gumbertus ep. Senonensis (?), fundator monasterii Senoniensis, saec. VII. — Febr. 21.

VITA AUCT. RICHERO (*Gesta Senoniensis eccl.*, I. 1-3). *Inc.* Igitur in tempore illo, cum ab incarnato Dei Verbo DCCXX ageretur annus — *Des.* et fundatorum nomina perlegeris. [3693

D'ACHERY, *Spicilegium*, III. 273-77; || ID. ed. DE LA BARRE, II. 604-5; || MABILLON, *Acta,* III, 2. 470-72; 2ª ed. 426-28; || CALMET, *Hist. de Lorraine,* II, preuves, 2-5; 2ª ed. III, preuves, 141-43; || WAITZ (G.), in *MG.* Scr. XXV. 257-59.

EXC. BOUQUET, III. 583-84.

Gumesindus et Servus Dei mm. Cordubae, † 852. — Ian. 13.

*Eulogius, *Mem. SS.* ii. 9 (*P.L.* CXV. 776); || Surius, I (1618), 180; || *Act. SS.* Ian. I. 823; 3ª ed. II. 105.

Gummarus conf. Lirae in Belgio, saec. VIII extr. — Oct. 11.

1. Vita et translatio. *Inc.* S. Gummarus generosa stirpe exortus apud Emblehem — *Des.* perseveranter pulsent. Imploremus ergo misericordiam summi iudicis... [3694

α) *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 403ᵈ-8ᵈ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 237ᵛ-43. — (Mut.) Surius, V (1574), 695-700; (1580), 779-84; X (1618), 160-63; X (1879), 344-51.

β) (desunt commentatiunculae piae, quae in α post nonnulla capitula leguntur) *Act. SS.* Oct. V. 682-88; || Deckers (P. G. L.), *Leven en eerdienst van den heiligen ridder Gummarus* (Lier, [1870]), 479-94.

γ) (epitome) Vid. *Catal. Brux.* I. 102, 34º.

Additamentum. *Inc.* Consimile miraculum accidit de alio... [3695

Cf. *Anal. Boll.* XIV. 50, 65º.

2. Prologus in Vitam metricam, auct. Theobaldo. *Inc.* Dño Sigero.:. Hortata est caritas tua... [3696

Act. SS. t. c. 682; || Deckers, t. c. 478-79.

3. Vita metrica. *Inc. prol.* Ut solis lampas nocturnas dissipat umbras — *Inc.* Stillavit caelo donum pietatis ab alto — *Des.* Munere nec gemino caruit, dum corpore vixit. [3697

De qua *Act. SS.* t. c. 677, n. 11; 681, n. 22; || Deckers, t. c. 467, n. 11; 475, n. 22; || *Anal. Boll.* XIV. 50, 66º.

4. Versiculi de miraculis. Sunt bis centenis nonaginta quoque quinis — *Des.* sic crescit fabrica, solvuntur debita multa. [3698

Cf. *Anal. Boll.* t. c. 50, 67º.

5. Miracula an. 1475. *Inc. prol.* Benedictus Deus in donis suis — *Inc.* Anno Dñi mcccclxxv in die ss. Pentecostes — *Des.* Quorum multiplicitatem satis explicat... [3699

Act. SS. t. c. 689-97; || Deckers, t. c. 495-513.

Gundbertus, Gundebertus. *Vid.* **Gumbertus.**

Gundecharus ep. Eichstetensis, † 1075. — Aug. 2.

Miracula an. 1309. *Inc.* Anno Dñi mcccix, feria vi... Quaedam puella, nomine Leukardis — *Des.* et tandem quasi post 12 dies omnino convaluit. [3700

Act. SS. Aug. I. 184-89.

Gundelbertus ep. Senonensis. *Vid.* **Gumbertus.**

Gundleius rex Australium Britonum, saec. VI. — Mart. 29.

1. Vita et miracula. *Inc.* Nobilissimus rex Glivusus — *Des.* et subiacere debuit ecclesiae S. Gunlyu per rationem. [3701

Rees, *Cambro British SS.* 145-57.

2. Epitome. *Inc.* S. Gundleus filius regis Australium Britonum — *Des.* a morte temporali liberatur. [3702

Capgravius, f. 168-68v; || *Act. SS.* Mart. III. 784; 3a ed. 781.

Gundulfus ep. Mediolanensis (?), cultus in agro Bituricensi, saec. VI (?). — Iun. 17.

1. Vita. S. confessor Dei G. vita, moribus scientiaque praeclarus — *Des.* fulget miraculis, ad laudem... [3703

Gononus (B.), *Vitae Patrum Occid.* 213.

2. Translatio et miracula. *Inc. prol.* Sicut summa aeternae felicitatis gaudia — *Inc.* Fidelibus populis Deum intimasse credimus — *Des.* desaeviit incendium. [3704

Labbe, *Bibl. mss.* II. 386-88; || *Act. SS.* Iun. III. 380-81; 3a ed. IV. 308-9.

Gundulfus ep. Traiectensis, saec. VII in. — Iul. 26.

1. Vita. a. *Inc.* Nunc (*al.* Hunc, Hinc) sequitur electio... Hic namque ut relatione quorundam fidelium agnovimus, magnis ex natalibus — *Des.* sepelitur in medio ecclesiae illius incomparabilis viri gloriosissimi Servatii, ad laudem... Amen. Quid ergo nos tantilli... [3705

Act. SS. Iul. IV. 163-64 (Deest clausula: " Quid ergo... "). — Desumpta est Vita ex parte iii Vitae **7a** vel etiam **7b** S. Servatii ep. Tungrensis. Vid. infra **Servatius**.

b. *Inc.* Nunc sequitur electio... Hic nimirum, ut in litteris magnorum agnovimus, magnis ex natalibus — *Des.* sepultus est in ecclesia praefata, ad laudem... Amen. Quid ergo, ff., nos pusilli... [3706

Inest in Vita S. Servatii **7c**, part. ii-iii.

c. *Inc.* Assumptus est etiam post eum in cathedra eius G. Hic missus divinitus — *Des.* in bona spe assumptus est ad Dñm. [3707

Inest in Vita Servatii **7d**, parte iii.

d. *Inc.* Subsecuta est electio pretiosissimi... Hic magnis ex natalibus — *Des.* ex hoc mundo transivit et iuxta eum sepultus est. [3708

De qua *Act. SS.* t. c. 161, n. 9 (" Tertium legitur... ").

e. (Auct. Aegidio Aureaevallensi, *Gesta ep. Leodiensium*, i. 34). *Inc.* Hunc sequitur *etc. ut* a. — *Des.* sepeliunt in medio ecclesiae viri gloriosissimi Servatii. Quid ergo nos tantilli... [3709

Chapeaville, *Gesta pontif.* I. 61-63; || Heller (I.), in *MG.* Scr. XXV. 28.

f. *Inc.* B. autem Monulfo de medio facto — *Des.* sepelitur in medio ecclesiae b. Servatii. [3710

Act. SS. t. c. 162-63.

2. Vita auct. Pseudo-Iohanne ep. Traiectensi. *Inc.* S. Gondulfus, filius deplorati Munderici — *Des.* Vitam et acta habes, carissime praesul... [3711

Exc. *Act. SS.* Mai VII, Danielis Papebrochii Paralipomena, 65, n. 11; 3ª ed. Propyl. Mai, Paralipomena, 65, n. 11. — *Ibid.* Iul. IV. 160, n. 4.

Gunhardus ep. Namnetensis et soc. mm., † 843. — Iun. 25.

Passio (ex Annalibus S. Sergii Andegavensis excerpta?). *Inc.* Anno ab inc. Salvatoris dcccxliii, ab urbe autem condita mdxcv... Rainaldus — *Des.* terra marique externos hostes assidue patimur. [3712

D'Argentré (Bertrand), *Histoire de Bretaigne* (1582 et saepe postea), lib. ii, c. 12; || Baronius, *Annales,* ad an. 853, xxiv; || Duchesne, *Hist. Norm. scr.* 20; || Id. *Hist. Franc. scr.* II. 386-87; || *Act. SS.* Iun. VI. 246; 3ª ed. VII. 682-83; || Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* III. 831; || Bouquet, VII. 46-47; || Marchegay (P.) et Mabille (É.), *Chroniques des églises d'Anjou* (Paris, 1869), 129-32; || Merlet (R.), *La Chronique de Nantes* (Paris, 1896), 14-17.

Guntherus erem. in Bohemia, † 1045. — Oct. 9.

Vid. etiam supra, **Emmerammus**, 3, exc.

1. Vita. *Inc.* Regnante piissimo imp. Henrico huius nominis secundo, cum b. Godehardus Altahense coenobium regeret, fuit in Thuringiae partibus quidam vir — *Des.* adsepeliendum esse in spiritu praedicebat. In quo loco per eius merita... [3713

Canisius, *Ant. lect.* II, 2. 566-77; ed. Basnage, III, 1. 185-89; || Surius, X (1618), 136-38; || Mabillon, *Acta,* VI, 1. 480-86; 2ª ed. 423-28; || *Act. SS.* Oct. IV. 1069-72; || Pertz, *MG.* Scr. XI. 276-79; || Emler (J.), in *Fontes rer. Bohem.* I. 337-46.

2. Vita et miracula. I. Vita. *Inc.* Anno ab inc. Dñi mv, regnante piissimo imp. Henrico tertio, cum b. Godhardus Altahensem abbatiam feliciter gubernaret et... exhiberet famulatum, fuit in partibus Thuringiae — *Des.* Quanta autem eodem anno ad sepulcrum... sequens lectio manifesto declarabit indicio. [3714

De qua *Act. SS.* t. c. 1056, n. 7 (ex cod. ducis de Altaems); 1074, annot. *hh.*

II. Miracula. *Inc.* Fuit in partibus Pannoniae quidam Laurentius — *Des.* sigillis nostris hanc litteram roborantes. [3715

Act. SS. t. c. 1074-81, n. 1-24.

III. Notae. *Inc.* Notandum est quod b. G. heremum intravit anno Dñi mviii — *Des.* consilioque persuasit. [3716

Act. SS. t. c. 1083-84, annot. *ff.*

IV. Miracula. *Inc.* Anno ab inc. Dñi MCCCLXI, regnante — *Des.* Iohannes nomine Zoth... et alii quamplures viri fide digni. [3717

Act. SS. t. c. 1081-83, n. 25-31.

3. Vita et miracula. I. Vita. *Inc.* Fuit in partibus Thuringiae quidam vir — *Des.* se in spiritu sepeliendum esse praedixit. In quo loco multa per eius merita... [3718

Piter (B.), *Thesaurus absconditus in agro seu monasterio Brzewnoviensi ... S. Guntherus* (Brunae, 1762), 17-27.

II. Miracula. *Inc.* Fuit in Pannoniae partibus vir quidam Laurentius — *Des.* sanum et incolumem restituunt. [3719

Piter, t. c. 28-35.

Guntramnus rex, † 592. — Mart. 28.

Petrus de Nat. iv. 8.

Gurthiernus erem. in Britannia Armorica, saec. VI. — Iul. 3.

1. Genealogia. *Inc.* Haec est genealogia... Igitur G. filius Boni — *Des.* consobrinam Mariae genetricis Christi. [3720

Le Duc (Pl.), *Histoire de l'abbaye de Sainte-Croix de Quimperlé*, ed. R.-F. Le Men (Quimperlé, s. a. [1881]), 578-79; || Maître (L.) et P. de Berthou, *Cartulaire de l'abbaye de Sainte-Croix de Quimperlé* (Paris, 1896), 3-4.

2. Vita. *Inc.* Gurthiernus, quando fuit iuvenis, exivit — *Des.* et vos misericordiam a Deo. Sic valete. [3721

Le Duc, t. c. 579-80; || Maître, t. c. 4-6.

3. Inventio reliquiarum saec. XI. *Inc.* Gurthierni reliquiae sunt hae, qui fuit rex Anglorum — *Des.* et aliorum reliquiae. [3722

Le Duc, t. c. 581; || Maître, t. c. 6-7.

Guthlacus erem. Croylandiae, † 714. — April. 11.

1. Vita auct. Felice mon. *Inc. prol.* In Dño dñorum dño meo... Aelfwaldo... Iussionibus tuis obtemperans — *Inc.* Fuit itaque in diebus Æthelredi — *Des.* grates Deo persolvens dignas, quas nullus reddere nescit. [3723

Mabillon, *Acta*, III, 1. 264-84 (2ª ed. 257-75), c. 1-40 extr.; || *Act. SS.* April. II. 38-50; 3ª ed. 38-49; || Gough (R.), *The history and antiquities of Croyland abbey* (London, 1783) [= Nichols, *Bibliotheca topographica Britannica*, nº xi], Appendix, 131-53; || Birch (W. de Gray), *Memorials of S. Guthlac of Crowland* (Wisbech, 1881), 1-64.

Aliquando in codicibus subiunctus est locus exscriptus ex Orderico Vitali, *Hist. eccl.* l. iv, c. 15 extr. et 16 init. [ed. Mabillon, t. c. 284 (2ª ed. 275), c. 40 extr. et c. 41; *Act. SS.* t. c. 50], qui *inc.* " Multi vero diversis infirmitatibus gravati „ et *des.* " Eundem itaque locum omni vita sua dilexit... „ [3724

2. EIUSDEM EPITOMAE. a. (AUCT. ORDERICO VITALI). *Inc.* Tempore Ethelredi regis Anglorum G. ex patre Penvaldo — *Des.* gratias egit. Multi quoque alii... [3725

*ORDERICUS VITALIS, *Hist. eccl.* IV. 15 (ed. LE PREVOST, II. 268-79).

b. *Inc.* Diebus autem regis Merciorum Ethelredi nobilis quidam nomine Penwaldus — *Des.* et promotione non cessavit. Floruit autem circa annum Dñi DCCVI. [3726

CAPGRAVIUS, f. 169-72v; || SURIUS, II (1571), 625-30; (1578), 687-92; IV (1618), 142-45; II (1875), 673-81; || GONONUS, *Vitae Patrum Occid.* 59-62.

Apud Capgravium insertum est ante ultimam sententiam („ Floruit... „) capitulum quod *inc.* „ S. enim Guthlacus tam irremisso famulatu „ et *des.* „ questibus impleverunt „. [3727

3. VITA AUCT. PETRO BLESENSI ARCHIDIAC. BATHONIENSI. I. VITA. *Inc. prol.* Rev. patri et dño dño Henrico ab. Croilandiae... Quia gesta virorum illustrium — *Inc.* Temporibus Æthelredi regis Anglorum dilectus Deo — *Des.* et quam tempestivus adiutor, praestante... [3728

Sequitur in cod. II. TRANSLATIO ET MIRACULA. *Inc. prol.* Gloriosam ven. patris nostri G-i translationem — *Inc.* Tempore quo b. recordationis ab. Waldevus — *Des.* et efficacia meritorum, ad laudem... [3729

De qua *Act. SS.* t. c. 37, n. 4; MEYER (P.), in *Romania,* VIII (1879), 485.

4. VITA METRICA. *Inc. prol.* Omnimodos quanta virtute subegerit hostes — *Inc.* Regis Ethelredi sceptro dominante Britannis — *Des.* Militis imperio subiecit phantasmata Christus. [3730

EXC. BIRCH, t. c. XXV-XXVIII. — Cf. HARDY, *Descr. catal.* I. 408-9.

5. TRANSLATIO AN. 1136. *Inc. prol.* Erigite, cc., aures — *Inc.* Ad singularem huius diei celebritatem — *Des.* Honoremus ergo, ff., sanctorum reliquias... [3731

Act. SS. t. c. 54-57; 3a ed. 54-56.

6. MIRACULA. *Inc.* Quodam tempore... abbas Ingulfus — *Des.* (*mutila*) ad nepotem suum trucidandum eum stimulavit. [3732

Act. SS. t. c. 57-60.

Hadalinus seu **Hadelinus** conf., saec. VII extr. — Febr. 3.

VITA ADSCRIPTA NOTGERO EP. LEODIENSI. *Inc. prol.* Omnipotens Deus, qui dives est — *Inc.* Igitur, sicut veridicorum rettulit antiquitas — *Des.* Corpus eius honorifice curatum... [3733

Act. SS. Febr. I. 372-76; 3a ed. 377-81; || MABILLON, *Acta,* II. 1013-17; 2a ed. 972-76 (om. prol. et quibusdam aliis); || *Act. SS. Belgii,* IV. 614-624; || *P.L.* CXXXIX. 1141-48 (ex Mabillonio).
EXC. BOUQUET, III. 635-36.

Hadeloga abb. Kitzingensis, saec. VIII. — Febr. 2.

1. VITA. *Inc. prol.* Ad laudem et gloriam Dñi N. I. C. — *Inc.* B. igitur v. Hadelonga ex alto regum et imperatorum sanguine — *Des.* una sententia erat in hac prece : Oramus te... [3734

Act. SS. Febr. I. 306-9; 3ª ed. 309-11.

2. LAUDATIO. *Inc. prol.* Pauperum Christi humillimus... Scio, filiae Ierusalem — *Inc.* Egredimini, filiae Ierusalem — *Des.* Multa quidem, ut aliquis sapiens ait... [3735

Act. SS. t. c. 944-58; 3ª ed. 953-67.

Hadoindus ep. Cenomannensis, † post 650. — Ian. 20.

1. VITA (*Actus pont. Cenomann.* 12). *Inc.* Dñus Hadoindus... natione Francus vel Gallus... [3736

MABILLON, *Vet. anal.* III. 146-66; 2ª ed. 264-69.
EXC. *Act. SS.* Ian. II. 1140-43; 3ª ed. 764-66. — CAUVIN, *Géographie ancienne du dioc. du Mans,* XXXIII-XL.

2. TRANSLATIO SAEC. IX. *Vid.* **Iulianus**, Cenomann. 5.

Hadrianus I papa, † 795.

1. VITA. *Inc.* Hadrianus, natione Romanus, patre Theodoro — *Des.* et sepultus est in basilica b. Petri... ind. IIII. [3737

Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 486-514). — *Vid.* etiam **Hadrianus III.

2. EPITOME.

PETRUS DE NAT. VIII. 53.

Hadrianus III papa, † 885. — Iul. 8.

Cum de gestis huius papae, praeter ea quae ad ipsius mortem, sepulturam et miracula pertinent, nihil sciret auctor, Vitam confinxit ex his quae in *Libro pontificali,* in *Libro diurno* et alibi de Hadriano I tradita legebat, addita in fine narratione de morte etc.

1. VITA. *Inc.* Hadrianus igitur, natione Romanus, ex patre Theodoro — *Des.* per quae mereamur pervenire ad caelestem patriam, opitulante... [3738

EXC. UGHELLI, II. 115-17; 2ª ed. 94-95; ‖ CIACCONIUS (A.) et OLDOINUS (A.), *Vitae et res gestae pontificorum romanorum,* I (1677), 555-56; ‖ *Act. SS.* Iul. II. 646-47 (3ª ed. 646), n. 18-22. — MABILLON, *Mus. ital.* I, 2. 38-41. — GIORGI (I.), in *Archivio della R. Società Romana di storia patria,* XI (1888), 676-78. — QUATTRINI (Gius.), *Del culto a papa sant' Adriano III° nell' augusta badia di Nonantola* (Modena, 1889), 4-8. — ID. *Dello scambio di papa Adriano I con S. Adriano III* (Modena, 1890), 3-4, 6-7, 10. — BORTOLOTTI (P.), *Antica Vita di S. Anselmo abbate di Nonantola* (Modena, 1892), 16-17, 155-59 (= MONUMENTI DI STORIA PATRIA DELLE PROVINCIE MODENESE, XIV, 2. 148-49, 287-91).

2. Vita metrica. *Inc.* Rex regum fortis — *Inc.* Civis romanus fidei virtute — *Des.* Cui Dñus tantum concessit habere patronum. [3739

Ughelli, II. 113-15; 2ª ed. 92-94; ‖ Ciacconius, t. c. 554-55; ‖ *Act. SS.* t. c. 645-46, n. 11-16.

Exc. Quatrini, *Del culto,* 9; ‖ Bortolotti, t. c. 159 (= Monumenti, t. c. 291).

Hadrianus ab. in Anglia, † 709/710. — Ian. 9.

1. *Beda, *Hist. eccl.* iv. 1, 2 init.; v. 20; ‖ *Act. SS.* Ian. I. 595-96.

2. Libellus de adventu B. Hadriani in Angliam eiusque virtutibus (auct. Goscelino ?). *Inc.* Venerabilis ab. Adrianus natione Affricanus comes et cooperator — *Des.* ubi cum Dño regnas in perpetuum. [3740

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 403.

3. Eiusdem epitome. *Inc.* Adrianus natione Africanus, comes et cooperator — *Des.* et aeternaliter congaudebo. [3741

Capgravius, f. 1-1ᵛ; ‖ *Act. SS.* t. c. 596-97.

4. Translatio et miracula auct. Goscelino. **a.** *Inc.* Dispensante Deo eruditionem plebi suae — *Des.* sollemnitatem tanti patroni devotius celebraret. [3742

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 404.

b. *Inc.* Interim Wilhelmus dux Normannorum — *Des.* plenam sospitatem hactenus hausit aegrota. [3743

Goscelinus, *De translatione S. Augustini Cantuariensis* (vid. **Augustinus** Cantuar., 4), libro ii, n. 7-13.

Hadrianus et soc. mm. Nicomediae, sub Maximiano. — Sept. 8.

1. Passio. *Inc.* Factum est in secunda interrogatione Maximiani tyranni ut ingrederentur — *Des.* signaverunt ipsam domum. Multitudo autem virorum... serviebant Christo, cui est honor... [3744

Mombritius, I. 7ᵛ-12. — (**Mut.**) Surius, V (1574), 123-31; (1580), 147-55; IX (1618), 88-93; IX (1878), 210-22.

2. Passio. *Inc.* Factum est, imperante Maximiano tyranno, ut ingrederentur — *Des.* gratias agentes Dño N. I. C., cui est... [3745

Bibl. Casin. III. Floril. 259-67.

3. Epitomae.

Ado, 8 sept. — Vinc. Bellov. xiii. 81-84. — *Leg. aurea,* c. 134 (137). — Petrus de Nat. viii. 52.

Hadrianus ep. et soc. mm. in Maia insula Scotiae, † cca. 870. — Mart. 4.

Vita. *Inc.* In partibus Ungariae regionis — *Des.* legionis corpora requiescunt. [3746

Brev. Aberdonense, pars hiem. Propr. SS. 62v-63; || *Act. SS.* Mart. I. 328; 3a ed. 326; || SKENE, *Chronicles of the Picts*, 424-25.

Hagulstadenses sancti (Wilfridus, Acca, Alchmundus, Fridenbertus, Tilbertus, Eata).

1. LIBELLUS DE SANCTIS ECCLESIAE HAUGUSTADENSIS ET EORUM MIRACULIS (AUCT. AELREDO AB. RIEVALLENSI?). *Inc. prol.* Praesentis diei ven. festivitas, ff. cc. — *Inc.* Adolescens quidam, cum furti ac latrocinii — *Des.* infirmitas ab eo et ipse a vico discessit. [3747

MABILLON, *Acta*, III, 1. 229-222*; 2a ed. 204-20; || [RAINE (J.)], *The Priory of Hexham*, I (SURTEES SOCIETY, XLIV, 1864), 173-203. — **Var. lect.** BATES (C. J.), in *Archaeologia Aeliana*, XX (1898), 290, not. 2-5.

Exc. *Act. SS.* Sept. III. 117-27 (De ss. Wilfrido, Alchmundo, Fridenberto, Tilberto). — *Ibid.* Oct. VIII. 973-77 (De s. Acca).

ADDITAMENTUM (MIRACULA TRIA). *Inc.* Misericors Dñus dedit benignitatem — *Des.* iusta ipsius indignatione multatus sum. [3748

BATES, l. c. 293-94.

2. EIUSDEM EPITOME. *Inc.* Latro quidam morti adiudicatus — *Des.* cutis pristino decori restituitur. [3749

RAINE, t. c. 216-19.

Haimeradus. *Vid.* Heimeradus.

Hainmarus ep. Autisiodorensis, saec. VIII.

Hist. ep. Autisiod. 27 (LABBE, *Bibl. mss.* I. 429-30; || DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne*, I. 347-49; || *P.L.* CXXXVIII. 246-37; || G. WAITZ, in *MG.* Scr. XIII. 394-95); || *Act. SS.* Oct. XII. 369-70, n. 2-4.

Exc. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* I. 786-87; || BOUQUET, V. 434.

Halvardus m. in Norvegia, † cca. 1040. — Mai 15 (14).

1. PASSIO. *Inc.* S. Halwardus ex nobilibus natalibus claruit; cuius — *Des.* Ipsi vero saxum ad collum eius... [3750

Act. SS. Mai III. 401 (3a ed. 399-400), n. 1-3; || TORFAEUS (Th.), *Hist. rer. Norveg.* III. 234-35; || LANGEBEK, *Scr. rer. Dan.* III. 604-6; || UNGER (C. R.), *Heilagra manna sögur*, I (1877), 397-98; || STORM (G.), *Mon. hist. Norvegiae* (1880), 155-58.

2. EPITOME. *Inc.* S. Halvardus ex nobilioribus ortus natalibus, cuius — *Des.* Ad collum sancti saxum... [3751

Brev. Nidrosiense (1519), sign. ll. III-V; || LANGEBEK, t. c. 606-7; || UNGER, t. c. 398-99.

Hamon mon. Saviniacensis, † 1173. — April. 30.

1. VITA. *Inc. prol.* Praeclarissimorum virorum exempla memoriae commendare — *Inc.* Vir itaque iste, de quo loqui suscepimus, in

minori Britannia — *Des.* (*mutila*) et maxime circa arcam, qua eius servabantur | [3752

SAUVAGE (E. P.), in *Anal. Boll.* II. 500-549.

2. EPITOME. *Inc. prol. et Inc. ut* 1. — *Des.* anno ab inc. Dñi MCLXXIII pridie kal. mai... migravit ad Dñm, cui est... [3753

(Variae lectiones in primam partem) SAUVAGE, l. c.; — (et pars ultima) ID. *ibid.* 549-60.

Hariolfus ep. Lingonensis, saec. VIII. — Aug. 13.

VITA AUCT. ERMENRICO ELLWANGENSI. *Inc. prol.* Ermenricus... Gozbaldo ep. Domni H-i, propinqui vestri — *Inc.* Seniori in Christo amabilissimo Mahtolfo — *Des.* evidenter declaratum est. Amen. [3754

PEZ, *Thes. anecd.* IV. 747-53; || PERTZ, *MG.* Scr. X. 11-14; || GIEFEL (J. A.), *Die Ellwanger und Neresheimer Geschichtsquellen* (= WÜRTTEMBERGISCHE GESCHICHTSQUELLEN, II, 1888), 8-12.

EXC. KHAMM (C.), *Hierarchia Augustana,* Auctarium partis I (1714), 5-10.

Harlindis et Renula abb. Eikenses, saec. VIII med. — Mart. 22.

VITA. *Inc. prol.* Quamquam ab exordio generis humani — *Inc.* Pater vero illarum virginum Adalhardus vocabatur — *Des.* locari ad dexteram digni efficiamur. Quod ipse... [3755

Act. SS. Mart. III. 386-91; 3ª ed. 383-89; || MABILLON, *Acta,* III, 1. 654-662; 2ª ed. 607-14.

In *Act. SS.* prologo auctoris praemissus est prologus Iohannis Gielemans, qui *inc.* " Dñus Iesus, quia castos nos... „ [3756

Hartmannus ep. Brixinensis, † 1164. — Dec. 23.

1. VITA. *Inc. prol.* Fecit Moyses labrum aeneum — *Inc.* B. igitur Hartmannus in territorio Pataviensi sicut lilium — *Des.* dignam reverentiam recipiat. Amen. [3757

PEZ, *Scr. rer. austr.* I. 497-518; || *Der Geschichtsfreund. Beiträge zur väterländische Geschichte* (Brixen, 1867), 55-84.

2. EPITOME. *Inc.* B. Hartmannus in territorio *etc. ut* 1. — *Des.* qui in sanctis suis facit mirabilia solus, cui est honor... Amen. [3758

EXC. ZEISSBERG (H. R. VON), in *Archiv für oesterreichische Geschichte,* LVI (1877), 461-63 in notis.

Hartwicus ep. Salisburgensis, † 1023. — Iun. 14.

VITA. *Inc. prol.* Consideranti mihi lilia agri — *Inc.* Hic itaque post obitum bonae memoriae Friderici — *Des. cap. 2.* Migravit autem... — *Inc. cap. 3.* Mirificavit igitur Dñus sanctum — *Des.* convertatur sti-

lus — *Inc. cap. 4.* Ad laudem et gloriam — *Des. cap. 5.* donum recepit optatae sanitatis. [3759

α) Canisius, *Ant. lect.* VI, 2. 1215-21; ed. Basnage, III, 2. 419-22; || *Act. SS.* Iun. VI. 131-33; 3a ed. III, appendix, 14*-16*; || Wattenbach (W.), in *MG.* Scr. XI. 95-97.

β) (In hac editione deest cap. 3) Canisius, op. c. II, 1. 311-16; ed. Basnage, III, 2. 309-11.

Haseka v. reclusa in Germania, † 1261. — Ian. 26.

Vita auct. Hermanno. *Inc.* B. soror Haseka de partibus Rheni oriunda — *Des.* α) et accedunt, aliquibus incommodis sublevati. [3760

vel β) et pro incommodis sublevandis accedunt. Amen. [3761

Act. SS. Ian. II. 758-59; 3a ed. III. 373-74 (des. β); et *ibid.* Ian. II. 1151; 3a ed. III. 756 (des. α).

Hathebrandus ab. in Frisia, cultus Antverpiae, † 1198. — Iul. 30.

Vita (antiqua?). *Inc.* Fuit in Frisiae partibus in terra Vifelgonum — *Des.* (*imperfecta*) quoniam homines quaerebant eum honorare. [3762

Act. SS. Iul. VII. 164-67; 3a ed. 175-78.

Hathumoda abb. Gandersheimensis, † 874. — Nov. 28.

1. Vita auct. Agio mon. Corbeiensi. *Inc.* Honorabiliter diligendis... Quantum matri olim vestrae spiritali — *Des.* Omnès anni vitae eius fuerunt 34, regnante... [3763

Eccard (J. G.), *Veterum monumentorum quaternio* (Lipsiae, 1720), 3-12; || Pez, *Thes. anecd.* I, 3. 289-308; || Harenberg (I. Chr.), *Historia ecclesiae Gandershemensis diplomatica* (1734), 451-60; || Pertz, *MG.* Scr. IV. 166-175; || *P.L.* CXXXVII. 1169-84.

2. Dialogus (Epicedium Hathumodae) auct. eodem. *Inc.* Cum praesens ego supremis fortasse fuissem — *Des.* Hoc nostis vestram affore gloriolam. [3764

Eccard, l. c. 13-26; || Pez, l. c. 311-25; || Harenberg, l. c. 460-69; || Pertz, t. c. 176-89; || *P.L.* t. c. 1183-96; || Traube (L.), in *MG.* Poet. lat. III. 372-88.

Haugulstadenses. *Vid.* **Hagulstadenses.**

Hedestus (Hedistus), Priscus et soc. mm. Romae, sub Nerone. — Oct. 12.

Passio. *Inc.* In diebus illis pergente Nerone imp. ad Laurentum civitatem — *Des.* Nerone quater consule et Cornelio, regnante... [3765

Act. SS. Auctarium ad tom. VI oct. (1853), 10-11; 3a ed. Auctaria ad tom. I, V et VI oct. 112*-13*. — Pauca verba quae deerant in cap. 1 et 2 suppleta sunt *Catal. Paris.* III. 55, 71°.

Hedwigis, ducissa Silesiae, † 1243. — Oct. 17.

1. VITA MAIOR. *Inc. prol.* Splendoris aeterni genitor — *Inc.* Hedwigis, iam in caelis beata, in terris de stirpe generosa — *Des.* Ora quoque pro nobis supplicibus tuis... [3766

STENZEL (G. A.), *Scr. rer. Silesiacarum,* II (1839), 1-99; ‖ *Act. SS.* Oct. VIII. 224-64; ‖ SEMKOWICZ (A.), in *Mon. Pol. hist.* IV. 510-633. — (Mut.) SURIUS, V (1574), 773-97; (1580), 860-84; X (1618), 231-45; X (1879), 483-522. — Var. lect. WERNICKE, in *Zeitschrift des Vereins für Geschichte... Schlesiens,* XV (1880), 548-50.

Exc. WOLFSKRON (Ad. VON), *Die Bilder der Hedwigslegende* (Wien, 1846), IX-XLII.

2. VITA MINOR. *Inc.* Lux lucis et fons luminis — *Des.* et solamen per Christum dñum nostrum. Amen. [3767

Vita bb. Stanislai etc. (Cracov. 1511), f. 127v-30v; ‖ STENZEL, t. c. 99-105; ‖ WOLFSKRON, t. c. XLI-LI; ‖ *Act. SS.* t. c. 200-202, n. 10-22; ‖ SEMKOWICZ, t. c. 634-42.

3. GENEALOGIA. *Inc.* Ad cognoscendum aliqualiter de qua radice — *Des.* et dñam Constantiam in Trebnicz monasterio abb. [3768

STENZEL, t. c. 105-14; ‖ WOLFSKRON, t. c. I-VIII; ‖ *Act. SS.* t. c. 265-67; ‖ SEMKOWICZ, t. c. 642-51.

Hedwigis regina Poloniae, † 1399. — Iun. 17.

MIRACULA DUO. *Inc.* In nomine Dñi, amen. Sub anno nativitatis eiusdem MCCCCXIX — *Des.* Et ego Albertus Iohannis de Grothow... [3769

ZEISSBERG (H. R. VON), in *Archiv für österreichische Geschichte,* LV (1877), 16-18; ‖ PIEKOSIŃSKI (F.), *Kodeks dyplomatyczny katedry Krakowskiej S'. Wacława,* II (= MON. MEDII AEVI HIST. RES GESTAS POLONIAE ILLUSTRANTIA, VIII, 1883), 448-50; ‖ KĘTRZYŃSKI (W.), in *Mon. Pol. hist.* IV. 767-69.

Heimeradus presb. Hasungensis, † 1019. — Iun. 28.

1. VITA AUCT. EKKEBERTO MON. HERSFELDENSI. *Inc. prol.* Dño et patri suo Hertwico... Revera, pater egregie, unicum — *Inc.* Incipiente matutina luce — *Des.* Finem scribendi facere compellit me... [3770

OVERHAM (A.), *Vita b. Meinwerci ... Accesserunt ... Vitae SS. Meinulphi et Heimeradi* (Neuhusii, 1681), 231-66; ‖ LEIBNITIUS, *Scr. rer. Brunsv.* I. 365-75; ‖ *Act. SS.* Iun. V. 386-95; 3a ed. VII. 351-59; ‖ KÖPKE (R.), in *MG.* Scr. X. 598-607.

2. VITA METRICA AUCT. ERINHERO. *Inc. prol.* Es qui cunctorum dator, o Deus alme bonorum — *Inc.* Suevia felicem se laetatur genitricem — *Des.* Laus, velut est aequum... per aevum. [3771

KÖPKE, t. c. 608-12.

Exc. *Act. SS.* Iun. V. 386 (3a ed. VII. 350-51), n. 3.

Heinricus. *Vid.* **Henricus.**

Helderadus, Heldradus. *Vid.* **Eldradus.**

Helena imperatrix, † cca. 328. — Aug. 18.

Vid. etiam **Iesus Christus**, 2 A (Inventio Crucis).

1. Vita auct. Almanno mon. Altivillarensi. I. Vita. *Inc. prol. I.* Agnoscens, o lector — *Inc. prol. II.* Ingenium prudentiae mortalis — *Inc.* B. igitur Helena, oriundo Treverensis, tantae fuit nobilitatis — *Des.* consortium angelorum in vita caelesti apud Deum. [3772

Act. SS. Aug. III. 580-99.

Exc. Molinier et Kohler, *Itin. Hieros.* II, 1 (1885), 47-48.

II. Translatio in Altumvillare an. 841/842. *Inc.* Evoluto igitur plurimo tempore — *Des.* pro loci possibilitate mausoleum. Ubi pie petentibus bonaque fide... Amen. [3773

Act. SS. t. c. 601-3, n. 10-17.

Exc. Marlot (G.), *Metropolis Remensis hist.* I (1666), 402-5.

III. Miraculum. *Inc.* Praeterea non incongruum... Ea itaque nocte, qua in crastinum die natalis eius — *Des.* dependit. Igitur non est dubium per merita s. H-ae... Amen. [3774

Act. SS. t. c. 617, n. 75, 76. — Miraculum hoc ad Almanni libellum pertinere est cur credamus; certe in nonnullis codicibus eidem subiunctum est; cf. *Act. SS.* t. c. 403, n. 18 init.; *Catal. Paris.* III. 97, 48°.

2. Miracula (auct. eodem?). *Inc.* Romam vigoris sanctissima (*al.* Per omnia ss. almi vigoris) imperatrix Helena... secundum se egressa — *Des.* Sed omnes qui cum Christo cupiunt gaudere... Amen. [3775

Act. SS. t. c. 612-17, n. 53-74.

Exc. Gremaud (J.), *Documents relatifs à l'hist. du Vallais,* I (1875), 25-26.

3. Vita. *Inc. prol.* Si iuxta apostoli dictum — *Inc.* B. igitur Helena, Trevericae urbis indigena, tam praeclarae — *Des.* α) brevitatis studio praetereamus — *vel* β) breviloquio iudicamus non immerito. [3776
(*Sequitur Vita Agritii ep. Treverensis. Vid.* **Agritius.**)

Sauerland (H.V.), *Trierer Geschichtsquellen des XI. Jahrhunderts* (1889), 173-84.

Exc. *Act. SS.* t. c. 579, n. 134.

4. Vita. *Inc.* Tempore illo, quo Constantinus augustus, b. H-ae filius, salutiferi lavacri — *Des.* adhibenda comprobatur. Gloriosissimam igitur H-am suppliciter... [3777

De qua *Catal. Paris.* III. 58, 94°.

5. Vita. *Inc. prol.* Excellentissimi romani imperii caput praesentaturi — *Inc.* Diocletiano igitur reipublicae praesidente — *Des.* ut in Sion mereamur videre Deum deorum, qui vivit... [3778

De qua *Act. SS.* t. c. 579, n. 137.

6. Vita. *Inc.* Bb. Helena stabularia fuerat... [3779

Exc. *Act. SS.* t. c. 579, n. 135, 136.

7. Vita (Libellus de Constantino Magno et Helena). *Inc.* Post passionem Dñi N. I. C. eiusque gloriosam resurrectionem — *Des.* α) in

utroque imperio potentissime regnavit. — *vel* β) require in suis locis. Haec autem hic scribi fas non est... Amen. [3780

Heydenreich (E.), *Incerti auctoris de Constantino Magno eiusque matre Helena libellus* (Lipsiae, 1879), 1-30 (des. β). — **Var. lect.** Coen (A.), in *Archivio della Società romana di storia patria*, IV (1881), 17-23 (des. α).

8. Vita. *Inc.* Helena regina mater fuit imp. Constantini magni. Quae, sicut in Historia Britonum legitur, quam Ioannes Veronensis — *Des.* in monasterio suo nomini aedificato. [3781

Petrus de Nat. vii. 73.

9. Vita. *Inc. prol.* Solent diversi diversa sentire — *Inc.* Helena ss. femina, christianae religionis basis... Cloelis regis Britanniae unica fuit filia — *Des.* mereamur caelestia penetrare. Amen. [3782

Capgravius, f. 173v-76v.

10. Vita. *Inc.* Cum rex regum et dñus dominantium ecclesiae suae — *Des.* sarcophagum mirae magnitudinis laboriose fecit. [3783

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 450c-52a; ‖ *id.* (Lovan. 1485), f. 297v-99v.

11. Vita. *Inc.* Helena s., magni Constantini mater, Iulio pontifice romano — *Des.* capsella ornatissima custoditur. [3784

Iac. Philippus Bergomensis, c. 112.

12. Carmen. *Inc.* Penicillum date vestrum et favete, superi — *Des.* sancta gaudes, sanctam tenes illustrem miraculis. [3785

Act. SS. t. c. 651-53 (desunt subinde versus nonnulli).

13. Miracula patronorum Altivillarensium saec. XI. *Inc. prol.* Sanctorum miracula quotiens ad memoriam — *Inc.* Igitur anno ab inc. Dñi mxlviii, ind. i, Henrico autem rege — *Des.* sanitatis gaudia resumpsit continuo. [3786

Act. SS. t. c. 618-22 (omissa paene tota praefatione).

14. Epistula Notcheri ab. Altivillarensis de translatione facta an. 1095. *Inc. prol.* Notcherus ab... Testantur sacrae Scripturae — *Inc.* Coenobium quod denominatur Altumvillare — *Des.* Quapropter castigato termino narrationis... pauca vicissim subnectit. [3787

Act. SS. t. c. 603-4, n. 19-21; 607-11, n. 35-51; 645, n. 198-201 (omissis tribus primis capitulis).
Exc. *Gallia christ.*, 1a ed. IV (1656), 34-35; 2a ed. X (1751), instrum. 32-33. — Mabillon, *Acta*, IV, 2. 154-56; 2a ed. 164-67. — Bouquet, VII. 380; XIV. 89-90.

15. Translatio capitis in Medianum monasterium an. 1343. *Inc.* Intus est repositum — *Des.* Iohanne celario huius monasterii. [3788

Lucot, in *Mémoires de la Société d'agriculture, commerce, sciences et arts du département de la Marne*, an. 1874-1875 (Châlons-sur-Marne, 1876), 237-38.

16. RECOGNITIO RELIQUIARUM AN. 1410. *Inc.* In nomine Dñi, amen. Anno Dñi MCCCCX... Nos Simon de Cramando... [3789

Act. SS. t. c. 604, n. 23-24.

17. TRANSLATIO IN ALTIVILLARENSE MONASTERIUM. *Inc.* Temporibus Hildeberti regis Francorum vel Basini — *Des.* In qua ecclesia habet s. Helena pro loci possibilitate mausoleum... [3790

SAUERLAND, t. c. 212. — Pars prior ex FLODOARDO, *Hist. Rem. eccl.* c. 8, altera ex ultimo capite narrationis Almanni (supra **1**, II) exscripta est, paucis mutatis.

Helena v. Ord. S. Clarae Patavii, † cca. 1230. — Nov. 4.

1. BARTHOLOMAEUS DE PISIS, *De conformitate*, lib. I, conf. VIII, part. II (ed. Mediol. 1513, f. 74v); || *Act. SS.* Nov. II, 1. 512.

2. VITA AUCT. SICCONE POLENTONO. *Inc. prol.* (*in Vitas bb. Antonii Peregrini et Helenae*). Sollicitare me soles precibus, Lazare fili... [3791

Sequitur Vita Antonii Peregrini (*vid. supra* **Antonius Per.**, 3).

Inc. Vita Helenae. Helena v. b. Paduae oriunda civis fuit — *Des.* futura calamitas. Haec sunt, mi Lazare... [3792

Act. SS. t. c. 512-17.

Helena vid. m. Schedviae in Suecia, saec. XII. — Iul. 31.

PASSIO (AUCT. BRYNOLFO EP. SCARENSI?). *Inc. prol.* Postquam hiems infidelitatis transiit — *Inc.* Haec de nobilibus parentibus edita — *Des.* Haec autem breviter annotata sunt ad astructionem veritatis... [3793

FORSSENIUS (A. H.), *Specimen historicum de Schedvia Westergothiae urbe*, II (Upsaliae, 1736), 59-64; || ANNERSTEDT (Cl.), in *Scr. rer. Suecic.* III, 2. 135-38.

Exc. *Act. SS.* Iul. VII. 332-33; 3a ed. 343-44.

Helena v. culta Trecis. — Mai 4.

VITA AUCT. PSEUDO-IOHANNE CHRYSOSTOMO, INTERPRETE (?) ARGIMERO LECTORE CHALCEDONENSI. *Inc. epist. interpretis ad Herveum ep. Trecensem... — Inc. epist. auctoris ad Rosarium ep. Atheniensem... — Inc.* Ex sanctis radicibus, quas quandoque pariter in pueritia vidimus — *Des.* oculos cum purpura desiccavit. [3794

CAMUZAT, *Promptuarium Tricass.* f. 402v-10v. Desunt epistulae; de quibus cf. *Act. SS.* Mai I. 530-31 (3a ed. 536), n. 2.

Helena vid. Utinensis, † 1458. — April. 23.

VITA. *Inc.* Helena Utinensis nostri ordinis Eremitarum D. Augustini... soror — *Des.* quod orationibus H-ae factum fuit. [3795

IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 159; || *Act. SS.* April. III. 256-58; 3a ed. 257-60.

Helenus mon. in Aegypto, saec. IV. — Mai 4.

1. Vita. *Inc.* Fuit et alius vir s., H. nomine; hic a pueritia — *Des.* per nos consignata est Deo. [3796

*Rufinus, *Hist. mon.* 11 (*Vitae Patrum*, ed. Rosweydus, 168-71; || *P.L.* XXI. 429-32).

Exc. *Act. SS.* Mai I. 531-32 (3ª ed. 537), n. 4-6.

2. Vinc. Bellov. xv. 75.

Helerius m. in Caesarea maris britannici insula, saec. VI. — Mai 16.

Passio. *Inc.* In diebus illis cum post destructionem efferae reginae Brunechildis — *Des.* Ille vero postquam cognovit seriem rei... [3797

Act. SS. Iul. IV. 148-52; || Pigeon (E.-A.), *Vies des SS. du dioc. de Coutances*, II. 136-45.

Exc. *Act. SS. Belgii*, II. 209-11.

Helia v. Dyrrachii.

Vita, libris 3. *Inc. prol. I.* Veterum mos fuerat praeceptorum — *Inc. prol. II.* Saeculi mercatores — *Inc. lib. I.* Igitur s. Heliae vitam... Haec generosis orta natalibus apud Yrracium — *Des. lib. III.* animae profligabunt, praestante... Amen. — *Sequitur brevis " laus eiusdem ", quae inc.* Virgo Christi sum — *et des.* efficiantur aequales. Amen. [3798

De qua *Catal. Paris.* III. 475, 17°.

Helianus m. Sebaste, sub Licinio. — Mart. 10.

1. Passio. *Vid.* **Sebasteni**.

2. Translatio Beneventum an. 763. *Inc.* Quia, largiente Dño... Tempore quo Arechis — *Des.* Quae quidem mulieres stupefactae tanto miraculo... [3799

Borgia (St.), *Memorie istor. di Benevento*, I. 199-206.

Exc. Waitz (G.), in *MG.* Scr. rer. langob. 581-82.

Heliena v. Laurinensis. — April. 20.

Vita (antiqua?). *Inc.* Cum in divinis voluminibus inveniatur — *Des.* Anima eius in collegio ss. virginum... [3800

Act. SS. April. II. 762; 3ª ed. 760.

Heliodorus ep. Altinensis, saec. IV. — Iul. 3.

1. Vita. *Inc. prol.* Tempore illo, quo ex diversis provinciis — *Inc.* Tempore namque Theodosii imp. — *Des.* s. Dei genetricis Mariae de Torcello collocaverunt; ubi florent... [3801

Act. SS. Iul. I. 647-51; 3ª ed. 568-71.

2. Petrus de Nat. vi. 46.

Helladius ep. Autisiodorensis. *Vid.* **Eladius.**

Helveus. *Vid.* **Ailbeus.**

Hemelina conversa Cisterciensis, † cca. 1178. — Oct. 27.

VITAE EPITOME AUCT. GOSSUINO MON. CLAREVALLENSI. *Inc.* Vidimus quandam virginem mirae abstinentiae — *Des.* ardet accensa. [3802

. HENRIQUEZ (Chr.), *Menologium Cistertiense* (Antverpiae, 1630), 364; || *Act. SS.* Oct. XII. 397.

Hemma vid., fundatrix Gurcensis, † 1045. — Iun. 29.

1. VITA. *Inc. sermo.* Laudabilis saepe vita sanctorum — *Des.* sic breviter compilavit — *Inc. Vita.* Erat quaedam valde nobilis comitissa — *Des.* praesens littera subsequenter ostendit. [3803

Act. SS. Iun. V. 499-501; 3ª ed. VII. 457-59.

2. MIRACULA SAEC. XII/XIII. *Inc.* Quidam a praepositura Newnburgensis ecclesiae — *Des.* idem servus fuit de Lelin. Haec omnia... possunt comprobari. [3804

Act. SS. Iun. V. 501-3; 3ª ed. VII. 459-61 (desunt pauca in fine).
EXC. JAKSCH (A. VON), *Die Gurker Geschichtsquellen 864-1232* (= MON. HIST. DUCATUS CARINTHIAE, I. 1896), 395-97 (insunt quae deerant in *Act. SS.*).

3. MIRACULA SAEC. XV. *Inc.* Ego Georgius, pauper presb., capellanus in Gombs — *Des.* quae brevitatis causa... praetermittuntur. [3805

Act. SS. Iun. V. 503-6; 3ª ed. VII. 461-63.

Henricus erem. in Anglia, † 1120. — Ian. 16.

VITA. *Inc.* Ex praeclaro Danorum genere — *Des.* sic dormitantem transportarent. Obiit autem... [3806

CAPGRAVIUS, f. 176ᵛ-78; || *Act. SS.* Ian. II. 60-62; 3ª ed. 424-26.

Henricus Baucenensis, conf. Tarvisii, † 1315. — Iun. 10.

1. VITA AUCT. PETRO DOMINICO DE BAONO EP. TARVISINO. *Inc. prol.* Dum sacrae historiae et ss. virorum — *Inc.* Porro vir ven. iste, propria patria relicta — *Des.* Et hic finem apponens ego Petrus ep. antedictus precor legentes... [3807

[Rambaldus DEGLI AZZONI AVOGARI], *De b. Henrico qui Tarvisii decessit anno Christi MCCCXV commentariorum pars altera* (Venetiis, 1760), 79-107 (integra).
EXC. (desunt decem ultima cap.) *Act. SS.* Iun. II. 371-75; 3ª ed. 365-69.

2. MIRACULA AN. 1315. *Inc.* (*mutila*) contracta in brachio, sanata est. Maria filia Azonis — *Des.* de contrata S. Martini de Vicentia. [3808

Act. SS. t. c. 376-91; 3ª ed. 370-86.

3. ACTA REIPUBLICAE TARVISINAE AN. 1315-1317, QUAE B. HENRICUM ATTINGUNT.

R. DEGLI AZZONI, t. c. 1-76,

4. ELEVATIO CORPORIS AN. 1381. *Inc.* In nomine... in hac ecclesia Tervisina fuit ostensum sollemniter... [3809

Act. SS. t. c. 391-92; 3ª ed. 386.

Henricus de Calstris, Ord. Praed., saec. XIII. — Oct. 18.

VITA. *Inc. prol.* Mirabilis Deus in sanctis suis — *Inc.* Igitur vir Dei frater H. de C., natus in civitate Lovaniensi — *Des.* in camino suo ardentissimae passionis, qui est... [3810

Exc. CHOQUETIUS (H.), *SS. Belgi Ord. Praed.* (1618), 78-87.

Henricus II imperator, † 1024. — Iul. 15.

1. VITA ADSCRIPTA ADALBOLDO EP. ULTRAIECTENSI. *Inc. prol.* In gestis scribendis duo sunt videnda — *Inc.* Millesimo secundo anno ab inc. Dñi, ind. XV, Otto tertius — *Des.* (*mutila*) fideles tamen Bulizlavi exterritat | [3811

GRETSERUS (I.), *Divi Bambergenses* (1611), 430-54; || LUDEWIG, *Scr. rer. episc. Bamberg.* 790-813; || LEIBNITIUS, *Scr. rer. Brunsv.* I. 430-41; || *Act. SS.* Iul. III. 744-54; 3ª ed. 714-23; || *Gretseri opera,* X. 540-50; || WAITZ (G.), in *MG.* Scr. IV. 683-95; || *P.L.* CXL. 89-108. — **Var. lect.** HARTWIG (O.), in *Neues Archiv,* VIII. 383.

Exc. BOUQUET, X. 376.

2. VITA ET MIRACULA AUCT. ADALBERTO DIAC. BAMBERGENSI. *Inc.* Anno ab inc. Dñi MI, ab urbe autem condita MDCCLII, Ottone puero — *Des.* ad meliora quaeque tantis virtutibus accendatur, praestante... [3812

α) De priore editione, quae iisdem verbis *inc.* et *des.*, cf. W. SCHMIDT, in *Forschungen zur Deutschen Geschichte,* IX (1869), 361-77 (ubi etiam **var. lect.**, praesertim p. 368 sqq.); W. ARNDT, *ibid.* X (1870), 603-4. — Desunt in hac editione cap. 7-19, 25 a medio, 26, 27 et initium 28 (secundum partitionem Waitzianam editionis β).

β) (altera editio, in qua ab ipso Adalberto inserta sunt praesertim multa de fundatione episcopatus Bambergensis) CANISIUS, *Ant. lect.* VI, 1. 383-97; ed. BASNAGE, III, 2. 27-44 (desunt cap. 6 a medio, 7-19, 26, 27 editionis Waitzianae); || GRETSERUS, *Divi,* 6-53; || SURIUS, VII (1618), 190-202 init. (in ipso textu inserta est narratiuncula quaedam " quare Henricus claudicaverit " [vid. infra, **Michael** archangelus, 3], quam Gretserus in notis ediderat); || LUDEWIG, t. c. 269-318; || *Act. SS.* t. c. 754-66, 770-75; 3ª ed. 723-734, 738-42 (interpolata ut apud Surium); || *Gretseri opera,* X. 506-30; || WAITZ, t. c. 792-814; || *P.L.* t. c. 109-34, 142-44 (interpolata ut apud Surium). — **Var. lect.** *Catal. Brux.* 386-87, 29°.

Exc. HOCKERUS (I. L.), *Bibliotheca Heilsbronnensis* (Noribergae, 1731), 31.

2a. APPENDIX DE CANONIZATIONE. *Inc.* Cupientes vestrae satisfacere dilectioni... Annuente rege Chonrado — *Des.* inter sanctorum reliquias collocatur. Amen. [3813

Arndt (W.), t. c. 605.

Exc. Waitz (G.), in *Neues Archiv*, IV. 164-65; cf. *ibid.* VII. 623.

3. Additamentum ad Vitam 2 (liber tertius). *Inc.* Secretum regis celare bonum est — *Des.* odibilis zabulus per eam reprobatur. [3814

Waitz, in *MG.* Scr. IV. 816-20; || *P.L.* t. c. 187-98.

Consilium inierat Adalbertus ut Vitae 2 editionem β in libros duos divideret ; quod perfecisse non videtur. Divisionem instituit vel certe recepit auctor saec. XIII ineuntis, qui hoc additamentum tamquam librum tertium adiecit.

4. Miracula Merseburgi facta. *Inc.* Tempore illo quo ven. ab. Merseburgensis ecclesiae Volcmarus — *Des.* aquae vel alterius liquoris haustu curantur, praestante... [3815

Gretserus, *Divi*, 53-62; || Surius, VII (1618), 202-3; || Ludewig, t. c. 318-326; || *Act. SS.* t. c. 766-69; 3ª ed. 734-36; || *Gretseri opera*, X. 530-34; || *P.L.* t. c. 133-40.

Exc. Waitz, in *MG.* t. c. 814-16.

5. Vita. *Inc. prol. I* (*in Legendas SS. Henrici et Cunegundis*). Quoniam quidem Deum laudare iubemur — *Inc. prol. II* (*in Vitam Henrici*). Si beatorum tantummodo spirituum — *Inc.* Anno ab inc. Dñi dccccxii Conrardus primus huius nominis — *Des.* Ipse itaque primus huius nominis rex et imp. extitit... [3816

Legende SS. Henrici imp. et Kunegundis, Bruxellis, 1484 (Hain, 8429), sign. a.1-e.ij.

Exc. *Act. SS.* Mart. I. 268 (3ª ed. 266-67), n. 9 (initium prologi i). — *Catal. Brux.* I. 182-84, 5° (prol. ii, qui nonnumquam in codicibus recentioribus Vitae 2 praefixus est; cf. etiam *ibid.* 387).

6. Epitomae.

a. (Vitae 2) *Legendae aureae* appendix, c. 201 (198); || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 256ᵇ-56ᵈ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 39-39ᵛ. — *Legende SS. Henrici et Kunegundis* (1484), sign. f.7-g.ijᵛ.

b. Petrus de Nat. vi. 97.

Henricus (Ericus) peregrinus, cultus Perusiae, † 1415(?). — Mart. 13.

Vita. *Inc.* B. Henricus, rex trium regnorum, exivit de partibus suis — *Des.* videtur integrum iacere. Haec autem facta... [3817

Anecdota Ioh. Gielemans, 14-15.

Henricus ep. Upsalensis m., saec. XII. — Ian. 19.

Vita et miracula. *Inc.* Regnante illustrissimo rege s. Erico in Suecia — *Des.* His et aliis quam plurimis signis... [3818

Act. SS. Ian. II. 249-50; 3ª ed. 613-14; || Benzelius (E.), *Monumenta vetera ecclesiae Sueogothicae*, I (Upsaliae, 1709), 33-37; || *Scr. rer. Suecic.* II. 332-35. — (Mut.) Vastovius (I.), *Vitis Aquilonia* (1623), 65-67; 2ª ed. (1708), 62-65.

Exc. Modo longiorem modo breviorem libelli partem invenire est in plerisque breviariis Suecicis antiquis.

Henricus Zwifaltensis, prior Ochsenhusanus, saec. XIII. — Nov. 4.

Vita. *Inc.* Totius bonitatis auctor Deus — *Des.* et quae nos rettulimus, plenam reddit fidem. [3819

Canisius, *Ant. lect.* V, 2. 670-72; ed. Basnage, III, 1. 331-32; || Surius, XI (1618), 157-58.

Heraclius ep. Senonensis, saec. VI in. — Iun. 8.

Vita. *Inc. prol.* Operae pretium est, ff. dd., et rationabile — *Inc.* In primis siquidem bb. H-um... Successit namque in episcopatu — *Des.* in Dñi pace quiescunt auro et argento circumdati. Credimus... [3820

Act. SS. Iun. II. 70-71; 3ª ed. 71-72.

Herbaudus seu **Heribaldus** erem. in Britannia Armorica. — Iun. 17.

Vita. *Inc.* Herbaudus ex maiori Britannia oriundus — *Des.* cuncta ei advenerunt prospera. Ecce mirabilis Deus... [3821

Act. SS. Iun. VI, 1. 202-4; 3ª ed. IV, appendix, 24*-25*.

Herculanus (Herculianus) ep. Perusinus m., † 547. — Mart. 1, Nov. 7.

1. Vita auct. Gregorio Magno. *Inc.* Nuper Floridus... Vir ss. H., nutritor meus — *Des.* ac si nulla hoc ferri incisio tetigisset. [3822

* Greg. Magnus, *Dial.* iii. 13 (*P.L.* LXXVII. 241-43); || Vinc. Bellov. xxii. 76; || Mombritius, II. 1ᵛ; || Surius, II (1571), 43; (1578), 40-41; III (1618), 22; III (1875), 14-15; || Mabillon, *Acta,* I. 103; 2ª ed. 96-97; || *Act. SS.* Iul. I, Tract. praelim. 37-38 (3ª ed. 33), n. 1, 2; || Cappelletti, *Chiese,* IV. 458-59.

2. Passio. *Inc.* Temporibus Iuliani apostatae saevissimi imp., b. H. natione Syrus — *Des.* rex Christus, pro cuius amore passus est, evidenter ostendit. [3823

Act. SS. Mart. I. 51-53, n. 18-23.

3. Passio et miracula. *Inc. prol.* Ex prima conditione multum debemus Creatori — *Inc.* S. igitur Herculianus natione Syrus — *Des.* reversa est domum mater gaudens cum sanis filiis suis, gratias agens Deo, cui... [3824

Partim Pez, *Thes. anecd.* II, 3. 125-44 (desunt ultima miracula), et partim (ea quae apud Pez deerant) *Anal. Boll.* XVII. 157-58.

Exc. *Act. SS.* Mart. I, 53-54, n. 24-28. — Cappelletti, t. c. 453-58. — *Anal. Boll.* XI. 242-46.

4. MIRACULUM. *Inc.* Quod b. Herculanus mamillam, ut dictum est sanavit mulieris — *Des.* vovebatis, si hoc fieret. [3825

Act. SS. Iul. I, Tract. praelim. 38 (3ª ed. 33-34), n. 3-7.

5. EPITOME.

PETRUS DE NAT. III. 163.

Heribaldus. *Vid.* **Herbaudus.**

Heribaldus ep. Autisiodorensis, saec. IX med. — April. 25.

VITA. *Inc.* Heribaldus ep. ex patre Anselmo Baioario — *Des.* cum patena condonavit. [3826

Hist. ep. Autisiod. 36 (LABBE, *Bibl. mss.* I. 433; || DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne,* I. 354-55; || *P.L.* CXXXVIII. 250-51; || G. WAITZ, in *MG.* Scr. XIII. 397-98).

Heribertus ep. Coloniensis, † 1021. — Mart. 16.

1. VITA AUCT. LANTBERTO MON. TUITIENSI. *Inc. prol.* Matri ecclesiarum s. romanae ecclesiae... Operatus est Deus — *Inc.* Electissimus itaque archiantistes — *Des.* cuius essentia nec incipit nec desinit per saecula. Amen. [3827

Additamentum Lantberti. Virtutes sancti... claves erunt. [3828

Act. SS. Mart. II. 467-75; 3ª ed. 462-70; || PERTZ, *MG.* Scr. IV. 740-53.

2. MIRACULA AUCT. EODEM. *Inc. prol.* Necessario praefatiunculas huius opusculi — *Inc.* Columna christiani imperii — *Des.* et virtutem sancti praedicavit secundum votum. [3829

BORMANS (J.-H.), in *Compte rendu des séances de la Commission royale d'histoire,* 1re sér. XVI (Bruxelles, 1850), 125-70; || HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 1245-60.

3. VITA ET MIRACULA AUCT. RUPERTO TUITIENSI. *Inc. prol.* Tu mihi hoc opus in angaria, ven. pater Marcwarde — *Inc.* Anno ab inc. Dñi N. I. C. DCCCCIC Romanorum regente imperium Ottone III — *Des.* Ceterum a b. praesulis transitu intra paucorum dierum... [3830

* *Ruperti Tuitiensis opera* (*PL.* CLXX. 389-428); || SURIUS, II (1571), 246-269; (1578), 279-302; III (1618), 185-97; III (1875), 314-16; || *Act. SS.* t. c. 475-90; 3ª ed. 470-85.

EXC. PERTZ, t. c. 741-52 in notis.

4. EPITOME VITAE 1. a. *Inc.* Otto III imp. monarchiam regebat — *Des.* innovare laetitiam. Pro quibus omnibus benedictus... Amen. [3831

De qua *Catal. Brux.* II. 213, 14°; cf. **Magnus** m. Collebeccae, E.

b. *Inc.* Gloriosus Dñi conf. H. actu moribusque — *Des.* celebrem innovare laetitiam. [3832

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 257d-59d; || *id.* (Lovan. 1485), f. 41-43v.

5. MIRACULUM SALTANTIUM TOTO ANNO. *Vid.* **Magnus** m. Collebeccae.

6. Translatio an. 1147, auct. Thioderico Tuitiensi. *Inc.* Anno ab inc. Dñi N. I. C. mcxlvii — *Des.* in corpore mansit. [3833

Kraus (F.-X.), in *Jahrbücher des Vereins von Alterthumsfreunden im Rheinlande*, XLI (1866), 45-46; || Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XIV. 570-71.

Herifridus ep. Autisiodorensis, † 909. — Oct. 23.

Vita. *Inc.* Herifridus, natione Carnotensis, vixit gloriose — *Des.* cui vivens perpetuo se devoverat serviturum. [3834

Hist. ep. Autisiod. 41 (Labbe, *Bibl. mss.* I. 435-38; || Duru, *Bibl. hist. de l'Yonne*, I. 360-66; || *P.L.* CXXXVIII. 254-59); || *Act. SS.* Oct. X. 210-12.
Exc. Waitz (G.), in *MG.* Scr. XIII. 400.

Herina. *Vid.* **Irene.**

Herlindis. *Vid.* **Harlindis.**

Herluca v. Bernriedensis, † cca. 1127. — April. 18.

Vita auct. Paulo Bernriedensi. *Inc. prol.* Pusillo gregi Beronicensis coenobii... Plus quam 20 anni sunt — *Inc.* Igitur bb. v. Herluca ex Alamannorum seu Suevorum stirpe progenita — *Des.* (*imperfecta*) in novella christianitate misericordiam. [3835

Gretserus (I.), *Commentarius Pauli Bernriedensis, antiqui scriptoris, de vita Gregorii VII...* (Ingolstadii, 1610), 259-80; || *Act. SS.* April. II. 552-557; 3ª ed. 549-54; || *Gretseri opera*, VI. 166-73. — Cf. etiam *Anal. Boll.* XVII. 159.
Exc. Waitz (G.), in *MG.* Scr. IV. 427.

Herluinus ab. Beccensis, † 1078. — Aug. 26.

1. Vita auct. Gisleberto Crispino ab. Westmonasteriensi. *Inc. prol.* Consuetudo fuit apud veteres — *Inc.* Quoniam in re militari — *Des.* Aeternam animae illius recreationem praestet... [3836

B. Lanfranci ... opera, ed. L. d'Achery (Paris. 1648), append. 32-40; || Mabillon, *Acta*, VI, 2. 342-55; 2ª ed. 347-59; || *B. Lanfranci ... opera*, ed. I. A. Giles (1844), I. 260-80; || *P.L.* CL. 695-712.

2. Vita. *Inc.* Quoniam Christi militis H-i vitam vel actus — *Inc.* Felix in Dño vir H. primus pater et fundator — *Des.* Transivit autem vii kal. sept. vespere sabbati... [3837

Mabillon, t. c. 355-64; 3ª ed. 359-68.

Hermagoras ep. et **Fortunatus** diac. Aquilegienses mm., sub Nerone. — Iul. 12.

1. Passio. a. *Inc.* Post resurrectionem Dñi N. I. C... Apud urbem vero Romam profectus est b. Petrus — *Des.* quacumque detenti fuis-

sent infirmitate, sanitatem recipiebant in nomine Dñi N. I. C. Martyrizatus est... [3838

MOMBRITIUS, II. 1v-4; || *Act. SS.* Iul. III. 251-55; 3a ed. 240-44.
EXC. [KANDLER (P.)], *Codice diplomatico Istriano*, I (1847), " anno 50 ".

b. *Inc.* Postquam Dñus N. I. C. hominum redemptione peracta — *Des. ut* 1 a. [3839

De qua *Act. SS.* l. c. in annotatis (cod. ms. Reginae Sueciae).

c. *Inc. prol.* Si quis unanimitatem ss. martyrum — *Inc.* Praedicante igitur b. Petro apost. verbum Dñi N. I. C. — *Des. ut* 1 a. [3840

De qua *Anal. Boll.* XVII. 112, 186°.

2. PASSIO. *Inc.* In illo tempore, cum esset b. Petrus apost. in urbe Roma — *Des.* quacumque incommoditate pulsantur, eorum opitulatione convalescunt. Martyrizatus est... [3841

Anal. Boll. II. 311-16.

3. TRANSLATIO GRADUM SAEC. VII. *Inc. prol.* Antiquorum patrum sollertia — *Inc.* Post resurrectionem Dñi multorum annorum serie decursa — *Des.* Quam remunerationem nos promereri... [3842

MONTICOLO (G.), in *Nuovo archivio Veneto*, III (1892), 140-48.

4. INVENTIO AN. 1023. *Inc. prol.* Caelestis, sicut sermo propheticus sonat — *Inc.* Anno dñicae inc. MIII excitata inter Veneticos seditione — *Des.* Praecipue Gradensis metropolis illum honorificare... [3843

MONTICOLO, t. c. 132-39.

5. TRANSLATIO ET INVENTIO AUCT. PETRO CALO. *Inc.* Hermagorae bb. translatio hoc modo facta est. Ab Hunnorum gente — *Des.* frustra fatigatus discessit. [3844

Act. SS. t. c. 255-57; 3a ed. 244-46; || MONTICOLO, t. c. 149-56.

6. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. X. 116, 117. — PETRUS DE NAT. VI. 86; VIII. 67.

Hermannus Ioseph conf. Steinfeldensis Ord. Praem., † post 1230. — April. 7.

1. VITA. *Inc. prol.* Iesu Christe, qui cum Patre — *Inc.* Habuit igitur b. Ioseph locum nativitatis suae — *Des.* secretum hoc cuiquam praesumeret publicare. [3845

VAN DER STERRE (I. Chr.), *Lilium inter spinas. Vita b. Ioseph presb. et canonici Steinveldensis* (Antverpiae, 1627), 1-190; || *Act. SS.* April. I. 686-710; 3a ed. 683-706. — (**Mut.** et contracta, addita etiam epitome libelli **2**) SURIUS, VII (1581), 233-59; II (1578), 627-51; IV (1618), 111-25; || KOHEL (S.), *Praemonstratensis ordinis nonnullorum patrum Vitae* (Typis Lucensibus ad fluvium Diae), sign. X.4-Nn1v.

ADDITAMENTUM. *Inc.* Subnectere autem dignum duxi in calce huius libelli — *Des.* circa festum s. Gereonis. [3846

VAN DER STERRE, t. c. 190-93.

2. Obitus, translatio, miracula. *Inc.* Ad laudem nominis tui, laudabilis Iesu Christe, qui non solum — *Des.* α) devotione debita collocavit ad laudem et gloriam... [3847

vel β) subito non comparuerunt, per Christum D. N. [3848

Van der Sterre, t. c. 194-227; || *Act. SS.* t. c. 710-14; 3ª ed. 707-11.

Libellus ex duobus codicibus editus est, Steinfeldensi (*des.* α) et Marchtallensi (*des.* β, ut videtur), qui subinde non parum inter se differunt. Deerant enim in Steinfeldensi non solum verba passim quaedam, sed et nonnullae paragraphi quae in Marchtallensi legebantur et ab interpolatore creduntur esse addita. Has varias lectiones plures protulit editio Vandersterrensis quam bollandiana, alias in marginibus, alias in ipso textu insertas, sed inter uncinos.

3. Vita metrica auct. Wilhelmo Vressenich. *Inc.* Agrippinensis H-i pauperis ortum — *Des.* alloquia cum virgine matre Maria. [3849

De qua *Act. SS.* t. c. 683 (3ª ed. 680), n. 4.

Hermas (Hermes) discipulus Pauli apost. — Mai 9.

Hieronymus, *De vir. ill.* 10. — Petrus de Nat. iv. 146.

Hermelendis. *Vid.* **Ermelindis.**

Hermenegildus rex m. in Hispania, † 585. — April. 13.

1. Passio. *Inc.* Sicut multorum... relatione cognovimus, nuper Herminigildus rex — *Des.* seges multa surrexit. [3850

*Greg. Magnus, *Dial.* iii. 31 (*P.L.* LXXVII. 289-93); || Surius, II (1571), 649-50; (1578), 714; IV (1618), 157-58; IV (1876), 323-24; || *Act. SS.* April. II. 136-37; 3ª ed. 137.

2. Epitome.

Vinc. Bellov. xxii. 135; || Petrus de Nat. iv. 48.

Hermenlandus ab. Antrensis, † cca. 720. — Mart. 25.

1. Vita. *Inc. prol.* Cum sacrosancta mater ecclesia — *Inc.* Multorum iam per orbem terrarum circumquaque — *Des.* Humili omnes s. viri vitam legentes prece deposco... [3851

Act. SS. Mart. III. 576-86; 3ª ed. 573-83; || Mabillon, *Acta*, III, 1. 383-403; 2ª ed. 365-84. — (Mut.) Surius, II (1571), 373-83; (1578), 402-12; III (1618), 248-53; III (1875), 483-95.

Exc. *Act. SS.* April. II. 218-19, n. 6-10. — Bouquet, III. 633-35. — Morice, *Mém. hist. Bretagne*, I (1742), 220-23.

2. Miraculum. *Inc.* Vir quidam, nomine Herbertus, Fiscanni — *Des.* Hoc autem miraculum... ostensum est anno Dñi mcxvii... [3852

Act. SS. Mart. III. 586; 3ª ed. 583-84.

Hermes m. Romae, † 116 (?). — Aug. 28.

1. Passio. **a.** *Inc.* Quinto loco a b. Petro apost... [3853

Vid. **Alexander** papa, **1**. Sub titulo nempe Passionis S. Hermetis in codicibus reperitur vel Passio Alexandri integra, vel saltem pars eiusdem ; cf. etiam **1b**.

b. *Inc. ut* 1 a. — *Des.* in profundum maris. Acta sunt haec circa famulos Dei H-em et Quirinum temporibus Traiani... [3854

Exc. *Anal. Boll.* V. 329, 55°.

2. Passio (Balbinae et Hermetis). *Inc...* — *Des.* Corpus vero b. Balbinae v. sepultum est a fidelibus... [3855

Exc. (pars ultima) *Act. SS.* Mart. III. 901-3 (3ª ed. 896-98), n. 8-11.

3. Carmen. *Inc.* Alexander urbis Romae clarus olim pontifex — *Des.* nec horrescit iam pro Iesu H. sanctus vincula. Amen. [3856

Dümmler (E.), in *Zeitschrift für deutsches Alterthum*, XXIV (1880), 152-153 ; || Id. in *MG.* Poet. lat. II. 135-36.

4. Epitomae.

Ado, 28 aug.; || Mombritius, II. 1. — Petrus de Nat. vii. 129. — Hilarion Mediolanensis, f. 78ᵛ.

5. Apparitio Messiano presb. *Vid.* **Caesarius** ep. Arelatensis, 2.

6. Translatio Salzburgum an. 851. *Inc. prol.* Ss. virorum praeconia — *Inc.* His praelibatis, regnante Dño... anno ab inc. Dñi dccclі — *Des.* ab omnibus veneratur christianis, cui est... [3857

Hansizius (M.), *Germania sacra*, II (1729), 929 (deest prol.); || Dümmler (E.), in *Archiv für Kunde österreichischer Geschichts-Quellen*, XXII (1860), 295-296 ; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XV. 410.

Hermolaus presb. m. Nicomediae, sub Diocletiano.— Iul. 27.

1. Passio. *Inc.* Hermolaus vir christianissimus non ex infimis Romanis — *Des.* Tunc decollatus est b. H. simul cum duobus... [3858

Act. SS. Iul. VI. 427-29.

2. Petrus de Nat. vi. 145.

Herveus conf. in Britannia Armorica, saec. VI. — Iun. 17.

Vita. *Inc. praeambulum.* Venerabili Dei cultore Francorum rege Childeberto — *Des.* quod carum eius scriptum approbavit. [3859

Inc. Vita. S. Hoarveus in Lanna Rigurii fuit editus — *Des.* sarcophagum firmiter vincientes ; xv autem kal. iul... [3860

La Borderie (A. de), *S. Hervé*, in Mémoires de la Société d'Émulation des Côtes-du-Nord, XXIX (1892), 256-74; || Plaine (Fr.), in *Revue hist. de l'Ouest*, IX (1893), Notices, 367-82.

Exc. *Brev. Corisopitense*, litt. gothicis, sign. BB.ijᵛ-iijᵛ.

Hesteria. *Vid.* **Asteria.**

Hesychius (Isicius) m. Antiochiae, sub Maximiano. — Nov. 18.

1. Passio. *Inc.* Diocletianus et Maximianus imp. cum subiectos sibi — *Des.* corpora posuerunt. Horum ergo famosissimorum mm... [3861

Catal. Paris. III. 270-71.

2. Epitomae.

Ado, 18 nov. — * Flodoardus, *De Christi triumphis Antiochiae,* i. 15 (*P.L.* CXXXV. 565-66). — Petrus de Nat. x. 76.

Hidulfus. *Vid.* **Hildulfus.**

Hieron presb. m. in Hollandia, † 856. — Aug. 17.

1. Passio et translatio. *Inc. prol.* Quamvis sempiterna salvatoris nostri Dei virtus — *Inc.* S. igitur Hieron parentibus iuxta saeculi dignitatem — *Des.* apprehendere stultitiam; quod praestare... [3862

Opmeerus (P.), *Historia martyrum Batavicorum* (Colon. 1625, et iterum 1684, solo primo folio recuso et mutato), in praeambulis, sign. †.4ᵛ-††.2ᵛ. Exc. *Anal. Boll.* VI. 186-87. Sequebantur in codice, de quo ibi, paragraphi duae (ed. ibid. 186-87), quae apud Opmeerum non leguntur; *inc.* " Duo presbyteri quadam vice... clam intrantes ecclesiam... „ — *Des.* " sola cicatrice exterius in superficie remanente. „ [3863

Totum libellum, paucis omissis vel mutatis (pleraque ex his edita sunt *Anal. Boll.* l. c.), exscripsit Iohannes a Leidis, *Chronicon Belgicum,* v. 24, 33; vii. c. 20, 22 (ed. F. Swertius, *Rerum belgicarum annales,* Francofurti, 1620, 85, 89-90, 108-9; || inde *Act. SS.* Aug. III. 476-79, n. 1-12); Iohannes autem ille duobus capitulis (vii, c. 23-24; Swertius, t. c. 110; *Act. SS.* t. c. 479, n. 13-14), de inventione capitis s. Hieronis deque miraculo quodam nonnulla addidit, nescio unde desumpta.

2. Passio et translatio metrica, auct. Guilelmo Hermanno Goudano. *Inc.* Gesta virumque cano... Sanguine ab illustri — *Des.* Inde viro locuples templum multusque sacerdos. [3864

Opmeerus, l. c. sign. ††.3-8.

3. Epitome (in Decreto Zuederi ep. an. 1429). *Inc.* Zuederus Dei gratia ep. Traiectensis... Dignum arbitramur... [3865

[F. H. van Heussen], *Batavia sacra* (Bruxellis, 1714), 216-17; || *Act. SS.* t. c. 475-76, n. 3-6.

Hieronymus presb., † 420. — Sept. 30.

1. Breves notitiae et laudationes.

Hieronymus, *De vir. ill.* c. 135. — Gennadius, *De vir. ill.* prologus spurius (deest in antiquis editionibus et in codicibus paene omnibus; edidit illum seorsim Mabillon, *Vet. anal.* II. 42-43; 2ª ed. 197). — Ado, 30 sept. — * Flodoardus, *De triumphis Christi sanctorumque Palaestinae,* ii. 7 (*P.L.* CXXXV. 517-20). — Vinc. Bellov. xvii. 18, 19. — Petrus de Nat. viii. 132.

2. Epistula Pseudo-Eusebii de morte Hieronymi. *Inc.* Patri rev. Damaso... Multifariam multisque modis olim Deus — *Des.* gaudia, quae iam tu possides, adipisci. [3866

Saepe edita est una cum libellis **3** et **4**, ut s. l. a. (Hain, 6718, 6719, 6720); Pataviae, 1482 (Hain, 6721); [Delphis], 1486 (Hain et Copinger, 6722); cf. etiam Copinger, II, n. 2360, 2361; || saepe edita est cum epistulis Hieronymi, v. g. Romae, 1468 (Hain, 8551); Romae, 1470 (Hain, 8552); Moguntiae, 1470 (Hain, 8553, 8554); Venetiis, 1476 (Hain, 8556); Romae, 1479 (Hain, 8555, tomus II); Parmae, 1480 (Hain, 8557); Venetiis, 1488 (Hain, 8558); Basileae, 1489 (Hain, 8559); Venetiis, 1490 (Hain, 8560); Basileae, 1492 (Hain, 8561); Nurnberg, 1495 (Hain, 8562); Venetiis, 1496 (Hain, 8563); s. l. 1496 (Hain, 8564); Basileae, 1497 (Hain, 8564); || *Transitus b. Hieronymi,* Parisiis, apud Jehan Petit, s. a., f. 2-26; *id.* Venetiis, 1485 (Hain, 8631), sign. b-d.i; *id.* Parisiis, 1485, f. 1-24; *id.* Parisiis, 1489 (Hain et Copinger, 8632), f. 1-24; || saepe inter **Hieronymi opera* (ed. I. Martianay, V, Paris. 1706, 449-77; || ed. Vallarsius, XI. Veronae, 1742, 288-325; 2a ed. Venetiis, 1771, 381-436; || *P.L.* XXII. 239-82).

3. Epistula Pseudo-Augustini ep. Hipponensis ad Cyrillum ep. Hierosolymitanum de magnificentiis B. Hieronymi. *Inc.* Gloriosissimi christianae fidei athletae — *Des.* Non enim suo aliqualiter defraudatur desiderio. [3867

Saepe edita est una cum libello **2** (vid. supra) et cum epistulis Hieronymi (vid. ibidem); || *Transitus b. Hieronymi,* Paris. J. Petit, s. a. f. 26-30v; *id.* Venet. 1485, sign. d.i-d.5; *id.* Paris. 1485 et 1489, f. 24-28v; || *Hieronymi opera* (ed. Martianay, V. 478-82; || ed. Vallarsius, XI. 325-32; 2a ed. 437-47; || *P.L.* XXII. 281-89); || **Augustini opera* (*P.L.* XXXIII. 1120-26).

Exc. Milčetić (Ivan), in *Starine*, XXIII (u Zagrebu, 1890), 93-103.

4. Epistula Pseudo-Cyrilli ad Augustinum de miraculis Hieronymi. *Inc.* Ven. viro... Augustino... illius sequi vestigia, cuius in terra — *Des.* Mei, Augustine cc., in tuis orationibus memor esto. [3868

Saepe edita est una cum libello **2** (vid. supra) et cum epistulis Hieronymi (vid. ibidem); || *Transitus b. Hieronymi,* Paris. J. Petit, s. a. f. 30v-52; *id.* Venet. 1485, sign. d.5-f.7v; *id.* Paris. 1485 et 1489, f. 28v-48v; || **Hieronymi opera* (ed. Martianay, V. 483-508; || ed. Vallarsius, XI. 332-363; 2a ed. 447-94; || *P.L.* XXII. 289-326); || **Augustini opera* (*P.L.* XXXIII. 1126-53.

Exc. Milčetić, l. c. 103-27.

5. Vita perperam adscripta Gennadio. *Inc.* Hieronymus noster (*al.* presbyter) in oppido Stridonis — *Des.* Omne vitae suae tempus implevit 88 annis et mensibus 6. Dormivit in Dño pridie kal. oct. [3869

Mabillon, *Vet. anal.* IV. 184-93; 2a ed. 194-97; || *Hieronymi opera,* ed. Martianay, V. 1-8 (var. lect. 7-10); || *id.* ed. Vallarsius, XI. 241-50; 2a ed. 281-94; || *P.L.* XXII. 175-84.— Eiusdem epitome: *Catal. Paris.* I. 94-95, 14°.

6. Vita adscripta Sebastiano mon. Casinensi. *Inc.* Plerosque nimirum illustrium virorum... B. igitur Hieronymus, nobili genere — *Des.* α) Dormivit autem b. H. anno imperii Theodosii iunioris xii... [3870

vel β) ubi... positus est II kal. oct., expleto anno aetatis suae XCI, imperii vero Honorii XII anno... [3871

Saepe edita est cum epistulis Hieronymi (vid. supra **2**), v. g. Romae, 1468, I, f. 5-9; Romae, 1470, I, f. 5v-9; Romae, 1476 (HAIN, 8555, tomus I), f. 5v-9; Parmae, 1480, I, f. 4v-7v; Venetiis, 1488, I, f. 3v-5v; Basileae, 1489, I, f. 5-7v; Nurnberg, 1495, f. 8-10; Basileae, 1497, ad calcem tomi I, sign. b.iij-b.5v; || *Transitus b. Hieronymi*, Parisiis, J. Petit, s. a. f. 53-60; *id.* Venetiis, 1485 (HAIN, 8631), sign. a.Iv-a.IIII; || MOMBRITIUS, II. 15v-18; || *Hieronymi opera*, ed. MARTIANAY, V. 508-16; || *id.* ed. VALLARSIUS, XI. 267-80; 2a ed. 323-44; || *P.L.* XXII. 201-14. — **Additamentum.** *Catal. Brux.* I. 16-17, 82°.

Nonnumquam in codicibus exscripta sunt sola capita ultima Vitae seu " miraculum de leone „, quod *inc.* " Quadam die advesperascente, cum b. H. cum fratribus... „ [3872

7. VITA. *Inc. prol.* B. Hieronymi vitam diversis auctoribus editam cum legissem — *Inc.* Praefatus igitur doctor patre Eusebio genitus est — *Des.* Itaque consolemur invicem... [3873

Epistolae b. Hieronymi, Venetiis, 1746 (HAIN, 8556), II, sign. t.6-t.9; || *Hieronymi opera*, ed. MARTIANAY, V. 11-24; || *id.* ed. VALLARSIUS, XI. 251-268; 2a ed. 295-322; || *P.L.* XXII. 183-202.

8. VITA. *Inc. prol.* **a**. Hieronymus dicitur a gerar — *Inc.* Hieronymus Eusebii viri nobilis filius — *Des.* quae divina laude mutatur. Obiit circa annos Dñi 398. [3874

Leg. aurea, c. 146 (141).

b. *Inc.* Hieronymus Eusebii viri nobilissimi filius — *Des.* quae divinam laudem imitatur. Obiit praenominatus divus H. circa annum Dñi N. I. C. CCCXCVIII. [3875

Hieronymi opera, ed. VALLARSIUS, XI. 297-300; 2a ed. 375-78; || *P.L.* XXII. 235-38. Vita nescio quam ob rem adscripta est Eusebio Cremonensi.

9. VITA ET MIRACULA AUCT. IOHANNE ANDREAE. *Inc. prol. I.* Secundam huius operis partem aggrediar, quae subdivisa — *Inc. prol. II.* Hieronymus a hiera, quod est sanctum — *Inc. ut* 8 a. — *Des.* qui per eum in ecclesia b. H-i fuit praesentatus. [3876

Hieronymianus [Coloniae], 1472 (HAIN, 1082), sign. b.iijv-d.iiij; || *id.* Basileae, 1514, f. 19-49v.

Exc. *Act. SS.* Sept. VIII. 634, n. 1082; 635, n. 1086; 657-59, n. 1193 extr.-1208.

Haec est secunda pars libelli qui *Hieronymianus* inscriptus est; in priore etiam parte leguntur quaedam de miraculis S. Hieronymi (in edit. Colon., sign. b.ij-b.iijv; in edit. Basil., fol. 16-19), quorum pleraque exscripta sunt *Act. SS.* t. c. 657-60, n. 1191-93, 1210-14.

10. VITA AUCT. LAUDIVIO. *Inc. epist.* Cum tuo saepe hortatu, Francine — *Inc.* Hieronymo pater fuit Eusebius, qui nobili genere natus — *Des.* ut plura fortasse ac meliora deinceps afferamus. [3877

LAUDIVIUS EQUES HIEROSOLYMITANUS, *De vita b. Hieronymi*, s. l. a. (HAIN,

9943), f. 1-10; || Id. Neapoli, 1473 (Hain, 9944), f. 1-8ᵛ; || Id. Romae, 1475 (Hain, 9945), f. 1ᵛ-12.

11. Translatio Romam. **a.** *Inc. prol.* Inter laudabiles praerogativas — *Inc.* Igitur postquam civitas illa s. Hierusalem — *Des.* vitam aeternam possidebunt — *Epil.* Gaude itaque, doctor beate... [3878

De Angelis (Paulus), *Basilicae S. Mariae Maioris de urbe ... descriptio* (Romae, 1621), 113-14; || *Hieronymi opera*, ed. Vallarsius, XI. 299-302; 2ª ed. 379-82; || *Act. SS.* Sept. VIII. 636, n. 1090-93; || *P.L.* XXII. 237-40.

b. Petrus de Nat. iv. 145.

Hilarion ab. in Palaestina, † 371. — Oct. 21.

1. Vita auct. Hieronymo. *Inc. prol.* Scripturus vitam b. H-onis, habitatorem eius invoco — *Inc.* Hilarion ortus vico Tabatha — *Des.* forsitan quia plus illum locum dilexerit. [3879

**Hieronymi opera* (*P.L.* XXIII. 29-54); || **Vitae Patrum* (ed. Rosweydus, 75-85); || Mombritius, II. 7ᵛ-13ᵛ; || Erasmus (D.), *Divi Eusebii Hieronymi Stridonensis libellus elegantissimus de vita s. H-is,* s.l. a. (paulo post 1500), sign. A.1ᵛ-Dᵛ; || Surius, V (1574), 888-98; (1580), 984-94; X (1618), 319-25; X (1879), 604-23; || *Act. SS.* Oct. IX. 43-58.

2. Carmen. *Inc.* Patre Palaestinam claram Hilarione feramus — *Des.* Carnalem in sensum quoque respergebat odorem. [3880

*Flodoardus, *De triumphis Christi sanctorumque Palaestinae,* iii. 3 (*P.L.* CXXXV. 531-42).

3. Epitome.

Ado, 21 oct. — Vinc. Bellov. xv. 19-21, 45, 46. — *Leg. aureae* appendix, c. 187 (186); || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 352ᵈ-53ᵇ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 162ᵛ-163. — Petrus de Nat. ix. 88. — Hilarion Mediolanensis, f. 98ᵛ-102ᵛ.

Hilarius. *Vid.* **Hilarus.**

Hilarius ep. et soc. mon. Aquileiae, sub Numeriano. — Mart. 16.

1. Passio. *Inc. prol.* Auxiliante Deo patre... ff. dd., magnum vobis referimus mysterium — *Inc.* Bb. Hilarius ab infantia sua eruditus — *Des.* foras muros civitatis digne sepelierunt ea, ad laudem... [3881

Act. SS. Mart. II. 418-20; 3ª ed. 413-15.

2. Petrus de Nat. iii. 203.

Hilarius ep. Arelatensis, † 450/455. — Mai 5.

1. Gennadius, *De vir. ill.* 70 (69).

2. Vita adscripta Honorato ep. Massiliensi. *Inc. prol. I.* Conscius imperitiae meae — *Inc. prol. II.* Bb. igitur Hilarii, peculiaris patris — *Inc.* Hunc igitur dum beatae memoriae Honoratus pater — *Des.* in illa examinatione tremenda faciat inveniri, regnante... [3882

Barralis, *Chronologia Lerinensis*, I. 103-17 (deest prol. i); || Surius, V (1618), 76-83 (item); || *S. Leonis Magni papae I opera*, ed. P. Quesnel (Paris. 1675), I. 731-51; 2a ed. (Lugduni, 1700), I. 363-73; || *Act. SS.* Mai II. 25-34; 3a ed. 26-35; || *SS. Prosperi Aquitani et Honorati Massiliensis opera*, ed. I. Salinas (Romae, 1732), 247-311; || *S. Leonis Magni opera*, ed. P. et H. Ballerinii, II (Venetiis, 1756), 317-42; || *P.L.* L. 1219-46.

Hilarius ep. Carcassonensis, saec. VI (?). — Iun. 3.

Translatio an. 978. *Inc.* Anno inc. Dñi dcccclxxviii, kal. mart., apud provinciam Karkassensem — *Des.* Hanc autem scripturam censuimus, qui adfuimus... [3883

Mabillon, *Acta*, V. 552-53; 2a ed. 542-43; || *Act. SS.* Iun. II. lxxxi-ii; 3a ed. I, appendix, 11*-12*; || Devic et Vaissete, *Hist. du Languedoc*, II, preuves, 120-21; ed. Privat, V. 262-64; || *Gallia christ.* VI (1739), instrum. 426-27; || Du Mège (A.), in *Mémoires de la Société archéologique du Midi de la France*, I (1834), 85-86, note 2.

Hilarius senator Divionensis et uxor **Quieta**, saec. V. — Nov. 28.

Narratio. *Inc.* Apud castrum Divionensim Helarius quidam... [3884

*Greg. Turon. *Glor. conf.* 41 (42).

Hilarius ep. Pictavensis, † 366. — Ian. 13.

1. Vita et miracula auct. Fortunato. **I.** Vita. *Inc. prol.* Dño... Pascentio papae Fortunatus. Religiosi pectoris studio — *Inc.* Igitur b. Hilarius Pictavorum urbis ep. — *Des.* α) quia vix pauca conscripsi. Ita bb. Hilarius de praesentis saeculi vita... [3885

vel β) quia vix pauca conscripsi. Ne ergo pagina cum stili rusticitate... exultantibus sanctis laetatur. Ita b. pontifex H... [3886

II. Miracula. *Inc. prol.* Dño... Pascentio... Cum veteres et infidelium conditores voluminum — *Inc.* Igitur Probianus cum dubio — *Des.* Sed praesumo plurima de te minus dicere... [3887

Mombritius, II. 4-7v (deest prol. in Vitam et paene totus prol. in Miracula); || *Vita S. Fridolini*, s. l. a. [Basileae, 1490] (Hain et Copinger, 2350), sign. b.3v-c.3; || Surius, I (1570), 264-71; (1576), 271-78; (1618), 180-83; (1875), 244-54; || *Hilarii opera* (ed. I. Gillotius, Paris. 1572, in initio, sign. **ij-**iiij; || ed. Maurin., Paris. 1693, cxxvii-cxxxviii; et post alias editiones *P.L.* IX. 185-200); || *Act. SS.* Ian. I. 790-95; 3a ed. II. 72-77; || *Fortunati opera*, ed. Luchi, II. 8-25; || *P.L.* LXXXVIII. 439-54; || *Fortunati opera*, ed. Krusch, in *MG.* Auct. ant. IV, 2. 1-11.

Exc. Bouquet, III. 380.

In quibusdam codicibus legitur prologus in Vitam alius (ed. in Hilarii ed. Maurinorum etc., in Fortunati ed. Kruschii, tum etiam *Catal. Brux.* II. 152, 8°), qui *inc.* “ Bb. Hilarii conf. vitam vel opera non unius... ” [3888

In quibusdam etiam codicibus caput Vitae ultimum fusius est (des. β). quae recensio edita est in notis ad ed. Maurinorum, Kruschii etc. Totidem verbis idem caput legitur in libro miraculorum **5**, ix.

2. Translatio (narratio excerpta ex Vita S. Fridolini). **a.** *Inc.* B. Fridolinus ab extremis partibus inferioris Scotiae oriundus — *Des.* collocaverunt eum in locum ubi modo requiescit, regnante Dño... [3889

Cf. *Catal. Paris.* II. 103, 4°; III. 231, 38°,

b. *Inc.* B. Fridolinus ab extremis partibus inferioris Scotiae — *Des.* Tunc angelis visibiliter cum magno splendore venientibus... [3890

Cf. *Catal. Paris.* III. 279, 2°.

3. Sermo de translatione auct. Petro Damiano. *Inc. prol.* Gaudeamus et exsultemus — *Inc.* Porro autem dum conf. Christi Fredelinus b. Hilarii monasterium — *Des.* divinitatis eius dulcedine satiemur, qui cum Patre... [3891

Lipomanus, VIII, f. 261-62; || *Hilarii opera* (ed. Gillotius, l. c. sign. **5-**6; || ed. Maurin. cxxxix-cxlii; || *P.L.* IX. 199-204); || Surius, VII (1581), 26-28; VII (1586), 17-19; I (1618), 184-85; || **Petri Damiani opera* (ed. Caietanus, II. 9-12; || *P.L.* CXLIV. 514-17); || *Act. SS.* Ian. I. 799-800; 3ª ed. II. 81-82.

4. Miraculum. *Inc.* Helarii bb. iv exilii anno... Mons enim erat in Gabalitano territurio — *Des.* reliquiae collocatae. [3892

* Greg. Turon. *Glor. conf.* 2.

5. Miracula. **I.** Quid egerit Hilarius Romae in synodo. *Inc. prol.* Quoniam sanctorum miracula fidelibus — *Inc.* Arriana namque haeresi per orbem — *Des.* erroris capite contrito, revertuntur. [3893

Catal. Brux. I. 157-58. Cf. **Iustus** presb. Lemovicensis, **2**.

II. *Inc.* Videamus denique... Cum aliquando cives divina inspiratione — *Des.* diligenter intendens. [3894

Vita S. Fridolini, s. l. a. sign. c.3-c.3ᵛ; || *Catal. Brux.* I. 138-39; || *ibid.* II. 419-420, c. 1.

III. *Inc.* Alia venit toto debilis corpore femina... [3895

Vita S. Fridolini, s. l. a., sign. c.3ᵛ; || *Catal. Brux.* II. 420, c. 2.

IV. *Inc.* Quid referam aut versipellem Normannum... [3896

Vita S. Fridolini, s. l. a., sign. c.3ᵛ-c.4.
Exc. *Catal. Brux.* II. 420-21, c. 3.

V. *Inc.* Crebrescentibus quippe... Quibus intermixta... Goda... [3897

VI. *Inc.* Illud etiam mirum, quod in agro Parisiaco et villa Draverno... Ad quam villam ven. Frotaldus ab... [3898

VII. *Inc.* Nec adeo dissimile... Femina nobilis quidem carne... [3899

VIII. *Inc.* Interponatur hinc illud... Verum... cum puer ad saepem obdormisset... — *Des.* legi subiacuit moriendi. [3900

Vita S. Fridolini, s. l. a., sign. c.4-c.4ᵛ; || *Anal. Boll.* VIII. 186-87, c. v-viii.

IX. *Inc.* Ne ergo pagina cum stili rusticitate... Est tamen dignum — *Des.* caelo gaudente, ipso praestante... Amen. [3901

Vita S. Fridolini, sign. c.4ᵛ-c.5; || *Anal. Boll.* VIII. 187-88, c. ix; cf. supra Vita **1**, des. β; *Catal. Paris.* I. 280, 18°.

6. Miracula. *Inc. prol.* Aliud quoque beneficium — *Inc.* Sed tamen inter cetera... miraculum quod factum est... anno dcccxlvi... non est tacendum. Quaedam namque puella, nomine Susanna — *Des.* infirmis ibi residentibus. [3902

Catal. Paris. I. 6-8.

7. Sermo de miraculis. *Inc.* Hodierna sollemnitas, ff. cc., annua depositione — *Des.* cernere visione perpetua; cui est... [3903

Exc. (pars ultima) *Catal. Paris.* I. 8-11.

8. Miracula. I. *Inc. prol.* Nemo de quacumque necessitate — *Inc.* Et primum quidem de Guidone vel Gaufredo duce — *Des.* Haec de b. Hilarii gloriosis operibus... tanta praesumpsi. [3904

Catal. Paris. II. 105-117.

II. *Inc.* Accedat et aliud... In Basathensi nempe urbe... [3905

Exc. *Catal. Paris.* II. 118-19.

III. *Inc.* Restat adhuc memorandum... Tempore siquidem gloriosissimi cuiusdam Aquitaniae ducis — *Des.* Conservantibus autem... Amen. [3906

Catal. Paris. II. 119-20.

IV. *Inc.* Nec illud omittendum... Quidam enim caecus — *Des.* parem quoque poenam incurrant. [3907

Catal. Paris. II. 121.

V. *Inc.* Cum autem b. H. praecipuus hostis sit haereticis... sicut in rege Francorum Philippo — *Des.* ab adulterio illum revocavit. [3908

Bouquet, XIV. 108-9. — Cf. *Catal. Paris.* II. 122.

9. De mitra S. Hilarii ab Hildebrando assumpta. *Inc.* Cum pluribus nostris praedecessoribus... Tempore scilicet illo, quo dñus Hildebrandus, romanae ecclesiae diac. — *Des.* mox Pictavis revertitur. [3909

Catal. Paris. II. 104-5.

10. Epitomae.

Hieronymus, *De vir. ill.* 100. — Vinc. Bellov. xv. 23, 24, 51. — *Leg. aurea,* c. 17. — Petrus de Nat. ii. 68.

Hilarus papa, † 468. — Sept. 10.

* *Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 242-45; || ed. Mommsen, 107-11).

Hilarus (Hilarius) ep. Gabalitanus, † cca. 540. — Oct. 25.

1. Vita. *Inc.* B. itaque Hilarus Gavalitanae urbis ep., parentibus secundum saeculi dignitatem — *Des.* α) necnon probantur beneficia, auxiliante sancto sanctorum Dño I. C... [3910

vel β) ad aeterna migravit, ipso adiuvante Dño N. I. C... [3911

Act. SS. Oct. XI. 638-39 (des. β); cf. 641-42, annot. *x* (des. α); || Charbonnel, in *Bulletin de la Société d'agriculture, industrie, sciences et arts du*

département de la Lozère, XVI (1865), 30-37 (des. α); || POURCHER, *Manuscrit ou livre de S. Privat* (1898), 349-363, 365-66.

EXC. ALBANÈS-CHEVALIER, *Gallia christiana novissima*, Marseille (Valence, 1899), 20-21.

2. NARRATIO. *Inc.* Ss. Saturninum missum fuisse in Aquitaniam — *Des.* cum honore debito collocaret. [3912

Act. SS. t. c. 619-20, n. 3; || CHARBONNEL, t. c. 38-39.

EXC. POURCHER, t. c. 366-67.

Hilarus ab. Galeatensis, † 558. — Mai 15.

1. VITA. *Inc.* Temporibus quibus civitas romana a consulibus gubernabatur — *Des.* conditum aromatibus sepelivimus. Ego quidem minimus omnium fratrum haec quae vidi... [3913

Act. SS. Mai III. 473-75; 3ª ed. 471-74.

2. EIUSDEM EPITOMAE. **a.** *Inc.* Temporibus quo (quando?) Roma a consulibus — *Des.* conditum cum aromatibus sepelivimus. [3914

BROCCHI, *Vite de' SS. e BB. Fiorentini*, II, 1 (1752), 115-17.

b. PETRUS DE NAT. IV. 163.

3. PETRI DELFINI EPISTULA DE TRANSLATIONE AN. 1495. *Inc.* Quoniam religionis successibus gaudes... Abbatia s. H-i, in valle Galeatae sita — *Des.* Ex Fonte Bono die XX mai MCCCCXCVI. [3915

Petri Delphini ... epistolarum libri XII (Venetiis, 1524), sign. r.iiᵛ-r.iii; || *Act. SS.* t. c. 476; 3ª ed. 474-75.

EXC. MITTARELLI, *Annal. Camaldul.* VII. 359-60.

Hilda abb. Streanaeshalcensis, † 680. — Nov. 17.

*BEDA, *Hist. eccl.* IV. 21 (23); || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 373ᵈ-74ᵈ (prima sententia post reliqua omnia reiecta est); || *id.* (Lovan. 1485), f. 198ᵛ-99ᵛ (item); || CAPGRAVIUS, f. 179-80ᵛ (quibusdam omissis, quibusdam etiam ex BEDA, IV. 22 (24) insertis).

Hildeburgis vid. monialis Pontisarensis, † cca. 1115. — Iun. 3.

VITA. *Inc.* Tempore quo rex Philippus — *Des.* et sepulta in ecclesia B. Martini Pontisarensis; ad cuius tumulum... [3916

D'ACHERY, *Spicilegium*, II. 686-90; || ID. ed. DE LA BARRE, II. 153-54; || *Act. SS.* Iun. I. 362-63; 3ª ed. 354-55; || MABILLON, *Acta*, VI, 2. 833-35; 2ª ed. 816-18.

EXC. BOUQUET, XIV. 159-60.

Hildefonsus ep. Toletanus, † 667. — Ian. 23.

1. VITA ADSCRIPTA IULIANO EP. TOLETANO. *Inc.* Ildefonsus memoria sui temporis clarus — *Des.* aeterno frui receptaculo claritatis. [3917

α) LIPOMANUS, IV, f. 149ᵛ-50; || BARONIUS, *Annales*, an. 667, IV, V; || *Act. SS.* Ian. II. 537; 3ª ed. III. 150-51; || MABILLON, *Acta*, II. 516-17; 2ª ed. 494-95.

β) (inserta est in medio circiter opusculo brevis narratio de fuga Hildefonsi a domo paterna, quae *inc.* " Cuius fugam rabido furore... „) *Divi Isidori ep. Hispalensis opera*, ed. I. Grial, pars I (Matriti, 1597), 136-37; ‖ *id.* ed. I. du Breul (Paris. 1601), 738; (Colon. 1617), 521; ‖ *Hisp. illustr.* II (1603), 11-12; ‖ Caietanus (C.), *SS. trium episcoporum ... Isidori Hispalens., Ildefonsi Tolet., Gregorii card. Ost. vitae et actiones* (Romae, 1606), 108-10; ‖ Miraeus (A.), *Bibliotheca ecclesiastica* (Antverpiae, 1639), 98-99; Id. ed. I. A. Fabricius (Hamburgi, 1718), II. 65-66; ‖ Baluzius, *Misc.* VI. 1-3; 2ª ed. II. 14-15; ‖ Florez, V. 482-83; 2ª ed. 463-64; ‖ Aguirre (I. S. de), *Collectio maxima conciliorum omnium Hispaniae*, III (1694), 81; 2ª ed. IV (1754), 83; ‖ *Divi Isidori Hispalensis ep.* (Matriti, 1778), I, 2. 178-79; ‖ Lorenzana (F. de), *SS. PP. Toletanorum opera*, I. 94-95; ‖ *S. Isidori Hispalensis ep.... opera*, ed. F. Arevalus, VII. 173-75; ‖ *P.L.* XCVI. 43-44; ‖ La Fuente (Vic. de), *Hist. eccl. de España*, 2ª ed. II (1873), 541-42.

γ) (recensio β, dempto fine, addita magna parte Vitae **2**, subiunctis paucis sententiis quae partim cum fine Vitae **5** conveniunt) Surius, I (1570), 572-74; (1576), 590-92; (1875), 611-14; et passim paululum aliter, I (1618), 397-98. Haec recensio ita *des.* " ad caeli perlata est palatia, ubi filium Virginis contuetur in sua gloria. Amen „. [3918

2. Vita adscripta episcopis Toletanis Cixilae vel Eladio (al. praefatio Iuliani diac. in Hildefonsi librum " de laude B. Mariae „). *Inc.* Ecce dapes melliflui illius dñi Ildefonsi — *Des.* Remansit Dei servus in tantum sollicitus de adipiscenda gloria... [3919

B. Hildephonsi archiep. Toletani de virginitate S. Mariae liber, ed. Fr. Feu-Ardentius (Paris. 1576), sign. ẽ.iiijᵛ-ẽ.7; ‖ *Bibl. patr. Paris.* (1589), IX. 633-36; ‖ Caietanus (C.), t. c. 111-14; ‖ *Act. SS.* Ian. II. 536-37; 3ª ed. III. 149-50; ‖ Mabillon, t. c. 517-19; 2ª ed. 495-97; ‖ *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XII. 548-49; ‖ Aguirre, op. c. II (1694), 658-59; 2ª ed. IV (1754), 236-37; ‖ Florez, t. c. 504-9; 2ª ed. 485-90; ‖ Lorenzana, t. c. 96-99; ‖ *P.L.* t. c. 43-48.

Exc. Surius (vid. **1** γ). — Baronius, *Annales*, an. 657, xliv-vi.

3. Vita auct. Herimanno Laudunensi. *Inc.* Libellum s. Hildefonsi... B. Hildefonsus Toletana civitate ex nobilissima prosapia ortus — *Des.* B. vero H. 30 (*al.* 9) annis in episcopatu expletis... [3920

Mabillon, t. c. 520-22; 2ª ed. 498-500.

4. Vita auct. Roderico Cerratensi. *Inc.* Ildefonsus ex Hispania, civitate Toletana, nobilibus parentibus oriundus — *Des.* et in thesauro ecclesiae reposuerunt. [3921

Florez, t. c. 522-25; 2ª ed. 503-6; ‖ Lorenzana, t. c. 100-103; ‖ *P.L.* t. c. 47-50.

5. Vita. *Inc. prol.* B. Illephonsi, cuius hodie natale — *Inc.* S. igitur Illephonsus, vir honestae vitae — *Des.* et in ecclesia s. Leocadiae tumulatur, ad laudem... [3922

Tamayo, *Mart. hisp.* I, 1. 246-51.

6. Epitomae.

Vinc. Bellov. viii. 120; ‖ Caietanus, t. c. 119-20. — Petrus de Nat. i. 76.

7. Inventio corporis an. 1260. **a.** (auct. Iohanne Aegidio Zamorensi).

Inc. prol. Aldefonsi bb., viri praeclarissimi... translationem — *Inc.* Cum enim gens barbaricae potissimae, Arabes — *Des.* fragrantiam superabat. Ubi in virtute nominis Christi... [3923

Fita (F.), in *Boletín de la real Academia de la Historia*, VI (Madrid, 1885), 60-63; || Id. *Estudios historicos*, II (1884), 221-24.

b. (narratio antiqua?) *Inc.* Exigentibus autem hominum peccatis, cum Hispania — *Des.* ubi a cunctis cernitur. [3924

Act. SS. Ian. II. 537-38 (3ª ed. III. 151), n. 11-14; || Mabillon, t. c. 523-524; 2ª ed. 500-502.

8. Miracula auct. Iohanne Aegidio Zamorensi. *Inc. prol.* Aldefonsi bb., doctoris egregii... miracula — I. Revelationes. *Inc.* Aldefonsus, vir bb., cum almifluam — *Des.* sordida et immunda. [3925

II. Miracula. *Inc.* Aldefonsi bb. miracula quae post ipsius translationem — *Des.* guttur tumidum et inflatum. [3926

Fita, in *Boletín*, t. c. 63-71; || Id. *Estudios*, t. c. 224-32.

Hildegardis abb. in Monte S. Ruperti prope Bingiam, † 1179. — Sept. 17.

1. Vita auct. Godefrido et Theoderico monachis, libris 3. *Inc. prol.* Dñis venerabilibus Ludovico et Godefrido ab... Auctoritatis vestrae praeceptum — *Inc. lib. I.* In romana republica regnante Henrico — *Des. lib. III.* Speramus itaque et indubitanter credimus... [3927

[Blanckwalt (I.)], *S. Hildegardis abb. in Monte S. Roberti ... epistolarum liber* (Coloniae, 1566), 273-333; || Surius, V (1574), 271-95; (1580), 301-324; IX (1618), 179-91; IX (1878), 416-37; || Henriquez (Chr.), *Lilia Cistercii* (Duaci, 1633), I. 286-333 (omissis prologis); || *Act. SS.* Sept. V. 679-96; || *P.L.* CXCVII. 91-130. — Var. lect. *Catal. Brux.* I. 495-96, 12°; cf. 544, 50°. Ibi prima verba libri i leguntur simillima primis verbis Vitae **4**; scilicet *inc.* " Igitur anno inc. Dñi mc, qui erat annus xlv Henrici... „ [3928

2. Vita auct. Guiberto Gemblacensi. *Inc. prol.* Bovoni suo fr. Guibertus... Quaesierunt a me aliqui amicorum — *Inc.* Electa v. et sponsa Christi Hildegardis in territorio Maguntinae civitatis — *Des.* (*imperfecta*) sententiam non audere se tam subtilem | [3929

Pitra (I. B. card.), *Analecta sacra*, VIII (1882), 405-14. — Epistulas de hoc opusculo vid. *ibid.* 414-15 et *Anal. Boll.* I. 600-608.

3. Vita. *Inc. prol.* Cum profectus magnus sit — *Inc.* Siquidem anno mc inc. Salvatoris, qui est annus xlv Henrici — *Des.* ilico convaluerunt. Praeterea in loco in quo... est sepulta... [3930

Pitra, t. c. 434-38.

4. Vita. *Inc.* Anno inc. Dñi mc, qui erat annus xlv Heinrici — *Des.* mulieribus amentibus haec restis profuit. Ipsi igitur Christo... [3931

De qua in *Act. SS.* t. c. 630, n. 47; cf. *Catal. Brux.* II. 160, 39°.
Exc. *Act. SS.* t. c. 631-33, n. 7, 8, 9, 15, 16.

5. Inquisitio de virtutibus et miraculis an. 1233 facta. *Inc. prol.* Ss. patri ac dño G(regorio)... Sanctitatis vestrae mandatum recepimus — *Inc.* Magistra S. Ruperti in Pinguia, Elysa nomine — *Des.* per censuram ecclesiasticam compescendo. Acta sunt haec... [3932

Additamentum. *Inc.* Nobilis puer Otto nomine — *Des.* qui eosdem libros Parisius examinari viderunt. [3933

Bruder (P.), in *Anal. Boll.* II. 118-29.
Exc. (deest paene totus prol., item additamentum; desunt et multa passim verba, quae ab auctoribus in ultima libelli scriptione addita sunt) *Act. SS.* t. c. 697-700; || *P.L.* t. c. 131-40.

6. Epitome.

Richerus, *Gesta Senoniensis ecclesiae*, iv. 15 (D'Achery, *Spicilegium*, III. 371; || Id. ed. de la Barre, II. 633; || Calmet, *Hist. de Lorraine*, II, preuves, 27; 2ª ed. III, preuves, 169; || Boehmer, *Fontes rer. Germ.* III. 53; || G. Waitz, in *MG.* Scr. XXV. 306). — Petrus de Nat. v. 139.

Hildegardis regina culta Campidonae, † 783. — April. 30.

Vita. *Inc. prol.* Notum sit omnibus... quod anno ab inc. Dñi mccccLXXII — *Inc.* Sacrosanctae romanae sedi b. Leone... praesidente, Karolus magnus die natalis Dñi Romae in imperatorem — *Des.* venerunt Campidonam ad vota solvenda pro virgine liberata. [3934

Additamentum. *Inc.* Et haec tantum de miraculis... [3935

Act. SS. April. III. 793-801; 3ª ed. 802-10; || [Heredia del Rio (P. M.)], *Historia transcripta ex PP. Bollandianis ... de b. Hildegarde regina* (Romae, 1841), 24-57. — Verba genuina opusculi falsissimi a primo editore correcta sunt, praesertim in ipso initio; nos ea ex codicibus restituimus. Cf. *Act. SS.* t. c. 795 (3ª ed. 804), annot. *a*; Wattenbach (W.), in *Anzeiger für Kunde der Deutschen Vorzeit*, Neue Folge, XIV (1867), 238; Lehner (F. A.), *Fürstlich Hohenzollern'sches Museum zu Sigmaringen.* Verzeichniss der Handschriften (Sigmaringen, 1872), 35.

Hildegundis (al. **Ioseph**) v. Sconaugiensis, Ord. Cist., † 1188. — April. 20.

1. Vita auct. Engelhardo ab. *Inc.* Alterum vero absolvam... Sconowia est domus ordinis nostri — *Des.* xii kal. mai ancilla Dei. — *Inc* “ *apologeticum scriptoris* „. Libellum hunc scripserim — *Des.* sua virtute imbuit animas. [3936

Schwarzer (J.), in *Neues Archiv*, VI. 516-21. — **Emendationes.** Wattenbach (W.), *Deutschlands Geschichtsquellen*, II⁶. 404, not. 1.

2. Vita metrica. *Inc.* Grande novum... Clara Dei cultu Sconaugia — *Des.* Redde vicem dans perpetuae loca lucis amoena. [3937

Wattenbach (W.), in *Neues Archiv*, VI. 533-36.

3. Vita auct. quodam Hildegundis conovicio et magistro. *Inc. prol* Ss. fratrum pia devotio — *Inc.* In territorio civitatis Coloniae — *Des.*

beneficium sum consecutus incolumitatis. Ipsi laus... Amen. Obiit autem... O miranda Ioseph... [3938

Act. SS. April. II. 782-90; 3ª ed. 780-88.

4. VITA. *Inc. prol.* Cum eximius prophetarum — *Inc.* Venit quidam adolescens aestimatus — *Des.* quod Hildegundis vocaretur, compererunt. Cuius meritis... [3939

Catal. Brux. II. 92-95.
EXC. *Act. SS.* l. c. passim inter annotata.

5. NARRATIO CAESARII HEISTERBACENSIS. *Inc.* In civitate Nussia, quae 5 miliaribus — *Des.* Et nos, ff., cum illis gratias referamus... [3940

* CAESARIUS HEISTERBACENSIS, *Dialogus miraculorum*, I. 40.

Hildegundis v. culta in coenobio Uracensi, saec. XII. — Oct. 14.

VITA. *Inc. prol.* Divina gratia, qua passim terrarum spatio — *Inc.* B. igitur Hiltegundis secundum dignitatem huius saeculi — *Des.* divinum flagitabat subsidium. [3941

OEFELIUS (A. F.), *Rer. Boicarum scr.* I (1763), 626-28.

Hildelitha abb. Berecingensis, † post 708. — Mart. 24.

VITA. *Inc.* Berkinga monasterium multorum sanctorum — *Des.* tertia ad sanctam Wlfildam. [3942

CAPGRAVIUS, f. 180ᵛ-81.
EXC. *Act. SS.* Mart. III. 484-87 (3ª ed. 482-85), n. 4, 10, 12.

Hildevertus ep. Meldensis, † cca. 680. — Mai 27.

1. VITA. *Inc.* B. igitur Hildevertus, divinae dispositionis nutu Meldensium quondam ep. — *Des.* muto loquela, praestante... [3943

Catal. Brux. III. 139-42, et (ultimum caput) *Act. SS.* Mai VI. 713 (3ª ed. 706), n. 7.

2. *Vid.* supra **Faro** ep. Meldensis, 3, appendix.

3. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXIV. 25. — PETRUS DE NAT. V. 49. — *Act. SS.* t. c. 712-13 (3ª ed. 705-6), n. 1-6 (lectiones antiquae).

4. MIRACULUM. *Inc.* Quoniam quae vidimus... Fuit igitur in burgo, quod Enguin dicitur — *Des.* cuius memoria in benedictione est. [3944

Act. SS. t. c. 715-16 (3ª ed. 707-8), n. 14, 15.

Hildewardus ep. *Vid.* **Christina** culta Teneramundae.

Hildulfus chorep. Treverensis, ab. Mediani monasterii, † 707 (?). — Iul. 11.

1. VITA. *Inc.* Quicumque baptizati Christum induti sunt — *Des.*

excerpi exinde potuerint. Verum his quisquis pie... Translationis eius festum VI id. nov. celebratur. [3945

[BELHOMME (H.)], *Historia Mediani in monte Vosago monasterii* (Argentorati, 1724), 50-65; || *Act. SS.* Iul. III. 221-24; 3ª ed. 211-13.

2. EIUSDEM EPITOME. *Inc.* Hildulfus claro genere ortus — *Des.* caeli capitolium coronandus intravit V id. iul. [3946

BELHOMME, t. c. 77-81; || *Act. SS.* t. c. 227-28; 3ª ed. 216-17. — (Mut.) SURIUS, VII (1581), 575-76; IV (1579), 81-83; VII (1618), 168; VII (1877), 214-16.

3. VITA ET MIRACULA (AUCT. VALCANDO MON.? HUMBERTO MON.?). **I.** VITA. *Inc. ut* 1. — *Des.* α) latere futuros minime sum passus. [3947
vel β) sum passus. Si quis vero librum... educaverit. [3948

MARTENE et DURAND, *Thes. nov. anecd.* III. 1093-1113; || BELHOMME, t. c. 82-129; || *Act. SS.* t. c. 228-38; 3ª ed. 217-26; || *P.L.* CLI. 587-606.
Exc. BOUQUET, III. 592-93.

II. MIRACULA (*al. et quidem verius* LIBELLUS DE SUCCESSORIBUS S. HILDULFI). *Inc.* Paenultimo interea iam memorati dñi ab. Leutbaldi anno — *Des.* sub pedibus crucifixi fuit appensus. Deo gratias. [3949

MARTENE et DURAND, t. c. 1113-24 (omissis ultimis cap.); || BELHOMME, t. c. 143-220; || CALMET, *Hist. de Lorraine*, II, preuves, 49-62; 2ª ed. III, preuves, 199-213; || *P.L.* CXXXVIII. 203-20.
Exc. *Act. SS.* t. c. 220 (3ª ed. 209-10), n. 66. — GRANDIDIER, *Hist. d'Alsace*, II, pièces justif., 47-48. — WAITZ (G.), in *MG.* Scr. IV, 87-92.

4. NARRATIONES RICHERI. **I.** VITA (*Gesta Senoniensis eccl.* I. 11-16, *al.* 11-15). *Inc.* In Bawariorum igitur territorio — *Des.* scrinio argenteo reconditae. [3950

D'ACHERY, *Spicilegium*, III. 284-89; || ID. ed. DE LA BARRE, II. 607-9; || MABILLON, *Acta*, III, 2. 477-80; 2ª ed. 432-35; || WAITZ (G.), in *MG.* XXV. 262-64.
Exc. CALMET, op. c. II, preuves, 7-9; 2ª ed. III, preuves, 147-49; || GRANDIDIER, l. c. 42-43.

II. MIRACULA (*ibid.*, I. 22-24, *al.* 19-21). *Inc.* Enimvero quia de miserabilibus... Bb. igitur patrono nostro Hildulfo adhuc vitam — *Des.* et suos protegere cultores. Considera, o peccator... [3951

D'ACHERY, op. c. III. 292-98; || ID. ed. DE LA BARRE, II. 610-11; || MABILLON, t. c. 482-85; 2ª ed. 436-39; || BELHOMME, t. c. 221-27 (paucis omissis); || WAITZ, t. c. 266-68.

III. TRANSLATIO (*ibid.*, II. 11). *Inc.* Quarto decimo post haec anno — *Des.* cameriae deserviunt monachorum. [3952

D'ACHERY, op. c. III. 309-10; || ID. ed. DE LA BARRE, II. 615; || MABILLON, t. c. 485; 2ª ed. 440; || WAITZ, t. c. 275.

Hilteg... *Vid.* **Hildeg...**

Hiltrudis v. Laetiensis, saec. VIII extr. — Sept. 27.

VITA AUCT. W... MON. WALCIODORENSI. *Inc. prol.* Die v kal. oct. s. virginis Hiltrudis celebrem agimus diem — *Inc.* Anno ab inc. Dñi DCCLI gloriosissimus princeps Pippinus — *Des.* α) in consortio virginum prudentum, qui vivis... Amen. [3953

vel β) ut mirabilem in hac virgine Dñm praedicemus. [3954

(Des. α) IACOBI DE GUISIA *Annales Hannoniae*, XII. 1-25 (ed. FORTIA, VIII. 300-358); ‖ *Act. SS.* Sept. VII. 492-99; 3ª ed. 461-68.

(Des. β) MABILLON, *Acta*, III, 2. 420-28; 2ª ed. 381-88.

Exc. BOUQUET, V. 442-43.

Himelinus presb. in Brabantia, saec. VIII. — Mart. 10.

VITA AUCT. IOHANNE GIELEMANS. *Inc. prol.* Cum corpus s. confessoris — *Inc.* B. Hymelinus conf. et sacerdos Deo dignus floruisse creditur — *Des.* sine fine in caelestibus. Amen. [3955

COLGANUS, *Act. SS. Hiberniae*, 575-76 (om. prol.); ‖ *Act. SS.* Mart. II. 47; 3ª ed. 46-47.

Himerius ep. Amerinus, saec. IV/V/VI. — Iun. 17.

1. VITA AUCT. AMBROSIO AB. *Inc. prol.* Cunctis s. Cremonensis ecclesiae fratribus... Nusquam valet humana susceptio — *Inc....* [3956

Act. SS. Iun. III. 372; 3ª ed. IV. 301-2 (solus prologus ; Vita ipsa reperta non est).

2. TRANSLATIO CREMONAM CCA. AN. 965. *Inc.* Fuit in diebus Othonis maioris... quidam Cremonensis ep. — *Des.* His itaque peractis salubriter, oramus te... [3957

UGHELLI, IV. 797-800; 2ª ed. 589-91; ‖ *Act. SS.* Iun. III. 376-77; 3ª ed. IV. 304-5; ‖ CAPPELLETTI, *Chiese*, XII. 157-59.

Exc. PERTZ, *MG.* Scr. III. 266-67, not. 3.

3. MIRACULA SAEC. XII, AUCT. IOHANNE CANONICO CREMONENSI. *Inc. prol.* Licet, dd., dignum sanctorum conversatum — *Inc.* In episcopatu siquidem Brixiensi, instante sollemnitate — *Des...* [3958

Act. SS. Iun. III. 373-74; 3ª ed. IV. 302-3 (omisso fine).

Himerius erem. Susingensis, saec. VII (?). — Nov. 12.

1. VITA. *Inc.* Fuit vir nobilis quidam gratia Dei praeventus — *Des.* et mortuum corpus in tot miraculis vivit, gratia Dñi N. I. C... [3959

α) KOHLER (X.), in *Actes de la Société Jurassienne d'émulation*, Treizième session (Porrentruy, 1862), 105-112; inde seorsim : *La Légende de S. Imier*, 5-12.

β) (iisdem verbis *inc.* et *des.*, at multae sunt lectiones variantes, et deest integra narratio, quae in α legitur, de itinere Himerii Hierosolymitano) *Anal. Boll.* VI. 189-92.

2. Epitomae.

Trouillat, *Monum. de l'hist. de l'anc. évêché de Bâle,* I. 35-37, 37-38 et 39-40.

Hippolytus Romanus presb. (ep.), † cca. 236. — Aug. 13 etc.

Notum est quam multa quamque diversa de Hippolyto in legendis hagiographicis narrata sint, ita ut etiam disputatum saepe sit utrum unus, an duo, an etiam plures Hippolyti Romani agnoscendi essent. Cf. quae de tota re nuper scripsit H. Achelis, *Hippolytstudien* (Leipzig, 1897), 26-34 : Leben und Tod des Hippolytus; 35-62 : Der heilige Hippolytus.

1. Carmen auct. Prudentio. *Inc.* Innumeros cineres sanctorum Romula in urbe — *Des.* Raptus et ipse sacro sis comes H-o. [3960

* Prudentius, *Peristephanon* xi (*P.L.* LX.530-36); ‖ Lipomanus, II, f. 179v-182; ‖ Ruinart (1689), 157-64; (1713), 170-76; (1731), 145-50; (1802), I. 387-395; (1859), 216-21; ‖ Felli (Fr.), *Traduzione di un inno di Prudenzio in lode di S. Ippolito martire* (Viterbo, 1881), 6-24.

2. Passio. *Inc.* Regressus itaque H. post tertium diem venit in domum suam — *Des.* Inter quos fuerunt 4 milites Christi Theodosius, Lucius, Marcus et Petrus. Hi (*al.* Qui, *al.* Hi 4) videntes... [3961

Mombritius, II. 14-15. — (**Mut.**) Surius, IV (1573), 589-91; (1579), 615-17, c. 23-28; VIII (1618), 98-99, c. 23-28; VIII (1877), 240-44, c. 25-30.
Exc. *Act. SS.* Aug. III. 13, n. 15. — *Ibid.* n. 14 (ex Surio).

Est haec ultima pars longioris libelli, de quo *vid.* infra s. v. **Polychronius.** Ultimae sententiae partis praecedentis praemissae erant in exemplari Mombritii (cf. etiam *Act. SS.* t. c. 13, n. 44, Passio a P. Beatillo missa), quod *inc.* " S. Hippolytus et Iustinus presb., cum sepelissent corpus b. Laurentii, ieiunaverunt... „ [3962

3. Passio. *Vid.* infra **Sixtus II.**

4. Passio. **a.** B. Hippolytus, qui et Nonnus dicitur, cuius praedicatione Alexandria — *Des.* exuberant usque in praesentem diem. [3963

Act. SS. Aug. IV. 506, n. 11-12; ‖ [Magistris (Simon de)], *Acta martyrum ad Ostia Tiberina* (Romae, 1795), 459; ‖ *P.G.* X.545-48. — *Vid.* etiam supra **Aurea seu Chryse**, item **Censurinus et soc.** 1.

b. *Inc.* Post transitum bb. Pelagiae, quae per multos annos... b. H., qui et Nonnus... [3964

De qua *Act. SS.* Aug. IV, 506, n. 9. — Videtur haec satis similis fuisse parti ii Passionis **4 c**, quam in codice Vaticano 6075 invenimus.

c. I. Vita. *Inc. prol.* Licet salutare praeconium — *Inc.* Cum per universum igitur paene clima — *Des.* Constructa autem est a populis ibi ecclesia... Amen. [3965

II. Martyrium. *Inc.* Post transitum vero bb. Pelagiae, ss. Nonnus, qui et H. — *Des.* brevi comprehendi sermone. [3966

III. Miracula. *Inc.* Nam de miraculis... Vir itaque totius bonitatis — *Des.* ad propria repedavit. Cum quo et nos gratias agamus... [3967

Cf. supra ad **4 b.**

5. TRANSLATIO IN GALLIAM. a. (EX LIBRO MS. *De reliquiis ecclesiae S. Dionysii*).

Exc. Pars quae ad SS. Cucufatem et Hippolytum spectat recensita est supra, s. v. **Cucufas**, 5; — particulam alteram, quae de solo Hippolyto est, ed. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* IV. 146-47; || *Act. SS.* Aug. III. 11, n. 34; || BOUQUET, X. 380-81.

b. *Inc.* Legimus quod Karolus Magnus christianissimus rex — *Des.* per annos singulos celebretur. [3968

Act. SS. Aug. III. 9-10, n. 25-29.

6. MIRACULA AUCT. PETRO CALO. *Inc.* Iuvenis quidam nomine Petrus vitrico suo — *Des.* Cluniacum adiit, et ibi factus est monachus. [3969

Act. SS. t. c. 14-15, n. 3-8.

7. EPITOMAE.

HIERONYMUS, *De vir. ill.* 61. — ADO, 13 aug. — *FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, v. 5 (*P.L.* CXXXV. 687-88). — VINC. BELLOV. XII. 95. — *Leg. aurea*, c. 118 (113). — PETRUS DE NAT. VII. 56.

Hippolytus, Eusebius et soc. (" martyres graeci „), mm. Romae, † 257 (?). — Dec. 2, Nov. 9.

PASSIO. *Inc.* Valeriano et Lucillo coss., erat quidam vir nomine H. — *Des.* Hoc tempore iam dicta Martana cum filia eius mortua... [3970

ROSSI (G. B. de), *Roma sotterranea*, III. 201-8. — (Mut. et contracta? cf. DE ROSSI, t. c. 201) BARONIUS, *Annales*, an. 259, VIII-XIX; || SURIUS, XII (1618), 33-34; XII (1880), 63-67.

Hirena. *Vid.* Irene.

Hoarveus. *Vid.* Herveus.

Homobonus mercator Cremonensis, † 1197. — Nov. 13.

1. VITA. *Inc.* Labentibus annis ab inc. 1197, cum Cremona urb magnis haereticorum — *Des.* Quae bullae sunt in sacristia maioris ecclesiae Cremonae. [397

MAINI (Al.), *S. Homoboni civis Cremonensis... Vita antiquior* (Mutinae, 1857), 7-14.

2. EPITOME.

PETRUS DE NAT. X. 56.

Honoratus ep. Ambianensis, † cca. 600. — Mai 16.

1. VITA ET MIRACULA. *Inc.* Anno inc. Verbi DC, tempore Pelagii papae — *Des.* Tantum igitur vigilantissime thesaurum custodiat... [3972

Act. SS. Mai III. 613-15; 3a ed. 610-12; || BEAUVILLÉ (V. de), *Recueil de documents inédits concernant la Picardie*, III (Paris, 1877), 185-89; || JOSSE (H.), *La Légende de S. Honoré, évêque d'Amiens* (Amiens, 1879), 44-55.

2. VITA. *Inc.* Postquam Gratianus imp., Valentiniani imp. filius — *Des.* contulit ss. praesuli H-o. Amen. — *Inc. translatio.* Praedictus autem locus, videlicet portus... Amen. [3973

BEAUVILLÉ, t. c. 181-85; || JOSSE, t. c. 33-44.

3. SERMO DE MIRACULIS AUCT. RICHARDO EP. AMBIANENSI. *Inc. prol.* Multis authenticis ac fidelibus testimoniis — *Inc.* Noverint igitur praesentes et futuri quod quidam puer — *Des.* recipiatis a Dño in tempore retributionis. Amen. [3974

Act. SS. t. c. 615-16; 3ª ed. 612-13; || BEAUVILLÉ, t. c. 189-91; || JOSSE, t. c. 56-61.

4. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XVII. 90. — PETRUS DE NAT. II. 87.

Honoratus ep. Arelatensis, † 429. — Ian. 16.

1. LAUDATIO AUCT. HILARIO EP. ARELATENSI. *Inc. prol.* Agnoscitis, dd., diem publicis fidelium maeroribus consecratum — *Inc.* Est illud notum omnibus — *Des.* Memento itaque amice utique Dei... [3975

SURIUS, VII (1581), 28-39; I (1576), 370-81; (1618), 252-58; (1875), 338-356: || GENEBRARDUS (G.), *D. Hilarii Arelatensis ep. de S. Honorato oratio funebris* etc. (Paris. 1578), f. 2-36; || BARRALIS, *Chronologia Lerinensis,* I. 1-15; || *Act. SS.* Ian. II. 17-24; 3ª ed. 381-88; || [ADAM (I.)], *Via ad aeternitatem sive tria opuscula SS. Eucherii ep. Lugdunensis et Hilarii ep. Arelatensis* (Paris. 1673), 120-206; || *S. Leonis Magni papae I opera,* ed. P. QUESNEL (Paris. 1675), I. 752-70; 2ª ed. (Lugduni, 1700), I. 374-83; || *SS. Vincentii Lirinensis et Hilarii Arelatensis opera,* ed. I. SALINAS (Romae, 1731), 119-179; || *S. Leonis Magni opera,* ed. P. et H. BALLERINII, II (Venetiis, 1756), 347-70; || *P.L.* L. 1249-72.

2. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XXI. 21, 22. — PETRUS DE NAT. II. 86. — *Act. SS.* t. c. 24; 3ª ed. 388 (lectiones).

3. LEGENDA. **a**. *Inc. Vita.* Cum diabolus pronus et sollicitus humani generis inimicus intrasset in cor Iohannis Gauni — *Des.* corpus s. H-i in eadem tumularunt; ubi et praestantur... Amen. — *Inc. Miracula post mortem.* Translato igitur ss. H-o ad societatem civium supernorum — *Des.* religiose in Dño obdormivit. — *Sequitur Vita S. Porcarii, quae inc.* Postquam vero Karolus in sancta et ven. senectute — *Des.* monasterii Lirinensis interitum et ruinam. [3976

EXC. MEYER (P.), in *Romania,* VIII (1879), 486-89, 498-501, 502, et in notis ad 504-6. — De hoc libello cf. MEYER, l. c.; || ALBANÈS-CHEVALIER, *Gallia christiana novissima,* Arles (Valence, 1900), 25-28, 47-48.

b. (EPITOME CCA. AN. 1500 CONFECTA). *Inc. prol.* Quia gloriosi Christi confessoris H-i... gesta a diversis auctoribus exarata repperimus — *Inc. lib. I.* Honoratus itaque regio genitus sanguine — *Des. lib. III.* ad palmam consummationis perseverando pervenerit... Amen. [3977

Vita S. Honorati confessoris (Venetiis, 1501), f. 2-95; ‖ *id.* (Paris. 1511), f. 1ᵛ-45.

Exc. Meyer, in *Romania*, V (1876), 243-44; VIII (1879), 490-91, 506. — Hosch (S.), *Untersuchungen über die Quellen und das Verhältniss der provençalischen und der lateinischen Lebensbeschreibung des hl. Honoratus* (Berlin, 1877), 10-11, 23-26, 39. — Stengel (E.), in *Zeitschrift für romanische Philologie*, II (1878), 137-41 in notis.

4. Translatio in Lerinum an. 1391. *Inc.* Post longum temporis lapsum ab obitu ss. patris — *Des.* honorifice collocarunt anno Dñi mccCxci, xiii kal. febr., ad laudem... [3978

Barralis, t. c. 79-81; ‖ Surius, I (1618), 258-59; ‖ *Act. SS.* t. c. 25-26; 3ª ed. 389-90.

5. Laudatio. (Sermo in translatione). *Inc.* Gloriosam bb. patris nostri H-i translationis diem — *Des.* Haec igitur nobiscum... [3979

Barralis, t. c. 82-87.

Exc. *Act. SS.* t. c. 24-25 (3ª ed. 388-89), n. 3.

Honoratus ab. Fundanus, saec. VI. — Ian. 16.

Narratio Gregorii Magni. *Inc.* Venantii quondam patricii in Samnii partibus villa fuit — *Des.* et ipse fecit. [3980

* Greg. Magnus, *Dial.* i. 1 et partim 2 (*P.L.* LXXVII. 153-61); ‖ Lipomanus, I, f. 419-20; ‖ *Act. SS.* Ian. II. 32-33; 3ª ed. 396-97; ‖ Mabillon, *Acta*, I. 103-4; 2ª ed. 97-98.

Exc. *Legendae aureae* appendix, c. 228 (199). — Petrus de Nat. ii. 88.

Honorina v. m. in Normannia. — Febr. 27, Mart. 27.

1. Passio. **a.** *Inc.* In provincia Cappadociae apud Caesaream civitatem erat quaedam puella — *Des.* qui a i hora usque ad xi operati sunt, per gratiam eius... [3981

Est haec ipsa Passio Dorotheae (vid. supra **Dorothea et Theophilus**, 1 b), mutato nomine Dorotheae in nomen Honorinae. Cf. *Catal. Paris.* III. 134, 6° 266, 43°.

b. (epitome). *Inc. ut* 1 a. — *Des.* cum triumpho martyrii perrexit ad Christum. [3982

Brev. Corisopitense, litt. gothicis, sign. ii.iij-iijᵛ. Cf. *Act. SS.* Febr. III. 678 (3ª ed. 683), n. 5.

2. Translationes et miracula. *Inc. prol.* Inspirante rerum omnium gubernatore — *Inc* Anno a Dñi I. C. inc. dccclxxvi, Karolo cognomento Simplice — *Des.* ad culmen virtutum mereamur ascendere. [3983

Exc. *Act. SS.* t. c. 678-79; 3ª ed. 683-84. — Mabillon, *Acta*, IV, 2. 526-528; 2ª ed. 537-39. — Bouquet, IX. 153; XIV. 67-68. — *Anal. Boll.* IX. 135-45.

Vix non totus libellus his locis editus est; nempe in *Anal. Boll.* l. c. edita sunt quae in *Act. SS.* et apud Mabillonium deerant, praeter paucas sententias paraeneticas (cf. *Anal. Boll.* t. c. 145, n. 25), quae in fine leguntur; ultima porro verba ex mss. desumpsimus.

3. MIRACULA. I. Anno Dñi MCCLXXXI... Yvo filius Iohannis... [3984

II. Anno Dñi MCCCXI... cum quidam puer de Eccla... [3985

Anal. Boll. t. c. 145-46, n. 26, 27.

Honorius ep. Cantuariensis, † 653. — Sept. 30.

1. BEDA, *Hist. eccl.* praesertim II. 18, 19; III. 20; || SURIUS, V (1574), 470-71; (1580), 517-19; IX (1618), 349-50; IX (1878), 809-11.

2. VITA. *Inc.* B. archiepiscopo Iusto ad caelestia translato — *Des.* propitium in hoc esse saeculo semper exorat. [3986

CAPGRAVIUS, f. 181v-82; || *Act. SS.* Sept. VIII. 710-11.

Hormisdas papa, † 523. — Aug. 6.

* *Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 269-72; || ed. MOMMSEN, 126-32). — PETRUS DE NAT. VII. 37.

Hormisdas m. in Perside, saec. IV. — Aug. 8.

PETRUS DE NAT. VII. 38.

Hospitius reclusus Nicensis, † 581. — Mai 21.

1. NARRATIONES GREGORII TURONENSIS. I. *Inc.* Fuit apud urbem Nicensem eo tempore H. reclausus magnae abstinentiae — *Des.* audivi vitam ipsius a multis fuisse conscriptam. [3987

* GREG. TURON. *Hist. Franc.* VI. 6; || *Act. SS.* Mai V. 41-42.

II. *Inc.* Fuit in regione Nicensi H. magnus Dei famulus — *Des.* quo voluerunt, libere abierunt. [3988

* GREG. TURON. *Glor. conf.* 95 (97); || *Act. SS.* t. c. 42 (3a ed. 42-43), n. 6.

2. EPITOMAE.

* PAULI DIAC. *Hist. Langobardorum,* III. 1, 2. — PETRUS DE NAT. V. 27.

Hostianus presb. Vivariensis, saec. VI in. — Iun. 30.

VITA. *Inc.* Vita... quam nos, quantum invenire veraciter quivimus... Hic tempore Sigismundi — *Des.* volumen excrevisse mirabitur. [3989

Anal. Boll. II. 355-58.

Hoyldis v. Trecensis, saec. V. — April. 30.

VITA. *Inc.* B. v. Hoyldis, ut in gestis eius scribitur, ex illustri prosapia — *Des.* Igitur a cunctis laudetur... Deus omnipotens. Amen. [3990

Act. SS. April. III. 774-75; 3a ed. 783-84.

Hrabanus. *Vid.* **Rabanus.**

Hrodbertus. *Vid.* **Rupertus.**

Hroznata Ord. Praem. m. in Bohemia, † 1217. — Iul. 14.

VITA. *Inc. prol.* Ut gemmae pretiosae nitorem — *Inc.* Rege Premizl,

qui et Ottacarus cognominatus fuit — *Des.* Huius igitur ven. patris, ff., sic annuam recolamus memoriam... [3991

α) Balbinus (B. A.), *Syntagma historicum quo ... stirpis comitum de Guttenstein origines et memoriae continentur* (Pragae, 1665), 66-79; || Emler (J.), in *Fontes rer. Bohem.* I. 369-83. — Exc. (prologus) *Act. SS.* Iul. III. 799 (3ª ed. 765-66), n. 22 extr.

β) (eadem paulum mut., ut videtur) Kohel (S.), *Praemonstratensis ordinis nonnullorum patrum Vitae* (Typis Lucensibus ad fluvium Diae, 1608), sign. Ss.2ᵛ-Ty.1; || Miraeus (A.), *Ordinis Praemonstratensis chronicon* (Colon. 1613), 170-97; || *Act. SS.* t. c. 804-10; 3ª ed. 770-76.

Hubertus = Hucbertus = Hugbertus.

Hucbertus mon. Britanniacensis, † cca. 712.

Vita auct. Benedicto Pisone. *Inc.* Venerandae ac piae recordationis conf. divus H. — *Des.* perpetuo laudaturi Deum trinum et unum. Amen. [3992

Act. SS. Mai VII. 272-79; 3ª ed. 267-74. — Non liquet utrum haec Vita saec. XIV an saec. XVI conscripta sit.

Hucbertus ep. Leodiensis, † 727. — Nov. 3.

1. Vita. *Inc. prol.* Scripturus vitam b. antistitis Hugberti, munus illius — *Inc.* Bb. igitur Lantbertus pontifex, cum pontificali apice — *Des.* semper corona fulgens. Huius... [3993

Arndt (W.), *Kleine Denkmäler aus der Merowingerzeit* (1874), 52-70; || De Smedt (Ch.), in *Compte rendu des séances de la commission royale d'histoire*, 4ᵉ sér. V (Bruxelles, 1878), 225-257; || *Act. SS.* Nov. I. 798-805.

2. Vita et translatio auct. Iona ep. Aurelianensi. I. Vita. *Inc. epist.* Dño...Waltcaudo...Cum animus modernorum ven. praesulum — *Inc. prol.* Cum constet propagatricem fore dñicae laudis — *Inc.* Post gloriosum bb. ac praecellentissimi antistitis Lantberti... excessum — *Des.* in electorum consortio mereamur connumerari; cui est... [3994

Surius, VI (1575), 45-55; (1581), 50-60; XI (1618), 13-19; XI (1880), 63-72 (om. epist. et prol.); || Roberti (I.), *Historia S. Huberti* (Luxemburgi, 1621), 11-62; || *Act. SS.* t. c. 806-16.

Exc. Mabillon, *Acta*, III, 1. 81; 2ª ed. 71-72. — Dümmler (E.), in *Forschungen zur Deutschen Geschichte*, VI (1866), 126-27 (epist.). — Arndt, t. c. 70-76 (epist. et prol.). — Dümmler, in *MG.* Epist. V. 348-49 (epist.).

II. Translatio an. 825. *Inc. prol.* Hactenus de vita et mirabilibus — *Inc.* Anno siquidem dcccxiii felicissimae inc. Dñi N. I. C. — *Des.* Interfluxit autem spatium temporis a i usque ad ii translationem... [3995

Surius, VI (1575), 55-56; (1581), 60-62; IX (1618), 19-20; XI (1880), 73-76; || Roberti, t. c. 63-71; || Mabillon, *Acta*, IV, 1. 295-97; 2ª ed. 279-81; || *P.L.* CVI. 389-94; || Arndt, t. c. 77-82; || *Act. SS.* t. c. 817-18; || Heinemann (L. de), in *MG.* Scr. XV. 235-37.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* III. 393-94; || Bouquet, VI. 310-11.

3. Miracula saec. IX. *Inc.* Factum est autem cum in ipso translationis b. H-i anno — *Des.* coheredes autem Christi, cui est... [3996

Act. SS. t. c. 819-22.
Exc. Heinemann, t. c. 909-10.

4. Miracula saec. IX-XI. *Inc.* In ipso anno translationis b. H-i — *Des.* testis idoneus in se facti miraculi. [3997

Roberti, t. c. 72-112; || Mabillon, *Acta,* IV, 1. 297-305; 2ª ed. 281-88; || *Act. SS.* t. c. 823-29.
Exc. Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* VIII. 564-65, n. 78. — Bouquet, VI. 311. — Heinemann, t. c. 910-14. **Additamenta** (narrationes recentiores in epitome quadam libelli insertae) *Catal. Brux.* I. 338-39.

5. Vitae epitome auct. Anselmo canon. Leodiensi (*Gesta ep. Leodiensium,* c. 16). *Inc.* Igitur successit s. Lamberto ven. pater H. — *Des.* proprium illi conditum est monasterium. [3998

Chapeaville, *Gesta pontif.* I. 129; || Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* IV. 854-55; || Koepke (R.), in *MG.* Scr. VII. 198; || *P.L.* CXXXIX. 1080; || *Act. SS.* t. c. 765, n. 26.

6. Vita auct. Aegidio Aureaevallensi (*Gesta ep. Leodiensium,* II. 21, 22). *Inc.* Interea successit *etc. ut* 5. — *Des.* de ea aliquid dicere supersedi. (Praeterea processu temporis... recipere promeruit.) [3999

Chapeaville, t. c. 129-44; || Heller (I.), in *MG.* Scr. XXV. 42-45.

7. Vita. *Inc. prol.* Vitam et martyrium b. Lamberti... describentes — *Inc.* In illo tempore quo crudelitas Ebroini — *Des.* hic aliquid retexere supersedi. [4000

Act. SS. t. c. 829-31. — Vita tota vix non ad verbum exscripta est ex Nicolai Vita S. Lamberti (*vid.* infra **Lambertus** ep. Traiect., 6); cf. *Act. SS.* t. c. 831, annot. *a.*

8. Vita (conversio). *Inc. prol.* Saecularibus et spiritualibus personis salutare exemplar — *Inc.* Tempore quo Ebroini crudelitas — *Des.* (*imperfecta*) in cathedra pontificali reverenter inthronizatur. [4001

Roberti, t. c. 3-11; || *Act. SS.* t. c. 832-33.
Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 678-79; || Bouquet, III. 609.

9. Vita. *Inc.* Hubertus nobili exortus prosapia, Theodorici regis Francorum temporibus — *Des.* ab omni corruptione alienum, sicut in prima translatione. [4002

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 361b-63b; || *id.* (Lovan. 1485), f. 174-76v; || *Vita s. Huperti,* s. l. a. [Coloniae, Quentell, cca. 1514] (Copinger, II, nº 3180), f. 1v-3v.
Exc. *Act. SS.* t. c. 834-35 (pars prior).

Hugo mon. Aeduensis et prior Enziacensis, † cca. 930. — April. 20.

1. Vita, miracula, elevatio. I. *Inc. prol.* Auctor universitatis beni-

gnissimus — *Inc.* Constat ergo relatione veridica — *Des.* in subsequenti opere, Dño largiente, relaturi sumus. [4003

II. *Inc. prol.* Ss. voluminum paginis edocemur — *Inc.* Circa M igitur inc. Verbi annum, sub viro Dei Heldegrino ab. — *Des.* ad aeternae vitae gaudia, praestante... [4004

Act. SS. April. II. 763-71 (3ª ed. 761-69), n. 1-22, 23-27; || MABILLON, *Acta,* V. 92-104 (2ª ed. 90-102), n. 1-22, 23-27.

EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* III. 418-19. — MARRIER et DUCHESNE, *Bibl. Clun.* 5-6. — BOUQUET, III. 460; VII. 379.

2. MIRACULA. *Inc.* In Lugdunensi dioecesi apud castrum vocabulo Ansa — *Des.* praedicabat mirificum. Haec et alia... [4005

Act. SS. t. c. 771 (3ª ed. 769), n. 28-30; || MABILLON, t. c. 104-6 (2ª ed. 102-3), n. 28-30.

Hugo ep. Autisiodorensis, † 1136/37. — Aug. 10.

VITA. *Inc.* Hugo sedit annos 21. Hic siquidem in Cluniacensi territorio — *Des.* per septimanam. [4006

Hist. ep. Autisiod. 54 (LABBE, *Bibl. mss.* I. 460-63; || DURU, *Bibl. hist. de l'Yonne,* I. 410-16; || *P.L.* CXXXVIII. 292-97); || *Act. SS.* Aug. II. 556-59.

Hugo ab. Bonaevallis, † 1194. — April. 1.

*HELINANDUS, *Chronicon,* an. 1185 (*P.L.* CCXII. 1078-81); || VINC. BELLOV. XXX. 33-36; || *Act. SS.* April. I. 47-48; 3ª ed. 47-49. — PETRUS DE NAT. IV. 23.

Hugo ab. Cluniacensis, † 1109. — April. 29.

1. VITA AUCT. GILONE MON. CLUNIACENSI. *Inc. epist.* Dilectissimo patri... dño Pontio... Quoniam celsitudinis vestrae reverentia — *Inc. prol.* Piissimum patrem nostrum s. Hugonem — *Inc.* Hic itaque Augustudunensis territorii indigena fuit — *Des.* Vidimus et mutos per suffragium b. Hugonis... [4007

L'HUILLIER (A.), *Vie de S. Hugues, abbé de Cluny* (Solesmes, 1888), 574-618.

EXC. MARTENE et DURAND, *Thes. nov. anecd.* I. 321-22 (solo epist.); || *P.L.* CLXXIII. 1387-90. — HEINEMANN (L. de), in *MG.* Scr. XV. 937-40.

2. VITA AUCT. RAINALDO AB. VIZELIACENSI. *Inc. prol.* Universis Cluniacensis ecclesiae filiis... Cum multorum fratrum monitis urgear — *Inc.* Igitur vir b. ex nobilissimis Burgundionum — *Des.* Rexit autem Cluniacensem ecclesiam annis 60... [4008

Act. SS. April. III. 648-53; 3ª ed. 656-61; || *P.L.* CLIX. 893-906.

EXC. HEINEMANN, t. c. 940-41.

3. CARMEN AUCT. EODEM. *Inc.* Insignem titulis et clarum laude per orbem — *Des.* Suscipe, quaeso, pie meque tuere, pater. [4009

Act. SS. t. c. 654-55; 3ª ed. 661-63; || *P.L.* CLIX. 905-10.

4. VITA AUCT. HILDEBERTO EP. CENOMANNENSI. *Inc. prol.* Dei gratia ven... Pontio... Congruum humanis actionibus exitum — *Inc.* B. itaque

Hugo, natione Aeduensis, generosis parentibus — *Des.* Quidam quoque fratrum nomine Guido... [4010

MARRIER et DUCHESNE, *Bibl. Clun.* 413-38; || SURIUS, IV (1618), 343-53; || *Act. SS.* t. c. 634-48; 3ª ed. 641-56; || *Hildeberti Cenoman. opera*, ed. A. BEAUGENDRE (Paris, 1708), 909-43; || *P.L.* CLIX. 857-94. — **Additamentum** (ad prol.) *Catal. Paris.* III. 460, 2°.

Exc. BOUQUET, XIV. 70-71.

5. EPISTULA HUGONIS MON. CLUNIACENSIS. *Inc.* Patri serenissimo... Pontio... Dum tuam, pater, excellentiam penso... B. Hugo ad Francigenas — *Des.* condones obsecro. [4011

MARRIER et DUCHESNE, t. c. 557-61.

Exc. MARRIER et DUCHESNE, t. c. 461-64. — *Act. SS.* t. c. 658-59; 3ª ed. 665-66; || *P.L.* CLIX. 917-20.

6. VITA AUCT. EODEM. *Inc. prol.* Patrum Cluniacensium conventui... Caritas, quae libera servit — *Inc.* Hugo iste, quem debitus sermo proponit — *Des.* quievit in Dño anno Verbi inc. MCVIII. [4012

MARRIER et DUCHESNE, t. c. 437-48; || SURIUS, IV (1618), 353-57. — (**Mut.**; deest ultimum cap.) SURIUS, II (1571), 892-97; (1578), 1007-12; IV (1876), 659-68.

Exc. *Act. SS.* t. c. 659-60; 3ª ed. 667; || *P.L.* CLIX. 920-23. — BOUQUET, XIV. 71.

7. MIRACULA. *Inc.* Multa in diebus s. Hugonis evenerunt in loco Cluniacensi signa — *Des.* victrix facta admittebat. [4013

MARRIER et DUCHESNE, t. c. 447-62.

Exc. *Act. SS.* t. c. 660-62 (3ª ed. 668-69), n. 12-15; || *P.L.* CLIX. 923-26, n. 12-15. — BOUQUET, XIV. 71-73.

8. DE QUIBUSDAM A S. HUGONE STATUTIS. *Inc.* Auctoritas divinae legis... Quocirca ven. H. huius s. Cluniacensis coenobii ab. — *Des.* quot sunt fratres, tot pascantur. [4014

MARRIER et DUCHESNE, t. c. 464-65; || *Act. SS.* t. c. 662 (3ª ed. 669), n. 16 (omisso initio); || *P.L.* CLIX. 926-28 (item).

9. EPITOMAE. **a.** (VITAE 1). *Inc.* B. Hugo ab. Cluniacensis, Augustodunensis indigena fuit — *Des.* Ordine posterior, utilitate prior. [4015

VINC. BELLOV. XXVII. 3-9; || *Act. SS.* t. c. 655-58; 3ª ed. 663-65; || *P.L.* CLIX. 909-18.

b. PETRUS DE NAT. VI. 58.

Hugo ep. Gratianopolitanus, † 1137. — April. 1.

1. VITA AUCT. GUIGONE PRIORE CARTUSIAE. *Inc. epist. Innocentii II papae ad Guigonem.* Innocentius ep... Divinis respondentes beneficiis — *Inc. prol.* Dño... Innocentio... Non pepercit nostrae vel verecundiae — *Inc.* Cum ergo praefati patris ss. mores et opera — *Des.* nunc usque perseverat. Amen. [4016

SURIUS, II (1571), 434-46; (1578), 465-77; IV (1618), 3-10; IV (1876), 24-

42; || *Act. SS.* April. I. 37-46; || *P.L.* CLIII. 761-84; || Bellet (C.), *Vita S. Hugonis Gratianopolitani ep.* (Monstrolii, 1889), 3-38.

Exc. Baronius, *Annales*, an. 1134, ii (epist.); || *Vita S. Brunonis Cartusiensium institutoris* (Bruxellis, 1629), 427-28; || Mansi, *Concil. coll.* XXI. 417; || *P.L.* CLXXIX. 256. — Bouquet, XIV. 242-45. — Tromby, *Storia del patriarca S. Brunone e del suo ordine*, III (1775), append. ii. 230-31 (epist. et prol.).

2. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxviii. 8, 12. — Petrus de Nat. iv. 22.

Hugo de Lacerta, mon. Grandimontensis, † 1157. — April. 27.

Vita auct. Guillelmo Dandina. *Inc. prooemium.* Igitur dñus Stephanus pater primus — *Inc.* Fuit enim in diebus illis in Lemovicinio — *Des.* obtinere quod petebat existimavit. Amen. [4017

Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.*, VI. 1143-86; || *P.L.* CCIV. 1181-1222.

Hugo ep. Lincolniensis, † 1200. — Nov. 16.

1. Vita auct. Adamo, Hugonis capellano, libris 5. a. *Inc. prol.* Dñis et amicis in Christo carissimis R. priori... Silentium mihi, patres dulcissimi — *Inc. lib. I.* Illustris sobolis clarissimi genitores — *Des. lib. V.* Monasterium praeterea insigne se constructurum promisit... [4018

Dimock (James F.), *Magna Vita S. Hugonis ep. Lincolniensis* (Rer. Brit. scr. 37), 1-378, || Le Vasseur (L.), *Ephemerides ordinis Cartusiensis*, IV (Monstrolii, 1892), 165-379. — Var. lect. Dimock, *Giraldi Cambrensis opera*, VII (vid. infra, 2), 237-42. — Thurston (H.), *The Life of S. Hugh of Lincoln* (London, 1898), xv, not. 3; 72, not. 1.

Exc. Pauli (R.), in *MG.* Scr. XXVII. 317-23. — Le Couteulx, *Annales Ordinis Cartusiensis*, II (Monstrolii, 1888), 75-76, 78-83, 240-50 etc. etc. in tomis II-IV.

b. (eadem contracta). *Inc. prol.* Inspecta serie descriptionis Vitae b. Hugonis, quam composuit frater A... — *Inc. lib. I.* Hugo genetricis solacio, cum necdum aetatis metas excessisset — *Des. lib. V.* a boreali ipsius aedis regione, ad gloriam Dei... [4019

Pezius (B.), *Bibliotheca ascetica*, X (1733), 1-389; || *P.L.* CLIII. 943-1114.

2. Vita auct. Giraldo Cambrensi. *Inc. prol.* Quanto rarius, ecclesia senescente — *Inc. distinctio I.* Vir igitur hic, et vere virorum vir — *Des. distinctio III.* Intererant autem horum recitationi... [4020

Giraldi Cambrensis opera, VII, ed. James F. Dimock (Rer. Brit. scr. 21), 83-147.

Exc. Wharton, *Anglia sacra*, II. 409, 439. — Pauli, t. c. 411-12.

De Hugone nonnulla etiam scripsit idem Giraldus in Vita Remigii ep. Lincolniensis (vid. infra **Remigius** Lincoln.), c. 26 et 29.

3. Relatio inquisitorum papalium de vita et miraculis.

Exc. Dimock *Giraldi opera*, t. c. 188-92. — De hoc libello cf. Dimock, *Metrical Life*, xix; Id. *Magna vita*, xxxviii-xli; Hardy, *Descr. catal.* II. 545-46, n. 713; Thurston, op. c. xviii.

4. Vita metrica. *Inc. prol.* Arma virumque cano — *Inc. invocatio.* Hugo, tuae vitae seriem — *Inc.* Imperialis ubi Burgundia surgit in Alpes — *Des.* Sit laus, et virtus et honor per saecula cuncta. (Amen. Qui scripsi gesta tui... praesta). [4021

Dimock (J. F.), *Metrical Life of St. Hugh, Bishop of Lincoln* (Lincoln, 1860), 1-54.

Exc. Pauli, t. c. 323-34.

5. Legenda. *Inc.* Sanctae recordationis Hugo, quondam Lincolniensis ep., de remotis finibus imperialis Burgundiae — *Des.* caelestium ei plenitudinem contulit gaudiorum I. C. D. N., cui... [4022

Dimock, *Giraldi opera,* t. c. 172-87.

6. Translatio an. 1280. a. *Inc.* Memorandum quod magister Thomas Beek — *Des.* usque ad ignitegium pulsatum. [4023

Dimock, *Giraldi opera,* t. c. 219-21.

b. *Inc.* Congruum est et decens ut sanctos — *Des.* (*mutila*). Colentes igitur festum... Redemptorem cunctorum, qui sanctum | [4024

Catal. Brux. I. 191-93.

c. *Inc.* Anno autem Dñi mcclxxx, pridie non. oct. — *Des.* in omnibus ecclesiis ipsius dioecesis. Amen. [4025

De qua *Catal. Brux.* II. 213, 19°.

(Mut.) Surius... *Vid.* infra 7 b.

7. Epitomae Vitae 1. a. *Inc.* S. Hugo genetricis solacio *etc. ut* 1 b. — *Des.* lumen oculorum amissum recepit. [4026

Capgravius, f. 183-87.

b. *Inc.* S. Hugo Burgundiae provinciae oriundus claris natalibus fuit — *Des.* sed pueros sex sanos edidit et vivaces. Sunt et alia... Haec autem pro nunc... sufficiat commemorasse. [4027

(Mut.) Surius, VI (1575), 387-402; (1581), 427-42; XI (1618), 381-90. Verba genuina ex codice accepimus. — Sequitur narratio 6 b, ast ea non solum multo magis mut., sed et contracta.

8. Miracula. *Inc.* Templarius quidam, b. praesulis... amicus — *Des.* s. viri meritis recepit loquelam. [4028

Catal. Brux. 191. — Subiuncta sunt haec miracula miraculis aliis ex libello 2 ad verbum exscriptis.

9. Canonizatio. *Inc.* S. Hugonem, ep. Linconiensem, monachum ordinis Cartus. — *Des.* α) coli a devotione omnium christianorum. [4029
vel β) coli... christianorum. Sollemnia quoque... Amen. [4030

Catal. Brux. I. 189-90, 7° (des. α). — Cf. *ibid.* II. 213, 18° (des. β).

Hugo puer m. Lincolniae, † 1255. — Iul. 27.

Passio. *Inc.* Anno autem Dñi mcclv circa festum apostolorum Petri et Pauli — *Des.* ceteris in arta custodia reservatis. [4031

Capgravius, f. 182ᵛ-83; || *Act. SS.* Iul. VI. 494-95.

Hugo ep. Rotomagensis, † 730. — April. 9.

1. Vita (= *Gesta abb. Fontanellensium*, 8). *Inc.* Hugo, filius Drogonis, vir ven. — *Des.* Haec... dicta sufficiant. [4032

D'Achery, *Spicilegium*, III. 205-8; || Id. ed. de la Barre, II. 270-71; || Mabillon, *Acta*, III, 1. 495-97; 2ª ed. 466-68; || *Act. SS.* April. I. 844-45; 3ª ed. 835-36; || Pertz, *MG.* II. 280-81; || Loewenfeld (S.), *Gesta abbatum Fontanellensium* (Scr. rer. Germ. in us. schol. 1886), 26-28.

Exc. Bouquet, II. 659-60.

2. Vita auct. Baldrico ep. Dolensi. *Inc. prol.* Baldricus... Ursioni ven. Gemmeticensium ab... Omnis materies — *Inc.* Lecturos quod de b. Hugone succincte digessimus — *Des.* Fecerunt autem ei exsequias celebres... [4033

α) Du Monstier (Arturus), *Neustria pia* (Rothomagi, 1663), 282-87; || *P.L.* CLXVI. 1163-72.

β) (eadem nonnullis locis in ultimis capitulis interpolata) Iacobi de Guisia *Annales Hannoniae*, xiii. 13-23 (ed. Fortia, IX. 56-100). — Exc. (interpolationes Iacobi) Sackur (E.), in *MG.* Scr. XXX. 160-61.

Hugo mon. Tennebacensis Ord. Cist., † 1270. — Dec. 27.

Vita. *Inc. prol.* Omnipotens Deus, cuius nutu cuncta — *Inc.* Fuit igitur in diebus famosi ducis Bertholdi de Zeringen — *Des.* sanctorum coetibus sociatus. Nobis, ff. dd., magna spes... [4034

Mone, *Quellensammlung*, IV. 65-74.

Humbaldus ep. Autisiodorensis, † 1115. — Oct. 20.

Vita. *Inc.* Humbaldus bonae memoriae ex decano episcopus — *Des.* creatori suo spiritum reddidit. [4035

Hist. ep. Autisiod. 53 (Labbe, *Bibl. mss.* I. 456-60; || Duru, *Bibl. hist. de l'Yonne*, I. 402-9; || *P.L.* CXXXVIII. 286-88; CXXXV. 289-90; CXXXVIII. 291-92 [ita in nostro exemplari]); || *Act. SS.* Oct. VIII. 1002-5.

Humbertus ab. Maricolensis, † cca. 680. — Mart. 25.

1. Vita. *Inc.* Temporibus Hildrici, qui inter Francigenas monarchiam tenebat regni — *Des.* fruitur aeternae felicitatis iucunditate. Ad quam nos eius interventu... [4036

Iacobi de Guisia *Annales Hannoniae*, x. 86-110 (ed. Fortia, VII. 300-372); || *Act. SS.* Mart. III. 561-67; 3ª ed. 559-65; || *Act. SS. Belgii*, IV. 146-61.

Exc. Mabillon, *Acta*, II. 802-6; 2ª ed. 768-72. — Bouquet, III. 587. — Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 796-99.

2. Vita. *Inc. prol.* Omnium plasmator — *Inc.* S. igitur Dñi confessor H. gloriosi Francorum regis Hilderici emicuit temporibus... [4037

Exc. *Act. SS.* t. c. 559 (3ª ed. 557), n. 2 et passim inter annotata ad Vitam 1; || *Act. SS. Belgii*, IV. 109-10, n. 3, 4, et inter annotata ad Vitam 1.

Inventa aliquando est in codicibus huius Vitae sola pars ultima (cf. *Act. SS.* t. c. 559, 3ª ed. 557, n. 2), quae *inc.* „Multa sunt equidem huius ss. conf. H-i opera... „ [4038

3. Epitomae. a. *Inc.* Tempore Hildrici gloriosi Francorum regis floruerunt multi sancti — *Des.* sine rectore exstitit multis annis. [4039

Mabillon, t. c. 801; 2ª ed. 767-68.

b. *Inc.* Temporibus Childerici regis Francorum floruit s. Dñi H. de Maceriis villa — *Des.* irriguis aquis virescerent. [4040

Surius, VII (1581), 693-95; V (1580), 119-21; IX (1618), 72-73; IX (1878), 173-75.

Humiliana (Aemiliana) de Circulis, de Florentia, vid. tertii Ord. S. Franc., † 1246. — Mai 19.

1. Vita auct. Vito de Cortona. *Inc. prol.* Isti sunt testes vitae b. H-ae : Fr. Michael — *Inc.* Dña quaedam, H. nomine, filia Oliverii de Circulis, nobilis civis Florentini — *Des.* ne det dubia pro certis sententia transmutata. [4041

Act. SS. Mai IV. 386-401; 3ª ed. 385-400. — Cf. Bandinius, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae,* III. 384; IV. 690.

2. Apparitiones post mortem (auct. Hippolyto Florentino?) *Inc.* Quidam frater minor, vocabulo Bonamicus — *Des.* Supradicta Illuminata iuravit... anno Dñi mccxlix. [4042

Act. SS. t. c. 401-3; 3ª ed. 400-2.

3. Miracula auct. Hippolyto Florentino. *Inc. prol.* Ad honorem Dei et B. V. Mariae et b. H-ae... ego Fr. Hippolytus — *Inc.* Haec sunt miracula... Dña Beatrix de Populo S. Miniati in monte — *Des.* et supradicta dña Viannese confessa est et iurando firmavit... — *Sequitur antiphona :* Ave lux meridiana... *et oratio :* Omnipotens... [4043

Act. SS. t. c. 403-7; 3ª ed. 402-7 (Formulae testimoniorum contractae sunt aut etiam omissae; cf. 407, annot. *a ;* ultima verba desumpsimus ex Bandinio, ll. cc.).

4. Vitae epitome. *Inc.* De b. Humiliana s. filia Oliverii de Circulis, Florentini civis, testes 28... Annorum 16 nuptui traditur — *Des.* Sepulta est igitur in loco S. Crucis... [4044

Act. SS. t. c. 408-10; 3ª ed. 407-9.

Humilitas (al. **Rosanensis de Faventia**), abb. S. Iohannis prope Florentiam, Ord. Vallisumbr., † 1310. — Mai 22.

Vita. *Inc. prol.* Cogitis me, sorores carissimae — *Inc.* Rosanensis, sacrae religionis baptismate vocata H. — *Des.* quod nullus dolor in ea remansit, laudavitque Deum et b. Humilitatem. [4045

Act. SS. Mai V. 205-12; 3ª ed. 207-14; || Sala (T.), *Sermones S. Humilitatis de Faventia* (Florentiae, 1884), 13-38.

Hunegundis monialis Humolariensis, saec. VII extr. — Aug. 25.

1. Vita auct. Bernero ab. Humolariensi. *Inc. prol.* Bb. ac venerandorum patrum memoranda descriptio — *Inc.* Summa et incomprehensibilis providentia — *Des.* viii kal. sept. migrasse creditur ad Dñm, qui est solus sine principio... [4046

Mabillon, *Acta*, II. 1018-25; 2ª ed. 977-83; || *Act. SS.* Aug. V. 227-32; || *P.L.* CXXXVII. 49-60. — (Mut.) Surius, V (1573), 899-904; (1579), 919-25, c. 1-14; VIII (1618), 268-71, c. 1-14; VIII (1877), 617-23, c. 1-12.

2. Translatio an. 946, auct. eodem (?). *Inc. prol.* Magnalia divinae pietatis — *Inc.* Erat igitur quaedam sanctimonialis femina, Berta nomine — *Des.* Pulsemus ergo intimi cordis suspiriis... [4047

Mabillon, *Acta*, V. 214-18; 2ª ed. 216-19; || *Act. SS.* t. c. 232-34; || *P.L.* t. c. 61-68.

Exc. (et quidem mut.) Surius, IV (1573), 904-5; (1579), 925, c. 15; VIII (1618), 217, c. 15; VIII (1877), 623-24, c. 13; || Baronius, *Annales*, an. 946, viii, ix.

3. Miracula auct. Bernero. I. *Inc.* His praemissis de vita et actibus — *Des.* negligenter omissa. Agamus ergo gratias... Amen. [4048

II. *Inc. prol.* In narrandis divinae operationis mirabilibus — *Inc.* Anno igitur ab inc. Dñi mlxiv — *Des.* in Aegypto sub Pharaone. Nos vero benedicamus eum... [4049

Mabillon, *Acta*, V. 218-21 (2ª ed. 219-22), c. 9-12 et 13-15; || *Act. SS.* t. c. 235-37, n. 12-17 et 18-21; || *P.L.* t. c. 67-72, c. 9-12 et 12-15.

Exc. (et quidem mut.) Surius, IV (1573), 905-6; (1579), 925-26, c. 16-17 et 18; VIII (1618), 217, c. 16-17 et 18; VIII (1877), 624, c. 14-15; || Baronius, *Annales*, 954, v-viii.

4. Translatio an. 1051 et miracula. *Inc. prol.* Sanctorum miracula describere — *Inc.* Anno igitur dñicae inc. mli, regni Francorum monarchiam — *Des.* intra pyramidem, quod nos oraculum dicimus,... componunt, ad honorem Dñi... [4050

Mabillon, t. c. 221-26; 2ª ed. 222-26; || *Act. SS.* t. c. 237-40; || *P.L.* t. c. 71-76.

5. Vita rhythmica. *Inc.* Pange, lector, concrepantem dulciter melodiam... Olim mundus implicatus — *Des.* Atque felix obtineat sempiternam gloriam. Amen. [4051

Exc. *Act. SS.* t. c. 225-26, n. 11-16.

Hwaetberctus ab. Wiremuthensis. *Vid.* **Wiremuthenses.**

Hyacinthus (al. **Iaccho, Iazecho** etc.) Ord. Praed., † 1257. — Aug. 16.

Vita et miracula auct. Stanislao Cracoviensi. *Inc. prol.* Populus

gentium, qui ambulat in tenebris — *Inc.* Iazecho vulgariter, Iacingtus literaliter nuncupatus — *Des.* anno MCCCLII, XII die mensis iulii. [4052

ĆWIKLIŃSKI (L.), in *Mon. Pol. hist.* IV. 841-94. — Var. lect. KĘTRZYŃSKI (W.), *ibid.* V. 1021-26.

Hyacinthus m. in Portu Romano. — Iul. 26.

1. PASSIO. *Inc.* S. Hyacinthum diaconum Luxorius tradidit consulari Leontio — *Des.* ut etiam cubiculum sibi construeret iuxta sepulcrum b. m. H-i; ubi consequuntur beneficia... [4053

MOMBRITIUS, II. 13ᵛ-14. — (Mut.) SURIUS, IV (1573), 362-63; (1579), 385; VII (1618), 311; VII (1877), 519-20; || *Act. SS.* Iul. VI. 304.

2. (Epitome) ADO, 26 iul.

Hyginus papa, saec. II ante med. — Ian. 10.

* *Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 131; || ed. MOMMSEN, 13). — * FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, III. 11 (*P.L.* CXXXV. 646). — PETRUS DE NAT. II. 64. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 11ᵛ.

Hymnemodus ab. Agaunensis. *Vid.* **Agaunenses** abb.

Hypolistus presb. m. Atripaldae, sub Diocletiano. — Mai 1.

1. PASSIO. *Inc.* Hypolistus sacerdos ex Antiochia divino nutu Avellinum — *Des.* quod innumeris confert salutem fidelibus. [4054

Act. SS. Mai I. 42; 3ª ed. 43.

2. PASSIO. *Inc.* Regnantibus Diocletiano et Maximiano imp., Decio et Grato coss. — *Des...* [4055

De qua *Act. SS.* t. c. 42 (3ª ed. 43), n. 4.

Iaccho, Iacinctus. *Vid.* **Hyacinthus.**

Iacobus Maior apost., filius Zebedaei, frater Iohannis. — Iul. 25.

1a. PROLOGUS IN ACTA. *Inc.* Iacobus, qui interpretatur subplantatus — *Des.* in Achaia Marmarica VIII kal. aug. [4056

* *Breviarium apostolorum* (vid. supra **Apostoli**, 4); || LIPSIUS, *Die apokr. Apostelgeschichten*, II, 2. 214, not. 1.

1b. PASSIO. *Inc.* Apostolus Dñi N. I. C. Iacobus frater Iohannis... omnem Iudaeam et Samariam visitabat — *Des.* cum apostolo una hora simul martyr effectus, perrexit ad Dñm, cui est... [4057

MOMBRITIUS, II. 18v-20v; || [NAUSEA (Frid.)], *Anonymi philalethi eusebiani in vitas apostolorum rhapsodiae* (Colon. 1531), f. 26v-29v. — (**Mut.**) LAZIUS (W.), *Abdiae hist. certam. apost.* (Basileae, 1552), 43-48; || ID. ed. Ioh. FABER (Paris. 1560), f. 45-50; || ID. ed. Th. BEAUXAMIS (Paris. 1566 et iterum 1571), f. 45-50; || LA BARRE (L. de), *Hist. christ. vet. patrum* (1583), f. 26-27; || FABRICIUS, *Cod. apocr. Novi Test.* (1719), II. 516-31. — Epitomen huius libelli confecit ORDERICUS VITALIS, *Hist. eccl.* II. 1 (ed. LE PREVOST, I. 213-16).

2. TRANSLATIO IN HISPANIAM. **A**. NARRATIO. *Inc. prol.* Spiritum s. paracletum per os David prophetae — *Inc.* Igitur post admirandam... Ordine quo diximus, Dei dilecto Iacobo calice passionis — *Des.* basilicis sanctorum. Pro his omnibus gratias agimus tibi... [4058

BOSCO (Io. a), *Bibl. Floriac.* II. 183-95; || SURIUS, VII (1618), 294-97; || AGUIRRE (I. S. de), *Collectio maxima conciliorum omnium Hispaniae*, III (1694), 120-24; 2a ed. IV (1754), 120-24; || FITA (F.), y FERNÁNDEZ-GUERRA (A.), *Recuerdos de un viaje à Santiago de Galicia* (Madrid, 1880), 128-32.

EXC. *Act. SS.* Febr. I. 5, n. 5.

B. EPISTULAE APOCRYPHAE PONTIFICUM ROMANORUM. **I**. EPIST. LEONIS. **a**. *Inc.* In Christi nomine Leo ep. vobis credentibus... Notescimus vobis de translatione — *Des.* quod superius diximus, verum est. [4059

FITA, *Recuerdos*, 120-21; || *Act. SS.* Nov. I. 21-22.

b. *Inc.* In Dei nomine Leo ep. regibus Francorum... Notescimus vobis de translatione — *Des.* quia certum est quia ibi reconditum est corpus s. I-i apost. in pace. [4060

Catal. Paris. I. 101.

c. *Inc.* Noscat fraternitas vestra, dd. rectores totius christianitatis — *Des.* suffragio patrocinaturus, auxiliante Dño... Amen. [4061

MARIANA (I.), *Tractatus septem* (Coloniae, 1609), 22-23; || FLOREZ, III. appendix, XLVII-VIII; 2a ed. 407-8; || LA FUENTE (Vic. de), *Hist. eccl. de España*, 2a ed. I (1873), 294-95; || FITA, *Recuerdos*, 120-21; || *Act. SS.* Nov. I. 21-22. — (Epitome) *Act. SS.* Iul. VI. 14, 38.

EXC. BARTOLINI (D.), *Cenni biografici di S. Giacomo apostolo il Maggiore* (Roma, 1885), 55-56, not.

Aliquando sequuntur nomina discipulorum (vid. infra **12**).

II. EPIST. CALLISTI II. *Inc.* Hanc b. Iacobi translationem a nostro codice excludere nolui — *Des.* et alius ad laevam sepeliuntur. [4062

MARIANA, t. c. 24; || FLOREZ, III, appendix, XLIX; 2a ed. 409; || LA FUENTE, t. c. 296; || *Act. SS.* Nov. I. 22.

ADDITAMENTUM. *Inc.* Exstat optimum miraculum... Nam... apud Acitanam urbem — *Des.* remuneravit muneribus. [4063

Catal. Paris. I. 430.

III. EPIST. INNOCENTII II. Innocentius ep... Hunc codicem a dño papa Calixto primitus editum — *Des.* vel fraudaverint. Valete. — *Sequuntur subscriptiones.* [4064

MARIANA, t. c. 23; || FLOREZ. III, appendix, L; 2a ed. 410; || LE CLERC (V.), in

Histoire littéraire de la France, XXI. 274-75, not.; || Paris (G.), *De Pseudo-Turpino* (Paris. 1865), 40-41; || La Fuente, t. c. 296-97; || Delisle (L.), in *Cabinet historique*, 2e série, II (1878), 4-6; || Fita, *Recuerdos*, 43-44; || Castets (F.), *Turpini Historia Karoli Magni* (Montpellier, 1880), 66-67; || Dozy (R.), *Recherches sur l'hist. et la littérature de l'Espagne pendant le moyen âge*, 3e édit. (Leyde, 1881), II. 426-27; || Robert (U.), *Histoire du pape Calixte II* (Paris, 1891), 209-10. — Cf. supra, **Carolus Magnus**, 12, b. vii (ultima verba ibi citata pertinent ad subscriptiones).

C. Narratio (*Hist. Compostellana*, i. 1). *Inc.* Sicut igitur ex veritate evangelica didicimus — *Des.* ibidem sepelierunt. [4065

Act. SS. Iul. VI. 13, n. 35-37; || Florez, III, appendix, lvi-lvii; 2a ed. 416-17; || Id. XX. 5-7; 2a ed. 5-6; || Bartolini, t. c. 51-54.

D. Narratio Wimanni mon. S. Vedasti. *Inc. prol.* Nonnulli dubitare solent quo tempore — *Inc.* Iacobus frater Iohannis evangelistae traditur — *Des.* caelestibus signis glorificatus. [4066

Act. SS. Iul. VI. 12-13, n. 31-34 (om. prol.); || Tailliar, *Recherches pour servir à l'histoire de l'abbaye de Saint-Vaast d'Arras* (Arras, 1859), 306-9 (= Mémoires de l'Académie d'Arras, XXXI. 474-77); || Van Drival (E.), *Cartulaire de l'abbaye de Saint-Vaast d'Arras* (Arras, 1875), 130-33.

E. Narratio. *Inc.* Post salvatoris nostri passionem — *Des. ut* 2, B, c. [4067

De Reiffenberg, in *Bulletins de l'Académie royale ... de Bruxelles*, XI, 1 (1844), 178-83; || *Catal. Brux.* I. 66-69. — Sequuntur aliquando nomina discipulorum (vid. infra **12**).

Exc. *Act. SS.* Febr. I. 5, n. 4 (" altera narratio ").

F. Narratio. **a.** *Inc.* Nemo putet quod iste sit I. qui cognominatus est Alphei — *Des.* Illicinus, nunc vero vocatur mons sacer. Nomina autem discipulorum... Ibi requiescunt... [4068

Catal. Brux. I. 467-68.

b. *Inc.* Nemo putet quod sit iste I., qui cognominatur Alphei — *Des.* Ilicinus, nunc appellatur mons sacer, eo quod ibi requiescat s. ac ven. apostolus Dñi N. I. C., qui cum Patre... [4069

Exc. *Act. SS.* Febr. I. 5, n. 4.

G. Narratio Iohannis Beleth. *Inc.* Festum hoc I-i est... Huius corpus quiescit in Compostella — *Des.* supra ostensum est. [4070

Ioh. Beleth, *Rationale divinorum officiorum*, c. 140 (*P.L.* CCII. 144-45).

4. Revelatio corporis saec. IX (*Hist. Compostellana*, i. 1 a med., 2). *Inc.* Floruerat autem antiquitus — *Des.* Spe ergo caelestium... [4071

Act. SS. Iul. VI. 16, n. 46, 47; || Florez, III, appendix, lvii-lix (2a ed. 417-419), n. 2-4; || Id. XX. 7-9, n. 2-4; || Bartolini, t. c. 66-67, not.

5. Miracula auct. Pseudo-Callisto II papa. *Inc. epist.* Callistus ep... ss. conventui Cluniacensis ecclesiae... Quoniam in cunctis cosmi climatibus (*al.* mundi partibus) — *Inc. prol.* Summopere pretium est b. I-i

miracula — *Inc.* B. Iacobus apost., qui passionis dolorem — *Des.* Cessemus ergo ab operibus carnis... [4072

Act. SS. Iul. VI. 43-44, n. 170-72 (epistula; quae ibi praetermissa erant, suppleta sunt *Catal. Paris.* I. 429-30), et 47-58. — In quibusdam codicibus, quos vidimus (cf. etiam *Act. SS.* t. c. 43, n. 169, et 49 sqq. in annotatis), unicuique miraculo seu capitulo praefixum est lemma, in quo singularum narrationum fictus auctor indicatur, puta Beda presb., Hubertus Bisuntinus canonicus, Anselmus Cantuariensis et ipse Callistus (eadem lemmata legebantur in exemplaribus quibus usi sunt Vincentius Bellovacensis et Iacobus a Voragine). Nonnullis capitulis addita est etiam brevis clausula, quae in editis est.

Exc. (epistula) Mariana, t. c. 24-25; || Robert (U.), *Étude sur les actes du pape Calixte II* (Paris, 1874), appendice, cxl-cxlii; || Id. *Bullaire du pape Calixte II* (Paris, 1891), II. 257-58. — (Capitula Anselmo adscripta) *Anselmi Cantuariensis opera*, ed. G. Gerberon, 2ª ed. (1721), 547-48; || *P.L.* CLIX. 335-40.

Epitomen totius libelli confecit Vinc. Bellov. XXVII. 30-41; || *P.L.* CLXIII. 1369-76; — item Iacobus a Voragine (vid. infra **13**b). — Epitomen aliquot miraculorum ex lectionario Silensi edidit Fr. de Berganza, *Antiguedades de España*, II (Madrid, 1721), 680-81.

6. Liber quartus (*al.* quintus) S. Iacobi (auct. Aimerico Picaudo?). *Inc. argumentum Calixti papae.* Si veritas a perito lectore — *Inc.* Quatuor sunt viae, quae ad S. Iacobum tendentes — *Des.* iure sunt recipiendi et diligenter procurandi. [4073

Fita (F.) et Vinson (J.), *Le Codex de S. Jacques de Compostelle* (1882), 2-63 (= Revue de linguistique et de philologie comparée, XV. 2-20, 225-268). — Inest Passio Eutropii Sanctonensis (vid. supra **Eutropius** Sanct. **1**).

Exc. Zepedano y Carnero (J. M.), *Historia y descripcion arqueologica de la basilica Compostelana* (Lugo, 1870), 326-49.

Aliquando in codicibus legitur huius libelli solum caput viii, *De corporibus sanctorum quae in itinere S. Iacobi requiescunt*, quod *inc.* „ Primitus namque his, qui per viam Aegidianam „ — et *des.* „ Hi praefati sancti cum aliis omnibus sanctis Dei... Amen. „ [4074

Appendix. Miraculum adscriptum Alberico ab. Vizeliacensi. *Inc.* Anno dñicae inc. mcxxxix... vir quidam nomine Brunus — *Des.* A Dño factum est istud... Ergo regi regum sit decus... [4075

De quo L. Delisle, in *Cabinet historique*, 2ᵉ série, II (1878), 9.

7. Carmen Aimerici Picaudi. *Inc.* Ad honorem regis summi... super mare Galileae — *Des.* E ultreia e sus eia decantemus iugiter. [4076

Le Clerc (V.), in *Hist. litt. de la France*, XXI. 276-77.

8. Carmen de miraculis. *Inc. prol.* Maioris Iacobi miracula papa Calixtus — *Inc.* De Petri, Iacobi pariterque Iohannis amore — *Des.* Munit apostolico post factum papa sigillo. [4077

De quo *Catal. Paris.* III. 283.

9. Carmen de miraculo auct. Waiferio mon. Casinensi. *Inc. prol.*

Mortis in immanem te mersit culpa ruinam — *Inc.* Gallorum coetus partes qua fulget hiberas — *Des.* quocumque crimine lapsis. [4078

Ozanam (A. F.), *Documents inédits pour servir à l'hist. littéraire de l'Italie* (Paris, 1850), 275-79; || *P.L.* CXLVII. 1285-88. — Multas eiusdem miraculi narrationes invenire est in libellis de Miraculis **B. V. Mariae.**
Exc. Tosti (L.), *Storia della badia di Monte-Cassino,* I (1842), 415-16.

10. Translatio reliquiarum Pistorium et miracula, auct. Contarino clerico. *Inc.* In provincia igitur Tuscia nuncupata, in civitate... Pistoria — *Des.* benedicentibus Dei nomen et apostoli memorati. [4079

Act. SS. Iul. VI. 59-68.

11. De capite S. Iacobi Atrebati vel Ariae servato. **I.** Narratio Wimanni mon. S. Vedasti. **a.** *Inc. prol.* Gaudeamus in Dño, dd. — *Inc.* Hic itaque b. apostolus et Dñi N. I. C. non tantum faciendo eius voluntatem — *Des.* peccatorum remissionem accipiunt, praestante... [4080

Van Drival (E.), *Cartulaire de l'abbaye de Saint-Vaast d'Arras* (1875), 112-30. — Litteras Alexandri III papae de his reliquiis ed. Morand (F.), in *Revue des sociétés savantes,* 5e série, VII (1874), 543-45; || Van Drival, t. c. 133-39.
Exc. *Act. SS.* Ian. I. 159, n. 10-13. — Tailliar, *Recherches pour servir à l'hist. de l'abbaye de Saint-Vaast d'Arras* (Arras, 1859), 303-6 (= Mémoires de l'Académie d'Arras, XXXI. 471-74). — Van Drival (E.), *Histoire du chef de S. Jacques-le-Majeur* (Arras, 1860), 20-26 (= Bulletin de la commission des antiquités départementales (Pas-de-Calais), I. 397-403).

b. *Inc.* Eodem quoque anno, quo praedictus nobilis comes Flandriarum — *Des. ut* 11 a. [4081

Act. SS. Ian. I. 159-60, n. 14, 15; || Van Drival, *Cartulaire,* 139-40.

II. Narratio Guiardi de Molendinis, decani Ariensis. *Inc.* B. Iacobus apost., frater b. Iohannis evangelistae, insignis Dei athleta — *Des.* confessis ecclesiam Ariensem visitantibus, ad laudem... [4082

Morand (F.), in *Revue des sociétés savantes,* 2e série, V (1861), 501-10.

III. Miracula auct. eodem. *Inc. prol.* Quoddam factum quod ego Guiardus de Molendinis — *Inc.* Cum vultus b. I-i per canonicos Arienses — *Des.* sollemne periurium incurrendi. [4083

Morand, t. c. 510-11.

12. Nomina discipulorum S. Iacobi. **a.** *Inc.* Haec sunt nomina septem discipulorum : Torquatus — *Des.* contra mare Britannicum est sepultus. [4084

Catal. Brux. I. 69, lin. 37-40.

b. *Inc.* Haec sunt nomina discipulorum b. I-i apost. : Torquatus — *Des.* in Iapha, ubi s. I. fuit natus. [4085

Catal. Paris. I. 228, 1°.

13. Epitomae.

a. (ex **1** b, **3** B ii, **3** E) Vinc. Bellov. ix. 4-7; cf. etiam **5**.

b. (ex **1** b, **3** G, **5**, **10**) *Legenda aurea*, c. 99 (al. 94).

c. (ex **13** b) PETRUS DE NAT. VI. 133.

Iacobus Minor apost., filius Alphaei — frater Domini, cognomento Iustus — ep. Hierosolymitanus, † 60/62. Mart. 25, Mai 1.

1. VITA. *Inc.* Igitur Iudaei posteaquam Paulus ad Caesarem, quem appellaverat, a Festo transmissus est — *Des.* et Iesum Dammei in locum eius subrogaverit. Hactenus etiam de I-o... [4086

*EUSEBIUS, *Hist. eccl.* interprete Rufino, lib. II, c. 23; || LIPOMANUS, I. f. 22-23ᵛ.

2. VITA AUCT. HIERONYMO. *Inc.* Iacobus, qui appellatur frater Dñi — *Des.* Quidam e nostris in monte Oliveti... opinio est. [4087

*HIERONYMUS, *De vir. ill.* 2. — Inde, paucis omissis aut mutatis, ADO, *De festiv. apost.*, — et (ex Adone) NOTKERUS, 1 mai.

3. PROLOGUS IN ACTA. *Inc.* Iacobus frater Dñi Hierosolymorum primus ep... [4088

* *Breviarium apostolorum* (vid. supra **Apostoli**, 4); || LIPSIUS, *Die apokr. Apostelgeschichten*, II, 2. 256, not. 1.

4. PASSIO. **a.** *Inc.* Tempore illo quo una annorum post passionem dñicam — *Des. pars I.* quinto commentariorum suorum libro his verbis refert — *Inc. pars II.* Suscepit, inquit, ecclesiam cum apostolis frater Dñi I. — *Des.* in eodem loco prope templum. Hic est qui exstitit veritatis testis Iudaeis et gentibus... [4089

[NAUSEA (Frid.)], *Anonymi philalethi eusebiani in vitas apostolorum rhapsodiae* (Colon. 1531), f. 57-58ᵛ. — (**Mut.** paululum, addito primo capitulo, quod conscripsit ipse Lazius) LAZIUS (W.), *Abdiae hist. certam. apost.* (Basileae, 1552), 68-71; || ID. ed. Ioh. FABER (Paris. 1560), f. 71-74ᵛ; || ID. ed. Th. BEAUXAMIS (Paris. 1566 et iterum 1571), f. 71-74ᵛ; || LA BARRE (L. de), *Hist. christ. vet. Patrum* (1583), f. 32-32ᵛ; || FABRICIUS, *Cod. apocr. Novi Test.* (1719), II. 591-608.

b. *Inc. ut* 4 a. — *Des. pars I ut in* 4 a. [4090

Inc. pars II. In diebus illis Iudaei in I-um fratrem Dñi immanitatem nequitiae suae verterunt — *Des. ut in* 4 a. [4091

De qua, ceteroqui non satis accurate, *Catal. Paris.* II. 49, 51° et 52°; III. 476, 6°.

5. PASSIO. *Inc.* [In illis diebus] cum b. Paulus apost. persequentibus Iudaeis a Festo teneretur in vinculis — *Des. ut* 4. [4092

MOMBRITIUS, II. 18-18ᵛ.

6. PASSIONIS 4 RECENSIONES BREVIORES. **a.** *Inc.* Iacobo apost. praesidente cathedrae ecclesiae Hierosolymorum, orta est perturbatio — *Des.* Populi autem .. sepelierunt eum... In quo loco colitur... [4093

Anal. Boll. VIII. 136-37. — Cf. Lipsius, *Die apokr. Apostelgeschichten*, I. 145.
Exc. *Catal. Brux.* II. 154, 31°.

b. *Inc.* Tempore illo suscepit ecclesiam Hierosolymorum Iacobus frater Dñi — *Des. ut* 6 a. [4094

Exc. *Catal. Brux.* I. 203-4, 4°. — Cf. Lipsius, t. c. 145-46.

c. *Inc.* In illo tempore Iudaei, postquam Paulus ad Caesarem, quem appellaverat — *Des. ut* 6 a. [4095

Cf. Lipsius, t. c. 146.

d. *Inc.* Iacobum, qui dicebatur frater Dñi... primum historiae tradiderunt — *Des. ut* 4. [4096

De qua *Bibl. Casin.* III. 291, 299; Lipsius, t. c. 146.

e. *Inc. ut* 6 d. — *Des. ut* 6 a. [4097

De qua *Bibl. Casin.* III. 20; Lipsius, t. c. 146; cf. *Anal. Boll.* XI. 228-29, 40°.

7. Passio. *Inc. prol.* Iacobus supplantator vel supplantans — *Inc.* Iacobus iste apost. vocatus est I. Alphaei — *Des.* sunt exusti. [4098

Leg. aurea, c. 67 (63).

8. Epitomae.

*Ordericus Vitalis, *Hist. eccl.* ii. 6 (ed. Le Prevost, I. 299-303). — *Ioh. Beleth, *Rationale divinorum officiorum*, c. 124 (*P.L.* CCII. 131). — Vinc. Bellov. x. 4 (ex Rufino). — Petrus de Nat. iv. 108.

9. Apparitio Hierosolymis. *Inc.* Consulibus et Flaviae et Sergii — *Des.* Qui ascendens aedificavit domum ibidem... [4099

Anal. Boll. VIII. 123-24.

Iacobus mon. in pago Bituricensi, saec. IX. — Nov. 19.

Vita.

Exc. Brevis locus servatus est, quem exscripsit auctor *Patriarchii Bituricensis*, c. 47 (Labbe, *Bibl. mss.* II. 67, lin. 11-15; || Mabillon, *Acta*, IV, 2. 143 [2ª ed. 150], n. 1); cf. etiam Labbe, t. c. 393-94.

Integrae Vitae, quae iam periit, facta est saeculo XVI, ut videtur, recensio multum contracta, quam ed. Mabillon, t. c. 143-54; 2ª ed. 151-63. — Exc Bouquet, VII. 382-83.

Iacobus ab. in Britannia Armorica. *Vid.* **Iacutus.**

Iacobus Intercisus m. in Perside, † 621. — Nov. 27.

1. Passio. *Inc.* Temporibus Isdigerni (*ed.* Germani) principis Persarum erat in regione Eluza — *Des.* sepelierunt cum hymnis et canticis dignanter cantantes et psallentes Dño, qui... [4100

Mombritius, II. 20ᵛ-22ᵛ. — Cf. *Catal. Brux.* I. 19, 101°; *Catal. Paris.* II. 300, 17°.

2. Passio. *Inc.* Iacobus m., cognomento Intercisus, nobilis genere — *Des.* honorifice sepelierunt. Passus est autem v kal. dec. [4101

Leg. aurea, c. 174 (169); || Surius, VII (1581), 960-62; VI (1581), 657-59; XI (1618), 627-28; XI (1880), 695-98.

3. Epitome.

Petrus de Nat. x. 112.

4. Translatio capitis in monasterium Cormaricenum an. 1103. *Inc.* Quisquis nosse desiderat quomodo sacrâtissimum caput — *Des.* cum omni honore et gaudio celebretur, regnante... [4102

Gallia christ. XIV (1856), instrum. 76-78.

Iacobus de Mevania, Ord. Praed., † 1301. — Aug. 23.

Vita auct. Bonaventura Camasseo. *Inc. (?)* Natus est b. Iacobus anno Dñi mccxx... [4103

Exc. Malvenda (Th.), *Annalium sacri Ord. Praedicatorum centuria prima* (Neapoli, 1627), 550-52; || *Act. SS.* Aug. IV. 723-24, n. 25-29.

Iacobus ep. Nisibenus, † cca. 338. — Iul. 15.

Gennadius, *De vir. ill.* 1. — Ado, 15 iul. — Vinc. Bellov. xiv. 82; || Mombritius, II. 49-49v. — Petrus de Nat. vi. 102.

Iacobus Philippus de Faventia, Ord. Serv. B. M., † 1483. — Mai 25.

1. Vita auct. Nicolao Burghesio. **a**. *Inc. prol.* Nicolaus Burgensius Thaddeo Aretino... Profecti Sena patriis sedibus — *Inc.* Iacobus Philippus ex bonis mediocris fortunae parentibus — *Des.* quibus b. I. Ph., cuius inculte vitam scripsimus, potissimum excelluit. [4104

Ex mss. — Eundem omnino libellum habes in Vita **1 b**, nisi quod desunt tum prologus, tum ultima capitula.

b. *Inc.* (*sine prol.*) *ut* 1. — *Des.* qui de gratia et benedictione valetudinem non reciperet. [4105

Incunabula Ordinis Servorum sub Deiparae Virginis vessillo militantium (Senis, 1532), f. 7-8; || Gianius (A.), *Annales sacri ord. Fratrum Servorum B. Mariae Virg.*, II (1622), f. 47-47v; 2a ed. I (1719), 574-75; || *Act. SS.* Mai VI. 168-69; 3a ed. 166-67.

2. Miracula auct. eodem. **I**. *Inc.* Faventina civis Ginevra (*al.* Iunipera) Zuccharini Gasparis uxor — *Des.* ad suos reversa est. [4106

Incunabula Ordinis (1532), f. 8v-10. — (**Mut.** et addita clausula) Gianius op. c. II, f. 48-48v (2a ed. I. 577-78), n. 1-11; || *Act. SS.* t. c. 167 (3a ed. 166), miracula i-xi. — Miracula haec simul cum epitome Vitae " ex veteri tabula in sacrario affixa „ ediderunt maiores nostri (*Act. SS.* t. c. 167; 3a ed. 165-66). Verum hanc tabulam Gianii aetate posteriorem esse credo.

II. *Inc.* Puer Hieronymus, annos natus tredecim, Ravennas — *Des.* hilaris rediit in patriam. [4107

Sequitur epigramma. Corde laborabam... non rediere preces. [4108

(Paucis passim mut.) GIANIUS, op. c. II, f. 48v-50v (2a ed. I. 578-81), n. 12-61; cf. II, f. 47; 2a ed. I. 574 (epigramma); || *Act. SS.* t. c. 170-73 (3a ed. 168-171), XII-LXII; cf. 168; 3a ed. 166 (epigramma).

Iacobus Picenus seu de Marchia, Ord. Min., † 1476. — Nov. 28.

VITA METRICA AUCT. IOHANNE BAPTISTA PETRUCCIO. *Inc. epist.* Ss. patri et dño nostro Innocentio VIII... Diuturni ac rustici — *Inc. prol.* Depingant alii mundum — *Inc. lib. I.* Nuper ab aetherea delapsum — *Des. lib. V.* gremiumque tonantis. — *Inc. epil.* Habes, ss. pater — *Des.* pariter obsecundent. [4109

WADDINGUS (L.), *Vita et res gestae B. Iacobi Piceni a Ioan. Bapt. Petruccio ... olim conscripta* (Lugduni, 1641), 1-70.

Iacobus Salomonius de Venetiis, Ord. Praed., † 1314. — Mai 31.

1. VITA. *Inc. prol.* Splendor gloriae Dei patris — *Inc.* B. pater Iacobus ex honorabili civitate Venetiarum — *Des.* invenitque se plenarie liberatum. — *Inc. epil.* Alia autem miracula — *Des.* multiplicare miracula non desinit ad sui nominis gloriam... [4110

Act. SS. Mai VII. 460-74; 3a ed. 452-66 (deerant cap. 38 et 45, quae suppleta sunt *Anal. Boll.* XII. 369-70).

2. MIRACULUM. *Inc.* Anno insuper MCCCCLXXIII, die XII mensis aug. — *Des.* episcopi Caesenatis. [4111

Act. SS. t. c. 473-74 (3a ed. 465), c. 72 (insertum est hoc caput ante epilogum Vitae **1**).

Iacobus ep. Tarentasiensis, saec. V. — Ian. 16.

VITA. *Inc. prol.* Quoniam volubilitate temporum — *Inc.* Igitur cum tuba s. evangelii — *Des.* (*mutila*) quam antiquo vocabulo incolae ipsius loci Pupim | [4112

Act. SS. Ian. II. 26-28; 3a ed. 390-92; || *P.L.* CLXIII. 1411-14.

Iacutus (Iacobus) et **Guethnocus** abbates in Britannia Armorica, saec. VI. — Febr. 8 (?) et Nov. 5 (?).

1. VITA. *Inc. prol.* Sanctorum merita quia quanta sunt — *Inc.* Fuit in occiduis Britannici territorii partibus — *Des.* Finem ergo suscepto pro illis opusculo imponamus... [4113

Catal. Paris. I. 578-82.

EXC. LA BORDERIE (A. de), *Les deux SS. Caradec* (Paris, 1883), 23-28.

2. *Inc. prol.* In illa descriptiuncula, quam de vita — *Inc.* Factum est ergo vice temporanea — *Des.* vitam in eodem loco finivit. [4114

Catal. Paris. I. 582-85.

Ianbonus, Ianibonus. *Vid.* **Iohannes Bonus.**

Ianuarius ep. Beneventanus et soc. (**Sosius, Festus, Proculus, Desiderius, Eutyches et Acutius**) mm. Puteolis, sub Diocletiano. — Sept. 19.

1. Acta (Vaticana). **I.** *Inc.* Passio. Temporibus Diocletiani imp... erat persecutio christianorum. Eo tempore convocans Diocletianus imp. — *Des.* ubi postea dignam b. I-ii m. basilicam condiderunt. [4115

II. Translatio Ianuarii. *Inc.* Noctu vero, cum unaquaeque plebs sollicite — *Des.* Cuius natalis dies celebratur xiii kal. oct. [4116

III. Translatio ceterorum. *Inc.* S. vero Sosium diac. — *Des.* cives sui Beneventum tulerunt. [4117

IV. Translatio Festi et Desiderii Beneventum. *Inc.* Ut autem miracula... enarrabo. Quidam paganus nobilissimus ac dives... nomine Cyphius — *Des.* Quorum una exstitit septenarii forma... in saecula saeculorum. [4118

V. Clausula. Passus est b. I. cum praefatis sociis... [4119

Officium S. Ianuarii etc. (Neapoli, 1525), sign. A.iij-B.iij^v (partes i-v) ; ‖ Falcone (N. Carminio), *L'intera istoria del glorioso martire S. Gennaro* (Napoli, 1713), 127-33 (partes i-v) et iterum 156-61 (partes i-iii) ; ‖ *Act. SS.* Sept. VI. 866-70 (partes i-v); ‖ Mazochius (A. S.), *Actorum Bononiensium S. Ianuarii ... vindiciae* (Neapoli, 1759), 110-25 (partes i-iii) et 92-93 (iterum pars iii) ; ‖ Parascandolo, *Mem. della chiesa di Napoli,* I. 229-34 (partes i-iii) et 228 (iterum pars iii) ; ‖ Scherillo (Giov.), *Gli Atti del martirio di S. Gennaro* (Napoli, 1847), 163-69 (partes i-iii) ; ‖ Id. *Esame di un codice greco ...* in Atti della reale accademia di archeologia etc. VIII. 1 (Napoli, 1877), 285-91 (partes i-iii) et 317-18 (partes iv, v); et inde seorsim Id. *Esame ...* (Napoli, 1876), 139-45 et 171-72. — Var. lect. *Catal. Brux.* I. 46-47, 113°.

2. Acta. **I.** Passio. *Inc. prol.* Ad gloriam laudemque victoriosissimi — *Inc.* Anno igitur ab inc. Dñi I. C. fere ccxci cum saevissimus imp. Diocletianus — *Des.* ubi postea basilica in nomine b. I-ii honorifice constructa est. [4120

II. Translatio Ianuarii. *Inc.* Omnipotens autem Deus, cui nihil difficile... Noctu vero cum unaquaeque plebs sollicite — *Des.* Cuius natalis celebratur xiii kal. oct. [4121

III. Translatio ceterorum. *Inc.* S. praeterea Sosium levitam — *Des.* mirifica in ecclesia sunt collocati. [4122

IV. Translatio Festi et Desiderii. *Inc. prol.* Nec praetereundum nobis videtur — *Inc.* Quidam igitur ethnicus stirpe illustris, divitiis locuples... nomine Cyphius — *Des.* valeant subsidia conferre poscentibus, opitulante I. C... [4123

Falcone, t. c. 134-44 (pars i-iii et initium partis iv) et 196-98 (pars iv).

3. Acta. **I.** Passio. *Inc.* Tempore quo Carus caesar monarchiam regni romani tenuit — *Des. ut* 1, i. [4124

II et **III** *inc. et des. ut* 1. ii *et* iii. [4125

IV. Translatio Festi et Desiderii. *Inc.* Ut autem mirabilia Dei... narrabo. Quidam paganus *etc. ut* 1, iv. — *Des. ut* 1, iv. [4126

De quibus *Act. SS.* t. c. 768-69, n. 34 (ex cod. S. Maximini Treverensis).

4. Acta. **I.** Passio. *Inc. ut* 3, i. — *Des. ut* 1, i. [4127

II. *Inc. ut* 1, ii. — *Des.* Cuius dies festus celebratur xiv kal. nov. ipsa eius translationis ac positionis die. [4128

III. *Inc. ut* 1, iii. — *Des.* natalem xv kal. nov. celebrare satagunt. [4129

IV. *Inc.* Inter haec etiam miracula Dei... enarrabo. Quidam paganus *etc. ut* 1, iv. — *Des.* et cuncta caduca strenue spreverunt. [4130

V. Translatio in Augiam an. 871. *Inc.* Qualiter autem corpora sanctorum ad nos... Lotharius rex duos filios — *Des.* Hludowici regis regnantis in Orientali Francia. Passi sunt... [4131

Acta de quibus *Act. SS.* t. c. 768-69, n. 34; *Anal. Boll.* XVII. 86.

Exc. (pars v) *Act. SS.* t. c. 787, n. 121, 122 (om. ultima sententia); || Mone, *Quellensammlung*, I. 232 (item); || Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 473.

5. Acta (Bononiensia) [Passio S. Sosii]. *Inc.* Temporibus Diocletiani imp... erat persecutio christianorum. In ecclesia vero Mesinatae civitatis — *Des. ut* 1, i. [4132

Mazochius (A. S.), *Commentarii in vetus marmoreum s. Neapolitanae ecclesiae kalendarium*, I. 269-79; || *Act. SS.* t. c. 870-71; || Mazochius, *Actorum ... vindiciae*, 14-42, et iterum 85-92 (eadem Acta, multis locis ab editore emendatis et suppletis); || Parascandolo, t. c. 222-28 (item); || Scherillo, *Gli Atti* (1847), 173-76 (item); || Id. *Esame ...*, in Atti, t. c. (1877), 292-95 (item); et inde seorsim Id. *Esame* (1876), 146-49 (item).

Exc. (prima capita non emendata) Scherillo, *Gli Atti* (1847), 176-78; || Id. *Esame ...*, in Atti, t. c. (1877), 296-98; et inde seorsim Id. *Esame ...* (1876), 150-52.

6. Acta (Puteolana) [Passio S. Proculi etc.]. *Inc.* Angelo Smirnae ecclesiae Polycarpo — *Des.* corpus eius Beneventum cum magna gloria translatum est. [4133

Act. SS. t. c. 872-74; || Scherillo, *Gli Atti* (1847), 169-72; || Id. *Esame ...* in Atti, t. c. (1877), 299-303; et inde seorsim Id. *Esame ...* (1876), 153-57.

7. Acta auct. Iohanne diac. Neapolitano. **I.** Passio. *Inc. prol.* Post nonnulla tirocinii mei opuscula — *Inc.* Numerianus igitur augustus, cum ex Parthicae regionis — *Des.* simplici stilo prosequemur. [4134

II. Translatio Sosii Neapolim et miracula. *Inc.* Post eversionem gitur Luculani oppidi — *Des.* totius salutis auctorem. [4135

Surius, VII (1581), 710-20; V (1580), 379-89; IX (1618), 234-39; IX (1878), 567-82; || Falcone, t. c. 169-77 (pars i, om. prol.), et 202-8 (pars ii); || *Act. SS.* t. c. 874-82.

Exc. Parascandolo, op. c. II. 256-61 (ex parte II). — Scherillo, *Gli Atti* (1847), 181-82 (solus prol.). — Id. *Esame* ..., in Atti, t. c. (1877), 304-16 (pars I); et inde seorsim Id. *Esame* ... (1876), 158-70. — Waitz (G.), in *MG*. Scr. rer. langob. 459-63 (prol. et pars II, omisso fine). — Capasso (B.), *Monum. Neapol.* I. 300-307 (prol. et pars II).

8. Passio. *Inc.* In Campania, civitate Puteolana, tempore Diocletiani — *Des.* Infinitis aliis miraculis claruit... [4136

Falcone, t. c. 145-48.

9. Passio et translatio SS. Eutychetis et Acutii, auct. Rainerio. *Inc. prol.* Strenuissime... Grusu, Rainerius exiguus. Tuarum precum — *Inc.* Praecellentissimorum martyrum Christi — *Des.* recepta sanitate didicit. Unde nos supplices... [4137

Falcone, t. c. 181-86.

Exc. (ultima pars seu translatio) Caracciolus (A.), *De sacris ecclesiae Neapolitanae monumentis* (Neapoli, 1645), 349-51; || Ughelli, VI. 93-95; 2ª ed. 63-65; || *Act. SS.* t. c. 892; || Capasso, t. c. 279-82. — Parascandolo, op. c. II. 215-16.

10. Miracula. a. *Inc. prol.* Operante divina misericordia, rediit — *Inc.* Temporibus enim, quibus omnipotens Deus — *Des.* incolumitatis gaudiis, gloriemur in Dño I. C., qui... [4138

Officium S. Ianuarii etc. (Neapoli, 1525), sign. B.iij^v-B.8^v; || Caracciolus, t. c. 276-80; || Falcone, t. c. 152-56 (omisso fine); || *Act. SS.* t. c. 884-87; || Parascandolo, op. c. II. 220-25; || Scherillo, *Esame di un codice*, in Atti, t. c. (1877), 319-26; et inde seorsim Id. *Esame* (1876), 173-80.

Exc. Sabbatini (L.), *Il vetusto calendario Neapoletano*, IX (1747), 61-62.

b. *Inc. prol.* Divina annuente, ff. dd., gratia, rediit -- *Inc. ut* 10 a. — *Des.* sanum atque incolumem filium suum recipere meruit. [4139

De hac recensione cf. *Act. SS.* t. c. 887-88 inter annotata; *Catal. Brux.* I. 47, 114°; *Catal. Paris.* III. 53, 46°.

11. Translatio Ianuarii, Festi et Desiderii Beneventum saec. IX in. *Inc.* Propitiante Dño... Igitur tempore quo Beneventanorum ac Samnitum magnus princeps Sico — *Des.* possumus, si hunc imitemur, adipisci, praestante Dño N. I. C... [4140

Caracciolus, t. c. 245-48; || Falcone, t. c. 189-93; || *Act. SS.* t. c. 888-90.

Exc. Sabbatini, t. c. 57-60. — Parascandolo, op. c. II. 217-19.

12. Epitomae.

Ado, 19 sept., 23 sept. — *Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, VIII. 5 (*P.L.* CXXXV. 735). — Vinc. Bellov. XIII. 53; || Mombritius, II. 47^v-48. — Petrus de Nat. VIII. 93.

Ida vid. Eustachii comitis Boloniensis, † 1113. — April. 13.

1. Vita. *Inc. prol.* Saeculo attestatione Scripturarum senescente — *Inc.* Fuit itaque post multi temporis curricula quaedam — *Des.* quas sanctae viventi et mortuae impenderat, gratiam exhibuit. [4141

Act. SS. April. II. 141-45; 3ª ed. 141-46; || *P.L.* CLV. 437-48.

Exc. Bouquet, XIV. 113-15.

2. Vita auct. Iohanne Gielemans. *Inc. prol.* Festivitates ss. viduarum curriculosa per annum tempora — *Inc.* Fuit quaedam virgo nobilissima — *Des.* quas illi in vita et post mortem impenderat, gratiam sanitatis exhibuit, praestante... [4142

Act. SS. t. c. 145-46; 3a ed. 146-47; || *P.L.* t. c. 447-52.

Ida Hertzfeldensis, vid. Ecberti ducis, saec. IX in. — Sept. 4.

Vita et miracula auct. Uffingo mon. Werthinensi, libris 2. *Inc. prol.* Pius humanae salutis provisor — *Inc. lib. I.* Eo tempore quo victoriosissimus imp. Karolus — *Des. lib. II.* Facta sunt haec anno dñicae inc. dccccLxxx... [4143

Surius, VII (1581), 682-92; V (1580), 101-111; IX (1618), 62-67; || Leibnitius, *Scr. rer. Brunsv.* I. 171-81; || *Act. SS.* Sept. II. 260-69; || Wilmans (R.), *Die Kaiserurkunden der Provinz Westfalen,* I (1867), 470-88.

Exc. *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 364a-65c (epitome); || *id.* (Lovan. 1485), f. 185v-87v (item). — Pertz, *MG.* Scr. II. 570-76. — Strunck (M.), *Westphalia sancta,* ed. G. E. Giefers, II (1855), 91-93.

Ida de Lewis, monialis in Rameia, Ord. Cist., saec. XIII. — Oct. 29.

Vita. *Inc. prol.* Attestante veritatis eloquio — *Inc.* Gaudeat igitur tanti decoris decore decorata — *Des.* In qua regnans, delectabilius circumdata varietatibus meritorum... [4144

Act. SS. Oct. XIII. 107-24. — (**Mut.** et contracta) Henriquez (Chr.), *Quinque prudentes virgines* (1630), 440-58.

Ida de Lovanio, monialis in Valle Rosarum prope Mechliniam, Ord. Cist., saec. XIII. — April. 13.

Vita, libris 3. *Inc. prol.* Quoniam inter varia sacrae paginae rudimenta — *Inc. lib. I.* Fuit in oppido Lovaniensi, quod Brabantinorum principum ditioni — *Des. lib. III.* sub inc. dñicae anno mccc. Eius obitus putatur fuisse xiii die mensis aprilis... [4145

Act. SS. April. II. 157-89; 3a ed. 158-89. — (**Mut.** aliquantum, nonnullis etiam rescissis) Henriquez (Chr.), *Quinque prudentes virgines* (1630), 289-439.

Ida de Nivella, monialis in Rameia, Ord. Cist., † 1231. — Dec. 11.

1. Vita. *Inc. prol.* Gloria Dñi et honor Dei — *Inc.* Ven. Christi virgo Ida, cuius memoria in benedictione est — *Des.* Obiit igitur anno inc. Verbi mccxxxi... iii id. dec. — *Sequitur epitaphium, quod inc.* Ida novum claustri — *et des.* lugere morive. [4146

Henriquez (Chr.), *Quinque prudentes virgines* (1630), 199-293 (non paucis omissis, quorum praecipua quaeque edita sunt in *Catal. Brux.* II. 222-226). — **Var. lect.** *Anal. Boll.* XIV. 59, 56°.

2. Miracula. *Inc. prol.* Descripta breviter sancta conversatione — *Inc.* Quaedam sanctimonialis de Rameia auditus officio privata est — *Des.* sanatam ilico se sensit. [4147

Henriquez, t. c. 293-97 (omisso prol., qui editus est *Catal. Brux.* II. 226).

Ida comitissa de Toggenburg. — Nov. 3.

1. Legenda. a. *Inc.* B. Ydda a stirpe nobili comitum Kirch(b)ergensium (*al.* Rigbergensium) — *Des.* ad altare divo Nicolao dicatum. [4148

Act. SS. Nov. II, 1. 120-24 (in parte sinistra).

b. (interprete Alberto de Bonstetten). *Inc. prol. interpretis.* Venerabili... dño Hainrico. Oratum me apprime nuper fecisti — *Inc.* (*mutila ?*) Legitur etenim... quod b. Idda fuerit ex comitibus illis de Kirchberg orta — *Des.* circa aram ss. pontificis Nicolai, ubi sepulcrum eius... veneratur. [4149

Act. SS. t. c. 124 et 120-24 (in parte dextra).

2. Excerptum ex miraculis. *Inc.* Anno Dñi mccccxl lignea aedificia — *Des.* fidissima promotrix. [4150

Act. SS. l. c. 125.

Ida et Odilia sociae S. Ursulae. — Ian. 29, Iul. 18, Sept. 1.

Translatio Hoium an. 1287. *Inc.* Omnibus praesentem paginam inspecturis... Non fallit neque fallitur... [4151

Crombach, *S. Ursula vindicata* (1647), 685; || *Act. SS.* Oct. IX, 250, n. 122-23.

Ida (Idda). *Vid.* etiam **Ita, Itta.**

Iduberga. *Vid.* **Ita.**

Idiunetus. *Vid.* **Ethbinus.**

Ieron. *Vid.* **Hieron.**

Iesus Christus D. N.

1. CORPORIS RELIQUIAE. A. Sanguinis.

I. Translatio Augiam an. 925 et miracula. *Inc. prol. I.* Qui crucis in patulo suspensus corpore ligno — *Inc. prol. II.* Scripturus de pretioso sanguine — *Inc.* Tempore Karoli gloriosissimi imp. Azân quidam — *Des.* (*mutila vel imperfecta*) ea quae paulo superius de praedicto fratre coepimus, prosequamur. [4152

Mabillon, *Annales*, III. 699-704; 2ª ed. 648-53 (om. prol. i); || Waitz (G.), in *MG.* Scr. IV. 446*-49 (nonnullis omissis); || Mone, *Quellensammlung*, I. 68-77.

Exc. Teulet (A.), *OEuvres complètes d'Eginhard*, II (1843), cv-cvi.

II. Inventio Mantuae saec. IX. *Inc.* Rumor erat Mantuae, in ecclesia S. Andreae — *Des.* plenum calicem ibi dicunt esse. [4153

Catal. Brux. I. 516-17.

III. Inventio Mantuae saec. XI. *Inc.* Apud Italiam Mantuae civitatis inventio sanguinis Dñi N. I. C. a quodam Adilberto — *Des.* in crypta sub altare S. Andreae, ubi praestantur beneficia... [4154

Waitz, in *MG.* Scr. XV. 921-22.

IV. Translatio Mantua ad monasterium Altorfense an. 1101. *Inc.* Igitur sacrosancto sanguine dñico in urbe Mantua invento — *Des.* ad nos usque fideli relatione descendisse. Amen. [4155

Hess (G.), *Monumentorum Guelficorum pars historica* (1784), 116-20; || Waitz, op. c. XV. 922-23.

V. Inventio et translatio eaedem. *Inc. pars I.* Inclitus itaque miles et m. Dñi Longinus... — *Inc. pars II.* Tempore illo, quo Heinricus pius cognomine — *Des.* His patratis Welfo... ad terram [sanctam] profecturus discessit. [4156

Exc. Hess, t. c. 111-20 (pars ii). — Waitz, op. c. XV. 921, not. 6; 923, not. *. — Cf. *Archivum* Pertzii, IX. 581.

VI. Translatio ad monasterium S. Aegidii Brunsvicense an. 1283 (= " Historia de duce Hinrico et Hinrico abbate „). *Inc.* Anno Dñi mclxx, facta est maxima pax — *Des.* Datum Halberstad anno Dñi mcclxxxiii... [4157

Kohlmann (K.), *Analecta Cismariensia,* in Quellensammlung der Gesellschaft für Schleswig-Holst.-Lauenb. Geschichte, IV (1875), 241-53.
Exc. Lappenberg (J.), in *Archivo* Pertzii, VI. 656-62.

VII. Translatio in coenobium Horti S. Mariae in dioec. Moguntina. *Inc.* Volo et cupio omnes scire... Habemus ex relatu quarundam... quod quidam nobilis de castro Segenbergk — *Des.* ss. monialibus ad Ortum, ut dictum est. [4158

Grotefend, in *Zeitschrift des historischen Vereins für Niedersachsen,* Jahrgang 1858 (Hannover, 1860), 143-45.

B. Praeputii translatio. I. Caroffum saec. VIII. *Vid. infra* 2 C, ii.

II. Antverpiam saec. XI. a. Narratio Iohannis Goeselier. *Inc. prol.* Ad incontaminati Iesu Christi — *Inc.* Alpheus etenim pater b. Iacobi minoris — *Des.* cum gratiarum actione dereliquit. Haec relata fuerunt... metrice habetur. [4159

Anecdota Ioh. Gielemans, 341-42.

b. Carmen. *Inc.* Temporibus Christi fuit Alpheus puerorum — *Des.* praecisum corpore Christi. [4160

Exc. *Anecd. Ioh. Gielemans,* 342.

c. Litterae capituli Antverpiensis, an. 1416. *Inc. prol.* Universis

Christi fidelibus... Si sacris ossibus — *Inc.* Tradiderunt quippe nobis seniores nostri — *Des.* Datum Antverpiae... [4161

Act. SS. Ian. I. 6-7, n. 24-28.

c. Lacrimae translatio Vindocinum saec. XI. *Inc. lemma.* Versus historici de lacrima Dñi N. I. C. quam angelus recepit — *Inc.* Est lamentatus Deus — *Des.* quia finis habetur. Amen. [4162

Anecdota Ioh. Gielemans, 343-44.

2. SS. CRUCIS. **A.** Inventio. **I. a.** (Narratio S. Ambrosii). *Inc.* Nunc se augustae memoriae Theodosius regnare cognoscit — *Des.* ambulabunt gentes in lumine tuo. [4163

* Ambrosius Mediolanensis, *Oratio de obitu Theodosii,* c. 40-52 in. (*P.L.* XVI. 1399-1403). — Cf. *Catal. Paris.* III. 196, 12°.

Exc. Molinier et Kohler, *Itin. Hieros.* II, 1. 42-44. — Holder (A.), *Inventio sanctae crucis* (Lipsiae, 1889), 45-46.

b. (Narratio Rufini). α) *Inc.* Per idem tempus Helena Constantini mater — *Des.* commendabilem se Deo fieri gestiebat. [4164

*Rufinus, *Hist. eccl.,* lib. i (= x), c. 7 et 8 dempto fine. — Cf. *Catal. Paris.* III. 196, 11°.

Exc. Molinier et Kohler, t. c. 36-37. — Holder, t. c. 46-47.

β) *Inc.* Perrexit autem Helena Constantini mater ad Hierosolymam et requirere coepit — *Des.* translationis nostrae finem imponat. [4165

Cf. *Anal. Boll.* XI. 251, 14°. — Vid. aliam narrationem paene iisdem verbis incipientem infra **2**, A, ii, b.

γ) *Inc.* In illo tempore cum imp. Constantinus Constantii aeque moderatissimi (cf. *infra,* 2, A, ii, c) — *Des.* Exuerunt se camo perfidiae, susceperunt frena devotionis... [4166

Cf. *Catal. Paris.* II. 75, 6°. Praemissa sunt nonnulla desumpta ex Eusebii *Hist. eccl.* ix, 9, secundum interpretationem Rufini.

c. (Narratio Paulini Nolani). *Inc.* Sancto fratri... Severo Paulinus. Frater Victor inter alias operum tuorum et votorum narrationes — *Des.* constantius edocerent. [4167

*Paulinus Nolanus, epist. 31, al. 11 (*P.L.* LXI. 325-30); ‖ *Paulini opera,* ed. G. de Hartel, in Corp. scr. eccl. lat. XXIX. 267-75).

Exc. Molinier et Kohler, t. c. 38-41. — Holder, t. c. 47-48.

d. *Inc.* Ierosolymis inventio... ita se habet. Adrianus, qui XI caesar et imp. Romae erat — *Des.* nihilominus belli usibus aptam. [4168

Ado, 3 mai.

II. (intermista est legenda Iudae Quiriaci). **a.** *Inc.* Anno ccxxxiii (*al. add.* post passionem [*al.* resurrectionem] Dñi N. I. C.), regnante (*al. add.* venerabili) Dei cultore magno viro Constantino — *Des.* die in qua inventa est s. crux v non. mai. Quicumque vero memoriam faciunt s. crucis, accipiant partem... [4169

Mombritius, I. 212-13ᵛ; ‖ *Act. SS.* Mai I. 445-48; 3ª ed. 450-52; ‖

Baroni (V.), *Dan. Papebrochii... de inventione s. crucis ... commentaria ... notis illustrata* (Anconae, 1812), 48-53; || Holder, t. c. 1-13. — Insertus est in quibusdam codicibus (et in *Act. SS.*) sub initio locus desumptus ex Rufini *Hist. eccl.* i (x), 7, qui *inc.* " Perrexit autem Helena ad Hierosolymam. „

b. *Inc.* Perrexit autem Helena ad Hierosolymam et quaesivit locum — *Des. ut* ii, a. [4170

Cf. *Catal. Brux.* I. 182, 1°; Holder, t. c. 15, annot. ad lin. 2; *Anal. Boll.* XI. 229, 41°; *Catal. Paris.* III. 436. — Vide aliam narrationem similiter incipientem supra **2**, A, i, b, β.

c. *Inc.* Tempore illo cum religiosissimus imp. Constantinus, Constantii aeque moderatissimi (*cf.* 2, A, i, b, γ) — *Des. ut* ii, a. [4171

Exc. (initium) *Anal. Boll.* II. 282-83. — Cf. *Anal. Boll.* I. 506, 5°; *Catal. Brux.* I. 150, 85°; 206, 12°; *Catal. Paris.* I. 434, 17°, etc.

Est ubi (cf. *Catal. Brux.* I. 182, 2°; *Catal. Paris.* I. 298, 54°) legatur solum initium huius libelli, ita ut narratio sic *des.* : " libertati nobilitatique restituit, praestante Dño... „ [4172

d. *Inc.* Crispo et Constantino caesaribus atque coss. romanae quidem ecclesiae Silvester praesidebat — *Des.* cum laetitia multa transivit e saeculo, vocante eam Dño... Amen. [4173

De quo libello cf. *Catal. Paris.* II. 207, 10°, *a, b, c.*

e. *Inc. pars I.* Apparitio quae ostensa est Constantino... Septimo anno regni ipsius — *Des.* sancta martyria Christi. — *Inc. pars II.* Factum est in tempore illo, regnante Constantino — *Des. ut* ii, a. [4174

Cf. *Anal. Boll.* XVII. 107, 104° et 105°.

f. (perperam adscripta Bedae). *Inc.* Quomodo inventa fuit s. crux, scire debemus. Fuit in tempore Constantini quidam serpens — *Des.* multa facere miracula. [4175

**Bedae opera,* inter homilias (*P.L.* XCIV. 494-95); || Molinier et Kohler, t. c. 45-47.

g. Berengosi ab. Treverensis " De laude et inventione S. Crucis „. *Inc. lib. I* (*De laude S. Crucis*). Cum antiqua divinitas — *Des.* ad ipsam perveniet summam. — *Inc. lib. II* (*De inventione S. Crucis*). Quamvis non possit esse incognitum — *Des.* α) obtulit Deo Patri sacrificium in odorem suavitatis I. C. D. N. qui cum Patre... — *vel* β) una illuminat et alia illuminatur. — *Lib. III* (*De Constantio et Helena*). *Inc. prol.* Quoniam de inventione s. crucis — *Inc.* Constantius ergo Caesar, qui Claudii imp. nepos erat — *Des.* mundaretur in anima. [4176

D. Berengosii abbatis ... opuscula (Coloniae, 1555), f. 1-58v; || *Bibl. patr. Paris.* (1589), II. 1315-56; || *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XII. 349-66; || *P.L.* CLX. 935-82. — Var. lect. *Anal. Boll.* III. 177-78, 3°.

Exc. Molinier et Kohler, t. c. 48-51.

h. *Inc.* Inventio s. crucis dicitur, quia tali die... Inventio s. crucis

post annos 200 et amplius a resurrectione Dñi facta est — *Des.* nisi quod eum coram diabolo negare noluisset. [4177

Leg. aurea, c. 68 (64).

i. Epitomae, etc.

Ioh. Beleth, *Rationale divinorum officiorum,* c. 125 (*P.L.* CCII. 131-133). — Vinc. Bellov. xiv. 94, 95. — Petrus de Nat. iv. 117.

SS. CRUCIS **B**. Exaltatio seu Reversio. **I.** *Inc.* Postquam Constantino augusto contra Maxentium tyrannum properanti — *Des.* Tunc imperator, oratione peracta, offerens multa dona... [4178

Mombritius, I. 213v-14v.

II. *Inc.* Tempore quo Constantinus augustus per manus Silvestri — *Des.* Constantinopolim reversus est glorificans et laudans Deum, qui est benedictus... [4179

Bibl. Casin. III, Floril. 267-70.

III. *Inc. prol.* Exaltatio crucis dicitur eo quod — *Inc.* Exaltatio crucis sollemniter ab ecclesia celebratur — *Des.* quam dicebant interpretari vitam futuram. [4180

Leg. aurea, c. 137 (130).

IV. Epitomae, etc. [4181

Ado, 14 sept. — Ioh. Beleth, *op. c.,* c. 151 (*P.L.* CCII. 152-53). — Vinc. Bellov. xxiv. 11-12. — Petrus de Nat. viii. 76.

SS. CRUCIS **C**. Translatio in diversa loca. **I.** Reliquiae crucis et aliae Pictavos translatae saec. VI. **a.** *Inc.* Crux dñica, quae ab Helena... Huius reliquias... regina Radegundis expetiit — *Des.* in hoc loco sanantur. Hactenus hinc. [4182

* Greg. Turon. *Glor. mart.* 5 pars prior (al. 5 integre).

Sequuntur narrationes. **b.** De sacris clavis etc. *Inc.* Speciosi autem... dñicae crucis clavi — *Des.* et venient vobis. [4183

c. De lancea, corona spinea etc. *Inc.* De lancea vero, harundo spongia — *Des.* esse sacratum. [4184

d. De sacra tunica. *Inc.* De tunica vero b. corporis non consuta — *Des.* meruit vel velare. [4185

* Greg. Turon. *Glor. mart.* 5 pars altera, 6, 7 (al. 6, 7, 8).

II. Reliquiae crucis, praeputii etc. in coenobium Caroffense translatae saec. VIII (= Fundatio coenobii Caroffensis). *Inc.* Anno ab inc. Dñi dcclxix Carolus Pipini filius — *Des.* Est autem locus ipse in territorio Pictavensi... [4186

Besly (J.), *Hist. des comtes de Poictou* (1647), 149-52; || *Gallia christ.* 1a ed. IV (1656), 220-22.
Alias narrationes vid. etiam apud Besly, t. c. 152-64.

III. Translatio in monasterium Werdense an. 1028, auct. Bertholdo. *Inc. prol.* Dño Theoderico... Postquam nuper a vestra digni-

tate — *Inc.* Igitur Conradus ex regni primoribus unus — *Des.* Decebat enim, ut qui lignum salutis... [4187

Oefelius (A. F.), *Rer. Boicarum scr.* I (1763), 334-36 ; || [Koenigsdorfer (C.)], *Geschichte des Klosters zum Heil. Kreutz in Donauwörth,* I (1819), 384-92 ; || Holder-Egger (O.), in *MG.* Scr. XV. 768-70.

Exc. Grandidier, *Hist. d'Alsace,* I, pièces justif., 226-28.

IV. Inventio in Monte-Acuto et translatio in Waltham saec. XI. *Inc.* Regnante Cnuto et Anglis imperante — *Des.* huic sanctuario manus immundas non applicaturi. [4188

Stubbs (W.), *The foundation of Waltham abbey* (London, 1861), 1-44.

Exc. Michel (Fr.), *Chroniques Anglo-normandes,* II (Rouen, 1836), 223-254 (cap. 14-22). — Giles (I. A.), *Vita quorundam Anglo-Saxonum* (London, Caxton Society, 1854), 278-307 (c. 1-22).

V. Translatio Lohoacum an. 1101. *Inc.* Notum sit... quod Waulterius Iudicaelis filius de Lohoac... [4189

Morice, *Mém. hist. Bretagne,* I. 505-7 ; || Courson (A. de), *Cartulaire de l'abbaye de Redon* (1863) [Collection de documents inédits sur l'hist. de France], 318-20

VI. Translatio Parisios an. 1109. Epistulae Anselli cantoris S. Sepulcri. **a.** *Inc.* Galoni Dei gratia Parisiorum ep.., Ansellus... Cum ab ecclesia vestra et a vobis — *Des.* mihi notum faciatis. [4190

b. *Inc.* Quaesistis qua ratione, qua necessitate portio ista — *Des.* mihi notum faciatis. Valete. [4191

Dubois (G.), *Historia ecclesiae Parisiensis,* II (1710), 16-17 ; || *Gallia christ.* VII (1744), instrum. 44-46; || [Gosselin], *Notice historique et critique sur la sainte couronne d'épines de N. S. J.-C.* (Paris, 1828), 162-66 ; || *P.L.* CLXII. 729-32.

VII. Translatio Fontanetum an. 1109. *Inc. prol.* Inter cetera Dei magnalia — *Inc.* Clericus enim quidam Anselmus nomine — *Des.* Ansellus per alias litteras episcopo Parisiensi sic respondit. — *Sequitur epistula* 2, C, vi, b. [4192

Brev. Parisiense, an. 1479, an. 1492 etc. ; || Lebeuf, *Dissertations sur l'histoire ecclésiastique et civile de Paris,* III (1743), v-ix (adest solum initium epistulae).

VIII. Translatio Cluniacum an. 1112. *Inc. lemma.* Qualiter tabula S. Basilii — *Inc. prol.* Creator omnipotens et benignus — *Inc.* Ante hos annos, temporibus scilicet Michaelis — *Des.* honorificentissime susceptae anno ab inc. Dñi mcxii, vii kal. aug., ad honorem... [4193

Marrier et Duchesne, *Bibl. Clun.* 561-64; || *Rec. hist. crois.* Occid. V. 295-98.

IX. Translatio Scafhusam an. 1125 (reliquiarum S. Crucis, S. Sepulcri et SS. Treverensium Constantis, Alexandri et Leguntii). *Inc. prol.* Quoniam benigna Christi clementia — *Inc.* Igitur tem-

poribus Heinrici IV huius nominis — *Des.* Haec, pater ven. Adelberte... si quid invenitur in eis reprehensibile. [4194

SCHENKEL (J. J.), *Beiträge zur vaterländischen Geschichte* herausgegeben vom hist.-ant. Verein des Kantons Schaffhausen, II (1866), 43-56; || BAUMANN (F.-L.), in *Quellen zur Schweizer Geschichte*, III, 1 (1883), 146-57; || HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 954-59.

Exc. (pars prior) *Rec. hist. crois.* Occid. V. 335-39.

X. TRANSLATIO IN MONASTERIUM BRONIENSE AN. 1177, libris 3. *Inc. prol.* Considerans quod attento — *Inc. lib. I:* Distare solet non modicum — *Des. lib. III.* ipsa exaltat omnia, ipsi laus et gloria... Amen. [4195

Sequitur sermo qui inc. Speciale nostrum est, qui sumus et degimus in Bronio... — *et des.* florebit in aeternum ante Dñm... Amen. [4196

Exc. Le comte DE BAR [= A.-F. LE PAIGE], *Hist. de l'ordre héréditaire du Cigne* (Bâle, 1780), 12-19 in infimis pagellis; || DE REIFFENBERG, *Le Chevalier au Cygne*, I (Bruxelles, 1846 = MONUMENTS POUR SERVIR A L'HISTOIRE DES PROVINCES DE NAMUR etc. IV), 147-49. — Cf. HOLDER-EGGER (O.), in *Neues Archiv*, X. 217; BERLIÈRE (U.), in *Le Messager des fidèles*, V (1888), 180-81, not. 4; ID. *Monasticon belge*, I (1890), 29.

XI. TRANSLATIO IN PRIORATUM BROMHOLMENSEM AN. 1223. *Inc.* S. vero Helena, inventa cruce sancta, 9 particulas — *Des.* nonnullis miraculis divinitus ostensis. [4197

CAPGRAVIUS, f. 108v. — Cf. *MATTHAEUS PARISIENSIS, *Chronica maiora,* ad an. 1223.

XII. TRANSLATIO (S. CRUCIS ET ALIARUM RELIQUIARUM) PARISIOS AN. 1241. *Inc.* Cum christianissimus Francorum rex Ludovicus — *Des.* Quia vero melius memoriae commendatur.... [4198

MILLER (E.), in *Journal des savants*, 1878, 295-302; || WAILLY (N. de), in *Bibliothèque de l'École des chartes*, XXXIX (1878), 408-15. — Cum in initio breviter narrata sit translatio coronae spineae anno 1239 peracta, factum est ut in codice libellus perperam inscriberetur: " *Translatio sanctae coronae...* "

XIII. TRANSLATIO (PARTICULAE S. CRUCIS ET SPINAE UNIUS DE S. CORONA) VICENTIAM AN. 1260 (LITTERAE BARTHOLOMAEI EP. VICENTINI). *Inc.* Bartholomaeus... universis fidelibus. Vivis et certis constat indiciis — *Des.* α) contulisset bonorum suffragia. Iesus igitur rex regum et flos florum... sic te gratam faciat... [4199

vel β) gratis tibi sua dona contulit I. C., sic te gratam faciat... [4200

α) ANGIOLOGABRIELLO DI S. MARIA, *Biblioteca e storie di quei scrittori così della città come del territorio di Vicenza,* I (1772), LIX-LXIII; || CAPPELLETTI, *Chiese*, X. 865-67.

β) (contracta [ab editore ?]; des. β) MARZARI (Giac.), *La Historia di Vicenza* (Venetia, 1591), 128-30; || UGHELLI, V. 1130-31; 2a ed. 1052-53.

XIV. TRANSLATIO AD MONASTERIUM S. MICHAELIS DE MURIANO. *Inc. prol.* Si tanta virtus scripturarum est — *Inc.* Anno Dñi MCCCLXII de

mense octobris quatuor nobiles — *Des.* Qui cum praedictas cruces devotissime adorassent... [4201

Costadoni (A.), apud Calogera, *Raccoltà d'opuscoli,* XXXIX (1748), 180-185); || Id. apud A. F. Gori, *Symbolae litterariae,* III (1749), 52-56; || Cornelius (Flam.), *Eccl. Torcell. illustr.* III. 11-14; || Mittarelli, *Annal. Camaldul.* VI. 65-66.

XV. Historia particulae S. Crucis in monasterio Mellicensi servatae. *Inc. prol.* Quia generatio praeterit et generatio advenit — *Inc.* Anno quippe inc. dñicae mclxx, veridica testante scriptura — *Des.* ibi in diebus earundem inventionum sit fidelibus laetitiae principatus, praestante... Amen. — *Inc. appendix.* Unum ex pluribus quae Dei clementia — *Des.* a Wienna usque Nusdorff approbavit. [4202

Lambecius, *Comment. de bibl. Vindob.* II. 621-27; || Kollarius, *Anal. Vindob.* I. 860-70; || Schramb (A.), *Chronicon Mellicense* (1702), 78-79, 256-259 (om. append.); || Pez, *Scr. rer. austr.* II. 389-96; || Hueber (Ph.), *Austria ex archivis Mellicensibus illustrata* (Viennae, 1743), 291-96.

3. CLAVI CRUCIS DOMINICAE. **I.** *Vid. supra* 2, C, i, b.

II. Clavus Aquisgranum et inde ad S. Dionysium in Francia delatum. *Vid.* **Carolus Magnus**, 11.

III. Clavus Torcelli servatus. (Miracula). *Inc. prooemium.* Summa bonitas suam omnipotentiam — *Inc.* Rev. in Christo pater... Philippus Bailardo... cum celebraturus — *Des.* protinus liberatus abiit. [4203

Cornelius (Flam.), *Eccl. Torcell. illustr.* I. 153-55; || Cappelletti, *Chiese,* IX. 590-91 (om. prooemio).
Exc. Ughelli, V. 1445-46; 2ª ed. 1401.

4. CORONA SPINEA. **I.** *Vid. supra* 2, C, i, c.

II. Translatio Aquisgranum etc. *Vid.* **Carolus Magnus**, 11.

III. Translatio Parisios an. 1239. **a.** (auct. Gualterio Cornuto ep. Senonensi). *Inc. prol.* Hodiernae festivitatis gaudia, ff. cc. — *Inc.* Sublato rebus humanis Petro, prius comite Nivernensi — *Des.* Ibi, si credendum est personis fide dignissimis... [4204

Duchesne, *Hist. Franc. scr.* V. 407-11; || Du Boulay (C. E.), *Historia Universitatis Parisiensis,* III. 170-74; || Bouquet, XXII. 27-31; || Riant, *Exuviae sacrae Cpolitanae,* I. 45-56.
Exc. Du Bouchet, *Histoire généalogique de la maison royale de Courtenay* (Paris, 1661), preuves, 18. — *Act. SS.* Aug. V. 355-56, n. 355-65.

b. *Vid. supra* 2, C, xii.

IV. Translatio unius spinae Vicentiam. *Vid. supra* 2, C, xiii.

V. Translatio particulae in Norvegiam an. 1274. *Inc.* Regnante in monarchia Norvegiae... Magno IV — *Des.* v id. nov. agitur. [4205

Brev. Nidrosiense (1519), sign. zz. vi-vii; || Torfaeus (Th.), *Hist. rer. Norveg.* IV. 359-60; || Storm (G.), *Mon. hist. Norvegiae* (1880), 161-62.

5. VESTES ET SUDARIUM. **A.** Pannus traditus ecclesiae Ilerdensi an. 1297. *Inc.* In Christi nomine. Pateat universis... quod... pridie non. dec. anno Dñi mccxcvii — *Des.* specialiter convocatus. [4206

Villanueva, *Viage literario*, XVI. 266-71.

B. Tunica inconsutilis. **I.** Servata in civitate Galateae. *Vid.* supra 2, C, i, d.

II. Cappa Domini servata Argentolii. (Ostensio an. 1156). *Inc.* Universis... Hugo Rotomagensis... sacerdos... Ad omnium volumus notitiam pervenire quod nos... apud Argentolium convenientes... [4207

Du Saussay (A.), *Panoplia sacerdotalis* (1653), 157-58; || Gerberon (G.), *L'Histoire de la robe sans couture de Nostre Seigneur Jésus-Christ* (Paris, 1627 [et saepe postea]) 121-23; || Pommeraye (F.), *Sanctae Rotomagensis ecclesiae concilia* (1677), 149-50; || Bouquet, XV. 699-700; || Guérin (L.-F.), *La sainte Robe de Notre Seigneur Jésus-Christ* (Paris, 1844 et iterum 1845), 375-76; || *P.L.* CXCII. 1136-38; || Willems (C.), *La sainte Robe de Trèves* (Trèves, 1892), 156-58; || Vanel (J.-B.), *Histoire de la sainte tunique d'Argenteuil* (Paris, 1894), 159-61; || Jacquemot (A.), *La Tunique sans couture de N. S. J.-C.* (Lille, 1894), 233-35.

C. Tunicae pueri Iesu translatio de Ungaria Coloniam, auct. Thoma Fremperger. *Inc.* Omnibus et singulis... innotescat quoniam altissimus... Erat enim quidam devotus — *Des.* visitatur cum devotione. Ego Thomas Fremperger... anno mccccLxxiiii. [4208

Historia translationis tunice Iesu Cristi de Hungaria ad inclitam civitatem Coloniensem, Colonie, Lod. Renchen, s. a. [1485/89] (Hain, 7359 et 8721), f. 2-4; || Toldy (Fr.), *Analecta monumentorum Hungariae historica* (1872), 197-200; || Korth (L.), *Annalen des hist. Vereins für den Niederrhein*, XLVI (1887), 60-65.

D. Sudarium. **I.** Christianis adiudicatum an. 678. **a.** (auct. Adamnano). *Inc.* De illo quoque sacrosancto Dñi sudario... Ante annos ferme ternos (*al.* trecentos) — *Des.* quasi octenos habens pedes. De quo haec dicta sufficiant. [4209

* *Arculfi relatio de locis sanctis scripta ab Adamnano*, i. 9, al. 10 vel 11 (*P.L.* LXXXVIII. 785-87; || T. Tobler, *Itinera et descriptiones terrae sanctae*, I. 153-56; || P. Geyer, *Itinera Hierosolymitana saeculi IIII-VIII*, in Corp. scr. eccl. lat. XXXVIII. 235-38); || Dobschütz (E. von), *Christusbilder* (Leipzig, 1899), Belege, 143*-44*.

b. *Inc.* Sudarium capitis Dñi post resurrectionem eius quidam Iudaeus furatus est — *Des.* uno latere rubro et altero viridi. [4210

Cf. *Catal. Brux.* II. 391, 11°. — Est haec retractatio narrationis **D.** i. a, subiecta retractatione sequentis capituli *Relationis* eiusdem.

II. Translatio Cadunium an. 1117. *Inc.* Post ascensionem Dñi s. eius sudarium Iudaeus fidelis furatus est — *Des.* quod prius habuerat, idem custodivit. Positum anno mcxxxv. [4211

Histoire du saint suaire et du sacré bandeau de Jésus-Christ ... transportés de l'orient dans l'abbaye de Cadouin (Paris, 1644), 6-8; || Carles (A.),

Histoire du saint suaire (Paris, 1875), 227-28; || *Rec. hist. crois.* Occid. V. 299-301.

III. Servatum Compendii. Translatio in aliam capsam an. 1092 (Litterae Philippi I Francorum regis). *Inc.* In nomine Patris... Philippus... Ammonitus divina Dėi propitiatione... [4212

Chiffletius (I. I.), *De linteis sepulchralibus Christi servatoris* (Antverpiae, 1624), 153-55; || *Gallia christ.* X (1751), instrum. 102-3.

E. Linteum seu sudarium (Imago Edessena). **a.** (interprete Smira archiatro). *Inc.* Redemptor igitur et salvator noster Dñus I. C. antequam pro salute pateretur hominum — *Des.* cum universo terrae illius populo, ad laudem... Amen. [4213

Dobschütz (E. von), *Christusbilder* (1899), Beilage, 131**-35**.

b. *Inc.* Abgarus rex civitatis Edesse... misit Romam legatos — *Des.* diversis languoribus liberando, qui cum Patre... Amen. [4214

Dobschütz, l. c. 143**-52**.

F. Variae reliquiae (scyphus, cultrum, sindon etc.) in abbatiam Lacensem translatae saec. XII, auct. Henrico Monogallo. *Inc. prol.* Quoniam omnipotens Deus Lacense coenobium — *Inc.* Exstitit in partibus Sueviae miles quidam Ulricus nomine — *Des.* carentia meta. Amen. — *Sequuntur versiculi.* Praebuit hoc cifo Zacheus — *Des.* Deus hoc quia glorificavit. [4215

Richter (P.), in *Westdeutsche Zeitschrift*, XVII (1898), 93-98.

6. MIRACULA IN IMAGINIBUS CHRISTI. **I.** In statua apud Paneadam (Caesaream Philippi). *Inc.* Verum quia huius urbis... Mulierem, quam sanguinis profluvio — *Des.* tabulasque depingi. [4216

*Eusebius, *Hist. eccl.* interprete Rufino, lib. vii, c. 14; || *Greg. Turon. *Glor. mart.* 20 (21), alio praemisso initio, nempe " Igitur, ut diximus, in primo Iordanis egressu... " [4217

II. In imagine Veronicae. **A.** Cura sanitatis Tiberii. **a.** *Inc.* Factum est autem cum Tiberio et Vitellio coss. eodem tempore Tiberius caesar — *Des.* Dñus autem salutem contulit credentibus in se... [4218

Baluzius, *Misc.* ed. Mansi, IV. 55-57; || Dobschütz (E. von), *Christusbilder*, Beilage, 163**-89**.

Exc. Massmann (H. E.), *Der keiser und der kunige buoch, oder die sogenannte Kaiserchronik*, III (Bibliothek der gesammten deutschen National-Literatur, IV, 3, 1854), 578-79.

Magna est lectionum varietas, praesertim in fine; ibi nempe alia in aliis exemplaribus addita inveniuntur.

Non raro, omissis ultimis capitulis (cf. *Catal. Brux.* II. 391-92, 12°; Dobschütz, l. c. 182**), *des.* " defunctus est in lectulo suo. " [4219

b. *Inc.* Hanc Pilatus Claudio direxit epistolam, adhuc vivente Tiberio — *Des. ut* a. [4220

Evangelium Nicodemi etc. s. l. a. (Hain, 11749), fol. 11v-14; || *id.* s. l. a. (Hain, 11750), sign. C-C.4; || Fogginius (P. Fr.). *De romano divi Petri itinere*

et episcopatu (Florentiae, 1741), 38-46; || BALUZIUS-MANSI, t. c. 58-60; || SCHOENBACH (A.), in *Anzeiger für deutsches Alterthum*, II (ZEITSCHRIFT FÜR DEUTSCHES ALTERTHUM, XX, 1876), 173-80; || DOBSCHÜTZ, l. c. 163**-89**.

B. VINDICTA SALVATORIS. *Inc.* In diebus Tiberii Caesaris imperatoris... In diebus illis erat Titus regulus — *Des.* vita temporali deficiente; qui est benedictus... [4221

TISCHENDORF (C.), *Evangelia apocrypha* (1853), 448-63; 2ª ed. (1876), 471-86.

C. *Inc.* Postquam Dñus N. I. C. a Iohanne baptizatus est... [4222

EXC. MASSMANN, t. c. 579-80, 605-6.

D. Videsis etiam recentiores narrationes de Pilato : **a.** edita partim ab MONE (Fr. J.), in *Anzeiger zur Kunde der teutschen Vorzeit*, VII (1838), 526-29; partim vero (nempe ea quae Mone omiserat) ab SCHOENBACH, l. c. 186-90; cf. DOBSCHÜTZ, op. c. Belege, 278*-79*, n. 8. — **b.** MONE, *ibid.* 529-530 (excerpta). — **c.** *Leg. aurea*, c. 53 (51), pars ultima (ed. GRAESSE, 232-235); cf. DOBSCHÜTZ, op. c. Belege, 301*-2*, n. 49, *a* et *b*. — **d.** TISCHENDORF, op. c. 432-35; 2ª ed. 456-58.

III. IN IMAGINE A IUDAEO TRANSFOSSA. **a.** *Inc.* Nam et isto nunc tempore... Nam Iudaeus quidam... [4223

* GREG. TURON. *Glor. mart.* 21 (22).

b. *Inc.* Gens inimica — *Des.* titulatio famae. [4224

* FLODOARDUS, *De triumphis Christi sanctorumque Palaestinae*, II. 4 (*P.L.* CXXXV. 515-16).

c. VINC. BELLOV. XXII. 92.

d. (RHYTHMUS). *Inc.* In gremio imaginis matris Dei... [4225

Cf. MUSSAFIA (A.), *Studien zu den mittelalterlichen Marienlegenden*, II (1888), 87, nº 75.

IV. IN IMAGINE NARBONENSI CHRISTI CRUCIFIXI. *Inc.* Est et apud Narbonensem urbem in ecclesia seniore... [4226

* GREG. TURON. *Glor. mart.* 22 (23).

V. IN IMAGINE BERYTENSI CHRISTI CRUCIFIXI. (SERMO ADSCRIPTUS S. ATHANASIO). **a.** (INTERPRETE ANASTASIO BIBLIOTHECARIO). *Inc. prol.* Sustollite oculos mentis vestrae, et videte — *Inc.* Civitas est Berytus vocata, in finibus Tyri et Sidonis sita — *Des.* Haec agnoscens ego festinavi indicare vobis... Date ergo ipsi gloriam... [4227

* *Syn. II Nic.*, act. IV (MANSI, *Concil. coll.* XXIII. 23-31; || *P.L.* CXXIX. 283-86); || BARONIUS, *Annales*, an. 787, XXIII-VIII; || ANDRUZZI (L.), *Statera; veritatis* (Romae, 1731), 61-71.

b. *Inc. praeambulum.* Apud Caesaream Cappadociae urbem praemaximam convenientes de singulis urbibus Asiae — *Inc. prol.* Dilectissimi itaque omnes filii s. ecclesiae, mentis vestrae oculos simul et aures erigite — *Inc.* Est quaedam civitas in Syria inter terminos Tyri

et Sidonis posita, Berytus vocata — *Des.* Haec ergo sciens, amantissimi patres et ff., acceleravi declarare vobis... Et date illi gloriam... [4228

**Athanasii ep. Alexandrini opera* (ed. Maurinorum, Paris. 1698, II. 351-353; || *P.G.* XXVIII. 813-20).

c. *Inc. praeambulum.* Apud Caesaream Cappadociae urbem maximam convenientes de pluribus Asiae urbibus — *Inc. prol.* Dilectissimi s. ecclesii filii, aures simul cordis et corporis erigite — *Inc.* Est civitas quae vocatur Berytus, adiacens inter terminos Tyri et Sidonis — *Des.* Haec ego sciens, amantissimi ff., curavi palam facere vobis... Date ergo ei magnificentiam... [4229

De qua versione cf. *Catal. Brux.* II. 391, 3°.

d. *Inc. prol.* Elevate oculos sensus vestri, universi s. christianae religionis fratres — *Inc. ut* 6, v, c. — *Des.* Haec sciens ego, ff. dd., acceleravi manifestare vobis... Decrevit s. Romana et Antiochensis ecclesia... [4230

Athanasii opera (ed. Maurin. t. c. 354-55; || *P.G.* t. c. 819-24); || Lambecius, *Comment. de bibl. Vindob.* I. 128-31; *id.* ed. Kollarius, I. 232-37.

e. (Epitome) Vinc. Bellov. xxiv. 160.

VI. In imagine Christi crucifixi deiecta in puteo ecclesiae S. Sophiae Constantinopoli. *Inc.* Postquam ille triumphalis regis regum titulus — *Des.* infra ecclesiam S. Sophiae contineri. [4231

De hac narratione cf. *Catal. Brux.* II. 129, 11°; 441, 11°.

VII. In imagine " antiphonete „ Christi crucifixi Constantinopoli in Chalcopratiis. *Inc.* Post ascensionem Dñi N. I. C. ad caelos — *Des.* Ipsum vero Abramium presbyterum in eodem templo ordinavit. Et factum est gaudium magnum... [4232

Hoferer (M.), *Iohannis monachi liber de miraculis, ein Spätlateinisches Uebersetzungswerk* (Würzburg, 1884), 7-41.

VIII. In imagine cerea Toletana. **a.** *Inc. prol.* Ad excitanda corda humilium — *Inc.* In urbe Toletana cum ab archiepiscopo in die assumptionis — *Des.* incendio liberet. [4233

Neuhaus (C.), *Die Quellen zu Adgars Marienlegende* (Aschersleben, [1882]), 29-32 (om. prologo et fine); || Id. *Die lateinische Vorlagen zu den altfranzösischen Adgar'schen Marien-Legenden* (Aschersleben, [1887]), 51-52. — Cf. Mussafia (A.), *Studien zu den mittelalterlichen Marienlegenden,* I (1887), 42, n° 41.

(Eadem narratio, iisdem verbis inc., sed contracta et dempto prol.) α) Vinc. Bellov. viii. 81, pars altera. — β) Aegidius Zamorensis, apud F. Fita in *Boletín de la real academia de la historia,* VII (Madrid, 1885), 74-75; || Id. *Estudios historicos,* III (1885), 193-94.

b. *Inc.* Iudaeorum multitudine olim Hispanias gravatas... [4234

Cf. Mussafia, op. c. II (1888), 36, n° 33.

c. (Rhythmus). *Inc.* Cum (*al.* Dum) plebs oraret quiete... [4235

Cf. Mussafia, op. c. II. 73, n° 17.

IX. In imagine Christi an. 742 Lucam translata, auct. Leboino diac. *Inc.* Leboinus diac... Quae oculis vidimus — *Inc.* Vir igitur ven. Gualfredus ep. subalpinus — *Des.* particula tangeretur et salvaretur, ipso adiuvante... [4236

Barsocchini (D.), *Ragionamento sul volto santo,* in Memorie e documenti per servire all' istoria del ducato di Lucca, V, 1 (Lucca, 1844), 53-56 in nota.

X. In imagine cerea Aternensi seu Piscariensi an. 1062. *Inc. prol.* In tam magno mysterio — *Inc.* Anno ab inc. Dñi mlxii, gubernacula sedis Romanae papa Alexandro — *Des.* populum benedixerunt. [4237

Ughelli, VI. 852-60; 2ª ed. 691-96.

XI. In imagine Coloniensi Christi crucifixi (Richerus, *Gesta Senoniensis ecclesiae,* iv. 36, *al.* 32). *Inc.* Cum per universum mundum... In civitate Coloniensi multitudo Iudaeorum — *Des.* Hoc igitur miraculum a quodam Iudaeo... [4238

D'Achery, *Spicilegium,* III. 401-4; || Id. ed. de la Barre, II. 642-43; || Waitz (G.), in *MG.* Scr. XXV. 322-23.

XII. Imago crucis in Inferiore Monasterio (*Niedermünster*) in Alsatia. *Inc. prol.* Sub tempore gratiae, post evangelium — *Inc.* Eo tempore fuit quidam rex Franciae — *Des.* Quod etiam testantur compedes... Acta sunt autem haec regnante Dño N. I. C... [4239

De hac narratione cf. *Catal. Brux.* II. 87, 25°.

XIII. In imagine Christi crucifixi Corisopitensi. *Inc. prol.* Festum effusionis sanguinis ab imagine crucifixi — *Inc.* Quidam vir Corisopitensis diocesis bonus — *Des.* ante sacros cineres celebrari. [4240

Brev. Corisopitense, litt. gothicis, sign. l.ij^{v}-l.iiij.

XIV. Miracula S. Crucis Holmiensis, saec. XV, auct. Fr. Gregorio Ord. Praed. *Inc. prol.* (*mutilus*) numquam cessat benefacere, alioquin non est dignus — *Inc.* Expedit primitus narrare... Contigit enim in praesenti pestilentia, quae anno Dñi mccccxxi — *Des.* disquisitionem diligentem. Sit Deus per omnia benedictus. [4241

Roberg (L.), *Miracula sanctae crucis Stockholmiae* (Upsaliae, 1725), 1-43 (prologus in fine excusus est).
Exc. *Scr. rer. Suecic.* III, 2. 276-79.

7. MIRACULA IN SS. EUCHARISTIA. **I.** In ecclesia FF. Praedicatorum Frisacensi. *Inc.* Noverit universa ecclesia quod pentecosten de mane — *Des.* facere et (ma)nifes(tare). [4242

Analecta sacri ordinis Fratrum Praedicatorum, I (1893), 79-80.

II. Aurelianis an. 1181.

Vinc. Bellov. xxx. 24.

III. In coenobio Berich an. 1240. *Inc.* In nomine Dñi. Anno nati-

vitatis eiusdem MCCXL, Hermanno de Goslaria — *Des.* tueatur nos ab omnibus adversis. Amen. [4243

Cf. *Catal. Brux.* II. 86, 17°.

IV. VULSINII ET URBEVETERI AN. 1263. *Inc.* Tempore quo... Urbanus papa IV — *Des.* perpetuis temporibus duraturam. Amen. [4244

Bibl. Casin. I. Floril. 243-44.

V. IN ASSCHA PROPE BRUXELLAM AN. 1335. *Inc.* Pridem in parochia de Asscha, distante per duo miliaria — *Des.* cruces in Asscha visitantibus concessit. [4245

Anecdota Ioh. Gielemans, 345-47.

VI. BRUXELLAE AN. 1370. *Inc. prol.* Dñus N. I. C. multiformiter fideles suos — *Inc.* Igitur circa annos Dñi 1370, tempore serenissimae dñae Iohannae — *Des.* resuscitantur. Igitur sit nomen Dñi... [4246

Anecdota Ioh. Gielemans, 330-40.

VII. WILSENACI IN DIOEC. HAVERBERGENSI AN. 1383. *Inc.* Cum multiplicata fuissent mala in terra — *Des.* uberius invenitur. [4247

LUDEWIG, *Reliquiae mss.* II (1727), 348-64.

VIII. IN MONTE ANDECHS BAVARIAE AN. 1388/9, AUCT. IOHANNE DOMINICO DE EUGUBIO. *Inc. epist.* Serenissimis... dñis Stephano, Friderico et Iohanni... Omnipotentis atque permanentis Dei... [4248

Exc. QUETIF et ECHARD, *Scr. Ord. Praed.* I. 704; || LAMBECIUS, *Comment. de bibl. Vindob.* II. 922-23; || ID. ed. KOLLARIUS, II. 806-7.

IX. IN BUSCO DOMINI ISAAC AN. 1405. *Inc. prol.* Magna opera Dñi — *Inc.* Igitur de antiqua capella, quae iuxta plateam — *Des.* legentium parcentes laboribus supersedemus. [4249

Exc. *Anecdota Ioh. Gielemans*, 380-89.

X. IN VILLA BERGENSI PROPE ALCMARIAM AN. 1421. **a.** *Inc.* Quoniam quidem rerum gestarum... Sane anno a nativitate Dñi MCCCCXXI — *Des.* virtutibus fore declaratum. [4250

POELHEKKE (F. J.), in *Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom van Haarlem*, IV (1876), 144-49. — **Var. lect.** RIJKENBERG (E. H.), in eisdem *Bijdragen*, XXIII (1898), 148-49.

APPENDIX (MIRACULA). *Inc.* Buscoduas in ducatu Brabantiae nobilis est civitas — *Des.* audire volentibus enarrabant. [4251

RIJKENBERG, t. c. 150-52.

b. *Inc.* Eadem etiam nocte praeter multas rupturas salsi aggeris — *Des.* per crystallum conspicabilis est. [4252

POELHEKKE, t. c. 149-51.

XI. ALCMARIAE IN HOLLANDIA AN. 1429. **a.** CARMEN. *Inc.* Mille 400 Dñi dum sumpsimus annos — *Des.* dicat quilibet : Amen. [4253

RIJKENBERG, in eisdem *Bijdragen*, XXI (1896), 365. — Cf. etiam 364 et 366.

b. Carmen auct. Bartholomaeo de Colonia. *Inc.* Admiranda Dei paucis miracula — *Des.* et in cunctis successus rebus amatus. [4254

Rijkenberg, t. c. 377-97.

Ignatius ep. Antiochenus m., sub Traiano. — Febr. 1.

1. Passio. *Inc.* Nuper recipiente principatum Romanorum Traiano — *Des.* glorificantes in ipsius ven. et s. memoria Dñm N. I. C... [4255

Usserius (I.), *Appendix Ignatiana.* II. *Ignatii Antiocheni et Polycarpi Smyrnensis ep. martyria* (Londini, 1647), 1-8; ‖ Ruinart (1689), 11-14; (1713), 8-11; (1731), 8-10; (1802), I. 18-24; (1859), 56-59; ‖ Cotelerius, *SS. Patrum qui temporibus apostolicis floruerunt opera,* II (1672), deest; (1698), 171-78; (1700), 171-78; (1724), 173-80; ‖ Smith (Th.), *S. Ignatii epistolae genuinae* (Oxonii, 1709), 46-52; (Basileae, 1741), 135-40; ‖ Russel (R.), *SS. Patrum apostolicorum ... opera* (Londini, 1746), II, 1. 281-309; ‖ Gallandius, I. 294-98; ‖ Jacobson (G.), *S. Clementis Romani, S. Ignatii, S. Polycarpi ... quae supersunt* (Oxonii, 1838), II. 511-37; 3ª ed. (Oxonii, 1847), II. 551-79; ‖ Cureton (W.), *Corpus Ignatianum* (London, 1849), 190-95; ‖ Lightfoot (J. B.), *The apostolic Fathers,* Part. II, Vol. II, 2 (London, 1885), 643-52.

2. Passio. *Inc.* Cum Traianus Romanorum suscepisset imperium — *Des.* α) memoria eius a fidelibus sollemniter celebratur. [4256

vel β) celebratur. Sed translatio corporis eius... Amen. [4257

vel γ) celebratur. Corporis eius reliquiae... et extra portam daphniticam in cimiterio conditae in mense decembrio, regnante... [4258

vel δ) fecerunt ei memoriam cum laude. [4259

Act. SS. Febr. I. 29-33 (et vid. ibi 33, annot. *i, m*); ‖ Petermann (I. H.), *S. Ignatii ... quae feruntur epistolae* (Lipsiae, 1849), 483-95 (omisso uno loco post § 3); ‖ Funk (F. X.), *Opera patrum apostolicorum,* II (Tubingae, 1881), 259-75.

Exc. Usserius, t. c. 1-7; ‖ Cotelerius, t. c. II (1672), deest; (1698), 171-75; (1700), 171-75; (1724), 173-77; ‖ Gallandius, I. 299-300; ‖ *P.G.* V. 987-90.

Est ubi (cf. *Catal. Brux.* I. 518, 1°, etc.) subiectum sit additamentum, quod *inc.* “ Huc usque historiam passionis eius... Quid vero de eo vel epistulis eius Eusebius historiographus vel Hieronymus presb... „ — *et des.* “ de Roma Antiochiam delatae. „ [4260

3. Passio. *Inc.* Tempore quo Traianus Domitiani successit imperio — *Des.* locavere XVI kal. ian., ubi plurima fiunt miracula... [4261

Moesinger (G.), *Supplementum corporis Ignatiani* (Oeniponti, 1872), 18-20; cf. 31-32; ‖ *Bibl. Casin.* III. Floril. 236-37.

4. *Inc.* Ignatius Antiochenae ecclesiae tertius post Petrum — *Des.* iacent extra portam daphniticam in cimiterio. [4262

* Hieronymus, *De vir. ill.* c. 16.

5. Passio. *Inc.* Ignatius dicitur... Ignatius fuit discipulus b. Iohannis — *Des.* et commendatio honoris immensi. [4263

Leg. aurea, c. 36; ‖ Mombritius, II. 22ᵛ-23ᵛ; ‖ Braun (Pl.), *Notitia hist.-*

lit. II. 183-84; || DOUHET, *Dictionnaire des légendes* (Paris, 1855), 647-51 (quibusdam omissis).

6. EPITOMAE ETC.

*FLODOARDUS, *De triumphis Christi Antiochiae*, I. 5 (*P.L.* CXXXV. 551-554). — ADO, *De festiv. apost.* — VINC. BELLOV. XI. 56. — PETRUS DE NAT. III. 64.

Ildefonsus. *Vid.* Hildefonsus.

Illidius ep. Arvernus, † 384/85. — Iun. 5.

1. VITA AUCT. GREGORIO TURON. (*Vit. Patrum*, II). *Inc. prol.* Inter reliqua vitae perpetuae semina — *Inc.* S. igitur Illidius, cum perfectae vitae sanctitate polleret — *Des.* petita sine ambiguitate largire. [4264

Greg. Turon. opera (ed. RUINART, 1151-57; || *P.L.* LXXI. 1016-20; || ed. KRUSCH, 668-72); || SURIUS, IV (1573), 115-17; (1579), 113-15; VII (1618), 117-18; VII (1877), 145-47; || *Act. SS.* Iun. I. 425-26; 3ª ed. 418-19.

2. VITA. *Inc.* S. Illidius ex nobili et antiqua Arvernorum prosapia — *Des.* est inchoatum et exstructum. [4265

Act. SS. t. c. 427-30; 3ª ed. 420-23.

3. ELEVATIO ET TRANSLATIO AN. 1311. *Inc.* Arvernis Arberto praesulatui praesidente — *Des.* ostensum tantum fuisse. [4266

Act. SS. t. c. 430-32; 3ª ed. 423-25.

Illuminata v. m. culta Tuderti, sub Maximiano. — Nov. 29.

PASSIO. *Inc.* Passionem s. I-ae... cuius vultus fulget sicut sol — *Des.* in loco qui nominatur Papinianus III kal. dec., ad laudem... [4267

Bibl. Casin. III. Floril. 81-83.

Iltutus ab. in Wallia, saec. VI. — Nov. 6.

1. VITA. *Inc.* Dives provincia, victoriosa, potens in armis — *Des.* dum fugit Guynedotie turba. [4268

REES, *Cambro British SS.* 158-82.

2. VITA. S. enim Iltutus filius fuit nobilissimi militis — *Des.* et nullum alium in valore praecellentem. [4269

CAPGRAVIUS, f. 187-88v.

Imerius. *Vid.* Himerius.

Indaletius ep. Urcitanus, saec. I. — April. 30.

TRANSLATIO AN. 1080, AUCT. HEBRETHMO MON. CLUNIACENSI. *Inc. prol.* Post gloriosam et salutiferam Dñi I. C. resurrectionem — *Inc.* Tempore ergo Sanctii, piissimi atque timorati regis — *Des.* anno ab inc. Dñi MCXXII, V kal. apr., praestante... [4270

TAMAYO, *Mart. hisp.* II. 554-63; || *Act. SS.* April. III. 725-31; 3ª ed. 733-39.

Indractus et soc. mm. culti Glastoniae, saec. VIII in. — Febr. 5.

1. Passio auct. Guilelmo Malmesbiriensi. *Inc.* Regnante in perpetuum Dño et salvatore — *Des.* sit decus potestasque Spiritui paraclito in saecula saeculorum. Amen. [4271

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 338.

2. Eiusdem epitome. *Inc.* Postquam vero b. Patricius populum Hiberniensem — *Des.* quae legerat exponebat. [4272

Capgravius, f. 188v-89; || Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 253-54; || *Act. SS.* Febr. I. 689-90; 3a ed. 696.

Ingaudus conf. discipulus S. Salvii, saec. VII. — Oct. 29.

Translatio an. 1435. *Vid.* **Salvius** ep. Ambianensis.

Ingenuinus (Genuinus) ep. Sabionensis seu Brixinensis, saec. VII in. — Febr. 5, Sept. 5.

1. Vita. *Inc.* (*cap. V*) Sic Sabionenses quasi modo geniti infantes — *Des.* cum b. Petro apost. merito obtinet patronatum. [4273

Reschius, *Annales eccl. Sabionensis,* I. 430-39. — Libelli huius prologum et cap. i-iv (quae sunt de S. Cassiano) recensuimus supra, s. v. **Cassianus** m. apud Forum Cornelii, 3.

2. Vita. a. *Inc.* Ingenuinus quem s. Paulinus in Gestis Longobardorum (*al. add.* quae scripsit) clarissimum asserit — *Des.* Post multos annos Brixinam transfertur... [4274

Reschius, t. c. 456; cf. ibid. 439-41.

b. (epitome) Petrus de Nat. iii. 85.

Ingridis de Skeningia monialis Ord. Praed., † 1282.

1. Fragmentum processus canonizationis.

Schück (H.), *Två svenska biografier från medeltiden,* in Antiqvarisk Tidskrift, V (Stockholm, 1895), 463-66.

2. Litterae Kanuti ep. Lincopensis ad impetrandam canonizationem (B. Nicolai Lincopensis et B. Ingridis). *Inc.* Sanctissimo in Christo patri... Fons sapientiae verbum Dei... [4275

Schück, t. c. 467-74.

Innocens ep. Cenomannensis. *Vid.* **Innocentius.**

Innocentes martyres. — Dec. 28.

1. Passio. *Inc.* Secundo et xl imperii Caesaris augusti anno — *Des.* Talis igitur Herodis exstitit finis pro scelere quod in Bethleem... [4276

Narratio excerpta ex Eusebii *Hist. eccl.* secundum interpretationem Rufini, lib. i, a cap. 2 ad cap. 9. — Cf. *Anal. Boll.* VIII. 142, 8°.

2. Passio. *Inc. prol.* Innocentes dicti sunt triplice ratione — *Inc.* Innocentes ab Herode Ascàlonita — *Des.* prout cum fratre ordinaverat, interfecit. [4277

Leg. aurea, c. 10.

3. Passio. *Inc.* Innocentes mm. ab Herode Ascalonita — *Des.* relaxavit. Innocentes autem mm. sub die uno passi... [4278

Petrus de Nat. ii. 10.

4. Inventio Patavii an. 1053. *Vid.* **Maximus** ep. Patav.

5. Inventio Bononiae an. 1141. *Vid.* **Petronius** ep. Bonon.

6. Inventio Patavii an. 1177. *Vid.* **Iustina** v. Patav., **4**.

Innocentius I papa, † 417. — Iul. 28.

**Liber pont.* (ed. Duchesne, I. 220-22; || ed. Mommsen, 88-90). — Petrus de Nat. vi. 149.

Innocentius ep. Afer cultus Caietae, saec. IV. — Mai 7.

Vita. *Inc.* In diebus illis persecutio erat christianorum — *Des* S. Mariae Caietanae ecclesiae; ubi eius meritis... [4279

Act. SS. Mai II. 138-39.

Innocentius ep. Cenomannensis, † post 541. — Iun. 19.

Vita (*Actus pont. Cenomann.* 8). *Inc.* Dñus Innocens, natione Gallus — *Des.* scripta reperire poterit. Qui et vivit cum Christo... [4280

Mabillon, *Vet. anal.* III. 74-79; 2ª ed. 245-46; || *Act. SS.* Iun. III. 859-860; 3ª ed. IV. 716-17.

Exc. Cauvin, *Géographie ancienne du dioc. du Mans*, vii.

Innocentius ep. Dertonensis, † cca. 350. — April. 17.

Vita. *Inc.* Ad laudem... Fuit apud civitatem Dertonensem illustris Quintius — *Des.* non sunt in hoc libello scripta. Transiit autem... [4281

Mombritius, II. 27-29; || *Act. SS.* April. II. 482-85; 3ª ed. 478-81.

Innocentius ep. Emeritensis, saec. VII. — Iun. 21. *Vid.* **Emeritenses.**

Innumerabiles martyres. *Vid.* **Caesaraugustani.**

Inventius. *Vid.* 1°) **Iventius**; 2°) **Viventius.**

Ioachim pater B. V. Mariae.

1. *Vid.* Evangelium Pseudo-Matthaei (infra **Maria Virgo, 1**).

Cf. *Catal. Brux.* II. 406, 1°.

2. Vita. *Inc. prol.* O s. Ioachim... ut quid heu tua... gesta in scriptura non sunt plenius commendata — *Inc.* Ss. et nobilissimus pater I.

regali ex genere David — *Des.* quo dicto, oculos clausit et dulciter exspiravit. [4282

Hystoria pulcra de S. Ioachim, s. l. a. (Hain, 8746), f. 2v-5; || *Hystoria nova de S. I.*, s. l. a. (Hain, 8747), f. 2v-4v (et add. " In monasterio etiam S. Galli ... veneratur ").

3. Vita. *Inc. prol. ut in* 2. — *Inc.* Imperante ergo Octaviano augusto — *Des.* et mox illo dicto dulciter et devotissime exspiravit. Gaude ergo prae cunctis patribus *etc. etc.* [4283

Historiae tres de S. Anna, de S. Ioachim... s. l. a. (Hain, 8748), f. 14v-18.

4. Petrus de Nat. vi. 140.

Ioachim ab. Florensis, † 1202. — Mai 20.

Vitae synopsis auct. Luca ep. Cusentino. *Inc.* Ego Lucas, archiep. Cusentinus, anno ii pontificatus dñi papae Lucii — *Des.* parum de frigore vel aestu, de fame vel siti curavit. [4284

Ughelli, IX. 279-83; 2a ed. 205-8; || *Act. SS.* Mai VII. 93-94 (3a ed. 91-92), n. 20-30.

Ioachinus Senensis Ord. Serv. B. M. V., † 1305. — April. 16.

1. Vita et miracula auct. Christophoro de Parma (?). I. *Inc.* Ioachinus ex utroque parente nobili stirpe progenitus — *Des.* fierent beneficia petentibus populis, prout decet, praestante... [4285

Soulier (P. M.), in *Anal. Boll.* XIII. 386-91.

II. *Inc.* Obiit autem b. I. anno Dñi mcccv et coepit Dñus — *Des.* Haec autem ad nostram eruditionem... Amen. [4286

Soulier, t. c. 391-97.

2. Vita et miracula auct. Paulo Attavanto. *Inc. prol.* Operae pretium est I-ni vitam — *Inc.* Is teneris igitur annis ingenue a parentibus educatus — *Des.* Is ergo, ut exordium finemque iuxta... [4287

(Passim mut.) *Act. SS.* April. II. 455-65; 3a ed. 451-61; || Canali (B. A. M.), *Vite de' bb. Gioachino Piccolomini e Francesco Patrizi Senesi* (Lucca, 1725), 129-78.

3. Vita et miracula auct. Nicolao Burghesio. *Inc.* Ioachinus a matre non minus quam a patre generosus fuit — *Des.* ibique gratiae monumenta reliquit. [4288

Incunabula Ordinis Servorum sub Deiparae Virginis vessillo militantium (Senis, 1532), f. 10-11v; || Canali, t. c. 179-85.

Ioagnolus (Ioanninus, Iohannes) de Callio, tertii Ord. S. Franc., † cca. 1370. — April. 21.

Miracula publicis instrumentis consignata an. 1373 et 1374.

Act. SS. April. II. 953-55; 3a ed. 949-50.

Ioathas. *Vid.* **Zotas.**

Iohanna v. Urbevetana, tertii Ord. S. Dominici, † 1306. — Iul. 23.

VITA AUCT. IACOBO SCALZA. *Inc. prol.* Creator omnium Deus noster et dñus — *Inc.* Haec de castro quod dicitur Carnaiola — *Des.* cuius legendam secum habebant et ferebant. [4289

MARREDDU (V.), *Leggenda latina della B. Giovanna detta Vanna d'Orvieto* (Orvieto, 1853), 1-64.

Iohannes Baptista, praecursor Domini. — Iun. 24, Aug. 29.

1. PRIMA INVENTIO HIEROSOLYMIS ET TRANSLATIO CAPITIS EMESAM, INTERPRETE DIONYSIO EXIGUO. *Inc. prol. interpretis.* Dño ven. mihi Gaudentio ab. Dionysius. Carissimorum fratrum, quos per gratiam — *Inc.* Duo monachi ex oriente profecti — *Des.* Cuius apparitionis modum... Marcellus his retulit verbis. — *Sequitur narratio* 2. [4290

MOMBRITIUS, II. 23v-25; ‖ DU CANGE (Ch. DU FRESNE), *Traité historique du chef de S. Jean Baptiste* (Paris, 1665), 205-15; ‖ *Act. SS.* Iun. IV. 721-22 et 716-18; 3a ed. V. 620-21 et 615-17; ‖ *P.L.* LXVII. 417-23.

2. SECUNDA INVENTIO CAPITIS EMESAE, AUCT. MARCELLO ARCHIMANDRITA SPELAEI, INTERPRETE DIONYSIO EXIGUO. *Inc.* Apparuit (inquit) ter bb. et universalis apostolus — *Des.* α) restituta est pristinae sanitati (*al.* sospitati), praestante Dño... [4291

vel β) pristinae sanitati. Celebrata est autem depositio... [4292

MOMBRITIUS, t. c. 25-27 (des. β); ‖ DU CANGE, t. c. 215-28 (des. " pristinae sanitati „; sed addita est ex versione Combefisii ultima § quae *inc.* " Facta est S. Ioannis... depositio... „); ‖ *Act. SS.* Iun. IV. 724-28; 3a ed. V. 623-627 (des. ut apud Du Cange); ‖ *P.L.* t. c. 423-32 (item). — Cf. *Act. SS.* Iun. IV. 729 (3a ed. V. 627), annot. ε (des. α); *Catal. Paris.* III. 164, 20°; 400 (des. β).

3. TRANSLATIO CAPITIS ROMAM SAEC. V. *Vid.* **Gratus** ep. Augustae Praetoriae.

4. TRANSLATIO CAPITIS ANGERIACUM. **a.** *Inc.* Narrat Iosephus vinctum fuisse — *Des.* α) Tandem vero metam narrationi ponentes... [4293

vel β) postmodum multa Dño mirabilia operante... [4294

vel γ) Assidue Dñus mirabilia multa operabatur... [4295

S. Cypriani opera* (*P.L.* IV. 931-38); ‖ *Act. SS.* Iun. IV. 757-59; 3a ed. V. 650-52; cf. ibi annot. ε, ς (des. β, γ). — **Var. lect. *Catal. Paris.* I. 298, 59°. **Exc.** LE COINTE, *Ann. eccl. Franc.* VIII. 514-16.

b. I. INVENTIO. *Inc. ut* 4 a. — *Des.* restituta est pristinae sanitati. Celebrata est autem festivitas... ind. VII, ad laudem... [4296

Cf. *Anal. Boll.* VIII. 102, 1°; XI. 219, 4°.

II. TRANSLATIO. *Inc.* Regnante Pippino rege Francorum... cuidam viro religioso — *Des.* Dedicaverunt eam in ipsius b. I-is honore, per cuius meritum... [4297

Cf. *Act. SS.* Iun. IV. 760-61 (3ª ed. V. 652-53), annot. *m* et ε; *Anal. Boll.* VIII. 102, 2°; XIV. 82, 16°; *Catal. Paris.* III. 136, 26°.

5. Translatio faciei Ambianum an. 1206, adscripta Ricardo de Gerboredo ep. Ambianensi. *Inc.* Ab urbe Byzantina nuper... Francorum itaque Cpolitanis in partibus exercitu militante — *Des.* Facta est autem dicta translatio... [4298

Act. SS. Iun. IV. 745-47; 3ª ed. V. 639-40; || Salmon (Ch.), *Histoire du chef de S. Jean-Baptiste* (Amiens, 1876), 197-203; || Riant, *Exuviae sacrae Cpolitanae*, I. 35-44.

6. De aliis reliquiis narrationes Gregorii Turonensis.

I. Iohannes vero Baptista astu Herodis per Herodiaden... [4299

II. Quoniam Vasatinsis urbis meminimus... [4300

III. Nam quaedam mulier a Maurienna (*Vid.* infra **Tygris**). [4301

IV. Apud Toronicam vero urbem in oratorium... [4302

V. Sub huius urbis territurio apud vicum... [4303

VI. Et quia I-is B-ae meminimus, dignum est... [4304

VII. Sunt autem et ad Levidam civitatem... [4305

VIII. Nam vidi ante hoc tempus hominem Iohannem... [4306

IX. In urbe autem Turonica est ecclesia S. Mariae... [4307

*Greg. Turon. *Glor. mart.* 11-19 (12-20). — In cap. 12, 16-18 (13, 17-19) de S. Iohanne non fit sermo; verum ea cum aliis coniuncta reperire est in legendariis sub titulo *Virtutes S. Iohannis Baptistae.*

7. Translatio reliquiarum Genuam an. 1098. **a.** (auct. Iacobo de Voragine). *Inc.* Convenientibus nobis in unum, ff. cc. — *Des.* suae nobis expandet viscera pietatis, praestante... [4308

Belgrano (L. T.), in *Atti della società Ligure di storia patria,* X (1874), 480-91; || *Rec. hist. crois.* Occid. V. 229-35.

b. (auct. Nicolao de Porta, libris 4). *Inc. prol.* Deus, alme parens, qui de nihilo — *Inc. lib. I.* Antequam perveniam ad dicta infrascripta — *Des. lib. III.* et fama ipsa ubilibet propalata. — *Inc. lib. IV.* .... — *Des.* gaudent angeli et collaudant filium Dei. Amen. [4309

Rec. hist. crois. t. c. 236-47 (omisso libro iv paene toto).

Exc. Banchero (Gius.), *Il duomo di Genova illustrato* (Genova, 1855), 216-22; 2ª ed. (1859), 216-22.

8. Visio Athanasii de Claromonte. *Vid.* **Angelus** m. Ord. Carm. 3.

Cf. *Anal. Boll.* XVII. 315, 3°.

9. Apparitiones et miracula in Pontiscurvi oppido Campaniae facta saec. XII. *Inc.* Multifariis perversitatum generibus — *Des.* ad propria cum omni exsultatione remeavit. [4310

Act. SS. Iun. IV. 799-803; 3ª ed. V. 685-89.

10. Translatio brachii Cistercium an. 1263. *Inc. prol.* Si quis scire

voluerit quam pretioso — *Inc.* Hoc est transcriptum litterarum nobilis viri dñi de Cycons — *Des.* perpetuo in s. veneratione et honore. [4311

APPENDIX. Sententia quorundam verborum graecorum... [4312

Act. SS. Iun. IV. 768-69 (3a ed. V. 659-60), n. 296-303.

11. MIRACULA MAURIENNAE FACTA. *Inc.* Vir quidam Tabvisius nomine — *Des.* rediens mihi haec retulit. [4313

Act. SS. Iun. IV. 777, n. 340; 3a ed. V. 667, n. 339.

12. DEXTERA EQUITIBUS RHODIIS A BAIAZETHO DONATA AN. 1484. (NARRATIO GUILLELMI CAOURSIN). *Inc. prol.* Sapientum percelebre dogma est — *Inc.* Apud Byzantium magni Constantini urbem sacra S. I-is B-ae dextra — *Des.* qui tam sacro munere Rhodios insigniverit. [4314

CAOURSIN (Guil.), *Opera*, Ulmae, 1496 (HAIN, 4369), sign. f.8-g.6v.
EXC. *Act. SS.* Iun. IV. 770-72 (3a ed. V. 661-63), n. 308-17.

13. " BAPTISTA SALVATORIS „, OPUS ADSCRIPTUM GARCIAE EP. VASATENSI, libris 2. *Inc. prol.* Exegistis saepius a me, Vasatenses venerabiles — *Inc. oratio.* Vita, salus mundi — *Inc. lib. I.* B. igitur praecursor Christi longe antequam — *Des. lib. II.* non canino dente corrodat, sed cum alacritate suscipiat. [4315

[DIBARROLA (I.)], *Baptista Salvatoris* (Vasati, 1530), sign. A.3v-A.IIIJv et fol. 1-43; || Dom AURÉLIEN, *La Gaule catacombaire... L'apôtre S. Martial... Baptista Salvatoris...* (Toulouse, 1880), 137-297.

14. EPITOMAE.

*ALDHELMUS, *De laude virg.* 5 (*P.L.* LXXXIX. 245-46). — ADO, *De festiv. apost.* — VINC. BELLOV. XVIII. 60, 61. — *Leg. aurea*, c. 125 (120). — PETRUS DE NAT. VII. 132.

15. De reliquiis et apparitionibus S. Iohannis Baptistae non pauca legere est narrata a CAESARIO HEISTERBACENSI, *Dial. mirac.* VIII. 49-52, 53, 54; || *Act. SS.* Iun. IV. 804-5 (3a ed. V. 689-90), n. 477-81; 778-79 (3a ed. V. 668), n. 345-47; 753 (3a ed. 647), n. 238.

Iohannes apostolus et evangelista. — Dec. 27.

1. VITA AUCT. PSEUDO-ABDIA. **a.** *Inc.* Tempore illo ss. apostoli Dñi et salvatoris nostri ceterique discipuli — *Des.* Hic subito corporis somno requiescit in pace per Dñm N. I. C., qui coronis... Amen. [4316

(**Mut.** additis nempe ab ipso Lazio alio initio et paucis sententiis in fine) LAZIUS (W.), *Abdiae hist. certam. apost.* (Basileae, 1552), 48-68; || ID. ed. Ioh. FABER (Paris. 1560), f. 50v-71; || ID. ed. Th. BEAUXAMIS (Paris. 1566 et iterum 1571), f. 50v-71; || LA BARRE (L. de), *Hist. christ. vet. patrum* (1583), f. 27-31v; || FABRICIUS, *Cod. apocr. Novi Test.* II (1719), 531-90. — Prima et ultima verba ex codicibus desumpsimus. Cf. etiam LIPSIUS, *Die apokr. Apostelgeschichten*, I. 131, 175, 409.
EXC. (initium) *Catal. Paris.* I. 271, 4°.

b. (RECENSIO BREVIOR). *Inc. ut* 1 a. — *Des.* Postea vero inventa est fovea plena... et fiünt ibi virtutes multae... Amen. [4317

ADDITAMENTUM. *Inc.* Operae pretium est quam dignus exitus Herodis — *Des.* Talis igitur Herodis exstitit finis, quod digna... [4318

[NAUSEA (Frid.)], *Anonymi philalethi eusebiani in vitas apostolorum rhapsodiae* (Colon. 1531), f. 29v-40v.

c. *Inc.* Tempore illo b. I. frater Iacobi sub Domitiano imp. — *Des.* ab hominibus expellerentur, praestante... [4319

Est haec recensio paululum interpolata solius initii Vitae **1a**. Cf. LIPSIUS, t. c. 413-14.

2. VITA AUCT. PSEUDO-MELLITO. **a.** *Inc. prol.* Mellitus servus Christi... Volo sollicitam esse fraternitatem vestram — *Inc.* Secundam post Neronem persecutionem christianorum Domitianus exercuit. Unde factum est ut s. I. apost. tolleretur de Epheso — *Des.* Postea vero inventa est fovea illa plena... [4320

FLORENTINIUS (F. M.), *Vetustius occidentalis ecclesiae martyrologium* (1668), 130-37; || FABRICIUS, op. c. III (1743), 604-23; || HEINE (G.), *Bibliotheca anecdotorum*, I (1848), 109-17; || *P.G.* V. 1239-50. — Epitomen huius libelli confecit ORDERICUS VITALIS, *Hist. eccl.* II. 5 (ed. LE PREVOST, I. 288-99).

b. (RECENSIO INTERPOLATA). *Inc. prol. ut in* 2a. — *Inc.* Secundam *etc. ut* 2a... exercuit. Huius temporibus s. I. apost. et evangelista apud urbem Ephesum a proconsule comprehensus — *Des. ut* 2a. [4321

MOMBRITIUS, II. 29-32 (deest prol.); || CRESCIMBENI (Giov. M.), *L'istoria della chiesa di S. Giovanni avanti Porta Latina* (Roma, 1716), 6-21; || *Bibl. Casin.* II. Floril. 66-72.

c. TRANSITUS S. IOHANNIS. *Inc.* Cum esset annorum s. I. evangelista 97 — *Des. ut* 2a. [4322

Est haec ultima pars Vitae **2**, quae nonnumquam in legendariis sola descripta est. Cf. *Catal. Paris.* I. 14, 1°; 220; 238, 2°, etc.

3. VITA AUCT. PSEUDO-PROCHORO. *Inc.* Factum est post assumptionem Dñi N. I. C. filii Dei vivi in caelos, congregati sunt apostoli — *Des.* Discessimus itaque inde glorificantes Patrem... Amen. [4323

(**Mut.**, interpolata, fine abscisso) *Bibl. patr. Paris.* (1575), II. 185-230; || LA BARRE (L. de), *Hist. christ. vet. patrum* (1583), f. 1-14v; || *Bibl. patr. Lugd.* (1677), II, 1. 46-67.

Exc. Ultima pars libelli genuina edita est *Catal. Brux.* II. 389-90.

Prima et ultima verba genuina ex codicibus exscripsimus, de quibus cf. LIPSIUS, op. c. I. 358, et Ergänzungsheft 97; *Anal. Boll.* V. 348; *Catal. Brux.* II. 389; *Catal. Paris.* II. 334, 3°; cf. etiam ZAHN (Th.), in *Göttingische gelehrte Anzeigen*, 1880, II. 1220-25.

4. EPITOMAE.

*Vetus *Argumentum evangelii sec. Iohannem* (P. CORSSEN, *Monarchianische Prologe zu den vier Evangelien*, Leipzig, 1896, 6-7; de prioribus editionibus vid. ibid. 1, et LIPSIUS, op. c. I. 445). — *Argumentum in Apocalypsim* (E. RANKE, *Codex Fuldensis*, Lipsiae, 1868, 432). — HIERONYMUS, *De vir ill.* 9. — GREG. TURON. *Glor. mart.* 29 (30). — **Breviarium apostolorum* (vid. supra **Apostoli**, 4). — *ALDHELMUS, *De laud. virg.* 6 (*P.L.*

LXXXIX. 246-47). — *Pseudo-Isidorus Hispal., *De ortu et obitu patrum*, c. 72 (*P.L.* LXXIII. 151-52); || Lipomanus, II, f. 75v; || *Bibl. Casin.* III. Floril. 38 (praemisso brevi prologo); || *Anal. Boll.* IV. 206. — Ado, *De festiv. apost.* — Vinc. Bellov. xi. 14, 39-44, 49, 50. — *Leg. aurea*, c. 9. — *Ibid.* c. 69 (65); || *Legenda inventionis reliquiorum cum aliquibus miraculis B. Mariae Iacobi* (Romae, 1553), sign. A.ij-A.ijv; || *Legenda inventionis reliquiarum cum* etc. (Reate, 1639), 5-6. — Petrus de Nat. ii. 7; iv. 134.

5. Fragmenta narrationis de reditu ex insula Pathmo.

Bibl. Casin. II, Floril. 72 sqq. Insunt mirae contiones et litterae Nervae imperatoris.

6. Narratio de iuvene ad paenitentiam adducto (ex Clementis Alexandrini libro " Quis sit dives „). *Inc.* Audi fabulam, non fabulam... Cum post tyranni obitum de Pathmos insula — *Des.* et trophaea visibilis in eo resurrectionis ostendens. [4324

Eusebius, *Hist. eccl.* interprete Rufino, lib. iii, c. 23; || Vicelius, *Hagiologium*, f. 57v-58v (om. prima sententia); || Lipomanus, I, f. 15-16; || *Bibl. Casin.* II. Floril. 75-76.

7. Comoedia " Callimachus „ auct. Hrotsuita. *Inc. argum.* Resuscitatio Drusianae — *Inc.* Callimachus. Paucis vos, amici, volo — *Des.* suppliciisve aptabit. Ipsi soli honor... [4325

**Hrotsuitae opera* (*P.L.* CXXXVII. 1001-14; || ed. Barack, 191-211).

8. Miraculum. (Tractatus de aedificatione ecclesiae S. Iohannis evang. de Ravenna). **a.** *Inc.* Defuncto Constantino patre piissimi Valentiniani, patruus eius — *Des.* Ergo, ff. mei, quid agere... [4326

Muratori, *Rer. ital. scr.* I, 2. 567-69.

b. *Inc.* Defuncto Constantio patre piissimi Valentiniani, cuius mater — *Des.* Arcanum, dixi, quod delatum est... [4327

Muratori, t. c. 570-72.

c. (auct. Rainaldo ep. Ravennate). *Inc.* Anno urbis conditae mcli — *Des.* quem reliquit superstitem. Deo gratias. Amen. [4328

Muratori, t. c. 573-74.

Iohannes I papa, † 526. — Mai 27.

**Lib. pont.* (ed. Duchesne, I. 275-76; || ed. Mommsen, 133-37). — Greg. Turon. *Glor. mart.* 39 (40). — *Greg. Magnus, *Dial.* iii. 2 (*P.L.* LXXVII. 221-22); || *Act. SS.* Mai VI. 703 (3a ed. 696), n. 7. — Vinc. Bellov. xxii. 33. — Petrus de Nat. v. 51. — Hilarion Mediolanensis, f. 39v.

Iohannes erem. in Aegypto, † 393. — Mart. 27.

1. Vita. *Inc.* Primum igitur tamquam vere fundamentum... Hunc enim vidimus in Thebaidis partibus — *Des.* atque ita perrexit ad Dñm, cui est gloria... Amen. [4329

*Rufinus, *Hist. mon.* 1 (*Vitae Patrum*, ed. Rosweydus, 120-37; || *P.L.* XXI. 391-405); || Surius, III (1618), 269-74.

2. Epitomae.

*Palladius, A. 22 (*Vitae Patrum*, ed. Rosweydus, 959-60; 2a ed. 965-966; || *P.L.* LXXIV. 301-4). — Petrus de Nat. iv. 6, 7.

Iohannes Agnus prior Gandavensis Ord. Praed., † 1296.

Miraculum. *Inc.* Alios inter beatos conventus Gandensis reconditus — *Des.* Porro hic b. obiit anno partus virginei mccxcvi... [4330

Anal. Boll. III. 209-10; || *Fratris Gerardi de Fracheto Vitae FF. ord. Praed.*, ed. B. M. Reichert (Lovanii, 1896), 320.

Iohannes Agnus ep. Traiectensis, † cca. 646. — Iul. 25.

1. Vita auct. Harigero ab. Lobiensi (*Gesta ep. Leodiensium*, c. 29-31). *Inc.* His igitur per successionem ad alia vocatis Iohannes xxv succedit — *Des.* sepultus in ecclesia Cosmae Hoio sita in monte. [4331

Köpke (R.), in *MG.* Scr. VII. 176-79; || *P.L.* CXXXIX. 1034-39.

2. Vita auct. Aegidio Aureaevallensi (*Gesta ep. Leodiensium*, I. 37-39). *Inc.* His igitur per successionem ad superna translatis Iohannes xxv succedit — *Des.* sepultus in ecclesia S. Cosmae Hoio in monte sita. [Cuius festivitas... agricultor honorem]. [Huius vero I-is reliquias... Lothario Magno]. [4332

Chapeaville, *Gesta pont.* I. 68-72; || *Act. SS.* Iul. VI. 226-27, n. 7-12 (desunt additamenta " Cuius... Huius... „).

Exc. Heller (I.), in *MG.* XXV. 30.

Iohannes ep. Alexandrinus. *Vid.* Ioh. Eleemosynarius.

Iohannes m. Alexandriae, sub Maximiano. — Mai 9.

1. Passio. *Inc.* Diocletianus olim imp. et praecipuus idolorum cultor — *Des.* qui ss. martyres in caelesti regno coronat. Amen. [4333

Cuius epitomen exhibet Petrus de Natalibus (vid. 2). In hac Passione de Iohanne narrantur eaedem fabulae quas legimus alibi de Procopio duce (in Vita graeca) et de Ephysio mart. (*vid.* supra **Ephysius**).

2. Epitome.

Petrus de Nat. v. 16.

3. Translatio Cpoli Venetias an. 1215, auct. Petro Calo. *Inc.* Urbem Cpolim tradidit Deus in manibus Latinorum — *Des.* ubi Deus multa beneficia elargitur. [4334

Cornelius (Flam.), *Eccl. Venet. illustr.* IV. 170-71; || Riant, *Exuviae sacrae Cpolitanae*, I. 179-82.

Iohannes de Alverna (-nia). *Vid.* Ioh. Firmanus.

Iohannes a Baculo mm. Silvestrinus, † 1290. — Mart. 24.

Vita auct. Andrea Iacobi Fabrianensi. *Inc. prol.* Praedilectis in Christi fr. Francisco de Buximo ceterisque... Habuit, ut nostis, prisci

temporis taediosa condicio — *Inc.* Iohannes igitur praedictus originem traxit de humili villa Paterni — *Des.* Denique concludendo quod vitam et miracula... [4335

(Mut. valde, omisso prologo, capitulorum ordine partim prorsus turbato) Mercatus (I.), *Vita B. Ioannis a Baculo, discipuli S. Sylvestri, Sylvestrinae congregationis ... fundatoris* (Camerini, 1613), 1-72. — Verba genuina ex codice desumpsimus.

Iohannes Bassandus mon. Ord. Caelestinorum, † 1455. — Aug. 26.

Vita. *Inc. prol.* Originis caducae pondus — *Inc.* Noster igitur bb. in Christo pater ex Gallia — *Des.* quae tangens feretrum viri s., continuo exstitit liberata (*al.* sanata est). — *Sequitur epitaphium.* Hoc in mausoleo... quae tibi grata fuit. [4336

Act. SS. Aug. V. 875-92.

Iohannes ep. Bergomensis m., † cca. 683. — Iul. 11.

Vita. *Inc.* Iohannes m. et Pergamensis ep., cuius nomen interpretatur — *Des.* Passus est autem et capite truncatus... [4337

Act. SS. Iul. III. 202 (3a ed. 193-94), n. 14-19.

Iohannes Beverlacensis ep. Hagustaldensis, dein Eboracensis, † 721. — Mai 7.

1. Vita. *Inc.* Defuncto Eata ep., Iohannes vir s. Hagustaldensis ecclesiae — *Des.* digna conversatione complevit. [4338

*Beda, *Hist. eccl.* v. 2-6.

2. Vita auct. Folcardo Sithivensi. *Inc. prol.* Dño suo... lucernae ardenti... archipraesuli Aldredo... In praecepto servitutis tuae — *Inc.* Aeterna compatientis Dei miseratio — *Des.* praestante illo, cui condita cuncta famulantur. [4339

Act. SS. Mai II. 168-73 (3a ed. 167-72), n. 1-27, ex apographo mendoso; at vid. var. lect. seu emendationes *ibid.* Mai VII. 615-16; 3a ed. 605-6; || *P.L.* CXLVII. 1165-77, n. 1-27 (ea ipsa quae leguntur in *Act. SS.* Mai II); || Raine (J.), *The Historians of the Church of York* (Rer. Brit. scr. 71), I. 239-60; cf. lvii-lviii, not. 3.

3. Miracula. *Inc.* Dñus et salvator noster I. C. multa miracula — *Des.* Et haec per intercessionem huius s. conf... [4340

Act. SS. Mai II. 173 (3a ed. 172), n. 28-31; || *P.L.* t. c. 177-78, n. 28-31; || Raine, t. c. lviii-lix, not. 1.

4. Miracula auct. Willelmo (Ketello?). *Inc. prol.* Dñis amicis suis... Ethal. et Thur. Willelmus... Ex multo tempore quaedam b. I-is miracula — *Inc. cap. I.* Regnante Adelstano rege christianis-

simo — *Inc. cap. II.* Postquam Anglorum regimen — *Des.* motum fluctuum eius mitigat et mirabiliter coercet, cui semper sit laus... [4341

Act. SS. Mai II. 173-80; 3ª ed. 172-79; **var. lect.** *ibid.* Mai VII. 616; 3ª ed. 606-7; || RAINE, t. c. 261-91. — Aliquando deest vel inscriptio prologi (" Dñis amicis... "), vel caput I.

5. MIRACULA. *Inc. prol.* Cum multa miracula referantur — *Inc.* Regnante inclito rege Adelstano, viro catholico — *Des.* caritas refrigescit. Nos vero huius sancti miracula... [4342

Act. SS. t. c. 180-87; 3ª ed. 179-86; || RAINE, t. c. 293-320.

6. MIRACULA. *Inc. prol.* Multitudo signorum — *Inc.* Quaedam mulier Beverlacum adierat — *Des.* multis profuisse. [4343

Act. SS. t. c. 187-88; 3ª ed. 186-87; || RAINE, t. c. 321-25.

7. MIRACULA. *Inc. prol.* Cum ad fidei corroborationem — *Inc.* Contigit ut tempore quodam aestivo — *Des.* a quo fuerat ante translatum. Per huius igitur s. conf... [4344

Act. SS. t. c. 188-94; 3ª ed. 187-92; || RAINE, t. c. 327-47.

8. VITAE EPITOMAE. **a**. *Inc.* In principio regni Alfridi Nordanhimbrorum regis — *Des. ut* 1. [4345

RAINE, t. c. 511-17.

b. *Inc.* Bb. Iohannes archiep. intra confinia Anglorum editus — *Des. ut* 2. [4346

RAINE, t. c. 521-26.

c. *Inc.* Bb. igitur I. *etc. ut* 8b. — *Des.* cunctorum dolorum genera effugantur, ipso largiente... [4347

MABILLON, *Acta*, III, 1. 434-36; 2ª ed. 411-12; || RAINE, t. c. 527-29.

d. *Inc.* B. Iohannes dictus de Beverlaco, eo forte quod — *Des.* effectum concedit salutarem, ad laudem... [4348

RAINE, t. c. 531-34.

e. *Inc.* Bb. enim I. archiep. Eboracensis intra Anglorum confinia natus — *Des.* immensa curatione indigens. [4349

CAPGRAVIUS, f. 189ᵛ-91; || RAINE, t. c. 535-41.

f. *Inc.* Iohannes ep. Augustudunensis, ut scribit Beda — *Des.* quod dicitur Silva Clerorum, anno Dñi DCCXXI. [4350

PETRUS DE NAT. IX. 119.

g. *Inc.* S. Iohannes Eboracensis archiep. quodam tempore iter faciens — *Des.* imitabilem complevit. [4351

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 280ª-80ᶜ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 68-68ᵛ.

Iohannes Bonus de Mantua erem. Ord. S. Augustini, † 1249. — Oct. 23, Nov. 23.

1. PROCESSUS CANONIZATIONIS AN. 1251, 1253, 1254.

Act. SS. Oct. IX. 771-885.

2. Vitae summarium auct. S. Antonino ep. Florentino. *Inc.* Circa annos Dñi 1200 — *Des.* spiritum reddidit Creatori. [4352

Antoninus Florent. *Chronic.* tit. xxiv, c. 13; || *Act. SS.* t. c. 746-47.

3. Vita auct. Ambrosio Calepino. *Inc* Ianbonus ex patre Iohanne et matre Bona — *Des.* ab ullo comprehendi queant. [4353

Act. SS. t. c. 748-67.

4. Petrus de Nat. appendix, 6.

Iohannes Bonus ep. Mediolanensis, saec. VI med. — Ian. 10.

Rhythmus. *Inc.* Iohannes a parentibus Mediolanum ducitur — *Des* Heribertus sollicite hoc adimplere studuit. [4354

[Oltrocchi (B.)], *Ecclesiae Mediolanensis historia Ligustica* (Mediolani, 1795), II. 543-46; || Olcese (P.), *Biografia di S. Giovanni Buono* (Genova, 1894), 90-95.

Iohannes de Bridlingtona, prior canon. regul., † 1379. — Oct. 10.

1. Vita. *Inc.* B. Iohannes, prior de Bridlingtona, ex honestis parentibus — *Des.* Haec autem sufficiunt ad praesens... Amen. Ora tu pro me... praemia palmae. [4355

Act. SS. Oct. V. 137-44.

2. Vita. *Inc.* Sacratissimae recordationis I. prior Bridlingtoniensis — *Des.* Tam providus igitur conf. magnificus... [4356

Capgravius, f. 191-96v. — (Mut.) Surius, V (1574), 684-90; (1580), 769-75; X (1618), 149-52; III (1875), 654-63.

Iohannes reclusus Cainonensis, saec. VI. — Mai 5.

Narratio. *Inc.* Requiescit haud procul ab hac basilica... [4357

* Greg. Turon. *Glor. conf.* 23.

Iohannes de Callio. *Vid.* **Ioagnolus.**

Iohannes Calybita mon. Constantinopoli, saec. V. — Ian. 15.

1. Vita interprete Anastasio Bibliothecario. *Inc. prol. interpretis.* Rev. patri meritisque b. Formoso... B. Iohannis monachi, qui a casula — *Inc.* Vitam bonam et strenuam... Erat quidam in urbe Roma vir valde dives — *Des.* Hic calcans diabolum meruit bravium... iii kal. mart., regnante... [4358

Anal. Boll. XV. 258-67.

2. Epitome.

Petrus de Nat. iii. 156.

Iohannes Cantius presb. Cracoviensis, † 1473. — Oct. 20.

Miracula auct. Matthia plebano S. Annae Cracoviensis. *Inc. prol.*

Etsi iuxta constitutionem Alexandri papae III — *Inc.* Et primo feria II post festum Visitationis... [4359

Kętrzyński (W.), in *Mon. Pol. hist.* VI. 484-519. — Sequuntur *ibid.* 520-528 et 528-533 alia miracula an. 1487-1499 et 1500-1519 facta, quae statim postquam contigerant ab aliis scriptoribus litteris mandata sunt.

Iohannes de Capistrano Ord. Min., † 1456. — Oct. 23.

1. Vita auct. Nicolao Tello de Fara. *Inc. prol.* Collabentem ferme Dei civitatem — *Inc.* Aprutinae sane telluris alumnus — *Des.* Accipe itaque, pater ss., hanc tui qualemcumque laudationem... [4360

Act. SS. Oct. X. 439-83.

Exc. Waddingus (L.), *Annales Minorum*, IV (1637), 268-9, VIII; 2ª ed. IX (1734), 67-68, VIII (prologi recensio paulum diversa, quae *inc.* " Laborantem in hoc peregrinationis saeculo Dei civitatem et ferme collabentem... „) [4361

2. Vita auct. Hieronymo de Utino. *Inc. epist. Petri Mauroceno.* Optimo viro... Hieronymo de Utino... Cupienti mihi, immo sitienti — *Inc. responsum Hieronymi.* Ven. patri fr. Petro Mauroceno... Rogarunt me suaves litterae tuae — *Inc.* Est in primis satis probata veritas — *Des.* dicendique facilitate restaurata. Vale. Ex conventu... XV kal. iul. MCCCCLVII. [4362

Act. SS. t. c. 483-91.

3. Vita auct. Christophoro de Varisio. *Inc. prol.* Ven. patri fr. Gabrieli de Verona... Iuxta paternitatis vestrae desiderium — *Inc.* Prope civitatem Aquilanam, in qua — *Des.* Orare pro me... Amen. In vigilia Petri et Pauli MCCCCLXXXIX. [4363

Act. SS. t. c. 491-545.

4. Epistulae. **I.** Nicolai de Fara de rebus gestis a Iohanne dum Germaniam ingrediebatur (4 iulii 1451). *Inc. prol.* Rev. in Christo patribus fr. Iacobo de Marchia... Cogit me singularis tua erga me benivolentia — *Inc.* Havendo noi abandonato Italia — *Des.* Vester qui supra Nicolaus filius indignus. [4364

Frati (L.), in *Miscellanea Francescana*, III (1888), 8-13 (prologus et ultima verba latine, cetera italice scripta sunt).

II. Eiusdem de Iohannis itinere germanico (24 iulii 1451). *Inc. prol.* Rev. in Christo patribus fr. Ludovico de Senis... Iubet ipsa vestra singularis benevolentia — *Inc.* Proficiscentibus nobis, rev. patres, ad has Alemanniae partes — *Des.* iterum orate. Ex inclita urbe Viennensi XXIV iul. MCCCCLI. [4365

Waddingus, op. c. VI (1648), 6-10; 2ª ed. XII (1735), 84-87; || *Act. SS.* t. c. 330-32, n. 196-203.

III. Sociorum Iohannis de ipsius obitu (an. 1457).

Exc. Raderus (M.), *Bavaria sancta*, I. 305-7; || Waddingus, op. c. VI. 285-287; 2ª ed. XII. 403-5.

IV. Iohannis de Tagliacotio de rebus gestis a Iohanne in bello contra Turcas. *Inc. prol.* Rev. in Christo patri... Iacobo de Marchia... Etsi non ignorem, optime senior — *Inc.* Cum anno Dñi MCCCCLIV de mense novembris — *Des.* (*mutila*) cum in veritate adhuc non essent 2000, omnes simul territi | [4366

Waddingus, op. c. VI. 227-47; 2ª ed. XII. 340-62; || *Act. SS.* t. c. 366-80, n. 306-347 (om. inscriptione " Rev. in Christo... ").

V. Eiusdem de Iohannis obitu (10 febr. 1461). *Inc. prol.* Rev. in Christo patri... fr. Iacobo de Marchia... Admirabilem ac stupendam de Turcis victoriam — *Inc.* B. igitur iste s. ac fortissimus Dei athleta — *Des.* videre canonizationem praefati b. patris. Ex Florentia... [4367

Waddingus, op. c. VI. 268-85; 2ª ed. XII. 384-403; || *Act. SS.* t. c. 390-402, n. 375-418.

Alias litteras, easque bene multas, quae tamen breviores sunt atque magis in laudibus sancti quam in rerum ab eo gestarum narratione continentur, seorsim recensendas non duximus. Videat lector Waddingum, op. c. VI (2ª ed. XII, XIII), et *Act. SS.* t. c.

5. Miracula post mortem. *Inc. prol.* Noverint universi ad quos — *Inc.* Balthassar pellifex de Wylax praestitit iuramentum — *Des.* talia coram multis retulit, praestito iuramento. [4368

Barberius (I. B.), *Gesta, virtutes et miracula B. Ioannis a Capistrano* (Romae, 1662), appendix, 1-89.

Exc. *Act. SS.* t. c. 477-78, annot. *f, h, q*; 480-81, annot.; 483, annot. *b, c.*

Iohannes a Caramola Ord. Cist., † 1339. — Aug. 26.

Vita. *Inc. prol.* Ad describendum vitam caelibem — *Inc.* Iohanni ergo dedit originem civitas Tholosana — *Des.* vidi et singula vera conspexi. Obiit autem, immo verius... [4369

Ughellus, VII. 140-44; 2ª ed. 91-93; || *Act. SS.* Aug. V. 860-61.

Iohannes Cazinfrontus ep. Vicentinus m., † 1184. — Mart. 15.

1. Inquisitio facta Cremonae an. 1223 de vita et moribus. *Inc.* Anno dñicae inc. MCCXXIII, ind. XII, die VII intrante mensis nov., in civitate Cremona cum D. Homobonus. [4370

Act. SS. Mart. II. 753-54; 3ª ed. 943-44 (nonnullis contractis et rescissis); || Schiavo (A.), *Della vita e dei tempi del B. Giovanni Cacciafronte* (Vicenza, 1866), 239-43.

2. Inquisitio facta Vicentiae an. 1224. I. De vita et miraculis. *Inc.* Haec sunt attestationes... Millesimo CCXXIV, ind. XII, de mense ian., presb. Aldigerius... [4371

Dondi dall' Orologio, *Ist. eccl. di Padova,* VII. 35-41; || Schiavo, t. c. 244-50.

II. De aliis miraculis. *Inc.* Haec sunt attestationes... Millesimo CCXXIV, ind. XII, de mense ian., Maria uxor olim Martini... [4372

Schiavo, t. c. 252-60.

Iohannes paenitens in eremo Cellarum Vallisumbrosae, saec. XIV.

NARRATIO AUCT. HIERONYMO RADIOLENSI. *Inc.* Hanc quam diximus Cellarum eremum alter — *Des.* feliciter emigravit. [4373

Act. SS. Mart. II. 50-51 (3ª ed. 49-50), n. 17-19, 21. — Cf. BANDINIUS, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae,* I. 475.

Iohannes Chrysostomus ep. Cpolitanus, † 407. — Sept. 14, Ian. 27.

1. DIALOGUS DE VITA AUCT. PALLADIO (EP. HELENOPOLITANO), INTERPRETE AMBROSIO CAMALDULENSI. *Inc. epist. interpretis.* Dño s. atque bb. patri Eugenio Ambrosius. Converti nuper ex graeco — *Inc.* Cum venisset aliquando Romam Palladius — *Des.* Ipse nobis partem et hereditatem tribuat invenire cum illo... [4374

Palladii ep. Helenopolitani de vita D. Ioannis Chrysostomi archiep. Cpolitani dialogus... (Venetiis, 1532), sign. A.iijᵛ-A.4 et ět 1-206.

EXC. (epist. et initium Vitae) MARTENE et DURAND, *Vet. scr. ampl. coll.* III. 693-95.

Particulam eiusdem Vitae ab ANASTASIO BIBLIOTHECARIO versam vid. **Syn. II Nic.* act. VIII (MANSI, *Concil. coll.* XIII. 468-69; || *P.L.* CXXIX. 503).

2. VITA (EXCERPTA EX CASSIODORO). *Inc.* Defuncto Theodosio in eius imperio filii successerunt — *Des.* Is in eius loculo defigens oculos atque frontem, pro Arcadio et Eudoxia... [4375

* CASSIODORUS, *Hist. tripart.* x. 1-26 (*P.L.* LXIX. 1165-83). — Cf. *Catal. Paris.* I. 281, 33°; 557, 23°; II. 178, 55°, etc. etc.

3. VITA AUCT. LEONE. *Inc. epist.* Sacrae dignitatis... quondam Iuliano, nunc Lupo nomine... Leo, qui et Iohannes... Actiones passionesque b. Chrysostomi I-is — *Inc. prol.* Velut agrum variis affluentem floribus — *Inc.* Fuit vir vitae valde per omnia laudandae — *Des.* quae et eodem nomine ipsius officii vocatur. — *Inc. epil.* Haec pauca de immensis ac magnis virtutibus tuis... [4376

Catal. Paris. III. 17-45.

EXC. MAI, *Spicil. Rom.* V, 1. 155-57; || *P.G.* CXX. 175-78. — *Bibl. Casin.* III. Floril. 380-87.

4. VITA. *Inc.* Iohannes Chrysostomus Secundo et Anthusa parentibus nobilissimis — *Des.* ecclesiae restituti sunt. [4377

Bibl. Casin. III. Floril. 165-68.

5. VITA. *Inc.* Bb. Iohannis Chrysostomi Cpolitani ep. vita, genus... Iohannes itaque fuit Antiochenus, filius Secundi — *Des.* in ecclesiasticis diptycis primus inseruit. [4378

EXC. *Catal. Brux.* II. 347-48, 51°.

6. VITA. *Inc.* Iohannes cognomine Chr. Antiochenus filius Secundi et

Anthurae nobilium — *Des.* dedit uxorem. Haec omnia de Historia tripartita extracta sunt. Mortuus est autem cca. annos Dñi 400. [4379

Leg. aurea, c. 138 (131); || Mombritius, II. 33-35v; || *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 239c-41d; || *id.* (Lovan. 1485), f. 17-20v.

7. Epitomae.

Vinc. Bellov. xix. 3, 4, 51. — Petrus de Nat. iii. 27.

Iohannes Climacus ab. in Monte Sina, † cca. 600. — Mart. 30.

Vita auct. Daniele mon. Raitheno. **a.** *Inc.* Quae nempe, ut sic loquar, audita digna civitas fuerit — *Des.* interius vero contemplativa continentes documenta. [4380

Cf. *Catal. Brux.* II. 202 et 321.

b. (interprete Ambrosio Camaldulensi). *Inc.* Quaenam hunc virum divinum civitas tulerit — *Des.* intrinsecus vero contemplativae doctrinam continentes. [4381

Iohannis Scholastici *Climax seu scala paradisi* (Toleti, 1505), sign. a.ij-a.5v; || (Mediolani, 1506), sign. a.iiv-a.7, [et saepe deinceps]; || Lipomanus, II, f. 401v-2v; || Surius, II (1571), 428-30; (1578), 456-58; III (1618), 281-82; III (1875), 560-64; || *Bibl. patr. Paris.* (1575), III. 387-90; || *Bibl. patr. Colon.* (1618), VI, 2. 241-42.

c. *Inc.* Quae fuerit civitas quae hunc hominem gloriosum et divinum genuit — *Des.* per eius doctrinam et nunc usque salvantur. [4382

Ioh. Climachi Scala paradisi, s. l. a. [Parisiis], Denis Roce, [1498] (= Copinger, II, n° 1678), f. 3-... [non vidimus]; || *Doctoris spiritualis Iohannis Clymaci ... triginta gradus celestis scale*, [Parisiis], 1511, sign. a.iii-a.5.

Iohannes Colobus seu Parvus erem. in deserto Scetis, saec. V in. — Oct. 17.

1. *Palladius, B. 11 (*Vitae Patrum*, ed. Rosweydus, 988; 2a ed. 994; || *P.L.* LXXIV. 365). — *Leg. aurea*, c. 176 (171).

2. Narratiuncula rhythmica. *Inc.* In vitis patrum veterum quiddam legi... Iohannes abba parvulus — *Des.* Cum angelus non potuit, vir bonus esse didicit. [4383

D. Fulberti Carnotensis ep. antiquissimi opera varia, ed. C. de Villiers (Paris. 1608), f. 183-84; || *Vitae Patrum*, ed. Rosweydus, 534-35; || *Bibl. patr. Colon.* (1618), XI. 48; || *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XVIII. 52; || Du Méril (Ed.), *Poésies populaires latines antérieures au douzième siècle* (1843), 189-90; || *P.L.* LXXIII. 812, et iterum CXLI. 350-51; || *Act. SS.* Oct. VIII. 47; || Jaffé (Ph.), in *Zeitschrift für deutsches Alterthum*, XIV (1869), 469.

Iohannes de Columbinis fundator Ord. Iesuatorum, † 1367. — Iul. 31.

1. Vita auct. Iohanne a Tauxiniano ep. Ferrariensi. *Inc.* Italica

regione Tusculanis oris fuit vir quidam — *Des.* ac favorabiles se, optante Deo, praestiterunt, ad laudem... [4384

BALUZIUS, *Misc.* ed. MANSI, IV. 566-71.

2. VITA AUCT. PHEO BELCARIO, INTERPRETE ANTONIO DE SENIS EP. FULGINATE. *Inc.* Antiqua et famosa civitas Senarum — *Des.* quem publice portavit per annum. [4385

De hac versione cf. *Anal. Boll.* XI. 338.

Iohannes ep. Cpolitanus. *Vid.* 1°) **Ioh.** Chrysostomus; 2°) **Ioh.** Ieiunator.

Iohannes ep. Cracoviensis. *Vid.* **Iohannes Prandotha.**

Iohannes Damascenus, † ante 754. — Mai 6.

VINC. BELLOV. XVIII. 103-5. — PETRUS DE NAT. IV. 135.

Iohannes Dominici Ord. Praed., S. R. E. cardinalis, † 1419. — Iun. 10.

1. LAUDATIO AUCT. S. ANTONINO EP. FLORENTINO. *Inc.* Ingratitudinis argui possem... Hic in adolescentia sua — *Des.* ubi dicitur miraculis clarere. Obiit autem... [4386

ANTONINUS FLORENT. *Chronic.* tit. XXIII, c. 11, § 3; || *Act. SS.* Iun. II. 396-397; 3ª ed. 390-91.

2. VITA AUCT. IOHANNE CAROLI FLORENTINO. *Inc. prol.* Cogitanti mihi saepenumero, Francisce frater — *Inc.* Varias admodum et diversas — *Des.* annus supra M^um CCCC^us XX^us beato fine conclusit. [4387

ALBERTI (Leander), *De viris illustribus ord. Praed.* (Bononiae, 1517), f. 70-82 (omissis prol. et nonnullis aliis locis); || *Act. SS.* t. c. 399-418; 3ª ed. 393-411.

Iohannes ep. Eboracensis. *Vid.* **Iohannes Beverlacensis.**

Iohannes Eleemosynarius ep. Alexandrinus, † 616. — Ian. 23.

1. VITA AUCT. LEONTIO EP. NEAPOLEOS CYPRI. a. (INTERPRETE ANASTASIO BIBLIOTHECARIO). *Inc. prol. interpretis.* Cogitante me ac diu tacite — *Inc. prol.* Intentio quidem una est nostra quoque et eorum qui ante nos — *Inc.* Cum pervenissem Alexandriam ego indignus — *Des.* Deus diligentibus se. Quae omnes nos impetremus... [4388

Clausula. Expliciunt acta... quae quidem praetermissa fuerant a Iohanne... interpretari praecepit. [4389

(Vita sine clausula) * *Vitae Patrum* (ed. ROSWEYDUS, 178-205; || *P.L.* LXXIII. 337-84); || LIPOMANUS, II, f. 242-60^v; || *Act. SS.* Ian. II. 498-517;

3ª ed. III. 111-131; || *P.G.* XCIII. 1613-60. — In nonnullis codicibus, praetermissis prologis et initio, Vita sic *inc.* " Promotus ergo et in throno residens... „ [4390

(Clausula) *Catalogus cod. mss. bibliothecae regiae,* Pars tertia, IV (Paris. 1744), 139; || Bandinius, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae,* I. 358-59, iv; 555-56, xl; || *Anal. Boll.* IX. 272, 5°; || *Catal. Paris.* III. 428, 1°.

b. *Inc. prol. interpretis.* Ea quae de actibus s. I-is... Anastasius postea — *Inc. prol.* Una quidem est et nostra et quorundam qui ante nos — *Inc.* Cum venissem aliquando Alexandriam indignus ego — *Des.* Deus diligentibus se. Quae etiam nos contingat mereri... [4391

Cf. *Catal. Paris.* II. 515, ad cod. 5602, 1°.

2. Vita. *Inc.* Antiquorum patrum sanctorumque confessorum — *Des.* et non nobis placere. Sed nec potuit eum revocare. [4392

De qua *Catal. Paris.* I. 369, 44°.

3. Epitomae.

Vinc. Bellov. xxiii. 108-10. — *Leg. aurea,* c. 27; || Mombritius, II. 35v-37v. — Petrus de Nat. iii. 77.

Iohannes eremita. *Vid.* **Iohannes** erem. in Aegypto.

Iohannes ep. Eugubinus. *Vid.* **Iohannes Laudensis.**

Iohannes ep. Ferrariensis. *Vid.* **Ioh. a Tauxiniano.**

Iohannes Firmanus seu de Alverna, Ord. Min., † 1322. — Aug. 9.

1. Vita. *Inc. prol.* In sacro loco, qui dicitur mons Alvernae — *Inc.* Vir iste ss., dum adhuc esset puerulus — *Des.* omni miraculo sensibili fuisse maiorem. [4393

Act. SS. Aug. II. 459-69.

2. Vita. *Inc.* Quam gloriosus sit... Inter quos singulariter fulsit — *Des.* solemniter traditus sepulturae. Ubi multis miraculis... [4394

Analecta Franciscana, III (1897), 439-47.

3. Vita (ex *Speculo Vitae S. Francisci et sociorum eius*). *Inc.* Praedictus frater I. cum consolationes mundi — *Des.* Et ego vidi fratrem... qui cognovit personas illas. [4395

Speculum Vitae S. Francisci* (vid. supra **Franciscus Assisiensis, 16); || *Act. SS.* t. c. 469-74.

4. Epitomae.

Bartholomaeus de Pisis, *De conformitate,* lib. i, conf. viii, part. ii (ed. Mediol. 1513, f. 56v-57v). — Antoninus Florent., *Chronic.* tit. xxiv, c. 7, § 15.

Iohannes ab. Gorziensis, † 974. — Febr. 27.

Vita auct. Iohanne ab. S. Arnulfi Mettensis. *Inc. prol.* Nostrum in omnibus quae piae, probae vel honestae vitae sunt — *Inc.* Prae-

cepta saecularis doctrinae, quae rhetorica dicitur — *Des.* (*imperfecta*) depopulandam traduxerit. [4396

LABBE, *Bibl. mss.* I. 741-76; || *Act. SS.* Febr. III. 690-715; 3ª ed. 695-721; || MABILLON, *Acta*, V. 365-412; 2ª ed. 365-410; || PERTZ, *MG.* Scr. IV. 337-77; || *P.L.* CXXXVII. 241-310.

EXC. BOUQUET, IX. 127-29.

Iohannes Gualberti fundator congr. Vallisumbrosae, † 1073. — Iul. 12.

1. VITA AUCT. ANDREA AB. STRUMENSI. *Inc.* (*mutila*) deridet, nunc tamen vocetur et veniat — *Des.* *mutila*) in qua testimonium inseruit, quod postea retractans | [4397

Act. SS. Iul. III. 343-65; 3ª ed. 327-47; || *P.L.* CXLVI. 765-812. — Cum in antiquo exemplari ms. folia quaedam deessent, lacunas supplevit " ex aliis auctoribus ", maxime autem ex Vita 2, manus multo recentior, ita ut in editis Vita incipiat : " Tempore quo simoniaca et Nicolaitarum haereses... " ; cf. *Act. SS.* 316 (3ª ed. 302), n. 28, 29; 345 (3ª ed. 329), annot. *h.*

2. VITA AUCT. ATTONE EP. PISTORIENSI. *Inc. prol.* Plerumque rogatus a pluribus congregationis Vallimbrosanae fratribus — *Inc.* Tempore quo simoniaca et Nicolaitarum haereses — *Des.* sanitati ex integro restitui. — *Inc. epil.* Haec ego frater unus peccator... Amen. [4398

Thesaurus [VELIUS], *Vita S. Ioannis Gualberti ab.* (Romae, 1612), 1-79 (deest epil.); || MABILLON, *Acta*, VI, 2. 268-92; 2ª ed. 275-98 (deest epil.); || *Act. SS.* t. c. 365-82; 3ª ed. 348-63; || *P.L.* t. c. 671-706 (deest epil.).

3. VITA. *Inc. prol.* In libro Timei Platonis — *Inc.* B. igitur Iohannes ex nobili prosapia patre Gualberto — *Des.* Post multos itaque in Dei servitio labores... [4399

DAVIDSOHN (R.), *Forschungen zur älteren Geschichte von Florenz* (Berlin, 1896), 55-60.

4. VITA AUCT. GREGORIO AB. PASSINIANENSI. *Inc. prol.* Rogas, imperas, pater Hugo reverentissime. [4400

EXC: SOLDANI (F.), *Questioni ist.-cron. Vallombrosane* (Lucca, 1731), 33, 34-35, 36, 112, 150. — ID. *Seconda parte delle questioni ist.-cron. Vallombrosane* (Firenze, 1733), 39-40, 44, 121, 146, 195, 206, 243-44, 245-46, 257, 319-20. — ID. *Historia monasterii S. Michaelis de Passiniano* (Lucae, 1741), 109, 190-91, 192-93.

5. VITA. *Inc.* Iohannes Gualberti nobilium illorum de Petrono — *Des.* ad sonum campanae currentibus evidentissime notum fuit. [4401

Cf. BANDINIUS, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae*, I. 616, IV.

6. VITA AUCT. ANDREA DE S. AMBROSIO, IANUENSI. *Inc. prol.* Scriptura sacra luculentissime testante, patet ss. quattuor evangelistas — *Inc.* Attendite populi omnes et attendat terra — *Des.* (?) Conatus sum etiam hoc opusculum florere... [4402

De qua cf. *Act. SS.* t. c. 315 (3ª ed. 301), n. 24 ; DAVIDSOHN, t. c. 53.

EXC. *Act. SS.* t. c. 318 (3ª ed. 304), n. 37-41; 322 (3ª ed. 308), n. 62; 327

(3ª ed. 312), n. 86; 336 (3ª ed. 321), n. 130; 342-43 (3ª ed. 327), n. 159. — Soldani, *Questioni* (1731), 4-6, 18, 51, 114, 122-23. — Id. *Seconda parte*... (1733), 37-39, 79, 224.

7. Vita auct. S. Antonino Florentino. *Inc.* Circa idem tempus, scilicet anno Dñi mxl claruit b. I. G. fundator et institutor — *Des.* Tertio die sepultus... Post cuius transitum... miracula fecit. [4403

Antoninus Florent. *Chronic.* tit. xv, c. 17. — (Mut.) Surius, IV (1573), 184-91; (1579), 183-89; VII (1618), 169-72; VII (1877), 216-27; || Gononus (B.), *Vitae Patrum Occid.* 300-303.

8. Vita auct. Xanthe Perusino ab. Marrathensi. *Inc. prol.* Minime probandam audaciam illam — *Inc.* Ex Gualberto equestris ordinis clarissimo viro — *Des...* [4404

De qua *Act. SS.* t. c. 315 (3ª ed. 301), n. 25.

9. Miraculum. *Inc. prol.* Almi confessoris orationibus adiutus — *Inc.* In cuiusdam temporis curriculo... puella de castro Linari — *Des.* ac talibus illustrari mirabilibus. [4405

Anal. Boll. XI. 322.

10. Miracula auct. Hieronymo Radiolensi, libris 3. *Inc. prol.* Cum non solum quos vulgo dicimus saeculares — *Inc. lib. I.* In ipsius ss. I-is vita legitur quendam Florentium — *Des. lib. III.* nosque in tuis secundis rebus respice. [4406

Act. SS. t. c. 382-453; 3ª ed. 363-429; || *P. L.* CXLVI. 811-960.

Iohannes ep. Hagustaldensis. *Vid.* **Ioh. Beverlacensis.**

Iohannes Hispanus prior Cartusianus in Sabaudia, † 1160. — Iun. 25.

Vita. *Inc.* Iohannes, natione Hispanus, civitatis cuiusdam ortus exstitit nomine Almanceps — *Des.* dignatur misericorditer propalare, ad laudem... [4407

Act. SS. Iun. V. 144-46; 3ª ed. VII. 125-26; || Falconnet (J.), *Vie, culte et miracles du B. Jean d'Espagne* (Annecy, 1882 = Mémoires et documents de l'Académie Salésienne, IV) 165-72.

Iohannes Ieiunator ep. Cpolitanus, † 595. — Sept. 2.

Vitae auct. Photino fragmentum, interprete Anastasio Bibliothecario.

* *Syn. II Nic.*, act. iv (Mansi, *Concil. coll.* XIII. 79-86; || *P. L.* CXXIX. 311-14).

Iohannes de Ienzenstein ep. Pragensis, † 1400. — Iun. 17.

Vita. *Inc. prol.* Iesus Christus heri et hodie — *Inc.* Deus igitur qui non vult mortem peccatoris — *Des.* in periculo fuerunt non modico constituti. [4408

[Dobrowsky (J.)], *Vita Ioannis de Ienczenstein archiep. Pragensis* (Prag, 1793), 5-60; || Emler (J.), in *Fontes rer. Bohem.* I. 439-68.

Vitam hanc, quoniam ad modum legendae hagiographicae conscripta est, recensuimus; quia vero Iohannes nullo cultu ecclesiastico fruitur, cetera documenta quae ad ipsius gesta pertinent (nimirum ipsius Iohannis scripta de se ipso) neglexiinus.

Iohannes Laudensis ep. Eugubinus, † 1106. — Sept. 7.

1. Vita. *Inc. prol.* Diu iam est quod s. Eugubinae ecclesiae filii — *Inc.* Iohannes igitur Laudensis ab ipsa, ut dicitur, pueritia — *Des.* quibus est illapsa, tenebras. [4409

Sarti (M.), *La Vita di S. Giovanni da Lodi* (Jesi, 1748), 85-110; || Id. *De episcopis Eugubinis* (Pisauri, 1755), 64-82; || *Act. SS.* Sept. III. 161-70.

2. Vita. *Inc.* B. Iohannes sacerdos electus Dei altissimi — *Des.* et miraculis clarere fecit in tota regione. [4410

Act. SS. t. c. 171-74.

Iohannes a Mathera ab. Pulsanensis, † 1139. — Iun. 20.

1. Vita. *Inc. prol.* Qui verba divina suo sensu praesumit — *Inc.* Igitur bb. Iohannes eremita, moribus egregius — *Des.* lacrimabiliter confitendo salvus fieret, ad laudem... [4411

Iordanus (I. I.), *Vita ss. patris Guilielmi Vercellensis abbatis ... una cum Vita Ioannis a Mathera*, etc. (Neapoli, 1643), 143-239 (ab editore interpolata); || *Act. SS.* Iun. IV. 41-57; 3a ed. V. 36-50.

2. Rhythmus. *Inc. prol.* Iesu redemptor omnium — *Inc.* Matherae hic exortus est — *Des.* ducens post vitae terminum. Amen. [4412

Iordanus, t. c. 240-63; || Id. (Gio. Iac. Giordano), *Croniche di Monte Vergine* (Napoli, 1649), 520-27.

Exc. *Act. SS.* Iun. IV. 39 (3a ed. V. 34), n. 6.

Iohannes de Meda presb., fundator Humiliatorum, † 1159. — Sept. 26.

Vita. *Inc. prol.* Vitam et actus bb. I-is presb. scripturus — *Inc.* Hic b. vir ex liberiori prosapia ortus — *Des.* Denique si qui fuerint quocumque inaequalitatis genere... [4413

Act. SS. Sept. VII. 358-60; 3a ed. 334-35.

Iohannes ep. Mediolanensis. *Vid.* **Ioh. Bonus.**

Iohannes de Monchiaco Petroso. *Vid.* **Ioh.** opilio.

Iohannes ep. Montis Marani, saec. XI. — Aug. 17.

Vita. *Inc.* Contigit autem ut his temporibus Maranensis ecclesia — *Des.* Nunc autem s. huius imploremus clementiam... [4414

Ughelli, VIII. 482-85; 2a ed. 336-38; || Mabillon, *Acta,* VI, 2. 906-8; 2a ed. 874-76; || *Act. SS.* Aug. III. 510-12.

Iohannes de Monte Mirabili Ord. Cist. in monasterio Longi-pontis, † 1217. — Sept. 29.

VITA. *Inc. prol.* Solebant antiquitus nobilium victoriae pugnatorum — *Inc.* Princeps igitur admirandus I. de M. M. — *Des.* alacres ad propria revertuntur, ad laudem... [4415

Act. SS. Sept. VIII. 218-34.

Iohannes ep. Morinensis. *Vid.* **Ioh.** ep. Tarvanensis.

Iohannes ep. Neapolitanus, † 850. — April. 1, Iun. 22.

1. VITA AUCT. IOHANNE DIAC. (IN *Gest. ep. Neapol.*). *Inc.* Iohannes ep. sedit annos 7... Si enim huius vitam vel mores — *Des.* officialiter collocarunt, ind. x, anno imperatorum [...] [4416

CHIFFLETIUS (P. F.), *Paulinus illustratus* (Divione, 1662), 208-13; || *Act. SS.* April. I. 32-33; 3ª ed. 33-34; || MURATORI, *Rer. ital. scr.* I, 2. 314-16; || PELLICIA (A. A.), *Raccolta di varie croniche, diari ed altri opuscoli,* III (1781), 81-88; || ALOE (Stan. d'), *Storia della chiesa di Napoli,* 2ª ed. I, 2 (1869), 60-67; || WAITZ (G.), in *MG.* Scr. rer. langob. 430-33, c. 56-62; || CAPASSO (B.), *Monum. Neapol.* I. 208-13.

2. VITA AUCT. IOHANNE CIMELIARCHA. *Inc. prol.* Cum quadam die bonae memoriae Bernardus archiep. — *Inc.* Igitur ex infimis parentibus procreatus — *Des.* et fuit XLIV ep. Neapolitanus. [4417

CHIFFLETIUS, t. c. 201-8; || *Act. SS.* t. c. 34-35; 3ª ed. 34-36.
EXC. MAZOCHIUS, *De SS. Neapol.* II. 285-95.

Iohannes m. Nicomediae sub Diocletiano. — Sept. 7.

ADO, 7 sept. — PETRUS DE NAT. VIII. 46.

Iohannes opilio in Artesia, saec. XV. — Iun. 24.

VITA. *Inc.* Sciat tam praesentia... quondam in Monchiaco Petroso — *Des.* qui tantam gratiam dedit b. Iohanni. [4418

Act. SS. Iun. IV. 843-45; 3ª ed. V. 723-25.
EXC. RAISSE (A. de), *Ad Natales sanctorum Ioannis Molani auctarium* (Duaci, 1626), f. 103-3ᵛ.

Iohannes ab. S. Iohannis Parmensis, † cca. 980. — Mai 22.

VITA. *Inc.* Tempore quo piissimus Otto II — *Des.* cum gaudio revertantur. Nos itaque, ff. cc... [4419

[BARNABAS PARMENSIS], *Vita et obitus S. Ioannis primi ab. huius monasterii S. Ioannis Evangelistae* (Parmae, 1609), 5-22; *id.* (Parmae, 1671), 5-22; || *Act. SS.* Mai V. 179-83; 3ª ed. 181-85; || MABILLON, *Acta,* V. 717-24; 2ª ed. 698-705; || *Chronica Parmensia a sec. XI* (Parmae, 1858), 477-83.

Iohannes de Parma min. gen. Ord. Min., † 1289. — Mart. 19.

UBERTINUS DE CASALI, *Arbor vite crucifixe Iesu,* v. 3 (Venetiis, 1485),

f. 210v-11. — Bartholomaeus de Pisis, *De conformitate*, lib. i, conf. viii part. ii (ed. Mediol. 1513. f. 60-60v).

Iohannes Parvus. *Vid.* **Ioh. Colobus.**

Iohannes ab. Penariensis, saec. VI. — Mart. 19.

1. Vita. *Inc.* Factum est in diebus illis cum b. I. egrederetur de provincia Syriae — *Des.* Et sedit in eodem loco annis 44... [4420

Mombritius, II. 32v-33; || *Act. SS.* Mart. III. 31; 3a ed. 32; || *Bibl. Casin.* III. Floril. 61-62.

2. Epitomae.

Ado, 19 mart. — * Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, xiv. 7 (*P.L.* CXXXV. 857-58). — Petrus de Nat. iii. 207.

Iohannes Perusinus Ord. Min. m. *Vid.* **Iohannes et Petrus** mm. Valentiae.

Iohannes ep. Pragensis. *Vid.* **Ioh. de Ienzenstein.**

Iohannes Prandotha ep. Cracoviensis, † 1266. — Sept. 21.

Miracula an. 1454-65 a notariis publicis conscripta. *Inc. vitae epitome.* Prandotha olim ep. Cracoviensis, genere nobilis — *Inc. mirac.* Igitur post decessum praefati ven. patris Prandothae cum iam 200 minus 13 anni fluxissent... [4421

Kętrzyński (W.), in *Mon. Pol. hist.* IV. 442-500.

Iohannes ab. Pulsanensis. *Vid.* **Ioh. a Mathera.**

Iohannes I ep. Ravennas, † ante 440. — Nov. 27.

Iohannes II ep. Ravennas, † 494. — Ian. 3 et 12.

In Vita **1** narrata est tamquam unius viri historia Iohannis I et Iohannis II; in Vita autem **2** de Iohanne I narrata est historia nescio cuius Iohannis eremitae natu Ravennatis.

1. Vita (in Agnelli *Lib. pont. eccl. Ravenn.* episc. xx). *Inc.* Iohannes XX virtute valde venerabilis — *Des.* gratanter nuntiabo. Rexit autem... dies 18. [4422

* Agnellus (*MG.* Scr. rer. langob. 298-310).

2. Vita. *Inc.* Gloriosus igitur Dñi conf. I. multorum sinceritatis testificatione — *Des.* super praenotatum altare reponitur. — *Sequuntur versiculi :* His diffinitis... [4423

Muratori, *Rer. ital. scr.* I, 2. 564-66; || *Mon. hist. patriae*, Scr. III. 237-44.

Iohannes ab. Reomaensis, † cca. 544. — Ian. 28.

1. Vita auc. Iona. *Inc. prol. I.* Anno c post explicionem numeri s. Victori ep. — *Inc. prol. II.* Praecellentissima sanctorum prose-

quentes exempla — *Inc.* Igitur ven. viri cultuque religionis imitandi — *Des.* solamina beneficiorum accommodantur, cui est... [4424

KRUSCH (Br.), in *Mittheilungen des Instituts für oesterreichische Geschichtsforschung*, XIV (1893), 411-27; || ID. in *MG*. Scr. rer. merov. III. 505-17.
Exc. *Catal. Paris.* II. 47, 31°.

2. VITA (RETRACTATIO VITAE 1), libris 2. *Inc. lib. I.* Vir per cuncta praedicandus Iohannes — *Des.* coruscat miraculis, praestante Dño... Amen. — *Inc. lib. II.* Revolventi iterum mihi — *Des.* Quievit igitur venerabiliter (*al.* -bilis) Silvester XVII kal. mai... [4425

MABILLON, *Acta*, I. 632-39; 2ª ed. 613-18. — (Mut. et multum contracta) SURIUS, VII (1581), 708-9; V (1580), 365-67; IX (1618), 226-27; I (1875), 797-799; || BARRALIS, *Chronologia Lerinensis*, I. 367-69.
Exc. BOUQUET, III. 387, 412. — *P.L.* LXXXVII. 1083-88 (liber II). — *Catal. Paris.* II. 364-66.

3. VITA (RETRACTATIO ALTERA), libris 2. *Inc. prol. I.* Anno III regni dñi Clotarii regis — *Inc. prol. II ut in* 1. — *Inc. lib. I.* Igitur vitam S. I-is scribere exordiar — *Des.* ne nobis in aliquo succenseatur, exposco. — *Inc. lib. II ut in* 2. — *Des. lib. II.* α) *ut in* 2. [4426

vel β) Ubi ad ostensionem praecellentissimi meriti sui... [4427

ROVERIUS (P.), *Reomaus seu historia monasterii S. Ioannis Reomaensis* (Paris. 1637), 1-23 (ultima verba "anno Dñi... numeratur" ab editore addita sunt) et 70-71 (ultimum caput); || *Act. SS.* Ian. II. 856-62; 3ª ed. III. 472-478 (des. β; omissum est ultimum caput quod est de Silvestro ab., quodque postea editum est *ibid.* April. II. 386 [3ª ed. 383], n. 2).

CARMEN breve Vitae **2** vel **3** aliquando praefixum est, quod *inc.* "Incipit ecce patris gestorum vita Iohannis..." [4428

Ed. M. KRUSCH, in *Neues Archiv*, XVIII. 615-16; || *Catal. Paris.* III. 68 (vers. 2 corrige: *Viribus*, et ibid. p. 67, 88°: *Apologeticum*).

4. TRANSLATIO I ET II ET MIRACULA. *Inc.* Post primariam I-is bb. sepulturam — *Des.* ad eum se conferens redierit incuratus. [4429

ROVERIUS, t. c. 40-47; || *Act. SS.* Ian. II. 863-65; 3ª ed. III. 479-81; || MABILLON, t. c. 639-42; 2ª ed. 618-21.
Exc. ROVERIUS, t. c. 73-74.

5. ALIA MIRACULA ET TRANSLATIO III. *Inc. prol.* Quia universum cernimus — *Inc.* Sane cum nobis iugiter praesens adsit — *Des.* Ergo cum magnis omnium laudibus... [4430

ROVERIUS, t. c. 47-57; || *Act. SS.* Ian. II. 865-68; 3ª ed. III. 481-86.
Exc. CHIFFLET (P. F.), *Hist. de l'abbaye de Tournus* (1664), 254-55.

6. NARRATIO IN GREGORIO TURONENSI INTERPOLATA. *Inc.* Fuit et in Tornodorensi pago — *Des.* de quo infra narrabimus. [4431

* GREG. TURON. *Glor. conf.* post c. 85, al. cap. 87 (cf. KRUSCH, in *MG*. Scr. rer. merov. I. 803, not. *); || SURIUS, VII (1581), 710; V (1580), 367; IX (1618), 227; || ROVERIUS, t. c. 57-58; || *Act. SS.* Ian. II. 856 (3ª ed. III. 472), n. 14, 15.

Iohannes m. Romae, sub Diocletiano. — Sept. 16.

1. Passio. *Vid.* **Abundius** presb. et soc. mm. Romae.

2. Inventio et translatio (Iohannis et Marciani) in civitatem Castellanam an. 1230. *Inc.* Omnipotens Deus, de cuius pectore — *Des.* Haec, pater s. et ven. Petre praesul... [4432
Act. SS. Oct. VIII. 832-36.

Iohannes et Paulus mm. Romae. — Iun. 26. *Vid.* **Gallicanus.**

Iohannes mon. Romae, saec. VI. — Ian. 17.
Vid. **Antonius, Merulus et Iohannes** mon. Romae.

Iohannes Ruusbroec, prior Viridisvallis, † 1381. — Dec. 2.

Vita et miracula auct. Henrico Pomerio. *Inc.* Quid putas erit puer iste — *Des.* cum de obitu praepositi facerem mentionem. [4433
Anal. Boll. IV. 283-308.

Iohannes Salernitanus Ord. Praed., saec. XIII. — Sept. 10.

Vita auct. Iohanne Caroli Florentino. *Inc. prol.* Ego si nulla alia ratione — *Inc.* Iohannes Salernitanus vir profecto ven. atque iustissimus — *Des.* potest utilius invenire, qui cum Spiritu sancto... [4434
(Partim) Alberti (Leander), *De viris illustribus ord. Praed.* (Bononiae, 1517), f. 198ᵛ-204ᵛ; || *Act. SS.* Sept. III. 627-35; — (partim vero) *Anal. Boll.* VII. 85-94.
Malvenda (Th.), *Annalium sacri Ord. Praedicatorum centuria prima* (Neapoli, 1627), 314-17, 328, 329-30, 372, 392-93.

Iohannes Soreth prior gen. Ord. Carm., † 1471. — Iul. 25.

1. Vita auct. Iohanne Tayo. *Inc. prol.* Cogitanti mihi diuque ac sollicite — *Inc.* Ven. ac Deo devotus et multiplicibus virtutibus redimitus claruit — *Des.* Audita haec sunt anno Dñi mccccLxxviii. [4435
Daniel a Virgine Maria, *Speculum Carmelitanum*, II. 599-604.

2. Vita auct. Petro Waltero de Terra Nova. *Inc.* [Natus est b. Iohannes Soreth in ea Galliae] — *Des.* [utilitatis experiamur.] [4436
(Mut.) *Expositio paraenetica in regulam Carmelitarum auctore R. P. B. Iohanne Soreth* (Paris. 1625), 1-47. — Verba genuina reperire non quivimus.
Exc. Daniel a Virgine Maria, t. c. 605-6.

Iohannes ep. Spoletanus m., saec. VI. — Sept. 19.

1. Passio et translatio, auct. Iohanne mon. Casinensi. *Inc. prol.* Compellitis me, o sacratissimum collegium — *Inc.* Itaque vobis (?)... — *Des.* piissimo regnante Ottone, studiosissime locaverunt. [4437
Exc. *Act. SS.* Sept. VI. 30-31; cf. 30 n. 12 13.

2. MIRACULA, AUCT. EODEM. *Inc.* His itaque gestis, coepit beneficiis sanitatis — *Des.* Translatio eius celebratur... [4438

EXC. *Act. SS.* t. c. 32-33.

Iohannes ep. Tarvanensis, † 1130. — Ian. 27.

VITA AUCT. WALTERO ARCHIDIAC. TARVANENSI. *Inc. prol.* Saecularium periti scientiarum — *Inc.* Vir igitur Dñi I. intra fines episcopatus Tarvanensis — *Des.* Superest tamen adhuc quod speremus... [4439

Act. SS. Ian. II. 794-802; 3ª ed. III. 409-17; || HOLDER-EGGER (O.), in *MG.* Scr. XV. 1138-50.

EXC. BOUQUET, XIV. 238-40.

Iohannes a Tauxiniano ep. Ferrariensis, † 1446. — Iul. 24.

VITA. *Inc.* Ortus est Ioannes in castro Tausignani — *Des.* Scripsit multa soluta oratione... Eugenii III. [4440

ALBERTAZZI (A.), in *Anal. Boll.* IV. 31-41.

Iohannes ep. Traguriensis. *Vid.* **Ioh. Ursinus.**

Iohannes ep. Traiectensis. *Vid.* **Ioh. Agnus.**

Iohannes Ursinus ep. Traguriensis, saec. XII in. — Nov. 14.

1. VITA, TRANSLATIO, MIRACULA AUCT. TREGUANO ARCHIDIAC. TRAGUR. *Inc. prol.* Conditor humani generis — *Inc.* Temporibus igitur Colomani regis Hungariae — *Des.* Ideo ego Treguanus, humilis lector... Scripta sunt haec omnia anno dñicae inc. MCCIII... [4441

LUCIUS (I.), *Vita B. Ioannis conf. ep. Traguriensis et eius miracula* (Romae, 1657), 1-20; || FARLATI, *Illyr. sacr.* IV. 310-22.

2. MIRACULA SAEC. XV. *Inc.* (*mutila*) liberatione missam facere celebrari. Ego autem — *Des.* collaudantibus et benedicentibus. [4442

FARLATI, t. c. 324-28.

Iohannes presb. erem. Urticensis, † 1163. — Iun. 2.

VITA (ANTIQUA?) *Inc. prol.* Sollemnem sanctorum memoriam — *Inc.* B. igitur iste Iohannes conf. Dñi et amicus — *Des.* (?) quae talem patronum meruit habere in gloria. [4443

TAMAYO, *Mart. hisp.* III. 423-26; || *Act. SS.* Iun. I. 261-62 (3ª ed. 254-56), n. 1-12.

Iohannes et Petrus Ord. Min., mm. Valentiae in Hispania, † 1231. — Aug. 29, Sept. 3.

1. PASSIO. *Inc.* Alios autem duos fratres sanctos misit bb. pater Franciscus — *Des.* claruerunt usque in hodiernum diem. [4444

Analecta Franciscana, III. 186-87.

2. Passio. *Inc.* Duos quoque fratres bb. pater Franciscus... destinavit — *Des.* sicque ibi est conventus Ord. Min. [4445

Antoninus Florent. *Chronic.* tit. xxiv, c. 7, § 14; || *Act. SS.* Aug. VI. 841-42.

Iohannes ep. Valentinus in Gallia, † 1146. — Mart. 21.

Vita auct. Giraudo. *Inc. prol.* Electorum veneranda praeconia — *Inc.* Prima Galliarum sedes Lugdunensium civitas — *Des.* Erat in eo color vividus, non exsanguis... [4446

Martene et Durand, *Thes. nov. anecd.* III. 1693-1702.
Exc. Bouquet, XIV. 319-20.

Iohannes ep. Vicentinus. *Vid.* **Ioh. Cazinfrontus.**

Ionatus ab. Marchianensis, saec. VII extr. — Aug. 1.

1. Vita (auct. Hucbaldo Elnonensi?). *Inc. prol.* Materia non apparente — *Inc.* Venerabilem huius diei celebritatem — *Des.* Sepultus autem est Marcianis... mirabilis Deus. [4447

(Partim) *Act. SS.* Aug. 73-74, n. 16-18; || *Act. SS. Belgii,* V. 152-53; || *P.L.* CXXXII. 900-901; — (partim vero) *Catal. Brux.* II. 273-75.

2. Inventio corporis (auct. eodem?). *Inc.* Martianis est monasterii locus — *Des.* in eam nos introducere dignetur, qui cum Patre... [4448

Act. SS. t. c. 74-75, n. 19-26; || *Act. SS. Belgii,* V. 153-56; || *P.L.* t. c. 901-3.

3. Miraculum. (Translatio Saliacum an. 1127). *Inc. prol.* Assurgat unanimis in laudibus Conditoris — *Inc.* Sub ea igitur tempestate, qua miserabili fraude — *Des.* hic et in aevum permanet, id est in saecula saeculorum. Amen. [4449

Exc. Sackur (E.), in *Neues Archiv,* XV. 448-52; cf. 447; vid. etiam *Act. SS.* t. c. 75, n. 27.

Ionius presb. Castrensis m., saec. I/III. — Aug. 2, 4, 5.

1. Passio. *Inc. prol.* Post b. et gloriosam resurrectionem Dñi N. I. C. tempore Iuliani — *Sequitur Passio 3 Luciani Bellovacensis : Inc. prol.* Bb. martyrum sacra certamina percurrentes — *Inc.* Illis igitur temporibus cum Iulianus — *Des.* qui s. martyrem tuum Ionium ita glorificare dignatus es, qui vivis... [4450

De qua *Act. SS.* Aug. II. 14, n. 6, 7.

2. Epitomae.

Vinc. Bellov. xi. 23; || Mombritius, II. 44-44v; || *Act. SS.* t. c. 15. — Petrus de Nat. viii. 106.

Iordanis (-nus) mag. gen. Ord. Praed., † 1237. — Febr. 23.

1. Vita auct. Gerardo de Fracheto (*Vitae Fratrum ord. Praed.*

pars III). *Inc.* De s. et memorabili patre nostro fratre Iordane — *Des.* quod affectum tuum salubrius irrigabit. [4451

Gerardi Lemovicensis Vitae FF. ord. Praed. (Duaci, 1619), 39-59; || *id.* (Valentiae Aragonum, 1659), 109-175; || *Act. SS.* Febr. II. 725-34 (3ª ed. 726-35), n. 3-77; || *Fratris Gerardi de Fracheto Vitae FF. ord. Praed.*, ed. B. M. Reichert (Lovanii, 1896), 99-146.

2. Vita. *Inc. pars I.* Successit in fratrum Ord. Praed. magistratu... fr. Iordanus — *Des.* tamquam rorem caelicum hauriebat. — *Inc. pars II.* Hic Christi discipulus et praedicator egregius — *Des.* eo quod meritis b. I-i a morte fuerat suscitatus. [4452

Exc. *Catal. Brux.* II. 136-50 (sola pars I, deficiente etiam paene toto ultimo capitulo).

3. Antoninus Florent. *Chronic.* tit. XXIII, c. 9.

Ioseph. *Vid.* 1°) **Hermannus Ioseph**; 2°) **Hildegundis.**

Ioseph sponsus B. V. Mariae. — Mart. 19.

Petrus de Nat. III. 209.

Ioseph ab Arimathaea discipulus Domini. — Mart. 17.

1. Excerpta ex variis legendis. *Inc.* Crucifixo Dño et completis omnibus — *Des.* et viventibus declarata. Hucusque Melkinus. [4453

Capgravius, f. 196ᵛ-98.

2. Petrus de Nat. IV. 2.

Iovinus. *Vid.* **Iuvinus.**

Ipipodius. *Vid.* **Epipodius.**

Irchardus seu **Erthardus** ep. in Scotia, saec. V (?). — Aug. 24.

Legenda. *Inc.* Inter barbaras et indoctas gentes — *Des.* quod in praesens usquequo requiescit. [4454

Brev. Aberdonense, pars aest., Propr. SS. f. 89-89ᵛ; || *Act. SS.* Aug. IV. 773, n. 3-5.

Irenaeus, Mustiola et soc. mm. Clusii in Etruria, sub Aureliano. — Iul. 3.

1. Passio. a. *Inc.* Temporibus Aureliani augusti saeva persecutio orta est christianis, et dum ei nuntiatum fuisset — *Des.* Quae migravit ad Dñm sub die... Eius corpus... [4455

Exc. *Act. SS.* Iun. IV. 457 (3ª ed. V. 389-90), n. 1-3. — *Catal. Brux.* I. 25, 17°.

(Tota passio, sed mut.) Surius, IV (1573), 76-78; (1579), 74-75; VII (1618), 75; VII (1877), 105-7.

b. *Inc.* Temporibus *etc. ut* 1 a... christianis, cumque intellexisset —

Des. Quae cum gravissime caederetur, tradidit Deo dignum spiritum sub die... Cuius corpus... [4456

Act. SS. Iul. I. 640-41; 3ª ed. 562.

2. Epitome.

Petrus de Nat. vi. 48.

Irenaeus ep. Lugdunensis m., † cca. 202. — Iun. 28.

1. Hieronymus, *De vir. ill.* 35.

2. Vita. *Inc.* Cum Severi edicta feralia toto orbe — *Des.* tuetur patrociniis, corroborat virtutum signis, praestante... [4457

Act. SS. Iun. VI. 265 (3ª ed. VII. 699), n. 3-5.

3. Vita. a. *Inc.* S. Irenaeum fide et gratia... repletum — *Des.* super quod sepulcrum s. altarium aedificavit. [4458

Act. SS. Iun. VI. 265-66 (3ª ed. VII. 699-700), n. 7-11.

b. *Inc.* S. Polycarpus discipulus b. Iohannis — *Des.* Coronatus est autem... anno salvationis clxxv. [4459

Leg. aureae appendix, c. 226 (197).

4. Vita. *Inc. prol.* Gloriosa ss. martyrum memoria — *Inc.* Humanae ergo reparationis — *Des.* resplendet per Benignum, ad laudem... [4460

Act. SS. Iun. VI. 266-67 (3ª ed. VII. 700-701), n. 13-18; || Narbey, *Supplément aux Act. SS.* I. 370-72.

5. Vita. *Inc.* S. Irenaeus b. Polycarpi ep. discipulus — *Des.* diversis poenis consummatus est. [4461

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 456ᵇ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 304ᵛ-5.

6. Vita. *Inc.* Sotheri episcopo octo annis in urbe Roma — *Des.* corroborat virtutum insigniis, praestante... [4462

Brev. Lugdunense an. 1498; || Narbey, t. c. 370.

7. Elevatio corporum SS. Irenaei, Epipodii et Alexandri an. 1410. *Inc.* Petrus... cardinalis de Turreyo... Gloriosos Christi martyres, qui in eius amore... [4463

Gallia christ. IV (1728), instrum. 36-38.

Irenaeus et Abundius mm. Romae, sub Valeriano. — Aug. 26.

1. Passio. *Inc.* Tertio decimo die post passionem b. Hippolyti — *Des.* in crypta in agro Verano. [4464

Particula Passionis S. Hippolyti Romani (vid. supra **Hippolytus**, 2) ad verbum exscripta; || *Act. SS.* Aug. V. 791. — Cf. *Catal. Brux.* I. 217, 65°.

2. Passio. *Inc.* In illo tempore, cum bb. Iustinus presb. quaereret curiose corpus b. Concordiae — *Des.* in eadem crypta ubi s. Hippolytum sepelierat, sub die xv kal. nov. [4465

De qua *Catal. Paris.* I. 472, 89°.

3. Epitomae.

*Flodoardus, *De Christi triumphis apud Italiam*, v. 6 (*P.L.* CXXXV. 687). — Petrus de Nat. vii. 116.

Irenaeus ep. Sirmiensis m. sub Diocletiano. — Mart. 25.

Passio. *Inc.* Cum esset persecutio sub Diocletiano — *Des.* in fluvium (*al. add.* qui) Savi (*al. add.* nuncupatur). Martyrizatus est... [4466

Act. SS. Mart. III. 556-57; 3ª ed. 554-55; || Ruinart (1689), 432-35; (1713), 401-3; (1731), 356-58; (1802), II. 420-24; (1859), 432-34; || Farlati, *Illyr. sacr.* VII. 488-89.

Irene (Herina), al. **Penelope,** culta Constantinopoli etc. — Mai 5 etc.

1. Passio. *Inc.* Temporibus illis Licinio imp. erat filia quaedam — *Des.* quae in arca illa requievit iv die mensis mai. Haec autem conscripsit Apellianus senex... [4467

De qua *Act. SS.* Mai II. 5, n. 3.

2. Epitome.

Petrus de Nat. iv. 122.

Irene v. soror Damasi papae, saec. IV. — Febr. 21.

Vita (antiqua ?) *Inc.* Incipiunt, Dño adiuvante, actiones b. Hirenae — *Des.* carmen sepulchrale curavit. — *Sequitur epitaphium :* Hoc tumulo sacrata Deo... facula lumen. [4468

Tamayo, *Mart. hisp.* I, 2. 198-99; || *Act. SS.* Febr. III. 245; 3ª ed. 247-48
Exc. (epitaphium) Ihm (M.), *Anthologiae latinae supplementa.* I. *Damasi epigrammata* (Lipsiae, 1895), 15; ceteras editiones epitaphii recensitas vid. ibidem 16.

Irene v. m. culta Scalabi in Lusitania, † 653. — Oct. 20.

Passio. *Inc.* Tempore quo in Lusitania dynasta inclitus... Castinaldus — *Des.* At vero abbas cum reliquiis... [4469

Florez, XIV. 389-91; 2ª ed. 402-4; || *Act. SS.* Oct. VIII. 911-12.

Irene v. m. Thessalonicae. *Vid.* **Agape.**

Vid. etiam Petrus de Nat. iv. 32.

Irmgardis v. comitissa, culta in Süchteln, saec. XI extr. — Sept. 4, Nov. 10.

Vita. *Inc. prol.* Quanto maior es, humilia te — *Inc.* Fuit itaque haec virgo s. I. filia comitis Zutphaniae — *Des.* Merito igitur coronatur in caelis... [4470

Norrenberg (P.), *Die hl. Irmgardis von Süchteln* (Bonn, 1894), 43-47.

Irmina abb. Treverensis, saec. VIII in. — Dec. 24.

VITA AUCT. THEOFRIDO MON. EPTERNACENSI. *Inc. prol.* Divina favente gratia, ss. sororibus apud Horreum... fr. Theofridus... Quod nostrae humilitatis simplicitas — *Inc.* Igitur gloriosa Christi virgo I. — *Des.* α) ut ipsa nasceretur in caelis, Iesum Christum D. N., qui... [4471

vel β) caelo reddidit animam, terrae carnis materiem. [4472

HANSEN (J. A. J.), in *Treviris oder Trierisches Archiv*, II (1841), 281-85 (des. β); || *Lebensgeschichten der heiligen Jungfrau und Abtissin Irmina* (Trier, 1842), 5-11 (des. β); || WEILAND (L.), in *MG.* Scr. XXIII. 48-50 (des. α; deest prol.).

Exc. (prologus) *Catal. Paris.* II. 585-86; || KRUSCH (Br.), in *Neues Archiv*, XVIII. 620.

Isaac mon. m. Cordubae, † 851. — Iun. 3.

*EULOGIUS, *Mem. SS.* praefatio et II. 2 (*P.L.* CXV. 735-40 et 770); || SURIUS, VI (1618), 43-44, I-VI (omisso prologo); || *Act. SS.* Iun. I. 325-26; 3ª ed. 317-18.

Isaac et Maximianus Donatistae mm., † 384. — Aug. 26.

1. PASSIO AUCT. MACROBIO. *Inc. prol.* Opportunus me, ff., et laetus scribendi — *Inc.* siluerat hic apud Carthaginem persecutionis immanitas — *Des.* ceteris nuntiemus. [4473

Optati Milevitani de schismate Donatistarum, ed. L. E. DUPIN (Paris. 1702), 196-201; || GALLANDIUS, V. 553-56; || *P.L.* VIII. 767-74.

Exc. MABILLON, *Vet. anal.* IV. 119-27; 2ª ed. 185-87; || *P.L.* t. c. 778-84.

2. EPITOME. *Inc.* Siluerat apud Carthaginem aliquamdiu — *Des.* regnantes cum Christo per infinita saecula. Amen. [4474

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 456ᵇ-56ᵈ; || *id.* (Lovan. 1485), f. 305-5ᵛ.

Isaac ab. Spoletanus, † cca. 550. — April. 11.

1. VITA AUCT. GREGORIO MAGNO. *Inc.* Prioribus quoque Gothorum temporibus — *Des.* damno servetur. Petrus. Placet quod dicis. [4475

*GREG. MAGNUS, *Dial.* III. 14 (*P.L.* LXXVII. 244-49); || LIPOMANUS, I. f. 443-44; || SURIUS, II (1571), 623-24; (1578), 685-86; IV (1618), 141-42; IV (1876), 278-81; || MABILLON, *Acta*, I. 114-16; 2ª ed. 107-9; || *Act. SS* April. II. 28-29 (omisso fine).

2. EPITOMAE.

*FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam*, XIII. 14 (*P.L.* CXXXV. 845). — PETRUS DE NAT. V. 84.

Isabella v. filia Ludovici VIII regis Franciae, † 1270. — Aug. 31.

VITA. *Inc. prol.* In amoeno et iucundo gestorum s. Ysabellis... longo

campo positus — *Inc.* Quis conversationem s. matris Ysabellis posset — *Des.* in qua est visio pacis. Quia enim pacis fuit filia... [4476

De qua *Catal. Paris.* I. 22.

Isarnus ab. S. Victoris Massiliensis, † 1048. — Sept. 24.

VITA. *Inc. prol.* Cum ad ven. monasterium Massilias... venissem — *Inc.* B. Ysarnus honesto genere — *Des.* Erat autem annus tunc ab inc. Dñi MXLVIII... [4477

MABILLON, *Acta,* VI, 1. 609-26; 2ª ed. 534-49; || *Act. SS.* Sept. VI. 737-49.

Isicius m. Antiochiae. — *Vid.* **Hesychius.**

Isidorus mon. Alexandriae in Aegypto, † 404. — Ian. 15.

*PALLADIUS, A. 1 (*Vitae Patrum,* ed. ROSWEYDUS, 936 sqq.; 2ª ed. 942 sqq.; || *P.L.* LXXIV. 251 sqq.). — *PALLADIUS, B. 1 (*Vitae Patrum,* ed. ROSWEYDUS, 978 sqq.; 2ª ed. 984 sqq.; || *P.L.* t. c. 343 sqq.).

Isidorus m. in insula Chio, sub Decio. — Mai 15, 13.

1. PASSIO. *Inc.* Martyrium autem eius sic fuit. Iussio quidem dum fuisset ut exirent naves — *Des.* sicut fortis athleta. Passus est enim s. ac bb. m. I. pridie id. mai... [4478

EXC. *Catal. Paris.* III. 481, 40°.

2. EPITOME.

PETRUS DE NAT. v. 2.

3. MIRACULA. *Inc.* Isi(o)dorus m. in insulam Chium quiescit... [4479

* GREG. TURON. *Glor. mart.* 101 (102).

4. PASSIO ET TRANSLATIO VENETIAS AN. 1125. *Inc.* Isidorus in civitate Alexandria — *Des.* ne abundantiori tristitia absorberentur. [4480

EXC. (sola translatio) *Rec. hist. crois.* Occid. V. 334, not. *b.*

5. TRANSLATIO VENETIAS AN. 1125, AUCT. CERBANO CERBANI. *Inc. prol.* Reverendissimo patri et dño Bonifatio... Cum oneris, quod subiturus sum, pondus — *Inc.* Anno dñicae inc. MC et XX — *Des.* suis sit intercessionibus impetraturus. Amen. Facta fuit... [4481

Rec. hist. crois. t. c. 321-34.

Isidorus ep. Hispalensis, † 636. — April. 4.

1. LIBER DE TRANSITU AUCT. REDEMPTO CLERICO HISPAL. *Inc. prol.* Visum est mihi, ut tuae sanctitati — *Inc.* Igitur dum finem suum vir beatus — *Des.* Completis his omnibus, ad cellulam reductus est... [4482

Divi Isidori Hispalensis ep. opera, ed. I. GRIAL, pars I (Matriti, 1597), sign. ¶7-8ᵛ; || *id.* ed. I. DU BREUL (Paris. 1601), in initio, sign. ẽ-ẽᵛ; (Coloniae, 1617), in initio, sign. †6ᵛ; || CAIETANUS (C.), *Ss. trium episcoporum ... Isidori Hispalens., Ildefonsi Tolet., Gregorii card. Ost. vitae et actiones* (Romae, 1606), 7-9; || SURIUS, IV (1618), 61; || TAMAYO, *Mart. hisp.* II. 490-

491; || FLOREZ, IX. 366-69; 2ª ed. 402-5; || *Isidori opera* (Matriti, 1778), I. sign. ¶¶3v-4; || *id.* ed. F. AREVALUS, I. 27-29; || *P.L.* LXXXI. 30-32.

2. LAUDATIO (PRAENOTATIO LIBRORUM D. ISIDORI) AUCT. BRAULIONE EP. *Inc.* Isidorus vir egregius, Hispalensis ecclesiae ep., Leandri ep. successor — *Des.* et copiosior operibus caritatis. [4483

LIPOMANUS, IV, f. 148v-49v; || SURIUS, II (1571), 508; (1578), 541; IV (1618), 60; IV (1876), 162-63; || *Isidori Hispal. ep. opera*, ed. M. DE LA BIGNE (Paris. 1580), in initio, sign. ã.iijv-iiij; || *Isidori opera*, ed. GRIAL, l. c. sign. ¶5v-6; || *id.* ed. DU BREUL (1601), l. c. sign. ã.5-5v; (1617), l. c. sign. †5; || *Hisp. illustr.* II (1603), 6-7; || CAIETANUS, t. c. 1-3; || MIRAEUS (A.), *Bibliotheca ecclesiastica* (Antverpiae, 1639), 77-78; ID. ed. I. A. FABRICIUS (Hamburgi, 1718), II. 47-48; || TAMAYO, *Mart. hisp.* t. c. 486-87; || FLOREZ, V. 467-69; 2ª ed. 448-50; || *Isidori opera* (Matriti, 1778), I, sign. ¶¶1v-2; et iterum *ibid.* I, 2. 168-70; || *id.* ed. F. AREVALUS, I. 8-10; || *P.L.* t. c. 15-17; || LA FUENTE (Vic. de), *Hist. eccl. de España*, 2ª ed. II. (1873), 533-34; || DZIAŁOWSKI (G. VON), *Isidorus und Ildefons als Litterarhistoriker* (Münster, 1898), 140-41.

3. LAUDATIO AUCT. S. HILDEFONSO. *Inc.* Isidorus post Leandrum — *Des.* gloriam pariter et decorem. [4484

* HILDEFONSUS TOLETANUS, *De vir. illustr.* c. 9 (*P.L.* XCVI. 202-3; || DZIAŁOWSKI, t. c. 140); || *P.L.* t. c. 27-28.

4. LAUDATIO AUCT. MARTINO LEGIONENSI. *Inc.* Isidorus vir egregius natione Carthaginiensis a patre Severiano genitus — *Des.* ad societatem electorum Dei pervenire possimus, ipso praestante... [4485

S. Martini Legionensis ... opera, ed. F. A. LORENZANA, IV (Segoviae, 1786), 3-8; || *Isidori opera*, ed. AREVALUS, I. 57-63; || *P.L.* t. c. 53-58; || *P.L.* CCIX. 9-14.

5. VITA AUCT. CANONICO LEGIONENSI (LUCA EP. TUDENSI?) *Inc. prol.* Praeclarissima bb. doctoris Hispaniarum — *Inc.* Igitur ut egregius conf. I. egregiis venustaretur exordiis — *Des.* ad eruditionem ecclesiae et laudem I. C. Dñi N., qui... Amen. — *Sequitur* " ABBREVIATIO BRAULII EP. DE VITA S. ISIDORI „, *quae inc.* Isidorus vir egregius, natione Carthaginiensis, a patre Severiano nobilissimo eiusdem patriae duce genitus — *Des.* ad societatem electorum Dei sacris eius intercessionibus pervenire mereamur. Amen. [4486

Act. SS. April. I. 330-52; 3ª ed. 329-50; || *Isidori opera*, ed. AREVALUS, II. 452-87; || *P.L.* LXXXII. 19-56.

6. VITA AUCT. RODERICO CERRATENSI. *Inc.* Isidorus natione Carthaginiensis, filius Severiani eiusdem provinciae ducis — *Des.* in urbem Legionensem x kal. ian. [4487

FLOREZ, IX. 358-65; 2ª ed. 394-401; || *Isidori opera*, ed. AREVALUS, I. 86-92; || *P.L.* LXXXI. 76-81.

7. VITA. *Vid.* **Leander** ep. Hispalensis.

8. TRANSLATIO LEGIONEM AN. 1063. **I. a.** *Inc. prol.* Huius beatum

corpus divina dispositione — *Inc.* Anno igitur LXXV post transitum — *Des.* sua illos visione remunerat I. C., qui cum Patre... [4488

Act. SS. t. c. 901-2; 3ª ed. 891-92 (deest prol.); || FLOREZ, IX. 370-75; 2ª ed. 407-12; || *Isidori opera,* ed. AREVALUS, I. 40-44; || *P.L.* LXXXI. 39-43.

b. *Inc.* (*sine prol.*) *ut* a. — *Des.* non minima librorum volumina conficeret. [4489

Isidori opera (Matriti, 1778), II, appendix, 61-63; || *id.* ed. AREVALUS, I. 49-53; || *P.L.* LXXXI. 47-50.

II. (IN CHRONICO MONACHI SILENSIS). *Inc.* Ceterum Fernandus rex — *Des.* a divino opifice sunt percepta. Ipsi gloria... Amen. [4490

BERGANZA (F. de), *Antiguedades de España,* II (Madrid, 1721), 545-46; || FLOREZ, XVII. 323-27; 2ª ed. 316-20; || *Isidori opera,* ed. AREVALUS, I. 53-57; || *P.L.* LXXXI. 50-53.

III. *Inc. prol.* Quae digne plures non valent investigare — *Inc.* Regente s. Gregorio papa feliciter ecclesiam — *Des.* gloriosa beneficia impetrantur per Dñm N. I. C. [4491

Act. SS. t. c. 353-64; 3ª ed. 351-61; || *Isidori opera,* ed. AREVALUS, II. 492-518; || *P.L.* LXXXI. 945-68.
Exc. TAMAYO, *Mart. hisp.* VI. 527-34.

9. SERMONES IN TRANSLATIONE AUCT. MARTINO LEGIONENSI. I. *Inc.* Non timebit domui suae... Anno ab inc. Dñi fere MCXLVII nuntius summi regis — *Des.* Nihil superfluum quaeratis... [4492

II. *Inc.* Non timebit domui suae... Nuntius summi regis — *Des.* His ergo duplicibus vestimini... [4493

Martini Legionensis opera, ed. LORENZANA, IV (1786), 47-51 et 52-58; || *P.L.* CCIX. 51-56 et 55-62. = (Solus sermo I) *Isidori opera,* ed. AREVALUS, I. 64-68; || *P.L.* LXXXI. 59-62.

10. MIRACULA AUCT. LUCA TUDENSI.

Huius libelli ea sola pars nota est, quae gesta S. Martini Legionensis prosequitur. *Vid.* **Martinus** Legionensis.

Isidorus agricola Matritensis, † cca. 1030. — Mai 15.

1. VITA ET MIRACULA AUCT. IOHANNE DIAC. (IOHANNE AEGIDII ZAMORENSI?) *Inc.* Apud Maioritum memoria b. I-i... qui cum esset simplex agricola — *Des.* non fuerunt a messione messium defraudati. [4494

Act. SS. Mai III. 515-23 (3ª ed. 512-21), n. 1-42 (omissis in medio libello, post n. 26, hymnis, et praetermisso satis longo loco sub initio n. 35); || FITA (F.), in *Boletín de la real Academia de la historia,* IX (Madrid, 1886), 102-52; || ID. *Estudios históricos,* V (1886), 197-247. — (**Mut.**) QUINTANA (P. de), ... (libellum non vidimus; cf. FITA, in *Boletín,* t. c. 99; *Estudios,* 194).
Exc. BLEDA (J.), *Vita y milagros del glorioso S. Isidro el Labrador* (Madrid, 1622), I. 332-38 (hymni). — TAMAYO, *Mart. hisp.* III. 191-97.

2. Miraculum. *Inc.* Sabbato XXVII die mensis apr. anno Dñi MCCCCXXVI — *Des.* Martino Sancii clerico. Martinus presb. indignus. [4495

Act. SS. t. c. 524 (3ª ed. 521), n. 44; || Fita, in *Boletín,* t. c. 153-54; || Id. *Estudios,* t. c. 248-49.

Israel canonicus Doratensis, † 1014. — Dec. 22.

Vita. *Inc.* Fuit b. Israel Lemovicensis territorii oriundus — *Des.* celeberrima visa fuerunt miracula, ad laudem... [4496

Labbe, *Bibl. mss.* II. 566-67.

Ita. *Vid.* etiam **Ida.**

Ita (Itta, Mida), v. in Hibernia, † 570. — Ian. 15.

1. Vita. *Inc.* De vita et miraculis bb. v. Itae... Ss. siquidem v. Ita de nobilissimo genere — *Des.* Cuius bb. corpus... traditum est sepulturae, regnante Dño N. I. C... [4497

Act. SS. Ian. I. 1063-68; 3ª ed. II. 345-50; || Colganus, *Act. SS. Hiberniae,* 66-71.

Exc. Colganus, *Trias thaumat.* 462, XLVI.

2. Vita. *Inc.* Igitur secundum Pauli apost. praeceptum nomen Iesu — *Des.* Cuius corpus ss. sepultum est in monasterio quod... [4498

Exc. *Anal. Boll.* XVII. 159; cf. ibid. 50.

Ita (Itta, Iduberga), mater S. Gertrudis, † 652. — Mai 8.

Vid. Vitas **Gertrudis** Nivialensis.

Vita. *Inc.* Sermone praedicabilis et caritate profluens — *Des.* α) postmodum tumulantur. [4499

vel β) participantur hereditate eius. [4500

De qua *Act. SS.* Mai II. 308 (3ª ed. 305), n. 5; *Catal. Brux.* II. 398, 4° (des. β); *Anal. Boll.* XIV. 43, 5° (des. α).

Ithamarus ep. Roffensis, † 655 (?). — Iun. 10.

1. Miracula. *Inc. prol.* Pauca de miraculis b. I-i — *Inc.* Tempore igitur ven. et Deo dilecti patris nostri Gundulfi ep. — *Des.* praestante Dño N. I. C... [4501

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 252.

2. Eorundem epitome. *Inc. prol. ut in* 1. — *Inc.* Tempore enim ven. Gundulfi ep. — *Des.* Deo gratias referebat. [4502

Capgravius, f. 198-99; || *Act. SS.* Iun. II. 294-95; 3ª ed. 291-92.

Iudas seu **Thaddaeus** apost. *Vid.* **Simon** apost.

Iudas Quiriacus ep. Hierosolymitanus. *Vid.* **Quiriacus.**

Iudicael rex mon. in Britannia Armorica, saec. VII med. — Dec. 16.

VITA. *Inc. narratio I.* Quadam autem nocte cum Iudaelus — *Des.* usque in sempiternum. Amen. — *Inc. narratio II.* Quodam igitur tempore quidam homo regalis... Ionas nomine — *Des.* probabit eventus. — *Inc. Vita.* B. igitur confessor Dei Iudicaelus in occidentali climate — *Des.* Pro hoc ergo aliisque innumerabilibus beneficiis... Amen. [4503

EXC. MORICE, *Mém. hist. Bretagne,* I. 204-6. — PLAINE (F.-B.), in *Anal. Boll.* III. 157-58. — LA BORDERIE (A. LE MOYNE DE), *Hist. de Bretagne,* I (1896), 481, not. 3; 482, not. 2; 486, not. 1.

Iuditha reclusa Altahensis. *Vid.* **Salome** Altah.

Iudocus presb. erem. in pago Pontivo, † cca. 668. — Dec. 13.

1. VITA. *Inc. prol.* Nobilissimis ecclesiae Dei filiis... Petitionem quidem vestram — *Inc.* Reverentissimus enim famulus Dei I. — *Des.* Hinc vero mutis loquelam... [4504

MABILLON, *Acta,* II. 566-71; 2ª ed. 542-47; || MORICE, *Mém. hist. Bretagne,* I. 206-11 (deest prol.).
EXC. BOUQUET, III. 519-21.

2. VITA, INVENTIO, MIRACULA AUCT. ISEMBARDO MON. FLORIACENSI. I. VITA. *Inc. epist.* Dñis et patribus sub patriocinio s. I-ci consistentibus vester benivolus, nomine tacendus... Si, ut se iactat falsa hominum opinio — *Inc. prol.* Speciosum virtutis speculum — *Inc. genealogia.* Rivualus Britanniae dux — *Inc. Vita.* Insignis igitur conf. Dñi I. longa genealogiae linea — *Des.* poena ipsum puniat in aevum. [4505

II. INVENTIO ET TRANSLATIO AN. 977. **A.** (*c. 1-5*). *Inc. prol.* Regni Francorum proceres — *Inc.* Larga omnipotentis Dei clementia cum disponeret — *Des.* α) vel ea saltem in summa et numero colligere. [4506
vel β) Fiunt etiam ibi memorata superius miracula... Amen. [4507

B. (*c. 6-8*). *Inc.* Ex illo die in tantum viri sancti... excrevit fama — *Des.* Haec omnia, ut dicta, sic et facta sunt... Amen. [4508

C. (SERMO). *Inc.* Admonet nos, ss. et dulcissimi ff. — *Des.* permanet aeternaliter. Amen. [4509

III. MIRACULA. *Inc. prol.* Quoniam opitulante superna conditoris omnium gratia — *Inc.* Postquam sanctissimum ven. viri Iudoci corpus caelitus repertum — *Des.* Si quid vero forte dignum ipsius laude contulimus... Amen. [4510

EXC. DUCHESNE, *Hist. Franc. scr.* IV. 144 (ex parte II, A); || BOUQUET, X. 366. — LABBE, *Bibl. mss.* I. 628 (ex parte II, A). — MABILLON, *Acta,* II. 565 (2ª ed. 541), n. 1 [" tertia Vita "] et in notis ad Vitam **3** [" anonymus auctor "] (ex parte I); *ibid.* 571 (2ª ed. 547) in " Monito " (ex parte II, A). —

La Borderie (A. Le Moyne de). *Hist. de Bretagne*, I (1896), 476, not. 1 (ex parte i). — Cf. etiam Hardy, *Descr. catal.* I. 266-68, n° 689.

Epitomen huius libelli confecit Ordericus Vitalis, iii. 13, parte priore (ed. Le Prevost, II. 136-40).

3. Vita auct. Florentio ab. S. Iudoci supra mare. *Inc. prol.* Universis... fidelibus... Frequenti ac devota nonnullorum de vobis postulatione devicti — *Inc.* Ipse namque eximius Christi conf. I. — *Des.* Vobis itaque s. I-um annuatim devote visitantibus... [4511

Surius, VII (1581), 1007-11; VI (1581), 997-1000; XII (1618), 253-55; XII (1880), 339-44.

4. Translatio in ecclesiam Parnensem saec. XI extr. et miracula, auct. Willelmo de Merula mon.

Epitomen huius libelli confecit Ordericus Vitalis, iii. 13, parte altera (ed. Le Prevost, II. 140-43).

5. Vita metrica. *Inc. prol.* Una dies in perpetuum, Deus alme, dierum — *Inc.* Vir fuit ingenuus regum de stirpe creatus — *Des.* Collocet intra sui vel claustra pius paradisi. [4512

Cf. Hardy, t. c. 268, n° 691.

6. Epitomae Vitae 3. **a.** *Inc.* Universis... fidelibus... Frequenti ac devota postulatione devicti — *Inc.* Ipse namque ex illustri ortus prosapia — *Des.* Tertia vero est... in die b. Luciae virginis gloriosae. [4513

Cf. Hardy, t. c. 268-69, n° 692.

b. *Inc.* S. Iudocus (cuius festum...) fuit Iudahelis regis Britonum filius — *Des.* Tertia est in die s. Luciae virginis. [4514

Leg. aureae appendix, c. 184 (182). — (Paulum contracta) *Hist. SS.* (Colon. 1483), f. 230c-31c; || *id.* (Lovan. 1485), f. 5v-7.

7. Epitomae breviores.

Vinc. Bellov. xxiv. 105, 106. — Petrus de Nat. i. 65.

8. Carmen auct. Rodulfo Agricola. *Inc.* Regia progenies, vestrum stirps clara Britonum — *Des.* tenues ne dispice rivos. [4515

Schultingius (C.), *Bibliotheca ecclesiastica*, II (1599), 51-53.

Iulia v. m. in Corsica, saec. VI/VII (?). — Mai 22.

1. Passio. *Inc. prol.* Scriptum est, ff. cc.: Narrabunt ea filiis suis — *Inc.* In illo tempore cum civitas Carthago capta fuisset — *Des.* cum gaudio magno. Gesta sunt autem haec xi kal. iun... [4516

Act. SS. Mai V. 168-69; 3a ed. 170; || Ruinart (Th.), *Historia persecutionis Vandalicae* (Paris. 1694 et iterum 1699), 453-57; *id.* (Venetiis, 1732), 219-21; || *P.L.* LVIII. 378-80; || [Onofri (I.)], *De martyrologio Brixiano tractatus alter Danielis Papebrochii* (Brixiae, 1855), 56-59.

2. Passio. *Inc.* Capta olim ab hostibus Carthagine — *Des.* posuerunt in decentissimo ecclesiae loco; ubi nunc florent... [4517

De qua *Act. SS.* t. c. 167 (3a ed. 168), n. 2 (cod. Bodecensis) et in annotatis ad Vitam **1**.

3. Epitomae.

Adonis appendix, 22 mai. — Petrus de Nat. v. 29.

Iulia v. m. Trecis cum sociis, sub Aureliano. — Iul. 21.

Passio. *Inc.* Tempore illo Iulia sanctimonialis Christi — *Des.* Acceperunt igitur coronam vitae... [4518

Camuzat, *Promptuarium Tricass.* 381-84; || Surius, VII (1618), 262-63; || *Act. SS.* Iul. V. 133-34.

Iuliana vid. Bononiensis, † cca. 435. — Febr. 7.

Vita. *Inc. prol.* Veritus dubiam erroneamque schedam — *Inc.* B. Iuliana in civitate Bononiae oriunda — *Des.* usque in diem Dñi N. I. C. filii tui servare digneris. [4519

Officium monasticum S. Iulianae vid. Bon. ad usum monialium monasterii SS. Vitalis et Agricolae mon. Bononiensium, s. a. (cca. 1500) [non vidimus]; || Lambertini (P.), *Trattato sopra gli atti d'alcuni santi de' quali si fa l'offizio in Bologna* (Padova, 1748), 249-60; || Melloni (G.-B.), *Atti degli uom. ill. in Bologna,* I, 1 (1786), 512-16.

Iuliana Falconeria Ord. Serv. B. M., † 1341. — Iun. 12.

Epistula de obitu. *Inc.* mcccxxxi mense iul. Memoriam fecit... Memoria sit — *Des.* et alii ex domo. [4520

Battini (C.), *Compendio della vita di S. Giuliana Falconieri* (Bologna, 1866), 45-46; || Morini (A.), *Ricordi del P. Niccolò Mati...* (Roma, 1883), 150; || Soulier, *Life of St. Juliana Falconieri* (London, 1898), 164-65.

Iuliana priorissa Montis Cornelii apud Leodium, † 1258. — April. 5.

Vita, libris 2. *Inc. prol.* Inter omnia visibilia — *Inc. lib. I.* Fuit in episcopatu Leodiensi, in villa de Retinnes — *Des.* et praevalens refectio spiritus propulsaret. [4521

Act. SS. April. I. 443-77 (3ª ed. 442-75), n. 1-54. — (Eadem, paucis passim omissis vel mut.) Henriquez (Chr.), *Lilia Cistercii* (Duaci, 1633), I. 54-142. Exc. Demarteau (J.), *La B^se Ève de Saint-Martin* (Liège, 1896), 77-89.

Iuliana v. m. Nicomediae, sub Maximiano. — Febr. 16.

1. Passio. a. *Inc.* α) Temporibus Maximiani imp. persecutoris christianae religionis erat quidam senator — *Des.* α) ab avibus et feris corpora eorum devorata sunt. Passa est autem... [4522

vel β) demersit navem ipsius et mortuus est. Passa est autem... [4523

Aliquando praecedit brevissimus prologus, qui *inc.* β) " Martyrum perseverantia comprobata (-banda)... " vel γ) " Benignitas salvatoris nostri martyrum persev. compr.... ". — Ipsa autem passio etiam *inc.* δ) " Denique temporibus... " vel ε) " Temporibus namque... ". — In nonnullis codicibus desunt prolixae laudes virginitatis quae passim in edit occurrunt.

MOMBRITIUS, II. 41^{v}-43^{v} (inc. β + ε; des. β); || *Act. SS.* Febr. II. 873-77; 3^{a} ed. 875-78 (inc. γ + δ; des. α). — Cf. BANDINIUS, *Bibl. Leopoldina Laurentiana,* I. 273, XLIII (inc. α); *Catal. Paris.* II. 607, 3° (inc. δ; des. α); ARNOLD (C. F.), *Caesarius von Arelate* (Leipzig, 1894), 460-61 (inc. α; des. α).

Prologus Iohannis Gielemans: " Aggrediar iam, Deo mihi subsidium ministrante... „ ed. *Act. SS.* t. c. 872 (3^{a} ed. 873-74), n. 32. [4524

b. (EPITOME). *Inc.* Erat quidam senator in civitate Nicomedia — *Des. ut* 1, a, α. [4525

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 249^{d}-52^{a}; || *id.* (Lovan. 1485), f. 30^{v}-33.

2. PASSIO AUCT. PETRO SUBDIAC. PARTHENOPENSI. *Inc. prol.* Egregio patri dño Petro... Sacrae scripturae studiis eruditus — *Inc.* Inter ceteros ecclesiae persecutores — *Des.* usque in hodiernum diem. Passa est autem... [4526

Act. SS. t. c. 878-82; 3^{a} ed. 879-83; || *Bibl. Casin.* III. Floril. 335-41. EXC. (solus prol.) MAI, *Spicil. Rom.* IV. 281.

3. EPITOMAE.

ADO, 16 febr. — *FLODOARDUS, *De Christi triumphis apud Italiam,* XIV. 4 (*P.L.* CXXXV. 855-56). — VINC. BELLOV. XIII. 34-36. — *Leg. aurea,* c. 43. — PETRUS DE NAT. III. 131. — IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 100.

4. TRANSLATIO NEAPOLIM AN. 1207 (SIMUL CUM RELIQUIIS S. MAXIMI MART. CUMANI). *Inc.* Anno ab inc. Dñi MCCVII... cum civitas Cumana — *Des.* et ad virtutum culmina pervenire, regnante... [4527

Act. SS. t. c. 882-84; 3^{a} ed. 883-85.
EXC. PARASCANDOLO, *Mem. della chiesa di Napoli,* II. 220-22. — *Act. SS.* Oct. XIII. 318-19, n. 27.

Iuliana abb. Venetiis, † 1262. — Sept. 1.

VITA. *Inc.* Monasterium monialium D. patris Benedicti... fundavit — *Des.* contra capitis languorem implorandum. [4528

Act. SS. Sept. I. 312-17.

Iulianus, Basilissa et soc. mon. Antinoi in Aegypto, sub Diocletiano. — Ian. 9.

1. PASSIO. *Inc. prol.* Bb. martyres saeculum vel tormenta superantes (*al.* saeculum relinquentes) hoc nobis — *Inc.* Hic bb. Iulianus ex nobili familia ortus, illustris erat in saeculo (*al.* B. I. nobili familia illustris in saec. erat) — *Des.* sed ubicumque... basilicae fabricantur (*al.* basil. fabricatae sunt; *al.* fabricatae sunt s. ecclesiae). Gloria... [4529

FABER STAPULENSIS, *Agones mm.* f. 10-21 (initio mutato, fine contracto); || *Act. SS.* Ian. I. 575-87.

EXC. TRAUBE (L.), in *MG.* Poet. lat. III. 91-120 in infimis pagellis. — (Mut.) SURIUS, I (1570), 199-211; (1576), 204-16; (1618), 142-49; (1875), 157-175 (sola pars posterior; pars prior constat recenti versione libelli graeci ex Lipomano desumpta).

Quoniam deest editio critica, prima et ultima verba, ut potuimus, dedimus, adiecimusque aliquot varias lectiones in codicibus saepius observatas. Insuper notandum est :

1°) saepe in codd., omisso paene toto prologo, ita libellus *inc.* " B. igitur m. Iuliani passionem scripturus qualiter se... „ [4530

vel etiam : " B. igitur Iuliani m. non prius passionem intimabo, sed qualiter se... „ [4531

2°) non raro omissum est paene totum ultimum capitulum, et Passio ita *des.* " baptisterium inundatur. Passi sunt autem... „ [4532

2. Carmen auct. Aldhelmo. *Inc.* Tempore transacto, sanctam gentilibus armis — *Des.* sumpserunt corde medelam. [4533

*Aldhelmus, *De laude virg.* 25 (*P.L.* LXXXIX. 260-63).

3. Passio metrica auct. Audrado Modico, libris 4. *Inc. prol.* Sanctorum meritis facies tranquilla tonantis — *Inc. lib. I.* Antiochiam genitus decorasti — *Des. lib. IV.* Christoque osanna sabaoth. [4534

Traube, t. c. 89-121.

4. Carmen auct. Flodoardo. *Inc.* Hac urbe sanctae I. indolis — *Des.* Et dent superna possidere gaudia. [4535

*Flodoardus, *De Christi triumphis Antiochiae,* i, 13 (*P.L.* CXXXV. 557-64).

5. Passio. *Inc.* B. Iulianus ab infantia castitatem diligens — *Des.* et sic sanctorum reliquiae collectae sunt. Passi sunt... [4536

Vinc. Bellov. xiii. 106-18; || Mombritius, II. 46v-47v; I. 216-18v.

6. Epitomae.

Ado, 9 ian. — Petrus de Nat. ii. 52.

Iulianus m. cultus Arimini, sub Decio. — Iun. 22.

1. Passio. *Inc.* Temporibus Decii caesaris in civitate Flaviada, sedente Martiano — *Des.* Mirabilis enim est Deus in sanctis suis. [4537

Act. SS. Iun. IV. 140-42; 3a ed. V. 122-23; || Tonini (L.), *Rimini dal principio dell' era volgare...* II (Rimini, 1856), 494-98.

2. Passio. *Inc.* In Flaviade civitate cum esset persecutio christianorum sub Decio — *Des.* sepultus est. Acta sunt autem haec... [4538

Tonini, t. c. 499-500.

3. (Epitome) Petrus de Nat. v. 141.

4. Miracula. *Inc. prol.* Licet, ff. cc., per defluentium aetatum — *Inc.* Temporibus Decii caesaris imp., quibus innumera — *Des.* (*mutila*) sed quodam immani marmore superposita scopulo | [4539

Tonini, t. c. 501-2.

Iulianus m. Brivate in Arvernia. — Aug. 28.

1. Passio. *Inc. prol.* Sublimem atque ven. passionem — *Inc.* Igitur

in illo tempore in Vienensem urbem accedit persecutio — *Des.* Caeci ibi inluminantur, daemonia fugantur... [4540

BOSQUET, *Eccl. gall. hist.* II. 176-78; || LABBE, *Bibl. mss.* II. 567-68; || *Act. SS.* Aug. VI. 173; || KRUSCH (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. I. 879-81.

2. MIRACULA AUCT. GREGORIO TURONENSI („DE VIRTUTIBUS S. IULIANI„). *Inc.* Magnum in nobis quodam modo igniculum... — *et infra :* Sic et inclitus m. I., qui Viennensi ortus urbe... desideravit. Quia cum esset apud bb. Ferreolum — *Des.* ad consummationem huius vitae custodiam. Amen. [4541

CLICHTOVEUS (Hier.), *Sulpicii Severi de vita divi Martini* etc. (Paris. 1511), f. 152v-63; || *Georgii Florentis Gregorii ep. Turon. de Gloria martyrum* etc. (Parisiis, 1563), 145-90; || SURIUS, IV (1573), 948-62; (1579), 968-82; VIII (1618), 311-18; VIII (1877), 699-706; || LA BARRE (L. de), *Hist. christ. vet. patrum* (1583), f. 332-37; || *Divi Gregorii archiep. Turon. de Gloria martyrum* etc. (Coloniae, 1583), 145-90; || *Bibl. patr. Paris.* (1589), VII. 897-918; || B[ALESDENS] (I.), *Divi ... Gregorii ep. Turon. operum piorum pars I* (Paris. 1640), 250-332; || *Bibl. patr. Lugd.* (1677), XI. 861-71; || *Gregorii Turon. opera*, ed. RUINART, 847-86; || *Act. SS.* t. c. 176-87; || *P.L.* LXXI. 801-28; || BORDIER, *Les Livres des miracles de Grégoire de Tours*, I (1857), 302-92; || KRUSCH, t. c. 562-84. — Aliquando pro priore parte primi capituli legitur prologus Vitae **3**. Cf. infra, 3 exc.

Exc. BOUQUET, II. 466-67. — GUADET (J.) et TARANNE, *Hist. eccl. des Francs par Grégoire de Tours*, IV (1838), 239-49.

3. PASSIO PERPERAM ADSCRIPTA GREGORIO TURONENSI. *Inc. prol.* Magnum *etc. ut* 2... — *et infra:* Sic *etc. ut* 2... desideravit. De cuius gestis et miraculis pauca — *Inc.* S. igitur Iulianus Viennensi ortus urbe — *Des.* maerentes excipit, laetos remittit, regnante... [4542

Gregorii Turon. opera, ed. RUINART, 1265-70; || *Act. SS.* t. c. 174-75 (om. prol.); || *P.L.* LXXI. 1103-6; || BORDIER, op. c. IV. 97-103.

Exc. *Catal. Paris.* III. 98-99, 59°.

4. EPITOMAE.

VINC. BELLOV. XIV. 31; || MOMBRITIUS, II. 49v. — *Leg. aurea*, c. 30, § 2. — PETRUS DE NAT. VII. 131.

Iulianus ep. Cenomannensis, saec. I/III. — Ian. 27.

1. VITA (= *Actus pont. Cenomann.* 1). *Inc.* Primus Cenomannica in urbe ep. fuit s. I. — *Des.* Signa ergo... Precibus quoque... [4543

MABILLON, *Vet. anal.* III. 50-59; 2a ed. 239-41.

Exc. CAUVIN, *Géographie ancienne du dioc. du Mans*, II-V.

2. VITA AUCT. LETALDO MON. MICIACENSI. *Inc. epist.* Rev. patri Avesgaudo... Cum desiderio afflatus — *Inc. prol.* Cum adhuc mundus errorum tenebris — *Inc.* Ad collocandum igitur in Galliis — *Des.* B. porro viri corpus humanae condicionis lege... [4544

BOSQUET, *Eccl. gall. hist.* II. 73-89; || *Act. SS.* Ian. II. 1152 (epist.) et 762-67; 3a ed. III. 757 et 377-82; || *P.L.* CXXXVII. 781-96.

3. Vita. *Inc.* Incipit Vita s. I-i Cenomannicae urbis primi ep., qui fuit Romae nutritus... Gloria Patri — *Des.* Obiit autem praedictus s. Iulianus v kal. febr. atque sepultus est... ultra fluvium Sartae in cimeterio christianorum. Ibi cottidie... [4545

Persignan, *Recherches sur l'apostolat de S. Julien, premier évêque du Mans* (Le Mans, 1886), 246-64.
Exc. Cauvin, t. c. i-ii.

4. Vita. *Inc. ut* 1. — *Des. ut* 3. [4546

Cf. *Anal. Boll.* VIII. 92-93, 4°; *Catal. Paris.* III. 143, 5°.

5. Epitomae.

Vinc. Bellov. x. 113, 114. — *Leg. aurea*, c. 30, § 1. — Petrus de Nat. iii. 35.

6. Translatio (Iuliani et aliorum) saec. IX. *Inc.* Ludovico piissimo imp. totius Galliae — *Des.* patrocinari non destitit. Translata sunt autem... [4547

Mabillon, *Vet. anal.* III. 60-62; 2ª ed. 241-42.

7. Translatio an. 1201. *Inc. prol.* Cum vetustatis incommodo novercante — *Inc.* Defuncto igitur comite nostro Richardo — *Des.* oculos et morari. Haec autem celebrata est... [4548

Anal. Boll. XII. 63-70.

8. Miracula. *Inc.* Ad fluvium Olnae devenientes — *Des.* Frodoindus igitur... illuminari se laetantur. [4549

Anal. Boll. XII. 70-73.

9. Miracula. *Inc. prol.* Iam autem quae in eius vita — *Inc.* Igitur pannus sericus, quo sancta tegebatur theca — *Des.* Aliqua igitur graeco sermone edidit... [4550

Catal. Paris. I. 512-13.

Iulianus hospitator seu paenitens. — Ian. 29.

1. Vita. *Inc.* Quidam probus scripsit vitam b. I-i m., credens... Fuerunt, inquit, duo Iuliani... Iulianus m. fuit filius comitis de Anioue — *Des.* praestante eorum hospite Dño N. I. C... [4551

Prolixa narratio de qua Stevenson (H.), *Codices palatini latini bibliothecae Vaticanae*, I (1886), 306. Videtur esse versio latina libelli gallici de quo G(inguené) in *Histoire littéraire de la France*, XV (1820), 484.

2. Narrationes breves.

Vinc. Bellov. x. 115. — *Leg. aurea*, c. 30, § 4; || Tobler (A.), *Zur Legende vom hl. Julianus*, in Archiv für das Studium der neueren Sprachen, C (1898), 293-94. — Petrus de Nat. iii. 116. — **Gesta Romanorum*, 18 (ed. H. Oesterley, 311-12; sequitur " Moralizatio „). — Antoninus Florent. *Chronic.* tit. vi, c. 25, § 4; || *Act. SS.* Ian. II. 974; 3ª ed. III. 589-90. — Hilarion Mediolanensis, f. 51-51ᵛ.

Iulianus diac. in dioec. Novariensi. *Vid.* **Iulius.**

Iulianus et Demetrius mm. Parentii. — Nov. 22.

INVENTIO ET TRANSLATIO. *Inc. prol.* Etsi antiquitas suam posteritati memoriam — *Inc.* Fuerunt namque tempore praeacto a quodam — *Des.* qui se illud fatebantur vidisse, I. C. Dño N. praestante... [4552

[PESANTE (G.)], *Celebrando il M. R. Pre Tommaso Franca la sua prima messa* (Parenzo, 1890), 9-13.

Iulianus patricius Patavinus. *Vid.* **Maximus** ep. Patav.

Iulianus m. Sorae sub Antonino Pio. — Ian. 27.

PASSIO. *Inc.* Temporibus Antonini augusti compellebantur... christicolae — *Des.* sepelierunt illud... die vi kal. febr.; ubi usque hodie... [4553

Ex ms. Hanc legendam pedetentim sequitur Vita ex italico versa, quae edita est *Act. SS.* Ian. II. 767-68; 3a ed. III. 382-83.

Iulianus presb. m. Terracinae. *Vid.* **Caesarius** diac. m. Terr.

Iulianus ep. Toletanus, † 690. — Mart. 8.

VITA AUCT. FELICE EP. TOLETANO. *Inc.* Iulianus discipulus Eugenii — *Des.* Sorte sepulcrali est tumulatus. [4554

Divi Isidori Hispalensis ep. opera, ed. I. GRIAL, pars I (Matriti, 1597), 137-38; || *id.* ed. I. DU BREUL (Paris. 1601), 738-40; (Colon. 1617), 521-22; || *Hisp. illustr.* II (1603), 12-13; || MIRAEUS (A.), *Bibliotheca ecclesiastica* (Antverpiae, 1639), 99-101; ID. ed. I. A. FABRICIUS (Hamburgi, 1718), II. 66-67; || *Act. SS.* Mart. I. 785-86; 3a ed. 784-85; || AGUIRRE (I. S. de), *Collectio maxima conciliorum omnium Hispaniae*, III (1694), 81-83; 2a ed. IV (1754), 83-85; || FLOREZ, V. 484-87; 2a ed. 465-68; || *Divi Isidori Hispalensis ep. opera* (Matriti, 1778), I, 2. 179-81; || LORENZANA (F. de), *SS. PP. Toletanorum opera*, II. XVI-XXII; || *S. Isidori Hispalensis ep. ... opera*, ed. F. AREVALUS, VII. 175-78; || *P.L.* XCVI. 445-52; || LA FUENTE (Vic. de), *Hist. eccl. de España*, 2a ed. II. (1873), 542-45.

Iulianus m. Viennensis. *Vid.* **Iul.** m. Brivate.

Iulius I papa, † 352. — April. 12.

**Lib. pont.* (ed. DUCHESNE, I. 205; || ed. MOMMSEN, 75-76). — PETRUS DE NAT. IV. 46.

Iulius m. Dorostori. — Mai 27.

1. PASSIO. **a.** *Inc.* Tempore persecutionis, quando gloriosa certamina — *Des.* Minister itaque diaboli... finem imposuit bb. martyri... [4555

RUINART (1689), 615-16; (1713), 549-50; (1731), 482-83; (1803), III. 271-274; (1859), 569-70; || FARLATI, *Illyr. sacr.* VIII. 114-15; || *Anal. Boll.* X. 50-52.

b. *Inc.* Ecce ss. Iulius dignus habitus gratiae Dei — *Des.* miles autem adducens gladium finem imposuit martyrio. [4556

Act. SS. Mai VI. 660-61; 3ª ed. 654-55.

Exc. Farlati, t. c. 115-16.

2. Epitomae.

Ado, 27 mai. — Petrus de Nat. v. 56.

Iulius presb. et **Iulianus** diac. culti in dioec. Novariensi, saec. V in. — Ian. 31.

1. Vita. *Inc.* B. confessor Iulius saeculi huius pompas — *Des.* In novissimo annorum venient ante tribunal... [4557

Mombritius, II. 44ᵛ-46ᵛ.

2. Vita. *Inc. prol.* Divinae maiestatis clementia — *Inc.* Igitur s. Iulius cum fratre suo Iuliano Myrmidonia orti dicuntur — *Des.* Horum auxilio et nos illam vocem... [4558

Act. SS. Ian. II. 1101-4; 3ª ed. 716-19; || Giulino (C. M.), *Vita e miracoli de' ss. conf. Giulio prete e Giuliano diacono* (Piacenza, 1749), Raccolte inedite, 10-32.

3. Epitomae.

Leg. aurea, c. 30, § 3. — Petrus de Nat. iii. 36.

Iulius senator m. Romae, sub Commodo. — Aug. 19.

1. Passio. *Inc.* Itaque quidam senator I. audiens monita — *Des.* sepelierunt eum in cimiterio Calepodii xiv kal. sept. [4559

Vinc. Bellov. xi. 120; || Mombritius, II. 44ᵛ; || *Act. SS.* Aug. III. 700, n. 4, 5.

2. Epitome.

Ado, 19 aug.

Iunianus erem. Commodoliacensis, † cca. 500. — Oct. 16.

1. Vita. *Inc. prol.* Quotiens ad narrandas virtutes sanctorum — *Inc.* Cum valde in Galliarum vel Aquitanicae provinciae — *Des.* Sed nos pauca de huius virtutibus... [4560

Act. SS. Oct. VII. 848-50; || Krusch (Br.), in *MG.* Scr. rer. merov. III. 377-79 (nonnullis rescissis).

2. Vita. *Vid.* **Amandus** erem. Commodoliac. 2.

3. Miracula. *Inc.* Fuit et I. reclausus infra Lemovicini... [4561

Greg. Turon. *Glor. conf.* 101 (103).

Iunianus ab. Mariacensis, † 587. — Aug. 13.

1. Vita auct. Vulfino Boetio. *Inc. prol.* In scribendis illustrium virorum... gestis — *Inc.* Bb. et virtutum miraculis praestantissimi viri — *Des.* salus optata refunditur omnibus, praestante... [4562

Labbe, *Bibl. mss.* II. 569-78; || Mabillon, *Acta,* I. 307-19; 2ª ed. 291-302; || *Act. SS.* Aug. III. 38-46.

Exc. Duchesne, *Hist. Franc. scr.* I. 542-44; || Bouquet, III. 446-48.

2. Miracula (auct. eodem?) *Inc. prol.* Hactenus miracula quae inserta sunt — *Inc.* Quidam homo, regis villicus, nomine Ulbertus — *Des.* et incolumitatis pervenisse fortitudinem. [4563

Catal. Paris. II. 31-35.

3. Translatio Nobiliacum an. 830, auct. eodem. *Inc.* Igitur cum per innumera annorum curricula — *Des.* peccatorum remissio conceditur exoptata, praestante... [4564

Labbe, t. c. 578-79; || Mabillon, *Acta*, IV, 1. 432-33; 2ª ed. 413-14; || *Act. SS.* t. c. 36, n. 18-21.

Exc. Le Cointe, *Ann. eccl. Franc.* VIII. 157, lxi. — Bouquet, V. 454-55.

4. Corporis delatio ad synodum Karoffensem an. 988, auct. Letaldo mon. Miciacensi. *Inc. prol.* Dño patri Constantino... Ad sublevandos Tobiae labores — *Inc.* Cum exorti essent peccatores — *Des.* incolumis remeavit ad propria. [4565

Mabillon, *Acta*, IV, 1. 434-35; 2ª ed. 415-16; || *Act. SS.* t. c. 37, n. 25-27; || *P.L.* CXXXVII. 823-26.

Exc. Bouquet, X. 360-61.

Iurenses patres.

Vid. 1°) **Romanus** ab. Iurensis; 2°) **Lupicinus**; 3°) **Eugendus.**

Iusta et Rufina vv. et mm. Hispali, saec. III extr. — Iul. 19.

1. Passio. **a.** *Inc.* Magna est et plurimum laudabilis... Iusta siquidem et Rufina femineo sexu fragiles — *Des.* quae Abrahae promeruerunt iam sinibus collocari, regnante... [4566

De qua *Catal. Paris.* II. 56, 104°; 221, 78°; III. 364, 5°.

b. *Inc.* Magna et laudabilis est... Iusta siquidem *etc. ut* 1 a — *Des.* quae in Abrahae sinu iudicatae sunt collocari, praestante... [4567

De qua *Catal. Brux.* II. 373, 21°.

2. Passio. *Inc.* In civitate Hispali... Hae cum essent mediocri paupertate tenues — *Des.* Harum passio celebratur xiv kal. aug. [4568

Vinc. Bellov. xiv. 34; || Mombritius, II. 48ᵛ-49; || *Act. SS.* Iul. IV. 585, n. 10, 11; || Florez, IX. 339-40; 2ª ed. 375-76.

3. Passio auct. Roderico Cerratensi. *Inc.* Iusta et Rufina sexu fragiles, mediocriter paupertate tenues — *Des.* Cuius corpus in amphitheatrum deferri... [4569

Tamayo, *Mart. hisp.* IV. 164-66; || Florez, t. c. 342-43; 2ª ed. 378-79.

4. Epitomae.

Ado, 19 iul. — Petrus de Nat. vi. 117.

Iusta Sipontina v. m., culta Aquilae. *Vid.* **Iustinus** Sipont.

Iustina v. Antiochena. *Vid.* **Iustina** m. Nicomediae.

Iustina reclusa Aretii, † 1319. — Mart. 12.

VITA. *Inc.* Laudabile reputatur... Iustina quaedam XIII annum suae iuventutis — *Des.* et factis precibus, restitutus est statim... [4570

Act. SS. Mart. II. 243-45; 3ª ed. 239-41.

Iustina v. m. Moguntiae. *Vid.* **Aureus.**

Iustina m. Nicomediae. *Vid.* **Cyprianus** etc., mm. Nicom.

Et praeterea : IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 99.

Iustina v. m. Patavii in Italia. — Oct. 7.

1. PASSIO. *Inc.* In diebus illis sub tempore Maximiani imp. passa est — *Des.* longe distante a civitate Patavi. Passa est... [4571

Anal. Boll. X. 468-70.

2. PASSIO. *Inc.* In illo tempore b. I. christianis parentibus oriunda — *Des.* religiosis pectoribus commendare. Martyrizata est... [4572

De qua *Act. SS.* Oct. III. 790, n. 2 extr.; *Anal. Boll.* t. c. 467-68 (ex cod. Vatic. 1190).

3. PASSIO. *Inc. prol.* Quoniam (*al. add.* sicut) s. Raphael nos adhortari dignatur — *Inc.* In diebus illis b. I. ex christianis parentibus oriunda — *Des.* religiosis pectoribus commendare. Cuius memorabilem natalem celebramus... [4573

MOMBRITIUS, II. 40ᵛ-41ᵛ; || *Act. SS.* t. c. 824-25.

4. PASSIO. *Inc.* Iustina v. non solum nomine sed, ut Plato scripsit — *Des.* in universa prope Italia ac etiam extra celebratur. [4574

IAC. PHILIPPUS BERGOMENSIS, c. 98. — De hac Passione cf. *Anal. Boll.* t. c. 468 (" Quarta... ").

5. EPITOMAE etc.

PETRUS DE NAT. IX. 32. — HILARION MEDIOLANENSIS, f. 90ᵛ-93.

6. INVENTIO (IUSTINAE, INNOCENTIUM, LUCAE EVANG. ET MATTHIAE APOST.) AN. 1177. *Inc.* Est quoddam monasterium secus Paduam — *Des.* Trium autem operatione virtutum... [4575

(Partim) *Anal. Boll.* XI. 354-58; — (partim) *Act. SS.* Oct. III. 810-11, n. 86-88; — (partim) *ibid.* Oct. VIII. 304-5, n. 96-99.

Iustinianus erem. m. in Lemeneia insula, saec. VI. — Aug. 23.

VITA. *Inc.* S. Iustinianus ex nobilissima Britanniae minoris prosapia — *Des.* et in sarcophago novo honorifice collocavit. [4576

CAPGRAVIUS, f. 201ᵛ-2; || *Act. SS.* Aug. IV. 635-36.

Iustinianus puer cultus Lemovicis, saec. I/III. — Iul. 16.

1. VITA. *Inc. prol.* Angelico oraculo iubetur — *Inc.* Bb. igitur I.,

infantulus Deo acceptissimus, Mauritania — *Des.* virtutibus pollet. De quibus... narrabimus in consequentibus. [4577

Catal. Paris. I. 392-99.

2. Miracula. *Inc.* Prima igitur bb. I-i virtus... Cum enim post quietissimam — *Des.* dignatus est patrare miraculum. [4578

Catal. Paris. I. 399-402.

Iustinus m. Luparae in agro Parisino, sub Diocletiano. — Aug. 1.

Narratio de gestis huius sancti ex Passione Iusti martyris Bellovacensis compilata est, paucis mutatis.

1. Passio. *Inc.* Cum Deus omnipotens numerum sanctorum... S. igitur et nomine et actu Iustinus, catholicis parentibus ortus — *Des.* Sacerdotes vero inibi praesentes... Ipsi quoque, ff. dd., nos una... [4579

De qua *Catal. Paris.* III. 319-20, 28°.

2. Passio rhythmica. *Inc. prol.* Quando Christus Deus noster natus est ex virgine — *Inc.* Dum crudelis Diocletianus romani imperii — *Des.* Cui sit honor et potestas per aeterna saecula. [4580

* *Bedae opera omnia* (*P.L.* XCIV. 595-602); || Surius, X (1618), 294-96; || *Act. SS.* Aug. I. 34-38. — (**Mut.** et contracta) Surius, V (1574), 855-58; (1580), 941-44; X (1879), 537-42.

3. Translatio Corbeiam in Saxonia an. 891. *Inc.* Passus est b. puer I... Unde iuxta fidem chronicorum — *Des.* intulerunt. Tanti patroni precibus... [4581

Meibomius (H.) senior, *Witichindi mon. Corbeiensis ... Annalium libri tres* (Francofurti, 1621), 145-46; || Meibomius (H.) iunior, *Rer. Germ.* I (1688), 769-70; || *Act. SS.* t. c. 33-34, n. 20-23.

Iustinus conf. cultus in Pertiniaco vico Vasconiae.— Mai 1, 6.

Vita. *Inc.* Cum esset I. annorum 7, Dei laudibus vacans — *Des.* Qui hoc audit intelligat... [4582

Labbe, *Bibl. mss.* II. 579-82.

Iustinus, Virianus et soc. mm. Perusii, sub Decio. — (Aug. 7 ?).

Passio. *Inc.* Temporibus Decii caesaris... Eodem tempore erat quidam vir togatus — *Des.* vii id. aug. Quorum orationes florent... [4583

Exc. *Catal. Brux.* I. 37-38, 72°. — Sunt haec ipsa Acta SS. Secundiani et sociorum (cf. **Secundianus**, 1), mutatis sanctorum nomine et quibusdam subinde sententiis.

Iustinus presb. m. Romae, sub Claudio. — Sept. 17, Aug. 4.

1. *Vid.* in Passione **Laurentii** m. Romani, et Ado, 17 sept.

2. Passio. a. *Inc.* Post mortem Decii caesaris et Valeriani praefecti magnum... gaudium — *Des.* in crypta in agro Verano pridie non. aug.; ubi florent orationes eius... [4584

Act. SS. Sept. V. 474-75.

b. *Inc.* Temporibus itaque crudelissimi Decii imp. saeva contra christianos — *Des.* in crypta in agro Verano; ubi florent... [4585

De qua *Catal. Brux.* II. 425, 2°; cf. ibid. 326, 5° (ubi non recte dictum est " Passio de qua commentatus est... „).

3. Translatio Frisingam. *Vid.* **Alexander** papa, 5.

Iustinus presb., **Florentius, Felix et Iusta** Sipontini, mm. in Vestinis. — Dec. 31, Iul. 25, Aug. 1.

1. Passio. *Inc.* Per universum terrarum orbem multa mirabilia — *Des.* Venit autem Hilarius cum multitudine populorum, et sepelivit eum... in villa Offidiae... [4586

Ughelli, VI. 828-35; 2ª ed. 674-78.

2. Inventio Aquilae an. 1330. *Inc.* Sanctorum I-i, F-tii, F-cis, I-ae et Umbrasiae memoriam — *Des.* immediate locutus est. Haec quamplura et infinita miracula... [4587

Act. SS. Aug. I. 42-43.

Iustinus ep. Teatinus, saec. IV. — Ian. 14.

Miracula auct. Gualdone diac. Teatino. *Inc. prol.* Quamvis inexplicabilis sit modus — *Inc.* Inter cetera quae b. I. egit miracula — *Des.* principem constituit Dñus omnipotens de caelis, praestante. . [4588

Appendix. (Miraculum an. 1297). Anno Dñi mccxcvii... dum quaedam mulier de Serra Monacesca — *Des.* perducantur. Amen. [4589

[Miracula S. Iustini] (Teate, 1597). Libellum non repperimus.
Exc. *Monumenta quae supersunt S. Iustini civis, ep. et principalis patroni Teatini* (Teate, 1733), 22-24; cf. *ibid.* 25.

Iustus puer Autisiodorensis m. Bellovaci, sub Diocletiano. — Oct. 18.

1. Passio. *Inc.* Tempore illo cum Deus omnipotens sanctorum numerum... Igitur I. cum esset 9 annorum — *Des.* Et continuo, divina favente virtute, aperti sunt oculi eius... et omnes laudaverunt... [4590

Act. SS. Oct. VIII. 338-39; ‖ Renet, *S. Lucien et les autres SS. du Beauvaisis*, III, 2 (1895), 453-57.

2. Passio. *Inc. prol.* Ad morum aedificationem — *Inc.* Hic apud urbem Autisiodorum clara satis — *Des.* Ad hanc vocem oculi eius aperti sunt... Tunc cum ipsa in Dei laudibus omnis populis... [4591

Act. SS. t. c. 340-42; ‖ Renet, t. c. 458-64.

3. Passio. *Inc. prol.* Audite, ff. cc., quanta sit Dñi N. I. C.... misericordia — *Inc.* Eo itaque tempore bb. I. amabilis puer, cum 9 esset annorum — *Des.* Et viderunt sacerdotes ac ministri ecclesiae gloriam... [4592

De qua *Catal. Paris.* II. 529, 7°; III. 105, 58°.

4. Passio. *Inc. prol.* Scripturus passionem b. I-i m., simplicitate eloquii — *Inc.* Regnantibus igitur saevissimis Diocletiano et Maximiano — *Des.* Unde et nos qui eius sollemnitati astamus... [4593

Anal. Boll. V. 374-80.
Exc. *Act. SS.* t. c. 330, n. 34.

5. Epitomae.

Vinc. Bellov. xiii. 143-45; || Mombritius, II. 48-48v. — Petrus de Nat. ix. 80.

6. Translatio Malmundarium saec. X in., auct. Liuthardo praeposito. *Inc prol.* In nomine... Omnibus in quadrifidi mundi... Talenti sibi crediti — *Inc.* Hic igitur bb. Christi m. noster — *Des.* Postea prospero congressu iter carpentes... [4594

Martene et Durand, *Vet. scr. ampl. coll.* VI. 833-36; || Florez, VII. 310-313 (omissa est in 2a ed.; vid. ibi 192); || *Act. SS.* t. c. 334-35, n. 50-54; || Heinemann (L. de), in *MG.* Scr. XV. 566-67.

Iustus ep. Cantuariensis. *Vid.* **Iustus** ep. Roffensis.

Iustus et Pastor mm. Compluti, sub Diocletiano. — Aug. 6.

1. Passio. *Inc.* In diebus illis cum crudelissimus Dacianus — *Des.* Unde oportet nos, unita laudis voce... [4595

Act. SS. Aug. II. 154. — (Mut.) Surius, VII (1581), 627-28; IV (1579), 593-594; VIII (1618), 84; VIII (1877), 195-97; || Florez, VII. 308-10; 2a ed. 303-5.

2. Epitome.

Petrus de Nat. vii. 32.

Iustus et Abundius mm. Hierosolymis (?), in Hispania (?), sub Numeriano. — Dec. 14.

Passio. *Inc.* Post resurrectionem Dñi N. I. C. — *Des.* Dñus autem suscepit martyres suos in pace; cui est honor... [4596

Tamayo, *Mart. hisp.* VI. 465-66 (res acta traditur " Beaciae „ in Hispania); || *Catal. Paris.* I. 358-60 (res acta traditur Hierosolymis; ceterum consentiunt fere ad verbum duae narrationes).
Exc. Bordonus (F.), *Thesaurus s. ecclesiae Parmensis* (Parmae, 1671), 274-77.

Iustus presb. Lemovicensis, † cca. 370. — Nov. 27.

1. Vita. *Inc. prol.* Cum inter seriem scripturarum divinarum — *Inc.* B. itaque Iustus cum esset adhuc infantulus — *Des.* quae permanet usque in praesens. Ubi intercessione... [4597

Act. SS. Oct. XII. 246-52.

2. ITER ROMANUM IUSTI ET HILARII EP., AUCT. PSEUDO-IUSTO. *Inc.* Ego Iustus, minimus dñi Hilarii Pictavensis ep. discipulus — *Des.* Sicut acceperam a dño Hilario magistro meo. [4598

Act. SS. t. c. 253.

Iustus ep. Lugdunensis, † cca. 390. — Sept. 2.

1. VITA. *Inc.* Iustus itaque Viennensis primum diac., postea vero Lugdunensis ecclesiae antistes — *Des.* se civium cura porrexit; et illa reverenda s. senis ossa... [4599

Act. SS. Sept. I. 373-74.

2. VITA. *Inc. prol.* Vitam b. Iusti ep. Lugdunensium admiratione compellimur — *Inc. ut* 1. — *Des.* quod non minus mirum videretur : illa reverenda s. senis ossa... [4600

Act. SS. t. c. 374-76. — (Mut.) SURIUS, V (1574), 6-8; (1580), 21-23; IX. (1618), 11-12; IX (1878), 50-54; || BARRALIS, *Chronologia Lerinensis*, I. 316-19

3. In legendariis reperire est libellos ex utriusque Vitae **1** et **2** partibus constantes, nempe Vitae **2** cap. 3-5 et Vitae **1** cap. 3-6 (cf. *Catal. Brux.* I. 42, 95°; II. 183, 45°; *Catal. Paris.* II. 64, 5°; III. 163, 9°).

4. EPITOMAE.

ADO, 2 sept., 14 oct. et 4 aug. — *Leg. aureae* appendix, c. 230 (201). — PETRUS DE NAT. IX. 66.

Iustus ep. Roffensis, dein Cantuariensis, † 627. — Nov. 10.

1. VITA. **a.** (AUCT. GOSCELINO). *Inc.* Ordinatus vir Dñi A. in apostolatum Angliae — *Des.* aeternae vitae praemia, ipso auxiliante... [4601

Cf. HARDY, *Descr. catal.* I. 222.

b. (PAULULUM CONTRACTA). *Inc. ut* a. — *Des.* vitae praemia. [4602

CAPGRAVIUS, f. 202-3.

2. *Inc.* B. Iustus cum Mellito et aliis multis — *Des.* Transiit autem b. Iustus IV id. nov... [4603

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 368c-69a; || *id.* (Lovan. 1485), f. 191v-92.

Iustus m. Tergestinus, sub Diocletiano. — Nov. 2.

1. PASSIO. *Inc.* Temporibus Diocletiani et Maximiani imp., consulatus eorum anno IV — *Des.* Universi autem post sepulturam eius gratias egerunt... [4604

KANDLER (L.), *Atti dei ss. mm. Tergestini* (1847), sexto loco; || ID. *Codice diplomatico Istriano*, I (1847), " anno 290. IV non. novembris, Tergeste "; || *Act. SS.* Nov. I. 428-30.

2. EPITOME.

PETRUS DE NAT. X. 9.

Iustus m. Ulcii in Pedemontio (?), cultus in monasterio Secusiensi. — Oct. 18.

CARMEN DE MIRACULIS. *Inc.* (*mutilum*) Interea qua prava bonam provincia terram — *Des.* (*mutilum*) et erige lassum. [4605

Anal. Boll. XI. 365-67; || CIPOLLA (C.), *Monumenta Novaliciensia vetustiora,* I (= FONTI PER LA STORIA D'ITALIA, 31), 419-21 (adsunt in fine nonnulli versiculi qui deerant in *Anal. Boll.*).

Iustus Viennensis. *Vid.* **Iustus** ep. Lugdunensis.

Iustus et Clemens afri, culti Volaterris, saec. V. — Iul. 5.

1. VITA AUCT. BLIDERANNO. *Inc.* Ad honorem s. et individuae Trinitatis loquendum est — *Des.* migraverunt de hoc caduco et infido saeculo, regnante... [4606

EXC. *Act. SS.* Iun. I. 437-38 (3ª ed. 430-31), n. 2, 3, 6, 7; 440 (3ª ed. 433), n. 2. — Cf. BANDINIUS, *Catal. cod. lat. bibl. Mediceae Laurentianae,* I. 606, XIV.

2. VITA. *Inc. prol.* Multi gesta sanctorum, vitam vel actus lucido stilo — *Inc.* Igitur tempore cum Arriana faece — *Des.* salvi fiebant. Haec et alia multa signa... [4607

EXC. *Act. SS.* t. c. 437-38 (3ª ed. 430-31), n. 2, 6; 439-40 (3ª ed. 432), n. 1. — Cf. BANDINIUS, *Bibl. Leopoldina Laurentiana,* I. 570, XLII.

3. VITA. *Inc. prol.* Cum multas stilo disertissimo — *Inc.* Igitur bb. vir Iustus atque Clemens vere germani — *Des.* a draconis faucibus liberemur, adiuvante Dño. — *Sequuntur versiculi:* Fulgida vos sedes... qui vivit et regnat... [4608

Cf. BANDINIUS, *Bibl. Leopold.* I. 304, XXXV.

4. VITA. I. *Inc.* O quam perfectum et mirabile — *Des.* cum gloria migraverunt, regnante... [4609

II. *Inc.* Sed et orationem et vestigia eorum — *Des.* et miracula ostendit Dñus per sanctos suos, ad laudem... [4610

Cf. BANDINIUS, *Bibl. Leopold.* I. 628, LXXX, LXXXI.

5. MIRACULA. *Inc.* Nocte quapiam cum ipsius monasterii fratres — *Des.* affligere minime audeat. [4611

(Mut.?) [FORTUNIUS] FLORENTINUS (Augustinus), *Vita et miracula ss. Christi conf. Iusti et Clementis* (Florentiae, 1568), 71-89; || *Act. SS.* t. c. 441-44; 3ª ed. 434-37; || MITTARELLI, *Annal. Camaldul.* III. 181-83, 187-89, 212, 229-30.

6. PROLOGUS (ANTIQUIOR) IN VITAM ET MIRACULA. *Inc.* Summum et admirabile fragilitatis nostrae... [4612

FORTUNIUS, t. c. 12-13.

Iuthwara v. m. in Wallia, saec. VIII in. (?). — Dec. 23.

VITA. *Inc.* Virgo s. I. nobilibus natalibus orta — *Des.* gratias Deo agens ad sua rediit. [4613

CAPGRAVIUS, f. 203-3v.

Iutta. *Vid.* **Ivetta.**

Iuvenalis ep. Narniensis, † 376. — Mai 3.

1. VITA. *Inc.* Cum diverso orbe terrarum — *Des.* Haec autem gesta iubente ven. Maximo ep. edita sunt, petentibus... [4614

Act. SS. Mai I. 387-89.

2. EPITOMAE.

a. PETRUS DE NAT. IV. 19. — b. (Mut.) SURIUS, VII (1581), 361-62; III (1579), 77-78; V (1618), 45; V (1876), 85-87.

3. RELATIO NARNIAM SAEC. IX. *Inc. prol.* Dñi N. I. C., ff. cc., sanctorumque omnium miracula — *Inc.* Evenit ut quidam potens et nobilis Tusciae marchio — *Des.* quod iuste poscitur, efficiat, praestante... [4615

Act. SS. t. c. 390-93; 3a ed. 395-97.

4. MIRACULUM AN. 1233. *Inc.* Miraculum gloriosi m... Claudus quidam, natione Hiberniensis — *Des.* mensis iun. die VIII, regnante... [4616

Act. SS. t. c. 394; 3a ed. 398.

Iuventius. *Vid.* 1°) **Iventius**; 2°) **Viventius.**

Iuvinus erem. in Campania gallica, saec. IX (?). — Oct. 8.

VITA. *Inc.* Veneranda et ineffabilis Dei pietas — *Des.* nos perducere dignatus est ad M et ultra suae salutiferae inc. adventum... [4617

Act. SS. Oct. II. 217-19.

Ivanus erem. in Bohemia, saec. X in. — Iun. 24.

VITA. *Inc.* Historia b. I-i, qui communicatus est... B. Ivanus fuit natione Ungarus — *Des.* hominibus terrae Bohemiae. Amen. [4618

DOBNER, *Mon. hist. Boemiae,* II. 61-68; || EMLER (J.), in *Fontes rer. Bohem.* I. 112-20.

Iventius ep. Ticinensis, saec. II/IV. — Febr. 8.

VITA. *Inc.* Post quem (*al.* Post felicem obitum egregii Syri Ticinensis ep.) bb. I. dum peteretur — *Des.* virtutibus florent atque miraculis, praestante... [4619

SURIUS, VII (1581), 701-3; V (1580), 219-21; XI (1618), 130-31; XII (1880), 246-50; || PRELINI (C.), *S. Siro primo vescovo e patrono ... di Pavia,* I (Pavia, 1880), 218-32. — Sequitur Vita haec Vitam Syri ep. Ticinensis, cuius est altera pars (c. 14 sub init.-c. 18). — Cf. *Anal. Boll.* XI. 334, 5°.
Exc. *Act. SS.* Febr. II. 154-55 (3a ed. 153-54), n. 15-17, 21-23.

Ivetta seu Iutta reclusa prope Hoium, † 1228. — Ian. 13.

Vita auct. Hugone canon. Floreffiensi. *Inc. prol.* Cum scriptum sit experimentoque discatur — *Inc. epist.* Ven. in Christo patri ac dño Iohanni... Quamquam non dubitem — *Inc.* Fuit in episcopatu Leodiensi, oppido quod vulgo — *Des.* super lignum crucis, cui honor... [4620

Henriquez (Chr.), *Lilia Cistercii* (Duaci, 1633), II. 6-85 (omisso uno capitulo); || *Act. SS.* Ian. I. 863-87; 3ª ed. II. 145-69.

Ivo ep. Persa et soc., † in Anglia, saec. VII. — Iun. 10.

1. Vita, miracula, inventio, translationes, auct. Goscelino. **I.** (De origine S. Ivonis etc.). *Inc.* In civitate Frianeos, qua referunt... [4621

Cf. Hardy, *Descr. catal.* I. 184.

II. Vita etc. *Inc. prol.* Rectori... Hereberto... Quae de vita b. Ivonis referuntur — *Inc.* Doctor apostolicus et veri solis nuntius — *Des.* Cuius veneratores et supplices consortes illi faciat, qui... [4622

(Partim) *Act. SS.* Ian. II. 288-91 (3ª ed. 285-88), n. 1-16; || *P.L.* CLV. 81-89; — (partim vero) Macray (W. Dunn), *Chronicon abbatiae Rameseiensis* (Rer. Brit. scr. 83), lix-lxxv.

Exc. Hardy, l. c. not. *.

III. Translatio etc. *Inc.* Apud praedium quoque quod Ramesensis ecclesia — *Des.* (*imperfecta*) nomenque tuum in ipsum celebremus in saecula. [4623

Macray, t. c. lxxv-lxxxiv.

Exc. *Act. SS.* t. c. 291-92 (3ª ed. 288), n. 17-19; || *P.L.* t. c. 89-90.

2. Epitome. *Inc.* Civitate Frianeos, qua referunt — *Des.* sedato tumore sanitatem reportarunt. [4624

Capgravius, f. 199ᵛ-200ᵛ.

Exc. *Act. SS.* t. c. 292; 3ª ed. 288-89; || *P.L.* t. c. 91-92.

Ivo Trecorensis presb., † 1303. — Mai 19.

1. Processus canonizationis de vita et miraculis (an. 1330). *Inc.* In nomine Dñi. Nos Rogerius Lemovicensis — *Des.* et per aspectum corporis. [4625

La Borderie (A. de), J. Daniel, Perquis et D. Tempier, *Monuments originaux de l'histoire de S. Yves* (Saint-Brieuc, 1887), 1-299.

Exc. *Act. SS.* Mai IV. 541-61; 3ª ed. 542-62. — *Act. SS.* Iun. II. 1060-61 (3ª ed. III. 539), n. 3.

2. Relatio cardinalium de processu (an. 1331). *Inc. praeambula.* In nomine Dñi. Istae sunt rubricae... Dudum nobilis vir Iohannes — **I.** De vita. *Inc.* Recolendae memoriae Ivo — *Des.* plangentium mortem suam. (De his videntur deponere : nobilis Theophania....) [4626

La Borderie etc., t. c. 301-78.

Exc. (Sola pars i, et quidem omissis glossis, quae in Relatione post sin-

gula capitula vel etiam singulas sententias leguntur, quibus nempe glossis citantur testes in processu auditi) *Act. SS.* Mai IV. 538-41; 3ª ed. 539-542; || Ropartz (S.), *Histoire de S. Yves* (Saint-Brieuc, 1856), 383-93.

II. De miraculis. *Inc.* Quod dictus Yvo stetit in camera sua — *Des.* ad sepulcrum dicti Yvonis. Testificatur... [4627

La Borderie etc., t. c. 378-433.
Exc. *Act. SS.* Mai IV. 361-77; 3ª ed. 362-78.

III. De fama. *Inc.* Multi et alii de diversis partibus — *Des.* Et plures etiam alii testes... [4628

La Borderie etc., t. c. 433-35.

3. Vita. *Inc. prol.* Splendor gloriae Dei — *Inc.* Fuit igitur vir iste s. circa annum Dñi mccliii — *Des.* a cunctis veneraretur populis. [4629

La Borderie etc., t. c. 440-65.

4. Miracula. *Inc.* Adolescens quidam, nomine Raymundus de S. Briaco — *Des.* sanata fuit penitus et curata. [4630

La Borderie etc., t. c. 474-79.

5. Vita. **a.** *Inc.* Temporibus nostris, in quos fines saeculorum devenerunt, stellam — *Des.* catalogo sanctorum adscribi. Ad cuius sepulcrum multa fiunt... [4631

Anal. Boll. II. 324-30. — (Mut. et omissis quibusdam miraculis) Surius, III (1572), 355-58; (1579), 401-4; V (1618), 255-57; V (1876), 601-7; || *Vita S. Ivonis presb. et conf.* ... Dictionem passim mutavit L. Surius ([Romae], 1581), sign. A.2-B.3v; || Sedulius, *Hist. seraphica,* 625-29.

b. (epitome). *Inc.* Temporibus novissimis quandam novam stellam — *Des.* ab omnibus tamquam sanctum adorari et venerari. [4632

Hist. SS. (Colon. 1483), f. 286b-87d; || *id.* (Lovan. 1485), f. 75v-77.

6. Vita. **a.** *Inc.* Regente inclitae recordationis rege Philippo Pulchro cognomine — *Des.* elevatus per 2 digitos et ultra. [4633

De qua (non satis accurate) *Catal. Paris.* III. 570.

b. (epitome). *Inc.* Regente inclitae recordationis rege Philippo in Francia — *Des.* salutis remedium receperunt. [4634

Anal. Boll. VIII. 201-3.

7. Vita. *Inc.* Hivo presb. et novus confessor... Hic ex Britannia — *Des.* et in miraculis... gloriosus vivit. [4635

Petrus de Nat. v. 21. — Cf. ibid. appendix 18 (S. Iuno!).

8. Vita. *Inc.* Gloriosus conf. Dñi s. Ivo Britannicae regionis — *Des.* in ecclesia Trecorensi honorifice tumulatus. In qua fiunt... [4636

Bonnejoy (E.), *Vie de S. Yves* (Saint-Brieuc, 1884), 12-20; || Barbier de Montault (X.), in *Revue de l'art chrétien,* 4e sér. II (1891), 73-74; || *Œuvres complètes de Mgr X. Barbier de Montault,* IX (1894), 429-33; || *Le Manuscrit,* I (1894), 121-23.

9. Vita auct. Mauritio Gaufridi, Ord. Praed. *Inc. prol.* Rev. in Christo patri... Christophoro... Dudum mihi per certas quadragesimas — *Inc.* Cum multifarie multisque modis — *Des.* Haec autem annotata sunt ad adstructionem sanctitatis ipsius... [4637

Act. SS. Mai IV. 581-608; 3ª ed. 582-608.

Iwius diac. cultus Wiltoniae, saec. VII extr. — Oct. 6.

Vita. *Inc.* S. enim Ywius praeclarae stirpis Britonum — *Des.* in magna veneratione habetur. [4638

Capgravius, f. 201-1ᵛ; || *Act. SS.* Oct. III. 404-5.

Regis Book Shop
3/30/79